[illegible] rationes [illegible] ma p primo quod est dimitti [illegible] p frigida [illegible]

2 | a 7 - 5

R. 30932
Caja
C-32

Del Colº de la Compª de Jhs de Granada

(1)

Sermones hyemales de tempore venerabilis Santij porta, sacri ordinis predicatorum professoris: adiuncta tabula summã sermonum hac in parte contentorum insinuante.

Cum priuilegio.

Tabula sermonum.

¶ Tabula sermonũ partis hyemalis Sãctij porta/diuini verbi pconis accuratissimi:ac sacre pagine professoris dignissimi: necnõ sacri palatij magistri: sanctissimi ordinis predicatorũ/conuentus Cesaraugustani.

¶ Dominica.j.aduentus:

Aspiciens alonge ecce video dei potētiam venientē.sermo.j. folio.j.
Aspiciens alõge ecce video dei potētiã.sermo.ij. fo.ij.
Ad te leuaui animã meã deus meus in te confido non erubescam.ser.iij. fo.iij.
Hora est iam nos de somno surgere. sermo.iiij. folio.iiij.
Cũ appropinquasset iesus hierosolymis. sermo.v. folio.vj.
Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. sermo.vj. folio.viij.

¶ Dominica.ij.aduentus.

Exurget regere gētes.sermo.j. fo.x.
Erunt signa in sole.sermo.ij. fo.xij.
Erunt signa in sole et luna et stellis. sermo.iij. fo.xiij.
Erunt signa in sole et luna et stellis. sermo.iiij. fo.xv.
Erunt signa in sole:et luna: et stellis. sermo.v. fo.xix.
Erunt signa in sole et luna et stellis. sermo.vj. fo.xxij.
Tunc videbũt filium hominis.sermo.vij. folio xxiiij.

¶ Dominica.iij.aduentus.

Qui autem iudicat me dominus est. sermo.j. fo.xxiiij.
Qui autem iudicat me dominus est. sermo.ij. fo.xxvj.
Cum audisset iohannes in vinculis opera christi: mittens duos de discipulis suis ait illi.sermo.iij. fo.xxvij.
Tu es qui venturus es: an alium expectamus.sermo.iiij. fo.xxx.
Existis in desertum videre hominem mollibus vestitum.sermo.v. fo.xxxiij.

¶ Dominica.iiij.aduentus.

Dominus prope est.sermo.j. fo.xxxiiij.
Tu quis es.sermo.ij. fo.xxxvj.
Genimina viperarum quis ostēdit vobis fugere a ventura ira.ser.iij. fo.xxxviij.
Vox clamantis in deserto.ser.iiij. fo.xlj.

¶ De iocundissima xp̃i natiuitate.

Verbum caro factum est: et habitauit in nobis: et vidimus gloriã eius.ser.j.fo.xlij.
Hoc vobis signum. Inuenietis infantem pannis inuolutum: et positum in presepio.sermo.ij. fo.xliiij.
Paruulus natus est nobis: et filius datus est nobis.sermo.iij. fo.xlv.
Tu autem idem ipse es.ser.iiij. fo.xlvij.

¶ Dñica infra octa.natiuitatis dñi.

Si filius et heres per deũ.ser.j. fo.xlix.
Erant ioseph et maria mirantes sup his. sermo.ij. fo.lj.
Erant ioseph et maria mirãtes super his. sermo.iij. fo.liij.

¶ In festo circuncisionis dñi.

Apparuit benignitas et humanitas. sermo.j. fo.lv.
Hec loquere et exhortare.ser.ij. fo.lvj.
Est nomen eius iesus.sermo.iij. fo.lvij.
Consummati sunt dies octo: vt circũcideretur puer.sermo.iiij. fo.lx.
Nomen eius iesus vocatum est ab angelo.sermo.v. fo.lxij.
Postq̃ consummati sunt dies octo. sermo.vj. fo.lxiiij.
Vocatum est nomē eius iesus. sermo.vij. folio lxvj.

¶ In festo epiphanie dñi.

Tunc videbis et afflues: et mirabitur: et dilatabitur cor tuũ.sermo.j. fo.lxvij.
Vidimus stellam eius in oriente: et venimus adorare eũ.sermo.ij. fo.lxix.
Ubi est qui natus est rex iudeorum.sermo iij. fo.lxx.
Ubi est qui natus est rex iudeorum.sermo iiij. fo.lxxiiij.
Obtulerunt ei munera.ser.v. fo.lxxv.

¶ Dñica infra octa.epiphanie dñi.

Multi vnum corpus sumus in christo.sermo.j. fo.lxxvj.
Remansit puer iesus in hierusalem; et nõ

cognouerunt parentes eius. sermo. ij. folio lxxviij.
Dolentes querebamus te. ser. iij. fo. lxxx.
Dolētes querebamus te. ser. iiij. fo. lxxxj.
Dolētes querebamus te. ser. v. fo. lxxxiij.

¶ Dñica. j. post oct. epiphanie dñi.
Spe gaudentes: in tribulatione patientes: orōnibus instantes: necessitatibus sctōꝝ cōmunicantes. ser. j. fo. lxxxv.
Fecit initium signoꝝ iesus. s̄. ij. f. lxxxvij.
Nuptie facte sunt. ser. iij. fo. lxxxviij
Quodcūqꝫ dixerit vobis facite. s̄mo. iiij. folio. lxxxix.
Nuptie facte sunt. ser. v. fo. xcj.
Oīs homo primū bonū vinū ponit. sermo. vj. folio. xcj.

¶ Dñica. ij. post octa. epiphanie.
Cum oībus hominibus pacem habentes sermo. j. fo. xcij.
Uince in bono malū. ser. ij. fo. xciij
Extendens manū tetigit eum. sermo. iij. folio xcv.
Extendens iesus manū tetigit eū dicens. volo mūdare. ser. iiij. fo. xcvij.

¶ Dñica. iij. post octa. epiphanie.
Dñe salua nos perimus. ser. j. fo. xcviij.
Dñe salua nos: perimus. ser. ij. fo. c.

¶ Dñica. iiij. post octa. epiphanie.
Uerbū xp̄i habitet in vobis. ser. j. fo. ciij.
Simile factū est regnū celoꝝ homini q̄ seminauit bonum semen in agro suo. sermo. ij. folio. ciiij.
Triticum autē cōgregate in horreū meū. sermo. iij. fol. cvj.

¶ Dominica in septuagesima.
Sic currite vt cōprehēdatis. ser. j. f. cvij.
Multi sunt vocati: pauci ꝟo electi. sermo. ij. fo. cix.
Multi sunt vocati. ser. iij. fo. cxj.
Multi sunt vocati: pauci ꝟo electi. sermo. iiij. fo. cxiij.
Quid hic statis tota die ociosi. s̄. v. f. cxv.
Ite ꝛ vos in vineā meā. ser. vj. fo. cxvij.
Ite et vos in vineā meā. ser. vij. fo. cxviij

¶ Dominica in sexagesima.
Ministri christi sunt. sermo. j. folio. cxx.
Libenter gloriabor in infirmitatib⁹ meis vt inhabitet in me virtus xp̄i. sermo. ij. folio cxxj.
Ui sunt qui in corde bono et optimo fructum afferūt in patiētia. ser. iij. fo. cxxij.
Tertius fructus s̄m distictionē positam in alio sermone fuit fructus terrene possessionis. sermo. iiij. fo. cxxiiij.

¶ Dominica in quinquagesima.
Charitas patiēs est: benigna est: nō emulatur. ser. j. folio. cxxv.
Jesu fili dauid miserere mei. s̄. ij. f. cxxvij
Miserere mei. ser. iij. fol. cxxviij.
Fides tua te saluū fecit. ser. iiij. fo. cxxx.

¶ Dominica. j. in quadragesima.
Ecce nunc tempus acceptabile. sermo. j. folio cxxxij.
Quasi morietes: ꝛ ecce viuimus. s̄mo. ij. folio cxxxiij.
Dic vt lapides isti panes fiant. sermo. iij. folio cxxxv.
Accedens tentator dixit ei. Si filius dei es. sermo. iiij. fo. cxxxix.
Illi soli serues. ser. v. fo. cxl.
Dominū deum tuum adorabis: et illi soli serues. ser. vj. fo. cxliij.

¶ Feria. ij. post primā dñicā q̄dragesime.
Possidere paratum vobis regnum. sermo vnicus. folio. cxlvj.

¶ Dominica. ij. in quadragesima.
Uindex est dominus de his omnibus. sermo. j. fol. cxlvij.
Filia mea male a demonio vexatur. ser. ij. folio cxlix.
A demonio vexatur: qui non respōdit ei. sermo. iij. fo. clij.
Miserere mei dñe fili dauid. s̄. iiij. f. cliij.
Mulier chananea a finibus illis egressa: clamauit dicēs. Miserere mei dñe fili dauid. ser. v. fo. clv.
Mulier chananea a finibus illis egressa clamauit dicēs. Miserere mei domine. sermo. vj. fo. clvj.
Clamauit dicens. Miserere mei domine. sermo. vij. folio. clix.
Clamauit dicens: Miserere mei domine sermo. viij. folio. clxij.

¶ Dñica. iij. in quadragesima.
Ambulate in dilectione. ser. j. fo. clxiiij

Venit ira dei in filios diffidētie. sermo. ij. folio clxvj.
In digito dei eijcio demonia. sermo. iij. folio clxviij.
Fiunt nouissima hoīs peiora prioribus. sermo. iiij. fo. clxx.

¶ Feria. vj. post tertiam dominicam in quadragesima.
Hic est vere saluator mūdi. sermo vnicus folio clxxij.

¶ Dñica. iiij. in quadragesima.
Que sursum est hierusalam.: libera est. sermo. j. fo. clxxiij.
Eijce ancillā et filiū eius. non eñ erit heres filiꝰ ancille cū filio libere. sermo. ij. folio clxxv.
Est puer vnus qui hꝫ quinqꝫ panes hordeaceos et duos pisces. ser. iij. fo. clxxvij.
Unusquisqꝫ modicum quid accipiat. sermo. iiij. fo. clxxx.
Unusquisqꝫ modicum q̄d accipiat. ser. v. folio clxxxj.

¶ Dominica in passione.
Per proprium sanguinē introiuit semel in sancta. sermo. j. folio. clxxxiiij.
Sanguis christi emundauit. sermo. ij. folio clxxxvj.
Quis ex vobis arguet me de peccato. sermo. iij. folio. clxxxviij.
Ueritatem dico vobis quare non creditis mihi. ser. iiij. fo. cxcij.
Gloria mea nihil est. ser. v. fo. cxciij.

¶ Dominica in ramis palmarū.
Hoc sentite in vobis etc. sermo. j. fo. cxcvj.
Benedictus qui venit in nomine domini sermo. ij. folio. cxcviij
Benedictus qui venit in nomine domini. sermo. iij. fo. cxcix.
Cedebāt ramos de arboribus. sermo. iiij. folio ccj.
Ramos de arboribus sternebant in via. sermo. v. folio. cciiij.

Finis tabule sermonū.

¶ Venerabilis Santij de porta/ordinis predicatorum ſacre pagine profeſſoris dignissimi: necnõ diuini verbi preconis accuratiſſimi/Introductiões naturales nõ infructuoſe lectionis: in ſermones tũ de tempore: tum de ſanctis.

¶ Introductio de aduentu.

Vía modo ecclesia facit mentionem de deſiderio ſanctorum patrũ: quod habebant de aduentu filij dei in mundũ: vt ſic redimeretur genus humanũ: propterea poſſet ab aliquo veſtrum queri: an ad redẽptionẽ humani generis/congruũ fuerit dei filiũ incarnari? Et reſpondetur et bene: ꝙ fuit cõgruum. quia in incarnatione deus pater manifeſtauit ſuam maximam potentiã et miãm. Potẽtiam in ſubſtantificatione nature humane/in ſuppoſito increato. quia vniuit limum deo: infimum ſummo: mater et virgo: fides et cor humanũ. Nihil enim deo ſublimius: ⁊ nihil limo vilius. In quo em̃ roborauit ſpẽ noſtrã: vt non putaremus impoſſibile cõiungi ſibi per claram viſionem et perfectã fruitionẽ. Miam ſuã manifeſtauit. vnde Aug. xiij. de ciui. dei. c. xix. dicit. ꝙ ſi natura dei filius ꝓpter filios hoĩm mĩa fact9 eſt hoĩs filius: quãto credibilius eſt natura filios hoĩm gratia fieri filios dei? Itẽ cõgruum fuit ꝙ hec perſona eſſet dei fili9 magis q̃ pater vel ſpũſſctũs: vt q̃ ab eterno erat filius patris: in tpe fieret fili9 matris. Itẽ q: erat media perſona in trinitate: congruũ fuit ꝙ ipſe efficeretur mediator inter nos ⁊ deũ patrem. Conſiderans igit ꝓpheta dauid ꝙ ad ſaluandũ genus humanũ de potentia ordinata neceſſaria erat ipſius perſone per incarnationẽ manifeſtatio: clamat in perſona ipſius vel totius humani generis. di. pſ. lxxvj. Excita potẽtiã tuã et veni: vt ſaluos facias nos. Excita. expergefac: a ſomno vigila. In quibus verbis tria facit inter alia. ſcʒ

Allegat eius ſingulare refugiũ. Excita potentiam tuam.

Petit incarnationis remedium. et veni.

Concludit remedij multiplicem fructũ. vt ſaluos facias nos.

¶ Introductio de trinitate.

Ancta eccleſia ſiue fideles xp̃iani ſic faciunt et colũt feſta: et venerantur dñm ieſum xp̃m regem ⁊ imperatorẽ noſtrũ: ſicut quondã romani ſuũ imperatorẽ terrenũ honorabãt. Ipſi em̃ ter in anno ſolẽniter feſta celebrabãt. Et primũ feſtũ erat diei in quo imperator erat natus. Scd̃m in quo fuerat coronatus. Tertium in quo roma fuerat dotata gratijs et priuilegijs. Sic eodẽ modo xp̃iani faciunt de xp̃o imperatore noſtro eterno: qui imperat vẽtis et mari. ter in anno ſolennitatẽ magnã. Primũ feſtum eſt dies natalis dñi. Scd̃m eſt dies in quo fuit coronatus glorioſe. ſ. paſcha. qñ ſurgẽs a mortuis ſuſcepit coronã glorie. Tertiũ eſt in quo ciuitas eccleſie ꝑ ip̃m eſt ordinata ꝑfecte. ſ. pẽtecoſte. Tunc em̃ fuerũt apl̃i priuilegijs et donis gr̃e et virtutũ dotati: quibus totũ mũdũ vita ⁊ doctrina ac miraculis ad deum ordinauerũt. Iſta aũt tria feſta pertinẽt ad trinitatẽ. Nã primũ feſtũ. ſ. natalis eſt ꝓpriũ dei patris: eo ꝙ ip̃e miſit filiũ ſuũ vt incarnaret ⁊ naſceret ex virgine maria. vñ Gala. iiij. At vbi venit plenitudo tp̃is: miſit de9 pr̃. ſ. filiũ ſuũ. ſ. in mũdum. factũ ex muliere. ſ. virgine maria. Scd̃m feſtũ eſt ꝓpriũ filij dei. ſ. reſurrectionis: qm̃ tũc ipſe: q̃ ꝓ nobis mortuus fuerat: reſurrexit vt nos a morte culpe/ad vitã gratie reuocaret. Tertiũ feſtũ. ſ. pẽtecoſtes appropriat ſpũiſancto: qm̃ tunc deſcendit viſibiliter in ſpecie linguarũ: ⁊ ignis ſuꝑ apl̃os et diſcipulos dñi: vt eos q̃s repleuerat: ſicut ait Greg. loquẽtes pariter faceret ⁊ ardentes. Iſta aũt tria feſta pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũſſcti celebrat eccl̃ia diuiſibil'r vnũquodq ꝑ ſe. ad oñdẽdũ nobis diſtinctionẽ ꝑſonarũ eẽ in deo. Sʒ ad oſtẽdẽdũ idẽtitatẽ et vnitatẽ ſubſtãtie in diuinis/ſm illud Deut. vj. Audi iſrael. dñs de9 tuus/de9 vnus eſt. iõ ſimul de his trib9 ꝑſonis facit feſtũ eccleſia inter alia. Rõ: vt qd̃ omiſſum fuerat ꝑ negligẽtiã in feſtis illis: in hac ſolẽnitate emẽdetur. de qua ſolennitate aſſumpſi p̃ſens verbũ qd̃ hr̃. j. Iohã. v. Tri tres vnũ ſunt. q. d. ſi vis intelligere myſteriũ trinitatꝫ. ſ. ꝙ he tres ꝑſone. ſ. pr̃ ⁊ fili9 et ſpũſſctũs vnũ ſunt. i. vna ſubſtãtia: vna eẽntia: vna natura: nõ

AA

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

tres dij: sed vnꝰ est deꝰ. In q̇bꝰ verbis ꝛc̄.

¶ In festo sancti Matthei
vel alioꝝ̄ euangelistarum.

Quando precio/se reliquie debēt pp̄lo ostē/di: solēt luminaria accēdi: vt reliquie manifestius pa/teāt: et cū maiori reuerētia videant̄. Deus pr̄ in incarnatione scā dedit mūdo p̄ciosiores reliq̄as paradisi.s. filiū. ꝛ hoc cōgrue. Nā volēs aliq̇s perfecte fundare ecclesiā ditat et dotat eā: nō solū bonis t̄palibꝰ: immo si pōt reliquijs p̄ciosis. Tēpore ṽo veteris testamēti/cū eccle/sia haberet multa bona t̄palia: nō tū fuit p̄fecte dotata vel fundata. Heb. vij. Nihil ad p̄fectū adduxit lex. Et hoc q̄r nō habe/bat istas reliq̄as bn̄dictas. In figura hu/ius legit̄ Exo. xxvij. ꝙ altare veteris testamēti nō erat plenū interiꝰ: nec solidū: sed cōcauū ꝛ inane: sꝫ nūc est ecclesia perfecte fundata habēs preciosas reliquias corporis xp̄i. In cuiꝰ signū habemꝰ ꝙ in altari noui testamēti sicut plena iā in eoꝝ consecratione reliquie interiꝰ includunt̄. Et sic habemꝰ duo. Primū est ꝙ in ostēsione re/liquiarū luminaria debēt accendi. Scd̄m est ꝙ xp̄i eccl̄ia est sicut reliq̄e preciose. Iō qn̄ xp̄s mūdo patēter debuit ostēdi: deus pr̄ p̄duxit luminaria.s. sctōs ip̄m predicātes: vt mūdo manifestiꝰ ꝛ cū maiori reue/rētia videret̄. Ista luminaria maxīe fuerūt euāgeliste. de quoꝝ nūero fuit btūs mat/theꝰ: de q̇ pōt dici illud Job. xxxviij. Pro/duces luciferū i t̄pe suo. Ubi tāgunt̄ tria.

Conuersio.
Conuersatio.
Predicatio.

Conuersio fuit miraculosa: ibi. p̄duces.
Cōuersatio luminosa: ibi. luciferum.
Predicatio fructuosa: ibi. in t̄pe suo.

¶ De annunciatione vel
quarte dn̄ice aduentus.

Ad oculum vide/mus ꝙ isti nobiles ꝛ potē/tes qn̄ patriā vel nobilē ciuitatē ab aduersarijs fallacibꝰ nequiter occupatā vi/dēt: solēt mittere strenuos milites p̄pter suā hereditatē viriliter liberādā. Nūc aūt ita est: in principio mūdi deꝰ hominē tā a parte aīe: q̄ a parte corpis possidebat: q̄r sua ineffabili potētia/sapiētia/bonitate/ꝛ clemētia/corpꝰ eiꝰ de limo terre formauit et aīam de nihilo creauit: ꝛ eum imagine sua ꝛ silitudine excellētissime signauit. Sꝫ diabolꝰ p̄ suā maliciā: ꝛ hō p̄ suā stulticiā a dei dn̄io ē subtractꝰ: ꝛ diabolo subiectꝰ: iō tota trinitas creature sue cōpatiēs: eo ꝙ diabolꝰ detinebat hoīem minꝰ iuste: licꝫ hō iuste detineret̄: q̄r dn̄o suo forefecerat q̄r sibi liberū arbitriū collatū fuerat: q̄ vi/tare malū poterat: et diabolo resistere. iō hoī pugilē strenuū de curia sua.s. charissimū filiū suū destinauit. nec voluit plꝰ differre: sꝫ accipiēs curialē nūciū.s. gabrielē: misit eū ad curialē domicellā: ꝛ nunciauit ei aduētū istiꝰ pugilis. et iō potuit dicere p̄ns verbū. Nūc p̄pior est nr̄a salꝰ. ad Roma. xv. Itē dn̄s p̄pe ē. ad Philip. iiij. Itē stati veniet ad tēplū sctm̄ suū. Mala. iij.

¶ De necessitate t̄pis incarnationis.

Posset ab aliquo vestrū q̄ri: vtrū magis congruū fuerit dei filiū venisse vel īcarnari eo t̄pe q̄ venit: q̄ alio t̄pe. Et rn̄det̄ ꝛ bene ꝙ sic. q̇ determinat̄ sic. Sicut em̄ i medicina corporali/sic ē ꝙ anteq̄ det̄: p̄ponit̄ aliq̇d dispositiuū sicut syrupꝰ: emplastrū: ꝛ hmōi. ḡ sic dicēdū ē in medicina sp̄ūali: sꝫ īcarnatio q̇dāmō medicina sp̄ūalis fu/it ꝯ morbū pcti originalis: ḡ req̇rebat aliquā dispositionē. Dispositio aūt ista nihil aliud erat: q̄ q̇dā deuotio: quā deꝰ req̇re/bat i suscipiēte/de lege cōi. Ad hāc aūt deuotionē exigebantur duo.s. morbi cogni/tio: ꝛ remedij postulatio. Morbi cognitio apparebat i fere totiꝰ mūdi dānatiōe. Et totiꝰ remedij postulatio īsinuabat̄ i lege/et p̄phetarū prenūciatiōe. ꝛ post hec fuit cōgruū medicinā exhibere. quā q̇dē mor/bi cognitionē vocat ap̄l's ad Gal. iiij. ple/nitudinē t̄pis. di. At vbi venit plenitudo t̄pis ꝛc̄. Et iō appropinquāte eiꝰ aduētu: vt gētes ad eiꝰ receptionē se digne p̄pararēt: deꝰ pr̄ misit an̄ faciē eiꝰ iohānē bapti/stā: q̇ viā dn̄o p̄pararet.s. gētes baptizan/do: ꝛ ad pn̄iam īducēdo. ꝛ ī fide xp̄i vēturi instruēdo. Cōsiderās ḡ scā mr̄ eccl̄ia ꝙ sicut ī p̄mo aduētu necessaria fuit cōdigna gētiū p̄paratio p̄ pcti cognitionē: ꝛ ī fide xp̄i īstructionē p̄ eiꝰ verā cōfessionē: ꝙ sic

in ei⁹ scđo aduētu: q̄ est p̄ gratiā in aīam: sunt etiā necessaria: ppterea ad hec duo ī ter alia nos īuitat ī officio hodierno. Nā in ep̄la nos hortaꝛ ad propriorꝫ defectuū cognitionē: ꝛ virtuosorꝫ opatione recogni torꝫ. In euāgelio ad ꝯfessionē. q̄ q̄dē duo digne nos preparāt ad aduētū ipsi⁹ p̄ gra tiā in animā. In ep̄la monet nos. Mode stia vr̄a nota sit ꝛc. In qua quidē ep̄la po nunꝛ septē: q̄ nos pparāt ad īminētē solē nitatē. Nota bn̄ ī euāgelio p̄dicta opa vir tuosa: q̄ sunt q̄dā vie ad salutē: vt sint deo grata: debēt fundari ī ꝯfessione vere fidei et humilitate. ad qđ inducimur exemplo iohannis in hodierno euangelio. Narra historiam euangelij.

¶ De translatione alicuius sancti.

Ecundum regu lā p̄hi. vſ. Topi. Oēs trans ferētes ꝫm aliquā silitudi nē se trāsferūt. Ueritas aūt isti⁹ regl'e satis pꝫ. nā vt ait p̄hs li. Metheo. q̄ttuor sunt elemēta sim plicissima: ex q̄b⁹ ista oīa tp̄alia cōponūꝛ. hec q̄ttuor elemēta habēt loca certa ꝛ de terminata. Nā ꝫm ip̄m terra īfima: ignis suprem⁹ est: aer ꝛ aqua in medio. Nūc aūt sic est ꝙ cōpositū natural'r ex istis q̄ttuor si muteꝛ de vno loco vni⁹ elemēti ad locū alteri⁹ elemēti: nō violēter: sꝫ naturaliter ꝫm aliquā silitudinē quā hꝫ cū illo elemē to ad qđ mutaꝛ: trāsferꝛ. verbi grā. lapis est q̄ddā corp⁹ cōpositū ex elemētis. et est res pōderosa. Mō supponaꝛ ꝙ violenter sit ī loco vbi ē aer: si dīmittaꝛ ī naturali p̄ prietate: statim appetit cētrū. et hoc rōne ponderositatis ꝛ silitudinis quā hꝫ cū ter ra. Ignis ē corp⁹ leue: ꝛ appetit semp̄ sur sum eē. quātūcūqꝫ suffoceꝛ: conaꝛ ascēde re ad sphērā suā. sic scr̄us iste de q̄ dr̄. Trāſ lat⁹ ē de terra sua ī assyrios. iiij. Reg. xvij.

¶ De euāgelistis: et in incarnatione.

Ententia est do ctorꝫ sacri canonis: quā exp̄ſ se ponit Aug. sup Iob. in q̄ dā home. excellētia operum dei / nobilē īdicat sapiētiam ꝯditoris. vn̄ p̄s. Mirabilia opa tua dn̄e. Inter alia aūt opa signanꝛ q̄ttuor cōiun ctiōes quas fecit de⁹ mirabiles: vt ait idē Aug. li. de sp̄ū ꝛ aīa. Prima fuit q̄n cōiū rit naturas ꝯtrariorꝫ ī corpib⁹ elemētatis. q̄ elemēta lꝫ habeāt ī se symbolas q̄litates: tn̄ aliq̄ ī nullo ꝯueniūt: sicut ē aq̄ ꝛ ignis: terra ꝛ aer. qđ pꝫ p̄ eorꝫ q̄litates. Scđa q̄n cōiūxit naturā sp̄ūalē: corp̄alē in natura hūana. ꝛ ista fuit mirabilior. q: vna corru ptibilis: alia īmortalis. Tertia mirabilissi ma: ita ꝙ de⁹ mirabiliorē facere non pōt: al's posset: q̄n cōiūxit naturā diuinā et hu manā ī corp̄e iesu xp̄i. Hec fuit mirabilis sima: eo ꝙ ꝯiūxit īfinitā naturā cū finita: eternā ꝛ tp̄alē: hāc vltimā p̄ suā excellētiā p̄ pphetas p̄dixit: p̄ ap̄los manifestauit: per euāgelistas autēticauit: ꝛ scribi fecit. qđ innuit ap̄ls Ephes. iiij. Quosdā dedit ap̄los: quosdā aūt pphetas: alios vo euā gelistas: alios autē pastores et doctores. Predictā aūt ꝯiūctionē autēticari fecit p̄ euāgelistas. de q̄rꝫ nūero fuit iste vn⁹: de q̄ pphetauerat Esa. xlj. in his verbis. Hie rusalem euangelistam dabo.

¶ In annunciatione dn̄ica.

Atiuitas p̄mo geniti regis solet cum ma gno gaudio nūciari. Unde nūci⁹ portās rumores repu tat se portare bonū nūciū. Figura. ij. Reg. xj. Bersabee volēs letifica re regē dauid: mittēs nūciū dixit. Cōcepi. Annūciatio dn̄ica nō solū ē facta ꝯceptio nis filij dei: sꝫ etiā nr̄e redēptiōis. Un̄ de illa cātat hodie eccl'ia ꝙ ē exordiū nr̄e re dēptiōis. et īde etiā ē: ꝙ sicut ī redēptiōe terre: q̄ fuit diu ꝛ grauiter obligata: āteqꝫ redimaꝛ: signaꝛ dies ꝛ annus: sic q: in die hui⁹ ānūciatiōis redēpti sum⁹ de seruitu te pctī: iō hui⁹ festi signaꝛ tp̄s ꝛ dies. Sꝫ q̄d facit. Sicut volēs se deq̄tare ꝛ deobli gare apud vsurariū: q̄ licet soluit p̄ciū sa tisfactionis: nō tn̄ recipit lr̄as sue obliga tiōis: iō vsurari⁹ pōt semp̄ pecuniā repe tere: sic q̄ diabolo obligati volūt ei satisfa cere ꝯfitēdo: pn̄iam agendo: sꝫ nō reperāt lr̄as obligatiōis. s. cōsensus in pctm̄ p̄ qđ obligati fuerāt: ideo satisfactio eorꝫ nō est sufficiēs. Per istā aūt annūciationē nō so lū solutū est p̄ciū nr̄e solutiōis: sꝫ etiā de structa ē lr̄a nr̄e cōdēnationis. Inde ē ꝙ in oī cōtractu licito cōfirmando ꝛ illicito annullando / ponitur dies et annus incar nationis. Cum igitur istud festū sit de cō ceptione filij regis eterni: dicitur Dies bo ni nuncij est. iiij. Reg. vij. Tangūtur tria circa annunciationem. Est enim

Sua nouitate mirabili gratiosa. nuncij.
Communicabilitate ineffabili fructuosa. boni.
Claritate inenarrabili gaudiosa. dies.

¶ De festo omniū sanctoꝝ.

SEcundū ꝙ posuit innocētius in quodam sermone quē facit de isto festo: exponens illud dictū Esa. vj. Sctūs sanctꝰ sctūs dn̄s deus excercituū. inquit ipē. Deꝰ tres excercitus habet. et isti trifarie distinguūtur. idest sub statu triplici continentur.

Quidam em̄ sunt
In labore:
In requie:
In dolore.

Primus exercitꝰ vocatur eccl'ia militans.
Secundus ecclesia triumphans.
Tertius locus purgans.

Istud clare demonstrat sancta mater eccl'ia in istis diebus q̄bus istud festū celebramus. Nā heri vigilia oīm sctōrum laborauimus ieiunādo: corpus affligendo. Hodie quiescimus eoꝝ festū solēniter celebrando. ꝛ eoꝝ deuote suffragia petēdo. Cras deo dante pro his qui sunt in pena purgatoria cum elemosynis/missis/orationibus/oblationibus/absolutiōibus/ et bonis alijs eoꝝ miserias releuādo.

¶ De quolibet sancto.

TRia genera hominū sunt quibus debetur regnū celeste propter tres rationes. s'm Cassiodorū.

Debetur em̄ primo pueris infra etatē morientibꝰ. iure possessiōis.
Secundo mercatoribns pijs. scʒ elemosynarijs. iure emptionis.
Tertio acquirentibus violēter sicut martyribus. iure belli.

¶ Primi ergo regnū possidēt iure possessiōis: qꝛ purgati ab originali pctō ꝟtute passiōis christi possident quod habent.

¶ Secūdi iure emptionis: qꝛ cōmutant tpalia ꝓ eternis dādo elemosynā de his q̄ hn̄t: qꝛ scriptū est Luce. vj. Date et dabitur vobis. Date temporalia egenis subueniendo: et dabuntur vobis spūalia.

¶ Tertij possidēt iure belli sicut scti oēs: qꝛ aut corpal'r bella sustinuerūt sic martyres, aut spūal'r sicut ꝯfessores, qꝛ spūaliter ꝯtra vitia pugnauerūt. et ista est vera victoria: verū ꝛ iustū bellū. ꝛ iō si cupimꝰ possessionē illā acq̄rere: opꝫ ꝙ pugnemꝰ ꝯ vitia. ꝛ illud dꝫ esse nr̄m desideriū. sicut ait Aug. xiij. de trini. q̄ dicit sic. Cōtra vitia: ꝛ nō ꝯ hoīes q̄lꝫ potētiā optare deberet. Sꝫ heu ꝓpt' vitia vīcēda nolūt hoīes esse potentes: volūt aūt ꝓpter vincēdos hoīes. Et iō inter alios sctōs: qui istā potentiā habuerūt ad vitia vincenda: ꝛ qui viriliter pugnauerūt: fuit et est talis sanctus ad cuiꝰ honorē sumpsi p̄ns verbū.

¶ De quolibet sctō. ꝛ de mūdo fugiēdo.

QUando magna caristia opprimit terrā aliquā: tūc hoīes illiꝰ ꝓuīcie fugiūt ad terrā in qua abūdāt victualia. Exēplū Gen. xlij. de filijs israel. q̄ relinquētes terram chanaā: fugerunt in egyptū ad ioseph: q̄ habebat frumenta. Per hūc modū. N. videns ī hoc mūdo ꝑmaximā caristiā victualiū spūaliū. i. refectionū ꝛ ꝯsolationū diuinoꝝ: fugit ꝯsiderās in solitudinē religionis: vbi exuberāt spūales refectiones et diuine consolationes. Et h' est qd̄ hic dr. Mulier fugit in solitudinē: vbi habebat locū patū a deo: vt ibi pascat eā. Apo. xij.

¶ De natiuitate christi.

DUm modo ecclesia faciat mētionē de aduentu filij dei in mundum. Primo in vtero virginis angelo nūciante. Secundo ꝑ natiuitatē visibiliter apparēte: q̄re sic voluit diuina clemētia ordinare? Ad quod possumus rōnabiliter ac fidel'r rn̄dere: ꝙ ad h' vt fiat puer iesus: quē expectamꝰ in carne cognoscibilis: honorabilis: ī carne imitabilis: ꝑamabilis: demonstrat' claritas fraternalis. Semꝑ em̄ eūtes ad ib'm ꝑcessit claritas tāꝙ ad solē iusticie ꝑuenturos: siue pastores claritas angeloꝝ: siue reges vt claritas celoꝝ: siue p̄ntes vt claritas miraculoꝝ: siue absentes vt claritas ap'loꝝ. Quis em̄ videt solē nisi ꝑ lumē solis? Sol em̄ cū venit ad ostēsionē sui proꝑiū lumen hꝫ. ¶ Scd̄o vt fiat honorabil' mōstrat' dignitas regalis vt siue in presepio: siue in tēplo sedentē: siue in patibulo pendentē/ dei filiū eadē honorificentia suscipias sicut patrē, ad qd̄ faciēdū inui-

tat Zacha.ix. Exulta satis filia siō/iubila filia hierl'm. Ecce rex tu9 venit tibi iust9 ꝛ saluatoꝛ ꝛc. vt scias cū dic̄ rex.ipm hono-rabilē magno discretionis pōdere.nā ho-noꝛ regis iudiciū diligit.ps̄.xcviij. Certe si fieri posset: nō min9 illa maiestas honora-ri deberet ī p̄sepio: q̄ in celo.qꝛ nō min9 si tātū posses: honorares regē ī tugurio tuo q̄ ī palatio suo veniet. ecce rex excelsus ꝛc.
¶ Tertio vt sit imitabilis: mōstrat̄ v̄ginalis puritas. Per hāc em̄ viā de9 venit ad te.qꝛ p ipsam op3 te ire ad ipm. Dictū est em̄ virgini Luc.ij. Ecce cōcipies ꝛ paries filiū. Et q̄d p̄dictū erat Esa.vij. Ecce v̄go cōcipiet ꝛ pariet. imo (si b̄n sapio) maioꝛ puritas ē eūdi ī empyreū: q̄ deū recipe in aīm. qꝛ etiā ipm possumus cū veniali recipere: s3 cū veniali illuc nō possum9 ire. Et forte istud est: qꝛ cū venit ad pauperē susti-nuit defect9 nr̄os: ꝛ q̄si ad paupes ɔdescē-dit. al'r em̄ amic9 recipit̄ ī domo paupis: al'r diuitis. ¶ Quarto vt fiat pamabilis: mōstrat̄ gn̄alis vtilitas. ꝓpter hoc ange-lus ad pastores ait Lu.ij. Annūcio vobis gaudiū magnū qd̄ erit ꝛc. Argue g̃. Si g̃ vtilitas facit amabilē: quanto magis erit amabilis: q̄ est vtilis oīb9 in oīb9 ꝛ p̄re oībus. Teste iohanne veridico Ioh.j. Ecce agn9 dei: ecce q̄ tol. ꝛc. Quāto amoꝛe reci-pere debeo deū mihi loquētē: si tāto amo-re recipiebat moyses loquētē per angelū. Esa.lij. Ego ipse q̄ loquebar: ecce adsum.
¶ De oꝛdinatione festoꝛum euenientiū in natiuitate domini.

De oꝛdinatione istaꝝ festiuitatū que cadūt modo ī natiuitate dn̄i. Nō credit̄ hodie fuisse marty-riū bt̄i stephani: imo ē ī il-la die in q̄ celebrat̄ ei9 festiuitas. s. tertio nonas augusti. Nec in die crastina trāsit9 bt̄i iohānis euāgeliste: imo ī die q̄ celebra-tur martyꝛiū p̄cursoꝛis. Nec etiā inocētū: qꝛ nō intellexerat rex herodes de xp̄i nati-uitate: nec viderat illos reges vsq3 in diē apparitiōis. Sed sc̄tā mr̄ eccl'ia vult tria gn̄a martyꝛū assignare. q̄ nato rege diuer-sis tp̄ib9 militaret. Quidā em̄ fuerūt mar-tyꝛes tm̄ actu ꝛ volūtate: volūtate et non actu: actu et nō voluntate. Primi vt btūs stephan9. q̄ꝝ fuit p̄m9. Scd̄i vt btūs iohā-nes euāgelista: q̄ aīo nō defuit a martyꝛio et btūs martinus: ꝛ btūs dn̄icus: ꝛ multi alij. Tertij vt bt̄i innocētes. q̄ ꝓpter defe-ctū etatis/nōdū vsu3 liberi arbitrij sentie-bāt. qꝛ a bimatu ꝛ īfra. Mai9 est eē actu ꝛ volūtate: q̄ sola volūtate ꝛc.
¶ Quomodo cōparātur quattuoꝛ festa su-pradicta quadruplici lumini.

Quattuoꝛ hec fe-sta possum9 cōparare q̄dru-plici lumini. qd̄ videm9 ī ce-lo materiali. Est em̄ lumen qd̄ ex se lucet: ꝛ alias stellas sua claritate illumīat. s. sol. ꝛ signat xp̄3: q̄ claritate sue diuinitatis illumiat oēm ho-minē ꝛc. Ioh.j. Ego sum lux mūdi. Iohā. viij. Est aliud lumē qd̄ a sole recipit clari-tatē: ꝛ alijs īferioꝛib9 dat vt luna. et talis fuit btūs stephanus: qꝛ gratiā a deo acce-ptā alijs p̄dicādo: miracula faciēdo dedit. Est aliō lumē qd̄ vicini9 illumīat̄ a sole vt ven9. ꝛ ānūciat solē terris. talis fuit iohā-nes euangelista: q̄ familiaris fuit xp̄o: ꝛ a xp̄o meruit pleni9 illumīari. Est etiā lumē qd̄ l3 paꝝ de se habeat vt stelle: tn̄ ab alijs nō trāscēdit̄. ꝛ tales fuerūt sc̄ti īnocētes.
¶ De quolibet sancto.

Iuxta scripture v̄itatē/tota entiū vniuersitas moꝛal'r loq̄ndo: ī duos distinguit̄ p̄ncipat9. Un9 ē iustoꝝ: vbi de9 p̄ceps est: cui suboꝛdinant̄ oēs iusti. Un̄ ī p̄sona xp̄i d̄r ī ps̄.ij. Ego aūt cōstitut9 sum rex ab eo sup siō mōtē sc̄tm̄ ei9. i. eccl'ia iustoꝝ. Ali9 ē p̄ncipat9 ipioꝝ: vbi sathanas p̄nceps ē: cui suboꝛdinantur oēs pctōꝛes. de q̄ Iob xlj. Ipse ē rex sup oēs filios supbie. qd̄ de diabolo d̄r. Vn duo p̄ncipat9 āgeloꝝ crea-toꝝ aliq̄ adheserūt deo: aliq̄ diabolo. ꝛsta-tim ɔ̄ se pugnare ceperūt iuxta illd̄. Fctm̄ est preliū magnū ī celo. Apoc.xij. Hec pu-gna ɔtinuata īter hoīes ꝛ demōes/a crea-tiōe mūdi: duratura vsq3 ad mūdi cōsum-mationē. nā semp bonos cognouim9 susti-nuisse p̄secutionē maloꝝ. vn̄ Iob.vij. Mi-litia ē vita hoīs sup terrā: ꝛ sicut mercēna-rij dies ei9. Exercit9 dei ē g̃ ī pugna ɔ̄ dia-bolū. Exercit9 em̄ boni ɔ̄ malos. Inter q̄s vn9 est de p̄cipuis militib9 victoꝛ vincēti9 vel talis sc̄tūs. cui xp̄s dirigit v̄bū p̄sens. Esto vir foꝛtis ꝛ p̄liare bella. j. Reg.xviij.

vbi mira ei⁹ prerogatiua sue fortitudinis describitur euidenter.
Inducēs ipm ad statū iusticie persistētis.
Actum audacie resistentis.
Aspectum regule dirigentis.

¶ Primū pbat naturalis verbi pprietas. esto. qd vbū substātiuū pseuerātiā demōstrat. Esto ḡ audax τ pseuerās. veritatē fidei cōfitēdo. veritatē fidei defendēdo. vt dicat sibi illud Apoca. ij. Esto fidelis vsq ad mortē: τ dabo tibi coronā vite τc.

¶ De quolibet sancto.

Ostendit quidā phs i li. de cāis: q res siue creature quāto pl⁹ accedūt ad suū principiū: tāto sunt perfectiores et nobiliores. quāto pl⁹ se elōgāt: tāto pl⁹ sunt imperfectiores τ ignobiliores. Et istud nos possumus videre
In creaturis puris spūalib⁹: vt angelis.
Puris corporalibus vt in elementis.
Cōpositis corpalib⁹ τ spūalib⁹ vt ī hoīb⁹.

¶ Dico pmo q istud nos possum⁹ videre τc. Nā āgeli quāto pl⁹ accedūt ad suū pncipiū: qd ē de⁹: tāto sunt pfectiores. vñ illi q sunt de summo ordine vel supmo: sunt pfectiores q̄ illi q sunt de īfimo. et quāto pl⁹ se elōgarūt: tāto īperfectiores fuerūt. Et nota q p illū recessuȝ amiserūt paradisi gloriā. τ īsup bonā famā: q2 pri⁹ benigni nūc maligni spūs vocant. Bonū nomē: q2 pncipalior pri⁹ lucifer. qd idē est qd ferēs lucē. sȝ nūc diabol⁹. i. obscurus noīatur.

¶ Dico etiā q nos possum⁹ hoc videre in creaturis τc. Nā elemēta quanto pl⁹ altiora: tāto plus nobiliora. q2 magis accedūt ad suū pncipiū qd ē de⁹: vt pȝ ī igne q est altior alijs. τ quāto pl⁹ se elōgāt a suo pncipio: tanto imperfectiora et viliora sunt. vt pȝ de terra que est infimū elementum.

¶ Dico etiā q nos possum⁹ hoc videre in creaturis τc. vt ī hoīb⁹. nā quāto plus se elōgāt a deo p malā vitā τ pctā: tāto iperfectiores τ viliores sunt. Et quāto pl⁹ accedūt ad deū: q est eoꝝ principiū p deuotionē τ orationē τ p vite sanctitatē: tāto perfectiores τ nobiliores sunt. vñ q2 iste sanctus. N. accessit ad suū principiū q est de⁹ per deuotionē τ orationē: iō fuit multum pfect⁹: q2 pōt dici de eo presens verbū. scȝ Crescit in tēplū sctm̄ in dño. ad Ephes. ij.

¶ De quolibet sancto.

Secundum q dicit sapiēs. mūdi hō est arbor trāsuersa. vt patere potest sic. Nā arbor recipit alimētū τ vitā p radices: q sūt inferi⁹. τ augmētū versus celū supi⁹. Sed hō ē ecōuerso. q2 suscipit alimētū τ vitā p os: qd ē supi⁹: τ augmētū v̄sus terrā īferius. Tenet em̄ brachia τ tibias v̄sus terrā īferi⁹. Istā aūt arborē plātauit de⁹ ī paradiso terrestri: τ posuit in ea q̄ttuor pcepta tāq̄ radices: q b⁹ īniteret τ ɔseruaret. τ vt augmētari posset: brāchas: ramos: flores producere: τ fructū facere. Vidēs aūt diabol⁹ hāc arborē multū pulchrā: mot⁹ inuidia cogitauit radices hui⁹ arboris euellere: brāchas pscindere: flores siccare: τ fructū dissipare. τ hoc quattuor peccatis.
Et primo tētauit hoīem peccato gule.
Secundo peccato inobedientie.
Tertio peccato auaricie.
Quarto peccato superbie.

¶ Dico pmo q2 peccauit hō diabolo tētāte pctō gule. Vidēs nāq hō fructū vitē vetitū: q eēt bon⁹: τ ad vescēdū suauis: accepit τ cōedit: τ stati apti sunt ocl'i ei⁹: τ vidit se nudū: τ cooperuit se cū folijs fic⁹: τ sic fuit euulsus. τ anim⁹ ei⁹ itelligēs h pctm̄: timuit: τ stati hō cepit mori. Greg. ī hom̄. sup Lucā. Si qs venit ad me τc. Tpalis vita eterne vite cōparata / mors ē poti⁹ dicēda q̄ vita. q2 stati hō cū ē nat⁹: īcipit mori. q2 ēm eūdē ibidē. ipe ɔtinu⁹ corruptionis defect⁹ nihil aliud est q̄ qdā plixitas mortꝭ. τ sic isto pctō euulsit istas radices.

¶ Scdo peccauit hō pctō īobediētie. q2 fecit ɔ mādatū dei: q sibi mādauerat q non cōederet de ligno scie boni τ mali: τ iō pter istud pctm̄ fuerūt brāche pcise. nā intelligētia siue intellectus fuit obscura. voluntas mutabilis τc.

¶ Tertio peccauit hō pctō auaricie. nā totus mūdus erat su⁹pter illā arborē vetitā et illā hr̄e ɔcupiuit. Et sic pter istud peccatū positus fuit in loco magne distēperationis. videlȝ. caloris / frigoris / corruptionis vite et etiam defallentis.

¶ Quarto peccauit hō pctō supbie. Videbat se esse dñm toti⁹ mūdi. τ q erat in magna grā dei. psumpsit q de⁹ nō curaret si cōederet de ligno vetito. τ q2 psumptuose cōedit: iō fruct⁹ isti⁹ arborꝭ sunt destructi. Nā hō p istud pctm̄ fuit puat⁹ grā: τ post

tus ĩ ira dei. p̄uat⁹ gñali dñio. nã stati fuerũt sibi rebellia oĩa aĩalia. p̄uat⁹ etiã diuitijs: ꝛ fuit ĩ paup̄tate posit⁹. nã stati cepit terrã fodere. cũ labore terrã colere. ꝛ laborare in ea. Uidẽs igit̃ btũs. N. istã arborẽ sic destructã p̄ diabolũ ꝛ dissipatã ꝓpt̃ q̄ttuor pctã sup̄radicta: voluit ipaȝ repare ꝛ replãtare. ꝛ igressus est bellũ cãpale hui⁹ mũdi ꝯ diabolũ. armauit se q̄ttuor virtutibus ꝯrijs illis q̄ttuor pctis. s. abstinẽtia: obediẽtia: hũilitate: paup̄tate. Dico p̄mo ꝛc. ꝯ pctm̃ gule. nã fuit hõ magne abstinẽtie. Armauit etiã se ꝯ pctm̃ ĩobediẽtie. Fuit em̃ pfect⁹ obediẽs deo: ꝛ ei⁹ mãdatꝫ. Armauit etiã se ꝯ pctm̃ auaricie. reqre ĩ vita sua. Et iõ q: q̄tidie fuit iste sctũs in h̃ mũdo cũ diabolo ĩ ꝯtinua pugna: dic̃ iesus sibi. Cõfortare ꝛ esto vir fortis. ꝛ obseruavt custodias mãdata dñi dei tui ꝛc. iij. Reg. ij. ꝛ Josue. j. Cõfortare ꝛ esto robust⁹ ꝛc.

¶ In annũciatione virginis marie.

Quoniam vt ait Aug. li. s̃monũ. tres solẽnitates dñi celebraturi. renouet mẽoriam solẽnitas: vigeat deuotio: pietas ferueat: ĩ ꝯgregatiõe charitas. iõ ĩ ipis sacrꝫ solẽnitatib⁹ ea scripture sibi ĩ mediũ p̄ferũtur: q̄ bñficia ĩ his exp̄mẽt: vt cõpleto vocis extrinsece charitas iteri⁹ tãgat corda ad reddẽdũ sonũ diuine laudis. Uñ vt meli⁹ p̄ncipiũ hui⁹ solẽnitatꝫ ꝛ radicẽ videam⁹: p̄pono ꝛ moueo quãdã q̄õnẽ/ quã mouet et facit btũs Augu. et quã multi hoĩes faciũt: q̄ admirant̃ ꝛ dubitãt ꝛ dicũt. q̄re mãdauit dñs ade et eue ne cõederẽt de ligno sciẽ boni ꝛ mali: cũ añ p̄ceptũ eẽt eis idifferẽter cõedere vel nõ cõedere: postq̄ sciebat eẽ lapsuros. q: ipe bñ sciebat. Ad hoc rñdet btũs Aug. di. vt meritũ hois ꝓbaret̃: decuit vt sibi mãdatũ iĩũgeret. q: gl'iosius ẽ hr̃e gloriã p̄ merita: q̄ sine meritis. Sicut rex si daret duob⁹: cuilꝫ daret equũ suũ. ꝛ vn⁹ semp̄ fecisset volũtatẽ suã: alter nõ. q̄s istoꝝ possideret cũ maiori gl'ia? Certe p̄m⁹. datũ ẽ em̃ mãdatũ de indifferẽti: ne comederet. s. de ligno boni ꝛ mali. q: si forte ĩ re simpl'r mãdatũ fuisset ei datũ: ipsum deberet retrahere. nec ex h̃ mori videret̃: nec ita simpl'r obedire. ꝓpt̃ h̃ ĩ re differẽti datũ ẽ ei: vt eẽt ĩ meritũ: ꝛ iuste ĩobediẽs puniret̃. Diabol⁹ ṽo vidẽs hoĩem, illuc posse ascẽdere p̄ hũilẽ obediẽtiã. vñ ipse p̄ sup̄biã suã descẽderat: ĩ eũ iĩuriose exarsit: ꝛ ad modũ callidi guerreatoꝝ castrũ ex p̄te debiliori inuadẽs ad mulierẽ accessit: eo q̄ sciebat ipam eẽ minoris sapiẽ: et debilioris cõstãtie. iõ de ipsa fecit postẽ: p̄ quã ad hoĩem accessũ haberet faciliorẽ. ꝛ suggessit ei de cõestiõe ligni vetiti. de trãsgressiõe mãdati. ꝛ mulier ĩordinate sapiẽ a diabolo suggerẽte cõsensit: ꝛ sic deuicta fuit. deĩde p̄suasit viro q̄ cõedit cũ ipa: nolẽs vt dicit Aug. suas delitias ꝯtristari. ꝛ sic fuit mãdati trãsgressio ꝛ toti⁹ humani gñis dãnatio. maxie q: tũc hõ noluit recognoscere: sed iniq̄ excusauit se. Et nota q̄ iste ĩtroit⁹ sup̄ior põt appropriari btẽ ṽgini. ꝛ h̃ ĩ festo annũciatiõis. hoc sic. Postq̄ venit xp̄s miserẽdi: vt repatio lapsui rñderet: eodẽ die q̄ hõ peccauit: eodẽ die passus ẽ xp̄s: ꝛ misit de⁹ angelũ suũ ad ṽginẽ mariã: vt sicut p̄ suggestionẽ mali angeli et iordinatũ ꝯsensum mulieris ĩchoata ẽ mors: ita p̄ salutationẽ boni angeli/ ꝛ cõsensum marie ṽginis/ inciperet reparatio nr̃a. p̄pter qd̄ ait Augu. Maledictio eue in benedictionẽ cõmutatur marie.

¶ Dñica ĩ passiõe. vl' dñica ĩ ramis palma.

Sicut possumus videre exp̄imẽtal'r ꝛ naturaliter: tria sunt p̄ficiẽtia omnẽ creaturã. s. p̄ncipiũ/ mediũ/ ꝛ finis. ꝛ iõ btũs Aug. ĩ li. mirabiliũ sacre scripture/ facit quãdã q̄õnẽ siue rõnẽ: ꝛ ponit q̄ oĩa q̄ habẽt p̄ncipiũ ꝛ finẽ: debẽt hr̃e mediũ. q: igit̃ creatura hũana. s. hõ hꝫ p̄ncipiũ p̄ creationẽ: et finẽ p̄ dei amorẽ: q: de⁹ ad hec eũ ordinauit tãq̄ ad finẽ p̄mũ: expedit ĝ iuxta ṽbũ Aug. q̄ hꝫ mediũ. ꝛ h̃ mediũ ẽ ei⁹ vita. Sꝫ sciẽdũ q̄ h̃ mediũ fuit corruptũ q̄druplici pctõ. s. pctõ auaricie/ gule/ ĩobediẽtie/ delectatiõis. iõ iuxta ṽbũ Aug. et p̄fectã legẽ medicine/ oportuit hoc mediũ curare ꝛ repare q̄ttuor oppositis. s. paup̄tate ꝯ auariciã. tẽperãtia ꝯ gulã. obediẽtia cõtra inobediẽtiã. passione cõtra inordinatã delectationẽ. ꝛ oĩa ad reparationẽ medij p̄diti p̄ ordinẽ fecit de⁹. s. xp̄s. ꝛ hoc recognoscẽs sctã mr̃ eccl'ia/ hodie recordatur: ꝛ facit memoriã de passiõe xp̄i. Sꝫ debetis scire: q̄ passionẽ christi precessit honor: et iõ recordatur honorẽ hodie christo

exhibitū: vt pʒ in ramis/et pcessione. et recordat passionem xpi. ergo de his duobus eccl'ia solēnizat. ideo pposui vobis istud verbū in passione: que cantatur pro dn̄ica in ramis palmarū.

¶ Pro quocūqʒ euāgelio vel sancto.

Sicut ex serie euāgelioꝝ potest cognosci: predicatio xpi vt in pluribus: erat in parabolis siue similitudinibus. et hoc erat: q2 ſm pħm. vi. topicoꝝ. Oēs trāsferētes ſm aliquā similitudinē se trāsferūt. Rō autē quare parabolice loquebatur vel predicabat multiplex est. Prima vt a simplicib9 eius p̄dicatio facili9 teneret vel retineret. ex cognitis q̄ppe facili9 ducit anim9 paulatim ad īcognita vn̄ aristotel'. i. posterioꝝ. Oīs doctrina et oīs disciplina intellectiua ex p̄existēti fit cognitiōe. Scd̄a rō: vt eius doctrina siue p̄dicatio ī maiori reuerētia haberet: ꝛ studiosi9 ingrederet. ps. Beati q̄ scrutāt testio nia ei9. Tertia vt ex vno v̄bo plures intellectus accipentur. s. ad exercitādū humanū ingeniū. sicut pʒ Mat. xiij. regnū celoꝝ thesauro cōparat. Xp̄i thesaur9 multipliciter pōt exponi. quare vt vestigiū diuine sapiētie in creaturis oīb9 ostenderet ſm illud Rom̄. i. Inuisibilia dei a creatura mūdi ꝛc. vn̄ ex oībus est sumere bonas siue pulchras participatiōes. Quarta vt indignis occultū esset et clausum: qd̄ ab eo dicebatur. vn̄ Luc. viij. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei: ceterꝭ aūt ī pabolis: vt vidētes nō videāt: et audiētes nō intelligant. sicut pʒ in hoc euāgelio: vbi xp̄s ponit similitudinem.

¶ Pro quolibet sancto.

Sicut ex duab9 naturis. scʒ sp̄ūali ꝛ corpali p̄stat hoīem esse p̄dituʒ: put autoritas demōstrat: rō p̄firmat: ꝛ expiētia manifestat. Nā p̄stat corp9 ex sua natura nō viuere: nec sentire. ḡ opʒ q̄ corpi tribuat aliq̄d qd̄ ei cōferat vitā: et hoc vocat aīa. etiā dat sensū. vn̄. ij. de aīa. Aīa est actus corpis physici organici potētia vitam habētis. ergo iuxta hāc duplicē naturā/duplex in sanctis vita p̄siderat. scʒ vna interior q̄ consistit in mēte. Altera exterior que resplēdet in exteriori conuersatiōe. Prima facit deo hoīem gratū: et est fundamētū scd̄e. Scd̄a facit hoīem famosuʒ et est signū prime. igitur beata vl' beatus N. commendatur ꝛc.

¶ De natiuitate virginis marie.

Sicut dicit btūs Grego. et ad sensum videmus: vmbra non aliter exprimit: q̄ꝫ p lumē. Patet de aere lumie priuato. ſʒ etiā perspectiuos corp9 opacū obiectū splendori solis/causat vmbrā. Nos v̄o an̄ ortū isti9 v̄ginis/ambulabam9 nō ī lumīe: sʒ ī vmbra. figura Tob. v. Quale gaudiū erit mihi. i. generi hūano est: q2 in tenebris ē. Obiectū aūt radijs. i. mēorijs solis. i. dei p̄ris/in triplicē vmbrā venit. q2 ſm Ber. prim9 hō supbiuit p̄ deū suo mādato nō obtēperādo: vsqʒ ad deū/diuinā eq̄litatē quasi appetēdo. supra deū: q2 volebat qd̄ ip̄m deū velle nolebat ſm Ansel. Et quia de9 nō dimittit culpā absqʒ pn̄a: inuēti sunt tres delatores q̄ hoīem accusarent. Prim9 erat stimul9 carnalis lasciuie: qui intus erat: p̄scia vrens. vn̄ ap̄lus. ij. Coꝛ. xij. Datus est mihi stimulus carnis ꝛc. Scd̄s incessabilis clamor hostilis nequicie: qui dicebat. Equissime iudex tu9 est hō per naturā. meus p culpā. tu9 p̄ditiōe: me9 deceptione. hec Ansel. Terti9 erat in obligabilis rigor diuīe iusticie: q̄ dicebat ps. cviij. Homo dilexit maledictionē ꝛ veniet ei: noluit bn̄dictōeʒ ꝛ elōgabit ab eo Cū iudicat exeat cōdē. ꝛc. Infelix hō nō hēbat ad quē recurreret: q2 cec9 erat. Naʒ sagitta trāsiens p oculū ad cor: pri9 cecat oculū q̄ vulneret cor. Sagitta pcti vulnerauit cor femine p oculū. Uidit mulier q2 bonū erat lignū ꝛc. ideo p̄mo fuit exceca ta: et p p̄ñs nos oēs. qd̄ de9 attēdēs: cui9 miseratiōes sup oīa opa eius: volēs nob̄ lumē restituere p feminā: sicut p eā eo era mus priuati: hodierna die creauit lumen qd̄ illuminaret totū mūdū. ipsaʒ. s. v̄ginē gl'iosaʒ. Et h̄ est qd̄ p̄gruentissime dic̄ v̄bū istud. In die frigorꝭ sol ortus est. Naū. iij. Ubi tria tāgunt ſm p̄pŕetates sol'. vbi ē
Puritas mirabilis. sol.
Iocūditas delectabilis. in die.
Bonitas cōmunicabilis. ortus est.

¶ Pro qualibet materia introductio.

SEcundū doctrinā phi.ſ.de aīa: per illud qđ eſt rectū: opꝫ de alijs iudicare. h̄ autem ptꝫ in moralibꝰ: geometricis: ⁊ artificialibꝰ. ¶ Primo de moralibꝰ. vt enim ponit Ariſtot.ſ.ethicoꝝ. In iudicādo iudex eſt q̄ſi q̄dā regula p quaꝫ dꝫ iudicare q̄d ſit iuſtū vel iniuſtū. et iō ſi affectꝰ iudicis amore vel odio ſit diſcordās: nō pōt iudicare recte. ⁊ q̄re: volūtas enim diſcordat a iudicio rōnis. ⁊ iō non recte ꝓcedūt ꝓpt̄ qđ dic̄ ibidē. phs. ꝙ ꝓferētes iudicio ſermones paſſionales. i. q̄ ꝓuocāt iudicē ad alteriꝰ partis odiū vel amorē: conant̄ regulā. i. mentē iudicis facere diſcordem. ¶ In geometricis. ſi enī volumꝰ iudicare certitudinal̄r de duobꝰ qđ illoꝝ duorum diſtet plus a tertio: oportet iſta p rectam lineam menſurare.

¶ Etiam patet in opibꝰ artis. ille enī qui vult lapidē vel lignū recte incidere: opꝫ ꝙ habeat aliquā lineā vel regulā rectaꝫ: vt ſm̄ illā ſcindat: ⁊ tūc a rectitudine nō deuiabit. Sicut aūt eſt ī iſtis: ita ē in ſpiritualibꝰ ſuo mō. Un̄ ſi in nr̄is opatiōibꝰ volumꝰ recte agere: opꝫ nos aliquā rectā regulā vel lineā ſeq̄. Hec aūt regula recta nullā hn̄s obliq̄tatē: eſt vita xp̄i. et quāto āplius ꝯfirmat̄: tanto rectior eſt. Quāto aūt plus deuiat: tāto plꝰ vel ampliꝰ obliquat̄. Un̄ Aug. de vera religiōe. Nullum itaq; cōmitti pōt pctm̄: niſi dū appetit̄ q̄ ipſe contēpſit. aut fugiunt̄ q̄ ipſe ſuſtinuit: vel inſtituit. Tota itaq; vita xp̄i in terris p hoīeꝫ: quē ſuſcipe dignatꝰ eſt: diſciplina moꝝ fuit. hec ille. Uolēs ig̃r beatus Petrꝰ oſtēdere: quō poſſimꝰ in nr̄is opibus recte ꝓcedere: inducit nos vt in actibus noſtris huic regule vite xp̄i: quātum poſſumus conformemur: di. Chriſtꝰ paſſus eſt ꝓ nob̄ ⁊c.ſ. Pet̄. ij.

¶ Dn̄ica de vocatione nuptiarum.

fo. 9 SIcut videmꝰ ī motu naturali corpoꝝ: nullꝰ appetitꝰ naturalis q̄eſcit ꝑfecte donec attigat vel ꝑueniat ad vltimū terminū ſui motꝰ. Hoc ptꝫ vnico exēplo. ſm̄ doctrinā phi. iiij. celi ⁊ mūdi ca. ix. Om̄e g̃ue ſimpliciter vt ē terra naturaliter appetit eē deorſum. ⁊ iō nūq; ꝑfecte q̄etat̄: donec ꝑuenerit ad vltimū finē vel terminū ſui motꝰ. ſ. ad cētrū. vn̄ videmꝰ ꝙ qn̄is aliqđ graue anteq̄ ad cētrū ꝑuenerit q̄etat̄ retinēte aliq̄: tn̄ nō ꝑfecte q̄etat̄ q: eiꝰ appetitꝰ natural̄ adhuc tēdit adultra. vn̄ ſi remouet̄ ꝓhibens: adhuc deorſum mouebit̄. et h̄ q̄diu graue ē circa cētrū. vt aūt Aug. dic̄. xxj. de ciui. dei. c. Pōderi in corpibꝰ correſpōdet volūtas ī ſpūalibꝰ. Cū ig̃r volūtas naturalis appetat bonū ſm̄ Anſel. Cur deꝰ hō. ca. ij. Hō nunq̄ q̄etabit̄: donec attīgat vltimū bonū. q̄cūq; alio bono adepto: adhuc tēdit vltra: q: ī nl̄lo alio bono finito ꝑfecte q̄etatur. ꝓpter qđ dic̄ Aug. Feciſti nos dn̄e ad te: ⁊ inq̄etū eſt cor nr̄m donec q̄eſcat ī te. Cuiꝰ cā eſt: q: in ſolo deo eſt oē bonū. et iō nūq̄ ſatiabit̄ volūtas citra ipꝫ: cum naturalr̄ tendat ī bonū. vn̄ dic̄ Aug. ibidē. Humanā mētē ſoliꝰ dei capacē ſola trinitas īplere pōt. Uidēs ig̃t ſaluator nr̄ ꝙ citra illā beatitudinē non poſſumꝰ omne bonū attingere: nec p ꝯn̄s poſſumꝰ citra eā quietari nec ſatiari: ſub ſpecie cōiuīj nuptialis: in q̄ ſunt oīa data: hortat̄ nos vt ad illā totis viribꝰ ꝑperemus di. Oīa parata ſunt venite ⁊c. Mat. xxij.

¶ De ſancto iacobo. vel de alio ſancto.

PRo ingreſſu ad ſermonē/pono iſtā v̄itatē. doctores ⁊ ſcī ponūt ī deo duplicē legem iuſticie: ſm̄ quā deꝰ iuſtiſſime operat̄. ¶ Prima lex eſt eiꝰ volūtas abſoluta: ſm̄ quā pōt facere q̄cq̄d vult: ⁊ qn̄ facit iuſte fac̄: nec eſt alia rō ſeu lex niſi ſua volūtas videlꝫ q: vult. ⁊ ſm̄ iſtā pōt facere pctōrē iuſtū ⁊ ſaluare: ⁊ iuſtum pōt dānare. Rō hmōi eſt duplex. Prima eſt: q: h̄ eſt differētia īter amorē dei/⁊ creature: q: amor dei cauſat bonitatē in rebꝰ. Iō enī hō eſt bonꝰ: q: deꝰ amat ipꝫ. nō iō amat ipm̄ q: bonus. Sed amor creature cauſat̄ a rebꝰ. Amamꝰ enī qđ bonū eſt: q: bonū eſt. ſuo ig̃t amore deꝰ pōt pctōrē bonū facere et ſaluare iuſte: nō amādo ipm̄. iuſtū poteſt dānare ⁊ nō bonū facere. ⁊ h̄ etiā iuſte. q: ipſe vult huic dare ſuū amorē: ⁊ illi non. Scđa rō eſt. q: ꝙ deꝰ ſaluet hoīeꝫ non ex meritis ſuis: ſed ex gr̄a/⁊ bn̄placito. ſicut pōt dare ſuā gr̄aꝫ cui vult: nec alteri fac̄ iniuriā. et ita ſaluare quē vult: ⁊ nō ſaluare quē nō vult. Ita ponit Aug. in enchiridion. deꝰ inq̄t cui vult miſeret̄: ⁊ quē vult indurat: vt ſaluatus de ſua iniq̄tate non fo. 15.

hoc non solum clamat homo ad dignam ymaginem suam per ipsa muta ... sensu caren
naturali ... testantur
cur ipsis ... omne
tendit deorsum. flumina petere
petunt ... neptunum mare
terra ... nisi quia cuncta ...
... conservari in eo ... quiescunt

gloriet: nec dānatus de suis meritꝫ cōque ratur. sola eñ gr̄a redēptoris discernit a ꝓdictis: q: in vnā ꝑditiōis massam coa- ceruat ab ordine cā cōis. ¶ Scḋa lex est ordinata ⁊ stabilita per deū: quā obser- uat: et obseruare vult de facto. ſm quam de potētia ordinata solum saluat homi- nem per sacramentum baptismi iuxta il- lud Johan. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ⁊c. ſm istā nullū pōt saluare pctōrē nisi me- diāte pnīe sacro. Et ſm istā nullū bonum est irremuneratū: nec malū impunitū. et malū hoīeꝫ reprobat: ⁊ bonū diligit ⁊ sal uat. Hoc multiplr̄ pōt ꝓbari. Prīo ī an gelis creatꝫ in pricipio: q̄ꝝ boni fuerūt ele uati: mali fuerūt deiecti de celo ad terrā. Scḋo in dauid et saule. q: dauid ꝑ hūili- tatē fuit a deo dilect⁹ ⁊ sublimat⁹ in regē israel: saul supbus reprobat⁹ et deiectus. Tertio in matthia et iuda. q: matthias fi delissim⁹ fuit xp̄o dilect⁹ ⁊ electus ad sta- tū aplicū. iudas q: ꝓditor exclusus et re- probat⁹. Quarto in iacob et esau germa- nis. quoꝝ iacob q: preuisus a deo bonus fuit ⁊ apt⁹ ad habendū hereditatē ⁊ bn̄di ctionē paternā: Esau q: preuisus malus a deo est exclusus ab illis. Reuera si pense- mus vitā ⁊ meritū btī Jaco. inueniem⁹ ibi bonū et malū. bonū ex pte ei⁹: cui⁹ vita fu it bona. et martyriū bonū et deo accepta bile. Malū ex pte herodis agrippe: cui⁹ vita tota mala: ⁊ ex iniq̄tate ⁊ malicia tra ctauit mortē beati iacobi: Et iō xp̄s dei fili⁹ q̄ remunerat cuiuslibet facta: dilexit btm̄ Jacobū. ⁊ herodē aduersariū ei⁹ odi uit. Ita d̄r in ṽbo ꝓposito ī q̄ passio beati iacobi ostēditur euidenter. in quo tangū- tur de ipso tria.

Fuit nāq̄ ꝓbat⁹ in electione.
Promotus in sanctificatione.
Uindicatus in passione.

¶ Primo igitur ei⁹ electiōis ꝓbatiuū no tat in actu dilectionis: cū p̄mittit. dilexi. ¶ Scḋo pꝫ eius ꝓbationis ꝓmotiuū: qḋ ꝓbat in significato noīs cū d̄r. iacob. Ja cob interp̄tat luctator. et sic btūs iacob⁹ luctat⁹ fuit cū xp̄o ei⁹ vitā imitādo. Qui eñ luctat: nititur et conat alteri adherē- do. ¶ Tertio notatur ei⁹ passionis vidica tiuū: cū d̄r: Esau odio habui. Esau interp̄ tatur volūtas meritoꝝ ⁊ tristicie. s. infer- no. d̄r igit. Dilexi iacob. Malach. j.

¶ In assumptione virginis marie. vel de quolibet sancto.

Sapiētes philoso phi dicūt ꝙ oēs motus corpa les reducunt ad tres mot⁹. q: aut mouent in gyrū sicut ele- menta et corpora supercelestia: que nūq̄ cessant: sed ꝯtinuo motu circulari mouē- tur. Aut est mot⁹ supioris ad inferius: sicut ponderosa ⁊ frigida vt aq̄ / petra / terra. Aut motus a deorsum ad supius: sicut le- uia ⁊ calida: vt aer vel ignis. Sic spūalr oēs motus spūales ad tres reducuntur. Prim⁹ mot⁹: q̄ est in celo: est ꝯtinu⁹ sicut rota q̄ semp mouet. sicut angeli ⁊ sctī vi- ri. q̄ semp vidēt faciē dei: facie ad faciem cōtēplantes ⁊ cognoscētes trinitatē. ⁊ in ea delectātes. Ali⁹ mot⁹ spūalis: q̄ est de sursum ad iferiora sunt angeli mali: q̄ per supbiā desursum ad infima descenderūt. Ali⁹ mot⁹ spūalis q̄ est de deorsum ad su peri⁹: est mot⁹ fideliū xp̄ianoꝝ. ⁊ iste fit ꝑ hūilitatē. Et iste mot⁹ hꝫ duos passus. s. cognitio ⁊ amor. Hoc est ꝙ deū ꝑ fidē co- gnoscam⁹: ⁊ cognoscēdo eū amem⁹: ⁊ ita ad eū ibim⁹. vn̄ Aug. Tu dn̄e nos creasti: vt ad te veniam⁹. Ad ipsum aūt imus cū istis duob⁹ passib⁹: ꝙ ipm cognoscam⁹: et amem⁹. Et iō dicebat Augu. Ama amorē illi⁹ q̄ amore tui amoris descēdit ī vterū ṽginis: vbi amorē suū amori tuo copula- uit: hūiliādo se sublimādo te: cōiūgēs lu- mē sue eternitatis limo tue mortalitatꝫ. Et q: nūq̄ fuit q̄ tantā hūilitatē hēret si cut ṽgo maria. neq̄ tantā cognitioneꝫ et amore erga deū. q: erat nō vt ponderosa neq̄ frigida: sed leuis: calida: ardēs. s. in amorē dei: mot⁹ ei⁹ fuit de deorsuꝫ ad su- peri⁹. et q: plus se humiliauit: ⁊ mag fer- uenter amauit: iō pre oīb⁹ creaturis me- ruit exaltari. Et iō beat⁹ Job. xxxix. ī ver- bis ꝓpositis ostendit ei⁹ assumptionē: et assumptionis modū di. Ad preceptū tuū eleuabit aquila: et in arduis ponet nidū suum. In quibus verbis tria ad laudem virginis describuntur. scꝫ

Q: in ipsa fuit nobilitas et dignitas. ibi. aquila.
Simplicitas ⁊ hūilitas: cū dicit. ad preceptū tuū.
Altitudo ⁊ securitas. in arduis ponet nidum suum.

Item amice ascēde superi⁹. Luce. xiiij. de quolibet sancto ⁊c.

¶ In curatiōe leprosi. vel dn̄ica euāgelii sup hierlm̄. vel filium vidue. vel de tali.

.2. phes. feliura

Sicut in naturali⸗bus gnāl'r videtis: ꝙ illa q̄ natural'r agūt de necessitate agūt ita ꝙ obiecto p̄nte: impossibile est ip̄a nō agere. Hoc appet esse verū. in naturalibꝰ moralibꝰ: sp̄ualibꝰ. De p̄mo exēplū. Ne⸗quaq̄ em̄ ignis ꝟtutē suam ꝯtinere pōt: q̄n p̄nte calefactibili calefaciat. nec lux quin p̄nte illūīnabili illuminet. ¶ In moralibus. quis em̄ bene morigeratꝰ vel as⸗suefactus ad bonū/ presente obiecto: non exequat̄ illud vel econuerso. Si ad malū q: vt d̄r ⁊ est verū. Cōsuetudo ē altera nā. ¶ In sp̄ualibꝰ suo mō. sic se habꝫ q: ꝟtꝰ q̄ aīaz īclinat nāl'r ī opatōez tali ꝟtuti de⸗bitā: q̄si ex q̄dā n̄cītate obiecto p̄nte ī talē actiōez hoīez tali ꝟtute īformatū ꝓcedere cogit. Ita ꝙ īpossibile q̄si ē ip̄z nō opari: obiecto debite p̄ntato. q̄s eī verā charitatē h̄ns diligibili p̄ntato posſz nō diligere? q̄s hūilitatē h̄ns obiecto hūiliatiōis p̄n⸗tato nō se hūiliaret? ⁊ sic de alijs. Talis eī nō sic opās neq̄q̄ ꝟtuosꝰ ꝓp̄e diceret. igr̄ rex nr̄ dn̄s ih̄s xp̄s norma ⁊ regl'a ꝟtutū: si oīs p̄fectiōis exēplar. q̄ pietat' ⁊ cōpas⸗sionis tramitem alijs ostēdebat: oporte⸗bat ꝙ illō q̄d ꝟbo dicebat: fctō ostēderet. Nec īpossibile q̄si eēt obm̄ ꝯpassiōis sibi ꝯ̄ep̄ns: q̄n statī ad ꝯpassiōis actū mouere⸗tur. Vidēs g̃ leporsū palyticū. filiū vidue. ciuitatē hierl'm. No. historiā euāgelij de q̄ volueris p̄dicare. nullo mō se ꝯtinere va⸗luit: q̄n vidēs ciuitatē ⁊c. fleret vl' ad cō⸗passionē moueret̄. ¶ De ramis palmarū.

Ecundū sententiā ⁊ doctrinā sctāꝝ sc̄ptu⸗raꝝ totiꝰ hūane diligentie studiū dꝫ ꝟsari sp̄āl'r circa tria. s. circa actū nr̄e crea⸗tionis: casum nr̄e deiectiōis: mysterium nr̄e repatiōis. ¶ P̄rio ⁊c. ⁊ ibi īuenire materiā magni gaudij ⁊ magne ꝯsolatōis. ꝓ eo ꝙ hō p̄mitiue ad imaginē dei factus fuit. et prelatꝰ oībꝰ creaturis corporalibꝰ. Oīa facta sunt ad seruitiū suū. ⁊ in paradiso terrestri poterat ꝑ esuꝫ ligni vite p⸗petuari ī vita. Sc̄do circa casuꝫ nr̄e defor⸗matiōis dꝫ pēsare. ⁊ ibi mutare materiaꝫ magne tristicie ⁊ desolatōis ꝙ. s. ꝑ ita mo⸗dico amisimꝰ tāta bona: ⁊ īcurrimꝰ in tāta mala: huiꝰ vite mis̄ijs īuoluti. cū dei imagine q̄ deturpata est ꝑ petm̄. ¶ Tertio circa mysteriū nr̄e reformatōis q̄d ꝑ passiōeꝫ filij dei fuit ꝯsūmatū. ⁊ ibi mutare mate⸗riā laudis ac grāꝝ actiōis. Totā aūt huiꝰ materiā explicat. ꝯmemorat scā mr̄ eccl'ia tp̄e. xl. ī officijs vsq̄ ad diē passiōis dn̄ice valde pulchre. Nā de p̄rio ⁊ de sc̄do agit ī noctur. offō. lxx. vbi legit̄ de creatiōe reꝝ: et cā p̄mi hoīs. Et ī sequēti dn̄ica de seq̄⸗la pcti: dū recitauit q̄l'r totꝰ mundus sub⸗mersus fuit aq̄s diluuij ꝓpt̄ petm̄: exceptꝭ octo p̄sonis. de tertio īcipit agere a dn̄ica q̄nq̄gesime vsq̄ ad diē pasceues. s. de nr̄e redēptōis fructu. Et q: dei filꝰ de inimico hūani gn̄is triūphauit: cū ip̄e in cruce q̄si cāpalit̄ debellando: iō more belli cāpalis ordināāo ꝓcessuꝫ recolit eccl'a vsq̄ tūc in euāgelijs fctā precedentia recto ordine fa⸗ctū istud. Nā q̄libet discretꝰ pugil primo dic̄ secrete amicꝭ suis ꝙ vult talē ꝑ tali cā appellare de bello. Sc̄do appellat aduersariū corā aliq̄ iudice. Tertio ōn̄dit secrete amicis suis p̄ciositatē ⁊ excellētiā armoꝝ suoꝝ. Quarto ad ꝯsolatiōnē amicoꝝ suoꝝ exp̄imēto ōn̄dit suā fortitudinē ⁊ aptitudinē ꝯfligēdo cū aliq̄ de societate aduersa⸗rij sui. Quīto ꝯsolat̄ amicos suos oēs: ꝙ optīe pōt facere expēsas: ⁊ suis sequacibꝰ ꝓuidere. Serto ascēdit ad locū certamis p̄sentās ⁊ ōn̄dēs publice arma sua oībꝰ. P̄rimū fecit xp̄s sic īuenit̄ ī euāgelio illiꝰ dn̄ice vbi d̄r ꝙ xp̄s assūpsit. xij. discipulos secreto ⁊ ait illis ⁊c. Et quō debebat cū hoste ꝯfligere. ⁊ mortē pati: ⁊ ꝑ resurrectōis glīā triūphare. ⁊ tertia die resurgere. sc̄do aduersariū appellauit vt legit̄ ī euāgelio dn̄ice p̄ie. xl. vbi agit q̄l'r diabolꝰ filiū dei tētauit. ⁊ eū xp̄s p̄ditorē dei ⁊ hoīs ōn̄dit di. q: se adorari petebat: q̄d soli deo debetur. Et hoīs. q: vocauit eū sathā. i. aduer⸗sariū oīs hoī. Et h̄ fcā sūt corā deo p̄re bellū adiudicāte. ⁊ corā āgelis q̄ accesserūt ⁊ mīstrabāt ei. Mat. iiij. Tertiū fecit xp̄s sicut ꝯmemorat eccl'ia ī sc̄dā dn̄ica. xl. dū in euāgelio fac̄ mētiōnē q̄mō xp̄s fuit trāsfiguratꝰ. tūc aūt ōn̄dit se clare p̄sonalit̄ vni cū filiū ī trinitate: ⁊ cuiꝰ ꝟtute vinceret ī hūanitate cū diabolo ꝯfligēs. duꝫ p̄r fuit ip̄z suū filiū ꝓtestatꝰ. h̄ āt arma sr̄ deitas ⁊ hūanitas siue clypeꝰ. q̄ clare ōn̄dit. etiā arma sua fuert̄ ꝟtutes: q̄ fuert̄ ī chananea q̄ recitāt̄ ī alio euāgelio illiꝰ dn̄ice. Mat. xv. Quartū fecit xp̄s cū eccl'ia cōmemorat tertia dn̄ica in euangelio ꝙ eiecit demo⸗niū, Et ibidem quasi hec intendens fecit

comparationē de forti armato: dans per
hoc intelligere quomō ipse q: fortior: dia
bolū ablatis armis ei⁹ eum confusibiliter
expugnaret finaliter triūphando. Luc. xj.
Quintū fecit xp̄s qñ dr̄ i q̄rta dñica i euā-
gelio. vbi legit̄ de q̄nq3 panib⁹ ꝛ duobus
piscib⁹. q̄nq3 milia hoīm satiasse. Joh. vj.
Iste ḡ ē diues ꝛ potēs. sic copiose pōt su-
is sequacib⁹ ꝓuidere. Sextū hec cōmemo
rat dñica de passiōe. dū incipit cātare. Ve
xilla regis ꝓdeūt. tunc em̄ p̄sentauit se cū
armis suis. cū inocētia vere hūanitatis: ꝛ
excellētia vere diuinitatis. in q̄b⁹ diabolū
supauit: q̄ de se ꝛ i se vere ꝯfessus est ꝛ pu
blice in euāgelio illi⁹ diei qđ hr̄ Joh. viij.
sunt: q̄b⁹ a deo p̄re iudiciū sibi fieri postu
lauit. Et iō clamat eccl'ia i itroitu misse in
psona ipi⁹. Judica me de⁹ ꝛc. Sʒ q: iudei
ꝯ ius armoꝝ: qđ sibi xp̄s adiudicari pete-
bat: de illo fortiter sicut pʒ in euāgelio ob
iecerūt. ꝛ dei fili⁹ carere testib⁹ q̄dāmodo
videbat̄: idcirco vt pugil nr̄ volēs malicie
cedere. q̄si a passiōe vsq3 ad diē ramoꝝ i q̄
sufficiētes testes siue iudicationē armoꝝ
adduceret: abscōdit se: ꝛ exiuit de tēplo in
gressur⁹ hierl'm die ista cū multitudine ve
raciū testiū sibi assistētiū: ꝛ recognoscētiū
ius armoꝝ suoꝝ. ꝛ iō ipm sufficientē pugi
lem representant publice quando dicunt.
Benedictus qui venit ꝛc.

¶ De aduentu in carne.

Secūdum leges
imperiales / q̄ crimē cōmit
tit lese maiestatis: ē puniē
dus: ꝛ capite plectēdus: ꝛ
oīa bona sua fisco applicā
tur. Fisc⁹ facc⁹ est public⁹: quē habent exa
ctores: ꝛ i eo mittūt debitū publicū qđ re
gi reddit̄. ꝛ ipe nō solū est puniēdus: imo
tota posteritas ꝛ gñatio sua multa icōmo
da dʒ pati. Scđm aūt veritatem / sic est ꝙ
adā cōmisit pctm̄ ꝛ crimen lese maiestatis
cū primo peccauit. Peccauit em̄ in duob⁹
specialr̄. q: ꝯtēpsit deū: ꝛ fuit ei iobediēs
ꝛ obligauit se ad hoc ꝙ cōplere voluit. Et
iō de⁹ expulit eū de paradiso terrestri: vbi
nō fuit nisi p tres horas ꝓm aliq̄s. vñ pri-
mo ꝯdēnauit eū morti corpali: q: cū p̄mo
eēt imortalis: fact⁹ ē mortalis. Habuit du
plicē penā: quā dʒ hr̄e cōmittēs dictū cri-
mē: q: oīa bona erāt fisco attributa. q: p-
didit paradisum. Scđo fuit ꝯdēnat⁹ mor
ti: ꝛ tota sua posteritas. q: null⁹ hoīm san
ctus ꝓpria virtute poterat intrare regnū
dei. Et nō solū fuit obligat⁹ ad mortē cor
poralē: imo ad eternā. s. ad penas inferni:
q: ꝓpter illud pctm̄ / hō est ꝓn⁹ ad malū.
Idcirco vt recuperaret qđ p pctm̄ amiserat
fuit necessariū vt fieret recōciliatio siue sa
tisfactio ꝓ eo. Satisfacere aūt nō potuit
nisi ille q̄ esset equalis illi: cui facta fuerat
offensa vel maior: ḡ hō pur⁹ nō erat suffi-
ciēs ad faciēdū istā satisfactionē. q: de⁹ q̄
erat offensus: ē ifinit⁹: ꝛ p ꝯñs offensa ifi
nita. sʒ hō pur⁹ ē finit⁹: ḡ ꝛc. Nec pur⁹ de⁹
q: cū pri⁹ eēt hō obligat⁹ ad mortē: oporte
bat ꝙ p mortē satisfaceret. q̄cūq3 vult ple
narie satisfacere. de⁹ aūt est imortalis: q̄re
fuit decretū i ꝯsistorio trinitatis: ꝙ aliq̄s
q̄ esset de⁹ ꝛ hō satisfaceret ꝓ pctis. Et iō
fuit ordinatū: ꝙ fili⁹ dei assumeret carnē
hūanā: vt simul eēt de⁹ ꝛ hō i vna psona:
vt satisfaceret ꝓ iā dictis. ḡ fili⁹ dei venit
in hūc mūdū sumēs carnē de virgine ma-
ria. de quo aduētu filij dei sancta mr̄ eccle
sia isto tempore solennizat. ad honorē cu-
ius assumpsi presens verbum.

¶ De iohāne euāgelista vel de alio sctō.

Secundū philo-
sophū / oēs trāsferētes ꝓm
aliquā silitudinē se transfe
rūt. Hinc est ꝙ mūdani sa-
piētes: q̄ corp⁹ politicū po
suerūt. scti etiā theologi: q̄ de corpore xp̄i
mystico tractauerūt. oēs ad corp⁹ vnū at
tēderūt. Dixerūt em̄ et dicūt sapientes in
morali pħia: ꝙ respublica q̄ddā corp⁹ est.
in q̄ q̄dē corpe p̄nceps rōne p̄eminētie est
ad modū capitis. p̄positi ad modū auriū.
iudices ad modū oculoꝝ. senat⁹ siue colle
ctio sapientū ad modū cordis. milites ad
modū manuū. laborātes solo iherētes ad
modū pedū. Scti aūt dicūt: ꝙ i corpe my
stico xp̄s ē caput bone ꝯformitatis et ꝯue
niētie: sublimitatis ꝛ p̄eminētie: vtilitatꝭ
et influentie. Hui⁹ vo capitis mēbra sunt
oēs fideles: q̄ fuerūt: ꝛ qui futuri sunt ab
abel vsq3 ad vltimū iustū. In hoc aūt cor
pore sicut dicit Greg. quidam sunt ad mo
dū pedū ꝛ cruriū. sicut sunt apl'i q̄ ecclesiā
sustinuerūt: ꝛ discurrēdo fūdauerūt. Qui
dā ad modū genuū sicut martyres: q̄ i suo
sanguine cubuerūt. Quidā ad modū ma-
nuū sicut ꝯfessores: q̄ p bona opa se exerci
tauerūt. Quidā ad modū nariū sic ꝓphe-
te: q̄ futura mysteria lōge añ odorauerūt.

Quidā ad modū dentiū ficut virgines: q̄ carnis blāditias cōtriuerūt: ⁊ puritatis plenitudine cāduerunt. Quidā ad modū oculorū ficut euāgeliste ⁊ doctores: qui ſecreta celeſtia limpidiſſime viderūt: ⁊ nobis luculētiſſime reſerauerūt. Licȝ igitur xp̄s mēbra affectione maxima dilexerit: ſpecialr̄ oculos: quib⁹ ſue ſapiētie ſecreta miniſtrauit: inter ceteros tn̄ vni oculorum ſcȝ btō. N. cōplacētia mirabili ⁊ con deſcenſione amabili ſecreta celeſtia reuelauit: de quo vel de qua d̄r p̄us verbū ⁊c.

¶ Rationes quare filius incarnatus eſt.

Secundū doctrinam doctorū loquentiuȝ de materia incarnationis filij dei: vētilatur vna queſtio: que talis eſt. Quare dei filius ſolus miſſus eſt: ſeu carnem humanā aſſumpſit: ⁊ nō pater: nec ſpūſſanctus? Ad quā magiſter ſententiaꝝ lib. iij. di. ſ. c. ſ. ſic rn̄dēs ait. ꝙ congruo dei atqȝ alto dei ſapiētia fec̄ cōſilio. ⁊ ꝙ ſic debuit fieri quadruplici rōne. Quarū prima eſt: ꝙ dei fili⁹ ideo incarnat⁹ eſt: vt q̄ erat in deitate filius: fieret in hūanitate hoīs filius. nō pater nec ſpirituſſctūs carnē induit: ne alius in deitate eſſet fili⁹ ⁊ alius in hūanitate. Scđa rō eſt. ne idē eſſet pater ⁊ filius ſi de⁹ pater de hoīe naſceretur. vnde ait Augu. in eccleſiaſticis dogmatibus. Nō pater carnē aſſumpſit: nec ſpirituſſanctus: ſed fili⁹ tm̄: vt q̄ erat in deitate filius: ipſe fieret in hoīe hoīs filius: ne filij nomē ad alterū trāſiret: q̄ nō eēt eterna deitate dei filius: dei ergo filius hoīs factus eſt filius. Tertia rō eſt: q̄r cōgruentius mitti debebat q̄ eſt ab alio: q̄ꝫ qui ē a nullo: ſed fili⁹ eſt a patre: pater aūt a nullo eſt. Hoc ptȝ vt ait Augu. j. de trinitate. Pater em̄ nō hȝ de quo ſit: ⁊ iō pater non eſt miſſus: q̄ ſi mitteref ab alio eſſe putaretur. Miſſus eſt ergo filius: q̄r a ſolo patre: deinde ſpūſſctūs q̄ eſt a patre ⁊ filio: ſed fili⁹ ſolus in carne miſſus eſt: nō ſpirituſſctūs ſicut nec pater. Quarta rō eſt: vt de⁹ pater q̄ in ſapiētia ſua mundū cōdiderat: ƀm illud. Oīa in ſapiētia feciſti ⁊c. In eadē ſapiētia ⁊ q̄ in celis ſunt: ⁊ ī terris reſtauraret. ergo ƀm iſtā rationē idem dei filius ſolus carnē aſſumpſit. vt reformaret ⁊ reſtauraret; quē vēturuȝ videbat omnis caro.

¶ Item de materia incarnationis.

Et ponit glo. ſuper Danie. p̄ incarnationē filij dei oīa idola fuerūt in nihilū redacta. Et dicit ibidem. quattuor regna deus voluit ordinare: a principio mūdi vſqȝ ad finē: quorū iā tria trāſierūt: ſed modo ſumus in quarto: qđ durabit vſqȝ in finem mūdi. In quoꝝ quolibet fecit aliqua opera imitatiōe digna. ¶ Primū regnuȝ fuit imperiū aſſyriorū ⁊ chaldeorū in babylone. In q̄ regnauit nabuchodonoſor peſſimus. ⁊ in hoc oſtēdit de⁹ op⁹ ſue magne iuſticie in duob⁹ maxime. in puniēdo populū ſuū q̄ ei grauiter peccauerat: captiuando ip̄m in captiuitate ſctā. et in corrigendo regē nabuchodonoſor: quē p̄pter petm̄ ſup̄bie de regno eiecit: et in deſerto poſuit. ibiqȝ ſeptē annis ad modū beſtie herbas comedēs remāſit: quouſqȝ cognouit ſuū creatorē. ¶ Scđȝ imperiū fuit indorum ac pſarū in ſuſis. ⁊ hoc fuit maxīe tp̄e Cyri ⁊ Darij. in quo oſtēdit de⁹ opus ſue mīe in populū quē captiuauerat liberando: ciuitatēqȝ ſctām ⁊ populū reparādo. ¶ Tertiū fuit imperiū grecoꝝ: in quo Alexander fuit imp̄ator. ⁊ in hoc oſtendit de⁹ op⁹ ſue magne ſapiētie. ſ. in ſubiugādo totū mūdū ita paruo regi: ⁊ in cōſummando ⁊ p̄ficiēdo multa q̄ per Danielem aū fuerāt reuelata. ¶ Quartū fuit impiuȝ romanoꝝ: in quo inter alios regnauit Ceſar auguſtus. ⁊ in hoc oſtēdit deus pater maximā charitatē ad gen⁹ humanuȝ. Nā cum p̄pter primoꝝ parentū p̄uaricationem grauiſſimā/eius irā: ⁊ mortis incuriſſemus ſnīaȝ: aqua cū de potētia ordinata nō poſſem⁹ niſi p̄ verū deū ⁊ hoīem liberari: mīa motus vnigenitū eius filium miſit in mundū: vt cū noſtra hūana natura iniret nuptias: ⁊ ſic eā ſibi pacificaret: ⁊ oīa idola p̄dictoꝝ regnoꝝ deſtrueret: quo apud ſe ordīato miſit angelū gabrielem in ciuitatē galilee ad virginē deſponſatā viro ⁊c. vſqȝ ibi. Ecce angelus dn̄i ⁊c. quo dicto incōtinēti virtute ſpūſſcti/ humanū corpus xp̄i fuit formatū: nō ſucceſſiue: ſed poti⁹ in inſtāti. Et iō ſctā mater eccleſia cōſiderās ⁊ attendens vtilitatem quā ex hmōi nuptijs. ſ. nature diuīe ⁊ hu

mane cōsecuti sumus: cōditiōes isti9 spōsi a btā virgine petit in cāticis. c. v. vt ipʒ laudare possim9. di. Qualis ē dilect9 tu9 o pulcherrima mulierū? ꝛ ipsa rūdet nobis ꝑ ꝓphetā di. Speciosus forma p̄ filijs hoīm ꝛc. Uel dilect9 meus cādidus ꝛ rubicūdus ꝛc. Cañ. vbi. s̄.

¶ De necessitate incarnatiōis.

Cosset ab aliquo vestrū queri. Cuʒ eccl'ia dei modo icipiat facere memoriaʒ de incarnatiōe filij dei: ꝑ quā gen9 humanū fuit redēptū: de carcereqʒ diaboli ereptū: ꝛ iō patri recōciliatuʒ. An hmōi redēptionē potuit facere ꝑ aliā aliquā creaturā q̄ ꝑ seipm? Et rūdet ꝛ bñ: q de ei9 potētia possum9 loq dupl'r vel de potētia absoluta: vel de potētia ordinata. De potētia absoluta vtiqʒ potuit q: de tali potētia posset sctm̄ petrū de celo eijcere: ꝛ iudā saluare. Nā pōt oē illud qd nō iplicat ꝯtradictionē: q: oīpotēs ē. De potētia aūt ordinata: qua deus pater ab eterno p̄ordinauit naturā hūanaʒ sibi in ꝑsona filij vniendā in tpe: ad recōciliādū sibi gen9 hūanū: ꝛ de seruitute diabolica liberandū. qd p̄uidebat in primis parentib9 casurū. ꝛ sic nō potuit. Que qdeʒ ordinatio multū fuit congrua multiplici rōne. Prima est vt tot9 honor referat in ipm. qd nō fuisset factū: si ꝑ aliquā ꝑsonā aliā siue creaturā: scʒ hoieʒ vel āgelū nos redemisset. Nā tali creature teneremur ex debito redēptiōis nos totos impēdere. Potuissem9 em̄ dicere. De9 em̄ nihil laborauit in nobis: sʒ dixit ꝛ facti fuim9: sʒ iste ꝛc. Cōueniēs ḡ fuit: vt tot9 honor deo impēderet: vt idē ipe q fuit creator: eēt ꝛ redēptor. Scd̄a ꝛ ꝯgrua rō est: q: iniuriosus tāto tenet ad maiorē satisfactionem: quāto maior est ille cui infert iniuria: sed de9 ē infinit9: ꝛ offensa sibi fctā fuit infinita: ꝓpter qd pena quā meruit: debuit eē infinita: sʒ cū hō ꝛ qlibet creatura sit finite potētie: nō potuit ꝓ illo pctō satisfacere: vn̄ oportuit de necessario deū ꝛ hoiem esse. igit ꝛc. Tertia rō: nullus morb9 sanatur cōpetētius q̄ ꝑ suū ꝯtrariū. vn̄ oportebat q tāta esset hūilitas in redēptore: quāta fuit supbia in p̄uaricatore: vt sicut hō pur9 volebat ascēdere ī excelsa dei: ita de9 hō descēderet ad infima hoīs: scʒ ad mortē crucis. Quarta rō: cū hō esset fact9 ad imaginē dei: q̄ deformata fuerat ꝑ peccatū: vt reformaret ꝯgruū fuit vt imago dei p̄ris: q̄ ē ei9 fili9: mitteret ꝛ aīa hoīs reformaret: vt in ei9 amore plus solito inflāmaret: q: null9 modus ali9 fuit ita ꝯueniēs ad nos iflāmādū i ei9 amorē q̄ʒ iste. Cognoscētes igit scti patres in spū a deo p̄re esse ordinatū ei9 filiū incarnari: suspirādo ꝛ lachrymādo clamabāt ad deuʒ di. p̄s. cxliij. Emitte manuʒ tuā de al. ꝛc. Itē Esa. xlv. Rorate celi desup ꝛc. Et ad filiū. veni ad liberādū nos.

¶ De qlibʒ martyre

In pricipio creationis sexta. s. die cōposuit de9 adā creaturā: et posuit in ea septē. Quattuor ex ꝑte corpis. tria ex pte aīe. Ex parte corpis q̄ttuor elemēta. Ignē ad calefaciendū. aerē ad respirandū. aquā ad purificandū. terrā ad sustētandū. Hec q̄ttuor sic de9 ordinauerat: vt si adā nō peccasset: nunq̄ gen9 humanū passus fuisset aliqd distēperamentū. puta frigus: calorem ꝛc. sed post pctm̄ oīa sunt offuscata. q: statim hō patit distēperamentū. s. frigus calorē ꝛc. Tria ex pte aīe. s. memoriā intelligentiā ꝛ volūtatē. ꝛ ꝑ hec tria s̄m Aug. xiiij. de trinitate, erat aīa sil'is deo. Nā ꝑ memoriā est aīa hūana imago patris. ꝑ intellectū imago filij. ꝑ voluntatē spūssancti. vt ꝑ hec p̄ceps ei9 esset. Sed post pctm̄ memoria fuit labilis: intellect9 difficilis: volūtas mutabilis. Uidēs ergo iste sctūs. N. cor humanū sic inordinatū: ꝛ aīam silitudineʒ dei amisisse: cogitauit ista duo penit9 repare. ꝛ sic illa p̄ria destructa erāt ꝑ cōplacētiā: ita voluit repare ꝑ arduā ꝛ asperā vitā. Uidēs ergo de9 eū in cōtinuo ꝑlio martyrij: dixit sibi v̄bū p̄ns. Cōfortare ꝛ esto robust9. Josue. j. vel Cōfortare ī grā. vel Labora sicut bon9 miles christi. ij. Timoth. ij.

¶ De mīa dei.

Cosset ab aliquo queri. an in deo sit mīa? Et respōdet q mīa duo dicit. Unū tanq̄ accidētale. s. passionem tristicie q̄ orit in appetitu ex cognitione miserie in aliquo gn̄ata: ꝛ sic nō est ī deo. Aliud tanq̄ essentiale. s. prōptitudinem volūtatis ad subueniendū miseris: ī quo cōsistit tota essentia v̄tutis misericordie. ꝛ quantū ad hoc summe est in deo. Quā

quidem miām ipse ostendit se habere in quadruplici statu. scilꝫ In statu innocētie. qñ hoīem ad imaginē et similitudinē suā creauit: qꝛ in paradiso q̄ erat locꝰ delectabilissimꝰ posuit. In statu legis nature qñ. s. hoīem in cōtinēti post pctm̄/ sui cōpassus/ in cognitionē sui defectꝰ adduxit di. Adā vbi es. q. d. Cōsidera statū culpe ī quā incidisti. In statu legis scripture. nā dedit nobis patriarchas et ꝓphas: vt p eoꝝ predicationē in cognitionem peccati reduceremur: ꝛ sic parceret nobis. In statu legis grē. quia vt dicit apls Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tēporis. i. tēpꝰ/ in quo miser hō pctm̄ suū plenarie recognouit: pater mīa motꝰ lachrymis sctōꝝ prim clamantiū ꝛ dicentiū. Nunqd in eternuꝫ irasceris nobis ꝛc. Et alibi. Fiat mīa tua dñe sup nos. Ostēde nobis do. ꝛc. Misit filiū suum factū ex muliere: factū sub lege: vt eos q̄ sub lege erant redimeret: vt adoptionē filioꝝ reciperemꝰ. Et optime vocat dauid filiū dei mīam. qꝛ oñde mīaꝫ idest filiū. qꝛ a deo patre ex sola mīa fuit missus: qꝛ non ex operibus iusticie q̄ fecimus nos. ad Titū. iij.

¶ Introductio de quolibet euangelio vbi tractatur de via.

Ostendit quidā sapiens in libro de causis: ꝙ oēs res desiderāt ire ad suū finē vel terminū. Et rō est ista. qꝛ quanto plꝰ illuc vadūt ꝛ magis appropīquāt: tāto plꝰ sūt pfecte ꝛ cōplete. vñ cū sit ꝙ h̄ possim ꝓbare in rebus spiritualibus sicut in angelis tñ potest ꝓbari naturaliter in aīa ꝙ ipsa desiderat asseq̄ suū finē multiplici rōne. Prima rō est. Oīs res desiderat appropīquare suo simili. sicut lapis ꝓiectꝰ ī altū: desiderat descēdere ad terrā: qꝛ est sibi similis. specifica ad libitū. ḡ cū aīa sit creata ad imaginē et similitudinē dei: desiderat ire ad deū. i. ad gloriā vbi inuenit suū simile. Scđa rō. qꝛ naturalr̄ oīs res desiderat bonū. ꝺm phm. bonū est qđ oīa appetūt. si igr̄ bonū desideraī: ḡ maius bonū plꝰ dꝫ desiderari. et si malū desideraī: hoc est sub aliqua silitudine boni. ḡ cum anima nr̄a non possit perfecte habere bonū nisi cū deo: ꝛ nō in rebus huius mūdi: quia deficiunt hominiꝛ hō ejs, ergo ꝛc.

Tertia rō. omnis res q̄ in se nō est pfecta nec cōpleta: desiderat pfici: igr̄ cum aīa nr̄a non possit esse cōpleta nisi cū deo: naturaliter dꝫ desiderare ire ad deū. De isto ire loquiī euangeliū. Ite vos in vineam meā. vel. vade in domū tuam. vel. vade et amplius noli peccare. Item vade tu ꝛ fac similr̄. vel. vade fides tua te saluam fecit. vel. vade filius tuus viuit ꝛc.

¶ In natiuitate dñi vel pētecoste: vel dñica ī quīquagesima. Exijt q̄ seminat.

Secundū ꝙ dicit beatꝰ Augu. inter multas ꝛ diuersas ꝟtutes q̄ in deo sunt: maxime tria cognoscūtur in diuinis operibus. scꝫ virtus multiplicatiua. ordinatiua. reparatiua. ¶ Uirtus multiplicatiua principaliter apparuit in mundi exordio. qñ de nihilo creauit quoddā semē. s. illud qđ diuisit in quattuor seminibꝰ/ diuersis scꝫ elemētis: q̄ fuerūt semina oīm creaturarū: vt videī in multiplicatiōe ipsarū: et in hoc apparuit sua summa potentia.

¶ Scđa ꝟtus ordinatiua dr̄. ꝓ eo ꝙ post creationē creaturaꝝ/ ordinauit eas. ita ꝙ alique essent in celo. sicut illa q̄ magꝭ participant de igne vt sol/ luna. ꝛ stelle. et h̄ vt essent nob̄ ꝓficue. s. vt influerēt ī nos ꝛ lucerēt. aliq̄ de die. aliq̄ de nocte vt videtis Aliq̄s posuit in aere vt aues. sicut magꝭ cōueniūt nature aeree. Aliq̄s in terra posuit vt hoīes ꝛ iumēta. sicut magꝭ participant cū natura terrea. Aliquas posuit ī aqua sicut pisces ꝛ beluas: qꝛ magis pticipāt cū natura aquea. ꝛ totū fecit h̄ ante formationē hoīs. vt in oībꝰ sibi seruirēt. Et in hoc apparuit sua summa sapientia. qꝛ sapiētis interest bñ ordinare ꝛ maxime ante tēpus. ¶ Tertia ꝟtus est repatiua. ꝓ eo ꝙ cū ipse fecisset bonū semē. s. hoīeꝫ. ꝛ in eo fecisset multa bona. ꝛ p pctm̄ ita corruisset ꝛ amisisset eū: placuit sibi venire ꝛ repare eū ad pristinū statū. in q̄ apparuit sua summa bonitas. qꝛ cū essꝫ deꝰ: voluit fieri seruus. et cū esset dñs: voluit redimere seruū. iō cantamꝰ in eiꝰ natiuitate. Redemptionē misit dñs ꝛc. Uel ī die pente. fuit missus spūssctūs: cui appropriaī bonitas: q̄ opante psona filij assūpsit carnē.

¶ Dñica. xxiij. Et ꝓ confratria. et de dilectione dei.

ARistote.j.Metaphys.dicit q̄ oēs homines natura scire desiderāt Et hec questio posset fieri ab aliquo.vtrum scire desideranti quot:et que sunt genera donorū: que a deo recepim⁹:vt sibi de collatis beneficijs vt tenemur grates debitas referamus.ne sicut ingrati ab eo (qd absit) sceleris arguamur. Ad hoc rn̄deo iuxta sn̄iā sacre scripture: q̄ sicut tres sūt gradus in cōparatione, bonū:melius:optimum. et quartus gradus minime inuenit̄. sic tria sunt genera datoꝝ q̄ deus nobis dedit:ꝓ quibus sibi tenemur et obligamur: sed ꝓ quarto sine cōparatione totaliter ⁊ ex toto. Primū datū siue bonum extrinseca dona.s.bona temporalia.dat nobis panē ad vescendū.aquā ad bibendū.aerem ad respirandū.lucem ad vidēdum. Ecce feudū qd tenemus a deo in vsu elemētoꝝ. Terra nanq̄ ministrat nobis alimēta in frugib⁹ et animātib⁹. Aqua ministrat potū.lauacrum:irriguū: et diuersa genera piscium. Aer prebet vitalē flatū. et oē genus auiū ad nostrum nutrimētum et obsequiū. Celum lumē ad vigilandū de die.nox obscuritatem ad dormiendū. Pro istis quantū teneris dn̄o seruire? Secūdū genus datoꝝ sunt dona (al's bona) corpis. q: dedit nobis officia sensuū.decētiam membroꝝ. Quātū igitur debes diligere deū:qui tibi dedit oculos ad videndū.aures ad audiēdum ⁊c. Tertium genus datoꝝ sunt bona anime.s.memoria:intelligentia:⁊ voluntas. ⁊ hoc datū optimū est feudum per qd assimilamur deo. similes patri per memoriam.filio per intelligentiam. spirituisancto per voluntatē. Participamus etiā cū angelis:q: in hoc conueniunt homo ⁊ angelus. q: facti sunt ad imaginē et similitudinem dei: licet maior sit intelligentia angeli. et oīa naturaliter sciat in verbo dei. Quid igit̄ retribues deo ꝓ tali feudo:nisi vt diligas eum super oīa:qui te nobilitauit imagine sua. Sz quarto sibi tenemur super oīa et obligamur:q: seipsum nobis dedit fratrē per incarnationē. in precium per suā passionē. in spem per suā resurrectionē. in dotē per spūssancti missionem. Ideo dicit sapiens Prouer.xxx. Tria sunt mihi difficilia, s.ad cognoscendū qualiter referā deo grates de extrinsecis bonis mihi collatis.s.tēporalibus.de bonis corporis.et de bonis aīe. Sed quartū penitus ignoro.i.extra meipsum exeo. Applica ad euāgeliū. Redde rationē villicatiōis tue. vel ad redemptionē. Nota exemplū de saraceno et epō.circa centuplū accipies.

¶ Introductio pro assumptione btē marie vel alicuius materie admirationis.

VT sancti doctores dicunt: triplici de causa fit questio siue interrogatio in sacra scriptura.
Primo per modum tentandi et decipiendi.
Secundo per modum admirandi.
Tertio per modum docendi.
¶ Primo.s.causa tentādi vel probādi sciētiam alterius.sed vt proprius loquar causa decipiēdi.patet ex hoc q̄ phs edidit in logicalibus vnū librū qui vocatur elēchorum in quo traditur ars: siue sciētia alterum fallēdi seu decipiēdi. tam in opponēdo q̄ in respondendo.⁊ hec habetur in sacra scriptura Gen̄.iij. vbi dr̄: q̄ serpēs qui erat callidior cūctis animātibus terre dixit ad mulierem. Cur precepit vobis de⁹: vt non comederetis ex omni ligno paradisi? Cui respōdit mulier. De fructu lignorū que sunt in paradiso: vescimur. de fructu vo ligni qd est in medio paradisi: precepit nobis deus ne comederemus: et ne tāgeremus illud: ne forte moriamur. Cui serpens. Nequaq̄ moriemini ⁊c.
¶ Secundo causa admirandi. vnde dicit Hugo in cōmēto de angelica hierarchia. Stupor admirationis materiam suscitat questionis. Legimus enim Esa.lxiij. q̄ in christi ascensione angeli quesierūt. Quis est iste q̄ venit de edon? Similiter de beate virginis assumptione Canti.viij. Que est ista que ascendit de deserto.
¶ Tertio causa docēdi. sicut in verbo proposito. Tu es qui venturus es ⁊c. vel applica ad quācunq̄ illarum causarum ꝛm dispositionem materie. Item vnde istos quis poterit saturare panibus. Itē. Quis putas puer iste erit.

¶ Dominica.ij.in aduentu.

Philosophi naturales qui antiquitus cū diligētia de rerū noticia inquirebant: vnū vniuersaliter inuenerūt: et de alio singulariter dubitauerūt. Inuenerūt em̄ ꝙ omnia desiderant suū finem. Ita em̄ videbant singulatim in oīb⁹ inducēdo. Aqua enim tendit ad mare. lapis ad centrū. animal ad cibum. anima ad deū. Et ex istis singulariter recollectis: vnū pricipiū generaliter intellexerūt. ꝙ oīa bonū appetūt. bonum aūt et finis idem sunt quantū ad hoc. Sed de fine et felicitate hominis dubitauerūt. de qua fuit triplex opinio antiquorū: vt i. j. Ethi. habet. reqre ibi opiniones et reprobationes. Tū isti phi: dato ꝙ partialiter male dixerūt: tamē de veritate aliquid perpēderūt. Nam qui habebit felicitatem: habebit ista tria. Et hoc ostēditur in tribus euāgelijs pcedentibus: que cantat tribus dñicis sctā mater eccl'ia. In primo dicit ꝙ beati habebūt diuitias: cū dicit. Estote misericordes. Itē date et dabitur vobis. In secūdo ostēditur ꝙ beati habebūt delitias: ideo dicitur. Homo quidam fecit cenā magnā. Post istā cenā benedictā nō oportebit vlterius laborare: sz in eternū quiescere. In tertio ostenditur ꝙ habebunt honores: et ideo ibi ponitur illa parabola quarta. Quis ex vobis homo etc. In qua spiritualiter ostēditur quō nobis cōpatiēs ab angelis descēdens: naturam nostre mortalitatis assumpsit: vbi magn⁹ honor innuit: qr de⁹ factus est hō: et hō deus. Et sequit honor singularis: qr gaudiū erit in celo. vbi āgeli ministrabūt hoi. et nō tm̄ angeli: imo tota trinitas: sicut christus dicit Joh. xij. Si qs mihi ministrauerit: honorificabit eū pater me⁹. et facit de patre mētionē spāl'r: qr fili⁹ in terris eū honorificauit: qr p ip̄m de celis missus fuit. et de spūsctō final'r pōt dici. Bene ergo ostēsū est ꝙ in paradiso habebit hō ista tria: q̄ ab eo general'r appetūtur: et iō ibi btī sic in fine suo eternal'r requiescent. Sed cōtrariū est in miseris et dānatis: qr ista tria q̄ appetūt: habere nō poterūt: et in perpetuū laborabūt. Sicut igit vocauit bonos amore sancta mater ecclesia eis semper appetibilia pmittendo: ita vocat istos miseros cū terrore: eis supplicia cōminuando. de quibus dicitur p̄ns verbū.

¶ De sctō mattheo vel bartholomeo.

Questio pōt esse qd est principiū cōsolationis et desolationis? Ad qd pōt breuiter responderi: ꝙ volūtas ordinata ad deū est principiū ɔsolationis. voluntas inordinata est pricipiū desolatōis. Qd possū pbare in celestibus: et terrestrib⁹. In celestibus vtpote in angelis: q̄ habuerūt inordinatā volūtatē ad deum: ideo fuerūt facti diaboli. In terrestribus de adam propter inobedientem voluntatem: et inobedientiā fuit eiect⁹ de paradiso ipse et nos. Et qr amiseramus omnes consolationes: venit xp̄us ad saluādum et cōsolandū nos ideo dicit in verbo pposito. Iste ɔsolabitur. Geñ. v. Nunc videndū est: vbi est terminus: vbi habebimus perfectā consolationē. Ad quā sunt opiniones phorū: quorum aliqui dixerūt ꝙ

In honoribus.
In diuitijs.
In delitijs.

¶ In honoribus: qr honorātur ab hoib⁹: et sic laudātur. et ꝙ in hoc est magna gl'ia et ɔsolatio. Alij dixerunt ꝙ in diuitijs. qr parū valēt honores si hō est pauper. qr si pauper est: nunq̄ honorabit. qr oēs fugiunt a paupere vt videtis. Alij dixerunt ꝙ in delitijs carnalib⁹: et nō in aliquo supradictorū: quia nihil valet in hoc mūdo nisi qd delectet dum vixerit ad sui placitū in comestiōib⁹ vt epicurij. in luxurijs etc. Ad istas opiniones rñdet ipsemet phus licz infidelis di. ꝙ male posuerūt felicitatē in honoribus. qr honor nō est in honorato: sed in honorante. Similiter illi qui posuerunt in diuitijs: qr diuitie vt videtis deficiunt: et sic nō est perfectio: nec pfecta cōsolatio. quia cū labore acquiruntur: nec tollunt indigentiā. Similiter illi qui posuerunt in delitijs: quia inficiunt animā et corpus. et sic qd inficit nō est perfectio. Sz que est perfectio siue quid est. Quid? ire sm rectā intentionē: et habere rectū intellectū ad deum. ergo dicit ipse. Ista est perfectio siue bonitas. ideo spūsctūs videns ꝙ beatus Mattheus vel Bartholome⁹ etc. iuit toto tpe vite sue in istā intētionem. dicit verbū p̄sens. Ambulās in via

immaculata. in ps. c. vel fili'e ad ppositū.
¶ Quomodo mors facit tria bona ī hoīe.

Dicet verbū cō
mune sit sacre scripture:
philosophorū naturalium
ꝛ hominū ratiocinantium
ꝙ mors dicitur esse mala
ppter aliquas ppzietates quas habet.
Quia amarissimā recordationem.
Crudelissimam nudationem.
Terribilissimam intuitionem.
¶ Amarissima. Eccli. xlj. O mors ꝙ amara est memoria tua. si memoria quāto plꝰ factum. Crudelissima: quia nulli parcit sexui: nec etati: diuiti: nec pauperi: nobili nec ignobili ꝛc. Terribilissima: quia vltimū terribilium est mors. s. ad videndum. Tamen istis nō obstantibus: mihi videt ꝙ mors sit bona ppter tria bona que facit. Nam ipsa est
Preliantiū inter se pacificatiua.
Periclitantiū ad portū qetis deductiua.
Decedentium in eodē statu cōseruatiua.
¶ Quantū ad primū. Nā cū inter corpus ꝛ aīaꝫ semper sit preliū continuū: ꝛ quod vni placet: alteri displicet. qꝛ caro concupiscit aduersus spiritū ꝛc. ꝑm apostolum Gal. v. Mors tractat pacē: sic ꝙ ertūc inter eos non erit guerra. ¶ Quantū ad secundum ꝙdiu sumus in periculo submersionis in peccato: sumus sicut in mari tēpestuoso: sꝫ adueniēte morte deducimur ad portū securitatis ꝛ quietis. ꝛ ibi dimittit nos. ¶ Quantū ad tertiū quia in quo statu inuenerit nos mors: in gratia vel in culpa: ita coram iusto iudice presentabit nos. nulli iniuriā faciendo: nihil de bonis que nobiscū inuenerit: minuendo. nec de malis similiter aliquid dimittendo.

¶ Dominica. xxij. post trinitatem.

Sicut ex dictis phi
losophi. s. celi et mundi potest
elici satis clare. Omnis virtus
maior superat minorē. hoc pꝫ
In ponderibus.
Corporibus.
Qualitatibus.
In ponderibus videmus ad sensum: ꝙ si in statera duo pondera vnū ex vna parte: et aliud ex alia disponātur: maius superabit minus; et ipsum faciet contra naturaꝫ ascendere violenter. In corporibus videmus ꝙ si aq̄ igni misceatur vel supfundatur: ꝛ ignis sit magnus ꝛ magne virtutis vtpote gutta aque: ignis superat ꝛ consumit aquā. si autē ecōtra multa aqua extinguit ignem modicū. In qualitatibus: vt in frigiditate ꝛ caliditate. Nam si calor sit fortior: expellit frigus. si frigus sit maius expellit calorem. Et sic vniuersaliter maior virtus exuperat et vincit minorē. Sed manifestum est per scripturas: ꝙ virtus diabolica maior est ꝙ humana: dicente Job. xlj. Non est super terrā potestas que cōparetur ei: qui factus est vt nullum timeret. ergo sequitur ꝙ nisi omnino a maiori virtute iuuaretur: a demone in tentationibus superaretur. Et ideo quando iste fortior inimicus pugnat fortiter: debet recurrere homo ad auxilium superioris virtutis scꝫ ad auxiliū dei: vt quē propria virtute superare non potest: superet diuina virtute. qd̄ bene figuratur in euangelio hodierno per leprosum: vel per cecū aut regulū. dī. Domine descende priusq̄ moriatur filius meus. Johānis. iiij.
¶ Dominica secunda in quadragesima.

Secunduꝫ philoso
phuꝫ. ij. phyficorum cap. xvij.
Omne agens agit sicut aptum natū est: nisi īpediatur. Hoc aūt patet
In lapide descēdente.
In igne cōburente.
In sole illuminātē.
Lapis enim ꝑm naturam aptus est ferri deorsum. si impellatur sursuꝫ: statim deorsum mouetur naturaliter. Secūdo patet in igne. Ignis eīm aptus est cōburere naturaliter: nisi impediatur per nimiā distātiam: vel propter aliqd̄ aliud impedimentum statim cōburit: sicut pꝫ in stupa et ligno: vel aliquo alio combustibili approximato. Tertio patet in sole vel quolibet alio illuminoso corpore illustrante. Nam lux solis nisi impediat: diffundit lumē in qualibet parte corporis diaphani: nisi p aliqd̄ corpus interpositū impediat. Et sic quodlibet agens naturale agit opatione sibi propria: nisi impediat. Deo aūt propriū est misereri semper ꝛ parcere. non eīm obliuiscet misereri deus: neq̄ cōtinebit in ira sua mīas suas. ps. lxxvj. Semp paratus est misereri iuxta illud Esa. xxx.

Expectat dominus vt misereat vestri: et ideo exaltabit parcens vobis. Ergo cuilibet se disponenti: et non impedienti eius misericordiã: statim miseretur: si misericordiam petat. qđ bene ostenditur in euãgelio hodierno di. Miserere mei dñe fili Dauid. Matth. xv. Item omne debitum tibi dimisi quoniã rogasti me. Matth. xviij.

¶ Dominica. xviij. post trinitatem.

Secundum doctrinã philosophorũ: et experientia manifestat quãto agens est propinquius patiẽti: tanto perfectius influit super illud. Hoc patet ad sensum. Cum enim corpora celestia habẽt influere super ista inferiora: tanto videmus qđ fortius influũt et agunt: quanto ad ista magis appropinquãt vel accedũt. Unde tpe estiuo: qz sol magis ad nostrũ hemispheriũ appropinquat: ideo fortius agit: et perfectius operatur. vnde tunc terra clarius illustratur: fortius inflãmatur: perfectius fecundat: et floribus frõdibus: et fructibus adornatur. Opposita veniũt in hyeme: sole a nostro hemispherio recedente. Tunc enĩ aer obscuratur et infrigidatur. plante mortificantur. floribus/frõdibus/fructibus spoliantur. Sic spiritualiter quãdo sol iustitie deus ppter culpam primi hominis a nobis fuit elõgatus: totum genus humanum fuit obscuratũ per ignorantiam et defectum cognitionis. fuit infrigidatũ p defectum dilectionis. fuit innocẽtie floribus honestatis frondibus: meritorum fructibus priuatum. Et ideo sancti patres hec cogitantes multum deplorabant: et eius aduẽtum desiderãtes dicebant. ps. ix. Ut quid domine recessisti longe? quasi dicãt. Dñe deus qui a nobis recessisti p culpã: veni p miam ad nos carnẽ nrãm assumẽdo: vt per tuũ aduentũ illustremur p cognitionẽ. inflãmemur p dilectionẽ. viuificemur p grẽ recupationẽ. fecundemur et fortificemur p meritorum cumulationẽ. Hõ pñceps iste in psona totius humani gñis ppter pctm̃ mortẽ considerãs introductã: aduentũ dñi postulabat di. Matth. ix. Ueni ipone manũ tuã. Ubi tria a christo postulat sibi dari. s.

Accessum gratiosum.

Influxum virtuosum.

Effectum gloriosum.

Unde petit visitari p incarnatiõis mysteriũ. veni. Releuari p iustificationis beneficiũ. ibi. Impone manũ tuã. Petit restaurari per glorificatiõis pmiũ. ibi. et viuet. Sic de quolibet. ¶ Dñica. xix. et de sctis.

Secũdũ doctrinam doctoris Augu. li. de spũ et aĩa ca. viij. et cõcordat cũ doctrina phi in lib. de spiritu et aĩa Triplex gradus perfectiõis reperit in homine. Est enim in homine cognitio

Sensitiua.

Imaginatiua.

Intellectiua.

Prima est corporaliũ presentiũ.

Scđa est corporaliũ absentiũ.

Tertia incorporaliũ et inuisibilium.

Primus gradus est cognitionis sensitiue et iste gradus est infimus. tũ qz actiuus: nam tantũ est pñsentiũ. tũ qz tm̃ rerum corporalium. tũ qz cõpetit etiã aĩalibus imperfectis. Nullum aĩal esse põt ƀm pƀm qđ ad minus nõ habeat sensum tactus. De hoc di. Aug. vbi. s. In cauis aĩe q̃ rerũ corporaliũ corporeas respicit formas pñtes. Secundus gradus cognitiõis imaginatiue est. Et iste qñuis sit altior. s. quia est absentium: tñ etiã est imperfectus: quia conuenit etiã brutis aĩalibus: et nõ est nisi rerũ corporaliũ et sensibiliũ: licz eẽ possit absentiũ De hoc dĩc Aug. vbi. s. Imaginatio ẽ vis aĩe: et rerũ corporearũ corporeas respicit formas: sz absentes. Tertius gradus ẽ cognitiõis intellectiue. et iste ẽ excellẽtior: qz nõ solũ est rerũ corpaliũ et materialiũ: sz etiã spũaliũ et inuisibiliũ: et incorpaliũ et insensibiliũ: pñtiũ et absentiũ. Nã vt di. beatus Aug. vbi. s. Intellectus est vis aĩe q̃ inuisibilia respicit. Cũ igitur ea q̃ in scriptura sacra ad nostrã eruditionẽ nobis proponunt: a nobis credunt: nobis pmittũtur nõ sensibilia: nec imaginabilia: nec pñtia sz absentia et futura: nõ corpalia sz spũalia nõ tẽporalia sz eterna: idcirco monet nos xpus in verbis pmissis ad illa cognoscenda et affectãda. Applica ad statũ fidei vel ad gratiã: vel ad sctorũ gloriã: ƀm qđ materia affuerit: vt Fides tua te saluũ fecit. Luc. xvij. Item vnicuiqz nostrum data est gratia. Ephe. iiij. cap. Item gloria hec est omnibus sanctis eius. ps. cxlix.

¶ De oībus sctīs vel de vno sancto.

VT ait philosoph⁹ corp⁹ a suo motu naturali impeditur triplici ratione. videlʒ
Violentie impellentis.
Medij resistentis.
Coniuncti preualentis.

Videmus em̄ ꝙ lapis impedit descēdere ex violētia īpellentis sursum: ꝛ cōtra naturā ascendit. Secūdo videmus ꝙ lapis existēs sursum: nō pōt descendere propter trabē vel tectū. vel aliqđ aliud impedimētū in medio existēs: ꝛ retinēs ipm̄: nisi virtus lapidis tāta sit vt possit īpediens remouere. Videm⁹ etiā tertio ꝙ quāuis qđlibet elementū naturaliter appetat ꝓpriū locū: tamē quādo vnū est alteri cōiunctū: sicut in mixto: oīa sequūtur motū elemēti predominātis. Sic spiritualiter loquēdo quāuis ſm Augusti. x. de ciuitate dei. ca. j. Oēs homines beati esse velint: ꝛ appetitu ipsius beatitudinis naturaliter inclinētur: nō minus ꝙ lapis ad locuʒ deorsum: tamē impediunt propter resistētiā diuersarum tētationū in vita presenti. quasi in via media ꝯcurrentiū. maxime quādo virtus non sufficit ad vitia superāda. impediuntur etiā ex cōiunctione ꝛ colligatiōe culpe ꝛ iniusticie dānantis. sicut em̄ ignis appetit esse sursum: ꝛ tamē alligat⁹ corpi graui impeditur a motu suo naturali. Vn̄ quāuis homo naturaliter beatitudinem appetat: īpedit (sicut dictū est) a culpa ipm̄ impediēte. Vn̄ dicit saluator: ꝙ si ad vitā ingredi volumus: vt per abundātiam iusticie ꝛ puritatē ad oēm iniusticiā pertingamus. Nota. Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Matth. xix. Quid faciēdo ꝛc. Applica ſm materiam.

¶ Dominica quinta post trinitatem.

SEcundū sententiā philosophi. iij. Metaph. homo a cōsecutiōe optati dupliciter impeditur. scʒ
Propter impedimentū potētie.
Propter defectum sciētie.

Impeditur ergo primo per impedimentuʒ potentie sicut ipse ibidē dat exemplū. Si em̄ aliqs vellet ad terminū ꝑuenire: ꝛ haberet pedes ligatos: nō posset ad terminum pertingere ad quē tendit: ꝓpter impedimētū potētie progressiue. ¶ Secundo impeditur propter defectū sciētie vel cognitionis. Si em̄ cupis ad terminum aliquē peruenire et ignores viam: non poteris peruenire ad terminuʒ optatū: nisi forsitan hoc a casu contingat. Si aūt non cognoscat illud qđ querit adhuc frustra laborat. Nam si forte casu sibi cōtingat occurrere: nō tamē ab inquirendo desistet: quia illud qđ inuenerit nescit. Stat⁹ aūt peccati reddit hoīem impotentē ꝛ ignorātem. Primo em̄ peccator incurrit impotētiam operandi meritorie. sicut em̄ corpus mortuū nō potest facere operationes vitales: qꝛ est vita priuatū: ita etiā aīa in peccato mortali exn̄s: non pōt vite opa exercere: qꝛ perdidit deū: qui est vita aīe. opa aūt meritoria sunt opera vite: qꝛ dant vitam eternā: vt ait Iacob⁹ prima canonica ca. j. Peccatū cū cōsummatū fuerit ꝛc. Peccatū insuper hoīem ligat: vt nō possit ad bona opera facienda moueri. Peccatū em̄ vt dic̄ Grego. iiij. mora. est rete vel nexus quo diabolus hoīem tenet captū. vn̄ dicit. ps. Cadent in retiaculo eius peccatores. Et iterū. laqueū parauerūt pedi. meis. Peccatū etiam inducit cecitatē ꝛ ignorātiā mentis. ꝓpter qđ dicit phus. iij. Eth. ꝙ omnis malus est ignorans. Prouerb. iiij. Vita impiorū tenebrosa. De his duobus simul dicit sapie. xvij. Vinculis tenebrarū ꝛ longe noctis compediti. Ex quib⁹ satis sequit ꝙ peccator tam ratiōe impotentie ꝙ ignorātie est impeditus vt nihil fructuose: ꝛ meritorie valeat operari: ideo peccatores possunt dicere. Per totam noctem laborātes nihil cepimus. Luc. v.

¶ Dn̄ica. xiiij. post trinitatē.

Tres docet: et natura probat: nulla virtus pōt in suam operationē: nisi prohibente remoto. hoc patet primo in arte. Cuʒ enim operatio medicine: et proprius eius effectus sit reductio sanitatis. patet ꝙ in istā operationē exire nō poterit: nisi prius remoueat humorē peccantem qui impedit sanitateʒ. et ideo primo dat medicinā purgatiuam: per quam prohibens remouetur: ꝛ postmodū curatiuam: per quam inducit sanitatem. Hoc idem patet etiam in natura. Cum em̄ primus effectus lucis sit lumen. patet ꝙ nō

potest lux lumen in sole creare in medio nisi remoueatur primo corpus. idest obscuritas opacum: qd impedit lumen multiplicari: sed illo remoto: statim aer illuminatur a sole. Sic spiritualiter christus in suis opationibus ordinate procedēs tanq̄ medic⁹ perfectissimus: qui vt dicit ps. sanat omnes infirmitates tuas. Omnipotenti enim medico nullus insanabilis languor occurrit. vt dicit glo. Cū sit enim lux vera q̄ illu. oēm hominē venientem in hunc mūdum. vt habetur Jo. j. volēs genus humanū illuminare: et a suis infirmitatibus spūalibus curando restituere sanitati: prius voluit impediens remouere cuz surdū seu mutū curauit: vt ptz in euāgelio. Narra ad propositū.

¶ Dominica in .lxx.

SIcut naturalis experientia docet. Omne qd appetit naturaliter vnū contrarioꝝ: naturalr̄ fugit aliū. Unde cum omnia animalia naturaliter diligant vitā: naturaliter fugiunt ⁊ vitant mortē. Homo aūt naturalr̄ appetit beatitudinē. vñ Augusti. x. de ciuitate dei. c. j. Omniū certa sententia est qui ratione quoquo mō vti possunt: beatos esse oēs homines velle. cōsequēs est ergo q̄ naturalr̄ fugiat miseriā: siue penaz. Et hinc est ista duo gloria seu btitudo: ⁊ miseria siue pena / sepe nobis in eccl'ia ꝑponitur: vt penā vitem⁹: ⁊ ad gloriā obtinendam per bona opera laborem⁹. et ideo dicitur in euangelio hodierno. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Matth. xx.

¶ De ascensione domini.

SI diligēter cōsideremus ⁊ aduertam⁹ motum corporū: successionem temporū: reuolutionē siderum: videmus eorū cursum nō posse perfici: nisi ꝑ quendā circularez progressum. Patet primo in corpore elemētari: vtpote in aqua. Omnis em̄ aque principiū est a mari: ⁊ ideo extra mare aq̄ naturaliter nō quiescit: sed ad mare conatur redire: vt in omnibus fontibus fluminibus et riuis satis patet. Cuius motus potest dici circularis: quia ab eodez in idē Eccl's. j. Omnia flumina intrāt in mare: et mare non redūdat. Ad locū vnde exeūt flumina reuertuntur: vt iterū fluāt. Scdo patet in successione temporū. nō enim est annus perfectus: donec circulus tēporis est perfectus. ita vt ab eodem die in eundem: a quo inceptus est reuertatur. Hoc idem patet tertio in reuolutiōe siderum. Uidemus enim solem: lunam: ⁊ stellas circulariter semper ferri: ⁊ nunq̄ suū motuz posse perficere: nisi ad idem punctū a quo inceperunt reuertātur. Cum igitur per ea que deus in creaturis statuit: deueniatur ad noticiā eorū que ad creatorē pertinent vt dic apl's ad Rom̄. j. Inuisibilia dei ⁊c. Ex ꝑgressu ⁊ motu rerū creatarū ꝑ quādā similitudinē possum⁹ manuduci ad considerandū cursum et progressum operū filij dei: quē in operibus redēptiōis seruauit Cum igitur ipsius nostri redēptoris xpi perfecta sint opera: vt dictuz est: in rebus creatis perfectio fit per circularē progressum: consequēs fuit et congruū vt saluator noster in suis operibus progressuz obseruaret et ordinez quodāmō circularē. Et ideo vt sua opera consummaret: circulum hunc perficiens ad locum vnde per incarnationem venerat: hodie per ascensionez est reuersus. Hoc igitur considerans sapiens Salomō diuinitus inspirat⁹ sub metaphora solis cursum suū circulariter cōplentis ⁊ ꝑficientis: redemptoris nostri cursum innuit in his verbis. Oritur sol et occidit: ⁊ ad locū suū reuertitur. Eccl's. j. Ubi nobis describit

Eius ingressum gaudiosum.
Progressum dolorosum.
Regressum gloriosum.

¶ Ingressum gaudiosum propter incarnationis beneficiū.
Progressuz dolorosum propter passionis supplicium.
Regressuz gloriosum ꝑpter glorificatiōis premium.

Et ideo fuit eius natiuitas iocunda: passio gemebunda: ascēsio letabūda. Primuz ibi. Oritur sol. Scdm ibi. Et occidit. Sed tertium ibi. Et ad locum suuz reuertitur.

¶ De spiritusancto.

SIcut ait philosophus. ij. de celo ⁊ mūdo ca. ix. et. x. Cuicūq3 natura dat potentiam ad aliquaz

operationē: eidem dat illud per qđ potest exire in illū actū seu operationē. Hoc p3 in tribus. videlicet

Celestibus
Uegetabilibus.
Sensitiuis

De primis vt in stellis. vnde si dedisset stellis potentiā progressiuam: dedisset eis organa apta ad progressum: vt ibidē dicit. ¶ Secūdo in vegetabilibus. sc3 plātis potentiā vegetatiuā. dedit eis partes aptas ad recipiēdum humorē nutritiuū: vtpote radices que sunt eis pro ore. vt dicitur primo de plantis. ¶ In sensitiuis quibuscūq3 dat potentiā aliquā sensitiuā: dat organū illi sensui necessariū: vtpote si dat potentiā auditiuā: dat aures. si visiuam oculos &c. Hoc patet tertio in motiuis s3m locum: quibuscūq3 dat potētiā progressiuā: eis dat pedes & aliud aptū organū ad progressum. Causa aūt huius vt dicit ibidem Aristo. est quia natura nihil agit frustra. Potentia sine organo necessario frustra esset: quia nō posset exire in actū. Ex quo potest argui: q multo magis deus: cuius perfecta sunt opa: & qui nihil frustra agit cui etiā potentia3 aliquid agendi dat: dat etiā illud qđ sibi est necessariū ad id exequendū. Christus autē dederat apostolis potestatē predicādi. docendi verbū & fidē suā. Matth. vlti. Eūtes docete oēs gētes Et iterū Mar. vltimo. Euntes in mundū vniuersum pdicate euāgeliū omni creature. Ergo debuit eis dare illud qđ erat necessariū ad hoc perficiendū. Sed ad hoc erat eis necessaria gratia spūssancti: vt dicit Grego. in homelia. & ideo apostoli non predicauerūt post ascensionē quousq3 venit gratia spūssancti: sed statim in die pentecostes adueniēte spiritusancto: & eos replente: ceperunt verbū dei publice pdicare: et hoc est qđ dicitur in verbo preassumpto. Repleti sunt.

¶ Dñica. iij. post octauas pasche.

SEcūdu3 q dicit beatus Aug. sicut nullum bonum irrenumeratu3: ita nullū malum impunitum quātūcūq3 paruū. Et hec est causa: q2 sicut deus est misericors & plenus pietate: ita ē iustus iudex plen9 equitate. Sicut igitur per suam misericordiā nullum bonū dimittit sine merito: sic per suam iusticiā nullum malū sine supplicio. Sed in hac vita cōtrariū continue videmus. quia videmus q mali florēt et exaltantur: & boni deprimūtur & depauperantur. Unde boetius de ɔsolatiōe hoc considerās: talē facit questionē di. Hec inquit est causa mihi meroris: quia cū rex omniū bonus existat: cur mala permittit esse: vel si permittit cur impunita ptereant: qđ solum quāta dignū sit admiratione cōsidera. Atq3 huic aliud maius adiūgitur. Nā imperāte florēteq3 nequicia: virtus nō solum premijs caret: verūetiā sceleratorum pedibus subiecta calcat. Ad istā questione3 ipse respōdet ita di. Esset itaq3 infiniti stuporis: omnibusq3 horribilius monstris: sicuti tu existimas: si in tanti patrisfamilias dispositissima domo vilia vasa colerētur: & pciosa sordescerēt: sed nō est ita. sed deo autore cognosces semper bonos qdē potētes esse: malos vo abiectos sp atq3 imbecilles: nec sine pena vnq esse vitia: nec sine pmio vtutes. hec Boe. li. iiij. de ɔsol. psa. j. Deus igitur qui (vt dictū est) s3m Aug. etiā s3m boetiū nūq dimittit bonū aliqđ irremuneratū: nec malū aliquod impunitū: vidēs maximā ingratitudinē peccatorum: quibus tot et tātas gratias a principio vsq3 ad nunc fecit & facere nō cessat: cōminatur eis vindictā: quā in die iudicij faciet. di. Cū venerit arguet mundum de peccato. Job. xvj. Itē arguā te & statuā cōtra faciem tuā. ps. xlix.

¶ De corpore christi.

SEcundu3 philosophū in. j. de generatione: Omne viuens qdiu viuit indiget alimēto. Hoc p3 in viuentibus. videlicet

Uita vegetatiua
Et vita sensitiua.

Uegetatiua vt in plantis. vt cū dicit. j. de generatiōe: q2 indigent ad cōseruatione3 vite alimēto cōtinuo. quarū alimentū est vt dicitur ibidē: aqua mixta terre. vñ dicit Nec in aqua: nec in terra sola posset vita cōseruari: s3 ī istis simul. ¶ Idē p3 ī viuētib9 vita sensitiua. q ad conseruationē requirūt necessario alimētū vel nutrimētū: vt in hoīb9 & iumētis: qb9 si subtrahit alimentū: nō possunt diu in vita naturali cō

seruari. Cuius cã est: qr fortis calor natu-
ralis mẽbrorũ ⁊ aĩaliũ est in cõtinua actio
ne et resolutione: ⁊ ideo est sibi necessaria
cõtinua restauratio deperditi: al's cõsum-
ptis partibus necessario deperiret. Hec
aũt restauratio fit per alimenti ɔuersionẽ
qd virtute nutritiua in mẽbris incorporat
qd pditũ fuerat de partib⁹ corpis restau-
ratur. Alimẽtũ rõnabile: ⁊ cõgruũ videt:
vt viuẽtib⁹ vita incorruptibili. vita. s. gr̃e:
que merito excellẽtior est: ꝓuideret de ali
mento vel cibo qui vitã gratie cõseruaret.
Hoc aũt fecit quãdo corpis sui instituit sa
cramentũ: in quo nobis carnem suã dedit
in cibuz. iuxta qd ipse nobis in ṽbo ꝓpo-
sito dicit. Caro mea ṽe est cibus. Joh. vi.
In quo quidẽ verbo introducit ad istud
altissimũ sacramentũ

Amoris amicabilis.
Dulcoris delectabilis.
Stuporis admirabilis.

Considero in isto sacramento.

Quid datur.
Ad quid datur.
Qualiter datur.

Et occurrit amicabile exeniũ: cũ ꝓmittit
Caro mea. inqt. Delectabile eduliũ. cibus
Admirabile prodigiũ. vere.

¶ De quolibet sctõ: ⁊ dñica. iiij. post trini.

SEcundũ senten
tiam phi in quolibet gene
re est dare vnũ principium
qd est mẽsura oĩum que fi-
unt in illo genere: per cui⁹
accessum vel recessum mensurat perfectio
aliorũ. Hoc patet in genere

Calidorum
Saporum
Colorum.

¶ Primũ ptz in igne: q est oĩbus calidior:
vt habet. ij. Meta. Et iõ quãto aliqd ad
naturã ignis magis accedit: tanto perfe-
ctius est: ⁊ magis calidũ ⁊ ecõuerso.

¶ Secundo patet in genere sapor. dulcis
eñ sapor est in oĩbus pfectior saporibus.
Et sic quanto aliquid plus accedit: tanto
perfectius est in illo genere. Unde dicit
Arist. de sensu ⁊ sensato: ꝙ amaritudo est
priuatio dulcedinis in humido. Oĩs autẽ
ꝓuatio ex se quãdã imperfectionẽ iportat

Tertio patet in genere colorũ. Nã inter co
lores albedo est perfectior oĩbus alijs: qr
plus participat de luce: vt ibidẽ dicit. Id
circo oĩs color tãto perfectior est: quanto
albedini plus accedit. ⁊ ecõuerso. Si igit
institutor nature deus/ cuilibet rei dedit
aliquã regulã et mensuram ad suam per-
fectionem mensurandã: multo magis de-
cuit vt homini aliqua regula daretur: per
quã scire posset quãtũ ad perfectionẽ ap-
propinquaret: quãtumve ab ea distaret.
Et quia in alijs vere est mẽsura perfectio-
nis quod est perfectius alijs: et in tota na
tura humana solus christus ẽ summe per
fectus: ideo ꝑm sui imitationẽ potest na-
tura perfectior mẽsurari. Unde si vis sci-
re quantum ad perfectionem appropin-
ques. vel quãtũ a pfectione distes: cõside
ra quomodo vel quantũ ipsum imitaris:
quia cum ipse sit perfectionis magister et
exemplar ⁊ regula: sufficit tibi si eum quã
tum possis assimularis. Propter qd ipe in
verbo proposito in exemplũ perfectionis
proponens nobis omnibus semetipsum
dicit. Perfectus omnis erit: si sit sicut ma-
gister eius. Luc. vi. In quibus verbis viã
ingredi volentibus sanctitatis/ aliquid

Proponitur.
Exponitur.
Apponitur.

Proponitur quia exemplar sufficiens.
Exponitur: quia modus conueniens.
Apponitur: quia bonũ proueniens.

Unde oportet exemplũ imitari.
Modum obseruari.
Bonum preoptari.

Primũ cum dicitur. magister.
Secundũ cum dicitur. si sit sicut. quasi di
cat nõ tantũ perfectionis erit.
Iste est fructus finalis. s. pfectio spũalis

¶ De cõmuni sanctorum.

SEcundũ senten
tiam philosophi in pluri-
bus locis. impossibile est
ad vnũ oppositorũ venire
nisi aliud relinquat. Patz
enim in contradictorijs. Impossibile est
eñ pertingere ad esse: nisi nõ esse relicto
vel econuerso. Ptz etiã in oppositiõe pri-
uatiua. Impossibile est deuenire ad ceci-
tatẽ: nisi visus excludatur. vel econuer-
so. Ptz etiã in ɔrie oppositis siue ꝑm qua
litatẽ: qr impossibile ẽ deuenire ad albũ
nisi nigrũ relinqtur. siue ꝑm quantitatẽ.

nō relinquatur paruitas nisi per magnitudinem. ⁊ sic de loco etiā patet sursum ⁊ deorsum. et sic in oībus. Cū igitur seruitium dei ⁊ seruitiū diaboli sint opposita ⁊ repugnent iuxta dictū saluatoris Matth. vi. Non potestis deo seruire ⁊ mamone. Impossibile est ad sequelā christi perfecte pertingere: nisi mundus contēnatur. Et ideo christū volētes sequi perfecte: vt in verbo ꝓposito dicit̄: pri⁹ mūdana relinquūt. Relictis quidē oībus secuti sunt eū. Luc. v. Ubi tria perfectiōis ostendūtur.

Inchoatiuum:
Continuatiuum.
Regulatiuum.

Inchoatiuū quia peccati dimissio: cū premittitur. Relictis oībus. scʒ peccatis: que christi sequelā impediūt. Scōm cōtinuatiuum: qꝛ christi imitatio. ibi. secuti sunt idest imitati sunt. Tertiū regulatiuū quia recta intentio. ibi. eū.

¶ Dominica iii. xl. et dominica. v. post trinitatem introductio.

Scriptura testatur. Consuetudo ꝓbat. Et ratio ad hoc mouet. ꝙ de rebus mirabilibus ⁊ stupēdis solēt fieri questiones. Primū patet per scripturā. Cū eñ filij isrl' illum cibū mirabilē mirabiliter ꝓcuratuʒ scʒ māna vidissent: vt dicit̄ Exo. xvi. statiʒ cū admiratiōe dixerūt adinuicē. Manhu qđ significat: quid est hoc? Hoc etiā ꝓbat hmōi consuetudo cōmunis. Cū eñ homines aliqđ mirabile ⁊ preter vsitatū cursuʒ nature fieri vidēt: ꝯtinuo causam ipi⁹ inquirunt: ꝑpter qđ dicit ph̄us. ꝑpter admirari ceperūt hoīes ph̄ari. Ad hoc pōt assignari ratio. Oēs eñ hoīes naturaliter scire desiderāt. vt dicit̄. i. Metaphy. ⁊ ideo cū vidēt fieri aliqđ nouū mirabile ⁊ stupēdum: ignorāt causam illius: ꝑpter hoc inquirunt causam. ⁊ sic ꝓponūt questioneʒ alicui sapiēti vt possint discere qđ ignorāt. Cum ergo christus quoddā mirabile ⁊ stupendū dicit: ⁊ ꝓponit. i. ꝙ in deserto vbi nō habebāt nisi septē panes: vellet quattuor milia hoīm saturare: cum id quō posset fieri nō viderēt: per moduʒ questionis a christo in verbis ꝓpositis quesierūt dic. Unde istos quis poterit hic saturare panibus in solitudine. Mar. viij. In quib⁹ verbis sub questionis forma tria proponunt que xpī miraculū significāt ⁊ extollunt. scʒ

Humani subsidij carentia.
Loci solitarij penuria.
Diuini beneficij affluentia.

Primū ibi. vnde poterit quis. quasi dicāt quis est qui sufficienter possit istis prouidere in victu. Scōm hic in solitudine: qꝛ hic deficit subsidiū humanū: cuʒ nō sit locus opulentie. Tertiuʒ istos saturare. Ut materiā de qua predicare intendo: clari⁹ videamus: vnā ꝓpositionem premitto declarandam in naturali ph̄ia. ij. Metaph. videlʒ. Omne agens per intellectuʒ: agit propter finem. hoc patet in operātib⁹ quibuscunqʒ ſm artē suam. Medicus eñ ad hoc dat infirmo ⁊ patiēti medicinā: vt in ipso inducat finalē sanitatem: ⁊ ex eodem fine patiēs ipsam recipit medicinā. Miles eñ ad hoc armis inuasionis et defensiōis munitur ⁊ preparatur: vt vel illesus in bello permanens suum possit destruere inimicū. Iniuriatus ad iudicē recurrit vt violentia amota: qđ sibi debitū est: vt decet restituat̄. Sic eñ in alijs q̄buscūqʒ. Si igitur nos volum⁹ mētaliter contemplari vltimū finē nostrū: nos videbimus ꝙ est felicitas eterna. Hec aūt est dei fili⁹ bñdict⁹. Sexto ethico. ꝓbat Aristo. ꝙ felicitas stat in speculatiōe. Christus est via veritas ⁊ vita. Joh. xiiij. ergo ⁊c. Sʒ verba christi sunt hmōi vita. Joh. vi. Uerba que ego locutus sum vobis: spiritus ⁊ vita sunt. Considerātes autem publicani et peccatores se mortuos per peccatū: quod cū consummatuʒ fuerit: generat mortem. Jac. i. Cupiētes ad vitaʒ redire vt ad suū finem vltimū: ad christū veniunt audientes: ⁊ hoc dicit Luc. xv. Erant appropinquantes ⁊c. In quibus tria de istis hominibus per ordinē ostenduntur.

Eorū stat⁹ defectuosus: q̄ est nob̄ summopere fugiēdus. cum dicitur peccatores.
Actus ṽtuosus q̄ est nobis summope assequēdus ibi. appropinquantes.
Terminus gloriosus: qui est nobis summopere appetēdus. vt audirent illum scʒ iesum christum.

¶ Dñica. ij. post festū trinitatʒ

Videmus ĩ rebus naturalibus ꝙ natura multū est sollicita custodire et prote-

gere illud quod est principium vite rei: ne faciliter ledi possit: qr eius lesione res con cidit in nō esse. Hoc patet de radice arbo ris per quā humor attrahitur: sine qua ar bor nequiret persistere in virore: ideo ma net occulta sub terra. Idem patz de corde animalis et cerebro. quia qlibet habet fa ciens tutamentum ne facile ledi possit. qr absq utroq non posset aliquo modo ob seruari. Sic suo modo est in spiritualibus Amor enim seu charitas est fundamētum vite spiritualis. ita φ qui non habet cha ritatem dicitur mortu⁹ spiritualiter. sicut dicit Iohā. in epistola hodierna. Qui non diligit manet in morte. Christus dñs q̄ ad hoc venit: vt nos carnales faceret spiritua les: multum studuit commendare verbo τ exēplo ac opere charitatē. Unde in die ce ne ait. Hoc est preceptum meum vt diliga tis inuicem. Et ideo beatus Ioh. imitās christum tanφ bonus discipulus ad hoc fuit idem sollicitus: vt patet in suis episto lis: et specialiter in ista que hodie legit in ecclesia: vt patet in verbo proposito. Filio li non diligamus verbo τc. j. Ioh. iij. Ubi tria facit: quia scilz

Erigit nostram attentionem.
Corrigit vanam simulationem.
Dirigit ad rectam affectionem.

Primo erigit nostram attentionem: τ exci tat nos ad attendendū eius salubre con silium: cum dicit. filioli.

Secūdo corrigit duplicitatem et fictionē quam debemus abijcere. ibi. non diliga mus verbo neq lingua. sicut faciūt pro ditores vt iudas.

Tertio dirigit ad rectam affectionem. ibi. sed diligamus opere et veritate.

¶ De corpore christi.

Ecundū φ nos videmus: et naturaliter co gnoscimus. Omnis homo naturaliter scire desiderat. vt dicit Aristo. j. metaphy. Sz posset fieri questio. que est causa φ ita scire desideramus? Respondeo φ ignorā tia nostri siue defectus. Et scientia est per fectio: virtus: et complemētum. quia vnū quodq desiderat suam perfectionem. Cū scientia sit perfectio: τ homini det pfectio nem et complementū. propter hec scire de sideramus naturaliter, vñ Algazel in rhe torica sua. Clarificatur inquit aīa virtute speculatiua intantū φ sit aptissima cōiun gi cum intelligētia agēte. s. cum deo: sic vt infundat ei sciētia. Nā inuenio ego φ est vna scientia naturalis: et alia supernatu ralis. Sciētia naturalis est illa que natu raliter est inuenta per artificiū τ subtilita tem hoīm. sicut est grāmatica: logica: rhe torica τc. sic de alijs officijs. sicut fabri car pentarij τc. De istis sciētijs artificialibus nō est magnū mirabile: qr intellectus ho minis potest ad hoc sufficere naturaliter. Alia sciētia est supnaturalis siue spūalis. ista est cognitio dei et fidei catholice: que procurat nobis istā sciētiā. Nullus potest scire nec cogitare sine dei gratia: q̄ est cau sa: qr tātū est alta: φ nullus hui⁹ vite pōt attingere ad cognitionē ipius perfecte. qr habet magnā ꝓfunditatē τ subtilitatē φ intellectus noster nō potest sufficere. Ista mirabilia debemus appetere. τ subtilitas huius sciētie est nobis ostensa in sancta τ benedicta trinitate. et ibi sunt tres ꝑsone in vna essentia. et hoc null⁹ potest capere nec intelligere per naturā. Est etiā nobis ostēsa in cōuersione τ mutatione panis in corpus xpi. τ in ista btīssima trinitate nul lus intellectus angelicus nec human⁹ po test sufficere: cū nō possit intelligere φ na turaliter fieret. et ꝓpter hoc intellect⁹ no ster hz admirari. Et iō videns saluator no ster iesus xps φ humana natura ꝑ se non pōt venire in cognitionem sciētie spūalis ꝓpter ignorātiā. nec cognoscere tantū mi rabile: dixit verbū ꝑassumptū. s. Unū op⁹ feci et oēs admiramini. Ioh. vij. Ubi de scribit hui⁹ sacramēti ꝑ xpm instituti/per fectionē gloriosam quantum ad tria.

Primo quātū ad institutionis fructū: qui est nexus vnitatis indissolubilis.
Scdo quantum ad actum: qui est virtus potestatis inattingibilis.
Tertio quantū ad modū: qui est act⁹ quie tus dignitatis admirabilis.

Propter primū dicitur. vnum opus. quia certum est φ istud sanctum sacramētum signat vnitatem fidei.

Propter scdm dicit. feci. quod nullus ali⁹ facere pōt: nisi xps. vel virtus diuina: ꝑ quam cōficitur corpus xpi.

Propter tertiū dicit. et oēs admiramini. qr ꝓpter suā dignitatē/istud sctm̄ sacra mētum plenum est mirabilibus.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

¶De intentione nostra ad deũ dirigẽda.

Videmus in rebus naturalib⁹ manifeste: ꝙ quelibet res inferior pficitur per aspectũ superiorum. Unde per aspectũ ad corpus solare/luna decoratur: aer illustratur: terra fecundatur. Luna eñi quãdo habet aspectum ad solem: ex ea parte qua solem aspicit: est lucida et decora. qñ aũt nõ habet aspectũ ad solem obscuratur. ⁊ suo decore priuatur. Eodem modo aer qñ directe respicit solẽ: tũc eius radios recipiens illustratur. et ecõtrario qñ perdit aspectũ ad solẽ: obtenebratur. Sic etiã terra que ascendit ad solis aspectũ: sicut est in quarto climate: pluribus plãtis ⁊ fructibus est fecunda: ꝙ terra a solis aspectu nimis distãs. sicut ẽ ĩ septimo climate. Sic etiã spiritualiter qñ mens nr̃a magis deo appropinquat per reuerentiã et honorem: quanto in operibus suis magis habet aspectũ ad deũ: maiorẽ perfectionẽ acquirit. Nullum aũt opus habet aspectum ad deũ: nisi sit opus sanctum ad reuerentiam dei factũ. Ideo apostolus petrus in verbis propositis: vt per opera sancta corda nr̃a preparemus: di. Dñm nostrũ iesum xp̃m sanctificate in cordibus vestris. j. Pet. ij. Sãctificare xp̃m est p sancta opera imitari. In his ergo verbis tria facit. scꝫ

Quid venerandũ: q: potestatis fastigiũ.
Quid obseruandũ: q: virtutis exercitiũ.
Quid regulandũ: q: libertatis arbitriũ.

Primũ. ibi. dñm iesum xp̃m.

Secũdũ. ibi. sanctificate. Sanctificare est sancta opera facere.

Tertium. ibi. in cordibus vestris.

Est enim cor. i. liberum arbitrium regulãdum: ne seducatur: ne deprauetur: ne inquinetur.

¶Dñica. xj. post trinitatẽ. et in letanijs.

Docet philosophorꝫ autoritas: ⁊ experientia manifesta: ꝙ qlibet res viuẽs ad duo ꝑncipia operatur. videlꝫ

Ad malum fugiendum.
Et ad bonũ sibi cõueniẽs sequendum.

Cum enim summũ malũ cuiuslibet rei sit corruptio siue mors. Videm⁹ naturaliter ꝙ res nituntur fugere mortem. Nam propter hoc malũ columba ancipitrẽ. ouis lupum. lepus canem naturaliter fugiunt vt possint euadere mortem. Operãtur etiam quãdoqꝫ ad bonũ consequẽdum: vt ad vitam corporis conseruandam. propter hoc enim cum viuere sit inter corporalia summum bonum: animalia ad pastũ currunt: et aues ꝫm diuersa tempora in diuersis locis temperatum aerem sibi querũt. Unde grues hyemis tpe ad loca calida se transferunt. et econuerso. Si ergo irrationabilia sic operãtur et student vt mala fugiãt: et bona eis conuenientia assequant᷑: multo magis homo rõne vtens debet sibi contraria et mala fugere: et bona maxime spiritualia appetere: que ꝫm Augu. inter bona summum gradũ tenẽt: toto studio querere. iuxta consiliũ prophete dicentis ps. xxxiij. Diuerte a malo: et fac bonum. Sed cũ homo in vita ista mundi oblectatione: hostium impugnatione: carnis inclinatione a bono retrahatur: et ad malum multipliciter impellat᷑: nec malũ fugere: nec bonum appetere absqꝫ dei auxilio potest nec obtinere. Propter hoc est necessarium homini vt inter tot aduersa per orõnis suffragium ad diuinũ auxiliũ se cõuertat. Ideo frequenter saluator ad hoc nos in verbis suis hortatur ⁊ monet di. Luc. xviij. Oportet semper orare ⁊ nõ deficere. Hinc est ꝙ christus in euangelio hodierno cum suos discipulos ad orationem in presenti parabola incitasset: modũ orandi dedit dicẽs. Duo hoĩes ⁊c. In quibus verbis ostendit tria: que oportet habere illum qui debite vult orare. Oportet eñ vt habeat

Nexum gratiose dilectionis.
Motum virtuose deuotionis.
Uotum regulate intentionis.

Quãtum ad primum premittitur. duo homines. Per binarium numerũ charitas designatur.

Secundo cum additur. ascendebant in tẽplũ. idest mente et intellectu ferebantur in deum: et in templum celestis glorie in quo deus habitat.

Tertio. ibi. vt orarent. idest vt orando deum haberent.

¶Dominica. ij. in quadragesima.

Diligēter intuē/ti rerū ordinem satis ptꝫ ꝙ in rebus
Naturalibus.
Artificialibus.
Et moralibus.

Ubi deficit virtus agētis inferioris: recurrendum est ad virtutem superiorem. Hoc patet primo in naturalibus. Cum igit̄ hec corpora inferiora in multis deficiant que necessario ad generationem rerū naturaliter requirūtur: et specialiter in calore: cū terra sit frigida per naturā: recurrit natura ad influentiam et auxilium corporū superiorum: quoꝝ influentia ⁊ virtute terra in calore ⁊ ceteris ad generationē necessariis temperatur. propter qd̄ d̄r. ij. de generatione: ꝙ latio solis ī obliquo circulo est generationis et corruptionis causa istorū inferiorum.

¶ Scd̄o patet in artificialibus: q: vbi deficit ars inferior: superior supplet. Arma em̄ fiūt ad defensionem ⁊ inuasionem. ad hoc ergo necessaria est p̄mo ars factiua armoꝝ: sed ista non sufficeret: quia multi nesciunt arma fabricare. sic nō defenderetur respublica. igitur oportet aliud per qd̄ defendatur respublica: q: recurritur ad artē superiorē: videlꝫ ad artem bellicā seu militarem: ad quam pertinet scire quomō per arma respublica defendatur.

¶ Tertio in moralibus et politicis pꝫ idē. Ubi enim non sufficit potestas inferioris iudicis: recurritur ad superiorē. vt ab episcopo ad papam. vel ab inferiori potestate ad principem vel ad regem. Sic igitur regulariter tenet ista ꝑpositio supradicta. Sic spiritualiter ad liberādum hominem non sufficit virtus alicuius creature. Unde dicit Anselmus lib. de gratia et libero arbitrio. Postꝙ sponte cadit in peccatum volūtariū: nullatenus potest resurgere nisi gratia releuetur: sed merito suo de pctō in peccatū vsqꝫ ad abyssum pctōꝝ demergitur: nisi mīa diuina ipsum cōtineat. hec ille. Cum igitur ad remissionem culpe nulla virtus sufficiat nisi dei: exemplo vnius mulieris chananee / peccator quilibet ad dei mīam recurrens humiliter dicat christo. Miserere mei ⁊c. Matth. xv. Ubi tria nobis ostendit.

Primo in christo dei filio eminentiam diuine maiestatis.
Secundo explicat existentiam assumpte humanitatis.
Tertio explorat clementiam immense bonitatis.

Primū ostendit: cū premittit. dn̄e.
Secūdum explicat: cum addit. fili dauid. Fili⁹ enim dauid fuit christus ꝯm naturam humanam quā ex matre assumpsit: quia ex genere dauid descendit.
Tertium subiungit cum concludit. miserere mei.

¶ De inuentione sancte crucis.

Claret in rebus naturalibus et creatis sic eē naturaliter ordinatū: ꝙ quedā naturaliter aliquo tpe occultantur: que tn̄ adueniēte tpe cōgruo reuelant̄. Patet hoc
In corporibus celestibus.
Herbis et plantis.
Et arborum fructibus.

¶ Primo in corporibus celestib⁹. Sol em̄ et luna / ⁊ etiam alia astra aliquo tempore nostro aspectui subtrahunt̄. vtpote sol de nocte ⁊c. ꝯm cursum et ordinem sui mot⁹: que tn̄ alio tēpore se ostendunt.

¶ Scd̄o in herbis ⁊ plātis: que sic aliquo tēpore vtpote tempore hyemali latēt sub terra: que tn̄ vernali tempore oriuntur: et nostris aspectibus ostenduntur.

¶ Tertio pꝫ in fructib⁹ q̄ infra virtutē arboris ⁊ radicis sic tpe quodā latent: ꝙ adueniēte tpe debito nascunt̄: ⁊ se nr̄is oculis manifestāt. Sic fuit suo mō ī factis diuinis. Lex em̄ moysaica tpe legis nature. ⁊ lex grē tpe legis scripture latuit: q̄ adueniēte tpe a diuina ꝓuidētia ordinato: fuit humano gn̄i reuelata. Cū igit̄ preciosum et venerabile signū crucis / multo tpe sub terra latuisset: ꝯgruū fuit ⁊ decēs vt tādē tpe debito appareret. Et iō tēporib⁹ cōstātini imꝑatoris / helena mr̄ ei⁹ ad locū passionis xp̄i adueniēs: vt dicit Amb. lib. de obitu theodosij: deuotissime deū rogans: ipam crucē dn̄i reuelāte spūsctō adiuenit. Un̄ pōt de ea figuralr̄ intelligi verbū presens. s. Clamauit ad dn̄ꝫ ⁊ ostēdit ei lignū Exo. xv. In q̄ verbo ōndunt̄ tria. videlꝫ
Humane inquisitionis diligentia.
Diuine reuelationis euidentia.
Finalis consecutionis excellentia.

Primum in clamoris eleuatione. Clama-uit ad dominum.
Scdm in ligni ostẽsione siue manifestatio ne: quia ostendit ei.
Tertium in ligni inuentione: cũ dicitur. li gnum. s. sancte crucis.

¶ In letanijs:

Vt dicit Aristoteles. iij. de aĩa. Natura non deficit in necessarijs. quod põt declarari ex puris sensibilibus. Natura enim vt ibidem dicit: intendit conseruationem: ꝛ cõtinuam durationem eorũ. Et quia res naturales vt plurimum sunt corruptibiles: ideo non potest earũ esse ꝛ duratio in vno indiuiduo cõseruari. Prouidit natura viã generationis per quam successiue in pluribus conseruatur.

¶ Patet secũdo in vegetabilibus: quia ad vitam vegetabilem necessarius est humor nutrimentalis. et terra in hoc deficit cum sit sicca: ꝓuidit natura humorẽ aque per pluuie infusionem: et fontium et fluuiorũ inundationem.

¶ Hoc patet tertio. Cum enim ad istorum inferiorum vitam tam animalium ꝙ plantarum necessarius sit calor: et terra naturaliter sit frigida: prouidit nature cõditor motus solis: cuius influentia terre frigiditas temperatur. Sic igitur patet per nature opera discurrẽdo: ꝙ natura creata in necessarijs non deficit. Sed si forte in aliquo sit defectus: per viam aliam illud supplet. Ergo per locum a minori arguendo: cum vt dicit ꝓpheta Deut. xxxij. dei perfecta sint opera. et natura nõ deficit in his que sunt necessaria: rebus insensibilib⁹ et irrõnabilibus: multo magis autor noster deus: cum ipse sit perfectior omni naturali agente. Cum igitur dei auxilium in multis casibus: et eius mĩa: ꝛ specialiter tẽpore tribulationũ ꝛ tempestatũ sit necessaria nobis: prouidet ipse tanꝙ bonus et perfectus magister viã: per quã possumus eius mĩam ꝛ auxiliũ ĩpetrare vł obtinere. viã. s. humilis ꝛ deuote postulationis. di. Petite et dabitur vobis: querite et inuenietis: pulsate ꝛ aperietur vobis. Luc. xj. In quo verbo hortatur nos ad tria. scꝫ

Ad deuotam orationem.
Ad perfectam operationem.
Ad plenam confirmationem.

Promittens exauditionem orantibus.
Inuentionem querentibus.
Apertionem pulsantibus.

Primũ. ibi. petite. s. per deuotã orationẽ. et dabit vobis ꝑ piã exauditionẽ.
Scdm. ibi. querite. s. ꝑ bonã opationẽ. et inuenietis per gratiosam concessionem.
Tertiũ. ibi. pulsate. ꝑ cõtinuã ꝑseuerãtiã. et aperiet vobis ꝑ finalẽ introductionẽ.

¶ De quolibet sancto.

Sicut ex operib⁹ nature poterit declarari: sic deus creaturas instituit. qꝛ vbi deficit virtus cause inferioris: supplet virtus cause superioris. Hoc patet in

Rerum generatione.
Rerum conseruatione.
Rerum cognitione.

¶ Primũ pꝫ. nã virt⁹ generatiua seu ꝓductiua plãtarũ: ꝙ̃ est ĩ terra: est insufficiẽs ꝛ imꝑfecta ad hoc: eo qꝛ naturalr̃ hꝫ defectũ caloris et humoris: sine qb⁹ nõ põt ꝑfecte aliqd gñari: et idcirco virtus superiorꝫ corporꝫ. s. celestiũ/supplet istud per solarẽ calorem: et pluuialem humorem.

¶ Scdo pꝫ in rerũ cõseruatione. Videm⁹ enĩ motũ celi sine quo (naturaliter loquẽdo) nõ possent res naturalr̃ ꝯseruari ĩ eẽ: sine interpolatiõe cõtinuari. Et si mũdus in infinitũ duraret: mot⁹ etiã continuaret in ĩfinitũ. et qꝛ mot⁹ infinit⁹ nõ põt eẽ a prima cã finita. s. a mũdo ꝙ̃ est finit⁹. Idcirco pħs. viij. Phyꝭ. recurrit ad virtutẽ cãe supioris ꝛ ĩfinite. s. ad potẽtiã diuinã.

¶ Tertio pꝫ ĩ rerũ cognitiõe. Nã cũ sensus ꝙ̃ est potẽtia ĩferior cognitiua: sic attingat ad cognitionẽ sensibiliũ et corpaliũ: ꝙ ad spũaliũ noticiã nõ attingat: supplet hͦ intellectus: ꝙ̃ est supior potẽtia cognitiua: ꝙ̃ nõ solũ sensibilia: sꝫ etiã a sensib⁹ separata ab hoĩe cognoscunt. Sic igit de⁹ res creatas ꝑfecte disposuit: ꝙ illud qꝺ ĩ vno deficit: ꝑ aliud supplet: vt finẽ intẽtũ naturaliter assequant. Multo magis decuit hͦ in hoĩe: ꝓpt quẽ cetera sunt creata. Hoĩ aũt vt ad finẽ suũ. s. ad celestem btĩtudinẽ posset attingere: necessaria erat noticia saluatoris: ꝑ quẽ hoĩ patuit via salutis. Qꝛ igit hoc nõ poterat ĩtellect⁹ human⁹ ex puris naturalib⁹; cõpleuit illud de⁹ ꝑ aliã viam

mittēdo.s. quosdā homines diuinitus inspiratos.diuersos.s.pphetas:qui xpi aduentum ⁊ salutis viā:quā per se scire nō poterāt: hominibus predicarent. Inter quos fuit precipue talis sanctus ⁊c.

¶ Pro rege vel episcopo.

Secundū philosophū.s.metaph. Sapientis est regere. Hoc pbat ad oculuȝ.s. Politicorum duplici exēplo. Prīo in aīa respectu corporis. Homo eī cōstat ex aīa ⁊ corpore. Anima aūt habet p se ratione. Corpus aūt nō nisi participatione aīe.et ideo in hoībus bene dispositis ꝯm corp⁹ ⁊ ꝯm animam:anima principatur:⁊ corpus subijcitur. Scđo hoc patet in homine respectu aliorū animaliū. Nullum eī aīal rationis est particeps nisi homo: et ideo ꝯm naturam:talibus conuenit regi ab homine:⁊ nō econuerso. Patet igit ꝙ illa que vigēt ratione: ⁊ p ꝯsequens sunt prudētie capatiora ꝯm naturā:regere debent. Et ideo ꝯm naturā ⁊ rōnē illi debēt prefici qui sunt prudētes ⁊ sapientes. Et hoc innuit in verbo preassumpto:vt dirigat regi vel epo ad regimē pmouēdo di. Prouideat(inquit)rex virū sapientem ⁊ industriū:⁊ preficiat eū terre. Sapienteȝ ad cognoscēdū diuina.industriū ad disponendū tēporalia.Gen.xli. In quo quideȝ verbo tria de ipo describit.videlicet

Sanctam conuersationem.
Claram cognitionem.
Altam prelationem.

¶ Fuit eī virtuosa eius conuersatio. Cognitio lūinosa. Promotio dignosa. Primo cū eū nominat virū. puideat ingens rex virū. Scđo cū addit sapientē ⁊ industriū. Tertio cū cōcludit. ⁊ preficiat eum terre. idest ecclesie militāti:que est adhuc in terra ⁊c.

¶ Pro beata maria magdalena.

Concors antiquorum pholosophorum: ⁊ nunc philosophātiū doctrina ostēdit:ꝙ necessariū est principia alicuius rei intrinseca resultantis ex ipsis esse simul vnita :vt res ipsa inde effecta complementum habeat sui esse. Hec sniā patet in naturalib⁹; ⁊ artificialibus In naturalibus vt clarius videatur:accipio ipm hominem. Certum est ad oculū: ꝙ nisi anima et corpus : que sunt principia intrinseca hominis : sint simul vnita ꝙ homo nulluȝ habet esse. Probatur naturaliter.quia sicut naturaliter separata nulla est penitus hominis existentia:igit exigitur ꝙ sint simul vt perfectum hominis habeatur esse. Secundo patet hoc in artificialibus:videlȝ in lecto resultāte ex lignis et ei⁹ forma vt prius consimiliter deducendo. Loquendo modo catholice seu theologice:similē necessitatē inuenio in qualibet anima christiana. scȝ ꝙ expedit cuilibet anime christiane:⁊ sibi necessariū est:ꝙ vt habeat dei gratiā in hac vita:seipsam deo vniat quantū potest. deo autē vniri nō potest nisi secum amicitias contrahēdo. Uidēs igitur dñs iesus christus amicitiā suam beate marie magdalene fore necessariā:que per transgressionē odium dei incurrerat: inspirare eam volens:verbū pro eius reuerētia sumptum est:qđ sibi christus benignissime intimat: di. Fac mecuȝ amicitias:⁊ erit man⁹ mea tecum.ij.Reg.iij. Ubi tria notātur indicātia bonitatē dei ad beatam mariā magdalenā ex singulari dono.videlicet

Admonitio virtualis.
Oblatio liberalis.
Promissio gratie specialis.

¶ Primum patet ibi.fac amicitias. Secūdum ibi.mecum. Tertium ibi.et erit manus mea tecum.

¶ De beato iacobo.

Sicut pōt ostendi ex dictis philosophi.omne agens naturaliter: nititur et appetit naturaliter effectum propriū conseruare.quod patet triplici ratione. Primo: qr omne quod p se intendit naturaliter vnū oppositorū:recedit ab altero quātum potest:sed efficiens naturaliter intendit per se esse sui effectus quātum potest : igitur vitat ⁊ fugit non esse ipsius.⁊ per consequens ipsum nititur conseruare. Secunda ratio talis est. Doctores sancti ponūt in deo duplicem legem:ꝯm quas deus iustissime operatur. Prima lex est eius voluntas absoluta:ꝯm quam potest facere quicquid vult. et ꝯm istam potest facere

peccatorem iustum ⁊ saluare. ⁊ iustū pōt damnare. Ratio huius est duplex. Prima est: quia hec est differentia inter amorem dei/⁊ creature. quia amor dei causat bonitatem in rebus. ideo enim homo est bonus: quia deus amat ipm. nō ideo amat ipsum q: bonus. Sed amor creature causatur a rebus. amamus eñ quod bonum est: quia bonum. Suo igitur amore deus potest peccatorem bonū facere ⁊ saluare. iustum non amādo ipm potest damnare: ⁊ non bonum facere/⁊ hoc etiaꝫ iuste: q: ipse vult dare huic suū amorem ⁊ illi nō. Secūda ratio est: q: ꝙ deus saluat hominem: nō est ex meritis suis: sed ex gratia ⁊ beneplacito dei. sic potest dare suā gratiā cui vult: nec alteri facit iniuriā. et ita saluare quem vult: ⁊ non saluare quem non vult. ita dicit Augustin⁹ in Enchiridion. Deus inquit cui vult miseretur: et quem vult indurat. vt saluatus de suis meritis nō glorietur. ex debito de supplicio iusto conqueratur. Sola eñ gratia redemptionis discernit a perditis. quia in vnā perditionis massaꝫ coaceruat ab ordine causa cōmunis. Secunda lex est ordinata et stabilita per deum: quam obseruat et obseruare vult de facto. ẜm quam de potentia ordinata solū saluat hominem per sacramentum baptismi. iuxta illud Johan. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto ⁊c. Et ẜm istam legem nullum peccatorē potest saluare. ⁊c. vt. s. fo. vij.

¶ De qualibet sancta.

Secūdum philosophum. iij. metaph. Si res creatas diligenter attendamus: omnes quodam ordine disponūtur. sic ꝙ vna in perfectione aliquando aliam excedit et superat. Hoc patet in

Vegetabilibus.
Sensibilibus.
Celestibus.

¶ Primo in vegetabilibus. Nā videmus ꝙ quedam plante sunt alijs perfectiores

¶ Secundo hoc patet in sensibilibus. videmus enim ꝙ inter ea/alia sunt minus perfecta sicut conchilia: que nō videntur habere nisi tantū sensuꝫ tactus. Alia sunt minus imperfecta q̄ predicta: sicut habētia omnes sensus preter visum sicut talpa. vel auditum sicut apis. Alia minus imperfecta: sicut habentia omnes sensus Alia sunt perfecta vt habentia intellectū vt homo.

¶ Tertio patet idem in corporibus celestibus. videmus enim ad sensum ꝙ vna stella excedit aliam in claritate. Luna excedit stellas. Sol lunā/et omnia corpora. Sic spiritualiter est inter sanctos: propter qđ dicit apostolus. i. Corinth. xv. ca. Alia est claritas solis. alia claritas lune. ⁊ alia claritas stellarum. Stella eniꝫ a stella differt in claritate: cum tamē sint eiusdem nature omnes. Sic erit in resurrectione mortuorum. vbi glosa. Cum hoīes sint vnius nature: tamen claritates glorie erunt diuerse: quia vnus magis fulgebit q̄ alius hec glosa. Volens igitur spiritussanctus excellentiam sancte Clare vel talis. N. et meritorum ipsius prerogatiuā nobis ostēdere: describit eam sub specie lucis meridiane. que est perfectior quacūqꝫ alia claritate. ideo dicit. Sicut lux meridiana clara est. Esaie. xviij. vbi eius excellētiam nobis describit sub triplici metaphora quo ad tria. scilicet

Quantum ad perfectionis statum.
Perfectionis actum.
Perfectionis gradum.

¶ In ipsa enim claruit cōuersationis sanctitudo.
Operationis rectitudo.
Perfectionis altitudo.

Primū ostēditur cū premittitur. Clara est
Secundum cum subiungitur. sicut sol.
Tertium ostenditur non comparando eā cuicunqꝫ luci: sed meridiane: cum concluditur. meridiana.

¶ De assumptione beate marie.

Pro ingressu sermonis premitto istam veritatem. Unumquodqꝫ naturaliter gaudet de honore sui similis in natura. et quanto est maior propinquitas nature: tanto est maius gaudium naturale. Ra-

de honore proprio naturaliter. sed quãdo aliqd est simile alteri in natura: vnũ sunt tio huius est quia vnumquodq̃ gaudet in illa. Igitur homo naturaliter gaudet de bono hominis. quanto natura magis est ligata affinitate: tanto est maius gaudium. Reuera beatissima virgo maria fuit nobis similis: non tantum in natura humana: sed generis propinquitate: quia mater nostra: ꝛ mater eius qui fuit frater ꝛ caro nostra ẜm naturam humanam. scilicet iesu christi. Et ideo de honore sibi collato in eiꝰ assumptiõe: qꝛ exaltata est sup choros angelorũ: ꝛ facta est regina celorũ ꝛ totius glorie celestis: debemus nõ modicũ gaudere. Et ad hoc gaudium hortatur nos: et totum genus humanum beatũs Hieronymus in sermone hodierno sic di. Hodie nãq̃ gloriosa semper virgo maria celos ascendit: rogo gaudete: quia (vt ita fatear) ineffabiliter sublimata/cũ christo regnat in eternũ. Regina celi ꝛ mundi hodie de terris: ꝛ de p̃senti sclo nequã eripitur ꝛc. Rõne huius ipsa congaudens de honore suo proprio: vt leticiam in nostris animis imponens: de seipsa loquens nobis protulit verbum presens. scilicet Sedeo vt regina: et vidua non sum: ꝛ luctuꝫ ampliꝰ nõ videbo. Apocalipsis. xviij. In quo quidem verbo tria per ordinem tanguntur: que ipsam extollunt totaliter et perfecte. Tangitur autem ꝙ habet in celo cum filio suo benedicto domino nostro iesu christo.

Dignitatem et fastigium imperiale.
Societatem ꝛ solatium diuinale.
Sanctitatem ꝛ gaudium eternale.

¶ Primum probat gradus regie dignitatis: cum premittitur. Sedeo vt regina. In hoc ergo ostenditur ꝙ habet dignitatem et altitudinem imperialem. Regina inquit naturali generatione: quia descendo de regio sanguine ẜm carnẽ.

¶ Secundum probat priuatio omnis viduitatis. cum subiungitur. et vidua non suꝫ. quia est posita in solatio diuinali. Bene igitur vidua nõ sum: quia sociata sum in celo toti trinitati.

¶ Tertium probat transitus omnis luguḃritatis: cum dicitur. Et luctum non videbo amplius. quia iam luctus preterijt: et habet gaudium securũ in eternitate: quia iam habet filium ꝛc.

¶ De humilitate vel de aliquo sancto.

VT potest probari ex dictis philosophi. v. physicoꝝ. Cõtrarij termini ɔtrarijs motibus habent acquiri. Hoc patet in quolibet genere. scilicet

In loci mutatione
In loci alteratione.
In motu ad quantitatem.

¶ Primo in loci mutatione: Nam locus sursum cõtrarius est loco deorsum. ꝛ ideo vnus habet acquiri ascensu: et alius descensu.

¶ Secũdo patet in alteratione. Nam caliditas et frigiditas sunt duo contraria: et ideo caliditas acquiritur calefactione frigiditas frigefactione. que sunt motus contrarij.

¶ Tertio patet in motu ad quantitatem. Nam magnitudo ꝛ paruitas sunt duo cõtraria: ꝛ ideo oportet ꝙ acquirantur motibus contrarijs et oppositis. scilicet paruitas diminutione. magnitudo vero augmentatione. Sic igitur patet sententia philosophi vera: ꝙ oppositi termini oppositis motibus acquiruntur. Spiritualiter beatitudo eterna: ꝛ miseria eterna sunt duo contraria. Naꝫ alterum summum gaudiũ: aliud summa tristicia. vnũ summa delectatio et vita eterna: aliud summus dolor et mors eterna. Cum igiť primus homo motu superbie eleuatus ad miseriam peruenerit: consequens est ꝙ descensu humilitatis quasi per oppositum motum ad beatitudineꝫ reuertatur. Hoc igitur considerans christus: vel beata maria humiliauit se hodie. vel talis sanctus fecit sic vel sic ꝛc. narra historiam.

¶ De natiuitate virginis marie.

PRo ingressu ad sermonẽ pono istam veritatẽ. Natura creata tante perfectionis est in operando: ꝙ nunq̃ deficit i necessarijs ipsi homini. vt ait Philosophus

fo. 19 fo. 11 col. 7

iij. de anima. Hoc probatur dupliciter. Primo: quia forma est necessaria materie ideo naturaliter materia nūq̃ est sine aliqua forma. Secundo quia deus homini animā dedit: vt sit sibi principium operandi diuersimode: sed quia hoc non posset sine organis corporalibus: ideo natura dedit homini oīa organa corpalia necessaria ad motū: vt manus ad operādum. pedes ad ambulandum. aures ad audiendū. linguas ad loquendū. q: sine istis aīa talia operari non posset nec exercere. Reuera dñs deus est perfectior omni natura creata: cū sit eius conditor τ director: igitur multominus deficit in necessarijs ad salutem hominis. Sed inter alia que erāt necessaria ad salutem est grā: q: sine ista nō poterant saluari. Ratio est q: p peccatum primorū parentū/mors τ tenebra peccati τ eterne dānationis aduenerat. Igitur necessariū erat lumē gratie quo saluari possit. Et ideo deus lumē summe spirituale: summe nobile: summe delectabile dedit homini quando virginē gloriosam dedit mundo tali die. propter qđ dicere potuit verbū presens. Ego feci vt oriretur in celis lumē indeficiēs. Eccli. xxiiij. In quo complete describitur natiuitas virginis marie gloriose. τ tanguntur tria de ea ad eius laudem τ magnificentiā: sm tria que possunt queri de ipa. Si enim queratur a quo fuit nata. vbi fuit nata. qualis fuit nata: responderi potest.

A principio pductiuo summe generoso.
In loco receptiuo summe virtuoso.
Cum titulo cōpletiuo summe fructuoso.

¶ Primū notatur in sapientia producente que dicit. Ego feci. quia habuit artificē nobilissimū. iste est deus.

¶ Secundum notatur in virgine oriente cum dicitur. vt oriretur in celis. i. in ecclesia: que tota est celestis sm doctores.

¶ Tertium notatur in lumine perficiente cum concluditur. lumē indeficiēs. Lumē indeficiens est lumen spirituale: non temporale: ideo omnibus est fructuosa. videlicet. angelis: archangelis: iustis: viatoribus τ peccatoribus: bonis τ malis: quia omnes illuminantur eius lumine de quo Sapientie. vij. Super salutem τ speciem dilexi illam: τ proposui pro luce habere illam: qm̄ inextinguibile est lumē illius.

¶ De natiuitate christi.

Nota de natiuitate christi. Et q̄uis hoc factum fuerit in generali miris signis et prodigijs: vt patet in historia natiuitatis dñi: in speciali tñ fuit reuelata τ ostensa sanctis regibus orientalibus. vnde notantur tria.

¶ Primum in curia regis tharsis nomine gaspar in die natiuitatis domini/filia regis peperit filium: qui mox natus in hec verba prorupit. Hodie natus est saluator mūdi. τ sicut ego moriar post. xxxiij. dies. sic ipe post. xxxiij. annos. sup quo tota curia regis mirata est.

¶ Secundum in curia regis arabie nomine balthasar/in die natiuitatis domini. ex quodam ouo strutionis animalis compositum ex agno τ leone natum est. et dixit. Hodie nat⁹ est saluator mundi: τ qualis ego sum: talis ipse est.

¶ Tertium in curia regis saba. scilz nomine melchior eodem die auicula quedam ex cucurbita super cedrū posita exorta est que statim sic locuta est inter folia arboris volans cantabat. Hodie natus est saluator mundi: et sicut ego: sic ipse volabit. Uenientes ergo hi tres reges post adorationem τ oblationem suam. Primus igitur scilicet gaspar virgini sic alloquitur. Beata virgo licet hunc tuum filium credam deum esse τ hominem: rogo expone mihi quandam visionem: que in die natiuitatis sue in nostro palatio visa est.

¶ Nota de Salomone.

Hieronymus in septimo libro super ezechielem de extrema visione: que facta est ei in monte constituto: facit mētionem de salomone dicens. q̄ q̄uis salomon peccasset: egit tamen condignam penitentiam. quia ipsemet scribens prouerbia dixit. Nouissime egi penitentiā. τ respexi vt eligerem disciplinam. Item idem Hieronymus. Aiunt hebrei hunc librū esse salomonis penitentiam agentis. Ambrosi⁹ etiā in prologo danielis sic ait: Quid de daniele dicam. τ quid de sancto salomone: q̄ qm̄ vulgus iudaici populi existimabat eū venisse p christo: ne videretur supra hoīem

esse diuino nutu corruit. Ubi nota q̄ da uid non d̄r sctūs:s; salomonē sctm̄ noīat: vt de pnīa ei⁹ dubitationē tollat. Item ambrosius. Aiunt hebrei salomonē venis se in templū:qd̄ ipe edificauerat cū quinq̄ virgis:ex quib⁹ q̄ttuor dedit legisperitis:vt v̄berarēt eū cā pnīe. q̄ cōi duxerūt cōsilio q̄ in vnctū dn̄i nō mitterēt manu; suā.testāte dauid ⁊ dicēte. Nolite tāgere christos meos.ps̄.ciiij.a seipo ergo depositus est:⁊ retinuit sibi tribū effraim:⁊ fecit sibi imperiū bipartitū. Itē aiūt hebrei quinq̄es tractum fuisse p plateas hierl'm causa penitētie. Et q̄uis Aug. dicat eum dānatū:tn̄ in hoc nō tenet̄.q: in his q̄ attinēt historias biblie:magis creditur hieronymo:q̄ ipi. Sic cōcluditur q̄ salomō est saluatus.

¶ In die natalis domini.

VT rex sit amabilis:op; eu; esse in sermone vel p̄missione veracē:in dā do munificū. Sic deus rex noster ante secula.ps̄.lxxiij Dominus rex noster hec duo exhibuit in festo natalis.

¶ Uerbi p̄missi veritatē:q: quod p̄misit ab eterno per p̄phetas:die soluit hodierno per seipm̄. vn̄ in p̄phetia misse maioris. Ego q̄ loquebar ecce adsu;. Esaie.lij. Luce.xxj. Uerba aūt mea nō transibunt. Numeri.xxiij. Non est deus quasi homo vt mentiat̄.⁊ infra. Dixit ḡ ⁊ nō faciet ⁊c̄.

¶ Munificentie largitatē. q: q̄cquid melius habuit:dedit. Esa.ix. Fili⁹ dat⁹ est nobis. Ioh.iij. Sic de⁹ dilexit mundū: vt filiū suū vnigenitū daret ⁊c̄. Et ipe etiā fili⁹ se totum dedit. vn̄ Bern̄. Bonus minister dn̄s iesus:q̄ nobis carnē suā in cibū:sanguinem in potū:aīam in preciū ministrauit. vnde ⁊ nat⁹ in presepio est posit⁹ tanq̄ pabulum iumentis suis.

¶ In die circuncisionis.

COnsuetū est regibus in ortu filiorū suor; ⁊ maxime primogenitorū facere tria. scilicet.

Tributa remittere.

Dona dare.

Uinctos soluere.

¶ Sic in ortu regis nostri iesu;cuius regni non erit finis. tributū remissum est: quia legalia que nimis erāt dura:remissa sunt. Heb. vij. Trāslato sacerdotio:necesse est vt ⁊ legis trāslatio fiat. ⁊ infra. Reprobatio fit precedētis mādati p̄pter infirmitatē ei⁹ ⁊ inutilitatē. Et idem apl's. c.x. Aufert primū:vt sequēs statuat. Hieremie.xxj. Feriam domui israel ⁊ domui iuda fedus nouū ⁊c̄. Et maxime circuncisio q̄ dura erat paruulo recēter nato. Noluit em̄ dn̄s vt cultro sciderent̄ paruuli si bi credituri. Tū q: agnus erat. tū q: valde doluit:quādo circuncisus fuit:⁊ fleuit sicut alij paruuli.

¶ Dona data sunt.q: alij reges dāt aurū ⁊ hmōi. ipe dedit sanguine; quem hodie cepit p seruis fundere. vn̄ mirum est quo modo gētes hodie intendūt ludis ⁊ leuitatibus:plusq̄ aliqua die alia : qn̄ christ⁹ tā dure tactus fuit ⁊ fleuit.

¶ Uicti soluti sunt : q: obligati eram⁹ ad penam eternā. Eph. ij. Eram⁹ natura filij ire de q̄ ipe liberauit nos. Gala.iiij. Christus nos liberauit. Ioh. viij. Si vos fili⁹ liberauerit. Hec tria notant̄ in officio.

¶ Primū ibi. Nō ex operib⁹ iusticie ⁊c̄. q: cessauerūt in eius aduentu cerimonialia ⁊ iudicialia : quibus ipi iustificabātur in parte. Nihil em̄ ad perfectū adduxit lex. Heb. vij. Nunc em̄ non exigit nisi amorē.

¶ Secundum ibi. vt circuncideretur.

¶ Tertiū ibi. vocatum est nomen ei⁹ iesus quia p̄prie est salus ⁊ vita. Heb. v. Fact⁹ est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne.

¶ In die epiphanie.

VIdimus stella; eius in oriēte:⁊ venim⁹ adorare eū. Matth. ij. Sapientia abscōdita:et thesaurus inuisus:q̄ vtilitas ī vtrisq; Eccli. xx. ⁊. xlj. quasi dicat nulla. Dn̄s iesus:qui est thesaurus noster:ex quo habemus omnes indulgētias ⁊ charismata et omne bonum. ipe inquā natus est de virgine sicut his diebus recitatum est. Sed que vtilitas si non sciretur? Un̄ sicut pro nobis natus est in die natalis : sic se nobis ostendit in die apparitionis. Hodie em̄ ostnedit se regibus per stellam in. xiij. die. hostbus per vocem in. xxx. anno. apostolis ⁊ conuiuis in. xxxj. vnde ⁊ Ioh. ij.

dicit. Et manifestauit gloriā suā. Ab hoc igit thesauro duo recepit homo. s. intellectum quo verū cognoscat. ⁊ affectum quo bonū diligat. ideo dr in premisso verbo. sapiētia vt illuminet. thesaurus vt amet. Magi ergo ostendūt se cognoscere sapiētiam: q2 sapiētes. vnde dicunt. Vidimus stellā eius. querunt etiā thesaurū quia reges: vn̄ addunt. Venimus adorare eum. Ideo in primo notat illūinatio intellect⁹ In secundo accensio affectus.

¶ Quia bonum sciuerūt per intellectū: et quesierūt per affectū. Hec duo quesiuim⁹ ab ipo verbo in aduentu. Illumina nunc pectora: tuoq3 amore cōcrema. Et ad ista se dicit venisse. Ioh. viij. Ego sum lux mūdi. ⁊ Lu. xij. Ignē veni mittere i terrā ⁊c.

¶ In die purificationis.

Mos est eorū qui opera subtilia ⁊ pclara operantur: semper tenere ea in secreto et paucis reuelare: donec fuerint cōsummata: ⁊ tunc pducunt ea in publicū: vt videantur: laudentur: ⁊ concupiscant. Sic dn̄s iesus artifex qui operat⁹ est salutē in medio terre. i. in vtero virginis marie. opus illud de quo Abachuc. j. Ecce ego op⁹ operor: quod nemo credet cū narrabit. semp tenuit secretū vsq3 ad diē istum: excepto q paucis fuit reuelatū. s. pastoribus ⁊ magis. Nūc vero sculpto in eo signaculo circuncisionis: ⁊ quasi opere per legis obseruantiam cōsummato: pducitur in publicum: ⁊ in medio ecclesie ponitur. p tanto igitur cātamus. Suscepimus deus ⁊c.

¶ In festo ascensionis.

In omni opere tria oportet cōcurrere: sc3

Qualiter initietur.
Qualiter promoueatur.
Et qualiter consummet.

Vn̄ quia dei perfecta sunt opera. Deute. xxxij. Opus nostre redēptionis initiauit dn̄s iesus in incarnatiōe. Promouit in pdicatione. passiōe ⁊ resurrectione. Cōsummauit aūt in ascēsione. cuius consummationem hodie colimus.

¶ Item de eodem.

Augustinus i enchiridion. iij. ca. Negociū fidei christiane tria continet. siue in trib⁹ perficit. s.

Quid credendum.
Quid sperandum.
Quid amandum.

Quid credendū docuit nos dn̄s in incarnatione. doctrina ⁊ passione.

Quid sperandū in resurrectione: quā nos speramus in corpore ⁊ in aīa recepturos.

Quid amandū in ascensione: q2 eterna vita. Ad quā ipe fm hominē ascendit.

¶ Item de eodem.

Vel aliter. Omis nr̄a actio vt deo grata sit: opz q habeat tria. scilicet

Essentiam.
Ordinem.
Et finem.

Idest. quid agendum.
Qualiter.
Et qua intentione.

Essentiā: vt sit de genere bonorū. hoc docuit dn̄s in sua predicatione. vn̄ ⁊ sic incepit. Penitentiā agite. Mat. iij. ⁊. iiij.

Ordinē: ne preponātur postponenda. vel ecōtrario. hoc docuit in sua operatione: quia prius humiliatus: post exaltatus.

Finem vel intentionē: vt fiant oīa ppter ipsum. Hoc aūt docuit in sua ascensione: quā habem⁹ pre manib⁹. Ideo petim⁹ in collecta cū Gregorio i vigilia ascēsionis. Presta q̄s ops deus: vt nre mētis intētio quo solēnitatis venture gl'iosus autor ingressus est: semp intēdat: ⁊ q̄ fide pgit cōuersatione pueniat. vn̄ ⁊ ipe eleuatis manibus ferebat in celū. q. d. Opera vr̄a p eternis ⁊ celestibus agite.

Finis.

¶ Introductiōes naturales in sermones tā de sanctis q̄ de tpe Sātij porta diuini verbi pdicatoris admodū feruidi ⁊ vitiorū impugnatoris acerrimi: q̄s eidē Santio cōis fama attribuit: hic optatū sortiūtia finē. Impresse in famatissimo Lugdunē. emporio: in officina lrāria probi viri Iohānis Cleyn alemāni bibliopole atq3 chalcographi solertissimi.

ad p[re]duranduz de aliq[ui]b[us] s[anc]t[is] ser. fo. 87.
alius sermo. fo. 97.

Dom̄ sermo ad porta ... in ...

¶ Sermones de aduētu Sāchij porta di nini verbi pconis accuratissimi: sacre pagine pfessoris dignissimi: ac sacri palatij magistri: sanctissimi ordinis predicatoꝝ/ conuentus Cesaraugustani.

¶ Dñica prima aduentus. Sermo. j.

Aspiciēs alō ge ecce video dei potē tiā veniētē. Initiū re sponsorij presentis dñi ce extracti de quadā vi sione danielis pphete/ sui libri ca. vij. Aspicie bā inquit in visione noctis. Pro cuius de claratione tres status considero. siue tres modos video gentium: qui in aspiciendo siue vidēdo deum/ vel potentiam que est deus: magna differentia reperitur. Nam

Quidam sunt qui vident deum alonge in enigmate cum obscuritate.

Quidam sunt qui vident deum deprope facialiter cū alacritate et claritate.

Quidā sunt q̄ nō vident deū nec deprope nec alōge intermedia pene acerbitate.

Primi aspicientes sunt fideles viatores.

Secūdi sunt beati comprehensores.

Tertij sunt damnati peccatores.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ quidā sunt ⁊c. Isti sunt oēs illi qui habent fidē: vel habuerunt de deo vero trino et vno ⁊ de christo incarnando/ quoad illos de antiquo testamēto: vel de christo icarnato/ quoad illos de nouo testamēto. Isti viderunt et asperexerūt delonge in enigmate et obscure. de qua visione habet. j. Coꝛ. xiij. Uidemus nūc. s. deū ⁊ potētiā dei/ nūc. i. in via: in hoc mūdo. per speculū. i. p creaturas: vel per speculū. i. per scripturas: et in enigmate. i. obscure ⁊ alōge. i. per lumē fidei. ⁊ sequit. Nunc cognosco ex parte. i. alonge obscure et imperfecte per lumē fidei. Ista visio alōge est nocturna nō diurna: de qua Daniel. vij. Aspiciebā in visione noctis. Isto aspectu/ licȝ de lōginquo/ multi fideles de antiquo testamēto viderūt potētiā: que deus est: in incarnatione filij dei: in multis similitudinibus ⁊ figuris. sicut Daniel vidit lapidē descēdētem statuā diruentē. Moyses vidit arboꝛē ardentem nec ignē arboꝛē consumentē. Jacob vidit scalā apparentē: ⁊ angeloꝝ multitudinē per scalā descendētem. Job vidit solē radiātem: ⁊ lunā post solē incedentē. Helias vidit ignē flāmantē ⁊ lunam post modū sequentē. Ezechiel vidit ingressum patentē et dñm per portā ingredientem. Johānes vidit librū clausum existētem et agnū librū aperiētem. ¶ Primo vidit daniel. i. aspexit statuam magnam: que erat aspectu terribilis. caput habebat de auro. pectus ⁊ brachia de argēto. ventrē ⁊ femora de ere. tibias de ferro. pedes in vna parte erāt de ferro: ⁊ ĩ alia de terra. descēdit lapis abscisus de mōte sine manibus qui destruxit totaliter statuā cū oib⁹ partibus suis. ¶ Per statuā istā intelligit totus iste mūdus inferioꝛ ante aduentū xpi in carnē: q̄ mūdus in pma sui etate: q̄ durauit ab adā vsqȝ ad noe: fuit supra modū terribilis. in qua etate primi parentes dānabiliter preterierūt (al's perierunt) ⁊ de terrestri paradiso eiecti fuerūt. hō expositus labori et mulier parata doloꝛi. Cayn effect⁹ est fratricida: qđ fuit terribile. ⁊ iō maledict⁹ vsqȝ ad aliā gñationē. Et aliud magis terribile. s. p diluuiū mundi destructio ppter pctm̄. vñ bñ dr: ꝙ ascendebat de mari ⁊ erat terribilis. Sequitur ꝙ caput bestie erat de auro. Et p aurū ĩ hoc loco pōt intelligi sequēs tempus post diluuiū: in quo simpl'r regnauit supbia: q̄ cōparat auro. qm̄ sicut aurū est caput oīm metalloꝝ: ita supbia oīm pctōꝝ. Sequit ꝙ pect⁹ ⁊ brachia statue erāt de argento. et per argētū moral'r designat tertia etas mundi. in qua supra modū regnauit cupiditas: propter quā in punitionē de⁹ excelsus immisit famā sup terrā: ppter quā illi patriarche abraā ⁊ iacob voluerūt fugere in egyptū. Quare p argētū designat cupiditas? Rñdet qm̄ argentū pōt interpretari ardoꝛ gentiū. hoīes cupidi ardent in igne cupiditatis. Uenter ⁊ femora statue erāt de ere. ⁊ p hoc intelligit quarta etas mūdi: in qua regnauit gulositas/ psertim in iudaico pplo: q̄ ppter istud pctm̄ grauiter fuit punit⁹ in deserto. Ps. Cum adhuc esce eoꝝ erāt in ore ipoꝝ ⁊ ira dei ascēdit sup eos. Tibie statue erāt de ferro. ⁊ p ferrū intelligit quinta etas mūdi: in qua fuerūt hoīes ferrei indurati inestimabiliter/ ⁊ hoc in pctō idolatrie. sicut ptȝ de oī

Moraliter de statua quā vidit Daniel.

a

Ser. 3. quod debem⁹ pparare nos ad recipiēdū dñm

bus regibus iudeoꝝ tribus exceptis. Fue
rūt etiā ferrei ⁊ dure ceruicis sicut testant
Moyses. btūs Stephanꝰ. ⁊ btūs Johā=
nes baptista de illo pplo iudeoꝝ. Jtē pe=
des statue ex vna parte erāt de ferro: ⁊ in
alia parte de terra: vbi erat varietas ma=
gna. et ꝑ hoc ītelligitur pctm̄ hypocrisis:
vbi est fictio ⁊ variatio. qd̄ pctm̄ maxime
regnauit in sexta etate mundi/ ꝑsertim in
phariseis: q̄bus maledixit xp̄s multis lo=
cis sacre scripture. Sꝫ quid sequit? Absci
sus est lapis de mōte. lapis xp̄s. lapis an
gularis q̄ fecit vtraqꝫ vnū: in quo duo pa
rietes sunt cōiūcti. i. due nature/ diuina
scꝫ et humana in ꝑsona filij dei vnite inse
parabiliter ⁊ cōiūcte. Jste lapis abscisus
est de mōte. i. de mr̄e virgine: q̄ fuit mons
Psal. in quo beneplacitum est deo habitare. ab
scisus: ꝯceptus ⁊ natus. sine manibꝰ: hoc
est sine humano semine: sed mystico spira
mine. Jste lapis in suo aduētu totam sta
tuā ⁊ oēs ꝑtes eiꝰ destruxit. i. oīa pctā su=
perius noīata. immo caput de auro: h̄ est
superbiā ꝑ virtutē humilitatis. qm̄ filius
dei in aduētu suo hūili/ humiliter īcarna
tus est. Magna humilitas fuit ꝙ mr̄ hu
milis ip̄m portauit. ip̄m genuit: et nutri=
uit. Jn humili ciuitate natꝰ est. in humili
loco positꝰ est. ꝑ viros humiles adoratus
est. s. pastores. ꝑ humiles aplos sociatus.
oīa sunt humilia ad destructionē capitis
statue. De ista grandi humilitate Grego.
Propter magnū pctm̄ supbie/ deus venit
ingētes/ morbꝰ aīarū: oīpotētem medicū
de celo vsqꝫ ad formā serui humiliauit et
in ligno suspēdit. Jtem lapis abscisus de
mōte destruxit pectꝰ ⁊ brachia statue que
erāt de argēto. hoc ē pctm̄ cupiditatis et
auaricie. Quapropter saluator scl'i in suo
aduētu pauꝑtatē elegit. Pauꝑ natꝰ est in
aliena domo. in stabulo. pauꝑ ꝯuersatus
est: qꝛ nō habuit ꝓpriā domū vbi reclina
ret caput: pauꝑ mortuꝰ est ⁊ nudus ī cru=
ce: ī alieno sudario inuolutꝰ: ⁊ ī alieno tu
mulo sepultꝰ. vnde quedā glo. sup eplam
btī pauli ad Coꝝ. Oēs diuites facti sunt
in pauperē xp̄m credētes. ergo sese condē
nat pauꝑ. i. cella pauꝑ in cōsciētia. Bern̄.
Magna abusio ⁊ nimis magna/ vt diues
velit esse vermiculus vilis: ꝓpter quē deꝰ
maiestatis et deꝰ sabaoth voluit pauꝑ fie
ri. Uētrē ⁊ femora lapis destruxit. i. pctm̄
gulositatis xp̄s in suo aduētu destruxit ꝑ

abstinētiam cū iohāne baptista ꝑdicādo.
immo ip̄e multo tp̄e ieiunauit. Jtē lapis
iste xp̄s tibias ferreas statue destruxit. i.
pctm̄ idolatrie. Jn cuius signum eo nato
de virgine oīa idola egypti corruerūt. Jtē
lapis xp̄s destruxit pedes. i. peccatum hy
pocrisis: qm̄ in suo aduētu nullā fictionē
ostendit: ⁊ falsis hypocritis multas male
dictiones intulit. sicut in decursu euange
lij satis cōtinet. ¶ Jn scd̄o loco moyses vi
dit rubū q̄ ardebat ⁊ nō cōsumebat. Exo.
iij. Magna ⁊ alta visio fuit ista ⁊ pōt tri=
pliciter ītelligi. Primꝰ intellectꝰ vt ignis
ardēs sit deitas xp̄i. arbor illa spinosa sit
humanitas in eodē. diuinitas nō cōsum=
psit humanitatē. īmo vtraqꝫ natura inte
graliter mā̄sit in xp̄o. vn̄ Leo papa in ser=
mone de natiuitate xp̄i. Uerbū dei filius
ꝓpter liberādū ab eterna morte hominē:
factus est hō: ⁊ tāto federe vtrāqꝫ naturā
cōseruit: vt nec inferiorē ꝯsumeret assum
ptio. salua ergo vtriusqꝫ ꝓprietate ī vna
coeūte ꝑsona/ suscipit ⁊ a maiestate hūili
tas: ⁊ a v̄tute īfirmitas: ab eternitate mor
talitas: quatenꝰ mediator ⁊ mori ex vno:
et resurgere posset ex altero. Scd̄s intelle
ctus visionis est. ignis nō cōbussit rubū:
hoc est maternitas nō abstulit: nō cōsum
psit v̄ginitatē. immo maria simul extitit
mr̄ et virgo. ergo visio magna valde. Un
de ꝙ ignis sit cū viriditate ī rubo: hoc est
ꝙ maria sit mater ⁊ virgo. hoc affirmant
ꝓphetarū oracula. figuraꝝ signacula. an
tiqua miracula. paganoꝝ testimonia. Pri
mo ⁊ bn̄ de hoc sunt figure in antiquo te
stamēto. vtpote virga aaron que floruit. ⁊
stella q̄ resplēduit. vn̄ cātamꝰ. Uirga iesse
floruit: v̄go deū ⁊ hoīem genuit. Jtē ger=
minauit radix iesse orta ē stella. Jtē ꝓphe
tarū oracula: sicut illud Esa. in. c. vij. Ecce
virgo ꝯcipiet ⁊c. ⁊ illud Hiere. xxxj. Nouū
fecit dn̄s sup terrā femina ⁊c. Jtē antiq̄ h̄
affirmāt miracula: sicut tēplū rome voca=
tū tēplū pacis. qd̄ corruit qn̄ virgo pepit:
sicut romani a dijs suis destructo tēplo re
spōsum habuerūt. Jtē paganoꝝ testimo=
nia. sicut recitat btūs Tho. ij. ij. Un̄ rome
inuētus est hō sepultꝰ lōge ante natiuita
tē xp̄i habēs in pectore laminā aureā vbi
erat scriptū. nascet xp̄s de v̄gine credo in
eū. de hoc intellectu dato loquitur Orige
nes in homelia. Mater eiꝰ immaculata:
mater intacta: mater incorrupta: mater v̄

lij dei sancta est: ⁊ castitatis sigillum non
perdidit. Cui alludit Faustus in sermone
de natiuitate. Probat inquit veritatē dn̄i
ordo nascēdi. Concipit virgo virilis igna
ra cōsortij: infans excipitur: nec tn̄ virgini
tas violat̄. fas em̄ erat vt dn̄o ex virgine
ſm carnē nascente: meritū cresceret casti
tatis. nec ꝑ eius aduentū violaretur inte
gra: qui venerat sanare corruptā. Tertiꝰ
intellectus visionis pōt esse quatenus ru
bus sit hō bonus: ⁊ ignis ī rubo sit tribu
latio seu aduersitas ī hoīe iusto. ⁊ licꝫ tri
bulatio cōburat/vexet hoīem iustū: tn̄ ip
sum nō cōsumit per desperationē: qm̄ vir
tus patiētie ipsum preseruat. Justus pa
tiēs se habet ad modū salamandre que vi
uit de igne. ita patiēs viuit et pascitur de
igne tribulationis. Jtē asinus de herbis
pūgitiuis. ⁊ strutio comedit ferrū qꝺ do
mat alia metalla. ergo hō patiēs se hꝫ ad
modū strutionis/asini/⁊ salamandre. Est
em̄ hō iustus patiens sicut aurū quod in
igne ꝓbatur et depurat̄. Et hō impatiēs
est sicut palea que statim in igne cōburit̄.
Vn̄ Aug. lib. de ciuita. dei sic inqt. Sub
vno igne aurum rutilat ⁊ palea fumat. et
vbi palee cōburūtur: frumēta purgātur.
ita vna et eadē vis bonos ꝓbat purificat
eliquat: malos dānat estuat ⁊ extermīat.
Rubus vbi est ignis ⁊ nō cōsumitur: fue
rūt martyres scti. presertim vincentius ⁊
laurētius: qui igne naturali cōbusti: cra
ticulati: ꝑ impatiētiā ꝯsumpti nō fuerūt:
immo magis ꝓbati. de qbus in eccl'iasti
co. c. xxvij. Vasa figuli ꝓbat fornax. ¶ In
tertio loco vidit iacob scalā attingentē a
terra vsqꝫ ad celū: ⁊ vidit angelos ascēdē
tes ⁊ descēdētes per scalā ⁊ dn̄m innixum
scale. Scala illa tā mirabilis designat in
carnationē filij. vn̄ sunt due virge. s. due
nature/diuina pariter et humana. Jtē in
scala sunt multi gradus: multe gn̄atiōes
a qbus descēdit xp̄s ſm carnē/ſm tēpo
ralē gn̄ationē. ⁊ sunt. xlij. nūero quas de
scribit sctūs Mattheus in suo euāg. j. in
ca. Liber (inquit) gn̄ationis iesu xpi/filij
dauid/filij abraam. abraam genuit ysaac.
ysaac ⁊c̄. Vel isti gradus sunt varie cōiū
ctiones idiomatū: vtpote deus ⁊ hō: crea
tor creatura: diues pauper. et eternus tē
poralis ⁊c̄. Per istā scalā angeli descende
bāt ⁊ ascendebāt. sicut gabriel descendēs
ad salutādum virginē. Jtē ad nūciādum

pastoribus natiuitatē cū multitudine an
gelorꝫ: vbi audite sunt voces. s. glīa in ex
celsis deo: ⁊ in terra pax hoībus bone vo
lūtatis. Jsta scala attingebat a terra vsqꝫ
ad celū. a terra ꝓpter humanitatē que de
terra est: vsqꝫ ad celū propter diuinitatē.
dn̄s innixus scale/filius dei: in quo et ad
quē incarnatio dr̄ terminata. ergo nos aspi
ciamꝰ alōge. Nā impletū est qꝺ moyses ⁊
ceteri ꝓphete implendū ꝑdixerūt: ac veri
dice aspexerūt. Ergo simꝰ nos aspiciētes.
Quis est iste qui venit tante potestatis.
Unde venit qꝛ de loco magne dignitatꝫ.
Locum vbi venit excessiue humilitatis.
¶ Primo aspiciamꝰ quis est iste q̇ venit.
Quis est? respondit gabriel. filiꝰ altissimi.
equalis patri altissimo. oīpotēs et metuē
dus. Jste fuit vna de tribus insignis ꝑso
nis ī posse excedēs oēm purā creaturā. er
go aspiciamꝰ ⁊ simus de numero illorꝫ de
quibus apl's Heb. xij. Aspiciētes in auto
rē fidei et cōsummatorē iesum: qui propo
sito sibi gaudio sustinuit crucē. ¶ Jtē aspi
ciētes vnde venit. Unde venit? de sinu pa
tris. de summo celo. venit alōge. aspiciēs
alonge. qm̄ scriptum est. humilia respicit
et alta alōge cognoscit. ps̄. ad modū aqui
le que alonge respicit pisciculos natātes
in mari. ⁊ propheta Esa. xxx. Ecce nomen
dn̄i venit de longinquo. ¶ Jtem aspicien
tes vbi venit. quoniam venit in vterū vir
ginis. venit in obscurā carnē. venit in val
lem tenebrarum. venit in mundum istum
malignum. venit ad acquirendum ouem
perditam. venit sicut medicus ad sanan
dum infirmitatem grauem. venit ad sal
uandum hominem perditum. venit ad re
dimēdum hominem captiuū. venit ad su
perbiam destruendam. Jn quibus omni
bus apparet inestimabilis hūilitas crea
toris. Unde Bern. in sermone de aduētu.
Quid tu superbis terra ⁊ cinis: aspice te
ipsum. Si superbiētibus angelis deꝰ nō
pepercit: quanto minus tibi putredini et
vermi? nihil ille fecit: sed cogitauit tm̄ su
perbiam: ⁊ in momento precipitatus est.
Aspiciamus ista q̄ dicta sunt: attendētes
verbū salomonis Prouer. j. Extendi ma
nū meā/benefaciendo: et nō fuit qui aspi
ceret. Sic aspicientes redemptorē nostrū
alonge per fidē bonā: digni erimus aspi
cere per speciem ⁊ faciei visionem. Cuius
visionis nos participes ⁊c̄.

¶Dominica prima aduentus.Ser.ij.

A Spiciens alō/
ge ecce video dei potentiā
Uisa iam prima parte: scʒ
de vidētibꝰ deum alonge
et in enigmate/ in primo
sermone : restat ꝓsequēda secūda pars.
Pro introductiōe pn̄tis sermonis/vbi ꝺꝛ
ꝙ sunt quidā qui vidēt non alōge:sed de
ꝓpe facialiter et multū clare:de qua apo
stolus vbi.s̄.Tūc aūt facie ad faciē.i.ma
nifeste. Quid autē sit aspicere facie ad fa
ciē:exponit Aug.lib.soliloqꝛꝛū sic.Quid
est inqt videre facie ad faciem: nisi qꝺ ait
apl's. cognoscere sicut cognitus sum? tri
nitatē tuā dn̄e deꝰ. Hoc est videre cogno
scere patris potentiā:filij sapientiā:spūs/
sancti clementiā:ipsius summe trinitatis
vnā indiuisam substātiam.

Prima pars.

¶Tertiū modū dixi esse

ꝙ sunt aliq̄ qui nō vidēt deū nec de prope
nec delōge/ sicut pctōres dānati.qm̄ scri
ptū est.Tollat impius ne videat gloriā dei
Esa.xxvj.Nō huiꝰ est.nos videmꝰ ꝙ visi/
bile ex sup̄flua distātia non videt propter
īproportionē inter visibile ꝛ videntē.ꝛ qꝛ
peccatores dānati in excessiua distantia
sunt longe a deo : qm̄ longe a pctōribus
salus.ideo deū videre non possunt.Esaie
lix.Iniqtates vr̄e diuiserūt inter vos et
deū vestrum.et peccata vestra absconde
runt faciem eius a vobis.

¶Declarato introitu/ venio ad declaran
E dū visiones in alio sermone propositas q̄
restauerūt.vn̄ in q̈rto loco Job vidit. Ui
di inquit solē cū fulgeret:et lunā incedē/
tem clare:et letatū est cor meū. Job.xxxj.
Quē solē cum luna vidit Esdras legisdo/
ctor magnꝰ sicut ipse recitat in.iij.li.suo:
vbi inter alias reuelationes sibi factas
fuit hec vna. Angelus gabriel reuelauit
Esdre dicēs.Relucet sol nocte: ꝛ luna in
meridie:de ligno sāguis stillabit:et lapis
dabit vocē suam.et populi cōmouebunt
qui habitāt super terrā:ꝛ volatilia cōmu
tationem facient:et mare pisces eijciet.
ignis frequenter emittet. bestie agrestes
transmigrabunt regionē suam. Mora/
liter ista videntur pertinere ad tempora
primi aduentus iesu xp̄i fili dei; qm̄ tunc
sol iusticie xp̄s/ nocte nascendo de v̄gine
matre emicuit atqꝫ refulsit: quatenꝰ vide
retur nox conuersa in diem.imo hora illa
nocturna tres soles apparuerūt in orien
te:qui in vnū solē pariter ꝯuenerūt. Illa
hora ortus est sol;et cōgregati sunt/deꝰ ꝛ
homo:mater et virgo:fides et cor huma/
nū.ꝛ luna in meridie. Hec est luna ꝑfecta
in eternum.humanitas assumpta a filio
dei incessit clare. hoc est ꝑ longū spaciū
hūanitas xp̄i signis ꝛ miraculis in hac vi
ta resplenduit : qm̄ fuit sicut luna plena
in diebus suis.De ligno stillabit sanguis
hoc fuit impletū in passione : qn̄ de cru/
cis patibulo stillauit sanguis in abūdan
tia magna de diuersis partibus corporis
xp̄i.Lapis dabit vocē. lapis inquā ille.s.
qui est abscisus de mōte.xp̄s dei filiꝰ: la/
pis angularis:lapis a iudeis reprobatꝰ/
dedit vocē predicationis in vita sua. Po
puli qui habitāt sup̄ terrā cōmouebunt.
hoc est mutabūtur de infidelitate ad fi/
dem verā.Et volatilia cōmutationem fa
cient.i.apostoli trāsibūt de gente in gen/
tem.cōmouebūt corda multoꝝ quia assu
ment pennas vt aquile volabunt et non
deficient. Mare pisces eijciet. hoc est di/
ctu iudea muta et incredula ac multum
amara:pisces.deuotos fratres hoīes.scʒ
apl'os repulit et p̄dicationē eorūdem : et
tūc fere agrestes et gētiles de regione sue
infidelitatis ad fidē catholicā trāsmigra
uerūt. Ignis charitatis ꝑ filium dei ve/
nientē in carne emissus est: qm̄ scriptum
est. Ignē veni mittere in terram : et quid
volo nisi vt ardeat. Luc.xij.

¶In quīto loco vidit helias ignē. Stās
in spelūca vidit et ecce dn̄s transijt:et spi
ritus grandis ꝛ fortis:ꝛ post spm̄ cōmo/
tio:ꝛ post cōmotionē ignis:et post ignē
sibilus : et ibi dn̄s.iij.Regū.xix. Ista oīa
pn̄t applicari ad primū aduentū nr̄i redē
ptoris.vt dn̄s transiens sit filius dei : qui
transiuit ingrediendo et egrediēdo ꝑ por
tam clausam.hoc est cōceptus est et natꝰ
est tēporaliter sine fractiōe.sine apertiōe
clauso semper vtero virginis m̄ris. sicut
dicetur infra. Post spūs grandis et fortꝫ.
iste est spūsctus qui obūbrauit mariam ꝛ
eandem sanctificauit;qui est grādis : qm̄
creator omniū.ꝛ fortis : nec mirum : qm̄
omniū est artifex omnē habens virtutē.
Sapien. qui fortē fecit sansonem: qui

virtute spūssancti dilacerauit leonē.phili
stijm expugnauit. ⁊ vestes diripuit. Iud.
xiiij. Et post spm̄ secuta est cōmotio.i.cō-
gregatio sanguis de quo sanguine forma
tū est corpus iesu xp̄i virtute spūssancti.⁊
post cōmotionē ignis.i. īestimabilis cha
ritas dei p̄ris/in hoc ꝙ ꝓ suis filiū tradi
dit:vtpote ipsum īcarnari flagellari mori
permisit.Et post cōmotionem sibilus dul
cissimus ⁊ ibi dn̄s. sibilus vox marie.siue
verbū:cū dixit.ecce ancilla dn̄i.⁊ ibi dn̄s.
qm̄ dicto verbo mox cōcepit:⁊ facta ē ma
ter dn̄i.tunc em̄ respexit fili⁹dei humilita
tē ancille sue.quale rn̄sum optabat dauid
cū dicebat.aspice dn̄e⁊ miserere mei.⁊ sa
pientie.iiij. Gratia dei ⁊ misericordia i san
ctos ei⁹.et respectus super electos illius.

Visio ezech. ¶ In sexto loco ezechiel vidit portā in do
mo dn̄i clausam.Clausa erit:et nō aperie-
tur:nec vir transibit p illā. Ezechiel.xliiij.
In ista visione prophetica notantur mul
ta per ordinem.

Primo proponitur clara cedula virgina-
lis floris:quia porta clausa.

Scd̄o excluditur regula ꝯiugalis moris:
vir non transibit per illā ⁊c.

¶ Primo dico.ꝓponit̄ cedula⁊c.q: dicit.
porta clausa.vn̄ Aug.q̄d est porta clausa:
nisi ꝙ maria semp erit intacta?⁊ q̄d clau-
sa erit in eternum:nisi ꝙ maria virgo erat
ante partū:virgo ī partu:virgo post par-
tū? Porta (inqt maria) facta sum celi.ia-
nua facta sum filio dei.porta ergo clausa.
hortus clausus.fons signatus. totū ī ma
trem dei propter florem virginitatis.

¶ In scd̄o loco visiōis excludit̄ regula ⁊c.
qm̄ vir nō trāsibit per illā. hoc est spōsus
ioseph nō cognoscet eā. Mos em̄ genera
lis est oībus mulierib⁹cōiugatis:ex virili
semine parturire.ista nō sic:s; virtute spi-
ritussancti.vnde cū angel⁹ dixisset marie.
Ecce concipies in vtero ⁊c. Rn̄dit maria.
quō fiet istud:qm̄ virū non cognosco.nec
me cogniturā ꝓponā.q.d.maria cū natu
re cursu/impossibile sic feminā cōcipere si
ne virili semine:quō ergo cōcipiā que pro
posui nūꝗ habere viri cōsortia?quō fieri
hoc poterit sine virili semine? Rn̄dit ange
lus.Spūssctūs superueniet in te⁊c.⁊ hoc
est quod sequitur in visione.sed dn̄s deus
introibit p illā . hoc est spūssctūs ītrabit.
ad quid intrabit?ad virginem sanctificā-
dam.ad matrē fecūdandam.intrauit sine
macula seminalis cōceptionis:sine macu
la criminalis infectionis:sine macula per
sonalis passionis:qm̄ mr̄ pariet sine dolo
re. Sequit̄ in visione.⁊ clausa erit princi
pi. hoc est reseruata filio dei q̄ est p̄nceps
pacis:pr̄ futuri seculi:p̄nceps regū terre.
Nos videmus ꝙ principes terre multas
habētes domos : vnā pre ceteris eligūt ī
qua morosam faciūt māsionē. sic iste prin
ceps fili⁹ dei/ multa h; habitacula preser
tim rōnales creaturas: inter quas elegit
corpus ⁊ aīam virginis gl'iose: in q̄b⁹ spe
cialiter habitare dignatus est:vt accedat
de illa illud q̄d d̄r. Nō est hic aliud nisi do
mus dei ⁊ porta celi.et vocabit̄ dom⁹ dei
Gen.xxviij. vbi aspicite pulchrū dei thala
mū.nō est hic aliud ⁊c. paruū dei aditū.
et porta celi. sctm̄ mr̄is cubiculū.al's aīm
vocabit̄ dom⁹dei:vt ꝓ oīb⁹ accedat illud
Luc.xix. In domo tua opꝫ me manere.Fe
lix talis domus in qua fili⁹ dei voluit ha-
bitare. Aspicias ergo quātus sit iste prin-
ceps q̄ ingressus est p clausam portā. vn̄
de Leo papa. Ipse de⁹ ⁊ hō ad discipulos
suos clauso cenaculi ostio īgressus ē. Ip-
se siquidē ad discipulos p ostia ingressus
est clausa:qui natus de vētre matris/ma-
trem dimisit intactam.

¶ In alio loco iohannes vidit librū septē
sigillis signatū ītus ⁊ foris. Liber iste xp̄s
est de⁹ nr̄.interior scriptura diuinitas.ex-
terior hūanitas. Iste est liber vite ppter-
ea q: in eo habet̄ scriptura bn̄ ⁊ iuste viuē
di.vn̄ sup illo verbo. In libro tuo oēs scri
bētur.dicit glo. In me inqt xp̄s q̄ ē forma
viuēdi. In isto libro pōt q̄libet corrigere
vitā suā:sicut vn⁹liber corrigit̄ per aliū li
brū. Ergo pctōr sume tibi librū grandē in
quo reperies exēpla bn̄ viuēdi. ibi repies
si bn̄ aspicias q̄d agere debeas.quid corri
gere habeas. Iste liber ī p̄ncipio fuit scri
ptus ī cera:vt ōnderet obediētiā. In pel-
le albissima: vt ostēderet mūdiciā. Itē in
lr̄is ferreis:vt ōnderet fortitudinē⁊ patiē
tiā/p̄sertim ī passiōe. Iste siq̄dē liber fuit

Scriptus in conceptione.
Apertus in natiuitate.
Illuminatus in sua conuersatione.
Clausus in tumulatione.
Supra pulpitū positus in ascensione.

¶ Sed veniam⁹ad sigilla:que sunt septē:
vt sunt septem articuli pertinētes ad hu-
manitatē. vel septē dona spūsscti ī que fue

fig^e incarnationis

runt in xp̄o. vel sunt septē figure antiqui testamēti/figurātes aduētū filij dei ī carnē. sicut de arcu celesti ī nube. Geñ.ix.de scala iacob.ibidē.c.xxviij.de igne in rubo in exodo.iij.c.de vellere gedeonis.in lib. iudicū.vj.de retrogradatione solis ī Esa. xxxviij.de porta clausa dom⁹domini.Ezechiel.xliij. Dicat ḡ quilibet xpian⁹. Ego aūt ad dñm aspiciā: et expectabo deū saluatorē meū. Michee.vij.Aspiciā inquam ad quattuor partes orbis. ad oriētem:ad occidētē:ad austrū:ad aq̄lonē. Oriēs humilitas originis est. occidēs occasus mortis. auster dulcis perflatio paradisi. aq̄lo frigiditas siue penalitas īferni.et ista sūt aspicienda vt accedat qđ scribit Deut.iij. Oculos tuos circūfer ad occasum ad aq̄lonē austrūq̄ ꝛ oriētē. Aspice.aspiciā ad dñm/creatorē/redemptorē/ad vitā eius: iuxta qđ scribit Exo.xxv. Jnspice ꝛ fac ꝑm exēplar qđ tibi in mōte monstratū est. Expectabo deū saluatorē meū . q̄ saluat nos ab oībus iniq̄tatib⁹:ab insultibus: a procellis ꝛ tempestatibus:salutem eternā nobis finaliter conferendo deus salutis.

¶ Dñica prima aduentus. Sermo.iij.

A Ad te leuaui animā meā:deus me⁹ in te cōfido nō erubescā.ps̄.xxiiij. Hodie incipit vnū tp̄s nouū:qđ appellat aduentus dñi.et durat istud tēpus vsq̄ ad natiuitatem domini.Et habet istud tempus quattuor dominicas : ad ostendendum ꝙ xp̄s venit ad hoīem quattuor modis.

Aduē⁹ qdruplex. ¶ Primo em̄ venit xp̄s ad hominē cū magna humilitate ꝛ cū magna charitate.Et qñ fuit hoc? Certe qñ ipse q̄ erat dñs eternus:voluit se tātū humiliare ꝙ voluit descēdere in vterum virginis:et facere se seruū pctōꝝ. sicut dicit btūs paul⁹ Philip. ij. Humiliauit semetipm̄ formā serui accipiēs.Et de isto aduētu fit mētio in euangelio hodierno.ꝛ in dñica ista que est prima dñica aduētus. vñ d̄r in euangelio.ꝙ xp̄s venit bethphage.i.in virginē mariā. et ascendit super asinā. idest assumpsit naturam humanam.

¶ Scđo xp̄s venit ad hoīem:et d₃ venire cum magna potestate ꝛ maiestate. et hoc erit in fine mūdi/qñ xp̄s veniet ad iudicādum oēs creaturas. Et de isto aduētu fit mentio in scđa dñica aduētus.vñ in euangelio illi⁹ dñice fit mētio de signis terribilibus q̄ erūt in die iudicij. Et quō veniet xp̄s tūc? Certe veniet cū potestate magna et magna maiestate. Sicut em̄ d̄r in euangelio.tūc videbūt filiū hominis venientē in nubibus celi:cū potestate ꝛc̄.

¶ Tertio venit xp̄s ad hoīem cum magna mīa/ꝛ cū magna grā.Et qñ est hoc? Certe qñ dat gratiā hoī ꝙ ipse recedit a pctō: ꝛ venit ad statū pn̄ie. Et de isto aduētu fit mētio in tertia dñica aduētus:qñ legitur euangeliū vbi fit mētio de btō iohāne.Et iohannes tantum vult dicere sicut gratia dei.per quam deus sanat peccatorem.vnde in illo euangelio legitur qualiter sanauit multos infirmos.

¶ Quarto xp̄s venit ad hoīem cū magna leticia/ꝛ cū magna vtilitate.Et quādo est hoc? Certe qñ xp̄s venit ad hoīem:et tollit eū de mūdo isto ꝑ mortē corporalem:ꝛ separat eū a miserijs mūdi:et ducit eū ad gaudiū vite eterne.Et istud d₃ esse maius gaudium: qđ hō possit habere in isto mūdo . Et de isto aduētu fit mētio in quarta dñica.vñ ī ep̄la illius dñice legit. Gaudete in dño semp:iterū dico gaudete. vñ tēpus istud est tēpus aduentus. Et istud tēpus h₃ tres cōditiones:q: tempus istud B
Est tempus representationis.
Est tempus preparationis.
Est tempus exultationis.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ tēpus istud est tp̄s representationis.q: istud tēpus representat illud tp̄s qđ fuit anteꝙ filius dei veniret in virginē mariā. Nā ante istud tēpus patres nr̄i patriarche/ꝛ prophete/ꝛ alij sancti antiqui desiderabant: suspirabant:clamabant:orabāt: ꝙ filius dei veniret ad saluandū mūdū.Et de isto desiderio sctōꝝ patrū loquit introitus: i. ꝑncipiū misse.s. Ad te leuaui aīam meā: Et loquit dauid in ꝑsona oīm sctōꝝ antiquoꝝ. Ad te leuaui dñe aīam meā. Ad te dñe mi leuaui ego aīam meā. hoc est dicere.Ego posui in te totā spē meā/ꝛ totum desideriū meū: sperās ꝙ tu deberes venire in mundū ad saluandū pctōres. Et q̄re ego posui istā spem meā in te? Certe q: tu ꝓmisisti mihi:et non tm̄ ꝓmisisti:sed etiā tu iurasti mihi. Jurauit dñs dauid verita

tem ⁊c. Et q: pmisisti mihi et iurasti: ego predicaui et dixi per totum mundū/ ꝙ tu deberes venire. vñ rogo te: ꝙ tu debes attendere seu tenere illud qđ pmisisti mihi. Tu aūt debes venire ad hoc ꝙ ego nō reputer mēdax. ⁊ ad hoc ꝙ amici tui: qui te expectāt: nō sint cōfusi. q: si tu nō venires inimici tui/ sicut sunt pagani: deriderent nos: ⁊ dicerēt nos mēdaces: q: diximus ⁊ predicauimus te venturum. Tres ergo rationes ostendit dauid pꝓpheta quare christus debeat venire.

Prima ratio. ¶ Prima ratio erat vt impleret desideriū sanctorū. Cōueniēs eñ est/ vt hō impleat desideriū amici sui. Amici eñ dei. i. sancti antiqui desiderabant ꝙ xp̄s veniret: ğ debebat venire. Vñ dicit Dauid. Ad te dn̄e leuaui aīam meā. i. desiderium meum.

Scđa ratio. ¶ Scđa ratio quare xp̄s debebat venire: est q: promiserat: ⁊ cōueniēs est ꝙ hō maxime nobilis attēdat siue teneat qđ pmisit. Vñ dicit dauid. In te cōfido q: promisisti: credēs te veracem in promissis.

Tertia ratio. ¶ Tertia rō est: q: prenūciatū erat ab amicis: ⁊ ideo cōueniēs erat vt veniret: ne reputarentur mēdaces: iō subdit. neqȝ irrideāt me. Et sic habemus quō tp̄s istud representat tp̄s antiquū: in quo scī patres desiderabāt aduētū xp̄i in carnē. Et debetis scire ꝙ desideriū patrū quod habebāt de aduētu xp̄i: habebat duo. s. dolorem et gaudiū. Dolorē in hoc ꝙ desideriū ipsoꝝ nō cito implebat᷑. q: spes que differt affligit aīam. Prouer. xiij. Gaudiū: q: licet nō ita cito impleretur eoꝝ desiderium: certi tamen erant ꝙ debebat impleri: et filius dei venire. Ad ostendendum ergo dolorē: quedā cantica leticie subtrahuntur et nō cantātur. sicut sunt Te deū laudamus. et Gloria in excelsis. Ad ostēdēdum ꝟo gaudiū: quedā cantica leticie cantantur. sicut sunt Sequentia. et Alla. Ergo habemus quō istud tēpus/ est tēpus representationis: qđ designatur per introitum misse.

Secunda pars.

¶ Secūdo dico ꝙ istud tēpus/ est tp̄s preparationis. ⁊ de hoc fit mētio in epistola hodierna. Uos bene scitis ꝙ qñ aliqs dȝ ire ad aliquā ciuitatē: in qua multū desideratur: premittit nunciū suū: vt annūciet aduentū suum: vt homines melius se preparēt ad recipiēdum eū. Beatus ergo paulus/ qui est nuncius istius dn̄i: annūciat in epistola hodierna aduentū ipsius dn̄i: ⁊ dicit. Hora est. Ego scio vobis dicere bona noua/ dicit paulꝰ: quia venit illa hora: in qua nox legis antique recessit. ⁊ dies gratie appropinquauit. quare? q: salus nostra. i. dei filius qui tantum erat desideratus a patribus antiquis: magis est vicinus q̄ cōsueuit: quia non cōsueuit nobiscum esse per presentiā corporalem: modo aūt erit nobiscum corporaliter. ⁊ sic fiet frater nr̄. Et ideo debemus surgere de somno negligentie ⁊ peccati. et debemus nos preparare ad recipiendū eum. Et ideo hic ostendit apl's quō debemꝰ nos preparare: q: debemꝰ nos preparare sicut hō ꝯsueuit se pparare/ qñ in domo sua dȝ recipere vnū magnū dn̄m. Et talis facit tria.

Primo enim purgat domum suam.
Secundo ornat eam.
Tertio vadit ei obuiā: ⁊ ducit eū letāter.

¶ Primo enim debemus purgare domuȝ nostram. i. animam siue conscientiam ab omnibus immundicijs peccatorū. Et hoc fit tripliciter. s. aqua cōtritionis. scopa cōfessionis: ⁊ manu satisfactionis. Et debemus eā purgare isto tempore: maxime de tribus peccatis: de quibus loquitur apl's in epistola hodierna.

¶ Primo eñ debemꝰ nos purgare a peccato gule: q: modo est ieiunandū. ideo dicit apl's in epistola. Non in comesationibus/ et ebrietatibus. vnde isto tēpore debemus ieiunare sicut in quadragesima si volumus eum digne recipere/ et deuote: quia signum deuotionis est ieiunare. propter quod religiosi ita ieiunant modo sicut in quadragesima.

¶ Secundo debemus nos purgare a peccato luxurie et incontinentie: ⁊ ideo dicit apostolus. Non in cubilibus et impudicitijs. quia non solum debent homines abstinere ab illicito coitu: verum etiam a licito. quia vxor cum viro: et vir cum vxore debent viuere continenter. non ꝙ teneātur: et ꝙ peccent si non continent: sed melius faciunt si contineant: ad hoc ꝙ mundus possint recipere mūdissimum dominum: quia mundo domino munda debetur habitatio.

¶ Tertio debemꝰ nos purgare a pctō cordis. ⁊ hoc ostēdit apl's in hoc quod dicit.

quōdo debemꝰ purgare aīam

quare hoc tpe cantant̄ q̄dā cantica let̄ ⁊ alia subtrahunt̄ fo 6

Non in contentione et emulatione. quia contētio ꝛ emulatio ꝓcedūt a corde male disposito. Et nota ꝙ in hoc ꝙ apl'us ꝓhibet petm̄ cordis: etiā oīa peccata q̄ cōmittunt a mēbris cordis: que sunt instrumēta cordis. vñ apl'us vult ꝙ isto tēpore purges te ab oībus pctis: propter qd̄ dicit ipse. Abijciamus oīa opera tenebrarum. i. oīa peccata q̄ ducunt ad tenebras. de q̄bus dr̄. proijcite eū in tenebras exteriores. Vel pōt dici. ꝙ tertio debem⁹ nos purgare a pctō oris: ꝓpter qd̄ dicit. Nō in contentione ꝛ emulatione. q: isto tpe debemus nobis cauere a ɔtentionibus. a vanis v̄bis ꝛ ociosis. a mendacijs blasphemijs/ꝛ ab alijs v̄bis: q̄bus deus pōt offendi: ad hoc ꝙ os nostrum sit mūdum: per quod debet intrare verbum diuinum siue incarnatū.

¶ Scd̄m qd̄ debemus facere: si volum⁹ digne recipere filiū dei est: q: debemus preparare et ornare domū nostrā. i. animam nostrā. quia postq̄ purgauerim⁹ eā a peccatis: ad hoc ꝙ non remaneat vacua: debemus eā ornare ornamentis celestib⁹. i. donis ꝛ virtutib⁹ spūssancti. Et propter hoc dicit apl's. Induamur arma lucis. i. donis spūssancti: que sunt arma q: defēdunt nos ab inimicis. ꝛ sunt lucis: q: perducunt nos ad lucē vite eterne.

¶ Tertiū qd̄ debemus facere: si volum⁹ filium dei digne recipe est: ꝙ debemus sibi ire obuiā. Per pedes intelligunt affect⁹ et amor. vñ dicit Augu. Pes meus amor me⁹. Tunc em̄ imus obuiam xpo: qñ sibi damus totū amorē nr̄m. vñ dicit apl'us. Sic vt in die honeste ambulem⁹. i. dem⁹ sibi totū amorē nostrum. quomō: sic vt in die. Scitis em̄ ꝙ in die vadūt hoīes loti et ornati: in nocte nō sic. vñ sancti q̄ diligunt xp̄m: loti a pctīs: ꝛ induti v̄tutib⁹: illi vadūt obuiā xpo sicut in die. Sꝫ peccatores q̄ non sunt loti a pctīs: ꝛ qui non sunt induti virtutib⁹: ꝛ t̄n diligunt deum aliquo mō: illi vadūt sicut ī nocte: et xpo non placent. Et si sic ꝑparauerimus nos: tūc ducemus xp̄m in domū nostram. i. in aīam nostrā. et erit aīe nostre sicut indumentū honoris ꝛ glorie. Propter hoc dic̄ apl'us. Induimini dn̄m nr̄m iesum xp̄m. Habem⁹ ergo quomodo istud est tēpus preparationis: et notatur in epistola.

Tertia pars.

¶ Tertio dico ꝙ istud tēpus. s. aduentus/est tēpus exultationis: et hoc in euāgelio. Scitis em̄ ꝙ de maioribus gaudijs q̄ sunt ī mūdo: est gaudiū qñ hō q̄ est in carcere liberat. et qñ q̄ est paup ditat: ꝛ qñ q̄ est infirm⁹ sanat. Euāgeliū hodiernū dicit ꝙ fili⁹ dei venit p̄mo sicut rex. iō p̄mittit. Ecce rex venit. Scd̄o sicut frater. ideo subdit. tuus. i. de te natus. Tertio sicut medic⁹. iō subiūgit. māsuetus. decet em̄ medicū esse mansuetuꝫ. Exulta ergo pctōr: quia iste rex portat tibi arma q̄bus libererꝭ a carcere. Iste frater portat tibi dona quib⁹ diteris a paupertate. Iste medicus portat tibi medicinas q̄bus cureris ab infirmitate. De istis plenius dr̄ in euāgelio qd̄ sequitur: et iō modo non plus dicemus. Et sic habem⁹ quomodo tēpus istud/est tempus exultationis: qd̄ notatur in euāgelio. Dominus per suam misericordiā ꝛc.

Dñica prima aduentus. Ser. iiij.

Hora est iā nos de somno surgere. Ro. xiij. Ut thema concludatur talis imaginatio formatur.
Breuitas tēporis quod cito labitur.
Dignitas operis qd̄ nunc recolitur.
Prauitas sceleris quo mens opprimit.
Ad surgendū excitant vt in verbo assumpto proponitur. a

¶ Primo excitat nos ad surgēdū nēpe tēpus in quo p̄sentē ducimus vitā: q: breue est et transitoriū/ꝛ parue durationis. de q̄ breuitate loquit augustin⁹ in quodā sermone. Uita inq̄t humana tota breuis est ab infantia vsq ad decrepitam etatē seu senectutem. Adā si adhuc viueret: et hodie moreret: quid illi lōgitudo vite ꝓfuisset: nam qd̄ trāsactū est: iā non est: q: preteritū est. nec est qd̄ futurū est: sed solum est qd̄ pñs est: ꝛ illud breuissimū est. Istius breuitatis vite pñtis/figura precessit in illo tpe breui quo adam māsit in terrestri paradiso. de quo Eccl'i. cap. xvij. Uix vna hora cū deo permansit/in statu supple originalis iusticie. Istā breuitatē attendens sapiēs excitabat presertim ad surgendū Prouerb. vi. Uade ad formicā o piger et ɔsidera vias eius: ꝛ disce sapiētiam: que cū non habeat ducem: nec pre

ceptorē: nec principē: parat in estate cibū sibi. Usq̄ quo piger dormies? qn̄ ꝯsurges a somno? Nō erubescas o piger. Nō sit tibi vanū ꝑgere ad formicā. disce fieri formice discipul⁹: qm̄ formica magistra v̄tutū ē. disce a formica sapiētiā. disce ab ista virtutes mirabiles. disce humilitatē: qm̄ formica est paruissimū aīal: et paruorum est regnū celoꝝ. disce vitare ociositatem: qm̄ formica est aīal laboriosum: et laborare non cessat die ac nocte: nec vna hora quiescit. disce a formica clementiā et pietatē: nēpe formica sociū iuuat et mortuā reportat. disce ab ista ꝛ habebis ꝓspitatē qm̄ formica est aīal magne prudētie. Nā sibi ꝓuidet in estate vt comedat ī hyeme. ¶ Scōm principale dignitas operis ꝛc. Probat experimentū q̄ in festis ꝑcipuis atq̄ magnis: in quib⁹ diuinū officiū solēnius ꝛ prolixius celebraꝫ: ad surgendum aurora nō expectaꝫ: ideo dauid media nocte surgebat. Media nocte surgebā ꝛc. ps̄ cxviij. Opus solēne festum precipuū est incarnatio filij dei: quapropter quilibet xp̄ianus deuot⁹ ad surgēdū pigritari nō dꝫ. In cui⁹ signū Hieremias ꝓpħa excitabat ad surgendū sine mora sui libri ca. xviij. Surge ꝛ descēde in domū figuli: et descēdi in domū figuli et ecce ipse faciebat opus super rotā: ꝛ dissipatū est vas: qđ ip̄e faciebat ex luto. ꝯuersus fecit vas alterū sicut placuit in oculis ei⁹. Moraliter per figulū intelligiꝫ creator oīm de⁹: q̄ tūc fecit vas ex luto qn̄ formauit primū hoīem de limo terre: vbi faciebat vas sup rotā. Fortuna mūdi intelligiꝫ: qm̄ homo format⁹ qn̄ nasciꝫ exponiꝫ fortune male vel bone: ꝓsperitati vel aduersitati. vas fractū et dissipatū est qn̄ ꝑm⁹ hō dei preceptū transgressus est ꝛ peccauit. fractus est homo et obligatus ad moriendū. Per vas scđꝫ intelligiꝫ iesus xp̄s de eadē massa format⁹ v̄tute spūssancti. ꝛ vas illđ nō est fractū: nec frāgi potuit ꝑ aliqđ pctm̄ īmo supra modū placuit suo factori. iux̄ illud Luc. iij. Hic est filius meus dilect⁹ in quo mihi complacuit.

¶ Tertio dictū fuit q̄ prauitas scelerꝫ ꝛc. Siquidē grauat⁹ somno postq̄ satꝫ dormierit surgere festinat. quapropter saluator excitabat apl'os grauatos a somno cū dicebat. Surgite nō potuistis vna hora vigilare mecū: vñ veniēte sponso prudentes v̄gines post somnū surrexerūt ꝛ ornauerūt lāpades suas. Moraliter somnus grauans aīam est graue pctm̄: qđ somno merito cōparaꝫ. Ratio q: sicut q̄ dormit

Habet pedes et non ambulat.
Habet manus ꝛ non operatur
Habet linguā et non loquitur
Habet aures et non audit
Habet gustū et non sentit.

Sic existēs in graui pctō nullā meritoriā exercere pōt opationē. ergo noli diligere somnū. Prouer. xx. sed obserua ꝯsiliū Anselmi in suis meditationib⁹ sic dicentis. Euigila aīa mea: exerce spm̄ tuum: excita festū tuū: expelle torporē tuū: sacris meditationib⁹ insiste: adhere diuinis bonis: intēde sempiternis tpalibus derelictis. Hora ergo surgēdi nō te trices. Ecci. xxxij Jam hora est nos ꝛc. vbi tria ostēdunꝫ.

Primo breue tēporis spaciū. hora est.
Scđo leue roboris studiū. iam est.
Tertio graue corporis ociū. de somno.

Prima pars.

¶ Quoad primū quattuor hore reperiūtur nominate in sacra scriptura: que sunt iste.

Hora nocturnalis/secreti silētij.
Hora matutinalis/vltimi iudicij
Hora diurnalis/qn̄ homo nascitur
Hora vespertina/qn̄ corpus moritur.

¶ De prima hora ꝓsequendū est nunc: q: ista est in qua filius dei incarnat⁹ est. De qua dr̄ Sapien. xviij. Dū mediū silentiū teneret oīa: et nox ī suo cursu mediū iter haberet: oīpotēs sermo tu⁹ a regalib⁹ sedibus venit ꝛc. Jsta hora fuit

In qua silentium obseruatur.
Uirgo fecūdatur.
Egrotus sanatur.
Nox clarificatur.
Templum visitatur.

Prima hora est ꝛc. quā vidit Johānes in spū ꝛ scripsit Apoc. vij. ꝛ. viij. cap. Cum agn⁹ aperuisset sigillū septimū: factuꝫ est silentiū in celo q̄si hora dimidia: et scđus angel⁹ tuba cecinit. tūc septimū sigillum apertū est qn̄ cōpletꝫ ab adā sex etatib⁹/ septima intrāte: factū est silētiū in eccl'ia militāte. q: sicut dicꝫ Anselm⁹ loquens de hoc miraculo incarnatiōis. Mēs deficit vox silet nō solū hoīm: sed etiā angeloꝝ. q. d. nempe in minori mēsura q̄ sit hora

bimidia filij dei incarnationē opatus est
spūſſctūs. Teste gregorio. Nūciante an-
gelo: et adueniente spiritussancto: mox
ꝟbū in vtero: mox intrat in vterū: verbū
caro. Et scd̃s angel⁹ tuba cecinit: qui est
gabriel: vt michael sit p̄mus angelus: ga
briel secūdus: raphael terti⁹. Secūdus
angel⁹ gabriel cecinit ad aures virginis
cantum salutationis. Sed quare secun-
dus angelus mittitur?

Quia scd̃a persona ī diuinis incarnabat
Quia scd̃a creatura rōnalis redimebat.
Quia scd̃a culpa indulgebatur.
Quia scd̃a pena expiabatur.

¶ Primo q: scd̃a psōa ꝛc. illa psona q̄ pro
cedit a pr̄e solo: qui vocat fili⁹ siue ꝟbū:
debuit incarnari: q̄ten⁹ ille qui erat fili⁹
in diuinitate: esset fili⁹ in humanitate de
mr̄e: ita ꝙ nō essent duo filij: sed tm̄ vn⁹.
Item scd̃s angel⁹: q: scd̃a creatura vtpo-
te hō non angelus creatura p̄ma: qm̄ hō
per aliū ceciderat. nō sic angel⁹: sed p se:
ideo homo: non angelus per aliū debuit
reparari. ꝛ sic scd̃a creatura: nō p̄ma fuit
redēpta. Tertio q: scd̃a culpa. s. hoīs que
fuit scd̃a nō prima q̄ fuit angeli: indulge-
batur. Quarto q: scd̃a pena expiabatur.
prima pena mors corpis: ꝛ illa remanet:
scd̃a mors aīe q̄ expiata est. ḡ bene dictū
est tuba cecinit secūdus. ¶ Secūda hora
pposita ꝛc. de ista hora hr̄. iiij. Reg. iiij.
In isto tpe et in ista eadē hora si vita co
mes fuerit habebis in vtero filium. et cō
cepit mulier et pepit filiū. In isto tpe. i.
in principio septime etatis in mense mar
tij: in sexta feria: in hora medie noctis/
ꝟgo maria ꝯcepit filium dei/ ꝛ effecta est
mater dei in modo quē exponit venerabi
lis Hugo ī libro de ꝑpetua ꝟginitate sub
hac forma. Cōcepit maria de spūsctō: nō
ꝙ de spūsscti substātia accepit: sed p amo
rem et opationē sanctispūs: ex carne vir-
ginis diuina natura substantiā ministra-
uit. q: eni in corde ipsi⁹ amor spūsscti sin-
gulariter ardebat: iō in eius carne ꝟtus
spiritusscti miracula faciebat. Et petrus
damiani de tāto sacr̄o loquit p hunc mo
dū. Hoc inq̄t ineffabile sacr̄m conceptio
nis dn̄ice/ credere magis ꝯuenit q̄ꝫ refer-
re. Nā qd̓ natura nō hꝫ: vsus nescit: igno
rat rō: mens nō capit: celū pauet: terra
stupet: creatura mirat ꝛc. quid igit atti
get ad arcana veritatis? partū virginis:
causam rerū: scloꝝ negociū: diuinitatis ꝛ
carnis cōmertiū. merito vter⁹ ꝟginis fuit
horologiū clausum signaculo castitatis:
in quo descēdit sol iusticie: vbi fuerunt cā
panelle melodiose sonātes; vtpote

Uirginis sanctificatio.
Uirginis trepidatio.
Uirginis cōmendatio.
Uirginis humiliatio.

Et hoc ptꝫ per totū euāgeliū (missus est)
¶ Hora tertia fuit illa de q̄ Iohā. iiij. vbi
legit. ꝙ erat quidā regul⁹ cui⁹ filius ifir
mabat. et sequit ꝙ hora septima reliquit
eū febris. Regul⁹ prim⁹ parēs: qui ī statu
innocētie qn̄ dn̄abat aīalib⁹/ piscibus/ ꝛ
volatilib⁹ celi: dn̄abat sensualitati per ī-
tellectū ꝛ ratione: qm̄ intellectus est dn̄s
in regno aīe. Filius isti⁹ reguli/ totū ge-
nus humanū erat infirmū vsqꝫ ad mortē
qm̄ per vnū hoīes pctm̄ in mundū intra-
uit et per pctm̄ mors. Sed hora septima
reliq̄t eū febris. s. septima mundi etate in
q̄ febris pcti reliq̄t humanū genus xp̄o ī
carne passo. cuius passio fuit tanti morbi
optima medicina. Nā sequit ibidē ꝙ sa-
natus est puer ex illa hora.

¶ Quarta hora ītroducta est in q̄ nox cla
rificat. Hic sciendū ꝙ ante aduentū xp̄i
in carnē: erat nox. erat tenebrosuꝫ tēpus
et obscurū tp̄s peccati: deficiēte lumine
gr̄e. vn̄ illud tp̄s cōpat nocti: qm̄ ī nocte

Homines clare nō solent videre.
In lectis solent iacere.
A verbis solent tacere.
Ab opibus solent cessare.

¶ Pari mō moraliter ante aduētū xp̄i in
carnē/ hoīes obscure videbāt: et ambula
bāt in tenebris et vmbra mortꝫ. Iacebāt
in lectis. i. ī delitijs pctōꝝ: ꝛ a diuina lau
de tacebāt. imo nō exercebāt opa merito
ria. Sed mō in xp̄o aduentu nox culpe in
diem gr̄e cōuersa est. vn̄ apl's Ro. xiij. nox
precessit: dies autē appropiquauit. Qua-
propter in isto gaudioso aduentu mul-
ta mirabilia in luce apparuerunt in ista
hora. Nam

Nox in diē conuersa est.
Noua stella in oriente apparuit.
Lux magna illuminauit pastores.
Tres soles in oriēte visi sunt.

Postulauit clarificari fili⁹ dei a pr̄e. Io.
xvij. Pater clarifica filium: q: venit hora
pater clarifica me. ī hac hora clarifica me

pater. Siquidē dei filius incarnatus: in hora cōceptiones fuit clarificatus

Claritate sapientie.
Claritate glorie.
Claritate gratie.

¶ Primo claritate sapientie. qm̄ tantam sapientiā habuit in hora illa: sicut h3 ī celo. Itē claritate glorie etiā quoad corpus fuit etiā tunc clarificatꝰ dote subtilitatis: qm̄ clauso vtero natꝰ. etiā quoad aīaȝ: qꝛ in instāti cōceptiōis fuit ꝑfectꝰ cōprehēsor: ꝛ in aīa sua beatifice vidit deū. Item claritate grē: qm̄ habuit gratiā infinitaȝ/ in gñe grē: cui nō est datꝰ spūs ad mensurā. vidimus eū plenū grē et veritat3. Hec hora est illa hora cene in qua legatus seu nūciꝰ ꝛc. de q̄ hora Luc. xiiij. Homo qdaȝ fecit cenā magnā et misit seruū suū hora cene ꝛc. Homo qdā in hoc loco pōt dici deus pr̄. Nam q̊ties deus pr̄ ostendit suā potētiā: vocat̄ leo vel rex vel aliqd̄ nomē grāde. sed qn̄ vult ondere suā miām vocatur hō: qm̄ ꝫm senecā natura hoīs ꝓna est ad clementiā. Iste homo deꝰ pater fecit cenā magnā. i. societatē eterne felicitatis: quā parauit nobis. Misit seruū suū. idest gabrielē archāgelū. siquidē oēs angeli sunt serui et ministri eiꝰ. Aliter exponit̄ ꝫm gregoriū. Misit seruū suū ordinē ꝑdicatoꝝ. hora cene. i. in fine seculoꝝ ī vltima etate mūdi: qm̄ ꝫm apl'ȝ. Nos sumꝰ in q̊s fines sc'loꝝ deuenerūt. hora cene ī q̄ facta sunt multa mirāda opa xp̄i: vtpote

Altaris sacramenti institutio.
Discipuloꝝ sacratissima ordinatio.
Iesu xp̄i fraudulenta venditio.
Iesu xp̄i deuota et trina oratio.
Gabrielis ad virginem destinatio.

¶ Ista est illa hora in qua xp̄s cū lamentis reprehēdit apl'os dicēs in horto. Nō potuistis vna hora vigilare mecū? In tali hora est vigilandū. presertim

Ad salutis pericula euitanda.
Ad mortis vmbracula pertimescenda.
Ad xp̄i beneficia recolenda.

Vigilate ergo ne intretis in tentationē. vigilate quia nescitis diem neq3 horam. ¶ Sexta hora et vltima est in q̄ tēplū visitatur ꝛc. de ista hora habet̄ Luc. j. vbi legit̄ q̄ dū sacerdos Zacharias sacerdotio fungeret̄: ingressus est tēplū dñi. et ppl's erat foris orans hora incensi. Zacharias moraliter iesus xp̄s sacerdos in eternum ꝫm ordinem melchisedech sacerdos ꝛ pōtifex. Iste sacerdos ingressus est tēplū virginale quatenꝰ incensum daret/ et thus hūilitatis igni deitatis. venit hora incēsi hora diuine īcarnatiōis ī q̄ filiꝰ dei īgressus ē tēplū vteri ṽginalis. ꝛ ppl's. i. sctōꝝ patrū cetus erat foris. i. extra tēpluȝ glorie. orans. i. petens messie aduentum.

¶ Secūda hora principalis noīata in sacra scriptura dr̄ matutinalis: ꝛ qꝛ est vltimi iudicij in qua veniet xp̄s ad iudiciū generale qd̄ fiet in aurora de mane ꝫm sanctum thomā. Ista est thomas q iudi[cium] jn aurora d mane

Hora que nō scitur eius appropīquatio
Hora in qua dat̄ iusta retributio.
Hora insuspicabilis: q̄ cito ꝑoccupabit.
Hora irreuocabil': q̄ ꝑsonā nō acceptabit
Hora ī qua iudiciū equa lance librabit̄.
Hora in qua brauiū bine stole ꝑstabitur.

Prima hora ꝛc. de illa hora nemo scit. et iō vigilandū. Aug. Nescis ī qua hora veniet: semꝑ vigila vt paratum te īueniat: qm̄ si sciret paterfamilias qua hora fur veniret: vigilaret vtiq3. ergo vigilate: qꝛ nescitis diē neq3 horā. Mat. xxv. Si nō vigilaueris veniam ad te tanq̄ fur: et ne scies qua hora veniā ad te. Apocalip. iij. ¶ Itē hora iudicij est hora ꝛc. Siquidem ī illa hora recipiet vnusquisq3 ꝓut gessit in corꝑe siue bonū siue malum. sic veniet hora iudicij in qua plus valebunt pura corda q̄ stulta verba: sicut dicit bernard̄. ¶ Tertio erit hora īsuspicabilis ꝛ subita qꝛ cū nō suspicat̄ iudex iustissimꝰ ad iudiciū est vēturus. ꝫ attēdite ne grauent̄ corda vr̄a crapula et ebrietate ne repentine veniat dies Mat. xiij. ¶ Itē erit hora irreuocabilis ī q̄ iudex nō flectet̄ donis: nec fallet̄ verbis. ¶ Hora in qua iudiciū non peruertet̄ timore: cupiditate: odio: fauore/ siue amore. Ista est hora messis. de q̄ Apoc. xij. venit hora vt metatur. vn̄ aliter est seminatū q̄ metat̄. qꝛ ꝫm apl'm seminatur corpus mortale: surget incorruptibile. seminat̄ ignobile: surget in gloria. seminatur in infirmitate surget in virtute j. Cori. xv. ¶ Item hora in q̄ iudiciū ꝛc. Apoc. xiiij. Venit hora iudicij eius. De alijs horis dicet̄ infra. ꝫ surgite vigilemꝰ venite adoremꝰ: qꝛ ꝓmisit dñs coronā vigilātibꝰ: quā coronā prestare nob̄ dignet̄ qui viuit et regnat ꝑ infinita sc'la. Amē.

¶ Dñica prima aduētus. Sermo. v.

a Cum appropinquasset iesus hierosolymis &c. Mat. xxi. De hoc etiam hr̄ Mar. xi. et Luc. xix. Si cut dicit btūs Aug. ī quodā sermone de aduētu. Si aliqs magnus dn̄s vel magnus rex: vel aliqs impator deberet ire ad aliquā ciuitatē: p plures dies ante pararēt se quō possent eum recipere digne & honorabiliter. Rex nr̄ fili9 dei tali die sicut erit dies natalis: venit ī istum mūdū corporal'r qn̄ nat9 est de virgine maria verus hō. Et sicut tūc venit corporal'r: ita & nūc & semp: & maxime tali die sicut ē dies natalis dn̄i: dz venire ī corda nr̄a spiritualiter. hoc est p verū amorē/ et p verā dilectionē/ & etiā per verā cōionē. qz licet xp̄iani nō teneant gn̄aliter cōicare nisi semel in anno: hoc est in pascha: tn̄ deuote psone & sctē debēt etiā cōicare in die natalis. Et ideo eccl'ia sctā ordinauit q hodie oēs xp̄iani incipiant se pparare p verā penitētiā ad digne suscipiēdū xp̄m aduenientem. Vera autē penitentia habet duo. scz

Afflictionem corporalem.

Et leticiam spiritualem.

¶ Ad significādum afflictionē corporalē: nō cātamus aliqua cātica leticie. sicut est Gloria in excelsis. Te deum laudamus. & Ite missa est. ¶ Ad significandum leticiā spiritualē aliqua cantica leticie cantam9. sicut est alleluya & sequētia. Et ista omnia facimus vt possimus digne recipere dn̄m nostrum aduenientem. Sed vos debetis scire q ad recipiendum digne et honorabiliter quencūqz dn̄m temporaliter oportet q sciantur quattuor.

fo. 9

Primo oportet q sciat hospitiū ad quod debet declinare: vt si non est bene paratum: q paretur.

Secundo oportet q sciatur modus quo debet venire. scilz per quam viam: cum quot et quando.

Tertio oportet q sciatur causa: vt si propter causam letā lete. si pptr cām tristē modeste recipiatur.

Quarto opz q illa cōpleantur que necessaria sunt ad bene recipiēdū eū: qz scire et nō facere parū valet. Et de istis quattuor optime loquit euāgeliū hodiernū spūaliter intellectū. Sz vt meli9 intelligatis: dicā vobis breuiter historiā litteralē. ¶ Dicit btūs mattheus q xp̄s semel ibat ī hierusalē: et cū appropinquasset ciuitati forte ad vnū miliare: anteq intraret ciuitatē iuit ad vnā villā paruā q̄ vocat bethphage: & erat iuxta mōtē oliueti posita. qn̄ fuit in villa ista ip̄e misit duos discipulos suos ad ciuitatē: & fecit dissolui vnā asinam: que erat ligata iuxta portā ciuitatis: et fecit eā adduci ad se. Postq asina adducta fuit: discipuli statim acceperūt vestimēta sua: & posuerūt sup asinam: qz forte nō habebat sellā. Post acceperūt xp̄m et posuerūt eū desuper. vt xp̄s cōmodius sederet. Nunq legitur q xp̄s equitauerit nisi modo. nec eqtauit ī palafreno vel dextrario: sed ī asina satis despecta quasi nō habuisset & super pullum. Quare istud fecit xp̄s? Et qz fessus erat & pp̄ter significationem spiritualem. qz Zacha. pphetauerat. Dicite filie sion. Ecce rex tuus venit tibi mā suetus sedēs sup asinā & pullū filiū subiugalis. Quādo fuit xp̄s iuxta ciuitatem et gēs ciuitatis audiuit q xp̄s veniebat: dicit euangelium q magna multitudo personarum exiuit obuiā xp̄o veniēti. Et adhuc vt eū magis honorarent: alij precedebant: & alij sequebātur. Et quidam ex eis ascendebāt arbores: et cedebant ramos. Alij plus faciebāt: qz exuebant vestimenta sua & sternebant in via: ad hoc vt asina supra quam deus erat nō tāgeret terram: sicut aliquando fit istis magnis dn̄is. qz via sternitur tapecijs ne tāgat terrā. Nec sufficiebat hoc istis q exiuerant obuiam christo: sed clamabant omnes fortissime: et laudabant et glorificabāt christum dicentes. Osanna filio dauid/ benedictus q̄ venit ī noīe dn̄i. hoc est dicere. tu xp̄e qui es filius dauid: hoc est fili9 marie que fuit de pgenie dauid: salua nos. nō in mundo isto: qz hic nō est saluatio: sed in excelsis: hoc est in gloria tua. Et potes facere quia tu es ille benedictus filius dei: q̄ venisti in mundū istū in virtute & potētia dei patris. Et cū isto honore duxerūt eū in ciuitatē. Ista est historia euangelij hodierni. ¶ Nota q istud euangeliū quātum ad historiā: hoc est quātū ad verba exteriora nihil facit ad dn̄icā hodiernā: et iō ego dixi vobis historiā breuiter. sz magis cōpetit dn̄ice oliuarū: qz illud totum qd̄ dicit in euangelio isto: factum fuit in illa dominica: & ideo istud euangelium tunc legitur.

Sed si respicimus ad nucleũ interiorem: hoc est ad sensum spũalem: hoc euãgeliũ conuenit isti dñice: q: in isto euãgelio cõtinẽtur ipsa quattuor que dixi vobis superius: et que attendẽda sunt circa aduẽtum xpi in carne. de quo aduentu principaliter tractatur in ista dñica. ¶ Circa ergo aduentũ xpi in carne.

Primũ quod attenditur est locus descensionis.

Scdm modus processionis.

Tertiũ causa incarnationis.

Quartum magisteriũ susceptionis.

Prima pars.

B ¶ Primum ergo quod ostendit nobis in euãgelio: est locus descẽsionis. hoc est quis fuit locus, et quod fuit hospitiũ in qd xpus descendit qñ venit in mundũ. Locus aũt et hospitiuz ad qd filius dei descẽdit qñ venit in mũduz: fuit vgo maria. et hoc est qd dicit principiũ euangelij hodierni. Cũ appropĩquasset iesus hierosolymis: et venissz bethphage ad montẽ oliueti. Vos debetz scire: q filiꝰ dei anteq homo fieret ab eterno ipe ordinauit tẽpus qñ veniret in mundum. quãdo ergo istud tẽpus venit: xps appropinquauit hierl'm h est q venit in mundũ: quia p hierl'm põt intelligi mundus. iuxta illud. hierusalẽ hierl'm que occidis pphetas. Prima habitatio quã fecit fuit bethphage. hoc est virgo maria: q significatur p bethphage. Bethphage interptatur domus panis. Et vgo maria fuit domus illa bñdicta: in qua habitauit filiꝰ dei bñdictus. qui est panis et vita omniũ creaturarũ. iuxta illud Joh. vj. Ego sum panis viuus q de celo descẽdi. vñ locus et hospitiũ ad qd xps descendit qñ venit in mũdũ istum: fuit virgo maria. Et si bene respicimus: tres causas ponit euangeliũ quare xps voluit descendere in virginẽ: et eligere sibi istud hospitium.

Tres cause quare xpus venit in vginem.

Prima ratione humilitatis.

Scda ratione fidelitatis

Tertia rõne virginitatis.

¶ Prima cã quare filius dei voluit descẽdere in virginẽ: fuit vginis hũilitatis. et hoc ostẽdit in euãgelio vbi dicit q xpus venit bethphage. q significat beatã vginẽ mariam: sicut iã dictũ est. Et dicũt scti q ista bethphage non fuit ciuitas; imo fuit villa parua. et i hoc significat humilitas vgis marie: q nõ fuit ciuitas magna p supbiã: sed fuit villa parua p humilitatẽ. et iõ xps eã sibi elegit in matrẽ. Vñ dicit ipsa de se. q: respexit hũilitatẽ ancille sue: ecce em ex hoc &c. q. d. q: fui humilis pprer hoc facta sum mater dei.

¶ Scda cã quare filiꝰ dei voluit descẽdere in virginẽ: fuit vginis fides siue fidelitas. vñ dicitur in euãgelio q bethphage erat iuxta montẽ oliueti. Per montẽ qui est altus intelligit fides que est de altissimis et pfundissimis dei: q etiã nõ pñt capi ab intellectu humano. Vñ dicit apls: ad Heb. xj. q fides est sperandarũ substãtia rerũ &c. Et iste mons. i. ista fides/ fuit iuxta bethphage. i. tota in corde vginis: et pter hoc xpus voluit habitare in ea. Unde dixit elizabeth. Beata que credidisti: q: perficient in te ea &c. q: fuisti plena fide: ideo fuisti plena filio dei.

¶ Tertia cã quare filiꝰ dei descẽdit in mariã: fuit marie virginis puritas. Vñ dicitur in euãgelio q bethphage erat iuxta mõtẽ oliueti. in quo erat copia olei. Per oleum qd est liquor purꝰ et substantialis intelligit virginitas. Vñ dicit de virginibus sapiẽtibꝰ. q acceperũt oleũ in vasis suis cũ lampadibus. et propter istã virginitatẽ et puritatẽ xps elegit beatam mariã in matrẽ. Vñ dr in luca. q Angelꝰ gabriel missus est ad vginem. q. d. Si maria nõ fuisset virgo: angelꝰ nõ fuisset missus ad eã: nec ipsa fuisset mater dei. Vñ tres cause fuerũt quare xps voluit in virginẽ descendere. s. humilitas eius. et vginitas eius. fides eius. Sic habemus primũ: qd notat in euãgelio hodierno. s. locus descẽsionis. i. locꝰ i quẽ descẽdit xps veniens in mundũ. s. virgo maria.

Secunda pars.

C ¶ Secundũ quod attẽditur/circa aduentũ xpi in carne est modus pcessiõis. i. quõ xps filiꝰ dei venit in mũdũ. Et h nota q dr. Ecce rex tuꝰ venit tibi mãsuetꝰ. Et si bene 9sideras verbum istud: xps venit tibi 9 tres defectus qui erãt in mũdo. Mundus em plenꝰ erat seruitute: de qua dr. Educ de carcere aĩam meã. Plenus erat pauptate: de q dicitur Paup sum ego et in la. a iuuẽ. mea. Plenus erat infirmitate de qua dr. Misere-

qa respexit humilitatẽ

fides e mons

bethphage interptã domus panis significat vginẽ

venyt xps sic medic[us] & portauit medicinas fo. 9. 18

re mei domine quoniam infirmus sum. Sed quid fecit ipse christus.
Primo venit sicut rex potẽtissimus.
Scdo venit sicut frater amãtissimus.
Tertio venit sicut medicus clemẽtissim?.

¶ Primo venit sicut rex potẽtissim?. vñ dr. Ecce rex. Ipse em̃ est rex ãgelorum ex pte pris. Ipe est rex iudeorum ex pte mris. Ipe est rex oĩm xpianorum: qz redemit nos. Ipe ẽ rex oĩz creaturarum: qz creauit eas. iux illd Apoc. xix. Rex regum et dñs dñantiũ zc.

xps rex anglorum / rex judeorum fo. 9. a / rex xpianorum / rex oĩu creaturarum

¶ Secũdo venit sicut frater amãtissimus vñ dicit. tuus. i. de te nat?. de carne tua et sanguine tuo. frater noster et caro nr̃a est. Genes. xxxvij. ¶ Tertio venit sicut medicus clemẽtissim?. vnde dicit. venit tibi mãsuet?. Propriũ est em̃ medicorum quã dam mãsuetudinẽ et dulcedinẽ ostẽdere: vt sic meli? possint infirmũ confortare.

medic?

¶ Primo ergo filius dei venit ad nos sicut rex potẽtissim?: qz potẽtia sua debellauit principẽ mundi. i. diabolũ et liberauit nos a pma miŝia mũdi. i. a seruitute diaboli. Princeps em̃ mũdi huius eijcietur foras. Joh. xij. Nec miremini si venit
Arma cũ tanta potẽtia: qz ipse portauit secum
xpi. vij. arma nobilissima. Ista. vij. arma sunt septẽ ṽtutes spũscti. s. fides: spes: charitas z alie ṽtutes. Ista aũt arma hñt tria ¶ Primũ est q faciũt hoiem pulchrum. ecõtra arma mundi faciũt hoiem turpẽ nigrũ et curuum: sed ista faciũt hominẽ pulchrum et mundũ ab omni peccato. ¶ Scdm qd faciũt ista arma: qz faciũt hominẽ fortẽ. frequẽter em̃ arma mũdi hominẽ viuificãt et fortẽ faciunt ad oĩa bona: et ad expugnandũ omnes inimicos. ¶ Tertiũ qd faciũt arma ista: qz hoiem leuem faciunt: sed arma mũdi hoiem grauãt. sed ista arma faciunt hoiem volare vsqz ad celũ. Propter ista tria dicit apl's. Induamur arma lucis: idest virtutes. Et sic habem? primũ modum: quõ filius dei venit in mundũ: qz venit sicut rex potentissim?: z portauit secũ arma pulchra: arma fortia: et arma leuia.

¶ Scdo filius dei venit in mundũ istum sicut frater amãtissimus: q fecit nos diuites: et liberauit nos a scda miseria mũdi i. a pauptate. Vñ dicit apl'us. j. Cor. ij. z iiij. Diuites facti sumus in illo. Nec miremini: qz iste frater dulcissim? portauit secum alia dona nobilissima; que ditauerunt totum mũdum. Ista aũt sunt dona spũssancti: de qbus loquit Esaias ca. ix. Puer natus est nob zc. Et postea ca. l. xj. dicit. Et requiescet sup eũ spũs dñi: spiritus sapiẽtie zc. Et ista dona habẽt tria in se. sunt enim
Preciosa quantũ ad qualitatẽ.
Magna quantũ ad quantitatem
Gratuita quantum ad largitatem.
quia dantur sine meritis zc.
Ista tria dz habere quodlibet donũ perfectũ. dz em̃ esse pciosũ: magnũ: gratuitũ Et sic habemus scdm modum: quõ filius dei venit in munduz: qz venit sicut frater amãtissim?: qui portauit dona preciosa: dona magna: z dona gratuita.

¶ Tertio filius dei venit in mundũ sicut medic? clementissimus: qui sanaret totum mũdũ iuxta illud. ps. Misit verbũ suũ et sanauit eos. Nec miremini si sanauit mundũ: qz portauit secũ septẽ medicinas mirabiles: et iste medicine septẽ fuerũt. et sunt septẽ sacra ecclesie: scz baptismus/ confirmatio/ eucharistia zc. Et iste medicine habent tria. Sũt enim dulcissime contra medicinas mundi que sunt amare. Sunt em̃ virtuosissime et efficacissime: qz purgãt et viuificant: contra medicinas mũdi que frequenter corrũpunt z occidunt. Sunt etiã liberalissime: qz sine precio dãtur. contra medicinas mundi q̃ non dãtur sine precio. Et sic habemus hunc tertiuz modũ: qz fili? dei venit ĩ mundũ sicut medic? clemẽtissim?: z portauit secũ medicinas plenas dulcedine: plenas ṽtute: plenas liberalitate. Patet g scdm principale qd notatur in euãgelio hodierno: scilz modus pcessionis. s. quomodo filius dei pcessit: et venit in mũdum.

Tertia pars.

¶ Tertium principale

D

qd notat in euangelio isto: est cã incarnationis: qre filius dei voluit venire in mũdum istũ: et sumere carnẽ humanã. Et si nos bene respicimus ad verba euangelij filius dei voluit venire in mundũ propter tria.
Propter salutẽ peccatorum.
Propter reparationẽ angelorum.
Propter beatificationẽ sanctorum.
¶ Dico primo qz filius dei voluit venire in mundũ istũ pp̃ter salutẽ et liberatio

quare xps venyt yn mũdũ

asina significat nam humana
xps fecit clavē d corpe suo

nem pctōꝛum. Vñ dꝛ in euangelio. ꝙ qñ xp̄s appꝛopiquauit hierl'm: ipse fecit dissolui asinā que erat ligata: et ascēdit sup eam. Per asinā intelligit natura humana vilis ⁊ despecta ꝑpter pctm̄. Istā asinā ascēdit fili⁹ dei/ qñ assūpsit naturā humanā ex maria v̄gine: ⁊ tunc asina.i.natura humana q̄ erat ligata et posita ī potestate diaboli ꝑpter peccatū: dissoluta ⁊ liberata est a potestate diaboli. Ista est ḡ prima rō quare xp̄s venit in mundum. s. ꝑpter salutē et liberationē peccatoꝛum.

¶ Scd̄a causa ꝑpter quam xp̄s venit in mundū est ꝑpter restaurationē angeloꝝ ꝑpter predictū enim pctm̄ pꝛimi angeli/ multi angeli ceciderūt de celo: ita ꝙ non fuit aliq̄s oꝛdo de quo multi nō caderēt. ita ꝙ quisq̄ oꝛdo angeloꝝ diminut⁹ fuit: et non poterat restaurari nisi per adiutorium hoīm et mulierum in celum ascendentiū: sed nullus poterat ascendere nisi xp̄s venisset in mundū. Venit ergo xp̄s ⁊ de coꝛpoꝛe suo fecit clauē que aperuit celum: ⁊ sic hoīes et mulieres ascēderūt in celum ⁊ ascēdunt: de quib⁹ restaurantur oꝛdines qui diminuti erant: q: q̄libet aīa que ascēdit in celū: ponitur in aliquo oꝛdine angeloꝛum. Ista est ergo scd̄a causa quare chꝛistus voluit incarnari. scilȝ restauratio angeloꝝ.

¶ Tertia causa quare xp̄s voluit incarnari: est btificatio sctōꝝ quia nullus homo quantūcūq̄ sanctus fuerit: ante aduentū xp̄i poterat ascendere celū: sed oēs descendebāt ad limbum. Venit igit xp̄s et descēdit ad limbū post moꝛtē suam: et expoliauit infernū: et eduxit oēs sanctos suos. et ascēdens ad celū oēs duxit secum. et extunc oēs qui volūt possunt ascendere celuȝ. Ista est tertia cā quare xp̄s voluit venire in mundū istū. s. beatificatio sanctoꝝ. Et de istis duab⁹ loquit euangeliū hodiernum quādo dicit: ꝙ eoꝝ qui egressi sunt obuiam xp̄o: q̄daȝ pꝛecedebant: ⁊ quidā sequebātur. et oēs cantabant et laudabant deum. Per illos qui pꝛecedebāt: ītelligunt angeli. Per illos q̄ seq̄bantur: intelligūtur sancti: qui erant scripti in libꝛo: qui oēs cantabant ⁊ laudabāt filium dei sedētem sup asinā idest incarnatū. Angeli cantabant ꝑpter eoꝛum restaurationem. Sancti pꝛopter eoꝝ beatificationem. Et sic habemus tertiam causam quare xp̄s voluit incarnari, que fuit beatificatio sanctoꝝ. Patet ergo tertium pꝛincipale distinctiōis. scȝ causa incarnationis. idest causa quare chꝛistus voluit incarnari.

Quarta pars.

¶ Sequitur quartū pꝛincipale diuisionis: quod notat in isto euāgelio hodierno: est magisteriū susceptionis. i. quō debemus istū dominū suscipere. Et si volumus istū dn̄m digne suscipere: nos debemus facere quattuoꝛ que fecerūt isti iudei xp̄o sicut dicit euangelium hodiernū. ¶ Nos em̄ debemus

Pꝛimo sibi occurrere.

Scd̄o sibi caricias facere.

Tertio eū ad hospitium inuitare.

Quarto volentē recedere retinere.

¶ Ista em̄ q̄ttuoꝛ ꝯsueuit hō facere amico veniēti. Consueuit em̄ sibi obuiā exire: eū amplexari: et caricias facere: et euȝ ad hospitiū inuitare: et postq̄ recepit eum: si attendat ꝙ hospes velit recedere: debȝ eum quasi violēter retinere. Et ista quattuoꝛ debemus facere filio dei aduenieti.

¶ Pꝛimo debemus ire obuiā ei per veraȝ dilectionē. vñ dicitur in euangelio. ꝙ isti iuerunt obuiam xp̄o. Per pedem em̄ intelligitur amoꝛ. Vñ dicit Augusti. ꝙ pes meus amoꝛ meus. Tūc autem mouemur et vadimus peditādo obuiā xp̄o: quando mouemur ad dilectionē chꝛisti. Et ista dilectio oīa peccata purgat. et pulchꝛā facit domū aīe ad recipiendū chꝛistum.

¶ Secūdo debemus ei caricias facere: et eū bꝛachijs amplexari. i. bona opera facere. q: per bꝛachia intelliguntur opa. Vñ dꝛ in euangelio: ꝙ iudei cedebāt ramos de arboꝛibus: et sternebant in via. quia ⁊ nos debemus bona opera facere. et istud est ramos incidere bꝛachijs. et debemus pꝛoijcere ante chꝛistū: quia nō debemus ea facere ad vanam gloꝛiam: sed ad laudem et gloꝛiam chꝛisti.

¶ Tertio debemus eum inuitare per sanctas et deuotas oꝛationes. vnde dicit de istis iudeis ꝙ clamabant. Clamoꝛ em̄ iste est deuota et feruens oꝛatio ad deum.

¶ Quarto debemus eum tenere per perseuerantiā que maxime acquirit per humilitatem: quia humilitas est quasi ꝯseruatrix v̄tutū. vñ dicit Greg. ꝙ q̄ ceteras v̄tutes sine hūilitate ꝯgregat: q̄si in ven-

tū puluerē portat. Et ꝑpter hoc dr̄ ī euā-
gelio: ꝙ isti exuebant vestimēta sua: ꝛ ster
nebant in via. in signum humilitatis ꝛ re
uerētie ad xp̄m. Et sic habemus quartum
principale: quod notat̄ in euangelio isto.
scʒ Magisterium susceptionis. i. quomo-
do debemus christū suscipere. Habemus
ergo quattuor que notantur in euāgelio
hodierno. scilʒ

Locus descensionis.
Modus processionis.
Causa incarnationis.
Et magisterium susceptionis.

¶ Dn̄ica prima aduentus. Sermo. vi.

Ecce rex tuus ve
nit tibi māsuet⁹. Mat. xxi.
originaliter: recitatiue autē
ī euāgelio statim lecto/ ver-
bū scribitur ꝑ me sumptū.

¶ Honorabiles dn̄i/ thema p̄sens est que
dā ꝑphetia zacharie prophete in. c. ix. sue
ꝑphetie: q̄ in spū ꝑphetico videns xp̄i ie
su aduentū in carnē tūc futurū: ꝛ nūc pre
teritū: tāq̄ presentē: dixit. filie siō. hoc est
ciuitati hierl'm. ecce rex tu⁹ venit tibi mā
suetus. Pro cuius thematis introductio
A ne/ est notādū ꝙ s̄m doctores theologos
inter primū et scd̄m aduentū: inter alias
hec inuenit̄ dr̄ia. naʒ in scd̄o aduentu ad
iudiciū: xp̄s veniet manifest⁹. iuxta illud
ps̄. xlix. De⁹ nr̄ manifeste veniet. ꝛ veniet
cū potestate magna et maiestate: iuxta il-
lud. Videbūt filiū hōis venientē cū ptāte
magna ꝛ maiestate. Luc. xxi. In p̄mo au-
tē aduentu. s. in carnē: venit dei fili⁹ occul
tus: iuxta illud Esa. xlv. Vere tu es de⁹ ab
scōditus: deus israel saluator. Videt̄ em̄
de incarnatiōe filij/ et de his q̄ gesta sunt
in p̄mo aduētu: sicut de ep̄la regali secre-
ta cōsilia cōtinēte. rex em̄ mittēs epistolā
suis subditis: scribit verbū cōsilij sui ī ea:
et deinde claudit ꝛ sigillat eā: ita ꝙ aperi
ri ꝛ legi nō pōt: nisi vndiqʒ cera fracta. sic
in ꝑposito. de⁹ pr̄ q̄ est rex nr̄ ante secula.
s̄m ꝑphetā: misit verbū suū continens al
titudinē diuini cōsilij/ sup salute generis
humani iuxta illud ps̄. cvi. Misit verbū
suū ꝛ sanauit illos. ꝛ scripsit illud in pga
meno virgineo. hoc est ī natura humana
in v̄ginis vtero assumpta. ꝛ sic fuit ibi lr̄a
clausa ꝛ signata/ ita vt nemo posset secre-
tū incarnationis in illa littera legere nisi
aperiret ꝛ cera frāgeret. ꝛ iō dicit beatus
Bern̄. in sermone quodā de passione. Ve-
nerat ad nos diuinitas ī charta. venerat
dei sapiētia: sʒ ī libro clauso vtiqʒ ꝛ signa
to. Hāc incarnationē fecit spūssctūs: qui
litterā scripsit. iuxta illud symboli. qui cō
ceptus est de spūsctō. Qui ꝛ ipsam etiam
epistolā misit. iuxta illud Esa. lxi. Spirit⁹
dn̄i sup me: eo ꝙ vnxerit me. Ad annūciā
dū māsuetis misit me. ꝛ fuit h̄ ep̄la ifra ce
rā clausa: inclusa: ꝛ signata. q: nr̄a morta
litate ꝛ passibilitate obuoluta: q̄ p ceram
intelligūtur ꝑpter sui fluxibilitatē. vn̄ in
ps̄. xxi. Factū est cor meū tanq̄ cera lique
scēs. iō legi non poterat qd̄ intus scriptū
erat. iuxta illud Esa. liij. Quasi abscondi-
tus est vultus eius ꝛ despectus: vn̄ nec re
putauimus eū. ꝛ iō dicit Bern̄. vbi. s̄. Ce-
labat̄ in carne p̄sentia maiestatis/ ita vt
nō posset aperiri liber: ꝛ sapiētia que late
bat agnosci. Sed in passione sua vndiqʒ
fracta est cera: et legere poterat q̄ sciebat
et volebat. vn̄ tūc legit latro illā lectionē
que ponit̄ Luc. xxiij. Dn̄e memēto mei dū
fueris ꝛc̄. tūc legit cēturio Marci. xv. Ve
re filius dei erat iste ꝛc̄. legit etiā ꝛ trāscri
psit principiū. i. titulū hui⁹ ep̄le pilatus
scribēs. Jesus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Joh.
xix. Trahitur sapientia de occultis. Job
xxviij. Sʒ sacerdotes q̄ reputabant̄ legis
periti: quos propria malicia excecauerat:
nec primam lr̄am scripture legere aut scri
bere potuerūt dicētes pilato. Noli scribe-
re rex iudeoꝝ: sʒ q: ip̄e dixit rex sum iudeo
rum. ex quo patʒ illos male in exēplari le
gisse. Ap̄li tn̄ q̄ erāt idiote: spūsctō illumi-
nati: expresse oīa que erāt in lr̄a legerūt:
ꝛ iō dicit ps̄. lxxvij. Nō sunt occultata a fi
lijs eoꝝ in gn̄atione. s. spūali. et iō scribit
Mat. xiij. Abscōdisti hec a prudētibus et
sapiētibus: et reuelasti ea paruulis. Et sic
patʒ/ quō dei filius in primo aduētu. scʒ in
carne venit occultus. et ideo dr̄ Joh. xvi.
Exiui a patre: ꝛ veni in mūdū. Venit etiā
dei fili⁹ in primo aduētu cū magna humi
litate/ māsuetudine/ ꝛ clemētia. et hoc vt
ab oībus amaretur: ꝛ hoc est qd̄ dicit the
ma. Ecce rex tuus venit tibi mansuet⁹: qd̄
fuit thema. ¶ In quibus verbis prophe-
ta ꝛ euāgelista tria insinuāt ꝛ demōstrāt:
Primo de iesu suam excellentem dignita
tem in hoc ꝙ dicunt. Ecce rex tu⁹. in pri
ma thematis parte.

differ^a inter 1. 2^m aduentu · in primo aduentu venit occultus · in 2 venit manifestus

Secundo de nobis nostram euidentē vtilitatem: in hoc q̄ dicūt. venit tibi. i. ad tui vtilitatē. in scd'a thematis parte.
Tertio de xp̄o iesu suam placidā benignitatē: in hoc q̄ dicunt. mansuetus. in tertia thematis parte.

Prima pars.

¶ Dico primo q̄ in verbis ꝓpositis ꝓpheta τ euāgelista de rege messia xp̄o ostendūt τ demōstrāt suā excellentē dignitatē: qn̄ dicunt. Ecce rex tuus. in prima parte thematis. Pro quo notandū q̄ excellens τ preclara est dignitas regalis: ex eo q: q̄libet rex gerit vicē dei: siue bonus siue malus fuerit. si ergo preclara τ excellēs est dignitas regia ex eo q̄ rex gerit vicē dei: a fortiori h₃ excellētē dignitatē ip̄e rex qui est deus. τ iste talis rex est xp̄s q̄ est verus deus: τ verus hō. τ iō per excellētiā vocat eū regē Joh. in apoca. dicēs. Rex regū τ dn̄s dominātiū. Apoc. xix. ca. Iste rex xp̄s d̄r rex nr̄. s. xp̄ianoꝝ ꝓpter duo que ad verū regē requiruntur: prout distinguitur a tyranno.

B fo. 7.

Primum quod requiritur est ex parte plebis subiecte: liber consensus.
Scd'm q̄d requiritur ex parte regis ipsi⁹: paternalis affectus.

¶ Primū q̄d requiritur: est ex parte subiecte plebis/liber cōsensus. Scd'm em̄ q̄ dicit ph̄s. v. Polit. regnū est volūtari⁹ principatus. si aūt per fraudē principaꝰ quis: vel per violētiā: iā hic videꝰ tyrānus esse. hec est aūt dr̄ia inter xp̄m τ diabolum: q: xp̄s solū regnat in volētibus τ amātibus eius principatū. τ iō dicit Bern̄. in lib. de diligendo deū alludēs ap̄lo cū ait. Justis nō est lex posita: sed volētibus liberaliter data. hoc est. nō tanq̄ inuitis imponiꝰ: s₃ volētibus est suauiter inspirata. vn̄ τ pulchre dn̄s ait. Tollite iugū meū super vos. ac si diceret. nō impono inuitis: s₃ vos tollite si vultis. alioquin nō requiē: sed laborē inuenietis. hec Bern̄. Et chryſ. homel. ix. Justū regnū est: qn̄ rex vult hoīes sub se: et hoīes cupiūt esse sub eo. qn̄ autē rex per violentiā cogit sub se: ille ꝯm veritatē nō est rex: sed tyrānus. iō deus q̄uis habeat sub potestate sua hoīes: tn̄ volentes recipit tm̄: vt nō sit tyrānus s₃ rex. Diabolus plane tyrānus est: q: etiā nolentes cogit facere volūtatē suā. ꝯ Chryſ. Iō xp̄s nō vult q̄ iudei: nec saraceni cogātur venire ad fidem. τ ad eius subiectionē rōne regni: nisi volūtarie veniāt: ne dicaꝰ de eo q̄ est tyrānus. et iō q: rex xp̄s nō h₃ subditos nisi volētes: ideo oēs gaudēt τ letantur q̄ sunt de ei⁹ regno: prout predixit dauid ꝓpheta in ps̄. xcvi. Dn̄s regnauit exultet terra: letentur insule multe τc.

¶ Scd'm q̄d requiriꝰ: est ipsius regis paternalis affectus. dicit em̄ ph̄s. s. Polit. q̄ pr̄ principaꝰ filijs principatu regali. et rex d₃ esse quasi pr̄ subiectoꝝ. sicut homerus vocauit iouē patrē hoīm volēs innuere q̄ esset rex hoīm. Sic xp̄s ad suos subditos xp̄ianos paternū gerit affectū. iuxta illud Mat. vi. Pr̄ noster qui es in celis: sanctificetur nomē tuū: adueniat regnum tuū. P₃ ergo q̄ xp̄s est verus rex: prout rex distinguiꝰ a tyrāno: ideo sibi debemus amorē τ honorē. Dicit Ambro. in hexameron: q̄ apes regē suū summa ꝓtectione defendūt: et ꝓpter regē suū perire pulchrū putāt. Et nos multomagis tenemur amare τ honorare regē nostrū xp̄m: etiā si nos ꝓ ipso rege nostro mori oporteat pulcherrimū putare debem⁹. Adherendū est ergo consilio ap̄li. deū timete regē honorificate. s. Pet. ij. S₃ accidit nob̄ sicut iudeis. nā xp̄s ꝯm carnē erat rex iudeoꝝ: et ip̄m per ꝯn̄s debebant honorare exēplo magoꝝ: qui ab oriēte venerūt hierosolymā dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeoꝝ: venimus em̄ cum muneribus adorare eū. Nō sic fecerūt iudei. nam non adorauerūt: sed reprobauerunt. nō honorauerūt: sed potius vituperauerunt. ideo et morti cōdēnauerunt. ita q̄ qn̄ pilatus adduxit eū foras dicēs. ecce rex vester: omnes clamauerūt. tolle tolle: crucifige. τ tādē ad clamores eoꝝ fuit flagellatus: alapis cesus; spinis coronatus: τ tandē cruci inclauatus. Ad q̄d vidēdū/excitauit salomon sp̄ū ꝓphetico filias israel: dicēs. Egredimini filie sion: τ videte regem salomonē. i. xp̄m in diademate quo coronauit eū mr̄ sua. s. synagoga: corona spinarum: in die desponsationis sue. s. passionis. Cāticoꝝ. iij. q: tunc repudiata synagoga: desponsauit ecclesiā: τ nos in filios τ subditos adoptauit. ex q̄ tenemur tanq̄ patrē dn̄m τ regē honorare. S₃ ꝟe sic accidit nobis sicut iudeis. nā nō honoram⁹: s₃ vituperam⁹ xp̄m regē: blasphemam⁹ eū ipsos

perãdo sibi: quã ꝓ nobis sustinuit passio nẽ. ꝛ si forte hodie esset ĩ terris inter xpía nos: peiora pateret̃ ab eis ꝙ passus fuit a iudeis. ꝛ pcipue in ludis. nã in hac ciui tate publice in plateis: et occulte in mul tis domib⁹ sustinet̃ ludus taxilloꝝ ꝛ alea rũ: in quo blasphemat̃ de⁹: vituperat̃ bea ta virgo: ꝛ oẽs scti: ꝛ tñ nec iudices: nec ꝑ sone priuate zelãt honorem xpi regis. Si eñ viderent blasphemari regem terrenũ: oẽs morti se exponerẽt: sed ꝓ xp̃o rege ne mo est q̃ verbũ solum reprehendẽdo expo nat. ꝓpter qđ pctm̃ agẽtes: ꝛ iudices cõ sentientes dãnabũtur: nisi magnã agant pniam. ꝛ xp̃s rexvindictã sumet de eis: in die iudicij. ꝓpter qđ dixit dauid ꝓpheta in ps̃. xcviij. Honor regis. s. xp̃i: iudicium diligit. q: in die iudicij sumet vindictã de illis q̃ ip̃m inhonorãt: blasphemãt: ꝛ vitu perant: et hoc de prima parte sermonis.

Secunda pars.

E ¶ Dixi secundo ꝙ in ver bis thematis preassumpti ꝓpheta et euã gelista ostendũt nostrã euidentẽ vtilitatẽ in hoc ꝙ dicũt. venit tibi. in scda pte the matis. ¶ Pro quo notãdũ ꝙ licz dei fili⁹ pluribus ex causis ad nos venerit: vnã tñ intẽdo deducere: que ad nostrã magnam cessit vtilitatẽ. Ante etenim aduẽtũ eius in carnẽ / ꝓpter pctm̃ primi hoĩs totũ ge nus humanũ erat infirmũ: ꝛ varijs lãguo ribus laborabat. ita vt fere maior ps mẽ broꝝ humane nature esset iã putrida ꝛ in fistulata. intantũ ꝙ a plãta pedis vsqz ad verticẽ nõ erat sanitas. Esa. j. Venit ergo dei fili⁹ tãꝙ bonus medicus / ad curandã humanã naturã. ꝑut dicit Aug. Tũc ma gnus de celo venit medicus: qñ ꝑ totũ or bẽ magn⁹ iacebat egrotus. Et btũs Bern. sermone. x. Venit medicus ad egrotos: re dẽptor ad vẽditos: ad errãtes via: ad mor tuos vita. Venit q̃ppe q̃ ꝓijciat in ꝓfun dũ maris oĩa pctã nr̃a: q̃ sanet oẽs infir mitates nr̃as: q̃ nos proprijs humeris ad ꝓprie dignitatis portet originẽ. hec Ber nar. Venit ergo vt medicus ad sanãdum humanã naturã: sed vide quõ eã sanauit. Sm̃ eñ Jsido. iiij. Etymolo. ferro excindũ tur q̃ medicamentoꝝ nõ senserũt medici nam. antiq̃or eñ medicina de herbis tm̃ erat / ꝛ succis. deinde ferro vsi sunt ꝛ cete ris medicamẽtis. hec Jsido. Sic deus vi dẽs humani gñis mẽbra infirma ꝛ putri da: cõfecit medicinã de herbis: q̃ fuerunt collecte in mõte sinai. ꝑ quas intelligunt̃ precepta et cerimonie veteris legis. et de herbis collectis in mõte in quo xp̃s predi cauit. ꝑ quas doctrina noue legis: vt pce pta ꝛ cõsilia designantur. ꝛ iõ dicit dauid ps̃. cxlvj. Qui ꝓducit in mõtibus fenũ et herbã seruituti hoĩm. et vnguẽto cõfecto ex istis herbis / humanũ genus nõ potuit curari vsqz quo nr̃ medic⁹ ꝛ rex xp̃s iesus ꝑ ferri incisionẽ habuit eũ curare. hoc fer rũ fuit aĩa xp̃i / que đr framea. prout dicit dauid in ps̃. xvj. Eripe aĩam meã ab ĩpio: frameã tuã ab inimicis man⁹ tue. Aĩa eñ xp̃i đr framea siue gladi⁹: cui⁹ rõ est: q: si cut framea siue gladio vtimur ad duo. scz ad diuidẽdũ: ꝛ secãdũ. sic aĩa xp̃i que erat tãꝙ gladius existẽs invagina corpis xp̃i: in passione qñ fuit separata a corpore: et descẽdit ad inferos cũ diuinitate: tũc dei fili⁹ mediãte aĩa tãꝙ gladio: diuisit dãna tos a saluãdis: qñ sctos patres eduxit: et dãnatos in inferno dimisit. tũc fecit diui sionẽ ꝑ gladiũ. ꝛ adhuc fortiorẽ diuisionẽ faciet in die iudicij: qñ separabit electos a dãnatis / dicens electis. Venite bñdicti prĩs mei ꝛc̃. et reprobis. Jte maledicti in ignẽ eternũ. Mat. xxv. ꝛ tunc implebit̃ il lud Esa. xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro ꝛc̃. Per istũ gladiũ fecit etiã incisio nẽ. nã in cruce extñs: qñ gladiũ extraxit de vagina: hoc est qñ aĩa fuit a corpore sepa rata: ꝛ passio ei⁹ fuit cõsummata: tũc vni uit sibi tãꝙ capiti corpus suũ mysticũ. scz oẽs fideles q̃ crediderũt in euz. ꝑut dicit apl̃s. Jp̃m dedit caput sup omnẽ ecclesiã que est corpus ipi⁹. Ephe. j. ꝛ ab isto cor pore secuit oĩa mẽbra putrida. s. oẽs iude os incredulos: ꝛ oẽs infideles: et nũc etiã quotidie pscindit ꝛ secat oẽs xp̃ianos he reticos et excõicatos / ꝑ gladiũ ecclesiasti ce ptãtis: ne corpus ei⁹ qđ sanatũ fuit in passione corrũpatur: nõ enim sustinet ali quã grauẽ infirmitatẽ in aliquo membro quin statim illud prescindat. et iõ orat ec clesia ad xp̃m cũ ꝓpheta in ps̃. xxxiiij. Ef funde frameã: ꝛ conclude aduersus eos q̃ persequũtur me. Tanto autẽ et tã magno medico venienti debemus occurrere: et si nõ occurrimus: ad minus debem⁹ caput eleuare ꝛ reuerentiã exhibere. q: scriptum est. Honora medicũ: propter necessitatẽ

enim illū creauit altissimus. Ecci.xxxviij. Unde Bernar.in sermone de aduētu. Dignū est vt si non vult infirmus ad occursum tāti medici.s. xpi/assurgere longius: tū conetur erigere caput: et aliquatenus assurgere venienti.hec ille. Sic ergo nos cū aīa nostra infirmatur: debemus ipam eleuare per oratiōnē et contēplationē ad deū:vt eam tanq̄ medicus curare dignetur:dicēdo cum propheta ps̄.xxiiij. Ad te dn̄e leuaui animā meā.Unde ad propositum narrat Titus liuius.s. volu.li.vj. de marco manlio.Qui cum capitalem sententiā incurrisset: et vt a populo romano dānaretur:in campū martiū ductus fuisset: de quo loco capitolium ꝯspicere poterat: ipse eleuatis oculis ad capitolium/ precatus est deos capitolij vt populo romano mentē darent ipsum saluandi. q̄diu igit̄ aspectus eius erat ad capitoliū:non esset ibi:q2 consiliū populi indictū est: ꝛ crimē ad damnationē valuit. Sic est de peccatoribus/qui licz pena capitali digni sunt:tū leuātes oculos cordis ad celū cum supplicatione deuota ad medicum xp̄m : mortē et damnationem impediunt:ꝛ sanitatem recipiunt. et talis poterit dicere cum dauid. Leuaui oculos meos in montes:vnde veniet auxiliū mihi.s. a xp̄o medico q̄ est in montib9 excelsis gl'ie.ꝛ hec de sc̄do.

Tertia pars.

D ¶ **Dixi tertio ꝛ vltimo q̄** propheta et euangelista ostendunt de iesu xp̄o suam placidam benignitatē in hoc q̄ venit mansuetus. Uenit autē mansuetus propter quattuor rationes.

Primo vt prouocet nos ad amorem.
Secundo vt eripiat nos a timore.
Tertio vt puniat nos cum rigore.
Quarto vt det nobis exemplum vtile.

¶ Primo venit xp̄s mansuetus: vt prouocet nos ad amorē.ꝛ iō glo.sup thema. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus:dicit vt per penam timeamus:sed propter māsuetudinem amemus. ſm illud Ecci.iij.ꝛ potest esse verbum patris ad filium. Fili in mansuetudine opera tua perfice. Et ideo dicit Chrysosto. super Mat. Uenit mansuetus:non vt propter potentiam timeretur:sed vt propter mansuetudinem amaretur.vnde non sedet in curru ornato preciosa purpura, nec ascendit super equum discordie amatorem et litis:sed super asinam tranquillitatis ꝛ pacis amicā.ꝛ ideo sequitur. sedēs super asinam et pullum filium subiugalis.

¶ Secūdo venit māsuetus vt eripiat nos a timore. nam ante incarnationē erat ita terribilis q̄ omnes timebant eum. patet de adā: q̄ postq̄ peccauit timore perterritus:abscondit se a facie domini. cui dn̄s. adam vbi es?qui ait. Uocem tuam audiui in paradiso:ꝛ timui eo q̄ nudus essem Gen̄.iij. Non solū homines timebant eū: sed etiam et angeli. Hunc timorem abstulit in sua incarnatione qn̄ fact9 est homo: et in terris visus est: ꝛ cum hoībus cōuersatus est. Baruch.iij. Ptz de muliere chananea: que sine timore ad eum accessit sibi loquebatur supplicās pro filia.miserere mei dn̄e fili dauid. Mat.xv. super quo dicit Origenes in homel'. Cherubin aspectum eius tremūt in celo : angeli metuūt in excelsis:et mulier nō veretur in terris: sed loquitur cum eo.sursum tremor: deorsum fiducia.et iō dicit Sophonias.c. ij. Querite iustum.querite mansuetū.ꝛ hoc de secundo.

¶ Tertio xp̄s venit mansuetus vt puniat nos cum rigore.Quando em̄ rex est valde pius benignus et mansuetus erga subditos:et ex hoc contemnitur ꝛ vilipēditur: tunc dignum est vt accēdatur furor eius: et tūc cum rigore puniat.Et ideo q2 christus in primo aduentu venit māsuetus.si propter hoc vilipenditur ꝛ contemnitur: ideo veniet in iudicio rigidus.que duo tāgit ꝓpheta in ps̄.xxiiij. loquēs de xp̄o cū dicit. Dulcis et rectus dn̄s. Dulcis quantū ad mansuetudinē primi aduētus. et rectus quantū ad rigorem ꝛ seueritatē secūdi. Et ideo dicit Bernar. de gradibus humilitatis. Dulcis q2 perire non patit̄.rectus q2 punire non obliuiscit̄. Et q̄ dulcedo ꝑtineat ad eius primū aduentū:ptz ꝑ Bern̄.in quodā sermo.de aduētu q̄ cōparādo xp̄m api dicit. Apis q̄ pascit̄ inter lilia:q̄ floridā ihabitat patriā angelox: ad ciuitatē nazareth que flos interpretatur: aduolauit: et ad suauem virginitatis florem aduenit:illi insedit:illi aduenit. hui9 apis mel et aculeum non ignorat: qui misericordiam et iudiciū deo cātat. hec Bernar. Judicū.xiiij.qd dulci9 melle? Sz rectitudo ꝑtinet ad sc̄dm aduentū.tunc em̄

aculeū ostēdet q̄ modo solū mel ostēdit. ⁊
iō dr̄ ꝙ tunc erit rectus. Ferrū em̄ incur-
uatū nō pōt inferre vuln⁹ profundū: sed
opꝫ ꝙ rectificet̄. De⁹ autē ferro cōparat̄
Dan. ij. ferrum domat oīa. Istud ferrū
fuit incuruatū in p̄mo aduentu in carne
mortali ⁊ passibili: q2 pronus ⁊ inclinat⁹
ad nostrā miseriā: sed tunc erit rectus ad
percutiendū ⁊ ꝓfundū vulnus infliget.
q2 non solū corp⁹ reprobi ferrū pertransi
bit: sed etiam animā. et iō dic̄ btūs Gre-
gorius in homel̄. de ascensiōe. Hoc in no
bis perpēdendū est: q2 is qui placiduꝫ se
ostēdit: terribilis veniet: et q̄ꝙ nobis in
māsuetudine pepcit: in rigore exhibebit:
quia tāto tūc ad iudiciū districtior veniet
quāto nob̄ ante iudiciū magnā patiētiā
prerogauit. Hec ille. Et iō scribit̄ in Ps.
cxviij. Iustus es dn̄e ⁊ rectū iudiciū tuū.
Et sic ptꝫ quare venit māsuet⁹ in primo
aduentu: vt in scd̄o cum rigore puniat: et
iō debemus eū in p̄nti vita q̄rere cū mā
suetudine: ne in iudicio q̄ramus cū rigo-
re. iuxta consiliū sophonie. ij. Querite iu
stum: querite māsuetū. ⁊ sequitur. si quo
modo abscōdamini in die furoris dn̄i.
¶ Quarto xp̄s venit māsuetus: vt daret
nobis exēplū valoris. Hoc exēpluꝫ quod
dedit nobis in sua māsuetudine: est exē-
plum humilitatis. hūilitas em̄ est q̄dam
virt⁹ magni valoris. nō ꝙ p se valeat: sed
facit valere. Sic est de hūilitate sicut de
cifra. cifra enim in nūero nihil de se valet
sed facit alias valere. nam facit valere in
scd̄o loco decies: ī tertio centies: in q̄rto
numero milies. et sic ascēdendo vsq3 ad
metam numeroꝝ. Sic xp̄s qui hodie in-
trauit hierl̄m māsuet⁹ et valde humilis:
cum esset dn̄s oīum: non fuit reputatus.
nam ad sex dies fuit vilipensus: ⁊ ꝑ nul-
lo reputat⁹: sicut ꝓphetatuꝫ fuerat et di-
ctū Esaie. liij. in ꝑsona impioꝝ dicētium
de xp̄o. Desiderauimus eū despectū ⁊ no
uissimū viroꝝ. vn̄ nec reputauim⁹ eū. Sꝫ
hec virtus hūilitatis fecit eū ꝓculdubio
valere: quia ꝓpter hoc meruit in die ascē
sionis exaltari. et iō dicit apl's ad Phili.
ij. loquens de xp̄o. Humiliauit semetip̄m
fact⁹ obediens vsq3 ad mortē: mortē aūt
crucis. ꝓpter qd̄ et deus exaltauit illū: et
donauit illi nomē qd̄ est super oē nomē:
vt in noīe iesu/ oīne genu flectat̄ ⁊c. Hoc
ergo exēplū tanti valoris dedit nobis xp̄s
et ꝓpter hoc venit māsuetus. et ideo di-
xit in sua predicatiōe. Discite a me q2 mi-
tis sum et humilis corde. Math. xi. Hoc
exemplū debemus suscipe et in cordibus
retinere. iuxta ↄsiliū apl'i inquientis. ij.
ad Timoth. ij. Seruū autē dn̄i nō opꝫ li
tigare: sed mansuetū esse oībus. et Ecci.
x. Fili in mansuetudine serua aīam tuā.
Quia ergo venit māsuet⁹: in māsuetudi-
ne suscipiamus insitum ṽbum. Jacobi. j.
Hic per grām. ⁊ in futuro ꝑ gloriā. Amē.

¶ Dn̄ica secūda aduentus. Sermo. j.

Exurget regere
gētes. Ro. xv. In om̄i bene
ordinata republica/ oīs re-
ctor qui vult bn̄ regere po-
pulū suū: tria obseruare te-
netur in regimine suo.

Primū ꝙ curam habeat de republica/ ⁊
diligat communitatē.

Scd̄m ꝙ obseruet iusticiā et faciat equi
tatem.

Tertiū ꝙ habeat clementiā et manute-
neat pietatem.

¶ Primū ⁊c. Greci q̄diu habuerūt curā
et dilexerūt rempublicā: tenuerūt regnū
et imperiū. et q̄n cōtrariū fecerūt: perdi-
derūt. Hoc idē dr̄ de romanis. Et aristote
les ī libro politicoꝝ dicit: ꝙ q̄n rex in regi
mine reipublice facit ↄ̄triū: non dꝫ dici
rex: sed tyrānus. ideo ꝓph̄a in ps̄. Qui
regis israel intende. Intēde in regimine
tuo ad bonū reipublice. ¶ Secūdū prin
cipale ⁊c. Narrat Arist. vbi. s̄. ꝙ propria
ṽtus regis vel principis est ipsa iusticia.
iō clamabat sapiēs Sap. j. O reges dili
gite iusticiā qui iudicatis terrā. vn̄ Aug.
iiij. de ciui. dei. ca. iiij. Remota iusticia a
regnis q̄d sunt regna nisi magna latroci-
nia? ¶ Tertiū p̄ncipale ⁊c. Multū decet
regē seu principē habere clementiā. sicut
dicit Seneca in libro de q̄ttuor ṽtutib⁹.
Istā miam habuit rex dauid. imo ip̄e rex
dauid ī sua mīa ↄsecutus est sedē regni in
scl'a. ij. ⁊. iij. Reg. ix. Ecce audiuim⁹ ꝙ re
ges isrl' clemētes sunt. ⁊ Prouer. ij. Mia
et ṽitas custodiunt regē: ⁊ clemētia thro
nus eius firmabit̄. Ad ꝓpositū/ Rex re-
gū ⁊ dn̄s dn̄antiū fili⁹ dei: in suo duplici
aduētu/ ista tria dr̄ obseruasse. Primo di-
lexit cōitatē sicut bon⁹ rector. imo ꝑ cōi-
tate se morti exposuit: ad modū illi⁹ regis

de quo narrat btūs Aug̃.li.xviij. de ciui.
dei.c.xix.ꝙ depositis regalib⁊vestib⁊:⁊ de
posito diademate īduto paupe habitu:ꝓ
tota cōitate obsessa exposuit se morti:⁊ se
hostib⁊ obtulit.ꝙ occiderūt eū: q̄ mortuo
ciuitas remāsit in pace. Ad ꝓpositū.ciui-
tas ista: mūdus ꝙ lōgo tpe fuit in guerra
obsessus ab hostib⁊ īfernalibus.venit rex
de celo fili⁊ dei: ꝙ sibi īduit pauperē habi
tū naturā humanā. habitu inuēt⁊ vt hō.
Philip.ij.qui ꝓuenit ⁊ ꝓuidit cōitati de
magno bono.s.de pace q̄ est maximū bo-
nū ī republica.attulit pacē ⁊ ī mūdo pacē
reliq̇t. Iste fuit salomō rex pacific⁊:qui re
gnauit ⁊ rexit ppl'ꝫ ī dieb⁊ pacꝫ.Ecc̄i.xlvij.
¶ In secūdo aduētu obseruabit iusticiā:
nā reget ī virga ferrea: vt sit ille rector de
quo Apoc̄.xij. vbi d̄r ꝙ btūs iohānes vi-
dit mulierē grādē parientē filiū ꝙ rectur⁊
erat gētes ī virga ferrea. Itē idē iohānes
ad ꝓpositū vidit equū albū: et sedētē sup
eū:⁊ ꝙ sedebat pugnabat cū iusticia: ⁊ ve
stitus erat veste aspersa sanguīe: ⁊ nomē
ei⁊ vocabat̄ v̄bū dei.⁊ ex ore ei⁊ exibat gla
dius ex vtraqꝫ pte acut⁊:vt ī ipso pcutiat
gētes.⁊ ip̄e reget eos in virga ferrea. Per
equū albū ītelligit̄ hūanitas xp̄i/ ī q̄ nul-
la macula pctī fuit:ī q̄ xp̄s sedebit.i.appa
rebit ⁊ iudicabit ī iudicio gn̄ali:et pugna
bit cū iusticia.i.iudicabit:qꝛ regnabit rex
⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā. Nēpe iste rex nō
flectet̄ timore:cū sit potētissim⁊. nec amo
re cū sit iustissimus. nec rācore cū sit opti-
mus. nec cupiditate cū sit ditissim⁊. Vesti
tus erit veste aspsa sanguīe. hoc d̄r: qm̄ in
corpe iudicātis apparebūt cicatrices pla-
garū ī illo iudicio. gladi⁊ ex vtraqꝫ pte acu
tus figurabat sn̄iam iudicis que habebit
duo capita. vnū caput. venite bn̄dicti. ali
ud. Ite maledicti. Reget eos in virga fer-
rea. Hic sciēdū ꝙ virga vtūtur magr̄i ī si-
gnū eruditiōis. virga vtunt̄ pastores ī si-
gnū regiminis. virga vtunt̄ reges ī signū
honoris. Istis virgis vsus ē xp̄s tāq̄ ma
gister/pastor/⁊ rex. Tāq̄ magr̄ vsus ē vir
ga.i.ligno salutifere crucis:ī q̄ ligno ipse
dn̄s ⁊ magr̄ disciplinat⁊ fuit. Tāq̄ pastor
bon⁊ vsus est virga regiminis boni. vn̄ in
ps̄. Dn̄s regit me ⁊ nihil mihi deerit. ⁊ se
quit̄. Virga tua ⁊ bacul⁊ tu⁊ ⁊c̄. de quo re
gimine dei dicet̄ īferi⁊ in ꝓsecutione. Itē
vtet̄ tāq̄ rex virga ferrea īflexibili:ꝙ voca
tur iusticia q̄ nō flectet̄ sicut dictū ē. sicut

virga ferrea flecti non potest.
¶ Tertio ṗncipalr̄ ip̄e rex xp̄s ostendit cle
mētiā ī ṗmo aduētu: ⁊ ōndet ī sc̄do aduē
tu. de ṗmo aduētu. Nō ex operib⁊ iusticie
q̄ fecim⁊ nos: sꝫ s̄m mīam suā saluos nos
fecit: nō ex merito alicui⁊ pure creature: sꝫ
sola mīa sua. ad Titum.iij. et fuit magna
mīa ista. tūc mīa ⁊ v̄itas obuiauerūt sibi:
iusticia et pax osculate sunt. Attētis istis
que dicta sunt de ꝓuidētia: de iusticia: de
mīa ad regimē necessarijs: possum⁊ cōclu
dere ꝓphetiā de xp̄o: cū oīa h̄ habuerit ꝙ
Exurget regere gētes. Ubi tria registrāt̄.
Primo discreta ꝓuidētia. exurget
Secundo oblata iusticia. regere
Tertio collata mīsericordia. gentes

Prima pars.

¶ Quantū ad secūdū in

quo fundatur sermo: sciēdū ꝙ regimē in
multiplici differentia reperitur. Est enim
Primo regimē gn̄ale/machine mūdialis.
Sc̄do regimē speciale/ ecclesie militātis.
Tertio regimen spirituale/vbi est difficul
tas in regendo.
Quarto regimen temporale/vbi est varie
tas in presidendo.
¶ Quātū ad primū: regimē dn̄i dei nr̄i est
ṗmū ⁊ gn̄ale quo regit̄ mūdus iste. ꝯ mul
tos q̇ dixerūt ꝙ fortuna regit̄. cui⁊ oppo
sitū affirmat Boe.i.s.de ꝯso. q̇ vult dicere
ꝙ de⁊ oīpotēs ꝯditor orbis ꝑpetuo īnix⁊
solio: oīa creat siue gubernat: vt dicat mū
dus. dn̄s regit me. Vn̄ venit ꝙ hyems sit
frigida. ver tēperatū. estas calida: ex regi
mine ꝓuidētie dei. Vn̄ h̄ ꝙ aīalia a noci
uis se defendāt. aliq̄ cū dētib⁊. aliq̄ cū cor
nib⁊. aliq̄ cū pedib⁊: Vn̄ h̄ ꝙ nūc sit dies
et īmediate sit nox: dies ad operādū. nox
ad q̇escēdū: Vn̄ hoc ꝙ vna p̄ria abūdat ī
blado: alia ī vino: alia ī oleo: alia ī aīali-
bus ⁊c̄. totū ex diuina ꝓuidētia. ex ꝓuidē
tia diuini regimīs. Vn̄ hoc ꝙ ī mūdo ali-
qui sint p̄sidētes: aliq̇ subditi: aliq̇ clerici:
aliq̇ laici: aliq̇ nobiles: aliq̇ paupes: aliq̇
diuites: aliq̇ sutores: aliq̇ sartores: aliqui
mercatores: aliq̇ laboratores: totū ex ꝓui
dētia diuini regiminis. ¶ Sꝫ hic sunt du
bia. vnū q̄re de⁊ oīpotēs: ꝙ regit mūdū: in
suo regimine ꝑmittit malū in mūdo: Rn̄
det̄. de⁊ oīpotēs ꝑmittit malū ꝓpter ali-
quas rōnes. Prima rō: vt bonū appareat
meli⁊. vn̄ Aug̃. Malū suo loco positū emi

BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
DE
GRANADA

nēti⁹ cōmēdāt bonū. Scđa rō:vt nob̄ sit nota iusticia dei. Nā si de⁹ oipotēs oēs saluaret ex mīa:nō appareret ei⁹iusticia.⁊ si oēs puniret seu dānaret ex iusticia: nō appareret diuina mīa. Tertia rō:vt sctī pbētur ⁊ exerceant̄ p malos sicut pꝫ de martyrib⁹. ¶ Scđm dubiū vtrū oipotens de⁹regat mūdū atqꝫ gubernet p se vel per ministros? Rñdet̄. vbi sciēdū ꝙ ī mūdo isto q̄dā sunt supiora:q̄dā media:q̄dā iferiora. et diuina ꝓuidētia talis ē:ꝙ de⁹ oipotēs supiora regit p se.media p supiora: iferiora p media. Itē q̄dā sunt spūalia:q̄dā corporalia:⁊ de⁹ oipotēs regit corpalia p spiritualia.s. p angelos:q̄ꝝ q̄dā regūt regna et iperia:q̄dā ꝓuicias:q̄dā ciuitates: villas et castra:q̄dā singulares ꝑsonas. Iste rex de⁹ oipotēs sicut dic̄ Greg.i home. regit q̄s ꝯdidit tāq̄ subiectos dñs ī domo. et istud est primum regimen.

¶ Scđm regimē ⁊c. Sctā mr̄ eccl'ia ē vnū nobile regnū:de q̄ apl's.j.Thessal' ij.vocauit vos de⁹ ī suū regnū. Uos xp̄ianos de⁹ oipotēs vocauit ꝓpter baptismū ī regno eccl'ie militātꝫ deo ꝑmittēte. Istud regnū diuisum ē ⁊ p ꝯñs desolatū:qm̄ regnū diuisum desolabit̄. Luc.xj.⁊ ī euāge. Sil'e ē regnū celoꝝ.p regnū celoꝝ pōt ītelligi presens eccl'ia. sicut dic̄ Greg. Regimē isti⁹regni nobile ē valde: qm̄ ipa regit̄ spūsctō. et cōparat̄ istud regimē regimini nauis i mari. Unde ecclesia comparatur naui propter aliquas rationes.

Primo ratione forme.
Secundo ratione continentie.
Tertio ratione eminentie.
Quarto ratione sustinentie.

¶ Primo rōne forme: qm̄ nauis in duob⁹ capitib⁹ dr̄ stricta:sꝫ ī medio ampla. et sic mr̄ eccl'ia in ṗncipio mūdi fuit stricta:qm̄ tūc ī ṗncipio.s.tpe legis nature/⁊ tpe legis scripture/pauci fuerūt fideles p respectū ad ifideles. Itē tpe apl'oꝝ.ad idē. Itē in fine mūdi pauci remanebūt fideles propter persecutionē.sꝫ nūc ī medio tpe ples sunt p gratiā dei. Itē dr̄ nauis scđo rōne ꝯtinētie ⁊c. vñ nauis ꝯtinet hoies ⁊c. q̄s ducit ad portū. ꝯtinet vētū:arborē:velū: remiges.ibi sunt merces. ibi sūt naute regētes.ibi sunt picula/tēpestates. Ista sūt oīa ī eccl'ia sctā dei:qm̄ eccl'ia hoies fideles ducit p fidē ad portū gl'ie paradisi. Jone.j.scriptū ē qm̄ ipe ionas inuenit nauē eūtē ī tharsis:qđ designat portū eternitatis. Uēt⁹ iplēs est spūsctūs q̄ regit ecclesiā:q̄ nō deficiet:nec submerget̄ ꝑpt optimū regimē suū. Arbor ī medio crux bñdicta.arbor decora nimis. Uelū vbi sunt q̄ttuor colores:pōt dici doctrina q̄ttuor euāgelistaꝝ.vel dic ꝙ velū ē caro xp̄i ī crucis arbore extēsa. Remiges sunt āgeli q̄ post spūsctm̄ regunt ecclesiā sanctā dei. Merces sunt tres stat⁹ hoīm:vtpote ꝯtinētiū: ꝯiugatoꝝ:⁊ virginū. Itē sunt ibi tēpestates ⁊ picula:vtpote piculū tyrānoꝝ. piculū hereticoꝝ. piculū scismaticoꝝ.⁊ piculū falsoꝝ xp̄ianoꝝ. Naute sūt aīe:q̄ q̄diu existūt ī corpe:sunt ī piculis multis. vñ Ber. In mari marsilie de q̄ttuor nauib⁹ vix pit vna. In mari hui⁹mūdi de q̄ttuor aīabus vix euadit vna. Itē eccl'ia dr̄ nauis ratiōe eminētie.nā ipm mare eminens fluctusqꝫ maris:q̄s ꝑmit⁊ frāgit.s.ipios:q̄ sunt q̄si fluct⁹ maris. vñ ipij q̄si mare feruēs. Itē rōne sustinētie. sustinet em̄ vētos tētationū q̄b⁹ impellit̄ fluct⁹ hereticoꝝ ⁊ falsorū xp̄ianoꝝ q̄bus cōcutit̄/et tñ nō frangitur nec frangetur. Facta est ergo ecclesia quasi nauis institoris. Prouerb.vlti.

¶ Tertiū regimē qđ dr̄ spūale: ī q̄ est difficultas ad regēdū:ē hō. vbi sciēdū ē/ꝙ hō est qđdā nobile regnū/ī q̄ regno ītellect⁹ est rex siue rō.voluntas regina.ppl's q̄ dꝫ regi p rōnē sunt corpales sensus. Narrat aristo.ꝙ hō regit bestiā: mascul⁹ regit femellā:⁊ aīa regit corp⁹.⁊ vbi oppositū cōtingit: regimen est pessimū. vñ scriptū est Eccl's.x. Ue terre cui⁹ rex puer ē. puer est sensualitas ī hoīe.et rō pōt dici hō senex. Ue q̄ illi aīe vbi sensualitas regit:⁊ rō ancillat̄. In isto regno sūt duo:q̄ difficiliter pñt regi:sicut sunt cor ⁊ ligua. Primo cor hoīs ē puerū regiminis sicut dic̄ Greg.li. iiij.moral'. Praua inq̄t opavitare difficile est. Rō ē:q: ita ē de corde/ sicut de argēto viuo qđ semp est ī motu al's deficeret nisi moueret̄. Itē ligua multū de difficili pōt regi. Uñ oīs bestia quātūcūqꝫ siluestrꝫ:ab hoīe regit̄ ⁊ domat̄.sꝫ linguā null⁹ hō domare pōt.de ista ligua loquit̄ Hugo.li.ij. de aīa. Lingua (inq̄t) dr̄ q: lingit adulando:mordet detrahēdo:occidit mētiēdo:ligat ⁊ ligari nō pōt:sed labit̄ ⁊ fallit.labit̄ vt āguilla:penetrat vt sagitta: tollit amicos:⁊ multiplicat inimicos:mouet rixas: seminat discordias: vno ictu multos per

tit ꝛ interficit. blãda est: ꝛ subdola. lata ꝛ
parata ad examinãda bona: ꝛ miscẽda ma-
la. qm̃ mors et vita ĩ ptãte lingue. nõ põt
melius regi ꝙ tacẽdo: ꝛ silẽtiũ tenẽdo: ꝛ cõ
pescẽdo. Jõ antiq̃ scti pr̃es: q̃tenus ligũã
bñ regerẽt ꝛ custodirẽt: alij ꝑ triginta an-
nos tacebãt: alij lapides in ore portabãt:
vt sic tacere addiscerẽt: ꝛ silẽtiũ seruare va
lerẽt: ꝛ vitare mala q̃ ꝓueniunt a lingua.
Itẽ sunt alique hoĩs passiones in isto re-
gimine vite sue: q̃ turbãt suũ regimẽ: sicut
gaudiũ excessiuũ: ꝛ tristicia excessiua. de q̃
bus Boẽ. li. j. de ꝯsol. phie metro. vij. Si
vis (inq̃t) lumine claro cernere verũ: tra-
mite recto carpere callẽ: gaudia pelle: pel
le timorẽ: spẽq; fugato: nec dolor assit. Nu
bila mẽs est: vinctaq; frenis: h̃ vbi regnãt
Expõit: qm̃ ad tollẽdũ turbationẽ cordis
pellẽde sunt q̃ttuor passiones ĩ corde/ ꝛ re
primẽde: q̃bus regnãtibus turbat̃ animus: q̃
sunt: gaudiũ excessiuum: tristicia siue do-
lor: spes ꝛ timor. Gaudiũ ẽ de bono pñte.
tristicia siue dolor de malo pñte. spes ẽ de
bono absente: ꝛ timor etiã de malo absen
te. Iste passiones vbi regnãt turbãt ꝛ ob
Questio. scurãt intellectũ ꝛ rõnẽ. Sed põt q̃ri: quõ
hõ põt regere domũ/ postꝙ dictũ est quõ
dz regere seipm̃. Ubi sunt notanda verba
bti Bern̄. ĩ libello quẽ cõposuit de regimi
ne domus. Sup oĩa habeas diligẽtiã de ne
gocijs: qm̃ status hoĩs negligẽtis domũ fa
cit ruinosam. Boe. ĩ disciplina scholariũ.
Sicut in vnoquoq; ope mr̃ inuenit̃ diligẽ
tia (al's cõstantia) ita vniuerse doctrine ꝛ
discipline nouerca est negligẽtia. Itẽ de
pane grosso ꝛ nõ delicato nutries familiã
tuã. scriptũ ẽ enĩ. Qui delicate nutrit ser-
uum suum: postea inueniet eũ contuma-
cẽ. Prouerb. xxviij. sicut ptz de agar. Sũ-
ptus nõ superabũt lucrũ siue receptã. im
mo aliquãtulũ si ẽ possibile recepta supe
rabit expensam/ ꝓpter casus varios emer
gẽtes. Aufer de corde auariciã: qm̃ auari
cia est timor pauptatis: ꝛ si es auarus sem
per in pauptate viues. si habes bladũ nõ
diligas caristiã: qm̃ diligẽs caristiã cupit
eẽ pauperũ homicida. vẽde bladũ cum sa
tis valet: nõ qñ ꝑ pauperẽ emi non põt. si
vis edificare: moueat te necessitas non fa
cultas: in vestibus nõ eris multum curio
sus: qm̃ vestis sumptuosa ꝓbatio est pau
ci sensus. Ad virũ in domo pertinet domi
nari: qm̃ sicut aĩa regit corpus: homo be-

stiã: masculus feminã: ita dñs domũ suã. ꝙ
aĩa regat corpus vt dicit btũs Aug. de quã
titate aĩe. aĩa est q̃dã substãtia rõnis par
ticeps: regendo corpori accõmodata.
¶ Quartũ regimen ꝛc̃. Istud tẽporale re-
gimen frequẽter variatur et mutatur. vn-
de in regno iudeoꝝ vbi primo regnauerũt
iudices: postmodũ iudei non contenti de
regimine iudicum: petierũt regem: et mo
do iudei sunt sine rege. Item in gentibus
romanis: fuit frequenter mutatũ regimẽ
qm̃ primo rexerũt se per reges: et reges fa
cti sunt tyrãni. postmodum rexerũt se per
consules et senatores. Item propter iniu
sticias regum/ regnum trãsfertur de gẽte
ad gentem: ꝛ de regno ad populũ alterũ.
sicut ptz de regno saul' ad dauid. sicut pa-
tet de regno assyrioꝝ ad persas. de regno
persarũ ꝛ medoꝝ ad grecos. de regno gre
corum ad romanos. de regno romanorũ
ad gallos. de regno maioricarũ ad arago
neñ. Sed quid dicemus de regno glorio-
so oĩm sanctoꝝ: nunq̃d mutatur? absit. ibi
regnãt oẽs scti amicti stolis albis. regnũ
eterne btĩtudinis. ibi ẽ agnus ĩ medio thro
ni. In illo regno rex veritas/ lex charitas/
dignitas/ eq̃tas/ pax/ felicitas/ vita eter-
na. Aug. de ciui. dei. Cuius dignitatis ꝛc̃.

¶ Dñica secunda aduentus. Sermo. ij.

ERunt signa ĩ sole. Luc̃. xxj. Teste sacro elo-
quio: diebus preteritis in so-
le corporali tria grandia si-
gna visa sunt atq; repta in-
solita: et oculis hominum admiranda.
Primum fuit statio in celo: datum popu-
lo triumphanti.
Secundum fuit retrogradatio: datum re-
gi vitam postulanti.
Tertium fuit obscuratio: datum xp̃o mor-
tem patienti.
¶ Primũ signũ in sole est admirabile qñ
stetit ĩ medio celi. de q̃ signo Josue. x. vbi
legit̃: ꝙ iosue volens pugnare ꝯ og reges
qui occupabãt terrã ꝓmissionis precepit
soli ne moueret̃. stetit ergo sol ĩ medio ce-
li: ꝛ non festinauit occũbere spacio vnius
diei. ꝛ nũꝙ fuit tã lõga dies obediẽte dño
voci hoĩs. Statio illa solis figurabat fili
um dei: qui debebat stare ꝛ moram facere
in medio vteri virginalis. Magnũ et stu
pẽdum signum: ꝙ sic steterat sol: cum de

natura ſua ſit ſemper moueri. Magnum ſignum fuit in eccl'ia incarnatio filij dei. Maiꝰ ſignū q̄ʒ vnq̄ʒ fecerit deus. de quo ſigno Maximus. in ſermone de natiuitate xp̄i. Viderunt (inquit) patres nr̄i magna mirabilia dei. inter que recitat
Qualiter celū cibū angelicū miniſtrauit.
Lapis potū dulciſſimū propinauit.
Jordanis fluuius retroceſſit.
Sol in celo immobilis ſtetit.

¶ Hoc ꝟo ſignū nullis ante videre hominibꝰ datū eſt: vt vnigenitꝰ altiſſimi: queʒ trementes angeloꝝ poteſtates ſuſcipiūt: hoīem ſe hoībus exhiberet. Ex iſto grādi ſigno qd̄ apparuit in ſole xp̄o: ſigna multa alia ſunt viſa ſubſequēter in celo. i. in eccl'ia militāte: vt q̄n virgo pepit et ꝯcepit: brutū creatorē adorauit: puer ī vtero tripudiauit: ſtella noua apparuit: tres ſoles in oriēte viſi ſunt: panis eſurijt: fons ſitiuit: lux obſcurata eſt: ꝟtꝰ infirmata eſt: vita mortua eſt: iuſticia condemnata eſt. Propter iſta ſigna ⁊ multa alia potuit dicere deꝰ noſter illud Exo. xxxiiij. Videntibus ciuitatibꝰ ſigna faciā que nūq̄ʒ ſunt viſa ſup terrā. Facta ſtatione in ſole: duo dies facti ſunt vna dies. vnꝰ namq̄ʒ dies fuit deꝰ; alius dies hō: ex q̇bus factꝰ eſt vnus xp̄s. deus em̄ et homo vnꝰ eſt xp̄us in ſymbolo. Scd̄o iſtud ſignum deſignat ſcd̄m aduentū filij dei ad iudiciū: qui ſtabit in medio aeris: cuius facies lucebit ſicut ſol in ꝟtute ſua. Apoc. j. Jn ſole xp̄o erūt ſigna. vtpote apparebunt ibi ſigna clauoꝝ. ſignū lācee ī latere. ſigna flagellorū in toto corpore. ſigna ſpinarū in capite. Et dicit Chryſoſto. ꝙ angeli portabūt crucē: et regalē aduētū nob̄ denūciabūt: ⁊ ſic verificabit̄ thema. Erūt ſigna ī ſole.

¶ Scd̄m ſignū principale in ſole fuit retrogradatio. Jſtud ſignū litteraliter regiſtratur. iiij. Reg. xx. ⁊ Eſaie. xxxviij. vbi loquit̄ ꝙ in ſignū exaudite orōnis reg̃ ezechie: qm̄ ipſe poſtulauerat: ſol reuerſus ē decē lineis: ſeu decē gradibꝰ. ſicut reptuʒ eſt in horologio achaʒ. Moraliter xp̄s ſol eſt. ſicut al's dictū eſt. noueʒ gradus ſunt nouē ordines angeloꝝ: ⁊ decimus hūana natura. ⁊ ſic filius dei deſcendit decē gradus: q̄n incarnatus eſt: q: tunc tātū ſe humiliauit: ꝙ minuit ſe paulominꝰ ab āgelis: formā ſui accipiēs. Vel magis ꝓprie decē gradus humilitatis. Et primus q̄n creator oīm effici voluit creatura. ſcd̄us q̄n ip̄e conſeruator oīm: indiguit tutore. tertius q̄n ipſe ſine principio ⁊ fine tpaliter voluit humanari. quartꝰ q̄n ipſe dn̄s voluit eſſe homībus ſubditus. quintus qm̄ ipſe deus voluit eſſe hō. ſextus q̄n iuſticia voluit ab iniuſto iudicari. ſeptimꝰ qm̄ ipſe vita voluit corpaliter mori. octauus qm̄ ipſe beatus voluit miſeriā pati. nonus qm̄ ipſe doctor voluit in puericia edoceri. decimꝰ qm̄ ipſe pater voluit eſſe filius. Ezechias qui interp̄tat̄ auxiliatus a dn̄o: eſt genus humanū qd̄ grandi auxilio indigebat: et q: infirmū et captiuum: et q: morti condēnatū. et ꝓpter iſta grandia mala/ſol iuſticie deſcendit in horologium: per qd̄ intelligit̄ virgo gl'ioſa mater dei: in qua ſicut in horologio fuit ꝟtutum ſpūalis melodia: vtpote cāpane que in aduentu iſtius ſolis dulciter ſonuerūt preſertim verecūdia puellaris in apparētia angeli gabrielis in q̈ fuit verecunda. Secunda cāpana mūdicia virginalis: cū dixit. quō fiet iſtud qm̄ virū nō cognoſco Tertia cāpana obediētia ſeu humilitas ſingularis. ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ⁊c.

¶ Tertiū ſignū in ſole pricipaliter eſt obſcuratio: que deſignabat paſſionem ſaluatoris: et non ſolū obſcuritas ſeu eclipſis: īmo alia ſigna ſicut ſolis
Eclipſatio.
Solis percuſſio.
Solis tectio.
Solis occaſus.

¶ Primū ſignū ⁊c. de iſto ſigno Apoc. vj. Sol factus eſt niger ſicut ſaccꝰ cilicinus idest xp̄s vilis a iudeis reputatꝰ. quoniā ip̄m peccatorē reputabāt q̇ pctm̄ nō fec.

¶ Secūdū ſignū percuſſio. Apoc. vj. Percuſſa eſt tertia pars ſolis. Jn ſole chriſto ſunt tres ꝑtes. ſcʒ diuinitas: aīa et corpꝰ prima pars. i. diuinitas nō eſt percuſſa: nec ſcd̄a ſcʒ aīa: ſed tertia. ſ. corpus ꝑcuſſum/flagellatuʒ/ſputū/ſpinis coronatū/clauellatū/aceto potatū/crucifixum/lanceatum: et ſic atrociter percuſſum.

¶ Tertiū ſignū ſolis tectio. Ezech. xxxij. Solem nube tegam. inq̇t deꝰ pater qui tunc filium nube texit q̄n ipſum tentari: tribulari fatigari: et occidi permiſit.

¶ Quartū ſignū occaſus. de quo Amos. viij. Occidet ſol ī meridie. Occaſus iſte/mors ieſu xp̄i. Per iſtum occaſum ſolis

Diabolus destructus est.
Pauor homini incussus est.
Porte hierl'm aperte sunt.

¶ Primo p occasuz solis diabolus destructus est.j.Machab.x. Inualuit preliū nimis.i.persecutio ꝯtra xp̄m tp̄e sue passionis.donec occidit sol.i.xp̄s in morte. demetrius.i.diabolus vsq3 ad iudiciū religatus est.¶ Item per occasum isti⁹ solis/ pauor homini incussus est.Geñ.xv. Cum sol occūberet pauor irruit super abraā.i. cum xp̄us pateref pauor irruit sup hoīes nec mirū quia tunc sol eclipsatus ē: terra tremuit:petre scisse sunt:monumēta apta sunt:latro clamauit de cruce: ⁊ xp̄s clamando expirauit.¶ Itē p occasum istius solis porte hierl'z.i.sacramēta eccl'ie apta sunt nobis:qm̄ ab eius morte efficaciam habuerūt. Neem̄.vij. Nō aperienf porte hierl'm vsq3 ad occasum (al's calorē) solis.i.vsq3 ad mortem xp̄i. Sed nunq̇d in aduentu xp̄i ad iudiciū apparebūt signa in sole naturali et in alijs luminarib⁹ celi:'vtiq3.tunc erūt signa in sole luna ⁊ stellis in terra ⁊ in mari etiā in aere. de istis signis Iohel'.ij. Sol conuertetur in tenebras:et luna non dabit lumē:et stelle cedent de celo. Rōnem istoꝝ signoꝝ in luminarib⁹ celi/assignat Chrysosto. Patrefamilias moriēte dom⁹ turbaf: familia plāgit:et vestimētis nigris induif. Sic hūano genere:ꝓpter qd̄ facta sunt oīa :circa finē ꝯstituto:celi ministeria lugebūt:⁊ cādore deposito:tenebris induenf. Et non solū in celi luminarib⁹ erūt signa : s3 etiā in terra:vtpote pressura gentiū.erit tribulatio et angustia magna tp̄e antixp̄i: q̄lis nunq̄ fuit:nec deinceps erit. Itē surget gens ꝯ gentē:et regnū aduersus regnū:⁊ erūt terremotus ꝑ loca: et pestilentie et fames:et signa magna. Erūt etiā in mari signa:quia dr̄.pre ꝯfusione sonitus mar'. qm̄ mare terribilē dabit sonitū : et littus maris agitabif tēpestate. Siq̇dē in mari erit tēpestas immensa et inaudita : q̄ hoīes conturbabit in tm̄: q̄ hoīes habitantes iuxta mare:⁊ hoīes insulares:pre timore rugitus maris/fugient ad mōtes et ad loca q̄ sunt elongata a mari.terribilia erunt ista signa.vñ Hieroñ. ponit.xv. signa que dicit se inuenisse in annalibus iudeoꝝ que sunt ista. Primū qm̄ prima die ante iudiciū eriget se mare sup altitudines montiū.iuxta illud ps̄. Mirabiles elatiōes maris. Scd̄m secūda die sic mare descēdet vt vix videri posset. Tertium tertia die belue maris terribilē dabūt rugitum vsq3 ad celū. Quartū quarta die ardebit aqua maris. Quintū quīta die herbe plangent et arbores emittēt rorē sanguineū. Sextū sexta die ruent et cadent oīa edificia terre. Septimū septima die erit gn̄alis terremotus in toto mundo. Octauū octaua die adequabif terra nec erunt montes nec colles. Nonū nona die intrabūt hoīes in terra cauernas terre. Decimū decima die exibūt homīes de cauernis terre:⁊ ibūt sicut amentes:nec poterunt se adinuicē iuuare pre stupore istorū signorū. Undecimū vndecima die stelle cadent de celo:et videbūtur cadere : q3 retrahent lumen suū:⁊ virtutes celorum mouebunf. Duodecimū duodecima die morienf oēs hoīes qui tūc erunt:vt cum mortuis resurgāt. Tertiūdecimū tertiadecīa die ardebit celū:et supficies aeris. Quartūdecimū quartadecīa die mortui resurgent. Ultimo die fiet iudiciū in iusticia ad vitam. Ad quam ⁊c.

¶ Dn̄ica secūda aduentus. Ser.iij.

ERunt signa in sole et luna ⁊ stellis. Luc.xxj. et de h° habef Maf. xxiiij. Eccl'ia sctā catholica facit sicut bona mater ⁊ sapiēs: que qn̄ vult q̄ filius su⁹ faciat aliq̇d: primo blandif ei : et rogat dulcib⁹ ꝟbis/ q̄ faciat illud qd̄ sibi precipit: sed si fili⁹ est ita dur⁹ et peruersus q̄ non pōt eū inducere amore: vertit manū:⁊ incipit sibi minari:⁊ dicere ꝟba dura:vt saltē cogere eū possit timore. et frequēter contingit q̄ filius citi⁹ obedit matri timore q̄ amore. Ita recte facit eccl'ia isto tempore. qm̄ in dn̄ica preterita facta fuit mentio q̄uo filius dei venit in mundū istū cum magna humilitate: et natus est de maria ꝟgine ꝓpter amorē pc̄torum. Et quare eccl'ia facit memoriā de hoc? Certe ad hoc vt peccatores inducantur ad faciendā penitentiā amore illius/ qui eos tantū amauit. Sed quidā fuerunt sicut peruersi filij de natura seruoꝝ:qui potius mouentur timore q3 amore. et ideo eccl'ia in dn̄ica hodierna facit mentionem de iudicio terri-

bili:quod erit in fine mūdi:ad hoc ꝙ pec catores qui nolunt ꝯuerti amore filij dei incarnati:saltē cōuertant̄ timore filij dei irati. Et ideo in euangelio hodierno christus facit tria.
Terret malos.
Mulcet bonos.
Confirmat sermones suos.

Prima pars.

¶ Unde xp̄s recte facit

sicut faciunt dn̄i regnoꝝ et sapiētes rectores:maxime qn̄ intrāt in regimine: p̄mo minantur malefactoribus. consueuerunt em̄ dicere. Si ego inuenero homicidā/latrones/vel aliquē qui turbet regnū meū: ego faciā talem vindictā ꝙ audietur per totū mundū. Ideo rogo vos dn̄i ꝙ bene faciatis: qr sicut habeo volūtatē habēdi me durū et asperū contra malos:ita ꝓpono curialiter ꝛ benigne me habere ad bonos:ꝛ facere eis oēm gratiā: et cōsolationem. Nec cogitetis ꝙ v̄ba mea sint v̄ba pueri:qr sicut dico ita faciā. Ita cōsueuerūt dicere rectores ciuitatū. vnde d̄r vulgariter:deꝰ me custodiat a iusticia noua. Et ita recte loquit̄ xp̄s hodie. quia primo minatur pctōribus di. Erunt signū in sole et luna et stellis. Hoc dixit xp̄us in fine mundi contra pctōres: q̄ nolunt modo amore dei ꝯuerti ad penitentiā. Apparebunt aūt signa terribilia in oībus creaturis. Unde vos debetis scire ꝙ inueniuntur creature de tribus generibus. Est em̄ vna creatura q̄ est pure corporalis. hoc ē q̄ nihil habet de spū/sicut celum terra et mare: q̄ non hn̄t spm̄ neqꝫ animā. Et est alia creatura que est spūalis et corpalis/sicut hō qui hꝫ corpus et aīam. Et ē alia creatura q̄ est pure spūalis/sicut angeli q̄ non habent corpus:sed sunt spiritus solum. In istis oībus creaturis erunt signa in die iudicij terribilia:sicut dicit euāgelium hodiernum. Erunt inquit signa ī sole ꝛc. Et non solū in creaturis istis erunt signa in die iudicij:sed etiam in creatore. vn̄ dicit in euangelio. Tunc videbūt filiū hoīs ꝛc. Un̄ ꝛ in creatore/ꝛ ī oībꝰ creaturis erūt signa terribilia contra pctōres: propter quod pctōres multū hn̄t timere. Modo videamus q̄ signa/et qualia erūt ista. et incipiamus primo a creatura corporali:sicut incipit euangeliū hodiernū: In celo enim erunt tria signa.

¶ Primū est ꝙ sol obscurabitur. Sol em̄ qui est fons totius luminis:erit mag̃ tenebrosus q̄ aliqua nox. vnde d̄r Johel. ij. ꝙ sol conuertetur in tenebras.

¶ Scōm signum est ꝙ luna ꝯuertetur in sanguinem.

¶ Tertium signū est ꝙ stelle cadent de celo. non quātū ad substātiā: quia hoc nō posset esse: sed quātū ad apparentiā. qr tanta erit cōmotio et turbatio in aere ꝛ coruscatio/ꝙ videbitur ꝙ stelle omnes cadant. vnde dicit euāgeliū. Erūt signa in sole et luna et stellis. Et sic erunt ista tria signa horribilia in celo: ita in mari erunt alia tria signa horribilia.

¶ Primum signū horribile quod erit in mari: est ꝙ vna die aqua maris eleuabit se: ꝛ ascēdet super omnes montes quindecim cubitis.

¶ Scōm signū ꝙ sicut prima die ascēdet super omnes montes:post secūda die descendet ita in profundum ꝙ non poterit videri.

¶ Tertiū signū qd̄ erit in mari:est ꝙ propter turbationē maris/oēs pisces egredient̄ mare:et venient in terrā: et pugnabunt adinuicem. Et ꝓpter istā turbationem maximā et pugnā: que erit in mari/ꝛ in piscibus maris:tantus erit sonitus et stridor/ꝙ sonitus ascēdet vsqꝫ ad celum. Et propter hoc dicit̄ in euangelio. Pre confusione sonitus maris ꝛc. Et sicut in mari: ita erunt tria signa horribilia in terra.

¶ Primū signū horribile qd̄ erit in terra: est qr veniet vnus terremotus ita magnus/ꝙ omnia edificia ruent. sed et mōtes cadent et equabuntur terre.

¶ Scōm signum quod erit in terra:est ꝙ oīa folia/oēs arbores/tota terra/cooperientur rore sanguineo.

¶ Tertiū signum horribile qd̄ erit in terra:est ꝙ oēs bestie congregabunt̄ in vnū et clamabunt ita fortiter:ꝙ clamor ꝛ vagitus eorum ascendet in celū. Et ideo dic̄ euangelium ꝙ erunt signa non solum in celo et in mari:sed et in terris. Ista sunt nouē signa horribilia:que erunt in natura corporali:scꝫ in celo:et in terra:et ī mari. Et sicut erunt signa horribilia in natura corporali:sic et in natura corpali ꝛ spirituali/hoc est in hoībꝰ et ī mulieribus.

bonus sermo cū declaratione euangelij

¶ Primum signum horribile et terribile/ quod erit in hominibus ⁊ mulierib⁹ est: ꝙ quando videbunt ista signa terribilia in terra: in mari: ⁊ in celo: ipsi tantū timebunt: ꝙ perdent sensum: et efficient̄ amētes: et nesciēt q̄d facient.

¶ Secundū signum erit: ꝙ propter timorē magnū quē habebūt: ipi volēt se abscōdere: et non inueniēt locum qui velit eos recipere: et tunc rogabunt dn̄m ꝙ mōtes cadant super eos. et videntes ꝙ non poterunt se abscondere in terra: vnus volet intrare in corpus alterius. vn̄ erit ita magna pressura: ꝙ vnus tanget alium.

¶ Tertiū signū horribile q̄d erit in hominib⁹: est quia videntes ꝙ nō poterūt euadere: nec se abscōdere: efficientur sicci pre timore: et percutient se: et plorabunt: et clamabūt ita fortiter/ ꝙ clamor eoꝝ ascēdet vsqȝ ad celuȝ. vnde dicit in euangelio Arescentibus hominibus pre timore ⁊ expectatiōe. Ista tria signa horroris erunt in creatura spirituali et corpali/ hoc est in hominibus. Et sicut in natura corpali per se: et in natura corporali et sp̄uali/ h̄ est in hominibus: erunt signa in die iudicij: ita ⁊ in natura sp̄uali/ hoc est in angelis erūt signa horribilia in die iudicij.

¶ Primū signū q̄d erit in ãgelis est: quia ꝓpter ista horribilia signa ministerio angelorum et diuina virtute accendet̄ vn⁹ ignis mirabilis: ⁊ iste ignis mirabilis cōburet totum mundū/ et terram/ mare/ pisces/ animalia/ hoīes et mulieres / paruos ⁊ magnos/ bonos ⁊ malos. ita ꝙ nihil remanebit in terra quod non comburatur. Post hec/ omnia renouabunt̄. terra efficietur sicut vitrum. aqua sicut crystallum. luna lucebit sicut sol. sol erit splēdidior septēpliciter q̄ȝ modo sit. Et istud erit primum signum quod fiet ministerio angelorum.

¶ Secundum signū quod fiet ministerio angeloꝝ est ꝙ surgent quattuor angeli a quattuor partibus mundi. ab oriente: ab occidente: a meridie: et ab aquilone: et canent quattuor tubis/ ad quarum sonitū ⁊ virtutem/ omnes homines et mulieres que fuerunt a principio mundi: et sunt: ⁊ erunt vsqȝ in finem mundi: boni ⁊ mali: et qui sunt in purgatorio: ⁊ qui sunt ī paradiso: ⁊ qui sunt in inferno: surgent cum corporibus suis q̄ habuerūt ī mūdo isto integri et perfecti cum oībus que pertinent ad veritatē humane nature. quicq̄d sit modo factū de corporibus: siue cōbusta sint: siue dispersa mēbratim: siue comesta ab animalibus: siue redacta in puluerem: quicq̄d inde factū sit: omnia integre resurgēt: nō virtute naturali: sed diuina cui nihil impossibile est. sicut et ipsa fecit de nihilo: ita pōt ipsa reintegrare dispersa. Istud est secundum signum mirabile quod fiet ministerio angelorum.

¶ Tertium signū mirabile quod fiet ministerio angelorum est: q: postq̄ oēs fuerīt resuscitati: angeli congregabunt eos in valle Iosaphat: vt ibi iudicētur: vbi fuit iudicatus dominus eorum. Ista tria signa mirabilia fient in die iudicij ministerio angelorum. Unde dicitur in euangelio. Uirtutes celorum/ idest angeli mouebuntur ad faciendum illa tria que dicta sunt. Et ita habemus ꝙ in omnib⁹ creaturis erunt signa in die iudicij mirabilia. Et sicut in creaturis: ita erūt signa ī creatore/ hoc est in filio dei. vnde dicit. Tunc videbunt filium hominis veniētem ī nube cū potestate magna ⁊ maiestate. Quare vos debetis scire/ ꝙ in filio dei erunt multa signa in die iudicij: sed nolo vobis B dicere nisi tria: de quibus loquitur euangelium. Et

¶ Primum signum quod erit in filio dei est: quia postq̄ omnes cōgregati fuerint in valle iosaphat: celum aperietur: et tūc veniet filius dei in forma humana. hoc est cum illo corpore quod recepit de virgine: et fuit flagellatum: crucifixū et mortuum in cruce: et cū omnibus signis passionis: cum cruce: cum corona ⁊c. Et propter hoc dicit euangeliū. Tunc videbunt filium hoīs: non dicit filium dei: sed hominis. q: veniet in forma humana. Sed quare potius in forma humana q̄ diuina? Propter tria.

Primo vt possimus eum videre: q: iudex quando dat sententiā dȝ videri. Si autem veniret in forma diuina: non posset videri.

Secundo vt eū cognoscamus. ꝓpter hoc portabit insignia: quia ad insignia cognoscitur rex.

Tertio vt sciamus ꝙ ex hoc ꝙ natus est

mortuꝰ ē:data ē sibi autoritas iudicādi.
¶ Scdm signum qd erit in filio dei est: qꝛ
veniet cū magna ptāte.vñ dicit euāgeliū.
Cum potestate magna.Et erit potestas il
la magna triplici ratione.
Primo rōne extēsionis. qꝛ ptās illa exten
detur super oēs . nec aliquis poterit eā
subterfugere. nec rōne potētie: nec rōne
sciētie:nec rōne pecunie: nec rōne amici
tie:nec rōne fraudulētie.
Scdo dꝛ ptās dei magna in cognitiōe.qꝛ
nō solū super corpus: sed sup aīas habe
bit virtutē.vñ nō solū opera: sed verba/
cogitationes/ꝛ desideria patebunt.
Tertio dꝛ magna rōne durationis.qꝛ etiā
post iudiciū in sua ptāte durabit:ꝛ ī his
qui erūt ī paradiso: ꝛ ī his q̄ erūt in īfer
no:ne possint hr̄e spē liberationis.
¶ Tertiū signum qd erit in filio dei est: qꝛ
etiā veniet cū maiestate. vñ dꝛ in euange
lio.Et maiestate. Et maiestas sua appare
bit quantum ad tria.
Primo quantum ad cōsortium: qꝛ veniet
cū oībus angelis ꝛ sanctis ꝑpter tria.
Et ꝑpter honorē iudicis:qꝛ honor est cui
libet iudici qñ est bene sociatus.
Et propter testimoniū veritatis vt sint te
stes contra peccatores.
Et ꝑpter cōfusionem peccatoris: quia co
ram angelis immo etiā coram omnibus
creaturis reuelabitur pctm̄ eius.
Scdo apparebit maiestas sua quantū ad
locū: qꝛ nō stabit in imo: imo ī sublimi:
qꝛ in nubibꝰ celi.vt sic ab oībus videat.
Tertio apparebit maiestas sua quātū ad
aspectū: qꝛ apparebit splēdidior sole. Et
ideo sancti videbūt cū summa delectatio
ne:qꝛ oculos habēt sanos.mali videbunt
eū cū summa afflictione: qꝛ oculos habēt
egros.qꝛ oculis egris odiosa est lux: q̄ pu
ris et sanis est amabilis . Et sic habemus
tria signa magna: que erūt in filio dei qñ
veniet iudicare mundū. Unde in die iudi
cij non solū erunt signa horribilia contra
peccatores in creaturis:sed etiā in creato
re. Et sic habemus primū qd xp̄s facit in
euāgelio.qꝛ terret peccatores.

Secunda pars.

E ¶ **Secūdum principale**
qd facit xp̄s in euāgelio isto est:ꝙ mulcet
idest cōfortat iustos.et hoc tripliciter.
Allegando meritum.
Ostendendo auxilium.
Promittendo premium.
¶ Tria aūt consueuerunt cōfortare homi
nem qui est in aliquo periculo.
¶ Primū est qñ sentit se sine culpa. vñ hō
qui est accusatus de aliquo : si sentit se si
ne culpa:nō timet:ꝛ stat cum capite eleua
to:quia innocentia facit eum securum.
¶ Scdm qd cōfortat hoīem q̄ est in peri
culo est:qñ expectat bonū adiutoriū: etiā
si sentit se in culpa, sicut aliqui qui habēt
consanguineos et amicos potētes:etiam
si sentiunt se in culpa sperant de potentia
amicorum.
¶ Tertiū qd confortat hoīem in periculo
est: qñ sperat cito habere finē. sicut si ho
mo esset in via periculosa: et esset breuis:
etiā si timeret de periculo:cōfortaretur tñ
de breuitate: qꝛ periculum cito haberet fi
nē. Et ꝑ istū modū xp̄s confortat amicos
suos ꝛ bonos hoīes ꝛ sctōs.vñ dicit. Vis
autē fieri incipientibus leuate capita ve
stra.q.d.vos amici q̄ fecistis volūtatē me
am:ꝛ seruastis p̄cepta mea:ꝛ si aliqñ pec
castis:fecistis tñ de pctīs vr̄is dignā peni
tentiā.qñ videbitis ista signa terribilia:q̄
venient in die iudicij:nō timeatis:qꝛ me
rita vr̄a et bona opera vestra purgauerūt
pctā vr̄a. ita ꝙ nō opꝫ ꝙ teneatis capita
vestra inclinata ꝑpter aliquē timorem: si
cut faciūt illi q̄ sunt in culpa.Et nō timea
tis qꝛ ista signa nō veniēt ꝑpter vos : sed
propter pctōres qui nolūt facere pniam.
Sed boni hoīes pñt respondere xp̄o. Do
mine verū est ꝙ nos fecimus penitentiā:
sed ista penitētia nihil est in comparatio
ne peccatorum nostrorum. Unde si miseri
cordia tua non iuuat nos:ꝛ nisi habeamꝰ
adiutorium aliud quod confortet nos: su
mus mortui.Et iō christus confortat eos
alio modo:et dicit. Appropinquat redem
ptio vestra. quasi diceret. Si non habetis
spem ꝛ non confiditis in meritis vestris:
saltem habeatis spem vestram in me qui
sum redemptio vestra. quia passio ꝛ mors
quā sustinui in cruce:et sanguis quē effu
di ꝑ vobis cōpleuit pniam vestrā: ꝛ satis
fecit plenissime pro vobis ꝛ pctīs vestris.
vnde nullo modo timeatis: qꝛ ego sum re
demptio vestra. Sed possent dicere boni
et sancti homīes. Uerum est dñe/ꝙ tu es
redemptio nostra: et tota spes nostra. ita
ꝙ de perditione anime nō timemus: sed

si ista signa que apparēt ita terribilia de-
bent durare: nos moriemur pre timore. Unde libenter exiremus extra istum ti-
moré. Et iō xp̄s tertio modo ꝯfortat eos ostēdendo ꝙ ista signa cito finē habebūt ⁊ dicit sic. Uidete ficulneā et oēs arbores ⁊c. qn̄ arbores faciunt fructū suū: signum manifestū est ꝙ hyems trāsijt: et estas appropinquat. ¶ Ista signa dixit xp̄us terribilia q̄ apparebūt: erunt q̄si folia flores ⁊ fructus: q̄ ostendūt ꝙ mūdus cito finietᷣ: ⁊ regnū celoꝝ approp̄quabit: in quo erimus securi ab omni malo: et pleni erimꝰ omni bono. vn̄ dicit. Scitote qꝛ prope est regnum dei. Ista sunt tria per que xp̄us confortat amicos suos

Meritum iusti.
Auxilium xp̄i.
Terminus mundi.

Et sic pꝫ scđm principale: qđ xp̄s fecit in euāgelio isto. qꝛ ꝯfortat iustos ⁊ bonos.

Tertia pars.

Tertiū principale quod christus facit in euāgelio isto est: ꝙ cōfirmat sermones suos: qꝛ posset aliqs dicere. xp̄us dicit ista / nō qꝛ velit illa facere: sed vt terreat pctōres: et iō xp̄s cōfirmat sermones suos et verba sua. Et confirmat ea tripliciter.

Iurando.
Determinando.
Non reuocando.

¶ Primo ꝯfirmat iurando: vn̄ dicit. Amē amē dico vobis ꝙ ista q̄ dixi vobis aduenient. Scđo confirmat determinādo: qꝛ tu posses dicere qn̄ euenient: dicit ꝙ cito qꝛ nō preteribit generatio ista. Tertio cōfirmat nō reuocādo: qꝛ possꝫ aliqs dicere Ipse mō dicit sic: et bene hꝫ voluntatem faciendi: sed penitebit eum et reuocabit: ꝓpter qđ dꝛ. nam dixit xp̄s. Celū et terra trāsibunt: verba aūt mea non tran. q. di. Ante possent deficere celū ⁊ terra: q̄ ꝟba mea. vn̄ veniēt sine aliqua reuocatione. Et sic pꝫ quō xp̄s confirmat ꝟba sua. iurando: determinando: nō reuocando. Et sic habemus tertiū principale: ꝙ confirmat sermones suos. Habemus igitᷣ quō xp̄s in euangelio isto tria facit. Pctōres terret: mulcet bonos: confirmat sermones suos.

¶ Dn̄ica secūda aduētus. Sermo. iiij.

Erunt signa ī sole et luna ⁊ stellis. Luc. xxi. cap. originaliter: recitatiue in euangelio p̄sentis dn̄ice ꝟbū scribitᷣ nunc assumptū

¶ Sācta mater eccl'ia per istas quattuor hebdomadas recolit quadruplicē xp̄i aduentū. s. in carnē: et in mentē: in iudiciū: et in mortē. In p̄senti ꝟo dn̄ica cōmemorat aduentū ad iudiciū: cuiꝰ signa nobis in euāgelio hodierno demōstrat dicens. ꝙ erunt signa in sole ⁊c. ¶ Pro cuiꝰ thematis declaratione introductiua est nōdum ꝙ sctūs Thom. in. iiij. sniaꝝ. d. j. loquendo de sacramentis in cōi vbi diffinitur sacr̄m per signum: qꝛ sacramentuꝫ est sacre rei signū: ponit triplex signum. A

Primū est signnm memoratiuū.
Scđm est signum demonstratiuum.
Tertiū est signum ꝓnosticatiuum.

¶ Signū memoratiuū est qđ inducit memoriā rei p̄terite. hoc mō crux est signum passionis xp̄i: per quā salus hūani generis facta est: ⁊ iō cantat sancta mr̄ eccl'ia. Salue crux sctā: salue mūdi gl'ia: ꝟa spes nostra: vera ferens gaudia: signum salutis: salus in periculis ⁊c.

¶ Signū demonstratiuū ē qđ demōstrat rem p̄ntem ⁊ actu existentē. Ante xp̄i aduentū in carnē / futurū erat ꝙ dei filiꝰ debebat incarnari: ⁊ de hoc fuit datū signū scꝫ ꝙ ꝟgo ꝯcipet. Esaie. vij. ꝓpter hoc dabit dn̄s ipse vobis signū. Ecce ꝟgo concipiet: et pariet filiū: et vocabitᷣ nomen eiꝰ emanuel. Ecce ꝙ conceptio eiꝰ fuit signū demōstratiuū / ꝙ dei filius erat incarnatus ⁊ hūanatꝰ ad redimēdū genꝰ hūanū.

¶ Signū ꝓnosticatiuū est qđ facᷣ venire in cognitionē rei future. hoc mō serpens eneus. de quo nūeri. xxi. fuit signū pronosticū crucis xp̄i. Cū eīm ppl'us murmurasset in deserto ꝯ deum / et ꝯtra moysen. dicens: ait. Eduxisti nos de egypto vt moreremur in solitudine: quāobrē misit dn̄s ī ppl'm serpentes ignitos: ꝓpter qđ venerūt ad moysen dicētes. Peccauimus et locuti sumus ꝯ deū et te: ora g̊ vt tollat a nob̄ serpētes. Orauitq̄ꝫ tūc moyses ꝓ populo: et locutus est dn̄s ad eū. fac serpentē eneum: et pone eū ꝓ signo ⁊ qui aspexerit eū viuet. Ecce ꝙ serpens eneus fuit signū crucis xp̄i pronosticū. significabat

enim xpi crucem futurã: per cuiꝰ effectũ/
ſanandũ et redimendũ erat a morte/et a
morſibꝰ ſerpentũ infernaliũ genus hũa-
nũ. Hoc etiã modo omnia ſacra veterꝫ le
gis fuerũt ſigna ꝓnoſtica ſacramentorũ
noue legis ⁊ paſſionis xpi: ⁊ iõ de circũci
ſione dicit apl'us de abraam. Rom. iiij.
Signũ accepit circũciſionis: ſignaculum
iuſticie fidei ⁊c. Sacramẽta aũt noue le-
gis oĩbus modis ſunt ſigna. ſ. memorati
ua: demonſtratiua: pronoſtica. tria em̃ ſi-
gnificãt. ſcilꝫ cauſam ſanctificãtem. ſicut
baptiſmus mortẽ xpi. quãtũ ad hoc ſunt
ſigna memoratiua. Itẽ ſignificãt effectuꝫ
ſanctificatiõis quã faciũt: ⁊ hec ſignifica
tio eſt eis principalis. et ſic ſunt ſigna de-
mõſtratiua. nec obſtat ſi aliq̃s ſctĩtatem
nõ recipiat: qꝛ hoc nõ eſt ex defectu ſacra
mẽti: qð quãtũ in ſe eſt: natũ eſt grãꝫ con
ferre. Itẽ ſignificãt finẽ ſanctificationis:
ſcꝫ eternã gloriã: ⁊ quãtũ ad h̃ ſunt ſigna
ꝓnoſtica: et ſic ſacra noue legis ſũt ſigna
memoratiua: demõſtratiua: ⁊ pronoſtica
ſimul. ¶ Ad ꝓpoſitũ iſta applicãdo: aduẽ
tum xpi ad iudiciũ: de q̃ fit mẽtio in euã-
gelio hodierno: p̃cedent ſigna. ꝓut dicit
thema. nõ ſigna memoratiua: qꝛ ſignum
memoratiuũ eſt reſpectu p̃teriti: dies au-
tẽ iudicij futurus eſt: ⁊ nondũ venit: ſed
expectamꝰ et credimus futurũ eſſe. Erũt
tñ ſigna ꝓnoſtica: ⁊ demonſtratiua. ſigna
ꝓnoſtica. ſ. ea q̃ ponunt̃ in epl'is et euan
gelijs: de q̇bus dicet̃ in ꝓceſſu ſermonis.
licꝫ em̃ ſm Auguſti. in epl'a ad heſitium.
ſigna q̃ ponunt̃ in epl'is et euangelijs: vt
guerre/peſtilẽtie/fames/terremotꝰ/par-
tim pertineãt ad deſtructionem hierl'm:
partim ad aduentũ quo xp̃s quotidie ec
cleſiã viſitat: tñ etiã partim ptinent ad fi-
nem mũdi: qð pꝫ ex textu euãgelij Mat.
xxiiij. ꝙ diſcipuli xp̃m interrogantes: di
xerũt. dñe qñ hec erũt? aut qð ſignũ ad-
uentus tui? ideſt ſcl'i cõſummatiõis. Gre
gorio videt̃ ꝙ pertineant ad conſumma
tionẽ ſeculi: et ad finẽ mũdi. qꝛ tñ talia ⁊
ſimilia ſigna a ṗncipio humani gñis fue-
rũt: ideo per ea non poſſumus certitudi
nẽ finis mundi habere. Sed poterit eſſe
prout idẽ Aug. dicit ꝙ in fine mũdi ma-
la creſcẽt plus q̃ tꝑibus preteritis. ⁊ ma
gis inualeſcent guerre: fames: peſtilẽtie:
et qꝛ iſta mõ ſunt in cõtinuo augmento: ⁊
nunq̃ decreſcunt: ſigna ſunt ꝓnoſtica fi
nis mũdi: licꝫ tẽpus certũ ſciri nõ poſſit:
licꝫ tamen iſta mala quotidie creſcãt: ho
mines tñ nõ credũt ꝙ ſint ſigna ꝓnoſti-
ca finis mũdi: et iõ poſſum vobis dicere
illud qð xp̃s dixit iudeis Iohã. cap. iiij.
Niſi ſigna ⁊ ꝓdigia. maiora: que erũt de
monſtratiua finis mundi: vel iſta magis
augmentata videritis: non credıtis.
¶ Secũdo finis mũdi habebit ſigna de-
mõſtratiua: q̃ ipſum xpi aduentũ et fina
le iudiciũ p̃ſentem demõſtrabunt. et hec
ſunt ſigna q̃ in euãgelio hodierno ponũ-
tur: inter q̃ erunt ſigna ſolis/lune/ſtella-
rũ: ita ꝙ ſol obſcurabit̃: et luna nõ dabit
lumẽ: et ſtelle cadent de celo. Oĩa iſta ſi-
gna que in euãgelio hodierno ponuntur
erũt demõſtratiua: qꝛ vt dicit ſctũs Tho.
in. iiij. diſtĩ. xlviij. ar. iiij. in reſpõſione ad
primũ argumẽtũ. oĩa illa ſigna que circa
iudicium erunt: infra tẽpus iudicij cõpu
tant̃: vt ſic dies iudicij oĩa illa contineat
Unde q̃uis ex ſignis apparẽtibus circa
diem iudicij/ hoĩes terreant̃. ante tñ qñ
ſigna illa apparere incipiẽt in pace et ſe-
curitate impij ſe eſſe credent: poſt morteꝫ
antixpi non ſtatim vidẽtes mundũ ꝯſum
mari: vt exiſtimabãt. ⁊ ſm illud tẽpus in
telligitur illud qð apl's dicit. j. Theſſalo.
in cap̃. v. Cũ dixerint pax ⁊ ſecuritas: re-
pẽtinꝰ ſupueniet eis interitus. Et ꝑ tꝑe
quo ſigna apparebũt: intelligit̃ illð. Are-
ſcentibus hoĩbus ⁊c. Luc. xxj. et in euãge
lio hodierno. ⁊ ex hoc pꝫ ꝙ ſigna q̃ in euã
gelio et themate nr̃o tangunt̃: erũt ſigna
demonſtratiua iudicij: ⁊ finis mũdi. Hec
ergo ſigna demonſtratiua aduẽtus ad iu
diciũ/ notant̃ in nr̃o themate: cũ dꝛ. Erũt
ſigna in ſole: et luna: ⁊ ſtellis. qð fuit the-
ma. In quibus v̈bis duo notantur iuxta
thematis partes duas.

Primo ꝙ iudiciũ finale preoſtendet̃ no-
bis in ſua repreſentatione, quia dicit.
Erunt ſigna.

Scðo in q̇bus rebus oſtẽdet̃ et repreſen
tabitur: qꝛ in ſole/luna ⁊c.

Prima pars.

¶ Dico primo ⁊c. pro cu

ius fundamẽto iam ſcitis ꝙ omne ſignũ
rep̄ſentat ſignificatũ ſui. ſic ſigna ſolis/lu
ne/et ſtellaꝝ/rep̄ſentabunt iudiciũ ipſiꝫ
demõſtrãdo. Ad dignitatem em̃ iudicia-
rie poteſtatꝫ ptinet hr̃e aliqua indicia ſi-

fecit d[eus] duo luminaria magna...

ue signa: q̃ ad reuerentiã ꝛ subiectionem inducant. et ideo vt hoīes ad aduētū xp̄i ad iudiciuꝫ preparent: huiusmodi signis q̄si citabunt. Unde inter alia/ sunt signa illa que ī themate tangunt. Et qꝛ de istis signis iam tractauim⁹ alio anno litteraliter: modo tractabimus mystice siue moraliter: vt ſm hunc sensum sint signa non demonstratiua aduentus ad iudiciū: sed ꝓnostica. ꝛ sic ſm hūc sensum reperio ꝙ

Erunt signa in prelatis ꝛ pastorib⁹: q̄ per solem designātur: et sic erūt signa ī sole.

Erunt signa in regib⁹ et dñis: qui ꝑ lunã significant: ꝛ sic erūt signa in luna.

Erunt signa in popularib⁹ hoībus: qui ꝑ stellas notant: et sic erūt signa ī stellis.

¶ Hoc fundat Geneſ in cap. j. vbi dꝛ. Fecit deus duo luminaria magna. Luminare maius vt preesset diei: et luminare minus: vt preesset nocti. ꝛ stellas: et posuit eas in firmamento celi: vt lucerent super terrã: et preessēt diei ac nocti: ꝛ diuiderēt lucē ac tenebras. Firmamentū celi est ecclesia q̄ est stabilis fixa/ et firma. quantūcunqꝫ eñ ꝑsecutionib⁹ et ventis tribulationū agitet: semꝑ tñ stat: et immobilis ꝑseuerat: qꝛ fundata est suꝑ firmã petrã. Mat. vij. Petra aūt erat xp̄s. j. Corīth. x. In hoc firmamēto celi/ deus posuit duo luminaria. lumīare mai⁹. s. ꝑlatos qui cō parant soli: et luminare min⁹. s. reges et ꝑncipes: qui designant ꝑ lunã. Et recte ꝑlati ītelligunt ꝑ luminare maius: ꝛ ꝑncipes per luminare min⁹: sicut eñ habet in decret[i]. dist. xcvj. c. duo sunt. Duo sunt quippe īperatoꝛ Auguste/ q̄bus principaliter hic mūdus regit: scꝫ autoritas sacra pontificū: ꝛ regalis potestas. ꝛ sequit ex dictis Ambrosij. ꝙ nō tã aurū est ꝓciosi⁹ ꝑlūbo: q̄ꝫ regia dignitate altioꝛ est sacerdotalis ordo. honoꝛ eñ et sublimitas sacerdotalis/ nullis poterit cōparationib⁹ adequari. si eñ regū fulgoꝛi compares ꝛ principū diademati: longe erit inferi⁹: q̄ si ꝑlūbi metallū ad auri fulgorē cōpares quippe cū videas regū colla/ et principū genibus submitti sacerdotum. hec ibi.

B ¶ Qꝛ autē prelati cōparent soli: pꝫ ex hoc ꝙ xp̄s sol dicit malachie vlti. Orietur vobis timentibus nomē meum: sol iusticie. Et sancta mater eccl'ia cantat de eo. Ort⁹ est sol iusticie christus deus noster. ꝛ Boetius. v. de consolatione metro. ij. loquēs de deo: dicit. Quem quia respicit omnia solus: verum posses dicere solem. Prelati autem gerūt vices xp̄i in terris: ideo merito soli cōparant. officiū eñ illoꝝ/ est illuminare. et preesse diei. s. aīabus que ꝑ diem intelligūtur. et diuidere lucem a tenebris scilꝫ vitia a virtutibus. per ministrationem sacramētoꝝ. et ideo dicit christus. vos estis lux mūdi ꝛc. Itē sol nō variatur per crementa et decremēta sꝫ stat. sic prelati stabiles esse debent: vt nec aduersitate: nec ꝓsperitate: nec adulatione neqꝫ detractione moueant. vnde Eccl'i. xxvij. Homo sensatus in sapiētia manet sicut sol. In hoc ergo sole mystico/ reperio quattuoꝛ signa: que in sole materiali, reperiūtur in sacra scriptura. Reperio enī in diuersis locis scripture sacre. Solis stationem. stetit itaqꝫ sol in medio celi: ꝛ nō festinauit occumbere spacio vni⁹ diei Josue. x. in signū victoꝛie. Solis retrocessionem. reduxit vmbram per lineas q̄bus iam descenderat in hoꝛologio achaꝫ retrorsum. x. gradibus. iiij. Reg. ij. in signū sanitatis. Solis obscurationē. sol obscurabitur: ꝛ luna non dabit lumen suum. Matth. xxiiij. in signum tristicie et meroris damnatorum. Et solis percussionem. Quartus angelus tuba cecinit ꝛ percussa est tertia pars solis. Apocali. viij. Ex his quattuoꝛ signis solis materialis/ reperio alia quattuoꝛ signa in sole mystico. scꝫ in prelatis: que sunt signa pronostica finis mundi: que omnia patent euidentissime cuilibet intuenti. Nam

Primo prelati sicut sol stant ꝑ ociositatē

Secundo prelati sicut sol retrocedunt per pusillanimitatem.

Tertio prelati sicut sol obscurantur per mundanã potestatem.

Quarto prelati sicut sol percutiunt per grandē iniquitatem.

¶ Dico ꝑmo ꝙ prelati sicut sol/ stant per ociositatē. sol eñ creat⁹ est a deo: nō ad quiescendū: sed ad laboꝛandum: et seruiēdum creaturis. semꝑ mouetur et semper seruit. nunq̄ꝫ enim ex quo creatus est: fuit ociosus: nisi semel per dieꝫ. Josue. x. vt dictum est supra. Sic prelati qui comparantur soli: non debent quiescere: nec esse ociosi: sed semper intendere actioni: saluti animarum intendendo: vel contemplationi vacando. Unde Gregorius

Sit rector actione precipuus:sed pre cũctis/in cõtẽplatione suspẽsus.hoc enĩ sonat hoc nomen eps.ƀm enĩ Aug.ix.de ciuitate dei:est nomẽ oneris:non honoris. Et vt ait Bern. ad eugeniũ lib.ij. epi nomẽ sonat nõ dominiũ:sed seruitiũ.⁊ ideo iugiter dꝫ intẽdere tam sibi ꝙ gregi commisso.Act.xx.Attẽdite vobis: ⁊ vniuerso gregi in quo vos spũsſctũs posuit epos/ regere ecclesiã dei. Sed heu qꝛ hodie prelati sunt ociosi circa spũalia ⁊ curã aĩarũ. solliciti vͦo et diligẽtes circa temporalia. Adhuc tolerabile eẽt si nõ starẽt nisi vna die ociosi sicut sol:sꝫ vere nõ solũ vna die: sed sunt omni die. qualibet enĩ die potest eis dici illud Mat.xx.Quid hic statis tota die ociosi? Qꝛ ergo sic sunt ociosi et negligentes:alloquiꝭ Chryso. quẽlibet eoꝝ super illo verbo dei. Durissimũ iudicium fiet his qui presunt.Sap.viij.sic ĩquiẽs. O prelate cur igiꝭ tantũ submittis caput tuũ. miror si quẽ contigerit saluari ex his qui principãtur in tãtis ruinis ⁊ tãta negligẽtia: video tñ currẽtes ⁊ spõte se ꝓijciẽtes in pericula.hec ille. Dicamus ergo de sole mystico prelatoꝝ. Quis stare fecit solẽ? j. Paralip. iiij. qꝛ stetit sol in medio celi:⁊ nõ festinauit occũbere. Josue.x.

¶ Dixi scđo ꝙ prelati sicut sol retrocedũt per pusillanimitatem. Pro quo notandũ ꝙ quilibet prelatus dꝫ esse similis xpo q̃ est sol iusticie:in quattuor.

Primo in conceptione.
Secundo in natiuitate.
Tertio in vita.
Quarto in morte.

¶ Primo quilibet prelatus dꝫ esse similis xpo in cõceptione.xp̃s enim cõceptus est de spũsancto. nõ ƀm seminis propagationẽ.vñ cãtat sancta mr̃ ecclesia de eius cõceptione. Nõ ex virili semine:sed mystico spiramiẽ: verbũ dei factũ caro: fructusqꝫ vẽtris floruit.Sic q̃libet prelatus dꝫ concipi:hoc est eligi in vẽtre eccl'ie:nõ ꝓpter genus:nõ ꝓpter diuitias:sed propter bonitatẽ.electores enĩ sub pena pctĩ mortalis/tenentur eligere meliorẽ:non meliorẽ simpl'r: sꝫ meliorẽ ad ħ. Nemo enĩ sumat sibi honorẽ.s.plature:sed q̃vocatur a deo tanꝙ Aaron.ad Heb.v.c.

¶ Scđo prelatus dꝫ esse similis xpo in natiuitate.dꝫ enĩ nasci.hoc est prefici seu cõfirmari in prelatura ; sicut xps est natꝰ de virgine maria.xp̃s enĩ natus est de virgine maria sine eius corruptione.fuit enĩ ⁊ est virgo. ⁊ incorrupta ante partũ:in partu:⁊ post partũ. Sic platus dꝫ nasci hoc est prefici in eccl'ia taliter vt eccl'ia que eũ parit remaneat virgo ante electionem et post:vt nec ante neqꝫ post precio corrũpatur: vel prece carnali per simoniã. et ideo Joh.iij. Quod natũ est ex carne:caro est. et qđ natũ est ex spũ:spũs est. hoc est prelatus qui efficitur ƀm spm̃sanctũ spũalis et bonus est.Qui vͦo ƀm carnẽ:carnalis. Modo fere oẽs prelati nascunꝭ ex carne: qꝛ promouentur ex affectu carnali:⁊ iđ fere oẽs carnales: et quodãmodo corrũpiꝭ ecclesia concipiẽdo talẽ prelatũ. vnde clamat ⁊ miraꝭ Esa.in.c.j. Quõ facta est meretrix ciuitas fidelis ⁊ plena iudicij? iusticia habitabat ĩ ea:nũc aũt homicide.hoc est prelati q̃ sunt homicide suaꝝ aĩaꝝ.valde enĩ pauce sunt ecclesie/que concipiant spũaliter prelatos:vel canonicos suos.iđ dꝛ Sap.iij.Felix sterilis ⁊ incoinquinata q̃ nesciuit thoꝝ in delicto.habebit fructũ in respectione aĩarũ.s.sibi cõmissarum.

¶ Tertio prelatus dꝫ esse similis xpo in vita.xp̃s enĩ fuit pfectus in sciẽtia ⁊ virtutibus. ita prelatus dꝫ esse perfectꝰ sciẽtia ⁊ virtutibus.iđ scribiꝭ Hiere.xxxj. Creauit dñs nouũ super terrã. femina circũdabit virũ.i.eccl'ia prelatũ virtuosum. Et Esa. dicit in.c.iiij. In die illa apprehẽdẽt.vij. mulieres virũ vnum.i. vniuerse virtutes prelatũ qui dꝫ esse vir per virtutẽ:⁊ vnus vnius eccl'ie vir.sicut dicit apl's. Itẽ xp̃s fuit innocẽs in vita:⁊ tñ semꝑ fuit in magna pñia. sic vita prelatoꝝ tota dꝫ esse in pñia: qꝛ debẽt imitari xp̃m cũ sint ĩ statu pfectiõis.⁊ qꝛ sunt alijs in exẽplũ.iđ vita tota eoꝝ dꝫ esse sine reprehensione. Oportet episcopum sine crimine esse:et irreprehensibilẽ esse.ad Titum.j.

¶ Quarto prelatꝰ dꝫ esse similis christo in morte.xp̃s enĩ ꝓ subditis mortuus est: ⁊ morti spõte se obtulit.nã appropinquãte tpe ⁊ hora passionis: appropinquare voluit loco passiõis.⁊ qñ debuit tradi ĩ manus pctõꝝ:nõ fugit:nec retrocessit: sꝫ processit:⁊ dixit eis.quẽ queritis? at illi dixerũt.iesum nazarenũ.dixit eis. ego sum. si ergo me queritis: sinite hos abire. Joh. xviij.ideo predixit Esa.de eo.liij.c. Oblatus est qꝛ ipse voluit.Et si obijciaꝭ:quare

conditiones boni plati · quibus debet assimilari ẍ̃·

ergo qñ iudei voluerũt eũ lapidare: fugiens abscõdit se: ⁊ exiuit de tẽplo. Respõdet. q: nõdũ venerat hora. vel q: nõ debebat mori tali morte. s. lapidationis ẽm ꝙ ꝓphetatũ fuerat: sed crucifixionis. ⁊ ideo tũc fugit: ⁊ abscondit se. Joh. viij. Sic ergo quilibet prelatus dꝫ se morti exponere ꝓ ouibus sibi cõmissis. nõ eñ dꝫ retrofugere: neqꝫ retrocedere: sed ꝓcedere et occurrere sicut xps. q: bonus pastor animã suã dat ꝓ ouib⁹ suis. Joh. x. Sed videtur ꝙ prelatus in tali casu dꝫ fugere: et oues deserere ꝑsecutione imminẽte. q: dñs ap̄lis quorũ successores sunt episcopi: mãdauit Mat. x. Si vos ꝑsecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliã. Ad qđ respõdet sanctus Tho. ij. ij. q. clxxxv. ar. v. q: si subditorũ salus exigit ꝑsone pastoris presentiã: nõ dꝫ pastor ꝑsonaliter suũ gregẽ deserere: nec ꝓpter cõmodũ tẽporale: nec ꝓpter aliqđ ꝑsonale ꝑiculũ iminẽs. Si vero saluti subditoꝝ possit sufficienter in absentia pastoris ꝑ aliũ ꝓuideri: tunc licet pastori vel ꝓpter ecclesie cõmodũ: vel ꝑsone periculũ corporaliter gregẽ deserere. ⁊ ideo dicit Aug. in ep̄la ad honoratũ. Fugiãt de ciuitate in ciuitatẽ iuxta xpi cõsiliũ: qñ eorũ quisqꝫ specialiter a ꝑsecutoribus queritur: vt ab alijs qui nõ ita querũtur: non deseratur ecclesia. Cũ aũt oĩm est cõe periculũ: hi q alijs idigẽt: nõ deserant ab his quib⁹ indigẽt. Hec Aug. Et iõ dicit Nico. papa: ⁊ hr in decretis. vij. q. j. c. sciscitaris. Si eñ perniciosum est prorẽtã (.i. rectorẽ nauis: a prora/ qđ ãterior pars nauis) ĩ trãquillitate nauim deserere: quãto magis in fluctibus: hec ibi. Sꝫ hodie prelati nõ se opponũt pro defensione ecclesie: nec ouiũ suarũ: nec exponũt se morti: et iõ sol retrocedit in ecclesia. ⁊ hoc est signũ ꝓnosticũ finis mũdi. propter qđ possumus dicere ꝙ pusillanimitate prelatoꝝ: retrouersus est sol ecclesie: ⁊ reduxit vmbraꝫ per lineas quibus iã descẽderat sol in horologio achaꝫ retrouersuꝫ. x. gradib⁹. iiij. Reg. ij.

¶ Dico tertio ꝙ prelati sicut sol obscurantur per mundanã potestatẽ. sol eñ obscuratus patit eclipsim. eclipsis eñ solis ẽm ꝙ dicit euclides/ causat ex interpositione lune inter solẽ et nos. ita ꝙ linea solaris veniẽs ad oculũ meũ/ imaginet ꝙ transiret ꝑ mediũ corporis lune: et sic causatur eclipsis: et per consequens sic obscuratur sol. Sic ad propositũ. prelati sunt sol qui debẽt ecclesiam illuminare: sed luna: hoc est ꝑncipes seculares/ ponũt se inter prelatos et subditos. ipsi enim volũt ponere prelatos in ecclesia dei: et regere ecclesiã. Volũt eñ principes hodie xpm imitari ⁊ sibi parificari: vt sint simul reges et sacerdotes ẽm ordinẽ melchisedech. et sic perturbant ecclesiã. multuꝫ eñ displicet deo ꝙ reges et principes gerãt vices sacerdotum: quod patet de rege ozia. ij. Paralip. xxvj. qui ex eo ꝙ eleuatũ erat cor eius voluit adolere incensum dño. cui restiterunt lxxx. sacerdotes viri fortissimi: ⁊ dixerunt. Nõ est tui officij ozia vt adoleas incẽsum dño: sed sacerdotum. hoc est filioꝝ aaron: qui cõsecrati sunt ad hmõi ministerium. egredere de sanctuario: q: nõ reputabitur tibi ad gloriã a dño deo. Iratus ozias tenẽsqꝫ thuribulũ in manu sua: cõminabat sacerdotib⁹: statimqꝫ orta est lepra in frõte eius: et eiectus est de sanctuario: ⁊ fuit leprosus vsqꝫ ad diem mortis sue. Ecce q̃ qualiter deus abhorret ⁊ punit principes seculares/ qui intromittũt se de regimine ecclesie: et ponũt se inter prelatos ⁊ subditos. vñ causant eclipsim. et ideo iam videtur istud signum in sole ecclesie. hoc est in prelatis: ꝙ sunt eclipsati: et non dant lumen: q: luna est interposita. et ideo cõpletũ est mystice illud signũ. Obtenebrat⁹ est sol. Esa. xiij. Sol obscurabitur: et luna nõ dabit lumen suum. Mat. xxiiij.

¶ Dixi quarto ꝙ prelati sicut sol percutiũtur per grãdem iniquitatẽ. percutiuntur sed non occiduntur: quia solũ tertia pars percutitur. Prelatoꝝ eñ sunt tres partes sicut sunt tria in sole. nã sol corpus habet magnum: in quo notatur potestas prelatoꝝ que magna est. nã quecũqꝫ ligaueris: et quecunqꝫ solueris ⁊c. Mat. xvj. hec est prima pars. Itẽ sol hꝫ corp⁹ clarũ: in quo notatur fides prelatoꝝ que est. i. debet eẽ clara. vt lux eñ illuminat oẽm hominem venientem in hunc mundũ. Joh. j. et hec est scđa pars. Item sol habet corpus calidũ: saltem effectiue vel virtualiter: in quo notatur charitas prelatorũ. et hec est tertia pars: que fere in omnibus prelatis ꝑcussa est: quia etsi potestatem et fidem retineãt: feruorem tamen charitatis perdiderũt. Vel aliter. prelatorum quidam ardent, s. charitate et lucẽt doctrina: et hec

est prima pars. Et alij ardēt charitate: sz non lucent doctrina quia sunt ignorātes: et hec est secunda pars. Alij lucent doctrina: sed non lucent charitate: et hec est tertia pars que percussa est. perdita est enim charitas in prelatis. abundantia em̄ temporaliū charitatem extinguit in prelatis. nam fides sine operibus ociosa est. Jaco. ij. quia charitas propter quam homo operatur: est percussa: et p consequens fides est ociosa. et hoc est precipuum signum finis mundi. et ideo dixit Job. apoca. viij. Percussa est tertia pars solis. scz charitas in prelatis. ꝛ ideo multum est timendum nobis ꝓpter ista signa que videmus in sole. q: sunt pronostica finis mundi: et ideo dicit dauid ps. lxiiij. Timebunt qui habitant terminos a signis tuis. s. in sole mystico factis. ꝛ hoc de primo principali.

Secunda pars.

E ¶ Dixi secūdo principaliter / ꝙ erunt signa in regibus ꝛ principibus: qui per lunam designātur. et sic erūt signa ī luna. Reges ꝛ ꝑncipes designant in luna duplici rōne. Nam sicut sol preest diei: sic luna nocti. et quia prelati animabus presunt: que per diem ꝓpter claritatem denotantur. et principes presunt corporibus que per noctem propter obscuritatē demonstrantur. ideo prelati sol: principes ꝟo luna dicuntur. Secūda ratio q: luna quasi quolibet mēse mutatur. sol autem nūq̄. Sic ecclesia non regitur nec potest regi nisi per sacerdotes. Regnum autem mūdanum aliquando mutatur de regibus ad tyrannos: qui non sunt veri reges. Stultus vt luna mutat̄. Eccli. xxvij. Stultum est regnum mundi q̄d mutatur de regibus ad non reges. Autoritas. Regnum transfertur de gente in gētem propter iniusticias et iniurias ꝛ cōtumelias ac diuersos dolos. Eccli. x. Et sic patz ꝙ principes intelliguntur per lunam. Et reperio in ꝑncipibus christianis hodie tria signa: que sunt ꝓnostica finis mundi: que in luna materiali: sicut patet in scriptura reperiuntur.

Primo reperitur ī scriptura luna obtenebrata: quia luna nō dabit lumen suum. Ezechiel. xxxij.

Secūdo reperitur in scriptura luna sanguine cruentata. Sol conuertetur in tenebras. et luna in sanguinem. Johel. ij.

Tertio reperitur in scriptura luna percussa. Percussa est tertia pars lune. Apoca. viij. cap̄.

¶ Ex his trib⁹ signis lune materialis / reperio alia tria signa similia in ꝑncipibus que designantur in luna: que sunt pronostica finis mundi: et sunt hec.

Primo ꝙ ꝑncipes sunt obtenebrati sicut luna per diuitias temporales.

Secūdo ꝙ principes sunt sanguine cruētati sicut luna per furorem guerrarum ꝛ preliorum.

Tertio ꝙ principes sunt percussi sicut luna per errorem inobedīetie paternalis.

¶ Dico ꝑmo ꝛc̄. Ratio huius talis est. cū enim rex vel princeps regit regnum suum politice: et quicquid agit: totum cedit in vtilitatem reipublice: tūc rex est quasi luna plena in diebus suis. Ecci. l. Sed cum regit tyrannice ꝛ quicquid agit conuertit ad vtilitatem propriam: ꝛ propter cupiditatem pecunie / peruertit iudicium ꝛ iusticiam: tunc est quasi luna vacua: immo tenebrosa: ꝛ perdit lumen iusticie: ꝛ patitur eclipsim. ₛm enim ꝙ dicit Euclides luna eclipsatur per interpositionē terre inter lunam et nos: et sic eclipsatur. Sic terra: hoc est amor diuitiarum: qui per terrā designatur: interponitur inter regem et subditos: et fit eclipsis lune mystice. Hoc signum manifestum est in omnibus principibus mundi. ꝛ ideo dixit dauid. Per diē sol nō vret te: neq̄ luna per noctē. Sol. i. prelatus non vret ꝑ charitatē / in die hoc est ī regimine aīarū: neq̄ luna. i. ꝑnceps: vel rex in nocte. hoc est ī regimine politie.

¶ Dixi scđo ꝙ reges ꝛ ꝑncipes sunt sicut luna sanguinolenti per furorem belloꝝ et dissensionum. Nam hodie reperitur ꝙ in mundo vniuersaliter sunt guerre generales inter fideles et infideles: ꝛ maxime inter principes christianorum. nā sunt guerre in alemannia inter alemannos et boemos. in italia inter tyrannos et cōitates. in frācia inter gallicos ꝛ anglicos. in hispania inter aragonenses et castellanos. ꝛ fere ī tota xp̄ianitate sunt guerre generales. ita ꝙ nunq̄ fuerunt sic vise guerre generales: et tanta effusio sanguinis subditorum. propter quod principes sunt sanguinei et maculati cruore subditorum. et ideo dixit christus discipulis suis / ꝙ vnā

de signis mundi esset istud. Surget gens contra gentem: et regnū aduersus regnū. Mat. xxiiij. c. Quia ergo principes ꝓpter guerras/ et ꝓpter mortem christianorum sunt pleni sanguine: et ipsi denotātur per lunam: ideo iam videmus cōpletū illud signum quod scribitur Johel. ij. et Act. ij. Sol conuertet in tenebras: et luna in sanguinem. et hoc de secundo.

¶ Dixi tertio ꝙ reges et principes sicut luna sunt percussi errore inobediētie paternalis. Ubi notate ꝙ principes seculares sunt ꝑcussi in tertia parte sicut luna. quilibet enī princeps catholicus ad tria obligatur. s. ad regendum in iudicio et iusticia populum sibi commissum. Secūdo ad defendēdum fidez catholicā manu armata: et ad pugnandum cōtra infideles. Tertio ad defendendum ecclesiam et obediendū prelatis. exēplo illius Theodosij imperatoris: qui tam obediēs fuit beato Ambrosio episcopo Mediolaneñ. sicut habetur in historia tripartita. Modo autem principes mundani licz regant regna sua que est prima pars. licz parati sint ad pugnandum cōtra infideles que est secūda pars: non tamen libenter defendunt ecclesiam: neqꝫ obediūt prelatis. et hec est tertia ps. immo persequuntur ecclesiam: et subtrahūt se ab obediētia ecclesie: et recedūt ab ecclesia. et hoc est potissimum signū finis mundi. Dicit enim apostolus. ij. Thes. ij. Uidete ne qs vos seducat vllo modo: qm̄ nisi venerit dissentio primū: et reuelatus fuerit hō peccati filius ꝑditionis etc. hoc signum incipit apparere. nā boemi: et eis adherentes: iam totaliter se subtraxerūt ab ecclesia: et volunt eam destruere iuxta posse. Hec est ergo tertia pars principū. s. scz defensio ecclesie: et obediētia ad eam. et hec tertia pars in eis ꝑcussa est. et ideo verificatur quod dixit Joh. in Apoc. viij. ꝙ percussa est tertia pars lune. Dicamus ergo ꝙ a luna signum diei festi. i. diei iudicij: q erit fest⁹ bonis et iustis. Eccl. xliij.

¶ Dixi tertio principaliter ꝙ erunt signa in popularibus et infimis: qui per stellas designantur et denotantur: et sic erunt signa in stellis. Populares et subditi intelliguntur per stellas. cuius ratio est. sicut enim quelibet stella est pars celi: sic quilibet christianus est pars et membrum celi. hoc est ecclesie. et sicut stelle sunt inequales in magnitudīe et claritate: sic oēs fideles sunt ineqles in magnitudīe meritorꝫ et in charitate gratie. ideo dicit Apl's. Alia est claritas solis. i. prelatorum. et alia est claritas lune. i. regum: et alia est claritas stellarum. i. subditorum. quia prima magna: secunda minor: tertia minima. et concludit. stella differt a stella in claritate. j. Cor. xv. c. In istis stellis populi christiani/ reperio tria signa pronostica finis mūdi: s̄m tria que reperiuntur de stellis materialibus. Reperiunt enī in triplici dr̄ia scz Caydas/ Veridas/ et Traydas.

Primo reperiūtur caydas. Matth. xxiiij. Stelle cadent de celo etc.

Secundo percusse. Apoca. viij. Percussa est tertia pars stellarum.

Tertio traydas. Apoc. xij. Draco magnus et rufus habēs capita. vij. cauda sua traxit tertiam partem stellarum.

¶ In istis trib⁹ que legimus de stellis materialibus: tria signa ppl'i xpiani: q̄ sunt signa pronostica finis mūdi: declarantur.

Primo enim populares et minores sicut stelle ceciderūt ꝑ cupiditatē iordinatā.

Secundo iā sunt percussi sicut stelle plagis infistulatis.

Tertio tracti sunt ꝑ diuersos errores contra fidem et veritatem.

¶ Dico primo ꝙ populares et minores sicut stelle ceciderunt de celo: hoc est de celesti vita: per auariciā immoderatā. D Pro quo notādum/ ꝙ arbor tandiu stat: q̄diu habet radicem firmam in terra. licz enī aliquādo abscindātur sibi rami: ꝓpter hoc non cadit: immo crescit et renouatur: sed auulsa radice: modico vento agitata: statim cadit. Sic quilibet fidelis qui arbori comparatur. Uideo hoīes velut arbores. Mat. viij. q̄ꝗ abscindantur sibi rami: vt filij vel parentes: vel bona tēporalia: propter hoc nō cadit: dū tñ retineat radicem charitatis: sed amota et ꝑdita charitate q̄ est radix et cāvite spūalis: statim hō cadit. et iō apl's cōsulēs oībus fidelibus ne cadant de celo. hoc est de celesti cōuersatione: dicit. In charitate radicati et fundati. vt possitis cōprehendere. Ephes. iij. Sed vere hodie charitas totaliter est extincta inter xpianos: qr vitia contraria regnant scz auaricia/ ira/ inuidia. ab his enim tribus charitas exulat ab ecclesia. Regnat enī auaricia ī tota xpianitate. nā a maiori

vsq ad minores: omnes auaricie student lucrari. vsq nō reperiunt inter xpianos hodie nisi vsura/fraus/dol⁹/furtū/ rapina. non em̄ inuenit vnus: qui mutuet paupi subueniēdo. oēs autē fenerant ꝓrio: in tantū ꝙ vitiū vsure ē iam ita cōe: ꝙ homines nō timent: nec verent illud perpetrare. Dic de vsura. Itē etiam ira expellit charitatē. tantū em̄ regnat ꝙ iam hoies vix pñt se sustinere adinuicem: neq tolerare vnus passiones alteri⁹. Itē inuidia nemo gaudet de bono alteri⁹: imo tristat et dolet de ꝓsperitate: et gaudet de dāno Hec em̄ tria vitia euellunt radicē xpianitatis. s. charitatē: per quā xpiani sunt fixi in firmamento militantis eccl'ie. Quia g̃ nō hñt radicē: cadūt de celo. hoc est de celesti vita. et hoc est signū pronosticū finis mundi. Hoc inter alia signa pdixit xpus discipulis Mat. xxiiij. dicens. Tunc scādalizabunt multi: ⁊ inuicē tradēt. ⁊ odio habebunt inuicē. et qm̄ abūdabit iniquitas: refrigescet charitas. ¶ Not. ꝙ amor dei est signū dei distiguēs inter filios dei et diaboli. Apoc. vij. Nolite nocere terre et mari: neq arborib⁹: quoadusq signemus seruos dei nr̄i in frontib⁹ eorum. et Canticoꝝ. viij. Pone me vt signaculū sup cor tuū. In figura hui⁹ dr Ezech. ix. ꝙ signum thau positū fuit sup viros gementes et dolētes. et tales ꝓseruabunt a ꝓsecutiōe angeli. Istud signū erat/amor dei charitas/q̄ sola liberat a morte gehenne. Et ponebat istud signū in frontibus: qr in operibus se manifestat. Probatio dilectionis exhibitio est opis. vt ait Greg. et viij. ethicoꝝ dr ꝙ amicitia latens nō est amicitia proprie: sed quedā beniuolētia: sed hoc signo carēt fideles ꝓpt auariciā. ¶ Dico scdo ꝙ populares et minores sicut stelle sunt percussi plagis infistulat3: et hoc in tertia parte. Ubi nota ꝙ inter subditos et populares est triplex differētia. Quidā em̄ sunt maiores/vt iudices/ rectores/iurati/ciues/et cōsiliarij. et hec est prima pars. Alij sunt medij/vt officiales siue ministri/scribe sutores/cerdones ⁊c. et hec est scda pars. Tertij sunt minores/vt pauperes/⁊ agricultores/ et laboratores continui: qui suis laborib⁹ sustentant totū mundū. hec tertia pars percussa est ẜm ꝙ dixit Joh. apoc. viij. Percussa est tertia pars stellarū. Istam enim partem tertiā oēs opprimūt et despoliāt et nullus eā defendit. nec prelati: neq reges: neq principes: neq ciues. et iō conquerit dñs Esaie. iij. Quare atteritis populū meū: et facies pauperū commolitis hec plaga i corpore reipublice ē ita fistulata ꝙ nō pōt hr̄e medicinā. Item aliter quantū ad quēlibet fideles singulariter. qlibet em̄ h3 tria. s. corp⁹: res tempales: ⁊ aīam. et hec est tertia pars reputatiue: quia minus reputat: lic3 sit prima et maior dignitate/et perfectione. et hec tertia pars. sc3 anima cuiuslib3/ꝑcussa est: non solū vna: sed quasi infinitis plagis ⁊ vulneribus est vulnerata: ẜm ꝙ infinita regnant vitia inter xpianos: et precipue illa que dixit apl'us regnatura circa finem mundi. q̄ pdixit. ij. Timoth. iij. cap. dicēs Hoc aūt scito quia in nouissimis diebus instabunt tēpora periculosa. ⁊ erunt homines seipsos amantes: cupidi: elati: superbi: blasphemi: parentib⁹ non obedientes: igrati: scelesti: sine affectōe: sine pace criminatores: icōtinētes: imites: sine benignitate: ꝓditores: proterui: tumidi: et voluptatū amatores magis ꝙ̄ dei: habētes quidē spēm pietatis: virtutē autem ei⁹ abnegātes. et sic vide quot et quātis plagis: et vulneribus/anime fideliū sunt ꝑcusse et vulnerate. et iste plage sunt vulnera infistulata. vulnus em̄ infistulatur propter defectū medicine: sic vulnera aīe ꝓpter defectū penitētie: quilibet enim recusat percussionē ⁊ vulnera corporis. etsi habet: statim querit medicinam. quilibet etiam conseruat bona tēporalia. et custodit summa diligentia. sed de sua anima/ que est pars minima in reputatiōe: nemo curat quātūcūq pctōrum plagis vulnerata existat. immo nemo apponit medicinā ẜe penitētie. et iō dicit Origeñ. Si sciremus quomodo per vnūquodq pctm̄ aīa vulneratur vsq ad mortē: peccato resisterem⁹. Et sic infistulant plage anime. et ideo quilibet d3 orare cū sancta matre eccl'ia dicens/et recognoscens percussionem sue anime. Peccata mea dñe quasi sagitte infixa sunt in me: sed anteꝙ̄ vulnera generent: sana me dñe medicina penitentie deus. Et sic verū est ꝙ percussa est tertia pars stellarū. scribit vbi. s. ¶ Dixi tertio ꝙ populares ⁊ subditi sicut stelle trahuntur per errores ⁊c. De quo

differen[a] inter subditos et populares

tractu scribitur Apoc. xij. c. vbi hr̄/ ꝙ dra
co magnus ⁊ rufus/habens capita septē:
cauda sua traxit tertiā partē stellarū. Hic
tractus cōiter ſm doc. litteraliter intelli-
git de malis angelis: q̄ tracti fuerūt de ce
lo empyreo/cauda luciferi peccātes. nam
tota natura angelica post eius creationē
fuit distincta in tres partes. Nā q̄dā mini
strant: et quidam deo assistunt. et de his
Daniel. vij. Milia miliū ministrabāt ei:
et decies cētena milia assistebāt ei. Unde
ministrātes dicūtur pars stellarū prima: sz
assistētes deo scd̄a pars. Alij vero q̄ nec assi
stere deo voluerūt. neqz ministrare nobis
perierūt cum lucifero cui adheserūt. Luci
fer em̄ qn̄ superbiens voluit esse altissimo
similis: alijs angelis reuelauit voluntatē
suā: ⁊ in eodē instāti cōsenserūt: vn̄ simul
peccauerūt eodē pctō. Sed q2 ille fuit au
tor q̄ sibi appetijt dei similitudinē: ⁊ alijs
reuelauit suāvolūtatē: idō d2 illos traxisse:
et in terrā misisse in istum caliginosum ae
rem: in quo sunt vsqz ad diē iudicij ad no
strā ꝓbationē. Mystice vero nota ꝙ oēs fi
deles sunt in triplici drīa. Quidā em̄ sunt
qui semp vellēt trahi: ⁊ nunꝗ trahere: vt
simplices ⁊ boni: q̄ nūꝗ volūt alios rege
re suo sensu: sed semper volūt regi: ne inci
dāt in errorē. ⁊ hec est prima pars. Alij vo
lūt aliqn̄ trahere: ⁊ aliqn̄ trahi: vt boni sa
pientes: ⁊ boni doctores ⁊ magistri. q̄ ali
quādo regūt alios suo sensu: ⁊ aliquando
volūt regi alieno sensu: q2 nolūt semp in-
niti prudentie sue. hec est scd̄a pars stella
rū. Alij sunt q̄ semp preponūt sensum suū
oībus alijs: hi semp volūt alios trahere:
et nūꝗ trahi. i. semp volūt alios regere ⁊
nūꝗ regi ab alio: vt sunt illi q̄ semper pre
ponūt sensum suū oībus alijs: hec est ter-
tia pars. quā trahit cauda diaboli in īfer
nū. vnde lucifero dicēti. Ascēdā in celū: et
ero similis altissimo: dictum est Esa. xiiij.
Uerūtn̄ ad infernum detraheris in ꝓfun
dū laci. Et vere hec tertia pars xp̄ianorū
hodie trahitur cauda diaboli p errorē fi-
dei. Jam enim fides catholica perit inter
xp̄ianos. ita vt non habeāt fidem iam vt
granū sinapis. Hec cauda diaboli erit an
tichristus: et sunt iam ministri sui: qui di-
sponunt materiā: iam quasi incipiunt ap
parere: vtpote falsi prophete: et ficti reli-
giosi: qui seminant doctrinam non bonā
contra christum et ecclesiam, ⁊ isti trahūt
tertiam partem christianorū in errorem fi
dei. ita vt iam non prestent fidē ministris
ecclesie: neqz sacerdotibus: neqz ecclesie
salutaribus sacramētis: immo omnia ha
beant in contemptū. et in hoc completur
signum pronosticum finis mundi: qd̄ pre
dixit apostolus. j. Timoth. iiij. In nouis-
simis temporibus discedent quidam a fi-
de: attendentes spiritibus erroris: et do-
ctrinis demoniorum in hypocrisi: loquen
tium mendacium: et cauteriatam haben-
tium suam conscientiam: prohibentiū nu
bere ⁊c. et. ij. Timoth. iiij. Erit enim tem-
pus cum sanā doctrinā non sustinebunt:
sed ad sua desideria coaceruabūt sibi ma
gistros prurientes auribus: et a veritate
quidem auditum auertēt: ad fabulas au
tem conuertentur. et sic pꝫ ꝙ tertia pars
stellarum. scꝫ christianorum trahitur iam
in errorem fidei et hoc per caudam draco
nis: que est designata in istis vulpinis et
fictis religiosis. Sed heu q2 in fine mun-
di/non solum tertia pars stellarū: hoc est
christianorum trahetur in errorem cōtra
fidem: sed maior pars: immo omnes fere:
vt electi quasi incipiant titubare. et hoc
propter terribilem persecutionem que fi-
et contra christianos: cum iam publicabi
tur et predicabitur publice antichristus:
quia adhuc modo in tenebris predicatur
et in abscondito. Sed venient dies in qui
bus que nunc in tenebris dicuntur: in lu
mine dicentur: propter quod auisat chri-
stus omnes christianos: ne ducātur in il-
lum errorem: Matth. xxiiij. dicens. Tunc
surgent pseudo christi et pseudo prophe-
te: et dabūt signa magna et prodigia. ita
vt in errorem inducātur si fieri potest eti-
am electi. Et si dixeruntvobis. ecce hic est
christus: predixi vobis. nolite credere: ec-
ce in deserto est: nolite exire. Et ideo dicit
apostolus ad Galath. j. Licet angelus de
celo euangelizetvobis preterꝗ quod euā
gelizauimus vobis: anathema sit. Et sic
patent signa stellarum: ⁊ per consequens
solis/et lune et stellarum. Placeat deo vt
cōmoti huiusmodi signis: reuertamur ad
dominum: et obtineamus hic gratiam et
in futuro gloriam. Amen.

¶ Dn̄ica secunda aduentus. Sermo. v.

vidi portā clausam

Erunt signa ī sole: ⁊ luna: ⁊ stellis. Luc. xxi. originalr: recitatiue in euā gelio presentis dñice verbū scribitur nunc assumptum. ¶ Sancta mr̄ ecclesia hodie repñtat aduentū xpi ad iudiciū: quē signa varia propinquare demonstrabūt cū aduenerit. de quib9 Lucas in euangelio loquens dicit. Erunt signa in sole ⁊c. ¶ Pro hui9 thematis declaratione introductiua est notādū/ ꝙ cū quadruplex sit aduent9 dñi bm doc. scȝ in carnē: ⁊ in mentē: et ad iudiciū: ⁊ in mortē. de duobus tñ principaliter festum celebrat eccl'ia. Quoꝝ rō est: qr aduentus in carnē/ et in mentem. quasi idē est. quia vterqȝ est grē ⁊ mīe. Aduētus aūt ad iudiciū/ ⁊ in mortē/ ꝑ eodē ab ecclesia reputātur: qr q̄libet est rigoris et iusticie. Sicut ergo de9 dedit signa primi aduētus. scȝ in carnē indicatiua: vt ꝑ illa signa de9 humana carne velatus: ⁊ in similitudinē hoīm factus: cognosceret̄ ⁊ sic amaret̄: sic dedit et predixit ꝑ suos discipulos signa terribilia scd̄i aduētus. s. ad iudiciū indicatiua: vt tādē timeret̄. Sed posset aliq̄s dicere. primus aduētus fuit occultus ⁊ abscōditus. iuxta illud Esa. xlv. Uere tu es deus abscōditus: sctūs israel saluator. ergo nō fuerūt ibi aliqua signa. Sed vere ⁊ absqȝ dubio ꝙꝙ primus aduētus fuerit occultus: tñ aliqua signa ipm indicauerūt. ad qd̄ assignantur due rōnes. Prima est. illa que sunt occulta aliq̄bus: alijs sunt manifesta. Uerbi grā. inter religiosos sunt aliqua signa: per q̄ mutuo se intelligūt. sicut ptȝ in ordine cistercieñ. qui petūt necessaria per signa: que quidē signa extranei nō cognoscunt. Uñ illi religiosi per signa clare cognoscūt que extraneis/ et nō religiosis clausa manēt ⁊ occulta. Ad propositū/ dei filius in hunc mundū veniēs/ religionē paupertatis. s. nostre humanitatis intrauit per quem ingressum suam religionem christianā instituit et fundauit/ ditauit/ et honorauit. hui9 religiōis sunt claustrales soli christiani catholici: sed extranei ⁊ non claustrales sunt pagani/ iudei/ et heretici. In hac ergo religiōe claustrales habent tria signa per que mutuo se intelligunt: et iesum nouitium sue religionis clare agnoscunt; que iudei pagani et heretici et ceteri extranei minime cognoscūt. O domini quod signum pulchrius? qd̄ signum expressius? ꝙ illud quod predictum fuerat Esa. vij. quando rex achaz noluit petere signum a dño: conuersus propheta ad domū dauid dixit: Audite. propter hoc dabit dñs ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium: ⁊ vocabitur nomen eius emanuel. quod dicitur nobiscum deus. Istud signum clare predicat/ ꝙ virgo peperit: virgo cōcepit: virgo post partum permāsit. Istud signum fuit clarum christianis: occultum autem iudeis. quia adhuc hoc non cognoscūt. quod signū etiam Ezechiel. xliiij. predixerat dicens. Uidi portam in domo domini clausam. porta hec clausa erit: et vir non trāsibit per eam: quia dominus ingredietur et egredietur per eam. Pro certo verum signum: quia ioseph non cognouit eā. Hoc signum. hec mirabilia iudei pagani ⁊ heretici non cognoscunt. Unde dicitur in ps. lxxiij. ꝙ tres persone. s. pater/ filius/ ⁊ spiritussanctus posuerunt signa sua. ⁊ nō cognouerunt. scȝ iudei pagani et heretici: sicut in exitu super summum. immo sequit̄ Quasi in silua lignorum securibus exciderunt ianuas eius. in securi et ascia deiecerunt eam. i. ad modum aliarum feminarū credunt per violationem et corruptionē: et per fractionem portarum claustrorum cōcepisse mariā. Sed falsum est: quia hec porta clausa est: et solus de9 ingressus est et regressus per eam. quod iudei et extranei non cognoscunt. Immo incenderunt igni sanctuarium tuum: polluerunt in terra tabernaculuȝ nominis tui: idest marie post prolem virginitatē esse consumptā: ⁊ viri semine pollutam crediderūt. Sȝ hoc est falsum: quia moyses vidit Exod. iij. visionē illā magnā in rubo ꝙ ignis esset in rubo: et rubus ardebat: et nō comburebatur. et de rubo dominus manēs/ ad moysen loquebat̄. Sic dei filius in vtero manens/ virginitatem non minuit: sed sacrauit. et carnem assumpsit. Testes huius signi ꝙ virgo post partum mansit incorrupta: zebel et salome vt habetur in florib9 sanctorum. de quo signo Joh. ij. Initium signorum quod fecit iesus. Et alibi. Multa et alia signa fecit iesus que nō sunt ⁊c. Joh. penulti. ⁊ vlti. vt apparitio angelorum in natiuitate, ⁊ annunciatio pastoꝝ.

rubus

et ducatus stelle. et multa alia: que ponūtur in floribus sanctorum. Secūda ratio ꝙ ꝗꝗ primus aduentus fuerit occultus habuit tamen signa indicatiua. quia contingit aliquando/ ꝙ non signū: est signū: vt in ouibus. nam quādo duo domini diuersi habēt greges simul coniūctas: vnus facit et imponit suis ouibus certū signū: et alius aliquādo aliud signum: et aliquādo nullum. et quādo vna pars ouium nō habet signum: tunc ouis non signata a signata non signo distinguitur. et sic signata signo/ a non signata. quod patet sub figura de ouibus iacob et laban. Gen. xxx. Ita ad propositum fuit cognitus aduentus filij dei in carnem per non signa: que fuerunt signa. nam sicut alij homines cognoscuntur in sua conceptione et natiuitate per signa: sic dei filius fuit cognitus per non signa. omnes nanqȝ homines huius mundi qui nascuntur ex muliere: conceptionis ⁊ natiuitatis relinquunt signa atqȝ vestigia: quia concipiuntur cum libidine: nascuntur cum dolore: gestantur cū grauedine: et ꝓprias matres violatas laceratas relinquūt. hec sunt signa. hec sūt vestigia que dimittunt. Sed vere nullum tale signum. nullum tale vestigium in virgine per natiuitatem et conceptionem filij dei et eius est relictum: quia ipsum cōcepit sine libidine: solo diuino flamīe. Luce. i. Virū non cognosco. spiritussanctus ⁊c. Gestauit etiam sine quocunqȝ grauamine: quia ipsa gestabat gestantem se. vnde filius altissimi vocabitur. Luc. i. et peperit sine dolore et virginitatis violatione. vnde cantamus. Nesciēs mater virgo virū: peperit sine dolore. In hoc ergo ꝙ signa ista non dimisit: nec vestigia aliorū reliquit in matre: ꝑ ista non signa/ distinguitur a signatis: et cognoscitur. vnde dauid de istis non signis/ que fuerunt in primo aduētu dicit in ps̄. Signa nostra nō vidimus: iam non est propheta. qȝ in christo omnes prophete cessauerūt: quia omnes prophetizabant de eo. Vel iam non est propheta: sed plus ꝗ propheta. quia terminus et dominus prophetarum. Signa ergo nostra non vidimus ⁊c. et ideo cōparatur christus naui/ serpenti/ et aquile: qui nullum signum relinquunt in via: de quibus non signis dicit sapiens Prouerbiorum. xxx. Tria sunt mihi difficilia ⁊ quartum penitus ignoro ⁊c. Concludamus ergo ꝙ si primus aduentus in carnem: qui fuit occultus: habuit signa: quāto magis aduentus ad iudicium: qui erit publicus ⁊ manifestus omni creature. iuxta illud Apocalip. i. Ecce in nubibus veniet: et videbit eum omnis oculus. Et in euangelio hodierno. Videbūt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. habebit signa manifesta. de quibus signis loquitur nostrum thema/ ꝙ Erunt signa in sole: et luna: et stellis. quod fuit thema. ¶ In quibus verbis duo notantur.

Primo iudicandorum citatio. quia erunt signa

Secundo citatorum conditio. quia in sole: luna ⁊c.

Prima pars.

¶ Sed dimisso nūc isto modo procedendi: vt plenius videatur totius historia euāgelij: et eius declaratio: notādum ꝙ signa vltimum iudicium indicantia: in triplici creaturarum differentia ostendentur: et demonstrabūtur in triplici natura.

Primo in corporib⁹ celestibus. ibi in principio euangelij. Erunt signa in sole et luna et stellis.

Secundo in hominibus rationalibus: qȝ in terris pressura gentium pre confusione sonitus maris arescentibus hominibus ⁊c.

Tertio in spiritibus angelicis. ibi. et virtutes celorum mouebuntur. et tūc videbunt filium hominis ⁊c.

¶ Dico primo ꝙ erunt signa in corporib⁹ supracelestibus. scil3 in sole et luna ⁊ stellis. de quib⁹ signis scribitur Mat. xxiiij. Sol obscurabitur: et luna non dabit lumen suum: et stelle cadent de celo. Hoc dicitur quia obscurabuntur: ac si ibi non essent. Erunt autem ille tenebre sic horrende: vt neqȝ videre quis: nec localiter moueri possit. et hoc propter quinqȝ rationes sequētes. Prima ratio est propter designationem obscuritatis interioris: que erit in hominibus illius temporis: in quibus sol. idest charitas refrigescet. sicut scribitur Matthei. xxiiij. cap. Quoniam abundabit iniquitas: refrigescet charitas multorum. Et luna. idest fides deficiet.

quare aliq conuertent ad anti xpm

iuxta illud dictū apl'i.j.Timo. iiij. In no-
uissimis temporibus discedent qdā a fide
attēdentes spiritibus erroris : et doctri-
nis demonioꝝ ; in hypocrisi loquentium
mendaciū. Et stelle.i.alie ꝟtutes penit⁹
euanescent:vt idē apl's dicit.ij.ad Timo.
iij. In nouissimis tpibus instabunt tēpo
ra periculosa:⁊ erunt hoīes seipsos amā-
tes:cupidi:elati:superbi:blasphemi: pa-
rentibus non obedientes: ingrati: scele-
sti:sine affectione : sine pace : criminato-
res: incōtinētes: immites: sine benigni-
tate:proditores: proterui: tumidi: volu-
ptatū amatores magis ꝙ dei : spēm ha-
bentes pietatꝫ:virtutē aūt eius abnegā-
tes.Et sic in hominibus erit interius oīꝫ
peccatoꝝ tenebra:⁊ defectus totius clari
tatis virtutū:que aīam decorā reddunt.
ꝓpter qđ poterit dici illud Thre.j.Egres
sus est a filia sion.i.ab aīa fideli : omnis
2 decor eius. Secūda rō est in designatio-
nem obscuritatis inferioris.i. tenebrarū
infernaliū:qbus dānati perpetuo inclu-
dent.iuxta illđ Matth.xxij. Mittite eū
in tenebras exteriores.et Sap.xvij.Una
catena tenebrarum erant oēs colligati.
3 Tertia rō est in signū merorꝫ q erit in die
iudicij. Tunc em̄ luminaria splēdorē vul
tus sui veste lugubri cooperient. Sicut
em̄ in die natiuitatis/ sol habuit circulū
aureum in signū gaudij: sic in die iudicij
tenebras induetur.vñ Apoc.vj. Factus
est sol quasi saccus cilicin⁹. vñ Chrysosto
mus. Patrefamilias moriente:dom⁹ ei⁹
turbatur:familia plangit:nigris vestimē
tis se induit.sic hūano genere ꝓpter qđ
facta sunt oīa:circa finem cōstituto: tot⁹
destruet mūdus:celi ministeria lugebūt:
et candore deposito/tenebris induētur.
4 Quarta rō est in signū confusionis: quia
quodāmodo teget sol oculos claritatis
sue:ne videat hoīes tartareis subijci cru
ciatibus:qui suo lumine fruebant. sicut
in passione dei/sol suos radios subtraxit
ne dñm pendentē videret. vnde signāter
dicitur Esaie. xxiiij. Erubescet luna : et
confundetur sol. Cui consonat glo.super
Johel.ij.Sol ⁊ luna obtenebrati sunt.q2
tanta miseroꝝ supplicia videre nō pote-
runt.sed timebūt et ꝓ claro lumine tene
5 bris operientur.Quinta rō quare ista si-
gna fient est ī designationē maloꝝ q tunc
erunt in eccl'ia dei. Siquidē sol idest pre

lati/nec predicatione:nec virtutum osten
sione fulgebūt : sed in tenebris latitabūt
discipulis antixpi publice predicantibus
et miracula facientib⁹ sicut predixit dñs
Matth.xxiiij.Surgent pseudo prophete
et dabunt signa magna : ⁊ prodigia : ita
vt ī errorē inducant si fieri pōt etiā electi
Luna quoqꝫ.i.subditi qui solebāt a pla-
tis illuminari:conuertentur in sanguinē
idest in intellectum carnalem:quia disce-
dent a fide romane eccl'ie:sicut apl'us. ij.
Thessa.ij.veniet discessio primū.et cōuer
tentur ad antixpm qui se dicet deum.
Aliqui timore tormentoꝝ.
Alij amore diuitiarum ⁊ nummorum.
Alij autē deceptione miraculoꝝ.
¶ Primi discedēt a christo/et ab obedien
tia et fide eccl'ie/timore tormentorum.q2
sicut describit Daniel.xj. ruent in gladio
et in flamma et in captiuitate et in rapi-
na.Et ꝓpter hoc tradet frater fratrem in
mortem:et pater filiū et econuerso.eligē
tes magis in bonum ducere dies suos:ꝙ
sub tanta tribulatione rerum et corporū
detrimentum perpeti.
¶ Secundi discedent cupiditate nūmo-
rum.quia antixpus inueniet thesauros
absconditos et precipue baculos salomo
nis:quos artificiose signauit.vñ Daniel.
viij. In copia rerū omnium occidet pluri
mos.idem.xj. Multiplicabit gloriam.s.
mundanam:⁊ dabit eis potestatem ī mul
tis:et terram diuidet gratuito.
¶ Tertij discedent deceptione miraculoꝝ
de quibus.ij.Thessal'.ij.Aduentus eius:
scꝫ antichristi/ꝺm operationem sathane
in omni virtute/et signis mendacibus/⁊
prodigijs:quia phantastica et ad menda
cium trahentia.Et ait etiā apl'us. Faciet
signa magna:ita vt ignē faciat descende-
re de celo in terram in conspectu homi-
num:et seducet habitantes terrā : scꝫ re-
probos per signa que data sunt facere ei.
Stelle quoqꝫ idest religiosi qui videban-
tur in fide fortes ⁊ firmi ex maxima parte
de conuersatione celesti cadēt dimisso ha
bitu ad seculum redeuntes. quos monet
iam dñs Apoc.xvj. Beat⁹ q vigilat et cu-
stodit vestimenta sua : ne nudus ambu-
let.Quod plorat factum Johel.in cap.x.
Ficum meā decorticauit.ficuꝫ: idest statū
religionis qui ficui comparatur propter
vite mundiciam figuratā in lactis albe-

Religio cōpara ficui

dine: ⁊ sancte predicationis dulcedinem que notatur in fructu. Et de hoc etiā scribitur Dañ. viij. Deiecit de fortitudine et de stellis: et conculcauit eos. Similiter Apoc. xij. Draco idest diabol⁹ cauda sua idest antixp̄o: qui erit cauda diaboli. i. vltimum membrū eius: traxit tertiam partem stellarū celi scʒ tepidos qui non sunt frigidi per terrorē: nec calidi per amorem et misit eas in partes (al's) in terram. nā ad litterā maior erit nūer⁹ cadētium quā̄ stantiū in tribulatione illa: vñ Zacha. xiij Due partes disperdentur et deficient: et tertia pars relinquet: et ducam tertiam partem per ignē: ⁊ vram eos sicut vritur argentum: ⁊ probabo eos sicut probatur aurum. Et de his ait Daniel'. xj. Docti in populo docebunt plurimos. et paulopost. vt cōflentur et eligantur et dealbentur. Et hec de primo principali.

¶ Dixi scd̄o principaliter q̄ erūt signa in creaturis rationalibus scʒ in hominibus qd̄ notat̄ ibi. Et in terris pressura gentiū pre confusione sonitus maris et fluctuū arescentibus hominibus pre ↄfusione et expectatione q̄ superuenient vniuerso orbi. Nam miserabiles hoīes qui tūc erūt: videbūt signa terribilia in mari: et in terra: prout narrat Hieronym⁹ se legisse in annalibus iudeorum. videbunt inquam q̄ mare quīdecim cubitis exaltabit̄: aq̄s stantibus et in nullā partem fluentibus: deinde tamen in abyssum demergetur: et postea reuertentib⁹ in locum suum: oīs belue maris congregabunt̄ ad pelagus ad modū contendentiū mugientes: ⁊ illa cōmotio: sicut ait dñs: erit sonitus maris et fluctuum. vnde Nañ in cap. j. Increpans mare et exiccās illud: ⁊ oīa flumina ad desertum deducens. Et ardebit mare et aque. Elatio maris significat extollentiam impiorum. vnde Esaie. lvij. Cor ipij quasi mare feruet quod quiescere non potest. et hec in quīdecim cubitis eleuabit̄: quia erigentur ↄtra deum per transgressionem decalogi. iuxta illud Job. xv. Cucurrit aduersus deū erecto collo ⁊c. ⁊ ↄ ecclesiam que in quīq̄ patriarchatibus cōsistit scʒ Romano: cōstātinopolitano: alexādrino: hierosolymitano: ⁊ antiocheno: de quibus Esaie. xix. Erunt quinq̄ ciuitates in terra egypti loquētes lingua chanaā. Ciuitas solis vocabitur vna, scilʒ romana eccl'ia ad modū solis stabilis ⁊ perpetua. vnde Luc. xxij. Ego rogaui pro te petre vt non deficiat fides tua. Depressio xo maris penam denotat eorūdem. vnde dñs ait Apoc. xviij. Quantū se exaltauit et in delitijs fuit: tantum date illi tormētum et luctū. Uidebunt insuper homīes miserabiles signa in terra. nam in terra fient terremot⁹ adeo magni: vt pene oīa manu facta ruant. Apoc. xvj. Terremot⁹ factus est magnus qualis nunq̄ fuit ex quo homines fuerūt super terrā. ⁊ Esaie xxiiij. Concutient̄ fundamēta terre. cōfractione confringetur terra. contritione cōteretur terra. cōmotiōe commouebit̄ terra. agitatione agitabit̄ terra. et hoc in detestationē cupiditatis hūane: quia nolet cupidos amplius super se tolerare. vñ sequit̄: Et grauabit eam iniquitas sua.

Item oēs lapides etiā parui scindentur adinuicē: et collidētur. iuxta illud Mat. xxiiij. Non relinquet̄ lapis sup̄ lapidē ⁊c. ⁊ hoc in redargutionem obstinati cordis qui noluit cōteri de pct̄is suis. Eccli. iij. Cor durum male habebit in nouissimo. Item oīa ligna siluarū: et olera herbarū sanguineum rorem fluent: sicut sibylla p̄dixit. Judicij signum tellus sudore madescet. Augu. lib. xviij. de ciui. dei. cap̄. xxiij. Johel'. ij. Dabo prodigia in celo: et in terra sanguinem: et ignē: et vaporem fumi. Sed hoc fiet ad confusionē humane vecordie: que sup̄ seipsam noluit flere. Luc xxiij. Filie hierl'm ⁊c. Item oēs montes et colles in puluerem redigent̄. vnde ps̄. Montes sicut cera fluxerūt ⁊c. Item oīa volatilia ↄtionabunt̄ in cāpis: vnūq̄dq̄ in genere suo: et hoc ad confusionem hominum: qui cum sint prediti rōne: vix aut nunq̄ tractatū faciunt de salute aīe sue. Hierem̄. viij. Attendi et auscultaui et nemo qd̄ bonum est loquitur. Item de mōtibus leones descendent ⁊ cum hominibus manebunt: et nulli nocebunt: et hoc in detestationeʒ malorum: qui pauperes ⁊ humiles violenter affligunt. de quibus conqueritur domin⁹ in ps̄. Qui deuorāt plebem meam sicut escā panis. et Ecclesiasti. xiij. Uenatio leonis onager in heremo. Item ibunt huc illuc velut amentes: et pre timore arescentes. ⁊ hoc est signum qd̄ erit in hominibus rationabilibus; qui videbunt signa maris et terre; ⁊

ex timore arescent sicut dicit in euange-
lio Arescentibus hominibus. Et de his si
gnis maris/terre/hominū/scribit Ezech.
xxxviij. Commouebuntur a facie mea pi-
sces maris:et volucres celi:et bestie agri:
et omē reptile qd movetur super humū:
cunctiqz homines qui sunt super faciem
terre. Et hec de secūdo principali.
D ¶ Sed dixi tertio principaliter q erūt si-
gna in spiritibus superioribus. scz in An
gelis:quod notat ibi. Uirtutes celorum
mouebūtur. Ubi querit quid per vtutes
intelligat. Ad quod dicēdum sm sanctū
Thomā in.iiij.distin. xlviij. q virtutes i
angelis dupliciter dicūtur: vt pz per Dio
nysium.xi.celestis hierarchie. Quandoqz
eñ nomen virtutū vni ordini appropria-
tur:qui sm ipsuz est medi9 medie hierar
chie:sm vo Gregoriū est supremus ifime
hierarchie. Alio mō accipitur cōmuniter
pro oibus celestibus spiritibus. et vtroqz
modo pōt accipi in proposito. In litte-
ra eñ exponitur prout accipitur scdo mo
do scz pro omnibus angelis:et tūc dicun-
tur moueri ppter admirationem nouita
tis:que in mūdo erit. Pōt etiam exponi
prout virtutes est propriū nomē ordinis
et tunc ordo ille dicit moueri pre alijs ra
tione effectus:qr illi ordini sm Gregoriū
attribuitur facere miracula:que maxime
circa illud tēpus fient:vel quia ordo ille
cū sit de media hierarchia sm Dionysiū:
non hz potestatē limitatā. vñ opz q eius
ministeriuz sit circa cās vniuersales. Uñ
propriū officium virtutū esse videtur ce-
lestia corpora mouere:que sunt causa eo-
rum q̄ in natura inferiori agūtur. et hoc
etiā ipsum nomē sonat:qr virtutes celoꝝ
dicūtur. tunc ergo mouebuntur:quia ab
effectu suo cessabunt:vlterius corpora ce
lestia nō mouētes. sicut nec angeli q̄ sunt
ad custodiā hoīm deputati:vlteri9 custo-
die officio vacabūt. Uel sumendo pro oī-
bus celestibus spiritibus:tunc mouebū-
tur. quēadmodū eñ rege terreno eūte ad
bellum:duces et milites mouētur:sic re-
ge celesti veniente iudicare viuos et mor
tuos:vtutes celoꝝ idest oēs angeli moue
buntur. vñ Chrysostom9. Si rex terrenus
processurus contra aliquē expeditionem
mandat i populo:dignitatesqz oēs mo-
uentur. exercitus excitantur. tota ciuitas
feruet:quāto magis rege celesti exurgen
te iudicare viuos et mortuos:virtutes an
gelice cōmouebuntur:terribiles ministri
terribilē dñm precedentes. pro candela-
bris fulgura viua pcedent: et pro tubis/
exhorrenda tronitrua:neqz resistēdi virt9
nec fugiendi erit facultas:nec penitentie
locus: nec satisfactiōis tempus. ex angu
stia oīm rerū nihil manebit nisi luct9. vñ
dñs Mat.xxiiij. Tunc plangēt oēs trib9
terre.i.pctōres q plus terrena q̄ celestia
dilexerūt. Chrysosto. Plangent iudei:plā
gent gentiles:plangent xpiani:qui magis
dilexerunt mundū q̄ xpm. Uel aliter mo
uebūtur angeli non solū locali descēsio-
ne:sed etiam admiratiōe maiestatis diui
ne: et ex cōpassione calamitatis humane/
et quodā naturali horrore:vidētes super
se iudicem: et sub se reprobos cruciari. qd
preuidens Job. dixit.xxvj. Colūne celi cō
tremescunt:et pauent aduentum (al's ad
nutū) ei9. vbi dicit Augusti. Quid faciet
virgula deserti:vbi timore concutitur ce-
drus paradisi? Et sic ptz quomodo erūt
signa in angelis:qd notat ibi. Uirtutes
celoꝝ etc. Utrū autē signa ista sint indica-
tiua diei iudicij. ita q per ista signa pos-
sit sciri dies vel hora iudicij? Dicendū est
q non. et ad hoc inducit sctūs Thom. ra
tionē et autoritatē in.iiij. sniarū. di.xlviij.
arti.j. quesito.iij. vbi dicit q deus p suā
potentiā et scientiā est causa rerū. vtrūqz
aūt creaturis cōmunicat. dū etiam rebus
tribuit virtutem agendi alias res:quarū
sunt cause. et quibusdā etiam rerū cogni
tionē prebet. sed in vtroqz aliqua de9 sibi
reseruat. operat eñ quedā in quib9 nulla
creatura sei cooperat: sicut in creatione:
et hoc quātū ad potentiā. et similr cogno
scit quedam q̄ a pura creatura nō cogno
scunt. hec aūt nulla alia magis esse debēt
q̄ illa que soli diuine subiacēt potestati:
in qbus nulla creatura ei cooperat: et hu
iusmodi est finis mundi: in quo erit dies
iudicij:non eñ per aliquam causam crea
tam mundus finietur:sed solū per deuz.
sicut etiam mundus esse icepit immedia
te a deo. Unde etiā cognitio finis mundi
soli deo reseruatur. et hec est ratio sancti
doctoris. Autoritates autē sacre scripture
inducūtur due. Prima est Matth.xxiiij.
De die et hora iudicij. nemo scit. neqz an
geli celorū nisi solus pater. ecce ergo quō
soli deo reseruat. Secunda autoritas est

quomodo finis mundi nō potest cognosci fo. 22

Actuum.j. Non est vestrū nosse tempora vel momenta q̄ pater posuit in sua ptāte: q̄si di. q̄ soli ei⁹ potestati reseruata sunt. Et sic patet quomodo erunt signa circa finem mundi.

In corporibus celestibus: qr erunt signa in sole et luna et stellis.

In creaturis rōnalib⁹: qr in terris pressura gentiū pre cōfusione sonitus maris.

In spiritibus angelicis: quia ꝟtutes celorum mouebunt. Explicit. Deo grās.

¶ Dñica secūda aduentus. Ser. vj.

nō hēt Jntroduc.

Erunt signa i sole et luna ꝛ stellis. Luc. xxj. et in euangelio ꝛc. Dominica preterita sancta mater ecclesia repsentauit nobis in euangelio aduentū xpi in carnem: nūc autē in isto euāgelio repsentat nobis aduentū xpi ad iudicium. Et in hoc ecclesia intendit nos ꝓuocare ad bonū opandū: et ad malum vitandū: iuxta illud Psal. Declina a malo: et fac bonū. Et quia boni faciūt bonum amore: et mali vitāt malū timore. iuxta illud Horatij in epistolis suis. Oderunt peccare boni virtutꝫ amore: Oderūt peccare mali formidine pene. Idcirco dominica preterita ecclesia representauit aduentū christi in carnem: q̄ fuit humilitatꝫ et amoris: et in p̄senti dominica repsentat xpi aduentum ad iudicium: qui erit terribilitatis et timoris. Unde pro introductione et declaratione thematꝫ/noueritis ꝙ ſm ꝙ dicit Hieronym⁹ super Esaiā. ꝛ Isidorus de summo bono: est differentia inter noticiam naturalem: et scientiam fidei. qr scientia naturalis potest probari per naturalem rationem: et sciētia fidei non: sed solū probat per signa. Ad propositū siue aduentū xpi in carnē: siue ad iudicium/habetur et tenetur per scientiā fidei: idcirco christ⁹ volens de his aduentibus informare apostolos: informauit eos non per rationem naturalē: sed p signa dicēs. Erunt signa i sole ꝛ luna ꝛ stellis. ¶ Et notate mō p'maiori informatiōe ꝛ declaratiōe thematis: reperietis ꝙ per omnia signa que alias facta fuerunt pro probatione alicuius veritatis fundate in fide: ꝓbat xps in hoc euangelio diem sui futuri iudicij. Fuerūt al's facta pro probatiōe et confirmatione fidei: tria signa vel in triplici differētia.

Primū in terra et in aqua.

Secūdum in inferno.

Tertium in celo.

¶ Prima signa fuerunt facta ꝑ confirmatione veritatis fidei per Moysen in egypto specialiter in terra ꝛ in aqua. vñ Ps. Misit signa et ꝓdigia in medio tui egypte. Ista signa fuerūt in aqua: quia conuertit flumina eorum in sanguinem. ꝛ in terra: quia dedit in terra eorū ranas ꝛc. Ista signa christus dedit discipulis ꝑ cōfirmatione futuri iudicij in euangelio hodierno. quando dixit ꝙ erit in terris pressura gentiū pre confusione sonitus maris ꝛc. Ecce signa in terra ꝛ in aqua.

¶ Secūda signa al's facta ꝑ confirmatione fidei ꝛ veritatis/fuerūt in iferno. Ista signa dedit Esaias regi Achaz. Esaie. vij. di. Pete tibi signum a dño deo tuo in ꝓfundum inferni/siue in excelsuz supra. In profundū inferni. intelligitur per suscitationem alicuius mortui. Ista signa dat xps pro confirmatione futuri iudicij: qr non solum vnus suscitabit mortuus in iudicio: sed oēs hoīes mortui. vnde ī symbolo. Ad cuius aduentum omnes homines resurgere habent ꝛc.

¶ Tertia signa al's data pro confirmatiōe fidei veritatꝫ fuerūt in celo. Ista signa fuerunt data Josue. in cap. x. de quibus signis scribitur Luc. xj. Et alij tentantes signum de celo querebant ab eo. Ista signa de celo christus apostolis dedit pro confirmatione futuri iudicij: quando dixit in themate. Erunt signa in sole ꝛ luna ꝛ stellis. Et hoc sufficiat pro thematis declaratione: Tamē pro thematis prosecutione: nota tria signa.

Prima signa sunt presentia.

Secūda preterita.

Tertia futura.

¶ Dico p̄mo ꝙ de⁹ dat homini prima signa p̄ntia. ꝛ ista sunt beniuolentie mētalis. Dedit signa p̄terita recordatiōis perpetualis. Dabit etiam nobis tertia signa que futura sunt de promissione generali: et de istis dicit thema. Erunt signa in sole et luna et stellis.

signa p'ntia

¶ Primo ergo dat nobis signa presentia beniuolentie mētalis ꝛc. Istud signū dat nobis in oīb⁹ creaturis que sunt: quas a tpe creationis vsq ad presens: dat hoī in signū beniuolētie: cū oīa illa creauit ī suā vtilitatē et fruitiū. Signū qppe vt nostis est qđ se offert sensui aliqđ relinquens in intellectu. vñ qlibet creatura signū est: q2 qñcunq se offert visui nr̄o seruiēs nobis absq defectu: d3 in intellectu nr̄o relinquere/ꝙ sic nos creatori nr̄o debemus seruire tanq̄ summo amatori nr̄o ꝛ bñfactori. Unde dicit Hugo de arca noe. Celū dicit hoī. ego ministro tibi lumē in die vt videas: tenebras in nocte vt quiescas. ego ad vtilitatē tuā gratas tēpoꝛ vicissitudines procuro. s. veris/ꝛ estus feruorē: aut pulchritudinē: hyemis algorē. ego alternātibus incremēta noctiū spacijs simili rōne dissimiliq extendo: vt varietas fastidium tollat. Aer dicit tibi prebeo flatū: et oē genus auiū ad tui nutrio obsequium. Aqua dicit. tibi potū prebeo: sordes abluo: arentia rigo: et diuersa gña pisciū ad tuā escā ministro. Terra dicit. ego panē cōfero: vino letifico: et oīs generis fructibus delecto: diuersis aīalibus mēsas tuas repleo. hec ille. Et si ista oīa hō bñ cōsideret: nonne hec oīa per visum ꝛ sensum cōprehēsa offerūt intellectui ei⁹ rerū autorē esse omniū cordialissimū amatorē? certe sic. Pat3 igit ꝙ in oībus creaturis dat nobis deus signa continua cōtinue ꝛ in presenti beniuolentie mētalis. ꝛ talia signa et tam magna: ꝙ nullus pōt ostēdere/ꝛ dare nobis similia beniuolētie signa: vt sibi regratiādo dicamus illud Job. iij. Nemo pōt hec signa facere que tu facis. s. quotidie continue ꝛ in presenti.

signa p'terita

¶ Dixi scđo ꝙ deus dedit nobis signa preterita/recordationis perpetualis. Ista signa preterita sunt sacramenta eccl'ie: que l3 in ecclesia habeātur presentia: tñ preteritoꝛ beneficioꝛ: que xp̄s in carnē ꝓpter nos veniēs peregit: sunt signa memoratiua. specialiter aūt illi⁹ acerbissime passionis: quā ꝑ nobis in cruce sustinuit: q̄ nullo modo a nostra memoria debet recedere: immo illa debemus menti imprimere summe: ne ingrati de tanto beneficio habeamur. ad quod nos monet Bernar. super canti. sermone. x. pulchre sic di. Nolo vos iudaico notari opprobrio; de quibus scriptura testatur/ꝙ non fuerunt memores beneficioꝛ eius/et mirabiliū ei⁹/ que ostēdit eis. Uerum quoniā bona que largiri nō cessat misericors ꝛ miserator dñs: recolere ꝛ recolligere omnia/omni homini impossibile est. quis enim loquetur potētias dñi: auditas faciet omnes laudes eius? illud saltem qđ precipuum est ꝛ maximum: opus videl3 nostre redemptionis a memoria aliquatenus nō discedat. Unde dicit xp̄s ap̄lis Luc. xxij. Hoc facite in meam cōmemorationem. et. j. ad Coꝛ. xj. dicit apostolus omnibus fidelibus. Quotienscunq manducabitis panem hūc: et calicem bibetis: mortem dñi annunciabitis ꝛc. De istis signis rememoratiuis dicit ap̄s ad Heb. in. c. ij. Salus nostra cōfirmata est contestante deo signis et portentis et varijs virtutibus et spiritussancti distributionibus.

¶ Dixi tertio ꝙ deus dedit ꝛ dat futura signa prouidētie generalis. Ista sunt signa que dat nobis ꝛ dedit apostolis de suo futuro generali iudicio: de quibus thema. Erunt signa in sole ꝛc. Et pro materia ista sunt duo notanda.

Primum ꝙ deus voluit suū generale iudicium quoad diem et horam esse hominibus impreuisum.

Secūdum ꝙ voluit deus illud esse hominibus prouisum.

Prima pars.

¶ Dico ꝑmo ꝙ deus voluit suum generale iudicium quoad diem et horam esse hominibus impreuisum. patet Matth. xxiiij. De die autem illa et hora nemo scit. neq angeli in celo: neq filius. scil3 ad reuelandum alijs: nisi pater solus. Item nec istam diem ꝛ horam apostoli scire potuerunt. Unde ipsis de hoc querentibus: respondit xp̄s Act. j. Nō est vestrum nosse tempora vel momēta que pater posuit in sua potestate. Rō quare istā diem et horam voluit deus esse impreuisam hominibus: est ꝼm sanctum Tho. in iiij. di. xlvij. quia cum deus per suā potentiam ꝛ sapientiam sit causa rerū: vtranq istarū rebus cōicat: q2 tam potentiam cōmunicat q̄ etiam sapiētiam: tñ in vtraq sibi aliquid reseruat. sicut pt3 in potētia: q2 cōicat rebus ꝙ possint multa opari et facere; sed reseruat sibi potentiā creandi;

B

fo. 21. d

mortuos suscitandi: et miracula faciēdi. Sicut igitur aliq̄d sibi reseruat de poten tia: ī quo nulla creatura sibi cōmunicat: sic de sciētia aliquid sibi reseruauit et pri- cipue in his q̄ soli subiacent potestati et volūtati. Ūn̄ cum simile sit de fine mūdi: qui a mera voluntate sua dependet: sicut ꝛ eius pricipium: inde est ꝙ nulli erit no tum. et hoc est inq̄t sanctus Tho. qd̄ xp̄s dicit apl'is. Non est vestrū nosse tp̄a vel momenta ꝛc. Ecce ꝙ istud xp̄us reseruat sibi ī sua volūtate vel sciētia. Que pꝫ po- suit ī sua ptāte. Ecce ꝙ istō reseruat ī sui potētia. Sed obijciūt aliqui di. ꝙ immo de⁹ iam reuelauit finē mundi: ꝛ diē ꝛ ho- ram iudicij: et predicant multi et docent ꝙ non durabit mundus nisi per tēp⁹ cer tum. et ꝙ non opꝫ edificare domos: nec plātare vineas: et ꝙ antixp̄s iam nat⁹ est ꝛ similia. et ꝙ nō valet argumentum ꝙ si nō reuelauit apl'is neq̄ʒ reuelabit nobis: quia tp̄e antixpi dꝫ esse terribile bellum ꝯ fideles: et in die iudicij cōtra pctōres ꝛ malos. vbi procedet xp̄us cum magna potētia: ꝛ omnis creatura et orbis terra rum pugnabit ꝯ insensatos: vt dicitur Sap̄. v. Tunc dicunt isti. sicut illis qui de bent alicui bello īteresse: dies et hora bel li reuelatur de bona congruitate: imo ꝛ de necessitate: vt ad bellū se preparent. illis qui non debēt interesse: nō est neces- sarium reuelare. Modo ergo dies illa et hora illis reuelabitur: qui erunt tp̄e anti christi: q: bello habent interesse: nec fuit necessariū apl'is reuelare: quia non habe bant interesse. pro hoc est autem exem plum de bello tartarico: qd̄ reuelaꝫ ar- menis et vngaris et nō hispanis: quia primi bello hn̄t interesse: secūdi nimis di stant et bello interesse non hn̄t. ita ꝙ si hi spani dicant: qn̄ erit bellū tartaricorū? congrue pōt eis respōderi. nō est vestruꝫ nosse ex quo in bello nō habetꝫ esse. Mo- do respōdeo primo ad istā autoritatem. Non est vestrū nosse tp̄a vel momēta. rn̄- deo ꝙ licꝫ ista respōsio/et istud exemplū sit pulchrū et satis congruū: tn̄ contra eos est: quia ꝑ hoc exēpluꝫ habeꝫ ꝙ illis qui debent interesse in bello reuelaꝫ dies et hora belli: vt se ad bellū preparent: nō illis qui nō debent interesse: q: non opꝫ illos preparare. ex h̄ sequiꝫ si bene exem plum ad propositū applicaꝫ: ꝙ apl'is ex quo non habebant interesse: non fuit eis nūciatum aut reuelatum ꝙ prepararent se ad illud bellū: cū non deberēt interesse sed hoc manifeste est falsum et ꝯ dictum xp̄i: qui Luc. xij. dicit apl'is et illis q̄ fue- runt illo tp̄e cum eis. Hoc autem scitote: qm̄ si sciret paterfamilias qua hora ꝛc. se quitur. Ideo et vos estote parati: q: ꝛc. nota parati. ꝛ Matth. xxv. vigilate itaq̄ʒ ꝛc. nota vigilate. vigilia preparationem dicit. Unde nota ꝙ xp̄s non solū voluit aplos pro illa die esse paratos: sed ꝑ om̄i tēpore ante illā diem. ptꝫ nam nō solum occultauit eis tēpus illius diei: sed tēp⁹ in quo illa dies eē debebat. Unde qn̄ ipi dixerūt. Si in tp̄e h̄ ꝛc. xp̄s potuit rn̄dere non in tēpore hoc: neq̄ʒ vsq̄ʒ ad mille an- nos: sed in alio tēpore mag̃ distanti: sed magis eos volens esse ꝓuisos ꝛ paratos tp̄s eis negauit et occultauit: in quo essꝫ et in quo nō esset illa dies et hora. Item apl'i et illi qui fuerunt in ecclesia primiti- ua de facto ꝑparauerunt se pro illo bello et die: et intendebāt ibi interesse. igiꝫ cō- ueniens esset ꝙ fuisset eis reuelatum: ex quo illis qui debebāt interesse bello reue labaꝫ bellū/ꝙ ipsi intendissent interesse illi bello et diei antixpi: ptꝫ q: ꝫm ꝙ di cit sctūs Thom̄. vbi. s. et recitat Hiero- nymū de viris illustrib⁹/ꝙ tp̄e eccl'ie pri- mitiue vbi erant apl'i: surrexerūt persecu- tores adeo graues ꝙ tunc de propīquo vicinus spabaꝫ immīnēs antixpi aduen- tus. Itē ex fundamēto exēpli dati multū colorare videꝫ ꝙ helie et enoch fuerit di es iudicij reuelata: cū ipi illi bello habeāt interesse tanq̄ʒ pricipales: quia malach. iiij. Mittam vobis heliam anteq̄ʒ veniat dies dn̄i magnus et horribilis. tn̄ in tota sacra scriptura hoc nō legiꝫ: nec habetur ꝙ eis hoc sit reuelatū: igiꝫ nec alijs q̄ ibi erunt. Cōcludit igitur sctūs Thom̄. ꝙ di es iudicij/et finis mundi quoad diem et horā/ est hoībus simpliciter improuisa. Quod etiā pꝫ ex dictis August. xviij. de ci- uitate dei cap̄. liij. sic dicētis. Omniū de hac re calculātiū digitos resoluit: ꝛ qui- escere iubet ille q̄ dicit. Non est vestrum nosse tempora ꝛc. subdit. Quod em̄ apl'is q̄rentibus noluit indicare: nec alijs indi cabit. Ideo oēs alij q̄ predictū tp̄s com- putare volunt: hactenus falsiloqui sunt inuēti. hec sctūs Thom̄. Item apl'is xp̄s

pro clericis.

indicauit oēm veritatē necessariā ad salutem: non solū pro se: sed etiā pro romana eccl'ia: ꝫm ꝙ dicūt doctores sup illo Jo. xvj. Cū venerit ille spūs ꝟitatis: docebit vos oēm veritatē. Si igit̄ ista veritas. scꝫ de die ꝛ hora iudicij fuisset fidelibꝰ necessaria ad salutē: sine dubio hoc apl'is reuelasset. Sed diceres et quō deꝰ non posset vel potuisset reuelare alijs inferioribꝰ apostolis diē et horā iudicij? Rñ. pōt ꝛ potuit de potentia absoluta non tñ ordinata. Ratio quia sicut in celesti hierarchia: sic in eccl'iastica ꝫm Dionysiū. sed in celesti de cōmuni lege nihil reuelat̄ inferioribus: nisi p superiores: ergo ꝛ hoc in ecclesiastica. Et sic sum expeditus de pmo qđ debebam declarare. s. ꝙ deus voluit suū generale iudicium quoad diem/ ꝛ horam esse hominibus improuisum.

Secunda pars.

¶ Sed dixi secundo in

ista parte: ꝙ debebam declarare ꝙ deus voluit suū gñale iudiciū quoad diem et horā esse hoībus improuisum. immo ꝫm Grego. ideo deꝰ voluit illud esse improuisum: vt essent ꝓuisi. Ad hoc em̄ (inquit) cōditor nr̄ diem illū latere voluit: vt dum semꝑ ignorat̄: semꝑ proximus esse videatur. Ideo deus dat nobis multa signa de die iudicij/ et fine mundi/ et maxima eiꝰ ꝓpinquitate. Et no. ꝙ ista signa sunt in duplici dr̄ia. Nam quedaꝫ istoꝝ precedūt iudiciū et finē mundi: Quedā cōcomitantur iudiciū: et sunt simul cum eo.

¶ Prima signa q̄ precedūt iudicium: erūt in terra: que sunt signa preuisiōis: ꝛ sunt que ponūtur Matth. xxiiij. de refrigeratione charitatis. de superabūdantia iniqtatis. de guerris ꝛ de fame. de terremotibus et de pestilentijs. De istis signis non possumꝰ nos dicere. Signa nr̄a non vidimus. vt dicitur in Ps̄. Immo sepe ista signa vidimus. ꝛ sepe et continue videmꝰ. Nam vt dicit Gregorius in homelia hodierna. gentē super gentem exurgere: earūqꝫ pressurā terris insistere: plus iam in nostris tribulationibꝰ: q̄ꝫ in codicibus legimus. Cr terremotus vrbes innumeras subruant: ex alijs partibꝰ mundi audiuimus. pestilētias sine cessatiōe patimur. Et q: ista signa sunt ita frequentia: cōcludimus ꝛ arguimus maximā ꝓpinqtatē finis mūdi/ et diei iudicij/ et aduentus antixp̄i. vnde xp̄s dixit nobis Matt. vbi. s̄. Cum videritis hec fieri: scitore q: ꝓpe est iam finis. Et ideo dicebat reuerēdus pater magr̄ Vincētiꝰ prop. he. prob.

¶ Item sunt alia signa que precedūt iudiciū. scilꝫ in celo de quibꝰ thema. Erunt signa in sole ꝛ luna ꝛc. Et signum in sole/ erit obscuritas. in luna/ erit eclipsatio. in stellis denigratio iuxta illud Ezech. xxxij. Nigrescere faciā stellas. Et licet ista signa adhuc debeant venire litteraliter: tamē quotidie videmus impleri ea moraliter. Nam in sole/ qui significat statū clericoꝝ modo spūaliter videmus obscuritatē errorū et ignorātie. in clericis mō non repitur nisi ignorantia. Nam in luna que significat statū principū terrenaliū: est eclipsis de odio ꝛ maliuolētia. vnus est ɔtra aliū. et non aspiciunt affinitatē: nec propinquitatē. Nam in stellis q̄ significant statū subditoꝝ: est denigratio rebellionis ad superiores ꝛ dños. Modo inter ꝫuos nullus vult obedire dño. neqꝫ maiori reuereri minor. nec inter subditos religiosos aliquis vult obedire prelato. Et cum videritis hec fieri: scitote qm̄ prope est regnum dei. Luce. xxj.

¶ Dixi scđo ꝛ vltimo ꝛ hic finis sermonis ꝙ erūt alia aliqua signa cōcomitantia iudicium et ista erūt executionis. Ad istud em̄ iudiciū veniet xp̄s cum potestate magna et maiestate: vt dicit̄ in euāgelio hodierno. sicut venit vnus rex ad bellū ɔtra inimicos suos. In bellis ꝫm ꝙ dicit Vegetius de re militari sunt cōmuniter tria signa q̄ erunt in isto iudicio. scꝫ

Signa muta: vt vexilla.

Signa semiuocalia: vt tuba.

Signa vocalia: vt ꝟba ducꝫ vel ꝑncipis suos ad victoriā prouocantia: vt santiago: santiago. Castilla. aragō aduersarios ɔfundētia et deterrētia: vt moriant̄ proditores moriantur et similia. Oīa ista signa erunt in illo iudicio.

¶ Primo erunt signa muta vt crux xp̄i. in qua fuit crucifixus: ꝛ alia instrumēta passionis/ vt claui flagella ꝛc. et de his Mat. xxiiij. Apparebit signū filij hoīs in celo. Itē apparebūt ibi alia signa muta/ vt plage ꝛ cicatrices xp̄i: quas seruat specialiter ꝓ illa die: vt pctōres confundat. vnde ꝫm August. in libro de symbolo/ gē

in bellis sunt .3. signa

ilibus ⁊ iudeis manus ꝑforatas ostē-
dens: et latus et vulnera/dicet eis. Ecce
hoīes quē crucifixistis. Agnoscite lat⁹ qđ
pupugistis. ꝑ vos et ꝓpter vos apertū ē:
nec intrare voluistis. De istis signis scri-
bit Zach. xij. Videbūt in quē trāsfixerūt.
¶ Secundo in isto iudicio erūt signa se-
miuoc lia vt tube: quoniam ſm ꝙ dicit
apl's. j. ad Thessal'. iiij. iudiciū istud et re
surrectio mortuorū/ non solū fiet virtute
dei: sed concurret ibi vox archāgeli. s. mi-
chaelis in tuba. Ipse dñs ī iussu/et in vo
ce archangeli/et in tuba dei descēdet de
celo. De isto signo Hieronym⁹. Siue cō-
edam: siue bibam: siue vigilem: siue dor-
miam: semꝑ videtur intonare illa tuba
q̄ dicet. surgite mortui venite ad iudiciū.
¶ Tertio in isto iudicio erunt signa voca
lia et intellectiua ducis confortantis et
premiantis suos. dicet esuriui et dedi-
stis mihi māducare. venite ḡ bñdicti pa
tris mei. Condēnantis ⁊ punientis ma-
los et petōres ⁊ dicentis. esuriui ⁊ nō de
distis mihi māducare. ite ḡ maledicti ⁊c.
Nota gregorii. iij. moraliū sup verbo. non
dedistis dicit. Qui conuincitur nō dedis-
se: tali pena plectitur: quali ergo pena fe
riendus est qui conuincit abstulisse: fort
b et dura sententia. de quolibet ex quinq;
verbis ibi positis habes in sermone vo-
raginis. iij. huius dñice. iij. parte princi-
pali. Qui istā sententiā vult euadere: ope
ribus miĩcordie intendat: q: de his fiet
discussio in isto iudicio. ꝓ tanto dicit ps.
Beatus qui intendit (al's intelligit) sup
egenū et pauperē ⁊c. et in die mala et ab
auditione mala nō timebit. Auditio ma
la erit ista. ite maledicti ⁊c. Ptꝫ igitur
ꝙ deus dedit ⁊ dat homini tria signa. dic
⁊c. Explicit. Deo gratias.

¶ Dñica secūda aduētus. Ser. viij.

Tunc videbūt fi
lium hoīs ⁊c. Nota ꝙ qua
druplex aduentus legitur
saluatoris.
B ¶ Primus aduentus est in
carnē: ad quem pertinet pma dñica ad-
uentus. In cuius euangelio legit illud
Zach. ix. ecce rex tu⁹ venit tibi māsuet⁹.
Secundus est aduentus ad iudiciū: ad
quē pertinet scđa dominica: in qua legi
tur euangelium. Erunt signa;
Tertius aduentus est ad limbū: ad quē
videt ptinere tertia dñica in qua legit il
lud. Tu es q̄ vētur⁹es an aliū expectam⁹
Quartus aduentus est in mentē: ad quē
ptinet quarta dominica. In festo enim
natali prime dominice speratur salua-
tor ad ecclīam suā specialr venturus.
¶ Tunc videbūt ⁊c. Nota ꝙ tūc videbūt
eum. scꝫ hora qua non putatur. Matth.
xxiiij. ⁊ Luc. xij. Estote parati: q: qua ho-
ra non putatis filius hoīs veniet. qđ in-
telligēdū est de scđo aduētu. s. ad iudiciū
et hoc tenet vniuersalis ecclīa de aduētu
ad iudiciū et hoc particulare: quod est in
morte vniuscuiusq;. j. Thessa. v. Cū dixe
rint pax ⁊ securitas: tunc repentinus eis
superueniet interitus. Videbūt eū tūc iu
dei qui eū videre noluerūt. Sap. ij. Gra-
uis est nob' ad videndū. Itē tūc videbūt
eū mali: qui in mēbris eū abominantur.
Prouer. xxix. Abominant impij eos q̄ in
recta sunt via. Apparebit aūt eis ī illa vi
sione valde terribilis. ſm illud Sapi. v.
Videntes turbabuntur timore horribili.
¶ Sed nota ꝙ quattuor sunt q̄ petōrib⁹
timorē poterunt incutere ī illo iudicio.
Primū est possidentis autoritas in iudi-
cādo: ⁊ iō manifestabit se cūctis gētib⁹:
Scđo sapiētie perspicacitas in discernē-
do: et ideo non poterit decipi.
Tertio eius insuperabilis potestas ī exe-
quēdo: et iō non poterit flecti.
Quarto iusticie equitas ī inferendo: et iō
nō flectetur muneribus.
¶ Primo dico ꝙ iste iudex hꝫ possidētis
autoritatē ī iudicādo ī causis iudiciarijs
vñ Hierem. xxix. Ego sum iudex viuoꝝ et
mortuoꝝ. Hanc aūt autoritatē meruit in
sua passiōe. ⁊ iō nō solū iudicabit vt de-
us: sed etiā vt hō. vñ Ioh. v. Dedit ei ptātē
iudiciū facere: q: fili⁹ hoīs est. Idē ibidē
Pater em̄ non iudicat quēq̄: sed om̄e iu
diciū dedit filio. Nota de hoc et quomō
erit homo: et vtrū filius et non pater.
¶ Scđo poterit timorē īcutere petōrib⁹:
q: ī eo est ptās inuincibilis ad exeq̄ndū.
Primo est snīa quā null⁹ poterit subterfu
gere. q: vt dic aplus ad Ro. xiiij. Oēs sta
bimus añ tribunal xpi. ⁊. ij. Cor. v. Oēs
nos manifestari opꝫ añ tribunal xpi. ⁊ iō
dauid ait. Si ascēdero in celū tu illic ⁊c.
¶ Secūdo tanta est virtus/contra quam
nullus poterit insurgere vel ei resistere.

Unde Chryſ. Nec reſiſtēdi virtus: nec fugiendi facultas: nec penitentie locus: nec ſatiſfactiōis tēpus. ex anguſtia hoīm ibi nō remanet niſi luctus. Et idem. Ipſe eſt cui nulla virtus cōtra eū erit. Et hoc fuit figuratū in Daniel. ij. Tu rex videbas ꝛc. Et iō quis nō timebit te/o rex gētiū ꝛc.

B ¶ Tertio eſt ita efficax a cuius ſnīa non licebit quēꝗ̄ appellare. q: ē irreuocabilis. Eſt aūt irreuocabilis ꝓpter tria. Uidem⁹ enim ꝙ appellatio in cauſis iudicialibus triplici de cauſa non recipitur: q: non poteſt appellari.

Primo ꝓpter iudicis excellētiā. vñ a rege ferēte ſnīam appellari non pōt in regno ſuo: q: in regno ſuo nullū habet ſupra ſe ſimilem. nec ab imperatore: vel papa poteſt appellari.

Scđo ꝓpter criminis euidētiā. oīa em̄ crimina reproboꝝ ibidem nota erūt. q: qñ crimen notoriū eſt: nō hꝫ appellari.

Tertio ꝓpter rē nō differēdā: q: ſi res nō patitur dilationes: q: forſitan ex dilatione detrimentum pateretur: ſimiliter nō poteſt appellari. Propter hāc triplicē rationem ab illa ſnīa appellari nō pōt.

¶ Primo ꝓpter iudicis excellentiā. q: ille iudex nullū hꝫ ſupra ſe: ſed ipſe oēs excedit eternitate/ ptāte/ et dignitate. Ab imperatore aliq̄ mō poſſet appellari ad deū: a deo aūt ad nullū: q: nullū ſupra ſe hꝫ.

¶ Scđo ꝓpter criminis euidētiā. oīa em̄ crimina reproboꝝ ibidē nota erūt ⁊ manifeſta. Uñ Hiero. Ueniet dies illa/ in qua facta noſtra quaſi in quadam tabula picta demonſtrabuntur.

¶ Tertio ꝓpter rē nō differēdā. Nihil em̄ qđ ibi agitur: dilationem patitur: ſed oīa in momēto/ in ictu oculi peraguntur.

¶ Tertio poterit pctōribus timorē incutere: quia nihil poterit ſibi abſcōdi. Eccl'ſ xij. Cuncta q̄ fiūt adducet de⁹ in iudiciū. Et Sap. vj. Cogitatiōes nr̄as ſcrutabit̄. Et iō dicit Leo papa. Eius ſapiētia talis et tāta eſt: cōtra quā nihil valebūt allegatiōes aduocatoꝝ: nec ſophiſmata pboꝝ: nec preclariſſima eloquia oratoꝝ: nec aſtutie verſutoꝝ. Decipit̄ em̄ aliquis per efficaciā allegationū infortiati/ digeſtoꝝ/ inſtitutionū/ autenticoꝝ/ codicis/ decretoꝝ et decretalium. Sed iſte allegationes nihil valebunt aduerſus dei ſcientiam.

¶ Dñica tertia aduentus. Sermo. j.

Qui aūt iudicat me dñs eſt. j. Coꝝ. iiij. Iuxta ſcripture veritatē/ reperio ꝙ ille q̄ vult aliū iudicare: vl' arguere debet tria habere. ſcilꝫ a

Primo ꝙ ſit ſine culpa ⁊ iniquitate.
Scđo ꝙ reprehēdat ſapiēter ⁊ cū eq̄tate.
Tertio ꝙ habeat ſufficientē autoritatē.

¶ Prima clauſula ſic declarat̄. Dicit quedā glo. ſup Mat. Ille iuſtus reprehenſor eſt: qui nō hꝫ in ſe qđ reprehēdat. Ex quo ptꝫ ꝙ ſi arguēs aliū eſt culpabilis in hoc de quo aliū iudicat vel reprehēdit: ſeipm condēnaret. ⁊ vera reprehēſio deſpiceret̄. et iō dicit Iſido. in lib. de ſummo bono. Non dꝫ aliena vitia corripere: q̄ adhuc in ſeruit cōtagijs vitioꝝ. improbū eſt em̄ arguere quicꝗ̄ in alio: qđ adhuc deprehendit in ſemetipſo. hec ille. Etiā dicit beat⁹ Grego. Qua mēte ꝑperat mederi: q̄ in facie vulnus portat. Ideo apparet ꝙ q̄ aliū corrigit vel iudicat: opꝫ ꝙ ſit ſine culpa: ſicut habemus exēplū de btō Iohāne baptiſta: q̄ erat vir iuſtus ⁊ ſctūs. vñ arguebat herodē adulterantē cū herodiade vxore philippi fratris ſui. di. Mar. vj. Nō licet tibi habere vxorē fratris tui. ideo dicit tex. ꝙ herodes metuebat iohānē: ⁊ libenter eū audiebat. Appet igr̄ ꝑma clauſula.

¶ Scđa clauſula ſic declarat̄. Arguēs em̄ aliū iuſte et cum veritate: dꝫ habere duo. Primo debet eſſe ſapiēs. q: dicitur Eccl'ſ vij. Melius eſt a ſapiente corripi: q̄ ſtultoꝝ adulatione decipi. Scđo dꝫ ſe de crimine certificari. ita ꝙ argutus ſit culpabilis: al'ſ in vanū ⁊ iniuſte eū argueret et iudicaret. Ideo dicit Aug. Si ea ī me reprehēdis que reprehēdēda nō ſunt: te ledis magis q̄ me. Etiā dicit ipe in. xvij. li. de ciuit. dei. Ex ignorātia iudicis plerūq̄ eſt calamitas innocentis. Ille ergo q̄ iudicat vel reprehēdit aliū: dꝫ corripere iuſte: et nō ſine cauſa. De hoc habemus exēplū ij. Regū. xij. de illo nathā ꝓpheta/ qui ſapiēter ⁊ multū diſcrete arguit dauid cum peccaſſet cū berſabee/ adulteriū ⁊ homicidiū cōmittendo. Non em̄ cū furore dixit. Rex peſſime feciſti: ſed aſſumpta ſimilitudine cōgrua. Nota hiſtoriam. Et illaqueauit eū verbo oris ſui. ita ꝙ dauid recognouit pctm̄ ſuū. ⁊ penituit di. Peccaui dño.

Apparet igitur secunda clausula.
¶ Tertia clausula sic declarat. opz em̄ q illę qui reprehendit aliū vel iudicat super hoc habeat autoritatē: al's repelleret. Sz debetis scire / q vt dicit sctūs Tho. ij. ij. q. xxxiij. ar. iij. duplex est correctio. Una q̄dē que est act⁹ charitatis q̄ special'r ad emēdationē fratris delinquētis tēdit per simplicē admonitionē: et talis correctio pertinet ad quēlibet charitatē habentē. ⁊ de tali loquit̄ xp̄s Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹: vade ⁊ corripe eū. Est alia correctio / que est act⁹ iusticie: que fit p punitionē: per quā bonū cōe cōseruatur. Et talis correctio solum pertinet ad superiores ⁊ prelatos / et ad illos qui habēt potestatē iudiciariā. Et de tali loquit̄ ap̄ls. j. Timoth. v. Peccantes corā oībus argue: vt ceteri timorē habeāt. Oportet tñ q talis habeat arguēdi vel iudicādi autoritatē: al's repelleret. sicut habemus exemplū Exo. ij. vbi legit̄ q q̄dā vice moyses vidit duos iudeos rixantes: ⁊ dixit illi q̄ faciebat iniuriā. Quare pcutis proximū tuū? Et statim ille repulit eū: et dixit. Quis te cōstituit p̄ncipē ⁊ iudicē sup nos? Nūqd occidere me tu vis sicut occidisti heri egyptiū? Apparet igit̄ tertia clausula ⁊ p ꝯns tota regula p̄assumpta. Modo predicta nr̄o ꝑposito applicādo: ista tria perfecte sunt in xp̄o dn̄o nostro.

Primo in ipso reperit̄ pura sanctitas.
Scd̄o ab ipso scitur oīm rerū veritas.
Tertio in ipso est iudicandi et condemnādi autoritas.

¶ Primo dixi q est in eo sctītas. Est enim deus: et iō non pōt peccare nec errare. vn̄ dicebat ipse Joh̄. viij. Quis ex vobis arguet me de pctō? q. d. nullus.
¶ Scd̄o est in eo veritas in intellectu. est em̄ deus. et ideo non potest aliquid ignorare. vnde dicit ap̄ls Heb̄. iiij. Oīa nuda et aperta sunt oculis eius.
¶ Tertio autoritas ⁊ potestas in executione. Act. x. Hic est qui cōstitutus est a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. Ex antedictis igitur. s. ex maiori et ex minori concludatur thema. igit̄ ille qui nos iudicat dn̄s est. q̄ sunt verba thematis. In quibus quidem verbis duo tanguntur.
Primo nobis monstrat quis est dn̄s: qui nos oēs hz iudicare / dn̄s est.
Scd̄o q̄d est illud qd̄ cū pauore debem⁹ oēs decetero expectare. Judicat. s. oēs.

Prima pars et secunda.

¶ Quātum ad primū et scd̄m simul / est sciendum / q aduentū dn̄i nostri iesu christi ad iudicium / multū debemus expectare cum timore et tremore: quia nullus cum eo tunc inueniet miam: sed puram iusticiam. q: dicit btūs Aug. in lib̄. de symbolo. Ille iudex nec grā preuenitur: nec mīa iam flectitur: nec iam pecunia corrumpitur. hec ille. Et q̄uis omnes tunc arguet et iudicabit: tamē in speciali arguet sex genera et conditiones hominum peccatorum. scilz

Milites de rapina.
Mercatores de vsura.
Populares de inuidia et malicia.
Clericos de magna negligentia.
Lusores de periurio.
Diffamatores de detractione. B

¶ Primo iudicabit ⁊ arguet milites de rapina. q: tales faciūt cōtra illud preceptū qd̄ scribitur Deut̄. v. Nō furtum facies. ⁊ hoc propter rapacitatē de qua viuunt. depredātur em̄ subditos suos. Isti em̄ comparātur falconibus qui sunt rapaces: ⁊ viuūt de alieno. Et ideo in futurū talib⁹ accidet sicut accidit falconibus s̄m cōe exēplū. falco em̄ et gallina sibi facta sunt contraria. Nā falco dū viuit: et potest volare ponit̄ super particā in aula regia reuerēter. gallina fugat̄ ab aula. viuit in domo fetida. scalpit in terra et colligit grana in summa patiētia. Sz post mortē mutatur fortuna: q: falco mortuus eijcitur de aula proijcitur in fimo: sed gallina inter scutellas argēteas affertur ad mēsam ⁊ ponitur ante dn̄m. Ita erit de diuite ⁊ predone ⁊ iusto paupere. Exemplum habemus Luc. xvj. Factum est vt moreretur mendicus et portaret̄ ab angelis in sinū abrae. mortuus est diues ⁊ sepultus est in inferno. De talibus etiam dicit Aug. in lib̄. de verbis dn̄i / loquēs ī hec verba. Si ī ignē mittit̄ qui nō dedit rē propriā: vbi putas mittendus est qui inuasit alienā. Si cum diabolo ardere debet qui nudum non vestiuit: vbi putas arsurus est qui expoliauit? Hec ille. De talibus recitat Ualerius maximus. lib̄. vij. q cum semel quesitum esset a socrate cur rideret. R̄ndit q: video magnos latrones ducētes paruū latronē

Nota. verbum socratis.

ad suspendiū: q̄ digniores sunt suspēdio. Tales deus iudicat ꝛ arguit ī presenti: q2 dicit Seneca epl'a. lxxv. Nulli cui rapina feliciter cessit: gaudiū rapti durabit in posterum. hec ille. Etiam puniet in futuro inferno.

¶ Dixi scđo ꝙ puniet et arguet mercatores de vsura: q2 faciunt contra illud preceptū diuinū Deut. xxiij. Non fenerabis fratri tuo. etiā Luc. vj. Mutuū date nihil inde sperantes. Tales em̄ tenent̄ restituere quicquid inde acceperint. et cōpellūtur a iure et a iudice. q2 si sint vsurarij publici: ipso iure sunt excōicati quoad tria. q2 nec ad cōionē altaris admittuntur: nec recipi debent eoꝝ oblationes: ꝛ si decesserint in isto pctō: nō dabit̄ eis eccl'iastica sepultura. ex de vsu. q2 ab oībus. Cōpellūtur a iudice: q2 q̄libet iudex quēlibet vsurariū cogere pōt ad restituēdas vsuras. Eodē modo cōpellūtur heredes vsurarioꝝ restituere: siue sint filij siue extranei. ex eo. ca. tua nos. Usura aūt cōmitti̇̄t septē modis.

Primo quando non solum rei accōmodate accipitur vsura: sed etiam vsure vsura. et hec proprie vocatur fenus.

Scđo qn̄ pecunia pro determinato lucro datur. vt. x. pro. xij. vel. xvj.

Tertio qn̄ res tantū valens datur ꝑ maiori precio ad tēpus: vt qn̄ res valens. x. datur pro. xx. in certo termino.

Quarto quando quis emit vēturos terre fructus: qui si preter spem emptoris minus valent q̄ꝫ dedit: nihilominus ꝓpter prauā intētionē vsurarius reputatur. et si non in facto: est tamen in dicto.

Quinto quando exigitur precium rei nō quantum res valet/quando accōmodatur: sed quando exigitur: ꝛ exigitur quando plus in anno valitura est.

Sexto qn̄ creditor in sui electiōe petit rē accōmodatam vel preciū si mauult.

Septimo qn̄ aliq̄d sine lucri determinatione accōmodatur: ꝛ tn̄ inde expectatur. Un̄ antiquitus vix in mūdo fenerator inueniebatur. ꝛ si quis erat. dicebatur domus eius diaboli. et nullus volebat de domo eius ignē accipere: nūc aūt fiūt ista palā. Ipsi etiā sunt secretarij p̄ncipū ꝛ p̄latoꝝ. Tales deus iudicabit ꝛ arguet. et accidet eis sicut cuidā de quo legit̄/ꝙ cū esset vsurarius ꝛ laboraret in extremis: amici eius ducētes sacerdotē rogabāt vt cōfiteretur ꝛ restitueret male percepta. qui respōdit. cras faciā qđ vultis. Cras eodē modo venerūt. et eodē modo rogauerūt eū vt cōfiteret: q̄ ait. Recedite modo qm̄ mane faciā qđ rogatis. quib9 egressis fecit corā se afferri pecuniā: diuersa vasa argētea ꝛ aurea: ꝛ diuersos lapides preciosos. q̄b9 ait. multū vos amaui ꝛ custodiui et laboraui pro vobis. succurrite mihi in hac hora. Et vox exiuit dicens. Perge quo itur9 es: qm̄ illic inuenies. quo statim mortuo oīa illa euanuerunt facto magno fumo. Cuius anima apparuit cuidam sancto di. ꝙ omnia illa liquefacta bibebat.

¶ Tertio iudicabit ꝛ arguet populū de inuidia. Prout dicit Aug. in q̄dā sermone. Inuidia est odiū aliene felicitatꝫ. iō de talibus loquēs Senec. lib. ij. de morib9/ita inq̄t. Utinā inuidi oculos haberent in oībus ciuitatib9: vt de oīm felicitate torquerētur. nā quāta feliciū sunt gaudia: tāti inuidorū sunt gemitus. hec ille. Istud vitiū regnat modo inter oēs hoīes mūdi. gaudēt de aduersitate alioꝝ: ꝛ tristant̄ de prosperitate eoꝝ. ꝛ hoc fuit figuratū. j. Reg. iij. vbi legit̄/ꝙ oculi heli caligauerant: et videre non poterat. sic est de inuido cū videt ꝓximū in tēporalib9 ꝓsperari: nō potest videre q̄n torqueat̄ in aīo. Narrat̄ de cupido ꝛ inuido simul iter agētib9: ꝙ vox de celo venit ad eos di. Petat vn9 vestrū quā rē voluerit: ꝛ habebit: sic tn̄ ꝙ socius habebit duplum. Et cōtrouersia fuit inter eos/q̄s eoꝝ peteret. tādē inuidus ait. Peto vt eruat̄ mihi ocl's. Hoc petijt vt soci9 perderet ambos. sic est de multis. Et etiā hec iniquitas ꝛ malicia inuenit̄ multū in mūdo. Et ꝑ hāc intrauit mors in mūdū. Per hāc occisus est abel a cayn. Iacob tribulatus ab esau. Ioseph vēditus a fratribus. Dauid a saule persecutus. Christus a iudeis. Mat. xxvij. Sciebat em̄ ꝙ ꝑ inuidiā tradidissent eum. Istud nullus pōt vitare. vn̄ Seneca. Si nullos inimicos tibi fecerit iniuria: multos tn̄ tibi faciet inuidia. Et q2 tales faciunt contra dei preceptū Luc. x. Diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. ideo xp̄s eos arguet ꝛ condēnabit.

¶ Quarto iudicabit et arguet clericos de negligētia. q2 sunt negligentes in reuerēdo diuinā maiestatē. ꝛ hic habent timere curati et p̄lati ꝛ alij dediti ministerio dei. cuiusmodi sunt clerici et in sacris ordinis

vsura

con^a jnujdos
con^a clios

bus constituti. et quicunq religiosi: quia
hi sunt qui in mũdo negligentius agunt.
Unde eis loquens scriptura.ij. Paralip.
xxix. dicit. Filij mei nolite negligere. vos
enĩ elegit deus vt stetis corã eo. Et dicit.
nolite negligere. qꝛ prelatus ꝛ curat⁹ non
dꝫ esse remissus per simulationẽ: sed dili-
gẽs in inquirẽdo et in puniẽdo: et exẽplo
bono alios ad bonũ prouocãdo. vt dicat
cũ Gedeone illud Judicũ. vij. Qđ me vi-
detis facere hͦ facite. De Julio cesare scri-
bitur: ꝙ nũꝗ dixit militibus suis. ite: sed
venite. qꝛ plus mouẽt egregia facta ꝙ iu-
sta imperia. Sed qualiter sunt modo ne-
gligẽtes curati in regimine suo/docet ex-
perientia. Ipsi recipiunt bñficiũ: sed non
curant facere officium ꝛc. Tales deus iu-
dicabit: et arguet et dicet illud Ezechiel.
xxxiiij. Ue pastorib⁹ israel qui pascebãt se
metipsos. Et vtinã ipsi non rñdeant illud
Cañ. j. Custodẽ me posuerunt vineis. heu
vineam meam non custodiui.

E ¶ Quinto arguet et iudicabit lusores de
periurio. Nã in ludo currũt multa pecca-
ta. qꝛ auiditas lucrandi: voluntas spoliã-
di: vsura: mendacia: periuria. Nam tales
faciunt contra illud preceptũ qđ precipit
Deut. v. Nõ vsurpabis nomẽ dei frustra.
quia non erit impunitus qui super rẽ va-
nam nomẽ eius sumpserit. vnde dicit bea-
tus Augu. super Mat. Nõ minus peccãt
qui blasphemant xp̃m regnantẽ in celis:
ꝙ qui crucifixerunt ambulantẽ in terris.
hec ille. Et dicit Aug. et recitatur. xxij. q.
q. j. c. si quis. Si quis per capillũ dei: vel
alias partes iurauerit: vł alio modo blas-
phemiam contra deum dixerit: si clericus
est deponatur. si laicus anathematizetur.
hec ille. Tales lusores deus puniet et ar-
guet. Et accidet eis sicut accidit cuidã de
quo legitur: ꝙ cũ in platea ante fores ec-
clesie cum alijs luderet ad aleas: ꝛ iste ira-
tus pro eo ꝙ pecuniam perdebat ꝛ ludũ:
ideo virginem mariam blasphemauit tur-
m piter loquendo de ipsa. tãdem super ima-
ex gimẽ eius: que in forib⁹ ecclesie residebat:
lapidem iecit iratus: fregitq brachium
pueri inter matris brachia figuraliter re-
sidentis. Et statim brachij pars cum ma-
nu simul et sanguine descendit super ter-
ram. Imago ꝰo lapidea cum duabus ma-
nibus velum: quod super caput sculptum
erat; accepit; et super humeros proiecit; ꝛ
scidit vestimenta sua vsq ad medium pe-
ctoris. et sic permanet vsq hodie in lapi-
dea imagine: et fiunt ibi multa miracula
et virtutes hodie. Lusor ꝰo statim arre-
ptus a demone et vexatus coram omni-
bus expirauit.

¶ Sexto arguet et iudicabit diffamato-
res et detractores qui denigrãt famã pro-
ximi: quod quidem fit multipliciter.
Primo quando crimen alicui falso impo-
nitur. vt si aliquem insontem dicã adul-
terium commisisse.
Secundo quando crimen occultum inde-
bite reuelatur. vt si video te solus furtũ
committere: ꝛ non preuia fraterna corre-
ctione/reuelo alijs animo diffamandi.
Tertio quando crimen verum et ignotum
cum augmentatione et additione nota-
bili propalatur.
Quarto quando bonum opus factum nõ
bona intentione: sed praua esse dicitur.
vt si dicam te elemosynam quam dedi-
sti: dedisse nõ amore dei: sed vt ab homi-
nibus videreris.
¶ Istis quattuor modis proximo detrahi-
tur. de isto vitio loquitur sacra scriptura
Ecclesiastes. x. c. vbi dicitur. Sicut si mor-
deat serpẽs in silentio: nihil eo minus ha-
bet qui occulte detrahit. Isti tales aufe-
runt proximo famam: ꝛ sibi animã. Istos
ergo christus arguet iuste et condemna-
bit. Ergo ad instar hominis prudẽtis pro
tempore corrigamus libros conscientia-
rum nostrarum: vt non possimus argui:
sed potius premiari. et audire illud ver-
bum Matthei. xxv. Uenite benedicti pa-
tris mei: percipite paratum vobis regnũ:
quod nobis concedat iesus xp̃s. Amen:

¶ Dñica tertia aduentus. Sermo. ij.

Qui autem iudi-
cat me: dominus est. j. ad
Cor. iiij. Apł's iesu christi
in verbis preassumptis re-
gistrat causas quare deus
iudex iustus ad generale iudicium est ven-
turus.
Primo vt suam ostendat iusticiam ꝛ equi-
tatem.
Secundo vt nostram puniat maliciam ꝛ
prauitatem.
Tertio vt suam exerceat magnificentiam
et potestatem.

contra lusores

Prima pars.

¶ Dñs est primo venturus &c. Qualiter iusticiã in iudicãdo ostẽdenda sit: ostẽsum fuit Johãni euãgeliste Apoc. xx. vbi inqt. Vidi thronũ magnũ candidũ et sedentẽ sup eũ: a cui⁹ aspectu fugit terra & celũ: et loc⁹ non est inuẽtus ab eis. Et post vidi mortuos. magnos et pusillos stãtes in conspectu throni: et libri aperti sunt: & iudicatũ est de singulis ſm opera eoꝝ. Et qui nõ est inuent⁹ scriptus in libro vite: missus est in stagnum ignis & sulphuris. Ubi de generali iudicio quattuor per ordinẽ registrant.

Primo iudex erit terribilis q̃ iudicabit.
Scdo ppl's erit inumerabil' q̃ se pñsentã.
Tertio malũ & bonũ nõ occultabit. (bit.
Quarto sententia iusta librabitur.

¶ Primo iudex &c. vbi dicitur. Vidi thronũ &c. sedentẽ &c. a cui⁹ aspectu. vbi innuit ꝙ iudex erit terribilis pctõrib⁹ dãnatis qui videbunt eũ et audient terribilem in facie et ĩ voce. vnde ꝑpter timorẽ iudicis dicẽt mõtib⁹. cadite sup nos: et collibus coopite nos. Luc. xxiij. Chryso. Melius est sustinere decẽ milia flãmaꝝ: ꝙ faciẽ illã mãsuetã videre auersam a nobis. Sequit ꝙ loc⁹ nõ est inuent⁹ ab eis quo fugere possent. O ꝙ anguste erũt vie reproboꝝ. superi⁹ erit iudex iratus: q̃ gladio bis acuto ꝑcutiet pctõres/dando sententiã quantũ ad aĩam/et corp⁹ vt perpetuo crucient. a dextris erũt pctã accusantia. a sinistris infinita demonia. inferius horrẽdũ chaos inferni. desup iudex iratus. foris mũdus ardẽs. intus cõsciẽtia mordẽs. ibi iust⁹ vix saluabit. heu miser peccator sic dep̃hensus quo fugiet. latere erit ĩpossibile: apparere intolerabile. hoc Chrysosto. Ibi non erit

Locus aduocandi.
Virtus resistendi.
Facultas fugiendi.
Tempus penitendi.
Hora satisfaciendi.

Sequit. vidi mortuos &c. Oẽs q̃ habuerunt aĩam rationalẽ et fuerũt veri hoĩes magni & parui in illo iudicio cõparebũt. iuxta illud. ij. Coꝝ. v. Oẽs inq̃t nos manifestari op₃ ante tribunal xp̃i: vt referat vnusquisq₃ ꝓpria corporis: prout gessit siue bonũ siue malũ. Ubi queret aliquis Qualis erit citatio ista?

Generalis sine exceptione.
Personalis sine procuratione.
Euidens sine occultatione.
Precisa sine appellatione.
Justa sine acceptione.

¶ Primo erit gñalis: quia oẽs nullũ excipiendo cõparebunt. cui concordat illud Apoc. j. Videbit eũ oĩs ocul⁹. Mali eñ solũ videbũt humanitatẽ in qua iudicabit oẽs gñationes. et boni vtrãq₃ naturam diuinitatem et humanitatem: et tũc plangent se oẽs tribus terre

Plangẽt gẽtiles qui idola adorauerũt.
Plangent iudei qui ipsum occiderũt.
Plangent greci qui in fide errauerunt.
Plangent scismatici qui diuisi fuerũt.
Plãgent heretici q̃ a fide apostatauerũt.
Plangẽt mali xp̃iani qui nõ penituerũt.

¶ Item citatio erit ꝑsonalis: q₂ ibi nõ admittet procurator: tunc eñ nec parẽtes pro filijs: nec filij ꝓ parentib⁹ intercedẽt nec angeli sicut solebant ꝓ hominib⁹ aduocabũt: neq₃ dicẽt vel vnũ verbũ. Item citatio erit euidens: q₂ manifestari op₃. Nihil abscõditũ qd̃ nõ sciatur: nec occultum qd̃ non reueletur. Item erit ꝑcisa aũ tribunal xp̃i: qm̃ superiores nõ h₃ ad quẽ sit appellãdũ. Item erit iusta vt referat &c. Eccl's vlti. Cuncta que fiunt adducet deus in iudiciũ siue bonũ siue malũ. Et libri aperti sunt. Libri sunt conscientie singuloꝝ. vl' libri sunt noticia in deo: qm̃ deus h₃ noticiam bonoꝝ. et illa noticia vocat liber vite in deo. et noticia maloꝝ vocatur liber mortis. vbi sunt scripta oĩa mala ĩ die iudicij. Isti libri apient. cũcta q₃ cũctoꝝ arcana patebũt. O quãta inuenient scripta ĩ libro mort; ĩ ꝯsciã maloꝝ hoĩm. q̃ duxerũt in bonis dies suos: & in pũcto ad ĩferna descendẽt. Job. xxj. O ꝙ magnã chartã p̃sentabũt supbi: auari: lubrici. & ceteri pctõres. libri apti sunt. Tũc apparebũt pctã palliata ĩ ꝯfessiõe: & imꝑfecte ꝯfessa: & apparebũt pctã pre verecũdia in ꝯfessiõe omissa. Immo etiã apparebũt btẽ marie magdalene pctã & aliorũ sctõꝝ q̃ peccauerũt. vñ nõ verecũdabũtur: qm̃ ex alia pte appebit pnĩa s̃ca cum bona charitate q̃ operiet multitudinem pctõꝝ. Seq̃tur q̃rt⁹ articul⁹ de sñia iusta Qm̃ iudicatũ est de singulis &c. Judex iustus; iudiciũ iustũ; sñia iusta. vñ ibi ĩ illo

liber vite
liber mortis

iudicio iusto de operib⁹ singuloꝝ sñia ma lis erit terribilis licȝ iusta:pena ītolerabi lis:sñia lata:mora īterminabilis.qꝛ semꝑ durabit. Prima sñia ⁊c̄.teste btō Aug.in s̄mo.de vanitate scl'i vbi sic loquit̄. In ex tremo iudicio oib⁹ aspiciētib⁹ xp̄s oñdet liuores figurasq̧ clauoꝝ ī suo corpe:qꝛ ꝓ nr̄is pctīs extitit vulneratum.Et ita pctō res cōpellēs dicet cuilibet.Ecce ego te ho minē de terre limo manib⁹meis formaui: et ī paradisum meū:qd̄ nō merebaris col locaui:sȝ tu mea iussa ɔtēnens:redēptorē tuū seq̄ noluisti: vn̄ ⁊ iusta pena dānatus es:⁊ ad īferni supplicia deputat⁹. Postea misert⁹ tui carnē sumpsi ī terris:īter pctō res habitaui:ɔtumelias ⁊v̄bera ꝑpter te sustinui vt te eriperē:alapas⁊ sputa susce pi:vt tibi ɔsolationē redderē paradisi:ace tū cū felle bibi:coronat⁹:crucifix⁹:lāceat⁹ sum:ī sepulcro posit⁹sum:ad inferiora de scēdi:vt te ad paradisum ducerē:vt ī celo regnares. Agnosce ḡ īpietas hūana q̄ ꝓ te suscepi:ecce clauoꝝ foramina q̄b⁹ affix⁹ in cruce pependi.suscepi dolores tuos:vt te sanarē:suscepi penā:vt gloriā tibi darē: suscepi mortē vt tu viueres sine fine:iacui ɔdit⁹ ī sepulcro vt tu regnares ī celo. Hec oīa ꝓ vobis sustinui.⁊ ampliora hoꝝ.Sȝ vos q̄d passi estis ꝑpter dn̄atorē vestrū:⁊ quid boni egistis ꝓ vobis?Ego cū eēm in uisibilis et īpassibilis/ꝑpter vos pati di gnat⁹ sum:spōte ꝑpter vos egen⁹ factus sum:sȝ vos humilitatē/pauptatē meā/ac p̄cepta mea renuētes seductorē magis q̄ me secuti estis.Ecce mō nō pōt iusticia iu dicare nisi qd̄ merent̄ opera vr̄a. ḡ qd̄ ip̄i elegistis tenete.Contēpsistis lucē:posside te tenebras:amastis mortē:ite ī pditionē secuti estis diabolū:ite cū illo in ignē eter nū.Ecce sñia q̄lis erit. Narrat dn̄s Durā. ep̄s ambien. q̄ q̄dā religiosus vidit se tra hi ad iudiciū dei ⁊ sñiam dānatiōis ferri cōtra se:⁊ tal'r timuit ī illa visiōe/q̄ cū es set niger ī capillis qn̄ posuit se ad dormiē dū:tātū timorē habuit:q̄ ex timore qn̄ ex citat⁹ ē effect⁹ est canus. Iō scribit̄ Sap. xij. Quis stabit ɔ̄ iudiciū tuū?⁊ Iohel.ij. Magn⁹ dies dn̄i: ⁊ terribilis valde.⁊ q̄s sustinebit eū?et ibidē in p̄n.ca. Prope est dies tenebrarū ⁊ caliginis. dies nubis et turbinis.ante faciē ei⁹ ignis:⁊ post eū flā ma exurēs. Post sñiam in illo iudicio seq̄ tur pena ⁊c̄.de pena Ezech.xxxviij. Iudi cabo(inq̄t)cum peste⁊ sanguine:⁊ imbre vehemēti:⁊ lapidib⁹ immēsis. Ignē ⁊ sul phur pluā sup eū . vn̄ sciēdū s̄m papiā q̄ pestilētie tres sunt modi.s. ex terra:aq̄: et ex aere.⁊ sic vna magna pena dānatorum erit ex fecib⁹ elemētoꝝ.vnde btūs basili⁹. In vltīa(inq̄t)mūdi purgatiōe fiet q̄dā separatio ī oīb⁹elemētis:⁊ q̄cq̄d in eis est purū et nobile remanebit superi⁹ ad glo riā btōꝝ: ⁊ q̄cq̄d feculētie ī infernū ꝓijcie tur ad penam dānatoꝝ: ⁊ sic iudicabit pe ste. Itē iudicabit sanguine. Narrat̄ exem plū de quodā xp̄iano q̄ apostatauit a fide tp̄e regis Adurādi ī anglia.⁊ licȝ īcarcera tus p regē:bn̄ ī sua malicia pseuerauit:et finaliter expirauit.et post mortē pessimā/ apparuit cuidā religioso cuius noticiā ha buerat:ī partita veste. vna ps erat alba:⁊ alia sanguinea.⁊ frater admirās interro gauit de veste:⁊ r̄ndit dānatus q̄ pars al ba innocētiā baptismalē designabat: sed pars rubea designabat sanguinē iesu xp̄i quo redēpt⁹ erat:q̄ sanguis clamabat ɔti nue sup eū:⁊erat sibi magis pena. De ista pena ꝓphetarūt iudei dicētes. Sanguis ei⁹ sup nos⁊ sup filios nr̄os.q.d.sanguis ille ɔtēptus ⁊ ɔdēnat⁹ p nos:erit vobis ī penā.⁊ sic iudex iudicabit ī sanguine. Itē iudicabit imbre vehementi.qm̄ vna pena dānatoꝝ erit ɔtinu⁹ flet⁹⁊ stridor dentiū. iuxta sentētiā saluatoris Mat.xxiiij. Ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū.Itē iudicabit la pidib⁹ īmēsis. qm̄ dānati inter penas du as quasi īter duos lapides ppetuo ɔquas sabunt̄. Inferior lapis erit gehēna ignis: de cuius grauitate ait btūs Aug. Cogita quoslibet mundi cruciatus exercere aīam tuā ī quaslibet mūdi hui⁹penas hūanas: cōpara gehēnas:⁊ leue ē qd̄ cogitas. Su perior lapis/supior pena dānatoꝝ: caren tia visiōis diuine que multū erit grauis. Itē iudex iust⁹iudicabit igne ⁊ sulphure. nā pars illoꝝ erit in stagno ardēti igne ⁊ sulphure. Apoc̄.xxj. Et q̄ nō inuēt⁹ est scri ptus ī libro vite:missus est ī stagnū ignis et sulphuris. Apoca.xx.ca.in fi.

Secunda pars.

¶ Tertio principaliter ⁊c̄.mora interminabilis: sicut dicit beat⁹ Aug.xxj.de ciui.dei ɔ̄ origenē/q̄ ɔtrariū errorē affirmabat.nā allegabat Aug. illō in Apoc̄.Cruciabunt̄ die ac nocte ī secula

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

pena dānatoꝝ

seculoꝝ ꝛc. ꝛ illud Mat.xxv. Ibūt hi ī sup
pliciū eternū: iusti aūt ī vitā eternā. Et rō
assignat: q: peccauerūt ī illū q̇ est etern⁹.
Itē q: dānati nunq̄ voluerūt de suo pctō
penitere. Itē q: voluerūt semꝑ viuere: vt
possent sine fine peccare: ꝛ sic sine fine pe-
ribūt. Itē q: semꝑ erūt ī illa culpa ꝓpter
quā dānati sunt: ꝛ ꝑ ꝯñs semꝑ ī pena. Vñ
q̄nto d̄r. Judicatū ē de singulis ꝫm opera
eoꝝ. sequit: Qui nō est inuent⁹ script⁹ ꝛc.
Scripti ī libro mortis / ꝛ nō vite / sunt de
numero dānatoꝝ. Et sunt missi in stagnū
ꝛc. in īfernū vbi stabūt ꝛ semꝑ ꝑmanebūt.
Ubi erit duplex pena. exterior et interior.

pena interior / exterior

Pena exterior diuidit ī q̄nqꝫ partes / ꝫm
q̄nqꝫ sensus corporales. Scd̄m tactū: ibi
erit est⁹ irremediabilis: frig⁹ ītolerabilis:
q̄m dānati trāsibūt ab aq̄s niuiū in calo-
rē nimiū. Job.xxiiij. Gust⁹ erit ibi insatia
bilis sitis. fames inestimabilis. Esa. lxv.
Serui mei comedēt: ꝛ vos esurietis. Ecce
serui mei bibēt: ꝛ vos sitietis. Scd̄m odo
ratū: fetor īestimabilis. de ista pena habe
tur hic. q̇ nō est inuēt⁹ ꝛc. Scd̄m auditū:
erit ibi sonit⁹ horribilis sicut vlulatus lu
poꝝ. latrat⁹ canū. sibilus serpētū. Scd̄m
visum: erit flet⁹ ꝛc. videre etiā demones ī
ꝓpria figura: erit dānatis maxima pena.
Et nō solū iste pene erūt exteri⁹: imo erūt
pene interi⁹ vtpote dolor vehemētissim⁹.
vermis csciētie. i. remorsus. desperatio
de omni bono: ira: blasphemia: impossibi
litas penitēdi ꝛ reuertendi ad bonum. Er
go declarata sunt principalia quare chri-
stus ad iudicium est vēturus.

Tertia pars.

B ¶ Restat declarare ter-
tium vbi dicit. dñs est. Hic est sciēdum / q̄
dñs ꝫm etymologiam noīs tripliciter ex-
ponitur. Nam dñs dicitur
Primo dñs quasi dans manus.
Secundo dñs quasi dans minas.
Tertio dñs quasi dans munus.
¶ Dare man⁹ nō ē aliud / q̄ꝫ dare auxiliū.
et istud auxiliū dꝫ dare quilibet dñs ꝛ rex
potēs metuēdus. Scd̄m Aristo.ij. polit.
dꝫ dare auxiliū: et specialē curā hr̄e de re-
bus coīb⁹ / de ꝑegrinis / de orphanis. Nē-
pe hodiernis tꝑibus maiorē curā habent
dñi de re ꝓpria ꝛ de reb⁹ ꝓprijs q̄ꝫ coīb⁹:
q̄propter respublica dissipat. isto mō gre-
ci ꝑdiderūt īperiū. mō filii romani. dñs ḡ
ver⁹ sicut fuit dictū ī ꝫmo. exurget regere
gentes. curā dꝫ hr̄e q̄liter coītas seruet in
amore mutuo: ī ꝯcordia: ī pace: alr̄ diu du
rare nō posset: q̄m oē regnū diuisum deso
labit. Luc.xj. Talis dñs ē creator oīm de⁹
et rex magn⁹ suꝑ oēs deos. ī ps̄.xciiij. Itē
ver⁹ dñs curā hr̄e dꝫ de peregrinis. reuera
oēs sum⁹ ꝑegrini corꝑe.ij. Coꝛ.v. q̄ꝫdiu su
m⁹ ī corꝑe: ꝑegrinamur a dño. tēdētes ad
patriā paradisi ad modū ꝑegrinoꝝ. Heb.
xj. Peregrini ꝛ hospites sūt suꝑ terrā. Itē
dñs curā hꝫ de orphanis: cū sint īpotētes
et nō valēt defendere iura sua. Et nos su-
mus pauꝑes ꝛ mēdici īpotētes et miseri:
qui dñi auxilio indigemus: vt dicat quili
bet. Auxilium meum a dño.
¶ Itē scd̄o dñs d̄r quasi dans minas. Nē
pe dñs noster dat minas.
Cōminat ipe vt puniat: nō tñ vt dānet.
Cōminatur vt corrigat non vt perdat.
Cōminatur vt terreat non vt vindicet.
¶ Prio cōminat ꝛc. nō tñ vīdictā vult: nec
appetit: sed solū emēdā. dat minas vtpo-
te īfirmitates corꝑales: tribulatiōes tꝑa-
les: vt peniteam⁹ ꝛ vitā emēdem⁹. nō vin
dicat damnādo: sꝫ patiēter expectat. Ipe
em̄ est fons pietatis ꝛ mīe: q̇ nos redemit
suo sanguine precioso: miserator et miseri
cors dñs / patiens et multū misericors.
¶ Itē dñs d̄r q̄si dās mun⁹. ab ipo em̄ oīa
bona ꝓcedūt. bona / siue bōa nature fortu
ne: bōa grē ꝛ glīe. Itē ille ē dñs a q̊ oīs do
natio deriuat. Oē datū optimū: et oē do
nū ꝑfectū desursum ē. Jac.j. Veniet ḡ ille
dñs vt suā exerceat ptātē ī fine mūdi: de q̊
Dan.xj. Surget rex fortꝭ: ꝛ dñabit dñatio
ne multa. Nā sicut dic̄ Rich. lib. de trini.
ille ē veraciter dñs: cui⁹ ptās nulla ptāte
ꝑuat. cui⁹ ptās nulla possibilitate ꝓpēdi
tur. veraciter aūt dñs dici nō poterit qui
aliene ptāti inuit⁹ seruit. Iste ē rex regū ꝛ
dñs dñantiū: cui debet obediētia honor
et timor. Nēpe q̇ iudicat me dñs est. Istū
dñm timebis: et illi soli seruies / ī p̄senti ꝑ
gratiā: ꝛ ī futuro ꝑ gloriā. ad quā nos ꝛc.

¶ Dñica tertia aduentus. Sermo.iij.

CUm audisset io
hānes ī vinculis opera xp̄i:
mittēs duos de discipulis
suis ait illi. Tu es q̇ vētur⁹
es: an aliū expectam⁹. Io-
hā.xj.c. recitatiue ꝟo ī euāge. p̄ntis dñice
ꝟbū scribit nūc assumptū. ¶ Verba ꝓpo-
ta lr̄alr̄ intelligunt de btō Johāne bapti

sta: q̄ posit⁹ ī carcere p̄ herodē: audiēs mi
racula q̄ xp̄s faciebat: misit duos ex illis
ad xp̄m: vt visis miracul' ab eo fctis: īfor-
marent ⁊ crederēt xp̄m eē messiā ī lege ꝓ
missum: ⁊ ī mūdū venturū. ⁊ h̄ sonāt verba
a ꝓposita. Cū audisset iohānes in vinculis
opa xp̄i ⁊c. ¶ Pro cui⁹ thematꝫ declaratio
ne ītroductiua: est notādū ꝙ q̄libꝫ res ex
appetitu nature abhorret coactionē ⁊ vio
lētiā: ⁊ appetit q̄etē ⁊ libertatē. h̄ pꝫ ī mo
tu violēto. nā lapis ex appetitu grauitatꝫ
quē hꝫ a natura: appetit descēdere: ⁊ ten-
dit deorsum ad cētrū. si ꝟo violēter cogat̄
ascēdere: tātū ascēdit quātū durat virtus
īpellētꝫ ⁊ cogētꝫ siue ꝓiciētis: ⁊ deficiēte
ꝟtute īpellētis: manet ī libertate nature.
⁊ p̄ ꝯn̄s cū sit liber appetit⁹ nature: cessan
te coactiōe mouet̄ deorsum: vt ī loco pro-
prio ⁊ naturali libere q̄escat: q: hoc poscit
appetit⁹ a natura īduct⁹. et iō dīc ph̄s. ij.
phoꝝ. ꝙ natura est p̄ncipiū mot⁹ ⁊ q̄etis
ei⁹ ī q̄ ē p̄mo ⁊ p se ⁊c. Et ad h̄ pōt coapta
ri q̄d Boe. ponit. iij. de ꝯsol. metro. ij. tria
per ordinē ponēdo exēpla. Primū exēplū
ponit de leone: q̄ quātūcūqꝫ domesticet̄:
et assuefactiōe abducat̄ a naturali crude
litate: si alliciat̄ cruore vl' sanguine: redit
ad eādē. ⁊ hoc q: natura abhorret coactio
nē. Scd̄m exēplū ē de aue: q̄ canit altꝫ ga
rula ramis: q̄ si ꝯ appetitū nature sue ap-
plicat̄ (al's) domesticatur ⁊ nutrit̄: ⁊ clau
datur in gabia: quātūcūqꝫ delitijs hoīm
fruat̄: habita opportunitate redit ad na-
turalē siluestreitatē: q̄si abhorrēs coactio
nē ⁊ violentiā ⁊ diligēs libertatē. Tertiū
exēplū ponit de ꝟga vl' ramo alicui⁹ arbo
ris q̄ virib⁹ acta ꝓnū flectit ꝟga cacumē.
hāc si curuās dextra remisit recto spectat
vertice celū. q. d. ꝙ si ꝟga q̄ recta nascit̄:
et versus celū tēdit: violēter flectat̄: ⁊ co-
gat̄ p ligaturā vel p manū: ⁊ deinde dimit
tat̄ ī libertate sua: tūc deposita violētia re
dit ad naturalē rectitudinē / q̄si diligēs li
bertatē nature. Ex his oīb⁹ patꝫ ꝙ q̄libet
res natural'r appetit libertatem: ⁊ abhor
ret violentiā ⁊ coactionē. Ad ꝓpositū ista
applicādo: p Iohānē q̄ erat vinculat⁹ ⁊ in
carcerat⁹ ab herode ꝓpter herodiadē: in
telligit̄ parēs p̄m⁹: q̄ sp̄ual'r fuit Iohes:
q: ī gr̄a creat⁹: iuxta illō Eccl's. vij. De⁹ fe
cit hoīem rectū. hic ꝓpter herodiadē. h̄ ē
ꝓpter vxorē ei⁹ / matrē nostrā euā / sugge-
stione allect⁹ / peccauit: ⁊ p̄didit gr̄aꝫ dei:
ꝓpter q̄d vinculat⁹ vinculis culpe ⁊ pene:
deputat⁹ ē carceri eterne gehēne. h̄ ē lim
bi vel inferni: vel limbi sctōꝝ patrū: et nō
poterat inde exire neqꝫ liberari: q: dom⁹
erat clausa vecte ferreo / et claue diuine iu
sticie: nec poterat ianua apiri nisi p clauē
diuine mīe. Sciebat em̄ ꝙ verus messias
iesus xp̄s dei fili⁹ debebat venire in hunc
mūdū: ⁊ sumere carnē humanā. nā s̄m ꝙ
dicit sctūs Tho. ī. ij. ij. q. ij. ar. vij. in corpo
re. q̄n de⁹ misit soporē in adā: reuelauit si
bi mysteriū incarnationis / quātū ad effe-
ctū: nō aūt quātū ad cām. Et iste rex mes-
sias xp̄s iesus debebat portare clauē mīe
et pietatis et redēptiōis: cū qua debebat
aperire carcerē īferni: ⁊ educere adā cū to
ta sua posteritate. Et iō ip̄e exn̄s in carce
re īferni cū suis filijs vinculat⁹: abhorrēs
coactionē: ⁊ diligēs libertatē: cū sit aīal li
berū iuxta illud Ecci. xv. De⁹ ab initio cō
stituit hoīem: et posuit eū in manu cōsilij
sui. hoc ē ī libertate arbitrij. Et q: beatus
Iohānes baptista occisus precepto hero
dis / ⁊ decapitat⁹ in īfernū sctōꝝ patrū de
scēdens: nūciauit eis xp̄m iā venisse: ⁊ eū
digito suo ostēdisse: ⁊ eū fecisse miracula
audiuisse. nā xp̄s dixit discipulis Iohis:
Ite ⁊ renūciate iohāni q̄ audistis ⁊ vidi-
stis. Ceci vidēt ⁊c. ī euāg. hodier. ⁊ ip̄m ad
īfernū descēsurū cū claue mīe / ad aperiē-
dū portas īferni: ⁊ ad educēdū eos: et ad
liberādū ⁊ soluēdū a vīculis culpe ⁊ pene:
vt secū duceret ī libertatē gl'ie: iohānes q̄
erat ꝓpheta ⁊ plus q̄ ꝓpheta: nō dubita
uit de descēsu ad īferos ꝓut voluit dicere
Greg. īmo sciebat cū sit articulus fidei. ⁊
q̄ est dubi⁹ ī fide īfidelis ē: q̄d nefas eēt di
cere de Iohāne. sciebat em̄ bn̄ iohānes il
lud q̄d Esaias de xp̄o ꝓphetauit Esa. xxij.
q̄d lral'r d': de eliachim: ī q̄ xp̄s intelligit̄.
Erit q̄si pr̄ habitātib⁹ hierl'm ⁊ domui iu-
da. Et dabo clauē dom⁹ dauid sup hume
ros ei⁹: ⁊ apiet: ⁊ nō erit q̄ claudat. ⁊ clau
det: ⁊ nō erit q̄ apiat ⁊c. Et h̄ reuelauit io
hānes sctis pr̄ib⁹. ⁊ ꝓphete etiā q̄ h̄ scie-
bāt: idē asserebāt: ꝓpt̄ q̄d pr̄ nr̄ Adā cū ce
tu sctōꝝ patrū / audiētes h̄ de xp̄o: q̄ iā ve
nerat in mūdū: miserūt nūcios ad xp̄m. s.
clamores / gemit⁹ / ⁊ suspiria: q̄ erāt tanq̄
legati eoꝝ: clamātes ⁊ dicētes cū sctā ma
tre ecc'ia. O clauis dauid: ⁊ sceptrū dom⁹
israel: q̄ aperis: ⁊ nemo claudit. claudis: ⁊
nemo aperit: veni et educ vinctum de do-

mo carceris:sedentē in tenebris / et vm/bra mortis. Hec ergo legatio sanctoꝝ patrū existentiū in carcere inferni:missa ad xp̄m intelligit in legatiōe Johannis existentis in vinculis in carcere:de quo dic̄ nostrū thema. Cum audisset iohānes in vinculis opera xp̄i:mittens ꝛc. In q̄bus verbis moraliter deductis/ duo notātur de quolibet hoīe peccatore.

Primo status eius seruilis/tristis/et periculosus:qđ notat ibi. Johannes erat in vinculis.in prima parte thematis.

Scđo actus eius triplicat⁹/perfectus/ꝛ virtuosus:qđ notat ibi. Audiēs opera xp̄i:misit duos de discipulis suis dicēs ei.tu es qui venturus es:an alium expectamus.in scđa parte thematis.

Prima pars.

¶ Dico p̄mo ꝙ in v̄bis thematis p̄assumpti / deducēdo materiā moraliter : ostēdit de hoīe pctōre status eius coactus/seruilis/ꝛ periculosus : qđ notat ibi.ꝙ Johes erat in vinculis. Per iohannē intelligit q̄lib3 xp̄ianus exn̄s in pctō mortali. Ratio iohannes interp̄tat gr̄a. sic q̄l3 xp̄ian⁹ quantūcūq3 peccator d3: ꝙ in eo est gr̄a.s.grat3 data.et fuit gratia gratū faciens in natiuitate sp̄uali : p regenerationē baptismi. quia qđ natum est ex carne:caro est.et qđ natū est ex sp̄ū: sp̄ūs est. Joh.iij. Propter qđ de quolib3 baptizato post baptismū pōt dici b̄m rei p̄prietatē a qua nomē imponit : ꝙ iohānes ē nomē ei⁹. Luc. j.c. Quil3 autē talis p pctm̄ mortale de libero efficit b̄u⁹.de filio dei/efficit seruus diaboli.quia qui facit pctm̄:seruus est peccati. Johan. viij. Et q2 cōmuniter seruus ꝛ captiu⁹ incarcerātur ꝛ vinculant:sic diabolus facit de hoīe peccatore.incarcerat eū et vinculat vinculis pctī. Peccata em̄ mortalia dicūtur vincula et hoc triplici de causa.

Primo pctm̄ dicitur vinculū propter principium inchoatiuum.

Scđo peccatum dicitur vinculū propter mediū prosecutiuum.

Tertio peccatū dicitur vinculū p̄pter finem terminatiuum.

¶ Dico p̄mo ꝙ pctm̄ mortale d3 vinculū p̄pter principiū inchoatiuū. in vinculis em̄ est ista conditio:ꝙ illud quod est facile ad nodandū/ligandū/vinculandū: est valde difficile ad denodādū:ꝛ dissoluēdū ita p3 ī filo serico:in q̄ facile est nodū facere:ꝛ difficile soluere. ecōuerso aūt. illđ qđ est difficile ad ligādū ꝛ nodādū: est facile ad dissoluēdū:sicut p3 in chorda grossa. Ita sp̄ūalr est in pctīs. illud pctm̄ qđ est facillimū ad cōmittēdū:ad vinculādū aīa3 et ligandū:est difficillimū ad penitēdū ad dimittēdū:ꝛ ad dissoluēdū.v̄bigr̄a facillime ligat nodo pctī anim⁹ p ꝯsensū vel op⁹ in pctō iuidie detractiōis/vsure: et difficillime dissoluit. Quis em̄ pfecte corrigit ꝯsuetudīe nodat⁹ ad inuidiā:q̄si null⁹.q2 inuidia crescēte p̄spitate aliena semp crescit.Et iđ dic̄ seneca. Utinā ocl'i inuidi essent ī oīb⁹ ciuitatib⁹mūdi:vt de oīm felicitatib⁹ torq̄rent. Quis libenter restituit:aut pfecte famā alteri⁹:Citi⁹ sustinerēt qđcūq3 īcōmodū tpale vl' sp̄ūale ꝙ peterēt veniā:aut reuocarēt infamia3 īpositā.vel diuulgatā p̄ut tenent. Quis pfecte alteri⁹ restituit pecuniā:libentius multi darēt pecuniā vni inimico ꝙ3 restituerēt dānificato. Et subtilr hodie ī ꝯctibus faciūt hoīes nodos: in tātū vt etia3 magr̄i ī theologia vix sciāt dissoluere nodos/ꝛ vīcula siue obligatiōes ꝯctuū vsurarioꝝ.īmo vsurarꝫ formāt et inueniūt: q̄sdā rōnes apparētes ad excusandas excusatiōes ī pctīs.ꝛ sic qđ facile ligat difficile absoluit.sicut ī vīculis materialib⁹ sic in vīculis sp̄ūalib⁹. Ecōuerso aūt peccata q̄ sunt maior3 difficultat3 in cōmittēdo:sunt minoris difficultat3 in penitēdo sicut p3 de homicidio. Et ideo pctm̄ rōne sui p̄icipij/quo p ꝯsensū anim⁹ innodat culpa:d3 vinculū.ꝛ ideo Job pctōrē talibus nodis subtilib⁹ vīculatū : onagro ꝛ bestie cōparās:simulq3 difficultatē dissolutiōis innuēs:dic̄ cap.xxxix. Quis dimisit onagrū.i.asinū siluestrē/liberū: et vincula eius q̄s soluit: Nec obstat ꝙ in pctī p̄ncipio anim⁹ pctōr3 cū delectatōe ꝛ suauitate siue facilitate in pctīs aliq̄b⁹:sicut in pctīs immūdicie innodat:q2 ꝙuis p̄ncipiū habeat dulcedinē:tū finis h3 mort3 amaritudinē.ita d3 Prouerb.vij. Prospexi iuuenē ꝛ infra. Et ecce occurrit ei mulier ī ornatu meretricio.ꝛ infra. Apphensūq3 deosculat iuuenē: ꝛ p̄caci vultu blandit seq̄tur. Irretiuit eū multis sermonib⁹:et blādiṫijs labioꝝ p̄traxit illū.ꝛ statim ea3 sequit q̄si bos duct⁹ad victimā ꝛ nescit ꝙ

ad vincula stultus trahaᷓ donec transfigat sagitta iecur eius: velut si auis festinat ad laqueū: et nescit ꝙ de perditione illius agitur.

¶ Dixi scđo ꝙ pctm̄ mortale dr̄ vinculū ꝓpter mediū ꝯsecutiuū. et hec est ꝯseuerātia in pctō. Pro quo nota ꝙ scriptura sacra specialr̄ vocat pctm̄ vīculū plaustri plaustrū dr̄ curr⁹. rō est: sicut em̄ ꝑ vinculū equ⁹ ligaᷓ plaustro: qm̄ trahit ꝯtinue cū labore et onere: nūc ꝑ mōtes: nunc ꝑ valles. nūc ꝑ lutū: nūc ꝑ saxa: ita ꝑ pctm̄ vnū aīa misera ad aliud ligaᷓ perpetrandum: et trahiᷓ et vadit nūc in mōtem presumptionis: nūc in vallem desperationis nūc per lutū inuidie: nunc ꝑ saxa auaricie: semꝑ cum dolore/⁊ remorsu ꝯsciētie/ et dolore. vnū em̄ pctm̄ inducit alterum. q: ꝭm Greg. pctm̄ qđ per pniaꝫ nō diluitur: mox suo pondere ad aliud trahit. Istis de⁹ loquiᷓ Esaie. v. Ve qui trahitis iniq̇tatem in funiculis vanitatꝫ: et quasi vinculū plaustri pctm̄. Isti portant merces inferni ad diem iudicij. quas aūt deponēdas docuit dđ dicēs. Dirūpam⁹ vīcula eoꝝ: et ꝓijciam⁹ a nob̄ ⁊c. ps̄. ij.

E ¶ Dixi tertio ꝙ pctm̄ dr̄ vinculū propter finē terminatiuū. Est em̄ vnū gen⁹ vinculoꝝ: qđ dr̄ recursoriū in vulgari aūt lazo. corredizo. quo hoīes malefici suspendūtur in patibulis: et est istius ꝯditionis ꝙ a prīcipio est laxū: et continue ꝓcedendo restringiᷓ: et in principio pōt homo faciliter euadere: in medio est min⁹ facile: in fine est īpossibile. q: quāto plus trahitur tāto plus restringiᷓ. ⁊ collo īpositū ⁊ tractuꝫ forti⁹: suffocat citius. Sic est de pctō a ꝑncipio enim pn̄t pctā faciliter euadi: ꝑpetrata aūt frequēter: inducūt ꝯsuetudinē quasi alterā naturā: et tūc est difficilius ea dimittere: ꝯtinuare aūt et habere pctm̄ vsqꝫ ad mortē: ē seipm̄ suffocare: et patibulo inferni se suspēdere. sicut videᷓ Judas scarioth fuisse vinculat⁹: q̇ a prīcipio male īchoauit: postea pei⁹ ꝯtinuauit et in fine abienslaq̄o se suspēdit. Et ideo valde cauendū ne hō trahat vsqꝫ ad mortem: q: quanto hō trahit plus ⁊ forti⁹: tāto stringit se efficaci⁹: et tm̄ a ꝑncipio eēt valde facile euadere. Sed multi putāt se posse euadere ī fine sicut in ꝑncipio ⁊ deludunᷓ. Istis dr̄ ꝑ Esaiā cap. xxviij. Noli te illudere; ne forte ꝯstrīganᷓ vīcula vr̄a.

Cōsummationē em̄ et abbreuiationē audiui a dn̄o deo exercituū sup vniuersam terrā. i. abbreuiatū iudiciū sup pctōrē vīculatū terrenū. Sed diceret aliq̇s frater sentio me vinculatū quid faciā? qualr̄ potero solui? Esaias docet ⁊c. c. lij. Solue vīcula colli tui captiua filia sion ⁊c. Soluūtur aūt hec vincula ꝑ limā ferreā. hec lima est timor: qui hꝫ duas partes. timorē dei ꝑ reuerētiā: et mūdi per verecundiā. Prima ꝑs cūcta limat in ꝯtritiōe/ꝯfessione/satisfactiōe. nec dimittit anulū vl̄ nodū infractū. Scđa pars cūcta emēdat in decēti ⁊ honesta ꝯuersatiōe. Et sic lima timoris reuerētie dei: et verecūdie hūane soluunᷓ vincula pctōꝝ. O quot sunt vinculati in hac villa vinculis pctōꝝ? vinculo supbie/⁊ inanis glie? contēnūt diuina p̄cepta: periuri: blasphemi: fractores dierū dn̄icoꝝ: latrones: decimarū nō redditores: ꝓximoꝝ diffamatores. q̇cquid boni faciūt: ad gliaꝫ mūdi referūt. Sūt etiā aliq̇ vīculati vīculo auaricie. vsurarij publici faciētes fraudes: cōmittētes furta: exercētes rapinas. Sunt q̊ꝫ vinculati vīculis luxurie. sūt stupratores ꝟginū: adulteri: incestuosi. ita ꝙ iam nō seruatꝫ legē nature: nec scripture. Estis g̃ merito figurati ꝑ samsonē: de quo habeᷓ Judicū. xvj ꝙ Dalila vinculauit eū cū trib⁹ vinculis. Primo neruis humētib⁹: scđo nouis funib⁹. tertio clauo ferreo. Q̄diu autē samson dei timorē seruauit nō reuelādo suaꝫ fortitudinem et capillos nō rasit: statim rupit vincula sicut solent rumpi fila aranearū: sꝫ postq̃ꝫ timorē dei postposuit capillosqꝫ rasit: statim ꝑ inimicos captus fuit ⁊ incarcerat⁹: ⁊ excecat⁹. Sic vos estꝫ incarcerati ⁊ vinculati ꝑ diabolū et excecati: in tm̄ ꝙ nō videtꝫ ꝑiculū aīaꝝ vr̄arū et dānationis eterne: q̄ imminet vobis. Hec g̃ vincula nō solū soluēda: sed rūpenda cōsulo. vtili⁹ em̄ est rūpere ꝙ̄ soluere. Ubi gr̄a qn̄ nauis est onusta: ⁊ vent⁹ velo extēso eā impellit: ⁊ violēter ad terrā: ad naufragiū trahit: marīe vent⁹ turbinis: ī tali casu est vtili⁹ chordā rūpere ꝙ̄ dissoluere: q: forte anq̄̄ essꝫ, dissoluta chorda nauis esset fracta. Nauis est q̄lꝫ ꝑsona velū/ hūanū desideriū. terra sepulcrū. ad quā patiᷓ naufragiū. onera pctā: chorda et vinculū amor pctōꝝ diuitiaꝝ vl̄ filioꝝ: qui ligat hoīeꝫ ne agat pniam et cōuer-

tatur ꝛ restituat. aliqñ em̄ venit ventus turbinis vna febris:apostema:mors:glā dula:q̄ bene currit ꝯtinue iter nos.in tā-tum ꝙ iam nō cessat mortalitas.et h̄ vē-tus nauē impellit ad terrā.hoc est hoīem ad sepulcrū:ad naufragium.et postꝙ̄ na uis incipit terrā et sabulū tāgere:non dꝫ hō chordā.hoc est ꝓpositū pctm̄ vl' amo rem mūdi diuitiarū ꝛ filiox soluere pau latim:sed subito rūpere: ꝛ subito volare ad pniām:nō deliberare: et musitare:sed frāgere.Et credo ꝙ si quilꝫ diligēter velit attēdere ad nauē suā:cognoscet ventū pe stilētie et epidimie eā impellere ad sepul crū.et q̄libet experit̄ se terrā tāgere. et iō dirūpendū est vinculū pctī:al's estis ī pe riculo naufragij.ꝛ si feceritꝭ:tenebitis cō silium hieronymi ī epl'a ad paulinū ca. viij Herenti ī salo nauicule:funē magis pscī dere:ꝙ̄ soluere licet. Et tūc dicetis q̄libꝫ vr̄m cum dd.Dirūpisti dñe vincula mea: tibi sacrifica.host.lau.ꝛ nomen ꝛc. Stu-deatis ḡ rūpere vincula pctōx q̄bꝰligati estis ꝑ culpā:al's in morte ꝛ in iudicio fi-nali xp̄s precipiet demonibꝰ: vt illū q̄ in hac vita noluit soluere vel rūpere vincu-la culparū:ligent viculis pene eterne: et recludat̄ in carcere ꝑpetuo inferni. Liga tis manibꝰ et pedibus mittite eū in tene

D bras exteriores:ibi erit fletꝰ et stridor dē tium. Mat.xxij. Sed ꝯ hec dicūt quidaꝫ mali xp̄iani infideles ꝛ heretici pseudo christi potius ꝙ̄ xp̄i: ꝙ non est infernꝰ:ꝛ si est:vbi est:Deīde ꝙ q̄ri pōt / quare aīa q̄ est spūs:puniat̄ igne corporeo: Ad qd dicendū ꝙ infernꝰ est.qd ptꝫ p̄mo ex fi-de.nā vnꝰ de.xij.articul' fidei est. Descen dit ad inferos.qd q̄libet xp̄ianꝰ tenet̄ cre dere:al's infidelis est. Secundo ptꝫ rōne nā cum deꝰ sit summe iustꝰ:dꝫ bonos pre miare:et malos punire. q: ergo militia ē vita hoīs sup terram. Job.vij.boni mili tes:hoc est hoīes iusti:sunt p̄miandi: et mali puniendi.ꝛ q: indecens esset ꝙ idē locus esset deputatꝰ ad premiandū:ꝛ ad puniēdū:iō deus iustꝰ iudex sciēs ab eter no quosdā saluādos:ꝛ quosdā dānādos: tā de angelis:ꝙ̄ de hoībus: iō statim in principio creationis mūdi creauit locuꝫ ꝓ saluādis:vbi p̄miarent̄.s. celū empy-reū:qd est vnū de quattuor coelis vt dic̄ magr̄ sniax.in.ij.et ibi est glīa. Jtē statiꝫ formauit locū pro dānandis vbi punirē-

ā q sit infer nus

tur:et hic est infernus. Et rō huius est: deꝰ em̄ sciebat angelos quosdā post mo-rulā creatiōis peccaturos: iō necessariꝰ erat locus vbi punirent̄.et iō dicit poeta vulgaris vocatꝰ danteꝫ ꝙ ante infernuꝫ nihil fuit creatū.qd verbū habet aliquā difficultatē. Tertio ptꝫ autoritate. ī vete ri testamento legit̄.ꝙ patriarcha Jacob dic̄. Descēdā ad filiū meū lugēs in īfernū Geñ.xxxvij.et ideo dixit.Deducetꝭ canos meos cū dolore ad inferos.eiusdem. xlij. Jtē iob.xvij. Infernꝰ domus mea est ꝛc. Jtem Esaie. xiiij. de lucifero. Uerūtamē ad infernū detraheris in ꝓfundum laci. Jtē in nouo testamēto. Mortuus est di-ues:et sepultꝰ est in inferno. Luc.xvj. Et de h̄ tā in veteri ꝙ̄ ī nouo testō sunt mul te et varie autoritates. Ubi aūt infernus sit:rñdet̄ ꝙ est incertum. nam s̄m Aug. et recitatur a mgr̄o sniax.in.iiij.di.xliiij. In q̄ parte mūdi infernꝰ sit:neminem sci re arbitror:nisi cui diuinꝰ spūs reuelauit Et grego.in.iiij.dialogox.sup hac q̄ōne interrogatꝰ: rñdit. Hac de re temere dif-finire nihil audeo. Pythagoras opinatꝰ est infernū esse:et locū penarū: in sphera ignis:quā in medio totius orbis esse di-xit:vt ptꝫ per p̄hm in scdo celi et mundi. Quidā etiā philosophi posuerunt ꝙ locꝰ īferni esset sub orbe terrestri: tn̄ supra ter re superficiem.ex parte opposita nobis. et hoc videt̄ Isidorus sensisse cū dixit ꝙ sol et luna in ordine quo creati sunt: sta-bunt: ne impij in tormētis positi fruant̄ luce eorū.que rō nulla est: cum infernus infra terrā esse dicat̄.qd ptꝫ ex illa autori tate Apoc.v. Nemo poterat neqꝫ in celo neqꝫ in terra:neqꝫ subtus terrā aperire li bruꝫ.vt hoc qd d' in celo:referatur ad an gelos. hoc quod d' in terra / ad hoīes vi-uentes in corpe.hoc qd d' subtus terrā / referatur ad aīas existentes in inferno: August.etiam.xij.super genes ad litterā: duas rōnes tangere videt̄ quare ꝯgruuꝫ sit ꝙ infernꝰ sit subtus terrā. Una est vt qm̄ defunctox aīe carnis amore peccaue runt:hoc eis exhibeat̄ qd carni mortue solet exhiberi.vt sicut corpus sepelit̄ sub terra:sic et anime sub terra recludantur. Alia rō est:quia sicut grauitas in corpori bus:ita tristicia in spiritibus est.ꝛ leticia sicut leuitas. Unde sicut s̄m corpꝰ si pon deris sui ordinem teneant inferiora sunt

q infernꝰ sit subtꝰ trram

omnia grauiora: ita ꝼm spiritū inferiora sunt oīa tristiora. et ideo aīe q̄ exeunt a corporib⁹ cum vinculis culpe et pene si⸗mul dānāde: vel pene tm̄ purgāde: exeūt tristes: iō descendūt. Ille ꝟo que sine cul⸗pa/et purgata omī pena separanť a cor⸗poribus: exeunt lete: et per ꝯsequēs ascē dunt: ꝛ ideo sicut cōueniēs locus gaudio electoꝝ est celū empyreū: ita conueniens locus tristicie dānatoꝝ est infimū terre: vel etiam purgādoꝝ: licꝫ non ita infimū quia habent gaudiū de spe glorie. Qr au tem infern⁹ sit in centro terre: expresse de terminat sctūs Tho. in. iiij. dist. xlviij. q. ij. ar. iij. ad quartū argumentū. vbi dr. ꝙ post resurrectionē qn̄ lux lune augmenta bitur ꝼm rei veritatē: nō erit alicubi nox super terrā: sed solū in cētro terre vbi in⸗fernus erit. Lux autem lune erit sicut mo do lux solis. sol aūt in septuplū q̄ꝫ modo luceat. corpora ꝟo beatoꝝ: septies magis sole: q̄uis hoc non sit aliqua autoritate vel rōne probatū. hec sctūs Thom. Infer nus autē habet q̄ttuor loca. s. locum dam natoꝝ: locū purgandoꝝ: limbū patrum: et limbū pueroꝝ: et hoc sctūs Tho. i. iiij. dist. xlv. q. i. arti. ij. in corpore dicēs ꝙ re ceptacula aīarum distinguunť ꝼm diuer sos status earū. anima aūt coniūcta mor tali corpori: hꝫ statū merendi: sed exuta a corpe/est in statu recipiēdi ꝓ meritis bo num vel malū. Ergo post mortē vel est in statu recipiendi finale pmiū: vľ est in sta tu quo impediť ab illo. Si aūt est in sta tu recipiendi finaleꝫ retributionē: hoc est dupľr vel quātū ad bonū: ꝛ sic est paradi sus: vel quātū ad malū: et sic rōne actual' culpe est infern⁹. rōne autem originalis: est limbus pueroꝝ. Si vero est in statu q̄ impediť a finali retributione ꝯsequēda: vel hoc est ꝑpter defectum persone: ꝛ sic est purgatoriū: in quo detinentur aīe ne statim pmiū ꝯsequātur ꝑpter pctā q̄ cō⸗miserūt: vel ꝑpter defectum nature: ꝛ sic est limbus patrū in quo detinebanť pa⸗tres a consecutione glorie. In duob⁹ lo⸗cis. s. in inferno et purgatorio sunt pene sensus ꝛ damni: in inferno perpetua: in purgatorio tēporalis. in alijs aūt duob⁹ solum est vel fuit pena dāni. Sed quali⸗ter cum aīe erute sint spūs: vel etiā mali angeli: quō possunt puniri igne materia li? Rn̄deť ꝼm sctm̄ Tho. i. iiij. dis. xliiij. q. iij. arti. iij. ꝙ supposito ꝙ ignis īferni nō sit metaphorice dictus: nec imaginarie: sed ver⁹ ignis corpore⁹: opꝫ dicere ꝙ aīe ab igne corporeo penas patianť. cū dn̄s ignē illum diabolo et angelis ei⁹ paratū esse dicat Mat. xxv. q̄ sunt incorporei si⸗cut et aīa. Habet aūt hoc ignis ille nō in quantū res materialis: sed inquantū est instrumentū diuine iusticie vindicantis. nota ibi rationes. et in h̄ veraciter ignis ille est spūi noxi⁹. et sic aīa ignē vt noxiū sibi videns: ab igne cruciať. et ideo dicit Grego. in. iiij. dialogoꝝ. tangens plures modos dicendi in hac materia: dicit. Col ligere ex dictis euangelicis possumus ꝙ incendiū aīa non solum vidēdo: sed etiā experiendo patiať. Et sic ptꝫ quō aīa que ꝑ culpā hic ligať ꝛ vinculať: et nō soluiť per pniam: ꝙ in alia vita ligatur et vīcu⸗latur igne materiali per penā. Et iō deus dicit cuilibet aīe sic igne vinculate: illud quod scribiť Ezechiel'. iiij. Ecce circūdedi te vinculis: ꝛ non te ꝯuertes a latere tuo in lat⁹ aliud. Oretis ergo ī pnti vita dn̄ꝫ vt vos soluat a vinculis culpe: ne allige⸗mini vinculis pene. et dicat cū Tobia q̄li bet vestrū. Peto dn̄e vt de vinculis ip̄ro⸗perij huius absoluas me. Tob. iij. Et hoc de primo principali: in quo dixi ꝙ osten⸗dereť de pctōre suus status/coact⁹/serui lis/et periculosus ⁊c. Secūda pars.

¶ Dixi secūdo principa

liter ꝙ ostēdeť de pctōre suus act⁹ tripli cat⁹ ꝑfect⁹ et ꝟtuosus: cū dr. Cū audisset opa xp̄i/mittēs duos de discipl'is/ait il⸗li. Tu es q̄ vētur⁹ es: an aliū expectam⁹? in scd̄a thematꝫ pte. Ubi triplex act⁹ vir⸗tuosus pctōrꝫ demōstrať: q̄s q̄lꝫ pctōr dꝫ facere ad h̄ vt xp̄s iesus veniat ad soluē⸗dū eū a vīculis pctōꝝ: q̄ q̄dē act⁹ sūt isti. Primo scrutari ꝛ audire opa christi. Scd̄o auditꝫ ei⁹ opib⁹: mittē nūcios sibi. Tertio īterrogare ꝑ ip̄os nūcios vtrū de⸗ ¶ Dixi pmo ꝙ pctōr q̄ est (beat venire. in vīcul' pctōꝝ ad h̄ vt xp̄s veniat ad sol⸗uēdū eū: dꝫ audire opa xp̄i. Prim⁹ ei act⁹ pctōrꝫ est audire opa xp̄i. Opa xp̄i dn̄r ea q̄ gessit ministerio hūanitatꝫ assumpte: ꝛ sunt spāľr duo. s. op⁹ redēptiōis: et opus retributionis. quoꝝ pmū est generatiuū spei: alteꝝ ꝟo timorꝫ. ex ꝯsideratiōe pmi ꝯcipit penitens deuotionē. ex ꝯsideratio ne scd̄i cōpūctionē: ꝛ sic īter duos affect⁹ q̄si inter duas molas indesinenter moliť.

3ᵒ act⁹ ꝟtuosus q̄s pctor dꝫ fac ad h̄ ꝙ xp̄s veniat ad soluē dū eū a pctō

qᵒ loca in cent tre
quōdo sp̄us pōnt puni igne mali.

Uñ semp pctōꝛ deberet attēdere atq; cōsi
derare op⁹ redēptiōis. qꝛ cū essem⁹ capti
ui: dei fili⁹ amoꝛe ductus nos voluit redi
mere: nō vtiq; auro ꝛ argēto: sꝫ p̄cioso san
guine suo. ꝛ nō voluit ꝓ nobis guttā san
guinis: sꝫ vndā fluminis ꝑ oēs coꝛpis par
tes emanare. Sꝫ vere nō cōsiderāt hodie
pctōꝛes quō tā chare et tā aspere redēpti
sunt: sꝫ cōtēnūt: vilipēdūt: ꝛ q̄si deludūt.
et iō ꝟm ꝙ dꝛ: Bernardus vidit xp̄m cruci
fixū flētē. Cui bernar. Bone iesu quid plo
ras? Rñdit. ploꝛo inq̄t qꝛ passio mea om-
nib⁹ nō sufficit: sꝫ paucis ꝓficit. Secūdū
op⁹ est retributionis. de⁹ em̄ ī iudicio red
det vnicuiq; ꝟm opa sua. dꝫ ergo timere
pctōꝛ ex ꝯsideratione pctōꝝ suoꝝ: cū expe
ctet habere ꝓ eis penā eternā. ꝛ sic dolere
de pctīs suis. Sꝫ vere hodie verificat de
pctōꝛibus illud qđ dixit dauid in ps̄. xiij.
Nō ē timoꝛ dei ante ocl'os eoꝝ. ꝛ iō īplet
illud ps̄. Aures habēt ꝛ nō audient.

¶ Dixi scđo ꝙ pctōꝛ vinculatus vinculis
culpe ꝛ incarcerat⁹ in carcere pctī: dꝫ secū
dū actū facere: videlꝫ mittere nūcios spe-
ciales. s. ad xp̄m / vt veniat in aīam ꝑ gra-
tiā: ꝛ soluat. qđ notat ibi. Mittens duos
de discipul' ꝛc̄. Isti duo discipuli sunt ope
ratio ꝛ oꝛatio. Prim⁹ ergo est opatio. Hō
em̄ quātūcūq; pctōꝛ dꝫ bene opari quātū
pōt: ieiunare: dare elemosynā: ꝛ sic de ali-
is. licꝫ em̄ hmōi opa nō sint meritoꝛia vi-
te eterne: sunt tñ aliqñ causa nō pꝛincipa
lis: sꝫ secūdaria ꝙ hō trahat ad pnīam. ꝛ
hec opera sunt quasi q̇dā ambasiatoꝛ mis
sus ante dñm ad interpellandū ꝓ pctōꝛe.
Scđs nūcius est oꝛatio / q̄ mittit ad deū
tāq; ambasiatoꝛ ad interpellādū ꝓ pecca
toꝛe. Istū nūcium siue ambasiatoꝛē mitte
bat dauid ad dñm dicens. Dirigat oꝛatio
mea sicut incēsum in cōspectu tuo. scribit
in ps̄. cxl. Isti duo ambasiatoꝛes siue disci
puli inducūtur in aulā celestis regis / per
nobiles et curiales curie summi regis: si-
cut ꝑ angelos. qđ patꝫ Tobie in. c. xij. vbi
habet. ꝙ angel⁹ loquens tobie dixit. Qñ
oꝛabas cū lachꝛymis: ꝛ sepeliebas moꝛtu
os ꝛ derelinquebas pꝛandium tuū: ꝛ moꝛ
tuos ꝑ diē abscōdebas in domo tua: et in
nocte sepeliebas: ego obtuli orōnem tuā.
Ista duo figurabant in veteri lege. pꝛimū
significat ꝑ altare holocaustoꝝ: ī quo ma
ctabātur aīalia. i. mot⁹ carnales ꝛ alia vi
tia: vtpote superbia mactatur ꝑ humilita
tem. auaricia per elemosynarū largitionē
luxuria per castitatē. ꝛ sic de alijs. Scđm
significat ꝑ altare icēsi vbi adolebat / thi
miama. s. deuota suspiria: ꝛ sctā desideria
Primū erat ī atrio ꝛ operatū ex ere. quia
opatio fit in exterioꝛib⁹; et semp eā sequi
dꝫ son⁹ cōfessionis. qꝛ multipliciter cōtin
git peccare ī opationib⁹. vñ Job. ix. Uere
bar oīa opa mea. Alterū vo erat ī sanctua
rio: ꝛ optū erat auro purissimo: qꝛ orō fit
in intimis coꝛdis: ꝛ semp comitat eā dul
cedo ꝯtēplationis. ex vtroq; odoꝛ suauissi
mus surgit ad dñm. vñ ps̄. lxv. Holocau-
sta medullata offerā tibi. i. opera pingue
dine charitatis refecta. cū icēso arietū. i.
cū oꝛatione quā nobis apl'i tradiderūt si-
cut a dño ipsi acceperūt. hoc ad xp̄m mit-
timus qñ sibi eam offerimus deuote.

¶ Dixi tertio ꝙ pctōꝛ vinculat⁹ vinculis
pctōꝝ existēs ī carcere pctī: dꝫ tertiū actū
facere. s. interrogare si veniet xp̄s ꝑ gratiā
vt liberet eū a malis. qđ notat ibi. tu es q̄
vētur⁹ es an aliū expectam⁹? Debet em̄ di
cere pctōꝛ xp̄o / tu es q̄ vētur⁹ es. s. in men
tē et aīam meā ad soluēdū me a pctīs: an
aliū expectare debeo. scriptū est em̄ Eccl'i
ix. Nescit hō vtrū odio vel amoꝛe dignus
sit. Ad qđ rñdet xp̄s pctōꝛi sic interrogāti
tu dicis si venturus sum in aīam tuā per
gratiam. dico tibi ꝙ nō solum ego: sed pa
ter: et ego filius et spiritusſctūs: ad te ve-
niemus aīam tuā per gratiā illuminādo:
et ꝑ charitatē inflāmādo ꝛ eā inhabitan-
do. et hoc pōt q̇libet obtinere per virtutē
charitatis. scribit em̄ Job. xiiij. Si quis
diligit me: sermonē meū seruabit: ꝛ pater
meus diliget eū: ꝛ ad eū veniemus: ꝛ mā-
sionē apud eū faciem⁹. Placeat ergo xp̄o
ad nos venire: ꝛ nobiscū habitare hic per
gratiā ꝛ in futuro ꝑ gloꝛiā. Amen.

¶ Dñica tertia aduentus. Sermo. iiij.

Tu es qui venturus es: an aliū expectam⁹?
Mat. xj. ꝛ in euangelio ꝛc̄.
Questio pꝛesens est Johan
nis baptiste ad chꝛistū. nō
in persona sua: ꝙ ipse dubi
taret et a xp̄o quereret an ipse esset verus
messias in lege pꝛomissus: et a sanctis pa
tribus desideratus: et expectatus: sed in
persona discipuloꝛum suoꝝ: qui de hoc
dubitabant; et de chꝛisto hoc non crede-

bant.quos ideo ad xp̄m misit sic querēdo vt christū esse verū messiam informarent: et sic de veritate certificarentur. ⁊ hec est sententia Chrysostomi ad litteram.

¶ Pro cui⁹ introductione mystica ⁊ sp̄ua
A li debetis notare. q̄ p̄ns q̄stio est sctōrū patrū: xp̄i aduentū in carne desiderantiū et expectātiū. Sed dicet: hic statim admirando. primo xp̄us iam in carne venerat q: p̄sentialr̄ eū demōstrabat p verbū presentis es/et p pronomē demōstratiuū tu dicendo tu es. ḡ quare venisse eū dubitabat q: dubitando dicebat. tu es q̄ ventur⁹ es? Item xp̄m iam p̄ntem habebat ergo quare eū adhuc sperabat.d.an aliū expectamus? His admirātis q̄stionib⁹: possum respōdere sic. In sacra scriptura reperit q̄ longa expectatio desiderans aduētum messie in lege p̄missi: in cordib⁹ sanctoꝝ patrū afflictionē ⁊ tediū generabat prediterat em̄ Esaias. expecta reexpecta. i.xxviij.cap. Post abachuc dixit in.ij.ca. Si morā fecerit expecta eū. Trāsierūt tēpus et tempora anni mille ⁊ millia. expectabāt ⁊ nō veniebat. sed tā lōga expectatio: q: spes que differtur affligit animam Prouerb.xiij. afflictionē et tediū in eorū cordibus generabat: pp̄ter qđ de ista tā longa fatigatione al's expectatione: fatigat⁹ dauid dicebat ⁊ nūc dicit ps̄.xxxviij. que est expectatio mea nōne dn̄s ⁊c. idest tam longa est q̄ tediū in me generat: q: mille anni añ ocu. suos tāq̄ di. hest. que pre. Mō ad propositū cōiter experimur q̄ sic expectātibus tā lōgeue cū afflictione et tedio: post rei desideratā adeptionē et consecutionē: etiā si p̄sentē eā videant aduenit eis dubitatio vtꝝ illa res sit quā expectabāt et desiderabāt: an nō. et hoc pp̄t magnū tediū et fastidiū qđ expectādo habuerūt. vnde p̄sone diu optate q̄n videt dr̄. est ne possibile q̄tu sis? video te et nō credo ⁊c. Sic accidit sanct̄ p̄rib⁹ in lege gr̄e circa xp̄m et messiā/modo predicto desideratū ⁊ expectatū. q: iā venerat iam eū presentē habebāt. et vtrū ipse ess̄ an non adhuc dubitabāt: propter qđ magis ac magis de eius aduentu certificari volētes: interrogabāt p thema di. Tu es q̄ ventur⁹ es ⁊c. et hoc sufficiat p declaratiōe themat̄ mystica. ¶ Sed p p̄secutione thematis: noueritis q̄ in p̄sideratiōe expectationis et spei; nos de noua lege ⁊ isti patres veteris legis in duobus differimus et in vno conuenimus.

Primo differim⁹ in hoc: q̄ ipsi aliquid expectabant et nos nihil expectam⁹. s. aduentū xp̄i in nr̄a carne humanali. B

Scđo differimus in hoc. q̄ ipsi aliquid non expectāt: et nos illud expectamus. s. beatitudinē anime rationalis.

Tertio p̄uenimus in hoc. q̄ aliquid ipi expectant: et nos cum ipsis aliquid expectamus simul. sc̄ glorificationē corporis in iudicio generali.

Prima pars.

¶ Dico primo q̄ in materia expectationis et spei nos et sancti patres differim⁹ ⁊c. Istā differentiā s̄m q̄ beatus August. declarat: ostēdūt sacrificia et cerimonie que ipsi habebant ⁊ sacrificia q̄ nos habemus. nā sua declarabant et figurabāt xp̄m futurū: nostra v̄o declarant xp̄m p̄ntem. sua erant figuralia et vmbratica. et obscura: nr̄a clara et apta: ⁊ lucida. Vñ s̄m sctm̄ Tho.j.ij.q.c.j.ar.ij. diuinam veritatem in statu presentis vite in seipsam cognoscere ac intueri nō possum⁹: sed op̄ q̄ radius diuine v̄itatis: in statu p̄ntis vite: nobis illucescat sub aliq̄bus similitudinib⁹ et signis. sicut dicit Dionysi⁹ in.j. de celesti Hierarchia. diuersimode tn̄: s̄m diuersum statū cognitiōis hūane: nā in veteri lege: nec ipa diuina v̄itas in se manifesta erat: nec via p̄ueniēdi ad eā: que via erat xp̄s incarnādus: q: adhuc nō venerat nec coḡscebat q̄ de seipso dicit Job.xiv. Ego sum via per quā hō. s. dz tendere ad vitā gl'ie. ideo dr̄ ad hebreos.ix. vbi apl's loq̄tur de cerimonijs veter̄ legis. Hoc significāte sp̄usctō nondū propalatā esse viā sanctoꝝ. i. xp̄m priore tabernaculo adhuc habēte statū: offerebant aūt deo tp̄is illi⁹ sacrificia et cerimonie: vt manifestaret eis viā. s. xp̄m quā nesciebāt q: non venerat. et iō viam ignorādo q̄si in vmbra et in tenebris ābulabāt. pp̄ter qđ deo dicebat dđ ps̄.xxiij. vias tuas dn̄e demō. mi. vsq̄: me. ⁊ alibi ps̄.lxxxv. Deduc me dn̄e i via tua vt ingrediar in v̄itate tua. q.d. Iā figuras video Iā pp̄bias audio. Sed q: ista nō q̄etant cor meū: deduc me i via ⁊c. vñ et desiderādo legem nouam: quia iam veterem habebant, di. Legem pone (vsq̄) semper.

Spes q̄ differtur

In lege vo nona: xp̄s qui est via : est iam
manifestat⁹ per incarnationē. et declara-
tus per aploꝝ p̄dicationē: ⁊ iō rit⁹ sacri-
ficia ⁊ cerimonie ac sacra noua declarant
xp̄m p̄ntem: vel p̄teritū. Antiq̄ p̄res in le
ge: ī suis cerimonijs ⁊ sacrificijs testabāt
fidē catho. xp̄o : ⁊ nos ī noua lege ī nr̄is
sacrificijs: ad idem. q: eadē est fides anti
quoꝝ et modernoꝝ. vñ gl. sup illo Mat.
xxj. Qui precedebāt et qui sequebant̄ cla
mabāt osanna. dicit. Antiqui ꝓtestabāt
fidē per vba de futuro di. Ecce vgo ꝯci-
piet ⁊c. nos vo per vba de presenti. ecce
virgo ꝯcipit. ꝓpter hoc dicit btūs Aug.
vbi. s. ꝙ si aliquis mō quantacūq̄ deuo
tione vel magis indeuotione offerret ali
quod sacrificiū veteris legis. vel cerimo-
nias obseruaret: peccaret mortal'r. quia
xp̄m futurū expectaret: et non p̄sentē vel
preteritū. Hec est em̄ differētia inter pa-
tres veteris legis ⁊ noue: ꝙ illi erant in
q̄dam vmbra ⁊ obscuritate ⁊ nō videbāt
viam perueniendi ad paradisum. sed isti
in quadā claritate viderūt ⁊ cognouerūt
viam. s. xp̄m. Istaȝ differentiā ponit apl's
ad Hebre. x. dic̄. Umbrā hȝ lex futuroꝝ
bonoꝝ. non ipsam imaginē: sȝ xp̄m q̄ est
imago p̄ris. pȝ igit̄ ex supradictis ꝙ nos
⁊ isti patres veteris legis differim⁹ ī hoc
ꝙ ipsi aliq̄d expectabāt ⁊c. Scd̄a pars.

¶ Dixi secundo ꝙ in ma
teria expectatiōis et spei patres veterꝫ le
gis ⁊ nos differimus in hoc ꝙ ipsi aliq̄d
non expectāt: et nosipsi expectamus. scilȝ
beatitudinē anime rōnalis. Ipsi em̄ iam
istā beatitudinem aīe h̄nt per visionē cla
ram et beatificam. vnde ꝭm apl'm hebre.
xj. ipsi iam acceperunt ꝓmissionē, licȝ nō
repromissioneȝ. Promissio est beatitudo
aīe. quā iam h̄nt. de qua dicit eccl'ia. quā
olim abrae ꝓmisisti et semini ei⁹. nā da-
te sunt illis singule stole albe: q̄ sunt bea-
titudo aīe. Apoc. vj. repromissio vo. i. se-
cūda ꝓmissio: est beatitudo corpis. quaȝ
adhuc non h̄nt: licȝ eā desiderent ꝭm do-
ctores. ꝓ tanto acceperūt super hoc diui
num respōsum et dictū est illis vt reqesce
rent modicū tēpus donec numer⁹ fratrū
vestroꝝ impleat̄. Istā beatitudinē aīe ra-
tionalis p̄res veterꝫ legis nō expectāt: ex
quo iā eā h̄nt: sed nos q̄ non habemus il
lam expectamus. Et circa istā materiā lo
quēdo moraliter debemus notare tria.

Primo qui sunt illi qui beatitudinē ani-
me expectāt. c
Scd̄o quā certitudinē ha- bēt de sua expectatione quā expectant.
Tertio qui sunt illi qui beatitudineȝ aīe
rationalis nō expectant.

¶ Dico primo ꝙ debem⁹ videre ⁊ notare
qui sunt illi q̄ beatitudinē rationalis aīe
expectāt. Et repies ꝙ isti sunt hoīes iusti
in diuina grā constituti q̄ perseuerantes
in bono ꝓposito: expectāt ꝙ ꝓ laborib⁹ ⁊
afflictionib⁹ que in hoc mūdo sustinent
ꝓpter deū: habeant beatitudinem aīe et
corpis in futuro. Isti expectāt istā beati-
tudinē cū magno gaudio ⁊ leticia. cogitā
tes ꝙ xp̄us dicit eis Ioh. xvj. In mundo
pressurā habebitis. amē dico vob plora-
bitis ⁊ flebitis vos ⁊c. propter qd̄ de eis
scribit̄ Prouer. xj. Iust⁹ de angustia libe
rat⁹ est expectatio aūt impioꝝ peribit. istā
expectationē h̄nt iusti cū magna patien-
tia exemplo agricole qui plantat et semi-
nat: fodit ⁊ rigat: ⁊ vsq̄ ad tēpus debitū
fructū expectat. Ad istā expectationē cuȝ
patiētia ꝓpter beatitudinē aīe cōsequen
dam: ꝓuocat iustos ⁊ in diuina grā cōsti
tutos/ btūs Iacob⁹ in sua canonica ī ca.
vlti. di. Patientes estote fratres vsq̄ ad
aduentū dn̄i: ecce agricola expectat pcio-
sum fructū terre: donec accipiat tēpora-
neum atq̄ serotinū. Fruct⁹ tēporane⁹ iu
stoꝝ est btītudo aīe. fruct⁹ serotin⁹: sicut
qui venit in autūno: beatitudo corporis.
Sed multi ꝓpter aduersitates hui⁹ mū-
di ⁊ labores: ab ista expectatiōe diffidūt:
vel ꝓpter p̄nias austeritates vel obserua
tiones: sicut illi qui sunt in via pfectiōis
vt mali religiosi aut clerici similes filijs
israel: qui exierūt de egypto et venerunt
in desertū: et ꝓpter laborē itineris et de-
serti aspitates: ⁊ defect⁹ et necessitates q̄
ibi patiebātur: murmurauerūt ꝯ deuȝ. et
in egyptū redire voluerūt/ cogitantes ꝙ
abūdāter ibi carnes cōedebāt et pisces ⁊
allia ⁊ fruct⁹ abūdāt̄ hēbāt. sic ista egypt⁹
mūdus: desertū: religio ⁊c. dic vt de istis.

¶ Dixi scd̄o ꝙ debem⁹ videre ⁊ notare de
istis iustis et sctīs ī diuina grā ꝯstitutis.
q̄ expectāt beatitudinē aīe: quā certitudi
nē h̄nt de sua expectatione pcipue cū illā
habeāt in futurū. dicit em̄ Aristote. in. j.
Peri hermenias: de futuro nulla ē certitu
do. et sapiēs. meli⁹ est videre qd̄ cupias
q̄ desiderare qd̄ nescias. ad h̄ r̄ndet̄ ꝙ to
ta certitudo est fides catholica. q̄ tradit

ꝛ ponit ꝙ ꝓ bonis opibus ꝛ iustis labori bus: ꝑpter deū exercitis in h̄ mūdo: iust⁹ q̄libet in diuina grā ꝯstitut⁹ habebit btī tudinē aīe ꝛ corpis in futuro. Istā fidē ꝛ certitudinē habuit (ſm ꝙ ponit Bern̄. sup Cant. sermone.lxxvij.) iustus symeō qui expectabat redēptionē isrl': et btūs ī expectatiōe sua: qꝛ per odorē expectatio nis ꝑuenit ad gustū dulcedinis et cōtem platōis. ꝛ qꝛ visio succedit fidei ait. Uide rūt oculi mei salutare tuū. Istā fidez ha buit iustus abraā. qui ꝛ ipe expectauit vt videret diē dn̄i et ab expectatiōe sua non est ꝯfusus. nā vidit ꝛ gauisus ē. Istā fidē habuit iust⁹ dd̄ q̄ ait Ps̄.xxxix. Expectās expec. do. et a sua expectatiōe nō est frau datus. nā dixit. et intēdit mihi. Istā fidē habuerūt apl'i q̄ a xp̄o audiuerūt. vos si miles hoīb⁹ expectātib⁹ dn̄m suū ꝛc. Luc xij. et ī ista expectatiōe saluati sūt. nā dic apl's ad Ro. viij. Scim⁹ ꝙ oīs creatura ī genuiscit et ꝑturit vsqꝫ adhuc. ꝛ non solū illi: sed ꝛ nos p̄mitias spūs habentes: et adoptionē filioꝝ dei expectantes. spe em̄ salui facti sum⁹. istā fidē hn̄t oēs iusti ge neral'r qui sunt hic in via. de q̄b⁹ dꝛ Esa. xxx. Bti oēs q̄ expectāt eū. ꝛ qꝛ istā fidem catholicā nō hn̄t oēs: vt heretici: iudei: ꝛ infideles: iō istā beatitudinē aīe nō expe ctant: vel si expectāt fraudant̄ ab expecta tiōe sua: qꝛ vt dicit apl's ad heb̄. xj. Sine fide īpossibile est placere deo. Isti figurā tur ꝑ seruos abrae. de q̄b⁹ scribit̄ Genes xxij. ꝙ remāserūt cū asino ꝛ nō ascēderūt ad locū orōis. vide historiā. Iudei ad lit terā serui sunt: qꝛ mors xp̄i nos fecit libe ros ꝛ ipsos redegit ī seruos: isti nō vadūt in via ad beatitudinē aīe et corpis q̄ ha bet̄ in monte ꝑadisi cū abraā. sed remā serūt hic in mūdo cū asino. qꝛ sunt asini q̄ portāt onera seruitutis.

¶ Dixi tertio ꝙ debem⁹ notare ꝛ videre: qui sunt q̄ beatitudinē aīe rōnalis nō ex pectāt? Ad qd̄ rn̄det̄ ꝙ isti sunt duo gn̄a hoīm. Primi ipij qui ponūt aīam rōnalē simul cū corpe in morte hoīs totā perire. de q̄b⁹ dꝛ Sap̄. ij. ꝙ dixerūt ipij apud se nō recte cogitātes: exiguū est et cū tedio tp̄s vite nr̄e: qꝛ ex nihilo nati sum⁹ ꝛ post h̄ erim⁹ tanq̄ꝫ nō fuerim⁹. Istius opinio nis fuert̄ saducei. q̄ negabāt resurrectōēꝫ ꝯ quos arguit xp̄s Mat. xxij. qn̄ fecerūt sibi argm̄ de septē fratrib⁹ dicēs eis. Er ratꝫ nesciētes scripturas; neqꝫ ꝟtutē dei, ista opinio hꝫ multos seq̄ces q̄ nō solū ē ꝯ fidē catholicā: q̄ ī symbolo dic̄. expecto resurrectionē mortuoꝝ: sꝫ etiā ꝯ determi nationē philosophicā. vn̄ ph̄us dic̄. ij. de aīa. ꝙ aīa ītellectiua differt a corpe sicut ꝑpetuū a corruptibili. ꝛ Ouid̄. meta. dic̄ morte carēt aīe spqꝫ p̄ore relicta sede: no uis domib⁹ viuēt hītātqꝫ recepte. Scd̄m gen⁹ hoīm q̄ btītudinē aīe rōnalis ꝛ cor poris nō expectāt sunt mali xp̄iani q̄ lꝫ ī articulū fidei credāt ꝛ ī symbolo dicāt. ex pecto resurrectionē mortuoꝝ: ꝛ vitā futu ri scl'i: tn̄ fides eoꝝ sine opib⁹ mortua ē. car nal'r ꝛ delitiose viuētes. ꝛ in h̄ mūdo ꝛ in reb⁹ mūdanis felicitatē ponētes: bn̄dicti oni sinistre q̄ in his bonis mūdi ꝯsistit ad herētes: ꝛ de bn̄dictionib⁹ dextere q̄ ꝯsi stūt ī bonis grē ꝛ gl'ie nō curātes: solūmō ꝯtēti de bn̄dictiōe corpis bn̄dictionē cor porꝫ et aīe in futurū nō expectāt. de istis dic̄ Bern̄. super Cant̄. Pctōr bonis p̄nti bus nō solū ꝯtēt⁹ sed ꝛ detēt⁹: nihil in fu turū expectat. Nō audiunt isti qd̄ de⁹ ait Sopho. iij. expecta me dic̄ dn̄s possessio nē gl'ie ī die resurrectōis mee. isti sūt fil'es filijs Rubē et Gad: q̄ dixerūt ad moysen nihil q̄rim⁹ trās iordanē: qꝛ iā habem⁹ ī oriētali plaga possessionē nr̄am. Trās ior danē erat terra ꝓmissiōis q̄ sig̃t paradi sum: sed isti nihil q̄runt ibi quia contēti sunt portione quā habēt in hoc mundo vbi nati sunt. dicūt cum iniquis Sap̄. ij. Fruamur bonis (vsqꝫ:) hereditas nr̄a.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio principali

ter et vltīo ꝙ in materia expectatiōis et spei p̄res veterꝫ leg̃ ꝛ nos in h̄ ꝯuenim⁹ ꝙ aliq̄d ipi expectāt: ꝛ nos simul cū eis expectam⁹. s. gl'iaꝫ corpis ī iudicio gn̄ali. De h̄ dicit apl's phil'. iij. Saluatorē expe ctam⁹ dn̄ꝫ ih̄ꝫ xp̄ꝫ: q̄ reformabit corp⁹ hūi litatꝫ nr̄e: ꝯfiguratū corpi claritatꝫ sue. ꝓ q̄ nōdū: ꝙ tot⁹ hō deformat⁹ fuit ꝑ pctm̄ p̄mi hoīs. aīa ꝑ culpā: corp⁹ ꝑ penā: īmo tot⁹ mūdus. qꝛ lūinaria celi: nō tātū hn̄t de luīe post pctm̄ sicut an̄: et elemēta di stēꝑata sunt. Bern̄. cadēte hoīe quē ꝯsti tuerat dn̄m dom⁹ sue et principē oīs pos sessiōis sue: tota sil' hereditas ē corrupta. inde distēꝑat⁹ est aer. et terra in ei⁹ opi b⁹ maledicta. ꝛ hūanitas subdita vanita ti ꝛc. Nec repabit̄ hereditas: donec repet̄ hr̄es ꝓpt̄ea venit xp̄s ī carnē ī p̄mo aduē

tu: ⁊ reparauit aīam a pctō: et istū aduen
tū nō expectamus. In scdo aduentu in iu
dicio/ etiā reparabit corpus a pena ⁊ mi=
seria: et istū patres veteris legis et noue/
oēs expectamus iuxta dictū apl'i Philip.
iij. Saluatorē expectamus. Sed pn̄t hic
Prima q̄stio. fieri tres questiones ad propositū. ¶ Pri
ma quare sicut xp̄s reformauit aīam ī pri
mo aduētu: nō reformauit corpus. ita ꝙ
nō oporteret nos expectare reformationē
Scda q̄stio. corporis. ¶ Scda quare opꝫ ꝙ sicut refor
mata est aīa: reformetur corpus et cetera
Tertia q̄stio. deformata. ¶ Tertia questio quare poni=
mus ⁊ dicimus ꝙ reformationē corporis
expectāt sancti patres de veteri testamen
to: cū ex sacra scriptura habeat̄ ꝙ iā sunt
in corpore reformati. Habemus eñ in sa=
cra scriptura ꝙ cū xp̄o surrexerunt ⁊ cum
xp̄o ascēderūt. Ascēdēs in altū captiuam
duxit ⁊c. qd̄ est intelligendū in corpore et
cū aīa ſm Hiero. al's iterū morituri eēnt:
qd̄ est cōtra statutū generale apl'i dicētis
D ad Heb. ix. Statutū est hoībus semel mo
ri. ¶ Ad primā questionē quare sicut xp̄s ī
primo aduētu reformauit aīam: nō refor=
mauit corpus: ⁊ ꝙ nobis nō oporteret ex
pectare reformationem corporis. respon=
dent ⁊ dicūt doc. ꝙ hoc exigebat congrui
tas. et rō. vt sicut aīa priꝰ fuerat deforma
ta q̄ corpus: prius ⁊c. reformaretur. vide
mus eñ ꝙ in operibus meritorijs vel de
meritorijs: prius sola aīa operat̄ cogitan
do vel deliberando. postea in executione
operū corpus aīe cooperat̄. ita p̄mo sola
aīa punitur vel premiat̄: ⁊ postea in finali
iudicio: corpus premiabitur vel puniet̄ ⁊
recipiet ꝓut gessit. ij. Cor. v. Oēs nos ma
nifestari opꝫ (vsqꝫ:) malū. In p̄mo igitur
aduētu in carne: venit xp̄s ad reformādū
aīam que deformata erat per pctm̄. tollē=
do pctm̄: in scdo aduētu et finali iudicio:
veniet ad reformādū corpus tollēdo mise
riā ⁊ penā. vñ Berñ. sup illo verbo Iohā=
nis baptiste de xp̄o. Ecce qui tollit pecca=
ta mūdi. Ioh. j. dicit sic loquēs de primo
aduētu. Tollit pctā mūdi. nō morbos cor
poris: nō molestias carnis. venit itaqꝫ sal
uator in carne vt pctā tolleret: non vt pe
nalitates auferret. Sꝫ diceres tu q̄ intel=
ligis theologiā: nūqd ponūt doct. in. iiij.
di. iiij. q. ij. ⁊. q. iij. arti. j. ꝙ baptismꝰ tol=
lit culpā ⁊ penā pcti originalis directā: et
sibi directe correspōdētem: que pena solū

est priuatio gratie in presenti. et glorie in
futuro: qr virtꝰ passionis xp̄i in eo plenis=
sime cōicat̄. ad Roma. vj. Cōsepulti sumꝰ
cum illo. (vsqꝫ:) ambulemus. ⁊ merito qr
intrās in nouū statū nō imputat̄ ei pena
ꝓpter cōmissa in preteritis ſm doc. vt pꝫ
in religiosis de quibus ponit sctūs Tho.
in. ij. ij. ꝙ in introitu religionis tātā gra=
tiā cōsequūtur sicut baptizati. g̃ a fortio=
ri hoc erit in baptismo qd̄ est sacramentū
intrātium in religione xp̄iana. Posito er=
go isto fundamēto videt̄ ꝙ si ꝑ baptismū
remouet̄ culpa ⁊ pena pcti originalis dire
cta q̄ est priuatio gr̄e in presenti ⁊ gl'ie in
futuro. ꝙ etiā remoueri debeant oēs alie
penalitates: qr cessante cā cessat effectꝰ. sꝫ
causa pene est culpa: g̃ si remouet vel tol=
lit culpā originalē: ⁊ ꝑ cōsequēs dꝫ aufer=
re penā. Rn̄deo/ ꝙ ꝑ baptismū remouet̄
culpa originalis ī quātū est infectiua ꝑso
ne in se baptizati. nō aūt in quātū est infe
ctiuū nature ꝑ actū gn̄ationis. ⁊ ideo ba=
ptismus nō delet penalitates sicut famē:
sitim: calorē: ⁊ hmōi: qr iste de per se ⁊ im
mediate cōsequūtur naturā licꝫ sint a pec
cato ꝑ accidēs tanq̄ ab aliquo remouēte
ꝓhibēs quia tollit iusticiā originalē que
istos defectus nature ꝓhibebat actual'r:
tm̄ in natura potētialiter remanebāt. Vñ
si adā in statu innocētie nō comedisset: fa
me vel siti perisset. ⁊ sic de alijs incommo
dis: que ꝑ donū innocētie tollebātur quā
per pctm̄ amisimus. ¶ Ulteriꝰ nō fuit cō
gruū aut cōueniēs ꝙ iste pene aut pena=
litates auferātur in presenti vita ꝑ baptis
mū: ꝓpter tria. Primo ne mēbrum caput
excedat/ qui est xp̄s. de quo magr̄ in. iij. ꝙ
oēs defectꝰ assumpsit preter ignorantiā ⁊
pctm̄. Scdo vt per istas penas contra vi
tia ⁊ concupiscētias pugnādo: coronā me
reremur. qr non coronabit̄ nisi q̄ legitime
certauerit. Tertio qr si baptismꝰ istas pe=
nalitates auferret multi magis susciperēt
baptismū ꝓpter cōmoditatē vite p̄sentis
q̄ future. hec Durā. in. iiij. di. ar. j. ptꝫ igi
tur ꝙ in primo aduētu in carne xp̄s refor
mauit aīam: in secūdo in iudicio reforma
bit corpus ⁊ sic ptꝫ rn̄sio ad p̄mā q̄stionē. E
¶ Scda q̄stio quare opꝫ ꝙ sicut reforma=
ta est aīa: reformet̄ etiā corpꝰ ⁊ oīa defor=
mata qd̄ totū cōplebitur in scdo aduentu
xp̄i ad iudiciū. Rn̄deo ſm doct. in. iiij. ꝙ
ꝓpter tria opꝫ ꝙ et corpus reformet̄ ⁊ ce

tera alia: sicut aia. Prio ꝑpter vniuersalē pfectionē. de⁹ eni in principio mūdi: creauit oia opera sua pfecta. Deut. xxxij. Dei perfecta sunt opera ꝛc. ꝛ q: si aia reformata corpus nō reformaret: sed diuisum ab aia remaneret: semp vtrūqꝫ haberet rōnē partis. ꝛ per ꝯns imperfecti: q: ꝭm ph ꝭm diuisa ꝛ separata a suo toto impfecta dicūtur. opꝫ igit ꝙ suo toti vniat vt perfecta remaneat. Scdo propter naturalē aie ad corpus inclinationē. Querūt negantes resurrectionē: ad qd opꝫ corpa mortuoꝝ resurgere exquo tāta btitudo eis cōfertur sicut angelis. ꝛ rndet ad hoc btūs Aug. super Gen. ad lrām. Quia aie inest quidam appetitus naturalis: administrādi corp⁹ quo retardat ne tota pgat ī illud summū donec ille appetitus cōquiescat. nō sic in angelis. Tertio ꝑpter iustā dei ordinationē: que ē nullū bonū remuneratū nec aliquod malū īpunitū relinquere. cū igit corpus aie in operādo bonū vel malū: fuerit cooperās sicut instrumētum: iusticia diuina hoc requirit ꝙ cū aia premiat vel punit: idē ꝛ corpus fiat. et nō solū hoc: sꝫ et cetera que per pctm̄ fuerūt deformata: reformato hoie reformabunt: vt sol: ꝛ luna. et cetera alia luminaria. vnde dr Esa. xxx. Erit lux lune. (vsqꝫ:) sanauerit. vñ Apoc. xxi. p isto statu: dicit Ioh. Vidi celum nouū ꝛ terrā nouā ꝛc. ꝛ ratio istius reformationis ꝛ innouatiōis ꝭm Bern. est vt oēs creature que ꝑpter hoiem facte sunt: arrideāt hoibus innouatis. ꝛ sic de scda questione. Ad tertiā questionē rndent doc. ꝙ pres veteris legis: istā corporis reformationem. sicut ꝛ nos expectabūt in scdo aduētu qd erit in iudicio gñali. ꝛ ad rationē in ꝯriū: est dicēdū ꝙ iteꝝ morituri sunt. ꝛ qd allegat Hiero. statutū hoim generale est semel mori: intelligendū est cū pena. sꝫ sine pena bis pñt mori. sicut constat de lazaro ꝙ bis mortu⁹ est: ꝛ de puero ab heliseo suscitato. idē dicēdū est de patrib⁹ veteris legis. ꝛ hec ē snīa Augu. in li. de mirabilib⁹ sacre scripture. quē eccl'ia magis sequit ꝙ Hiero. ꝛ allegat aplm q ad Hebreos. xi. di. Hi oēs testimonio fidei probati nō accepert repromissionē deo p nobis melius ꝑuidēte: ne sine nobis cōsummaret. et dauid dicit de eis ī ps. cxli. Me expectāt iusti donec retribuas mihi. Mō placeat diuine maiestati/ ꝙ sic nos expectemus vt tandem cum gloria possideamus. Amen.

¶ Dñica tertia aduentus: Sermo. v.

Existis in desertum videre hominem mollibus vestitum. Mat. xi.
Volens comprobare altam contemplationem.
Volens acceptare diuinam cōsolationē.
Volēs registrare mirā circunspectionē.
Desertum locum solet intrare: et ibi facere mansionem.

¶ Prim⁹ articul⁹ pꝫ de btō Iohāne baptista: qui volēs ducere vitā ꝯtēplatiuā: ꝛ in orone deuotiōe ac sctā pdicatiōe se totaliter occupare: ītrauit desertū in etate tenera. Antra deserti teneris sub annis: ciuiū turmas fugiēs petisti. Mō filii intrauit desertū sctā maria magdalena vbi mā sit. xxxij. annis in ꝯtēplatione: q nō vidit hoīes nec fuit visa ab hoīe. Ad idē scti heremite sicut Paul⁹: Antoni⁹: Machari⁹ multis annis ī desertis māserūt: q: deserta intrarūt soli ꝯtēplationi vacātes. Hoc idē pꝫ de multis pbis: q reliqrūt domos ꝑprias possessiōes/ aurū/ argētū/ vt possent liberius celestia contemplari.

¶ Scdo pncipalr ītroduxi. ꝙ volēs acceptare ꝛc. In hui⁹ figurā legit ī Exo. ꝙ hebrei exierūt de egypto: sicco pede trāsiert mare rubrū: ītrauerūt desertū: receperūt māna panē āgelicū: ꝛ illo pane qtidie vescebant. Per hebreos ītelligunt oēs fideles. p egyptū/ pctm̄. trāsire mare. i. picula sustinere multa: sicut apl'i ꝛ martyres dei. Nā teste btō Aug. li. solilo. ꝛ loquit deo p hūc modū. Tua dulcedo dñe deus stephano lapides torrētes dulcorauit. tua dulcedo craticulā laurētio fecit dulcē. p tuā dulcedinē ībāt gaudētes apl'i a cōspectu ꝯcilij: qm̄ digni habiti sunt p noīe iesu cōtumeliā pati. Pro ista dulcedine ibat btūs ādreas secur⁹ ꝛ gaudēs ad crucē. Hec tua dulcedo dñe de⁹ ipos apl'oꝝ principes sic repleuit: vt cruc patibulū vn⁹ eligeret. alter qꝫ ferienti gladio se supponere nō vereret. Pro hac emēda Bartholome⁹ pellē ꝑpriā dedit. p hac gustāda venenū in poculū iohānes ītrepidus potauit. Hāc ineffabilē dulcedinē ꝛ letāter illa virgo gustauit de q legim⁹ ꝙ letanter ibat ad carcerē qsi īuitata ad epulas. Istā dulcedinē figu

rabat mãna i q̃ erat dl'cedo mag̃ pplo i de ẜto miſtrata. de tali deẜto vbi ẽ tal' dulce do hr̃ Eſa. lj. Ponã deẜtũ ei⁹ q̃ſi delitias.

¶ Tertio dictũ eſt ꝙ volens regiſtrare ꝛc. Iſto mõ btũs Johes euãge. i iſula deẜta vocata pathmos: vidit mirabilia dei que ſcripſit: iter q̃ vidit mulierẽ amictã ſole: ꝛ luna ſub pedib⁹ ei⁹: habẽtẽ coronã ſtellaꝝ duodecim: cui date ſunt due ale vt volaret in deſertũ locũ. Apoc. xij. Ad ꝓpoſitũ applicãdo ꝑ deſertũ i h̃ loco ſtatũ religiõis: vbi ſunt tria ſupi⁹ explicata: vtpote aues volãtes. i. perſone celeſtia ↄtẽplãtes / q̃ad pmũ. Fõtes irrigãtes. i. pſone deuotione feruẽtes / q̃ad ſcdm. Voĩes acute vidẽtes ac mirabilia ↄtẽplãtes / q̃ ad tertiũ. Iſtud deſertũ itrauit fili⁹ dei. i. religionẽ hũani gnĩs: habitũ nr̃e mortalitatis habitũ noſtre carnis in tẽplo ſacrate marie virginis humiliter induẽdo: ꝛ ſic verificat̃ thema. videlz. Exiſtis in deſertum videre hoĩem mollibus veſtitũ. Exiſtis videre hominẽ

Primo adam indutum veſte purpurea.
Secundo xp̃m indutũ veſte ſanguinea.
Tertio baptiſtã indutũ veſte pellicea.

Prima pars.

¶ Primus fuit adam in

dutus veſte inocẽtie. q̃ veſtis alio' noĩe vocat̃ originalis iuſticia. De iſto hoĩe ſic veſtito hr̃ Ecci. xvij. De⁹ de terra creauit hominẽ: ꝛ ẜm imaginẽ ſuã fecit illũ: ꝛ veſtiuit illũ ẜtute: ꝛ dedit ei ptãtẽ eoꝝ q̃ ſunt ſup terrã. Querit̃ hic q̃re de⁹ creauit hominẽ? Rñdet̃ ꝑ magr̃m ſen. Hõ creat⁹ eſt ad laudãdũ deũ: ad ſeruiẽdũ deo: ad fruẽdũ eo. ita fact⁹ ẽ hõ vt ſeruiret deo: ꝛ mũdus fact⁹ ẽ vt ſeruiret hoĩ. de terra ẜginea factus eſt pm⁹ hõ i cãpo damaſceno. Itẽ factus eſt hõ prim⁹ ad imaginẽ ꝛ ſiſitudinẽ dei. Ad imaginẽ q̃ppe ẜm intellectũ: memoriã: ꝛ voluntatẽ. Ad ſiſitudinẽ nõ ſolũ ẜm inocẽtiã ꝛ iuſticiã: q̃ mẽti rõnalis creature naturalr̃ iſunt. Et veſtiuit eũ de⁹ virtute. imo multis virtutib⁹. Vñ q̃rit magr̃ ſen. i. ij. li. di. An pm⁹ hõ añ pctm̃ fuerit veſtit⁹ ẜtutib⁹. Et vr̃ q̃buſdã ꝙ nõ. vñ dicũt iſti pm⁹ hõ nõ habuit obediẽtiã: q2 pceptũ dei ↄtẽpſit. Prudẽtiã nõ habuit: q2 ſibi nõ ꝓuidit. nec tẽperãtiã: q2 aliena appetijt. nec fortitudinẽ: q2 praue ſuggeſtiõi ceſſit. Ad iſtã q̃õnẽ rñdit btũs Aug. in q̃dã home. determinãs ꝙ pm⁹ hõ iſtas ẜtutes añ pctm̃ habuit: ſʒ ipis peccando

expoliat⁹ fuit. Adã (inq̃t) ꝑdita charitate nudus iuẽt⁹ ẽ. Vñ pʒ ꝙ pmo añ pctm̃ veſtit⁹ erat. Sʒ poſt pctm̃ inuẽt⁹ ẽ nudus. q̃ veſtiuit eũ de⁹ ẜtute ꝛ dedit illi ptãtẽ ſuꝑ oĩa aĩantia. vñ fact⁹ ẽ dñs oĩm aĩantiũ.

Secunda pars.

¶ Secũdus hõ veſtitus

ſcʒ dei fili⁹ idut⁹ carne hũana. et iſtũ videre debem⁹. de iſto ſic iduto loquit̃ Iſid. in ẜmo. natalis dñi. Miſit inq̃t de⁹ pr̃ filiũ ſuũ vt carnẽ idueret ꝛ hoĩb⁹ appareret. ꝛ pctõres ſaluaret. Iſtũ veſtitũ vidit iohes euangel'.

Primo veſtitũ veſte linea.
Secundo veſtitum veſte ſanguinea.
Tertio veſtitum veſte carnea.

¶ Prĩo vidit euãgeliſta ac ver⁹ ꝓpheta iohãnes i medio ſeptẽ cãdelabroꝝ ſimilẽ filio hoĩs veſtitũ podere. h̃ ẽ dictu vidit filiũ dei icarnatũ. ſilẽm filio hoĩs. h̃ dic̃ qm̃ fili⁹ dei nõ iduit nec aſſumpſit carnẽ pcti: ſʒ ſilẽm illi carni. i medio ſeptẽ cãdelabrorũ. h̃ ẽ i medio ſeptẽ ſacr̃oꝝ: q̃ ſacr̃a noue legis ſunt cãdelabra lucẽtia i ſctã ecclia. vel i medio ſeptẽ donoꝝ ſpũſcti q̃ fuerũt in xp̃o. veſtitũ podere. Poderẜ ẽ veſtis ſacerdotal' de lino cãdidiſſimo. alio noĩe vocat̃ tunica talaris: q̃ ſe extẽdit vſqʒ ad talos: ꝑ quã veſtẽ itelligit̃ hũanitas puriſſima: q̃ fuit fili⁹ dei veſtit⁹. q̃ hũanitas põt dici poderis pro eo qm̃ xp̃s fuit ſacerdos ẜm ordinẽ melchiſedech. ꝛ põt illa hũanitas dici purpura: q̃ eſt veſtis regalis: qm̃ xp̃s fuit rex ꝛ ſacerdos. Byſſus g̃ ꝛ purpura indumẽtũ eius. Prouerb. vlti.

¶ Itẽ ſcõs iohãnes vidit illũ veſtitũ veſte ſanguinea. Apoc. xix. vidit virũ ſedentẽ in eq̃ albo: q̃ veſtit⁹ erat veſte aſpſa ſanguiẽ. et nomẽ ei⁹ vocabat̃ ẜbũ dei. ꝛ exercit⁹ q̃ ſunt i celo ſeq̃bant̃ eũ veſtiti byſſino albo ꝛ mũdo. Veſtis ſanguinea hũanitas ieſu xp̃i. q̃re ſanguinea? q2 texta fuit ex puriſſimis ſanguinib⁹ ẜginis glioſe mõ miro vt ordinare ſciuit textor mirabilis ſpũſſctũs cũ ſit oĩm artifex: oẽm ẜtutẽ hñs. Veſtis ſʒ i diſſolubilis: nõ idiſſolubilis morte qm̃ veremortu⁹ ẽ: ſʒ idiſſolubilis corruptiõe: q2 ſcriptũ ẽ ps. xv. Nõ dabis ſctm̃ tuũ videre corruptionẽ. Et nomen eius verbũ dei. mundi ſaluator. Multa noĩa habuit.

Qm̃ vocatus eſt verbũ dei: q2 ſemp in patre eſt: ꝛ ſemꝑ de patre procedit.
Filius dei: q2 ab eterno a pr̃e genit⁹ eſt.
Virtus: q2 in ipſo oĩs perfectio conſiſtit.

Sapia:qꝛ credētib⁹ arcana dei reserauit.
Hō:qꝛ ſm carnē hūanā tpaliter nat⁹eſt.
Agnus ꝓpter innocētiā:qꝛ ſine pctō.
Uitul⁹:qꝛ ꝓpter nr̄am ſalutē īmolat⁹ eſt.
Leo:qꝛ foꝛtiter ꝛ leuiter a moꝛte ſurrexit.
Aquila:qꝛ velociter ad celū aſcendit.
Uia:qꝛ per ip̄m eſt aſcenſus ad patrē.
Ueritas:qm̄ mentiri non poteſt.
Uita:qꝛ per ip̄m ꝛ in ipſo oīa viuunt.
Lux:qꝛ illu.oēm homi.veni.ī hūc mūdū.
Alpha ꝛ/o:qꝛ ip̄e eſt p̄ncipiū ꝛ finis oīm.
Jeſus:quia redemptoꝛ et ſaluatoꝛ.
Xp̄s:qꝛ nomē cōpꝛehēdēs vtrāqꝫ naturā.
Et exercit⁹ q̄ ſūt ī celo ſeq̄bāt eū veſtiti ꝛc.
Iſti exercit⁹ ſūt q̄ ſecuti ſūt xp̄m ꝑ viā ꝟtu
tū ꝛ moꝝ:vtpote exercit⁹ aploꝝ/martyꝛū/
ꝯfeſſoꝝ/atqꝫ ꝟginū.īduti varijs veſtib⁹.i.
ꝟtutib⁹. In veſtib⁹ deaurat ꝑ charitatē ſe
cuti ſūt eū apl'i. In veſtib⁹ rubeis ꝑ patiē
tiā/ſecuti ſunt eū martyꝛes. In veſtib⁹ ni
gris ꝑ hūilitatē/ſecuti ſunt eū ꝯfeſſoꝛes.
In veſtib⁹ albis ꝑ puritatē/ſecuti ſunt eū
ꝟgines. De iſta veſtiū varietate hr̄ in pš.
Aſtitit regina a dextris tuis. i. ī eccl'ia in
veſtitu deaurato circundata varietate.
¶ Tertio veſtit⁹ veſte carnea: vt merito il
la veſtis de q̄ Prouer.vlt. Stragulatā ve
ſtē fecͬ ſibi. Stragulata veſtis ē vbi ē varie
tas coloꝝ:in q̄ etiā ē foꝛtiſſima textura:q̄/
lis veſt fuit caro xp̄i:vbi fuit varietas ꝟtu
tū.ſ.ī xp̄o ac bonoꝝ opeꝝ:vbi fuit textura
foꝛtiſſima:qm̄ diſſolui nō pōt qꝛ qđ ſemel
aſſūpſit nūq̄ dimiſit.vn̄ dictū fuit.oēs do
meſtici ei⁹ veſtiti ſūt duplicib⁹. domeſtici
fuerūt oēs fideles credētes ī xp̄m īcarna/
tū.p̄ſerti apl'i ciues ſctōꝝ ꝛ domeſtici dei.
Ueſtiti duplicib⁹:vtpote patiētia ꝯ tyꝛā/
nos:ſapiētia ꝯ hereticos.vl' duplicib⁹. ħ
eſt fide nō ficta:ꝛ opatione.qm̄ fides ſine
opib⁹ moꝛtua eſt. Iac.ij. Iſta caro ſctiſſi/
ma fuit tunica ioſeph polymita.vl' fuit tu
nica ieſu xp̄i īcōſutilis deſup ꝯtexta ꝑ to/
tū. Iſta tunica ſeu veſte fuit īdut⁹ vn⁹ de
trib⁹.ſ.fili⁹. tres īduētes fuerūt pr̄ ꝛ fili⁹
et ſpūſſctūs. vn⁹ tn̄ īdut⁹:qm̄ ad filiū fuit
terminata iſta īcarnatio: nō ad p̄rem: nec
ad ſpm̄ſctm̄. Tertia pars.

¶ Tertiū pꝛincipale exi
ſtis videre hoīem ꝛc. Iſte fuit ad lr̄am io
hānes bapti. Iſte em̄ ſm euāge.fuit veſti
tus de pilis cameloꝝ. Nā ſm damaſce.ve
ſtis ei⁹ aſpera mēs deuota q̄ ip̄m cōſecrāt
p̄triarchā. Scōm Chꝛyſ. veſtes q̄ttuoꝛ de

cāis deferūt:aut ꝑpt̄ oſtēſionē ꝛ turpis cu
rioſitas ē: aut ꝑpt̄ delectationē ꝛ turpis
cogitatio ē:aut ꝑpt̄ moleſtiā frigoꝝ ꝛ eſt
hūana neceſſitas:aut ꝓpter macerationē
carnis ꝛ ꝟt⁹ ꝛ meritū ē. Pꝛīo mō nō erat
veſtit⁹ iohēs ī deſerto manēs:qꝛ ſm Greg.
Nemo p̄cioſas veſtes q̄rit:vbi a nemīe vi
deri pōt:nec ſe videri credit. Nec ſcđo mō
vn̄ Mat.xj.vbi thema xp̄s dixit de ip̄o io
hāne bapti.q̄ mollib⁹ veſtiūt ī domib⁹ re
gū ſunt. Tertio etiā mō nō habuit qꝛ nō
ſufficerēt ad tegumētū:ſꝫ q̄rto mō poꝛta/
bat cui⁹ veſtimētū erat de pilis cameloꝝ.
Hic q̄rit q̄ fuit cā q̄re hō veſtibus īdiget.
Rn̄deo q̄ cā fuit pctm̄.in ſignū hui⁹ p̄m⁹
hō an̄ pctm̄ nudus erat nec veſtib⁹ īdige/
bat. Rō qꝛ ſic ſupi⁹ dictū fuit:īdut⁹ erat ve
ſte pulcherrima īnocētie. Nos videm⁹ ad
oclm̄:q̄ ſol nō īdiget veſtimēto: nec liliū
nec ager:qm̄ ſol veſtit⁹ ē ſplēdoꝛe. liliū ve
ſtitū ē viroꝛe.vn̄ de ſole ī pš. Amict⁹ lumi
ne ſicͭ veſtimēto. Si ḡ hō an̄ pctm̄ ad mo
dū ſol' īdut⁹ erat cādoꝛe īnocētie. Itē ad
modū agri veſtit⁹ erat viroꝛe ꝟtutū ꝛ redo
lētie:bn̄ pꝫ ip̄ꝫ veſtib⁹ nō īdiguiſſe.ſꝫ poſt
pctm̄ nudat⁹ ē:ꝛ vidit ſe nudū.vn̄ ꝑdita ī
nocētia aduenit verecūdia.ꝛ parētib⁹ nu
dis de⁹ fecͬ veſtes pelliceas. Gen̄.iij. Ergo
null⁹ dꝫ gl'iari nec ſupbire de veſtib⁹ p̄cio
ſis.vn̄ Bern̄. Qui gl'iat̄ de veſte filis ē furi
q̄ de laq̄o gl'iat̄. Scđo nō dꝫ gl'iari de ve/
ſtib⁹:qꝛ q̄ īduebatur purpura ꝛ byſſo cito
nudat⁹ ē: ꝛ cito veſtit⁹ ꝟmib⁹:q̄ eū come
dūt ꝛ nō doꝛmiūt. Ergo exiſt ī deſtū vide
re hoīeꝫ.qlē hoīeꝫ:iohēm baptiſtā. hoīeꝫ
Habitātē ī ſolitudīe:qꝛ ī deſerto. Cinquā.
Armatum foꝛtitudine: qꝛ nō arundinem.
Auſterū in pnīa:qꝛ nō mollib⁹ veſtitum.
Plenum ſapientia: qꝛ plus q̄ pꝛopheta.
Purum in conſciētia:qꝛ angelus miſſus.
¶ Pꝛīo exiſtis videre hoīem ꝛc. Erat em̄ ī
deſerto iudee iohēs p̄dicās pnīam. Mat.
iij. Itē videre hoīem foꝛtē.nō em̄ fuit arū
do:qm̄ arūdo ſtabilitatē nō hꝫ. Johēs au
tē ſtabilis ꝛ firm⁹ fuit ī teſtīonio xp̄i:ī do
ctrīa ſctā:ī ꝟitate ꝛ iuſticia:ī martyꝛio. Itē
exiſt videre hoīeꝫ ꝛc. nō veſtitū mollib⁹:
ſꝫ de pilis cameloꝝ:ꝛ zona pellicea ad lū/
bos. Non ſolum erat auſtera vita ſua in
veſtimento: immo in cibo et potu. vnde
Chꝛyſ.ſuper Mat.in homel'. Si em̄ vel/
let iohannes veſtiri mollibus:nō heremū
habitaſſet:ſed regū palatia. Itē Greg.in
homꝛ. Johannes mollib⁹ veſtit⁹ nō fuit:

quare homo i[n]
get beſtib⁹
... fo. 84

quia vitā peccantiū non fouit blādimentis. Itē existis videre hoīem ꝛc. fuit enī plen⁹ spūsctō in vtero mris: q: ꝓpha et plusꝙ ꝓpha. Item existis videre hoīem purum: q: fuit angelus: nō natura: sed officio: quia xp̄m pronunciauit: et viā dn̄i preparauit que ducit ad vitam sempiternam. Cuius particeps ꝛc.

¶ Dn̄ica quarta aduētus. Sermo. j.

Dominus prope est. Philip. iiij. cap̄.

Quādo apparet ī egroto signū curationis: ostendit ꝙ prope est medicus q̄ curat infirmitatē: quoad primum.

Quando apparet in campo vexillū dominationis: ostēditur ꝙ prope est prīceps demonstrās maiestatē: quoad secundū.

Quādo apparet in arbore flos dilectiōis ostenditur ꝙ prope est tempus qđ confert alacritatē: quoad tertium.

¶ Primo introducit ꝛc. ꝑsona q̄ grauiter infirmat nec curari pōt naturalr̄ sine adiutorio medicine: ꝛ de facto visibilr̄ appa rent in eo signa curatiōis: signū est manifestū, ꝙ ad infirmū medic⁹ appropīquauit. vn̄ scriptū est ad ꝓpositū Eccli. xxxv. Nisi appropīquet. s. medic⁹, nō ꝯsolabit idest nō curabit. scꝫ infirmus.

¶ Scđo introductū est qn̄ vexillū alicui⁹ magni p̄ncipis appet in campo: signū est ꝙ princeps ille de ꝓpinquo vētur⁹ est ꝛ tardare nō pōt. In hui⁹ signū appropinquāte prīcipe regū terre, ad faciēdū iudiciū gn̄ale: apparebūt signa ī sole luna et stell. ꝛ seq̄t. Respicite ꝛ leuate capita vr̄a: ecce appropinq̄t redēptio vr̄a. Luc. xxj.

¶ Tertio ītroductū est ꝛc. qn̄ flores et folia appent in arborib⁹: signū est ꝙ appropīquat tp̄s gaudiosuꝫ. s. tp̄s estatꝫ. iuxta dictū euāgelicū. Uidete ficulneā ꝛ oēs arbores: cū ꝓducūt ex se fructū: scitote qm̄ ꝓpe est estas. ¶ Ad ꝓpositū ista introducta sunt: qm̄ an̄ aduentū filij dei in carnē hūanā, gen⁹ humanū erat īfirmū vsqꝫ ad mortē. iuxta ꝓphetiā. dd̄ ps̄. cvj. Appropinq̄uerūt vsqꝫ ad portas mortꝫ. s. hoīes an̄ aduētū filij dei. vn̄ de celo celestis medic⁹ venit ꝛ appropinq̄t infirmo. Augus. Tūc de celo venit magn⁹ medic⁹: qn̄ ꝑ totuꝫ mūdus magn⁹ iacebat egrot⁹. Qualr̄ curauit morbū medic⁹ iste, ꝛ qualr̄ appropinquauit ad īfirmū: ostēdit in illa parabola q̄ hr̄ Luc. x. vbi legit ꝙ hō q̄dā descēdit ab hierl̄m in hiericho: ꝛ īcidit in latrones: q̄ expoliauerūt eū: et plagis īpositis abierunt semiuiuo relicto. Accidit aūt ꝙ sacerdos descēderet eadē via: et viso illo, ptērijt. silr̄ et leuita. Samaritan⁹ aūt cuꝫ esset secus locū: vidēs eū mīa mot⁹ est: et appropīquās alligauit vulnera īfundēs oleū et vinū. Per istū hoīeꝫ intelligit primus hō: q̄ fuit hō quidā, ꝓpt̄ multas singularitates: q̄s sup oēs alios hoīes nō scit habuisse. qm̄ fuit hō nō natus: sed format⁹ de terra v̄gīe. Itē fuit potēs mori: q: cōposit⁹ ex quattuor elemētis ꝯrijs: et hō potens non mori: ex esu ligni vite q̄ eū cōseruasset ī vita. Itē homo rect⁹: qm̄ rō superior in eo erat obediēs deo: ꝛ rō inferior obediebat rationi supiori. Iō merito homo descēdebat ab hierl̄m in hiericho. hoc est.

De pace in bellum.
De abundantia in defectum.
De gratia in culpam.
De innocentia in peccatū.
De gloria in miseriam.
De requie in laborem.
De dominio in seruitutem.
De vita in mortem.

Et incidit in latrones: hoc est in ptātē demonū. Nēpe demones sūt latrones: q̄ furant̄ ab hoīb⁹ merita ꝛ v̄tutes. ꝛ iux̄ sn̄iaꝫ btī Aug. li. soliloq̄oꝝ, lucifer fuit p̄m⁹ latro. Un̄ ipse inq̄t, dn̄e est p̄m⁹ latro ꝛ vltimus: q̄ ꝯsiliū fecit vt rapet gl̄iaꝫ tuā: qm̄ inflat⁹ et eleuat⁹ crepuit medi⁹: ꝛ cecidit ī faciē suā. Isti latrones expoliauerūt eū v̄tutib⁹, gr̄a ꝛ donis gratuitꝫ: ꝛ vulnerauerūt eū: naturalib⁹ bonis. An̄ pctm̄ iste hō erat īmortal: postmodū fact⁹ est mortalis. Primo erat īpassibilis: postea fact⁹ est passibils. Et plagis īpositis. Magna plaga fuit in p̄mo hoīe pctm̄ inobediētie trāsgressio p̄cepti diuini. ꝛ plaga magna etiā pena secuta est: vt labor in acq̄rēdo victū in hoīe: ꝛ dolor ī pariēdo quātū ad mulierē. Semiuiuo relicto. qm̄ nō ē mortu⁹: sed bn̄ obligat⁹ ad mortē ꝛ ad moriēdū: lꝫ multo tpe vixit p̄m⁹ hō. Accidit vt sacerdos q̄dā. ꝑ quē intelligit melchisedech: q: nec ipe nec ali⁹ de lege nature potuit curare gen⁹ hūanū: nec sufficiētiā habuit redimēdi. Sꝫ venit samaritan⁹, fili⁹ dei custos hoīm. Iste viā fecit eundi ad.

celū:cū ipse sit via veritas ꝛ vita. ꝛ iste vidit hoīem vulneratū:ꝛ mīa mot⁹ est. vnde Apl's ad Titū.iij. Nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecimus nos:sed ſm suā miām saluos nos fecit. Et sic apparet ꝙ ex merito alicuius pure creature angelice/vel humane redēpti nō sum⁹:ſ ex sola mīa dei. Appropinquans alligauit vulnera eius. Appropinquauit samaritanus.i.filius dei carni humane intantū/ꝙ magis appropinquare nō potuit:q: ex hoīe ꝛ ex deo/fact⁹ est vn⁹ xp̄s. Nō em̄ est alia natio tam grādis ꝛc. Deut.iiij. vtpote angelica:sicut humana. q: angel⁹ nō est de⁹:nec ecōuerso: ꝛ tn̄ de⁹ est hō:ꝛ hō est de⁹. magna ꝓpinq̄tas fuit Alligauit samaritanus vulnera sauciati. per ista alligamēta intelligunt̄ noue leg̃ ꝛ eccl'ie sacramēta:q̄ sunt remedia medicine spūalis ꝯ infirmitatē pctī p gr̄am:quā cōferūt salutarē. Oleū infundēs ꝛ vinū. per oleū gr̄a spūsancti intelligit̄:ꝛ per vinū passio iesu xp̄i/a q̄bus sacramenta trahūt efficaciā. vel aliter.p oleū mīa : ꝛ per vinū iusticia:quib⁹ debēt vti p̄sidētes ī regimine suo. Optimū est emplastrū. optimū vnguētū qd̄ fit ex istis. ſc ꝫ de gratia ꝛ passiōe xp̄i:de mīa ꝛ iusticia : ꝯ grauē infirmitatē pctī. Imposuit samaritan⁹ vulneratū sup iumētū suū. Jesus xp̄s samaritanus/medic⁹ salutaris/sup iumētū suuꝫ idest sup corpus suū/posuit humanū genus sauciatū. sic intelligit̄ ꝙ ipse in cruce portauit penā pctōꝝ nostroꝝ sup corpus suū:qd̄ fuit iumentū. ps̄. Ut iumentū factus sum apud te. Duxit in stabulū. Per stabulū in h̄ loco pōt intelligi sctā eccl'ia: q: sicut in stabulo aīalia reficiūtur : sic in sctā eccl'ia reficiunt̄ fideles pabulo sacre cōionis:ꝛ pabulo sancte p̄dicatiōis. Mirabilis fuit cura ista ac salubris tantuꝫ ꝙ fideles modicum ante incarnationē filij dei potuerūt dicere. Nūc ꝓpior est nr̄a salus. Ro.xiij. ꝛ Dn̄s ꝓpe est. qd̄ fuit thema.

¶ Scd̄o principaliter ꝛc. Ubi sciendū/ꝙ aliq̄ signa videmus in mūdo:q̄ manifeste apparēt:per q̄ cōiecturare possum⁹ ꝙ ꝓpe sit princeps dn̄s ꝛ iudex noster iesus xp̄s ad iudiciū gn̄ale vētur⁹:ꝛ ꝙ ꝓpe sat̃ debebit esse finis mūdi. Primū signū/tribulatiōes varie:q̄ istā ꝓpinquitatē designāt.iuxta dicta btī Gregorij in q̄daꝫ homelia. Dn̄s (inq̄t) ac redēptor noster paratos nos inuenire desiderās:appropinquāte iā mūdi termino/quante p̄secutiones ꝓueniāt īnotescit:vt q̄ dn̄m ī trāquillitate interuenire nolum⁹:saltē vltimū ei⁹ iudiciū in p̄secutionib⁹ attriti/timeam⁹. Erūt inq̄t innoīate pestilētie/ꝛ fames ꝛ signa magna erūt. Lu.xxj. Scd̄m signū istius ꝓpinq̄tatis. Nēpe grauis īfirmitas regnās ī hūano corpe/mort̃ ꝓpinq̄tatē designat. Cū g̃ mūdus iste magis solito multis īfirmitatib⁹ spūalib⁹.ſ. pctīs aggrauetur:multifarie multisq̧ modis:signū ē ꝙ finis mūdi debeat appropinq̄ri. Esa.xiij. Ululate q: ꝓpe ē dies dn̄i. Obtenebrat⁹ est sol ī ortu suo:ꝛ luna nō splēdebit in lumine suo. Per solē ītelligere possum⁹ spiritualē dn̄iū.ſ. ecclesiā. Per lunā tp̄ale imperiū. Per stellas p̄latos. Prīo sol est ecclesia: ī q̄ apparet obscuritas. vn̄ magnū scisma diabolo ꝓcurāte:qd̄ grāde signū ē et obscurū. nec mirū qm̄ si obscurū est: de loco obscurissimo ꝓcedit illud scisma. Nā demones in īferno ꝯsiliati sunt:machinati sunt istud malū ī eccl'ia sctā dei. Johel. ij. Prope ē dies tenebraꝝ ꝛ caliginis:dies nubis ꝛ turbinis. et ibidē circa finē. Sol ꝯuertet̄ ī tenebras: ꝛ luna ī sāguinē an̄ꝙ veniat dies dn̄i magn⁹ ꝛ horribilis. Et p lunā regnū tp̄ale ītelligit̄:vbi obscuritas est:sicut dicit glo. super illud.ij. Thessal. ij. Nisi venerit dissensio primum. glo. Augu. nisi prius discedant gentes a romano imperio : non veniet dn̄s ad iudicium. et nisi pri⁹ venerit discessio ecclesiarū a spūali obediētia romane eccl'ie. Stelle etiā obtenebrate sunt.i. p̄lati ecclesiaꝝ abinuicē diuisi. Tertiū signū isti⁹ ꝓpinq̄tat̃. Nos videm⁹ ꝙ qn̄ in hoīe q̄litates elementoꝝ nō cōcordāt:imo qn̄ calor naturalis cōsumit humiduꝫ radicale:h̄ designat interitū hoīs esse ꝓpinquū. Sic moraliter hodiernis tēporib⁹ est in mūdo/ꝙ calor inordinat⁹ magne cupiditatis cōsumit humidū radicale:ꝛ minuit charitatē: ergo designat ꝙ ꝓpe sit finis. Nā scriptū ē Mat. xxiiij. ꝙ circa finē mūdi refrigescet charitas multoꝝ:ꝛ abūdabit iniq̄tas. Quartū signū nos videm⁹ ꝙ qn̄ q̄litates elemētorū ī corpe hūano discōueniūt : sic ꝙ calor supat frigiditatē: vel ecōuerso: signuꝫ est ꝙ appropinq̄t ad corruptionē:q: cōpositū ex ꝯrijs de necessitate corrūpit̄. Moraliter corpus mysticū est eccl'ia: cui⁹ caput est xp̄s. fideles sunt mēbra hui⁹ corpis. et

in isto corpore nos videmus discordiā magnā vndecunq;. Ezech.vj.⁊.vij.cap. Qui longe est: peste morief. ⁊ qui ꝓpe: gladio corruet. Venit finis: finis venit. Venit tēpus. ꝓpe ē dies occisiōis. Et Johel.j. Perijt sacrificiū et libatio de domo dñi. Depopulata est regio. Plāgite sacerdotes. vlulate ministri altaris. Cōgregate senes oēs habitatores terre in domū dei vr̄i. et clamate ad dñm. A.a.a. q2 prope est dies dñi. Et Esa.xiij. Prope est vt veniat tp̄s eiꝰ: ⁊ dies eiꝰ nō elongabunf. Et idē.c.lj. Prope ē iustꝰ meꝰ: egressꝰ ē saluator meꝰ.

¶ Tertio pricipal'r qñ i arbore ⁊c. Arbor ē hō. arbor inquā cuiꝰ flores sunt cogitationes. folia locutiōes. fructꝰ opationes. Siquidē ꝑsona moraliter bona i ꝯspectu dei ē arbor bona: in q̄ arbore seu ꝑsona ē
Radix amaritudinis/ ꝑ internā ꝯtritiōez
Stipes rectitudinis/ ꝑ rectā intētionez.
Rami latitudinis/ ꝑ mīe subuentionē.
Folia viriditatis/ ꝑ gratiā ⁊ dilectionē.
Flores pulchritudinis/ per honestā conuersationem.
Fructꝰ veritatis/ per meritoriā opationē.

Talis arbor bona ſm Hugo. ꝑ timorē seminaf: ꝑ gratiā irrigaf: ꝑ fidē radicaf: ꝑ deuotionē germinat: ꝑ desideriū crescit: per charitatē roboraf: ꝑ spē viret: ꝑ circūspectionē frōdet: ꝑ disciplinā floret: ꝑ virtutē fructificat: ꝑ patientiā maturescit: ꝑ mortē capif. Nā qñ in tali arbore appent bone cogitatiōes: bone operatōes: bona verba: q̄ sunt flores folia ⁊ fructꝰ: signum est ꝙ ꝓpe est estas: tp̄s gaudiosum: ꝓpe est regnū dei. tal' ita est ꝓpe deū: ꝙ nulla appet distātia inter ip̄m ⁊ deuz. Sed qñ est mala arbor: qñ est in mortali pctō: tūc est magna distātia inter ip̄m ⁊ deū. ⁊ talis lōge est a deo; q2 lōge a pctōrib9 salus. Appropinq̄te ergo deo ꝑ penitētiā: ⁊ appropīquabit vobis ꝑ gratiā. modo est tēpus appropinquādi. ergo derelinq̄t impius viā suā: ⁊ vir iīquꝰ cogitatiōes suas querite dñz dū inueniri pōt: inuocate eū dum ꝓpe est. Esa.lv.c. Nos videmꝰ ꝙ tēpore veris qñ sol incipit propinquare ad nos arbores incipiūt florere: aues cātare totus mundus gaudere. Sol iusticie xp̄s deꝰ noster/ tpe veris. i. tpe gratie/ iam appropinquauit ad nos ꝑ incarnationē: et iā de ꝓpinquo est nasciturꝰ: quare cātare ⁊ laudare debemꝰ ad modū auiū: ⁊ florere ꝑ bona opera ad modū arboꝝ, imo appropinquare si lōge sumꝰ: ꝑ penitentiaz. Penitentiā agite appropinq̄bit enī vobis regnū celoꝝ. Mat.iij. Narrat btūs Ambrosius in hexamerō ꝙ apes naturaliter diligūt regē suū ⁊ ꝓpe eū volitāt: ⁊ quātū valet appropinquāt ad ip̄m. Sic reuera nos appropinq̄re debemꝰ ad regē nostrū xp̄m nouiter nasciturū: gaudere debemꝰ. ergo gaudete in dño semp: iteꝝ dico gaudete: dñs ꝓpe est: sz q̄bꝰ est ꝓpe: timētibꝰ eū. Prope timētes eū. in ps. Deū inuocātibus. Esa.lv. Inuocate eum dū ꝓpe est. Tribulationē patiētibus. Iuxta est dñs his q̄ tribulato sunt corde. verbū dei p̄dicantibus. Ro.x. Prope verbū in ore tuo gaudete ergo q2 dñs ꝓpe est. In quibꝰ verbis duo ad ꝓpositū ostenduntur.
Primo dignitas excessiua potētie infinite. dñs.
Scd̄o charitas incētiua amicitie īaudite ꝓpe est. Ergo gaudete iterū de tāta ꝓpinquitate. Utraq; pars.

¶ Merito gaudere debemus: quoniam

Gaudet frigidus de ꝓpinquitate caloꝝ.
Gaudet famelicus de ꝓpinq̄tate saporis
Gaudet sitibūdus de ꝓpinq̄tate liq̄ris.
Gaudet captiuꝰ de ꝓpinq̄tate redēptoꝝ.
Gaudet errabūdus d ꝓpinq̄tate ductoꝝ
Gaudet infirmꝰ de ꝓpinq̄tate medicatoꝝ
Gaudet mēdicꝰ de ꝓpinq̄tate largitoris.

¶ Primo gaudet frigidꝰ ⁊c. De isto articulo pōt introduci ꝓ figura illud qđ scribif Geñ.xviij. vbi legif ꝙ dū staret abraā in ostio tabernaculi sui in feruore diei: vidit tres viros stātes ꝓpe eū. tres vidit ⁊ vnū adorauit. Per abraā intelligunf antiqui pr̄es fideles ante aduentū xp̄i aliqualiter frigidi: tñ expectātes cū desiderio aduētū īcarnatiōis filij dei. Per tres viros ītelligunf tria q̄ fuerūt in xp̄o īcarnato: q̄ sunt/ deitas: aīa ⁊ caro. ⁊ merito vir deitas. vir virtute oīpotentie. aīa vir virtute innocētie. caro vir virtute passionis. Ista tria faciūt vnū xp̄m: iō adoremꝰ vnū xp̄m. Iste vnꝰ xp̄s stetit ꝓpe abraā in feruore diei. hoc est ꝓpter charitatē q̄ ip̄z attraxit ad incarnādū. Narrat fulgētius in gestis romanoꝝ: ꝙ antiq̄tꝰ ciues romani bñ descripserūt amorē isto modo. Erat enī iuuenis valde pulcher īdutꝰ veste viridi cū facie nudata. In frōte erat scriptū/ hyēs/ estas: ī latere erat scriptū lōge ꝓpe: in fimbria vestimēti/ mors/ ⁊ vita. pedes

etiā hēbat nudatos. Iste iuuēis designa-bat amorē seu charitatē: q̄ nunq̄ senescit ſ3 semp iuuenescit Charitas ƀ3 apl's nūq̄ excidit. indut⁹ veste viridi: q2 sic color viridis accept⁹ est ocl'is inter oēs colores: sic charitas inf oēs v̄tutes g̃ta et accepta est deo. Nudat⁹ erat iuuenis i facie: in signū q̄ ver⁹ amor diu latere non pōt in corde quin appeat exteri⁹ in ope. Probatio dilectōis exhibitio est opis. sicut dic̄ Greg. in homel'. Siquidē amor opaf magna: si est. si aūt opari negligit: amor nō est. In frōte erat scriptū hyems/estas. p hyemē aduersitas. p estatem ꝓspitas designaf: in signū q̄ ver⁹ amor semp amat: in ꝓspe ritate ⁊ aduersitate. Scriptū est em̄ Prouerb. xvij. Om̄i tpe diligit q̄ amic⁹ est. In latere erat scriptū/lōge/ꝓpe. hoc desigt q̄ hñtes charitatē licz hic i vita pn̄ti sint lōge a deo: i alia vita erūt prope deū. vbi vltio d2 mors/vita. h̄ designat q̄ habē-tes charitatē cupiūt dissolui p mortē sic paul⁹: martin⁹ et multi alij et esse cū xp̄o.

¶ Scd̄o pncipal'r dictum fuit q̄ gaudet famelic⁹ ⁊c. gaudet inquā talis de ꝓpinquitate panis ip̄m saturantis. et ib̄s xp̄s est panis sapidissim⁹ viuus: q̄ de celo descēdit: q̄ nobis famelic[is] dignat⁹ est ꝓpinquare. Et ꝓ figura pōt adduci scriptura q̄ habetur. iij. Reg. xxj. vbi legitur q̄ rex Achab dixit ad Naboth. Da mihi vineā tuā: vt faciā mihi hortū olerū: q2 vicina ē et ꝓpe domū meā. Achab interptaf frat p̄ris: ⁊ desigt sctōs p̄res antiq̄ testi: q̄ fuerūt p̄res ipsoꝝ p̄riarcharū: qꝝ chorus clamabat ad deū patrez alta voce. Da mihi vineā tuam. Da mihi filium tuū: qui potest dici vinea: cū ipse ad modū vinee sit

Umbra ꝓtegens cōtra oēm aduersitatē.
Uua ꝓferens oēm iocunditatem.
Odor persequēs oēm iniquitatem.
Uiror inferens oēm amenitatem.

Ista vinea fructifera odorifera facta est hort⁹ olerū. hoc est de⁹ fili⁹ dei incarnat⁹ fact⁹ est cibus gustabilis. Caro mea vere est cibus ⁊ sanguis meus vere est potus Ioh. vj. Et sicut panis est cib⁹ cōmunissimus: sic iste cib⁹ cōis oib⁹ fidelib⁹: imo etiā est vinū vitis iocūdissimū. Nēpe fuit xp̄s vua pressa in torculari salutifere crucis: vt nob[is] vinū. i. sanguinē suū in sacro liberaliter ꝓpinaret. Tūc vinea ista ꝓpe domū n̄raz est: qn̄ in gr̄a recipit. Et nō solū isto mō filius dei ꝓpe domū ꝯscientie n̄re est: s3 nos illi ꝓpinqui sumus: qm̄ ip̄e non cōuertit in nos: qn̄ in sacro recipit: sed mag[is] nos cōuertimur in ip̄m. iuxta dictū bti Aug. i lib. ꝯfes. Nec tu (inq̄t fili⁹ dei) me mutabis in te sicut cibum carnis tue: sed tu mutaberis in me.

¶ Tertio pncipal'r gaudet sitibūdus ⁊c. ⁊ de ista ꝓpinq̄tate hr̄ figura Gen̄. xxiiij. vbi legit: q̄ seru⁹ abrae missus p ip̄m venit ad ciuitatē nathor: ⁊ anq̄ dict⁹ seru⁹ egrederef ciuitatē: dixit pastorib⁹ ego sto ꝓpe fontē aq̄. et vltra. Puella cui dixero iclina hydriā tuā et bibā ⁊c. ipsa est quaz preparasti ƀuo tuo ysaac. Et ecce rebecca egrediebaf puella decora nimis virgoq̄ pulcherrima ⁊ icognita viro. Per ƀuū in h̄ loco pōt itelligi archāgel⁹ gabriel: q̄ est vn⁹ de nūcijs deputat⁹ a deo missus i ciuitatē nazareth ꝓ solēni m̄rimonio/ iter filiū dei ⁊ hūanā naturā: q̄ nūci⁹ stat ꝓpe fontē. ꝓpe filiū dei i celo. qm̄ fons sapiētie v̄bū dei. Eccl'i. j. Uel p istū ƀuū pōt intelligi gen⁹ hūanū: qd̄ isto tpe d3 esse ꝓpe fontē xp̄m de ꝓpinq̄ nasciturū p singularē deuotionē ad ip̄m. Puelle egredietes sunt psone deuote: q̄ isto tpe marie de-

De voluptatis volutabro. (bēt egredi.
De falsitatis latibulo.
De cupiditatis retiaculo.
De ociositatis stabulo.

Ut de talib⁹ deuot[is] accedat qd̄ scribitur Luce. xv. Erāt appropiquātes ad ib̄m ⁊c. Per rebeccā q̄ interptaf q̄ multū accepit itelligif dei genitrix v̄go: q̄ in fonte isto multas v̄tutes accepit itātū q̄ fidē gētib⁹: finē vitijs: morib⁹ disciplinā inuenit.

¶ Quarto gaudet ⁊c. vt accedat illō Esa. lj. Prope ē iust⁹ me⁹: egressus ē saluator me⁹ ⁊ brachia mea ppl'os iudicabūt. Prope ē iust⁹ me⁹ ad me de carcere liberādū: q̄ nō ƀm visionē ocl'oꝝ iudicabit. Esa. xij. sed iudicabit i iusticia. Nēpe rigor iusticie reqrebaf ad hoiez de tali carcere liberandū: quē diabol⁹ in suo carcere detinebat. Egressus ē saluator meus

A patre eternaliter genitus.
A matre tēporaliter natus.
A prophetis veraciter prophetizatus.

Et brachia mea ppl'os iudicabunt. Nēpe saluator duo brachia h3: dextrū ⁊ sinistrū In dextro brachio iudicabit hoiēs iustos ipsos saluādo. In sinistro aūt brachio iudicabit demones ⁊ hoies malos ip̄os dānādo ⁊ cōdēnādo. In tali ꝓpinq̄tate fuit

Superbia condemnata.
Humilitas honorata.
Justicia nuncupata.
¶ Maxima humilitas est ꝙ rex appropi
quet militi. dñs seruo: diues paupi. Jsta
fuit hũilitas xpi. ergo nos elõgati ꝓpter
delicta nr̃a/appropinqm̃⁹. nã scriptũ est.
in Ezechiel. vij. Uenit tẽpus ꝓpe est dies
Preparent omnes ad sibi occurrẽdum.
¶ Quinto gaudet infirmus ⁊c. Jam ꝓpe
est medicus nr̄: de quo superi⁹ dictu; est.
vñ nos infirmi ad ipsum ꝓ sanitate ap-
propiquare debem⁹: vt dicam⁹ medico.
Prope es tu dñe. in ps. Propior est nr̃a
salus ꝑ eo quia medic⁹ prope est. Audi-
te me inqt medicus duro corde: qui lõge
estis a iusticia: ꝓpe feci iusticiã meã: nõ
elõgabit: ⁊ sal⁹ mea nõ morabit: qm̃ me-
dic⁹ sum. dabo in sion salutẽ. ecce medic⁹
salubrẽ curã ꝓmittit. ⁊ in isrl' gloriã meã
Esaie. xlvj. Prochdolor multi sunt ĩfirmi
ꝓpt' grauia pctã: q lõge sũt a deo: ⁊ lõge
fit sal⁹ ab eis: qm̃ lõge a pctõrib⁹ sal⁹. De
quol; taliũ scriptũ est. Ad te aũt nõ ap-
propiquabit: super aspidẽ et basiliscum.
Quid hec nisi pctõres qui a deo longe
sunt? Per aspidẽ intelligunt illi obstina-
ti indurati. q ad modũ aspidis obturãt
aures ne audiãt predicantẽ. vitia incre-
pantẽ. Per basiliscũ q solo visu toxicat: in
telligunt mũdi detractores: q alios into-
xicant et inficiũt: ⁊ fallacias qrunt ꝯ pro
ximos et falsas accusationes. Nõ sic non
sic. cogitemus nunc medicũ nostrum fore
propinquũ. Cogitemus noctem peccati
preterijsse: ⁊ diem gratie appropiquasse.
Nox precessit dies autẽ appropiquauit.
Nox seruitutis p̄cessit: dies libertat; ac-
Nox figure: dies veritatis. (cessit.
Nox legis moysaice: dies legis euãgelice
Nox culpe: dies salutis ⁊ gratie.
nox meror; ⁊ tristicie: dies gaudij ⁊ leticie
Nox pene affligẽtis: dies grẽ consolãtis.
Nox tenebrarũ: dies nuptiarum.
Ecce quid precessit: ⁊ qd appropiquauit.
Precessit captiuitas ⁊ appropiquauit re
dẽptio. Precessit mors: appropinquit vi
ta. Ergo nos appropinqm⁹ ad redẽptorẽ
nr̃m: ⁊ colligam⁹ flores: qm̃ in eo repies
liliũ mũdicie: q pctm̃ nõ fecit ⁊c. Rosam
patiẽtie: q; mãsuete mortẽ sustinuit. Pal
mã victorie: q; diabolũ vicit. oliuã mie:
q; miseriã nr̃a; assumpsit vt miseros redi
meret. violam obedientie: q; vsq; ad mor
tẽ obediẽs fuit. Appropiate ꝗ deo: et ap
propiquabit vob. Jaco. iiij. Ergo conclu
dat ꝙ eger appropinqt ad medicũ. Jm-
mũdus ad aquã. frigidus ad ignẽ. capti-
uus ad redemptorẽ ⁊c. sic suo modo oẽs
fideles debent appropiquare ad deũ suũ
cũ sit ꝓpe. Leuit. x. Sanctificabor in his
q appropiquãt mihi: ⁊ ĩ ꝯspectu oĩs ppli
gl'iabor. Sic ipse final'r appropiquabit.
Sicut pastor ad oues.
Sicut artifex ad opus suũ.
Sicut lux ad oculos corporales.
Sicut magister ad discipulos.
Sic finaliter si iesus xp̄us sit ꝓpe nos: et
nos prope ipsum: absq; dubio appropin
quabit regnũ celoꝝ. cui⁹ regni participes
nos faciat ille iesus marie fili⁹. Amen.

¶ Dñica quarta aduẽtus. Sermo. ij.

Tu quis es. Jo
hãnis cap. j. original'r: reci
tatiue vo in euãgelio pñt;
dñice vbũ scribit nunc as-
sumptus. Questio hec ꝺm
litterã facta fuit p iudeos/ btõ Johanni
baptiste: opinantes ipsum esse xp̄m siue
messiã: ⁊ iõ volentes scire vtrum ipse ess;
messias: dixerunt sibi. Tu quis es? ¶ Pro
cui⁹ thematis declaratiõe est notãdũ/ ꝙ
qs a noticia vel cognitiõe alicui⁹ potest
impediri ꝓpter duplicẽ defectũ: propter
quod cogitur interrogare: tu quis es.
Prim⁹ defect⁹ ẽ potẽtie sensualis visiue.
Secũdus defectus est potẽtie intellecti-
ue et discretiue.
¶ Primo ipedit quis a cognitiõe alteri⁹
ꝓpter defectũ potentie sensualis visiue.
cecus eñ nõ habere põt noticiã de colo-
rib⁹ cũ careat sensu visus q est potentia
cognoscitiua coloꝝ. imo nec etiã in ĩtelle
ctu. q; oĩs cognitio ĩtellectiua ortũ hab;
a sensitiua ꝺm pħm. ⁊ p̄cipue cognitio in
tellectiua h; ortũ a sensitiua cognitiõe q
habet p sensum visus. Et rõ est sensus vi
sus certior est alijs sensib⁹: ⁊ plures rerũ
drĩas nob demõstrat: vt pħs dic in ꝓhe
mio metaphysices. hĩc ꝗ ẽ ꝙ q caret visu
vel ẽ cec⁹ deficit a cognitiõe alteri⁹: ⁊ co-
git interrogare. tu qs es. exẽplũ habem⁹
in sacra scriptura de Jsaac q senuit ⁊ cali
gauerũt oculi ei⁹ ⁊ videre nõ poterat. q
cũ vuisset filiũ primogenitũ esau ad ve-

nandum. vt cū venatu aliquid attulisset faceret inde sibi pulmentum vt comederet ꝛ bñdiceret sibi anteq̄ moreref. recedēte aūt esau: venit iacob. et attulit prī cibū dicēs. Surge pr̄ mi ꝛ comede de venatiōe mea ꝛc. q̄ nō vidēs eū: licet vocē ei⁹ audiret locut⁹ est dicens: q̄s es tu fili mi? Qui rñdit ego sum fili⁹ tu⁹ pmogenitus esau. q̄ tñ nō erat: sʒ iacob. Gen. xxvij ꝛ sic ptʒ ꝙ ppter defectū visus: hō cogif interrogare de aliquo: tu quis es.

¶ Scdō impedif q̄s a cognitiōe alteri⁹: ppter defectū potētie intellectual' discretiue. sicut em̄ sensus circa ppriū obiectū nō decipif. sic visus circa colorē: nisi forte p accidēs ex īpedimēto circa organum ptingēte: sicut cū gust⁹ febriētium dulcia iudicat amara ppter h̄ ꝙ līgua malis humorib⁹ ē repleta. Circa sensibilia v̄o cōia decipif sensus. sicut ī iudicādo circa magnitudinē vel figurā: vt cū iudicat solem esse pedalē q̄ tñ maior ē terra. multo aūt mag̃ decipif circa sensibilia p accidēs. vt cū iudicat fel eē mel ppter coloris silitudinē. sic q: obiectū ppriū ītellect⁹ est q̄dditas rei. circa q̄dditatē rei p se loquēdo: intellect⁹ nō fallif: sʒ circa ea q̄ circūstāt rei essentiā vel quidditatē: intellect⁹ falli pōt. et iō dic̄ Aug. in lib. lxxxiij. q. ꝙ oīs q̄ fallif: id in quo fallif nō intelligit: q: intellect⁹ semp est rect⁹ vt pħs dicit in. iij. de aīa. v̄ba sunt scti Tho. s. pte. q. lxxxv. ar. vs. Ad propositū ista applicādo: iudei nō habebāt īpedimētū potētie sensualis visiue: q: bñ videbant xp̄m messiā verum oculis corpalib⁹. et iō excusatiōnē nō hñt de pctō suo. p̄res eoꝝ: reges ꝛ pphete: cupierūt videre et nō viderūt. ipsi v̄o viderūt et cōtēpserūt. et iō cōtēptibiles facti sunt: habuerūt tñ īpedimētū potētie ītellectualis discretiue: nō em̄ decipiebaf eorū intellect⁹ circa rei essentiā et quidditatē. hoc est circa hūanitatē quā xp̄s habebat: sed decipiebaf circa circūstātiā: h̄ est circa diuinitatē q̄ circūstabat hūanitatē. Multe em̄ fuerūt circūstantie date et declarate ī pphis p q̄s debebāt ipʒ cog̃scere Prima fuit circūstātia natiuitatis: q: debebat nasci de v̄gine. iuxta illud Esa. vij cap. Ecce v̄go cōcipiet et pariet filium et vocabif nomē ei⁹ emanuel. sic xp̄s natus fuit de v̄gine maria: qd̄ pbatū fuit in natiuitate et manifestatū miraculis. Scda circūstātia fuit tēporis: quia tpe quo nasci debebat messias: iudei debebāt pdere sceptrū regni vt pdixerat p̄riarcha iacob Gen. xlix. Nō auferef sceptrum de iuda ꝛ dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mittendus est. qd̄ cōpletū fuit tpe xp̄i: quia tūc regnabat herodes q̄ erat gētilis: et iā iudei erant subditi romano imperio. Item de tpe ptʒ etiam p hebdomadas Dan. ix. Septuagita hebdomades abbreuiate sunt per ppl'm tuū ꝛc. Tertia circūstantia est de loco natiuitatis. debebat em̄ nasci in ciuitate bethleē: sicut pphetatū fuerat p miche. pp̄ham in cap. v. Et tu bethleem effrata puul⁹es in milib⁹ iuda. ex te mihi egredief q̄ sit dn̄ator in israel. qd̄ cōpletū fuit in xp̄o. quia nat⁹ fuit in bethleē. Cū natus esset iesus ī bethleē iude ꝛc. Mat. ij. Quarta circūstātia erat ꝙ debebat esse deus et hō. qd̄ ptʒ: q: ex quo debebat nasci de muliere oportebat ꝙ esset hō: quia hō gñat hoīeʒ. Debebat etiā eē de⁹ qd̄ pʒ testimonio pdicti michee in cap. pallegꝫ vbi pdixit de messia. Egressus ei⁹ ab initio a dieb⁹ eternitatꝫ. Si g̃ egressus eius erat a dieb⁹ eternitatꝫ: oportebat ꝙ esset etern⁹: et p p̄ns de⁹: q: oīs creatura ē ex tpe vt fides tenet. qd̄ bñ pʒ de xp̄o ppter opa et miracula q̄ faciebat: q̄ nulla creatura facere poterat: q̄ ostēdebāt ip̄m esse deū. ꝛ iō dixit xp̄s. si opa nō fecisseʒ ī eis q̄ nemo ali⁹ fec: pctm̄ nō haberēt. Jo. xv. Si mihi nō vultis credere. s. ꝙ sum deus opib⁹ aūt credite. Joh. x. Quinta circunstātia erat: ꝙ debebat eē rex: sed debebat venire in magna pauptate: sic pphetauerat Zacha. c. ix. dicens. Ecce rex tu⁹ venit tibi iust⁹ ꝛ saluator ipse paup et ascēdēs sup asinā ꝛ sup pullū filiū asine. Qr fuerit rex ptʒ testiōnio gentiliū regū: q̄ venientes ad adorandū eū dixerūt. Ubi est q̄ natus est rex iudeoꝝ? Mat. ij. Itē nat⁹ fuit paup pʒ testimonio angeli loquētis ꝛ annūciātis pastorib⁹ ei⁹ natiuitatē dicētis Annuncio ꝛc. quia nat⁹ est vobis saluator: hoc vobis signū: inuenietis infanteʒ pānis inuolutū et positū in p̄sepio. ecce paupertas. Itē sedit sup asinā et pullum in die ramorū. sicut ptʒ Mat. xxj. Non g̃ fuit deceptus intellectus iudeorum circa quidditatē rei. hoc est circa humanitatē: sed circa hmōi circūstantias. fuerunt em̄ excecati ppter maliciam; et meruerūt ha

bere cecitatem mētis ex maledictiōe illa-
ta ꝑ os Esaie dicētis. Exceca dñe coꝛ ppl'i
huius: et aures eius aggraua: et oculos
ei⁹ claude: ne foꝛte videat oculis suis: et
aurib⁹ suis audiat: ⁊ coꝛde suo intelligat
et cōuertatur et sanē eū. Esa. vj. ca. Quia
ergo iudei sic erant excecati: et non pote-
rant xp̄m cognoscere: opinātes ꝙ iohan-
nes baptista eēt xp̄s: miserūt sacerdotes
et leuitas ad iohānē vt īterrogarēt iohā-
nem. Tu quis es. Johānes vo sciēs veri-
tatem confessus est: ⁊ nō negauit dicens.
Non sum ego xp̄s. Si ergo hec q̄stio fiat
xp̄o iesu saluatoꝛi nostro. Tu quis es: ipe
veraciter diceret. Ego sum xp̄s. In quib⁹
verbis tria pꝛofitentur de xp̄o.
Primo sua personalis distinctio: ibi. tu. ī
ꝓma parte thematis. tu est ꝓnomē scḋe
ꝑsone: sic xp̄s scḋa ꝑsona in diuinis.
Scḋo sua essentialis vnio: ibi. quis. in se
cūda parte. Quis querit de substātia: q2
eiusdē est essentie vel substātie cū patre.
Tertio sua eternalis duratio: ibi. es. ī ter
tia. q2 prī est cōsubstātialis: et coetern⁹.
etern⁹ pr: etern⁹ fili⁹: etern⁹ spūssctūs.
¶ Dimisso mō pꝛocedēdi speculatiuo ſm
thematis diuisionē: intendo in ꝑsenti ser
mone aliter ꝓcedere: ꝓponēdo. s. xp̄o io-
hānis q̄stionē iuxta tria gn̄a pꝛedicamen
toꝝ. s. substātie: quātitatis: ⁊ qualitatis.
Primo possum⁹ eū interrogare quātū ad
ꝓpꝛietatē substātialē dicēdo. Tu q̄s es?
Scḋo possum⁹ eū interrogare quantū ad
quātitatē dimēsionalē dicēdo: quāt⁹ es?
Tertio possum⁹ eū interrogare quātū ad
qualitatē virtualē dicēdo: qualis es?

Prima pars.

¶ Primo īterrogamus
eū quātū ad substātiā/ dicēdo. Tu q̄s es?
Quidditas nāq3 diuine ꝑsone constat foꝛ
mal'r ex essentia ⁊ relatiōe siue substātia ⁊
ꝓpꝛietate: iō ex his duob⁹ ꝯstituit ꝑsone
diffinitio. dr̄ g̊ tu. qḋ ē ꝓnomē scḋe ꝑsone
ad designādū scḋam ꝓpꝛietatē ꝑsonalē: q̄
est fili⁹. s3 dr̄ es: qḋ ē v̄bū substātiuū qḋ dr̄
ab eēntia/ ad designādū vnitatē eēntie: ī
qua fili⁹ subsistit. et cū dicim⁹. Tu q̄s es?
interrogam⁹ eū ꝑ cōsequēs de substātia.
¶ Sed notandū ꝙ hec questio siue inter-
rogatio facta fuit xp̄o a tribus.
Primo a iudeis obcecatis in sua euāgeli-
cali doctrina et pꝛedicatione.

Secundo a demonibus damnatis in sua
ad inferos descensione.
Tertio autem ab angelis beatis in celesti
ascensione.
¶ Dico p̄mo ꝙ h̄ qḋ siue īterrogatio fctā B
fuit xp̄o ꝑ iudeos excecatos ī sua euāgeli
cali p̄dicatiōe. Pꝛo q̄ notādū ꝙ xp̄s ince-
pit p̄dicare iudeis: ⁊ nō gētilib⁹. ⁊ h̄ ꝓpt̄
tria p̄ncipal'r. Pꝛīo vt oñderet ꝑ suū aduē
tū īpleri ꝓmissiōes antiq̄t⁹ factas iudeis:
⁊ nō gētilib⁹. īde apl's dic̄ ad Ro. xv. dñm
xp̄m mīstrū fuisse circūcisionis. i. p̄dicato
rē iudeoꝝ: ꝓpt̄ v̄itatē dei ad cōfirmādas
ꝓmissiōes. Scḋo vt ei⁹ aduēt⁹ oñderet̄ eē
a deo. q̄ eñi a deo sūt: oꝛdinata sunt. vt dr̄
Ro. xiij. Hoc aūt debit⁹ oꝛdo exigebat: vt
iudeis q̄ deo erāt ꝓpinq̊oꝛes ꝑ fidē ⁊ cul-
tū vni⁹ dei: pꝛi⁹ doctrina xp̄i ꝓponeret̄: ⁊ ꝑ
eos trāsmitteret̄ ad gētes: sic etiā ī celesti
hierarchia ꝑ supioꝛes angelos/ ad īferio-
res diuine īsinuatiōes deueniūt. Vñ sup
illō Mat. xv. Nō sū3 miss⁹ nisi ad oues q̄
pierūt dom⁹ isrl'. dic̄ Chꝛyſ. Nō h̄ dic̄ q̄n
ad gētes miss⁹ sit: s3 ꝙ p̄mū ad isrl' missus
est. vñ ⁊ Esa. vlti. dr̄. Mittā ex his q̄ salua
ti fuerūt. s. ex iudeis. s. ad gētes: ⁊ āñūcia
būt gloꝛiā meā gētib⁹. Tertio ne haberēt
cām calūniādi iudei. vñ sup illō Mat. x.
In viā gētiū ne abieritis. dic̄ Joh. chꝛyſ.
Opoꝛtebat p̄mū aduētū xp̄i nūciari iude
is: ne iustā haberēt excusatiōe3 dicētes iō
se dñ3 reiecisse: q2 ad gētes ⁊ samaritanos
apl'os miserit. Xp̄s g̊ ī sua p̄dicatiōe: ⁊ vi
ta: ⁊ actib⁹: īterdū dicebat ⁊ oñdebat se eē
deū: ⁊ īterdū hoīem: ⁊ h̊ vt ei⁹ aduēt⁹ eēt
ignot⁹ ⁊ occult⁹. vt īpleret̄ qḋ dictū fuit ꝑ
Esa. xlv. Tu es de⁹ abscōdit⁹ sctūs isrl' sal
uatoꝛ. ⁊ Esa. lvj. Quasi abscōdit⁹ est vult⁹
ei⁹ ⁊ despect⁹. Qḋ fuit valde necessariū: vt
ipe ī sua p̄dicatiōe ⁊ ꝯuersatiōe se occulta
ret: ⁊ h̄ ꝓpt̄ tres rōnes. Pꝛia ē vt nō īpe-
diret̄ hūana redēptio: q̄ ꝑ crucē ei⁹ ꝑacta
est. q2 vt dr̄. j. ad Coꝛ. ij. Si cognouissent
nunq̄ dñm gloꝛie crucifixissent. Secūda
est quia hoc diminuisset meritū fidei: per
quam venerat iustificare homines. ſm il
lud Roma. iij. Justificati gratis ꝑ fidē in
sanguine ipsius iesu xp̄i. Si enim manife
stis inditijs xp̄o nascente eius natiuitas
oībus apparuisset iā tolleretur rō fidei: q̄
est argumentū nō apparentiū. vt dr̄ Heb.
xj. Tertia ratio est: q2 ꝑ hoc venisset in du
biū veritas humanitatis ipsius. vñ Aug.

dicit in epistola ad volusianũ. Si nullas
ex paruulo in iuuẽtutem mutaret etates:
nullos cibos:nullos caperet somnos: nũ
quid opinionẽ confirmaret erroris? vt ho
minẽ verum nullo modo suscepisse crede-
retur? Hic parce optime lector: nõ enĩ po
tui reperire residuum huius sermonis.

¶ Dñica quarta aduẽtus. Sermo.iij.

Genimina vipe-
rarũ quis ostẽdit vobis fu
gere a vẽtura ira? Luc.iij.
ca.originaliter: recitatiue
aũt in euãgelio p̄ntis dñi-
ce verbũ scribitur statim sumptũ. Ista au
toritas litteraliter est verbũ iohannis ba
ptiste predicãtis ⁊ loquẽtis ad iudeos: q̄
veniebant vt baptizarentur ab eo. creden
tes p̄ baptismũ eius saluari: ⁊ liberari ab
ira ventura diei iudicij et dãnationis per
petue. sed mystice siue supernaliter potest
esse verbũ cuiuslibet predicatoris p̄dican
tis verbũ dei: qui videns peccatores pro-
pter fructũ predicationis ad penitẽtiam
currẽtes: põt dicere eis. Genimina vipe-
rarũ quis ostendit vobis fugere a vẽtura
ira ⁊c. ¶ Pro cuius thematis declaratiõe
est notãdũ: ꝙ qñ homo videt aliquẽ exer-
centẽ opus aliq̄d vel sciẽtem aliquã artẽ.
quã sine magistro scire non põt merito in
terrogat. quis te hoc docuit? cũ per teip-
sum hoc scire nõ posses? vt si homo vide-
at aliquẽ bene cantantẽ: vel bene pulsan-
tẽ: vel bene luctantẽ: disputantẽ: predicã
tem: vel opus aliud simile exercẽtẽ. Quis
tibi hoc ostẽdit? et ideo xp̄s remanens in
hierusalẽ ⁊ stans in tẽplo in medio docto
rum: oẽs posuit in admiratione cum vide
rent eum audientem et interrogantem il
los. Stupebant autẽ omnes qui eum au
diebant super prudentia et responsis ei9.
et videntes admirati sunt. Luc.ij. intãtũ
ꝙ coacti sunt dicere quasi admirando et
interrogando: quomodo hic litteras scit
cum non didicerit? Ioh.vij. Ad proposi-
tum ista applicando predicator verbi dei:
videns peccatores venientes ad peniten
tiam. per quam fugiunt ab ira iusticie dei
et damnationis perpetue: non immerito
potest interrogare. quis vobis ostẽdit fu-
gere a ventura ira. veniendo. s. ad penitẽ-
tiam? Et ratio huius est. homines existen
tes in peccato; sunt in ira dei, nã propter
peccatum ade omnes nascuntur filij ire.
Et ideo dicit apostolus Ephes.ij. Eram9
natura filij ire. etiã p̄pter peccata actua-
lia venit sup nos ira dei. et ideo dicit apo
stolus Ephe.v. Uenit ira dei in filios dif
fidentie. et ideo peccatores cũ currunt ad
penitentiã: fugiunt ab ira dei: peccata di
mittendo/que procurant iram dei. Pecca
tores autem hoc nõ possunt per se facere.
scz fugere a peccatis sine auxilio ⁊ doctri-
na magistri. s. spiritussancti infundentis
gratiam. ¶ Sed videtur ꝙ homo possit q̄stio. A
per se fugere a pctõ: et resurgere sine auxi
lio gratie. nam quelibet res naturalis po
test redire ad actum conueniẽtem sue na-
ture. sicut aqua calefacta per seipsam re-
dit ad naturalem frigiditatẽ: et lapis sur
sum proiectus per seipsum vadit ad suum
naturalẽ locum. sed pctm̃ est quidã actus
contra naturam: sicut dicit Damascenus
ij. li. sen. ergo videtur ꝙ homo possit per
seipsum redire de peccato ad statum iusti
cie. et sic per consequẽs fugere ab ira dei.
Ad quod respõdetur ꝙ qñ natura est inte
gra: per seipsam põt redire ad id quod est
sibi conueniens et proportionatũ. sed ad
id q̄d excedit suã proportionem: reparari
nõ põt sine exteriori auxilio. Sic ergo na
tura humana defluens per actũ peccati:
quia nõ manet integra: sed corrumpitur:
nec potest per seipam reparari: nec etiam
ad bonum sibi conueniens peruenire. et
multo minus ad bonum supernalis iusti
cie. Ad q̄d potest assignari ratio ſm san-
ctum Thomã. s. ij. q. cix. articu. vij. in cor-
pore. Q homo. s. non possit resurgere per
seipsum a peccato sine auxilio gratie. et p̄
consequens non potest fugere ab ira dei:
quod sic patet. cum enim peccatum trans
iens actu: maneat reatu: non idem resur-
gere a peccato: quod cessare ab actu pec-
cati. sed resurgere a pctõ: est reparari ho-
minẽ ad ea que peccãdo amisit. Incurrit
autem homo triplex detrimentum peccã-
do. s. maculã: corruptionem naturalis bo
ni: et reatũ pene. Maculam quidẽ incur-
rit: inquantum priuatur decore gratie ex
deformitate peccati. bonum autem natu-
re corrũpitur: inquãtũ natura hoĩs deor-
dinatur: volũtate hoĩs deo nõ subiecta.
hoc enĩ ordine sublato: conueniens est vt
tota natura hoĩs peccãtis inordinata re-
maneat, Reatus vo pene est p̄ quẽ homo

peccādo mortalr: mereṫ damnationē eter
nā. Manifestū aūt ē de singulis hoꝝ triū
ꝙ nō pñt reparari nisi ꝑ deū. cū em̄ decor
grē ꝓueniat ex illustratione diuini lumi-
nis: nō pōt talis decor in aïa reparari: ni
si deo denuo illustrāte. vñ reqriṫ habitua-
le donū qđ ē grē lumē. Silr ordo nature
reparari nō potest vt. s. volūtas hoīs deo
subijciaṫ: nisi deo volūtatē hoīs ad se tra
hente. Silr etiā reatꝰ pene eterne remitti
nō pōt: nisi a deo ī quē ē offensa cōmissa:
et q̄ ē hoīm iudex. et iō reqriṫ auxiliū grē
ad hoc ꝙ hō a pctō resurgat: ꝛ ab ira dei
fugiat. Qꝛ ğ hō pctōr ꝑ se nō pōt resurge
re a pctō: nec ꝑ ꝯñs fugere ab ira dei: nec
scit: nec pōt: iō īdiget magrō et doctore q̄
eū īstruat: ꝛ ductore q̄ eū ꝑ viā per quā fu
gere dꝫ dirigat: ꝛ iste est spūsctūs: ꝛ iō di
xit xp̄s. Paraclytꝰ aūt spūsctūs quē mit-
tet pr̄ in noīe meo: ille vos docebit oīa. s.
ptinentia ad salutē. Joh. xiiij. hoc est: ipe
vos docebit qlr debeatis resurgere a pec
cato: et ꝑ ꝯñs fugere ab ira dei. Predica-
tor ğ verbi dei/ vidēs pctōres recedētes a
pctīs: ꝛ ꝑ ꝯñs fugiētes irā dei: ꝛ veniētes
ad pñīam pōt eis dicere thēa ꝑ me sūptū
Genimina viparū q̄s vob̄ oñdit fugere a
vētura ira? qđ fuit thema. ¶ Vel nota alr
ꝓ ītroductiōe. qñ hō est ī ira regis vl īpe
ratoris: ꝛ capiṫ: et incarceraṫ ac poniṫ in
carcere obscuro: dato ꝙ velit nō pōt exire
de carcere: nec fugere. tū qꝛ non pōt se sol
uere: tū etiā qꝛ nescit viā: signāter si est in
terra aliena: ꝛ iō indiget liberatore ꝛ du-
ctore: sicut pꝫ de btō petro: q̄ solutꝰ de car
cere et directꝰ ꝑ angelū fugit. Et sic est de
pctōre ꝙ nō pōt effugere de carcere pctī
nec exire nisi spūsctūs sit eiꝰ adiutor: ꝛ ꝓ
tector: ac director. dic vt. s. ¶ In q̄bꝰ ver-
bis duo notanṫ de beato Johāne erga iu
deos q̄ dꝫ facere q̄libet ꝑdicator erga pec
catores in pctō existentes?

Primo oñdiṫ de btō iohāne erga iudeos
increpatio dura ꝛ rigorosa: ibi. Genimi-
na viperaꝝ: ī prima pte thematis.

Scđo demonstraṫ de btō iohāne erga iu
deos questio obscura et proficua: ibi. q̄s
vobis ostēdit fugere a ventura ira? in se
cunda parte thematis.

Prima pars.

¶ Dico ꝑmo ꝙ ī verbis
thematis ꝑassumpti oñdiṫ de btō iohāne
erga iudeos īcrepatio dura ꝛ rigorosa: cū
dr: genimina viparū. Pro quo notādū si-
cut hr̄ Mat. iij. Btūs iohannes baptista
videns multos phariseoꝝ. ꝛ saduceoꝝ ve
niētes ad baptismū suū: eos increpauit ꝛ
reprehēdit dicēs. Progenies viperarū q̄s
demōstrauit vobis fugere a ventura ira?
Ubi queriṫ cur iohānes eos ita dure īcre
pat: cōparās eos viperis? Rñdet rabanꝰ.
seuere loquiṫ qꝛ mala mēs nō nisi timore
corripiṫ. Sꝫ quare pr̄es improperat vocā
do eos filios viperarū. Rñdeṫ ꝙ qꝛ simi-
les illis erant: nec deponebant venenum
q̄uis venirēt ad baptismū. ꝛ iō dicit glo.
Uenenati filij venenatoꝝ. Si queriṫ quō
sciebat hoc iohānes: ita vt in tā durā īcre
pationē ꝓrūperet cū nō videret eos pecca
re. īmo ciuitatē relinquētes: ad baptismū
et predicationē currere? Certe qꝛ non his
que faciebat intēdebat: sꝫ praua corda eo
rū deo reuelāte nouerat. ꝛ iō dicit Chrys.
loquens de increpatione iohānis. Sicut
prudēs medicꝰ si viderit egrotātis colorē:
intelligit speciē passionis. Sic iohannes
mox vt vidit phariseos veniētes ad se ītel
lexit cogitationes eoꝝ prauas. et ideo di
xit eis. Genimina viperarū ꝛc. Cōparauit B
em̄ eos viperis propter tria que habet vi
pera in quibus ipsi similes erant.

Primo vipera postq̄ momordit aquā q̄rit.

Scđo vipera qñ nasciṫ vētrē. s. vterū ma
tris interrūpit ꝛ lacerat.

Tertio vipera multiplici colorum varieta
te deforis depicta est.

¶ Dico primo ꝙ vipera postq̄ momordit
currit ad aquā. si aūt aquā nō īuenit: mo-
riṫ. Sic iudei ꝛ pharisei et saducei pecca-
ta mortifera cōmittentes: currebāt ad ba
ptismū vt quēadmodū vipe: piculū mortꝫ
per aquā baptismi euaderent. et sic fuge-
rent a ventura ira.

¶ Dico scđo ꝙ vipa talis nature est ꝙ rū
pit mr̄is vterū lacerando: ꝛ sic nasciṫ. Vñ
dr vipa q̄si vi pariēs. Sic ꝛ iudei maledi
cti: ꝛ pharisei: ꝛ saducei: ꝓphetas ꝛ scōs
ꝑsequētes ꝛ occidētes matrē suā synago-
gā ruperūt: et iō dicit xp̄s de iudeis Cañ.
in. c. j. Filij mr̄is mee. s. synagoge pugna-
uerūt ꝯ me. ꝛ sic mr̄ez synagogā ruperūt.

¶ Dico tertio ꝙ vipera est exterius picta
et delectabilis ad videndum: sed interi-
us est venenosa. Tales erant pharisei qui
pulchritudinem bonitatis ostendebant

exterius: venenū autē malicie portabant interi⁹. ⁊ iō dixit eis xp̄s. Ue vobis hypocrite et pharisei: q̄ similes estis sepulcris dealbatis: q̄ aforis apparent hoībus speciosa: int⁹ autē sunt plena ossib⁹ mortuorū et omni spurcitia. Mat. xxiij. Moraliter sicut Iohes increpabat iudeos dicens: genimina viperarū: sic ego indign⁹ predicator possuʒ vos arguere ⁊ increpare: q̄r peiores sunt aliq̄ in hac ciuitate iudeis: viperini et veneno pleni. Sunt em̄ similes viperis ꝓpter tria predicta: que deterius in eis ꝙ in iudeis sunt.

Primo sunt vipere per venenosam detractionem.

Secundo sunt vipere per maternalē corruptionem.

Tertio sunt vipere ꝑ simulatā fictionē.

¶ Dico p̄mo ꝙ sunt aliqui in vobis similes viperis ꝑ venenosam detractionē. detractores em̄ sunt vipe: q̄r sicut vipa mordendo infundit venenū: qđ est frigidissime nature: et ꝑ cōsequēs extinguit calorē in sanguine: et deinde ī carne: et sic hoīeʒ necat: sic detractor mordēdo. s. defamando primū: infundit venenū detractionis et infamie q̄ extinguit calorē charitatis in audientib⁹. homo em̄ bone fame amat̄ ⁊ diligit̄ ab oīb⁹. diffamatus ꝟo contēnit̄ et odio habet̄. et sicut ꝑ bonā famā viuebat ciuiliter: sic per infamiā morit̄ et īterficitur ciuiliter: q̄r homo infamis mortu⁹ est in humana politia. ⁊ iō dixit sapiens. Maledictus hō qui negligit famā suaʒ. Merito igit̄ cōparat̄ detractor serpenti vnde dic̄ sapiēs Eccl's. x. Serpens si mordeat in silētio: nihil eo minus hʒ q̄ occulte detrahit. Cōparat̄ aūt serpenti triplici ex causa ꝓpter tres ꝓprietates serpent. Serpens em̄ est aīal ꝓditiosum. tortuose incedēs: et terrā comedēs: sic detractor proditor est: illos em̄ mordet retro quos dum sunt presentes amare se simulat: nec detrahit nisi vbi de silentio ꝯfidit. Et sicut ad litterā serpentes vbi est tumult⁹ hoīm terrent̄: sic detractor timet qn̄ videt venire eū cui detrahit. Itē detractor tortuose incedit dum a laude ei⁹ incipit cui vult detrahere: ⁊ deinde subdit. tn̄. q̄ est ꝯiunctio criminatiua vel est coniunctio aduersatiua. rectitudinē etiam sue intētionis ꝓtendit dicēs: nō dico hoc animo detrahendi; sed vt fides ei adhibeatur. dicit etiā se multū amare eū cui detrahit. Itē terrā etiā comedit ad modū serpēt: q̄r terrenū ⁊ īfimū qđ est ī hoīe: ī ore suo ꝟsat̄. De his serpētib⁹ legit̄ Deut. xxxij. Dentes bestiarū īmittā in eos: cū furore trahentiū sup terrā: atq; serpētiū. Or em̄ detractor bestijs est deterior pʒ. nā bestie arte hoīʒ sunt domabiles: līgua aūt hoīʒ indomita ⁊ indomabilis. et iō dic̄. b. Iacob⁹ ī canonica sua. c. iij. Oīs em̄ natura bestiaꝝ ⁊ volucrū ⁊ serpētiū et ceterorū domant̄ et domita sunt a natura hūana linguā aūt null⁹ hoīʒ domare pōt. est em̄ inquietū malū et plenū veneno mortifero. Bene em̄ venenū detractiōis ē mortiferū. q̄r tres vno flatu detractiōis interficit. s. seip̄m: et audiētē: et eū cui detrahit. ⁊ iō dicit btūs Bern̄. Nunq̄d vipea est ligua q̄ tres īterficit flatu vno? Quis autē horū. s. audiēs: vel detrahēs: mag culpabilis sit: btūs Bern̄. nō vult facil'r diffinire dicēs. Detrahere aut detrahētē audire q̄d hoꝝ dānabili⁹ sit: nō facile dixeri. Interdū hō fugit et euadit a manib⁹ principū et tyrānoꝝ et veniet vn⁹ detractor ⁊ dicet: dn̄e talis fecit tale crimē: meret̄ cōdēnari: meret̄ occidi: et iste talis occidit euʒ līgua sua. et iō dicit Iob. xx. Caput aspidū fugiet. s. principē vel p̄latū: et occidet eū līgua vipe. s. detractor. Uide crudelitatē hui⁹ vitij. detractor em̄ qn̄q; cōedit patrē suū vel matrē sp̄ualē vel carnalem dū ei detrahit: ⁊ nulli parcit: nec amico: nec inimico. vn̄ Ezechi. v. Dicit dn̄s hierusalē. i. eccl'e. p̄res comedēt filios suos ī medio tui: ⁊ filij comedēt patres suos. et Hierem̄. ix. Unusq̄sq; carnes amici sui comedet. Detractores vno morsello cōedunt vnuʒ papā vel archiep̄m: vel ep̄m. Detractor etiā in. xl. carnes comedit: duʒ primū diffamat. ⁊ iō dixit dd ī ps. lxxviij Comederunt iacob: ⁊ locū eius desolauerunt. Et sic ptʒ quō estis vipere mordēdo et diffamādo. In hoc vitio estis deteriores iudeis. nam iudei currebant ad aquā baptismi sicut vipera: sed vos mordetis sicut vipa: nunq̄ tn̄ recurritis ad aquam ꝯtritiōis nec p̄nīe ꝟe. nec restituit famā et iō nō potest effugere irā dei q̄ eueniet vobis. Opʒ ḡ si vultis effugere irā dei: ꝙ infundat aquā lachrymaꝝ: ⁊ descēdat ab oculis ad os: ⁊ abluat līguā: dētes: et cetera instra q̄ euomerūt venenū detractio-

nis quo occidistis ꝑmū: ⁊ sic eritꝭ libe⸗
rati et dicetis cū dō ꝓpħa in ps̄.vj. La⸗
boraui ī gemitu meo: lauabo ꝑ singulas
noctes lectū meū: lachrymis meis stratū
meū rigabo. et h̄ de ꝓmo min⁹ pricipali.
¶ Dixi scdō ꝙ vos estis vipere ꝑ materna
lem corruptionē. Sicut em̄ vipera nascē
do corrūpit viscera materna: sic mali ⁊ ꝑ⸗
uersi xp̄iani: quos mr̄ ecclesia regenerat
per aquā baptismi: corrūpunt ei⁹ viscera
Eccl'ie viscera sunt sacramēta: q̇bus nos
portat: nutrit: et refouet. Ista viscera ma
tris eccl'ie corrumpunt mali xp̄iani. Cor⸗
rūpunt em̄ fidem per errorē. vix iam cre⸗
dunt articulos fidei. et si aliquos credūt:
aliq̊s non credūt: vel circa aliquos dubi⸗
tant. Jam em̄ insurgūt errores circa ec⸗
clesie potestatē et sacra eiusdē. Fides em̄
eccl'ie ⁊ sacramentoꝝ intangibilis est. vñ
sicut virginitas per tactū carnis corrūpi
tur: sic fides eccl'ie et sacroꝝ per tactum
erroris corrūpitur. qui em̄ vnū articulum
negat: totā fidē corrūpit. Quidā iam ne⸗
gant finē mūdi: ⁊ iudiciū. quidā negant
resurrectionē. et sic corrūpūt viscera eccle
sie. de istis dicit apl'us. ij. Timoth. iij. Vi
resistunt ṽitati: hoīes corrupti mente: re⸗
probi circa fideꝫ: sed vltra nō proficient.
insipientia em̄ eoꝝ manifesta erit oībus.
Modica dubitatio circa fidē eccl'ie / vel
eius sacra / ecclesiā corrumpit. ⁊ iō sub fi⸗
gura dicit apl's. j. Cori. v. Modicum fer⸗
mentū totā massam corrūpit. Itē ecclesia
etiā hodie corrūpit a clericis ꝑ simoniā:
emēdo et vēdendo bn̄ficia ⁊ dignitates.
ac sacramēta. corrūpitur eccl'ia a religio⸗
sis ꝑ hypocrisim et fraudulētiā. corrūpit
a laycis per rebellionē et inobedientiā. ⁊
sic oēs corrūpim⁹ matrē nr̄aꝫ eccl'iaꝫ. Dic
de republica q̄ est mr̄ oīꝫ singularū: quō
corrūpit ꝑ falsos iudices: per malos ad⸗
uocatos ⁊ ꝓcuratores / ꝑuertēdo iudiciū
et iusticiā: opprimendo paupes: ditando
seipsos: et iō de oīb⁹ nobis ītelligit spūa
liter qd̄ carnalr̄ de oībus corruptis añ di
luuiū d̄r. Oīs quippe caro corrūpit viam
suā. Gen̄. in. ca. vj. ⁊ iō possum⁹ dicere ꝙ
corrupta est terra. hoc est eccl'ia corā deo
et repleta est iniq̇tate. Gen̄. vj. cap̄. Et sic
ptꝫ q: estis vipe: q: corrūpitꝭ viscera ma⸗
tris eccl'ie. et de hoc boni p̄lati magnū la
borē sustinēt. ⁊ de h̄ dixit Esaias. iij. c. Vi
pera ⁊ regulus volās sup̄ humeros iumē

torū. Jumenta eccl'ie sunt boni p̄lati. qui
portant pōdus eiusdē. ⁊ super humeros
horū sunt vipera ⁊ regulus. s. violatores
et corruptores eccl'ie a q̇bus non possunt
eam defendere. Et hoc de secūdo minus
principali.
¶ Dixi tertio ꝙ sunt multi vipe ꝑ simula⸗ C
tā fictionē. Vipera em̄ est picta exteri⁹: ⁊
veneno plena iteri⁹. Sic tales sunt picti
exteri⁹ ꝑ bonas apparētias: sed pleni ve⸗
neno interi⁹ ꝑ falsam intētionē. Hn̄t bo⸗
na ṽba: et mala opa. de q̇b⁹ ṽificat qd̄ di
xit dd̄ Ps̄. xxvij. Loquunt pacem cū pri⸗
mo suo: mala aūt in cordib⁹ eoꝝ. Q: ficti
hoīes et hypocrite in apparētia sunt bo⸗
ni: in existētia mali: imo pessimi: solū est
in istis vmbra vel pictura bonitatꝭ. hypo
crite sunt simia diaboli volentes imitari
filios dei: vt qd̄ filij dei faciūt ad suiꝑdeco
rationē: ipsi faciūt ad sui iugulationē: si⸗
cut refert de q̄dā simia q̄ cū vidisset quō
quidā barbitōsor faciebat sibi barbā vo⸗
lens imitari eū iugulauit seipaꝫ. Sic ho
mines ficti et hypocrite vidētes homīes
ṽtuosos: bonos: bn̄ loquētes: et rēpubli
cā defendētes: et q: īteri⁹ sunt mali volūt
adextra in apparētia ṽboꝝ ostēdere veri
tatē et bonitatē: iugulāt seipsos: q: ī tali
bonitate nihil merent. hypocrita etiā vl'
homo fict⁹ mortuū se simulat mūdo: cum
in ṽitate sit viuus donec habeat vnā ma
gnā prelationē: vel officiū: vel dignitatē:
in qua delitijs possit vacare: tunc aperte
ostēdit ꝙ viu⁹ est: sicut fabulose refertur
de vulpe / ꝙ mortua se simulauit donec
posita fuit sup̄ quadrigā in qua erāt alle
cia: et tūc comedēdo allecia se viuā osten
dit. Sic hoīes ficti simulātes ꝙ cōtēpse⸗
runt mundū et regimē ⁊ officia: videntur
esse mortui seculo: sed postꝙ̄ assumuntur
deuorant allecia. idest paupes sibi subie⸗
ctos: et volunt ditari: et sic non mortui.
¶ Additio. Sed viui apparēt. vñ possu
mus dicere ꝙ reges ⁊ ꝓncipes huius nr̄i
tpis magna miracula faciūt: suscitāt em̄
mortuos: gibbosos erigūt: ⁊ claudos am
bulare faciūt. Et quādo? Certe qn̄ distri⸗
buūt dignitates episcopales: tūc em̄ q̇ ꝑ
hypocrisiꝫ ostēdebat se mortuū seculo. su
scepto baculo ep̄ali statim resurgit viuus
sed nō vere viu⁹: cū seculo viuat ⁊ nō deo
Itē q: ṽa signa vite sunt vox ⁊ sensus: et
ista nō sunt in talibus: cū nec habeāt vo⸗

cẽm laudis quoad deũ: nec sentimentũ
cõpassionis quoad ꝓximũ. vñ in figura
huius dr.iiij.Regũ.iiij. q positio baculo
sup puero mortuo ⁊ nõ reuixit: neq̃ erat
ei vox neq̃ sensus. Itẽ gibbosi erigũtur.
q: qui pri⁹ erat humilis: postea apparet
supbus. Itẽ claudi ambulãt: q: qui reclu
sus erat ĩ claustro: postea semp ambulat
ĩ curijs. nõne magna miracula sunt ista?
O falsi hypocrite. finis. Istud vitiũ val
de repꝛhẽdit sacra scriptura Ecci. j. Ne fue
ris hypocrita in ꝯspectu hoĩm. ⁊ Leuiti.
xix. Non indueris vestem ex lana linoq̃
ꝯtextã. p linũ qḋ carni adheret ⁊ subtili⁹
est: cogitatiões carnales int⁹ clause intel
ligũtur. per lanam que alba ⁊ aspera est
opa pñie extra lucẽtia. vñ hypocrita sub
lane grossitie linũ abscõdit: q: sub purita
tis ⁊ pñie imagine: carnalitatis ꝓpositũ
celat. Et sic pz q multi qui exteri⁹ vbis
apparẽt boni: interi⁹ vo sunt mali: tales
vipis cõparanẽ: et iõ xp̃s dixit phariseis
hypocritis Mat. in. c. xij. ꝓgenies vipe-
rarũ quõ potestis bona loqui cũ sitis ma
li? Et hoc de pma pte pncipali smonis.

Secũda pars.

¶ Dixi secũdo principa
liter q in verbis thematis de btõ Johã-
ne erga iudeos ostẽdit questio obscura:
sed vtilis et proficua cum dr. quis vobis
ostẽdit fugere a vẽtura ira. Sicut qui in-
terrogat nesciẽtẽ intelligere lectionem:
q̃s declarauit tibi lectionẽ? quasi diceret
null⁹: sic iudei ⁊ pharisei veniẽtes ad ba-
ptismũ iohãnis videbanẽ fugere a vẽtu-
ra ira: ⁊ nõ faciebãt: q: ficte accedebant.
⁊ ideo dicebat iohãnes: q̃s vobis ostẽdit
q: nescitis fugere? ergo q̃s ostẽdit vobis
fugere. glo. nemo q: nõ penitet3: sed sine
pñia ipsam penam nõ effugietis. Chrys.
Quis demõstrauit? nunq̃d Esaias dicẽs.
Lauamini mundi estote? Nũquid dauid
inquiẽs. Asperges me? Si vos esaias do
cuisset. nũquid spem in aqua sola ponere
tis? cũ em̃ dixisset lauamini. addidit: au-
ferte malũ cogitationũ vestrarum. Esa. j.
Si discipuli essetis dauid: cũ spũ cõtribu
lato et gemitu ad baptismum veniretis.
Venite ergo cũ pñia ad baptismũ: ⁊ sic vẽ
turã irã fugietis. Scḋm em̃ Grego. vẽtu-
ra ira est aiaduersio vltionis extreme: q:
tũc pctõr fugere nõ valebit: q: nũc ad la-

menta penitẽtie nõ recurrit. ꝓpter qḋ dr
Michee. vij. Iram dñi portabo: q: pecca
ui ei. Pharisei ergo nesciebãt fugere a vẽ
tura ira: q: ficte accedebãt ad baptismũ.
Sic ⁊ multi ex vobis: nescitis fugere ad
pñiam. hodie em̃ multi ⁊ q̃si oẽs accedũt
ficte ad pñiam. nã quidã faciũt ꝯfessionẽ
sine cõtritione: nõ ꝓponendo abstinere.
alij cõfitenẽ ⁊ habẽt cõtritionẽ: sed nõ sa-
tisfaciũt. alij sunt qui nec habẽt cõtritio-
nẽ: nec faciũt cõfessionẽ: et minus satis-
factionẽ: sed totaliter contemnũt p̃cepta
dei ⁊ eccl'ie: ei⁹ leges rũpendo ⁊ sñias ex-
cõicationis ꝯtẽnẽdo: ⁊ monita salutis. ⁊
ideo non potestis fugere. Et repio sex im-
pedimẽta q̃ cõiter ꝓhibẽt fugã hoĩs cor-
poralẽ: in quib⁹ designãtur sex vitia q̃ pro
hibẽt fugã hominis spũalem ne fugiat a
ventura ira ⁊: sunt ista que sequũtur. D
¶ Primũ impedimentũ est ventus diabo
lice suggestionis: de quo vento scribitur
Ezechielis. j. Vidi et ecce vẽtus turbinis
veniens ab aquilone. vbi dicit Gregori⁹.
Omnis antiqui hostis tentatio que agi-
tur in mente: ventus est turbinis: q: hãc
cõcutiendo per desideria a statu rectitudi
nis euellit. ⁊ ideo scribitur Job in cap. j.
Ventus vehemens irruit a regione deser
ti ⁊ concussit quattuor angulos domus:
que corruẽs oppressit liberos tuos ⁊ mor
tui sunt. Sic anima opprimitur vẽto ten
tationis diabolice: ne possit fugere: ⁊ tan
dem moritur cum omnibus filijs suis: sc3
operib⁹ que omnia mortua sunt si in mor
tali decedant.
¶ Scḋm impedimentũ est pluuia concu-
piscentie carnalis: que indumenta madi
dat: quia corpus qḋ est indumẽtũ anime:
per culpam et ebrietatẽ grauat: ⁊ ideo do
minus Luce. xxj. Attendite ne grauentur
corpora vr̃a ĩ crapula et ebrietate. ⁊ ideo
scribitur. j. Esdre. x. cap. Sedit omnis po
pulus in platea domus dei merẽs ꝓpter
peccatum ⁊ pluuias. Sic debẽt flere pec-
catores quãdo impediũtur a fuga ire dei
ꝓpter pctm̃ gule: ⁊ ebrietat3 ac crapule.
¶ Tertium impedimentum est lutum lu-
xurie: qḋ pedes et indumenta coinqui-
nat: quia nõ solum affectum interius: sed
etiam corpus exterius maculat. ⁊ ideo di
cit apl's. j. Cor. vj. Omne peccatũ quod-
cũq̃ fecerit homo extra corp⁹ suũ ẽ: q: ce
tera tm̃ animã maculãt; q̃ aũt fornicatur

in corpus suum peccat. qꝛ fornicatio non solum animam fedat: sed etiã corpus coinquinat et eneruat.

¶ Quarto nix. i. cãdor glorie tpalis q̃ oculos mẽtis excecat: ⁊ ideo dñs dixit iudeis Joh. v. Quõ potestis vos credere: q̃ gloriã abinuicẽ accipitis: ⁊ gloriã que a solo deo est nõ queritis? de hac niue dicit ps. lxvij. Niue dealbabũtur in selmõ. i. in vmbra presentis vite. vbi frequenter indign⁹ laudatur: et dignus vituperatur.

¶ Quintũ impedimentũ est gelu obstinationis: quod pedes. i. affectũ vulnerat. de quo Job. xxxviij. Gelu de celo q̃s genuit. vbi per gelu intelligitur sathan: in malicia obstinatus qui de celestibus ꝓpter superbiam corruit.

¶ Sextũ impedimentũ est flumina terrenarũ diuitiarũ. que totũ hoiem absorbẽt et suffocãt. vñ. j. Timoth. vj. Qui volunt diuites fieri: incidũt in tẽtationẽ: ⁊ in laqueũ diaboli: ⁊ desideria multa ⁊ inutilia et nociua q̃ mergũt hoies in interitum et perditionẽ. ⁊ iõ scribit Job. xxij. Sublati sunt ante tps suũ: ⁊ fluuius subuertit fundamẽta eoꝝ. Et qꝛ hec impedimenta cõiter inueniũtur i hyeme: p quã designatur status pctĩ: dũ extinguit i hoie charitas. et idcirco sedet ad ignẽ luxurie/ vel auaricie/ vel malicie/ sicut de petro legit Johã. xviij. ꝙ calefaciebat se ad prunas: qꝛ frig⁹ erat. ⁊ ideo tũc ꝑdita dilectione quam ad xp̃m habebat: ip̃m negauit. ⁊ iõ p ista impedimẽta in hyeme pctĩ hoies impediuntur: ne fugiãt a vẽtura ira. et ideo hortat xp̃s eos q̃ sic sunt i hyeme pctĩ: ne fugiãt in tpe hyemali. qꝛ inueniẽt ista impedimẽta dicẽs Mat. xxiiij. Orate ne fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato. hoc est in ocio corporali. Placeat xp̃o vt taliter in presenti fugiamus pctm̃: ꝙ in futurũ possimus fugere ab ira dei ad miam. Ubi põt queri quõ põt hõ fugere ab ira dei. Rñdeo ꝙ nimis faciliter cũ sit de deo sicut de celo. qui eñ fugit a celo qd̾ est in oriẽte: appropinquat ad celũ qd̾ est in occidẽte: ⁊ q̃ fugit a meridie: appropinquat ad aq̃lonẽ. Sic est ꝓprie de deo. qui eñ fugit ab ira dei: appropinquat ad miam: et qui fugit a mia appropinquat ad irã. ⁊ iõ dixit dauid in ps. cxxxviij. Quo ibo a spũ tuo: ⁊ q̃ a facie tua fugiã? Si ascendero in celũ: tu illic es. si descẽ. ad infer. ades. ¶ Additio. Nota. quo ibo a spũ tuo. i. ab ira tua. ps. in spũ furoris tui ⁊c. ⁊ quo a facie tua. i. a mia. ps. lxxxviij. mia ⁊ veritas precedẽt faciẽ tuã. si ascẽdero i celũ. s. fugiẽs ab ira: tu illic es. s. p miam btificans. si descẽdero ad iferñũ. s. fugiẽs a mia: ades. s. p irã ⁊ iusticiã dãnãs. vñ modus fugiẽdi ẽ ꝙ fugiam⁹ a deo irato: ad deũ placatũ. finis. ¶ Nota mõ sup aliquos passus euangelij: ⁊ primo super illo verbo xp̃i: Nolite dicere patrẽ habemus abraã. Cõtra hoc verbũ videt esse qd̾ scribit Esa. lj. Attendite ad petrã vñ excisi estis. et sequit: Attẽdite ad abraã patrẽ vestrũ ⁊ ad sarã que peperit vos? Respõdeo/ nõ ꝓhibẽtur q̃n gloriẽtur de parẽtibus bonis: dũmõ imitentur eos. Joh. viij. Si filij abrae estis: opa abrae facite. Chrysosto. Quid ꝓdest ei q̃n sordidant mores gñatio clara? aut quid nocet vilis illi q̃n mores adornant? meli⁹ est de gñe contẽptibili clarũ fieri: ꝙ de claro gñe cõtẽptibilẽ nasci. meli⁹ est vt in te glorient parẽtes: qꝛ talẽ filiũ habuerunt: ꝙ tu gloriens in parẽtibus. hec ille Osee. ix. Gloria eoꝝ a partu: ⁊ ab vtero: ⁊ a cõceptu. Jtẽ nota sup illo. Potẽs est deus de lapidibus istis ⁊c. Sicut hr̃ Josue iiij. post trãsitũ israel per iordanẽ sicco pede: fecit Josue. xij. lapides durissimos de alueo extrahi: ⁊ in sicco poni: et totidẽ de terra illuc reportari. i quo figurata fuit ⁊ signata excecatio iudeoꝝ: ⁊ illumiatio gẽtium. qꝛ gẽtiles de ꝓfundo cecitatis sunt erepti: iudei autẽ submersi. Hos lapides intẽdebat Johãnes vt q̃dã dicũt: dicens. Potens est deus. (nõ eñ erit impossibile apud deũ oẽ verbũ. Luc. j.) de lapidibus istis suscitare filios abrae. i. de gẽtib⁹ quorũ corda lapidea erãt. Unde gentiles lapides dicũtur: qꝛ lapis anteꝙ opus intret: separat faciliter ⁊ cũ difficultate adaptatur: sed cũ factũ fuerit opus de eo: deficere nescit. Sic gentes cũ difficultate crediderũt: tñ credẽtes ꝑmanẽt in eternũ in fide. Greg. Nõ immerito lapidis noie gentes significate sunt: q̃ lapides coluerunt. vñ Ps. Similes illis fiãt q̃ faciunt ea ⁊c. Potẽs est suscitare filios abrae. Greg. in morali. De lapidibus filij abrae suscitati sunt: qꝛ dũ dura corda gẽtiliũ in abrae semine. i. xp̃o/ crediderũt: ei⁹ filij facti sunt: cui⁹ semini sunt vniti. Roma. ix. Qui filij sunt promissionis: estimantur in semine.

Chryß. de lapidib⁹. Quidā dicāt hoc metaphorice dictum de gētibus: ego autē sic intelligo. nō existimetis ꝙ si vos pereatis sine filijs: faciatis patriarcham: ⁊ ita euacuet ꝓmissio. deo em̄ est possibile de lapidibus hoīes ei dare. ¶ Notādū sup illud Facite fructus dignos penitentie. glo. vt sic. s. effugiatis irā vēturā. de qua idē Johānes baptista Mat. in. c. iij. ⁊ Luc. cap. eodē. Progenies viperarū qs demonstrabit vobis fugere a vētura ira. Et in eisdē cap. terrifica voce loquit̄ di. Jam securis ad radicem arboris posita est. oīs ergo arbor que nō facit fructū bonū: excidetur et in ignem mittetur. Et notāter dicit preco xpi Johannes / fruct⁹ dignos penitentie. glo. ꝺm qualitatē culpe. vn̄ Grego. Aliud est fructū facere: aliud dignū penitētie facere. Nec par fructus boni operis esse debet eius qui minus: ⁊ eius qui ampli⁹ deliquit. Uniuscuiusꝗ cōsciētia cōuincitur vt tāto maiora querat bonoꝝ operum lucra per penitentiā: quāto grauiora intulit dāna p culpā. Chryß. Perfecta penitētia cogit peccatorem oīa libēter sufferre. In corde eius cōtritio: in ore eius cōfessio: in ope tota humilitas. Hec est salutifera penitētia. Uel fructus dignos penitētie ꝺm equalitatē auersionis offense diuine. Nā lege diuina cautū est. vt ꝺm quantitatem delicti / sit et plagarum modus. Cū igitur penitentia sit quedā dolentis vindicta. vt vult Aug. lib. de penitentia: ad hoc vt sit satisfactorie reordinatiua culpe: penitentis animus sic se constituere debet. Apoc. xviij. ca. vt quantū illectus a sensualitate glorificauit se: ⁊ in delitijs fuit in terrenorum adhesione: tantū stricti⁹ p offense displicentiā / det lamentū ꝑpter bonoꝝ diuinoꝝ priuationē: et luctū propter eternorū suppliciōꝝ obligationē. exēplo salutifero scte penitentis peccatricis: de qua Greg. Cōuertit ad virtutū cumulum / numerum criminū: vt deo seruiret in pnīa: qḋ offenderat an̄ ī culpa. Uel fruct⁹ dignos pnīe. quoad pctōꝝ vitationē: ⁊ bonoꝝ operum ꝑseuerātē ꝯtinuationē. Dicit em̄ Amb. ꝙ pnīa est mala preterita plangere: ⁊ plāgēda iterū non cōmittere. Et Aug. li. solilo. Inanis est pnīa: quā sequēs culpa coinquinat. Nil ꝓsunt lamenta: si replicent̄ pctā. Audi nūc finaliter ipsi⁹ Aug. salubre cōsiliū. Persiste (inqt Augu.) in confessione, esto in pnīa firmiter cōfirmat⁹. vitā bonā quā accepisti: tenere nō desinas. Propositū bonū cōserua iugiter. Sic em̄ habebis fructū tue pnīe in scificationē p grām iustificātē: finē ṽo vitā eternā p gratiā perseuerātē et subsequētē. Prestāte dn̄o iesu xpo: q̄ est de⁹ bn̄dictus in secula. Amen.

¶ Dn̄ica quarta aduentus. Sermo. iiij.

Vox clamātis in deserto. Joh. j. c. Istud thema pōt esse rn̄sio ad questionem illā que hr̄. j. Reg. xv. Que est illa vox q̄ īsonuit ī aurib⁹ meis? Et fuit vox samuelis ꝓphe.
Est ne vox aquile alte volantis.
Campane deuote sonantis.
Tonitrui terrentis.
Leonis cum rugitu clamoroso.
Aquarum cum saltu impetuoso.
Musicorum cum sonitu melodioso?
Nōne est talis que insonuit? Rn̄det. Vox clamātis in deserto. Et apparet luculēter ꝙ ista vox potest dici
Uox nostri creatoris.
Uox christi redemptoris.
Uox baptiste precursoris.
Uox magni predicatoris.
Uox iusti viatoris.
Uox maligni tentatoris.
Uox miseri peccatoris.
Uox beati comprehensoris.

¶ Prima vox dei creatoris nr̄i q̄ est trinus ⁊ vnus. vox de⁹ pr̄: vox de⁹ fili⁹: vox deus spūsctūs. De voce dei patris hr̄ Gen. iij. vbi legit̄ ꝙ de⁹ interrogauit adā post peccatū. Ubi es adam? Rn̄dit. Uocē tuā dn̄e audiui ī paradiso: ⁊ timui eo ꝙ nudus essem. Ubi dicit btūs Aug. ꝙ nō iterrogat de⁹ quaten⁹ ignorat vbi sit: sed interrogat vt cogat eū cōfiteri pctm̄ suū. Sed ille rn̄dit. vocē tuā audiui. Ubi sciēdum: ꝙ sicut incepit pctm̄ primū per auditū suggestionis diaboli: ⁊ p visum ligni pulcherrimi: sic pena pctī inchoata fuit primo in auditu. vocē tuā audiui. ⁊ in visu q: seipos erubuerūt videre. Nā sequit̄. Abscōdi me eo ꝙ nudus essem. Sic isto mō pena reproborū incipiet a visu: q: videbūt filiū hoīs ⁊c. ⁊ ab auditu q: audiēt vocē terribilem. Ite in ignē eternū. de ista voce hr̄ Mat. iij. Uox de celo facta est: hic est fili⁹ meus dilect⁹ ⁊c. Ista vox est vox leonis. siquidē

leo voce clamoris sui tertia die suscitat ca
tulū. ita xp̄s tertia die ad clamorē prīs re-
surrexit de morte ad vitā. Itē filius dei vox.
nā deus pr̄ mediāte ista voce mētē suā hoī-
bus declarauit: legē vite pdicauit: ⁊ popu
lū in bonis operibus informauit. Ista est
vox dilecti. Can. ij. dilecti inquā a deo pa-
tre. Itē spūssctūs ē vox. sicq̄ ē vox genera
tur in aere s̄m phm. et venit ad aures per
modū circuloꝝ. sic in spūsctō sunt circuli:
qꝛ spūssctūs est amor: ⁊ iste amor venit ad
nos et reddit nos in spūsctm̄: iste est pri-
mus circulus. Itē amamus deū ⁊ deus amat
nos scōs circulus. spūssctūs/amat/amat/
et est amor prīs et filij tertius circulus. Itē
virtute spūsscti apl'i psertim paulus circu-
lauerūt totū mūdū predicādo. Itē descen
dit sup apl'os p modū vocis. Et facta hac
voce conuenit multitudo.

¶ Scōa vox est xp̄i et a xp̄o redēptore hu-
manato pcesserūt: ⁊ pcedūt: ⁊ pcedēt vo
ces in multiplici dr̄ia sicut multipl'r locu-
tus est, vtpote ipse locutus est
Doctrinaliter predicando.
Loquitur amicabiliter deprecando.
Loquitur finaliter iudicando.

¶ Primo vox ipsa q̄ est xp̄s locuta est ⁊c̄.
predicādo docēdo euāgelizādo vocādo ex
hortādo increpādo in deserto huiusmundi
trigintatribus annis. De ista voce hr̄ Esaie
xl. Vox clamantis in deserto parate viam
dn̄i. Ista vox xp̄i in predicatione fuit vox
turturis q̄ audita est in terra. Can. ij. que
est vox gemebūda: qualis dꝫ eē vox sancte
predicationis puocās audiētes ad gemē
dū pro pctis. Itē ista vox fuit vox aquile
clamātis. Ve. ve. ve. habitantibus in terra.
Ista tria ve referunt ad tria pctā que cla-
B māt ad deū. Primū est homicidiū. Gen.
iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui clamat
ad me de terra. ecce vox sanguis. i. vox illi
us de cuius sanguine est. s. vox ade lugētis
abel multo tpe: clamat ad me p vindicta.
nō solū p crudeli homicidio vox humana
clamat: imo ⁊ angeli. vnde Aristo. scribēs
alexandro narrat sic. Caue ne fundas san
guinē humanū: qꝛ hoc solū deo cōuenit.
Ait eī hermogenes/ꝙ qn̄ creatura inter
ficit creaturam sibi similē: virtutes celoꝝ
clamāt ad diuinā maiestatē dicētes. Dn̄e
seruus tuus vult tibi esse similis. hec Aristo.
Scōm ve oppressio innocētū. Exo. iij. Vi
dens vidi afflictionē ppl'i mei q̄ est in egy
pto ⁊ vocē eius audiui. Tertiū ve retenta
merces laboꝝ operarioꝝ vr̄oꝝ: q̄ defrauda-
ta ē a vobis. de isto clamore Iac. v. Agite
nūc diuites plorate vlulātes ī miserijs ve
stris. ecce merces operarioꝝ vr̄oꝝ q̄ defrau-
data ē a vobis clamat: ⁊ clamor eoꝝ ī aures
dn̄i sabaoth introiuit. ⁊ est itellectus ꝙ diui
tes nō solū dānant qꝛ nō dāt ī necessitate
sꝫ etiā qꝛ aliena retinēt. ¶ Itē vox xp̄i lo-
quit de pr̄i etiā deo pr̄i amicabiliter pro
nobis orādo. p nobis veniā postulando.
Melius loquit p nobis vox xp̄i: ꝙ fuit lo-
cutus sanguis abel. sicut dic̄ apl's Heb. xij.
qm̄ ille sanguis petebat vindictā: ⁊ xp̄s p
nobis postulabat veniā. ¶ Itē vox xp̄i lo-
quitur finaliter iudicādo ⁊c̄. Reuera illa
vox erit terribilis. Nam ista vox
Mortuos suscitabit.
Omnes iudicabit.
Bonos premiabit.
Malos condemnabit.
Erit contra malos
Tanq̄ vox leonis rugientis.
Tanq̄ vox tonitrui terrentis.
Tanq̄ vox tube sonantis.
Tanq̄ vox bouis mugiētis. Sepho. ij. c.
Vox dn̄i amara ⁊ terribilis. Ista vox sona
bit vt oēs cōpareant. vt oēs resurgant. vt
oēs rōnē reddant. vt oēs sniam audiāt. ⁊
nō solū vna vox: imo multe voces. vtpote
septē. p illos q̄ septē dei opa mīe nō cōple
uerūt. De ista voce Hiero. Siue comedā:
siue bibā: semp illa tuba vr̄ sonare ī auribus
meis. Surgite mortui ⁊ venite ad iudiciū.

¶ Tertia vox pcursoris ⁊c̄. qui cōparat se
voci ⁊c̄. Ego vox clamantis in deserto pa
rate viaꝫ domini. Et sic paretis
Vt via torta sit rectificata.
Vt via alta sit humiliata.
Vt via spinosa sit purgata.
Vt via lutosa sit mundificata.
Vox ḡ clamātis ī deserto iohānes est ba-
ptista ī deserto iudee predicās baptismū:
pdicās pniam: pdicās celestia appetere: ⁊
terrestria ɔtēnere: vt merito fuerit vox dn̄i
in virtute mūdicie: in ꝟtute abstinētie ⁊c̄. C

¶ Quarta vox magni pdicatoris. Ista vox
fuit btī pauli: ⁊ fuit audita quasi per totū mūdum.
Vox exhortatiua.
Vox consolatiua.
Vox conuocatiua.
Vox reprehensiua.

¶ Vox pdicatiōis btī pauli ⁊c̄, q̄lia exhor-

tamẽta ɔtinenſ ĩ epl'is suis: et quãto nũc ro lõgũ eẽt recitare. Jã em̃ audiuerat vocẽ pphete dicẽtẽ sibi. Clama ne cesses: q̃si tuba exalta vocẽ tuã. Esa.lviij. ¶ Jtẽ vox ista ɔsolatiua. vñ innumerabiles ppl'i pdicatiõe apl'i ɔsolati fuerũt. cũ sua vox pdicatiõis fuerit dulcis: amena: melodiosa: vox tua paule dulcis. Cañ.ij. ¶ Vox ɔuocatiua. inumerabiles gẽtes diuersarũ nationũ cõuocauit. vñ de voce pdicationis isti? scriptũ est Act.ij. ꝙ facta hac voce cõuenit multitudo. ¶ Quarto vox pauli ꝛc. nũq̃d scripsit Timo. Argue: obsecra: increpa.ij. Timo.iiij. talis dꝫ eẽ vox increpatiua. Jn hui? signũ legiꝰ Apoc.j. ꝙ ille qui ambulabat in medio septẽ cãdelabroꝝ: et habebat in ore gladiũ bis acutũ: emittebat vocem tanꝙ vocem aquarum.

¶ Quinta vox iusti viatoris ꝛc. q̃libet deuotus bonus et iustus tres profert voces laudabiles. vtpote

Vocem humilis predicationis.
Vocem discrete confessionis.
Vocem diuine laudis et exultationis.

¶ Pria vox ꝛc. de tali voce hꝛ Cañ.ij. Vox dilecti mei. Surge: ppera amica mea: sonet vox tua ĩ aurib? meis. vox em̃ tua dulcis: ꝛ facies tua decora. dilect? xp̃s: vocat psonã deuotã: ꝛ pmo excitat eã. Jsta voce surge. s. a sõno pcti. vigila: sonet vox tua. hoc ẽ depcatio tua vocalis sit talis ĩ auribus meis ꝙ digna sit audiri: ꝛ exaudiri p me. oñde mihi faciẽ tuã. i. ɔuersationẽ tuam bonã exteriorẽ. vox tua dulcis. tũc est digna: dulcis: ꝛ accepta deo orõ: qñ est deuota: frequẽs: atqꝫ secura. Jste sunt tres chorde cithare. et de voce cithare hꝛ Apoca.xiiij. Et vocẽ quã audiui sicꝫ citharedorũ citharizãtiũ. i. orantiũ ꝛc. ¶ Scd'a vox ꝛc. ista ẽ vox colũbe: q̃ gemẽdo cãtat: ꝛ cãtãdo gemit. talis dꝫ eẽ ɔfessio cũ gemitu ɔtritiõis. ĩ ps̃.xli. Jn voce exultationis ꝛ ɔfessiõis: son? epulãtis. ¶ Tertia vox ꝛc. docet experiẽtia ꝙ aues sentiẽtes solis aduẽtũ cãtãt ꝛ gariũt. pserti alauda ꝛ philomena. Et nos isto tpe appropiquãte natiuitate xp̃i q̃ ẽ iusticie sol: cãtare: letari: laudare: ꝛ grãs agere debem? ad modũ auiũ qñ cãtant. et talis est vox angeloꝝ.

¶ Sexta vox tẽtatoris diaboli q̃ assimilaꝰ voci syrenarũ in mari. Syrene ĩ mari cantant dulciter, valde: ꝛ habẽt dulcẽ voceꝫ. intm̃ ꝙ cãtus dulcis eoꝝ ducit ad interitum dãnatiõis nauigãtes p mare hui? seculi. Sic decepit mulierẽ primã p s͛monẽ dulcẽ: qñ locutus est sibi vocaliter mouẽdo linguã serpẽtis. q̃ serpẽs habebat vultum virgineũ. ꝛ tũc ante pctm̃ incedebat erectus sicut hõ: sed post pctm̃ incedit pstratus data sibi maledictõe a deo creatore. Et nõ solũ diabolus decipit: sed etiam caro ꝛ mũdus decipiũt ꝛ seducunt. vnde Ber. iq̃t. Vocat mũdus: vocat caro: vocat diabolus: vocat xp̃s. Mund? clamat: ego deficio. caro: ego ificio. diabolus: ego decipio. Sed xp̃us dicit. Ego reficio. venite em̃ ad me. ꝛc. Vox diaboli. vox lupi. vox carnis. vox furis. vox mũdi. vox mercẽnarij. ecce alienos. ecce voces alienoꝝ. sꝫ vox xp̃i: vox pastoris: qui vocat ouẽ noĩatiꝫ: ꝛ oues vocẽ eius audiũt: ꝛ cognoscũt ip̃m.

¶ Septima vox pctoꝝ: de numero quoꝝ

Aliqui sunt detractores.
Aliqui adulatores.
Aliqui ficti amatores.

¶ Detractores sunt q̃ habẽt vocẽ grossaꝫ sicut corui loquẽtes ad placitũ pñtis: sed in absentia v͛ba detractoria loquunꝰ maliciose mordẽtes famã alioꝝ. vnde Augu. Jniquum est absenti detrahere: ꝛ dolose mordere. Et idẽ. plus nocẽt xp̃o detrahentes: ꝙ qui ei? carnẽ crucifigẽdo perimũt. Et btũs Grego. in pastorali. Detractor et libẽter auditor vterqꝫ vbiqꝫ diabolũ portat. detractor in ore. auditor in aure. De tali voce coruina Soph.ij. Et vox cãtãtꝫ in fenestra: ꝛ coru? in subliminari. ¶ Jteꝫ vox praua vox adulatoris: vox blanda et suauis. Tales adulatores sunt serpentes sibilãtes: q̃ non habẽt voces: sed sibilũ loco vocis. Jdeoqꝫ sicut dicit Aristoteles libro de aĩalib?. Solum aĩalia q̃ spirãt habent vocẽ: sed illa q̃ nõ spirãt sicut serpentes vocẽ nõ habẽt. Adulatio est falsa ꝛ ficta laudatio ꝛ simulata dilectio. sicut dicit Augu. de tali adulatore loquiꝰ Hugo Adulator est amicus in obsequio: hostis in aĩo: corrupt? ĩ v͛bo: turpis ĩ facto: let? ad psp͛era: fragilis ĩ aduersa: inflat? ad obsequia: anxi? ad opprobria: ĩmodest? ad gaudia: facilis ad humana: difficilis ad honesta. ¶ Jtẽ ficti amatores sunt ad modũ leprosoꝝ: q̃ vocẽ hñt raucã: ꝛ p h' distiguũꝰ a sanis leprosi. de ista voce Geñ.xxvij. Vox q̃dẽ vox iacob ẽ: sꝫ man? man? sũt esau. tales amici sunt verbo: nõ facto: nec opere.

sirene

¶ Octauo et vltimo est vox beati cōprehē-
soris. Ubi sciendū ꝙ scti post generalem
resurrectionē corporū/vocaliter deū lau-
dabūt: qm̄ ibi erit vna vox letantiū ⁊ lau-
dantiū: ⁊ vnus ardor cordiū. Dicūt sacri
doctores ꝙ sicut ante ꝯstitutionē turris
babel fuit vna ligua/ et vnū linguagiū. s.
hebraicū: ita post finē mundi in paradiso
remanebit illud linguagiū: in quo vocalr
beati laudabūt deū voce vnanimi. de ista
laude vocali hr̄ Tob. xiij. Bn̄dicite dn̄o
oēs electi eiꝰ. et sequitur/ ꝙ ꝑ vicos eius
scʒ ciuitatis hierl'ʒ cantabit all'a. i. laus.
Et hieremi. xxxiij. In loco isto erit vox gau-
dij/ ⁊ vox leticie/ vox sponsi et sponse/ vox
dicentiū. cōfitemini dn̄o ⁊c. Et apoc. xix.
Et audiui quasi vocē tube magne: ⁊ sicut
vocē aquarū multaꝝ: et sicut vocem toni-
truorū magnoꝝ dicentiū. all'a. qm̄ regna-
uit dn̄s deus noster oīpotēs. Gaudeamꝰ
et exultemꝰ ⁊ demꝰ gloriā ei. Ad quā ⁊c.

¶ De iocundissima christi natiui-
tate. Sermo. j.

V Erbum caro fa-
ctum est: ⁊ habitauit in no-
bis: et vidimus gl'iam eiꝰ.
Ioh. j. In verbis istis ſm
tenorem eorum/ tres arti-
culi ponuntur.

In primo articulo ostendit ꝙ sermo dei
nobis se appropinquauit. v̄bū caro.
In secūdo articulo pretendit ꝙ persona
filij nobiscū se collocauit. ⁊ habitauit.
In tertio articulo concludit ꝙ facies no-
bis se manifestauit. vidimꝰ gloriā eius.

Prima pars.

a ¶ Primus articulꝰ ꝙ ser-
mo dei nobis appropinquauit: qꝛ dicitur
verbū caro. Ubi nota ꝙ verbū in diuinis
est idē qꝺ filius summi pr̄is. Caro autē ac-
cipitur hic ꝓ hoīe. pars videlʒ pro toto.
vt pluries ꝯtigit sicut ibi. Uidebit oīs ca-
ro. i. oīs homo/ salutare dei nr̄i. Magni
rumores sunt isti. Uerbū caro factū est.
De q̇bus rumoribꝰ habet figura. ij. Reg.
. j. vbi legit ꝙ nūcius quidā venit ad re-
gem dauid cum rumoribus magnis: quē
interrogauit dauid per hunc modū. Qꝺ
est verbum qꝺ factū est? Cui respōdit nū-
cius. fugit populus ex prelio: ⁊ multi cor-
ruentes e populo mortui sunt. Per istum
nunciū intelligo angelū gabrielē. oēs an-
geli sunt nuncij dei. et gabriel fuit specia-
lis nuncius in incarnatiōe filij dei. Nam
iste fuit

Nuncius in incarnatione.
Nuncius in natiuitate.
Nuncius in resurrectione.
Nuncius glorie ascēsionis.

¶ Sed queritur quare inter tot angelos
gabriel fuit a deo electꝰ nūcius eiꝰ istorū
operū iesu xp̄i? Rn̄det. gabriel interpre-
tatur fortitudo dei. ⁊ qꝛ in prefatis ope-
ribꝰ singulariter apparuit fortitudo/ vir-
tus/ et patiētia dei: ideo ad annūciandūʒ
ista gabriel debuit mitti: et debuit nunciꝰ
esse. Per dauid intelligitur v̄go mater fi-
lij dei: qꝛ de genere dauid nata. et quia hu-
millima sicut dauid: venit interogatio.
Quod est verbū qꝺ factū est? interrogat
maria nunciū quomodo fiet istud? q̄si di-
maria. ego sum vna paupcula filia. ego
feci votū de virginitate seruanda. ego de-
creui nunq̄ʒ recipere virum. quomō fiet
istud? Ad quaʒ angelus. hoc faciet deus:
hoc faciet spūssanctus: qui superueniet ī
te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. scias
maria qꝛ non erit impossibile apud deū
omne v̄bum. Quomodo fiet. rationabili-
ter querit. vn̄ Chrysosto. Scio v̄bū caro
factū est: sed quomodo factū est nescio. qꝛ
hoc qꝺ nescio oīs creatura ignorat: ergo
trāseamꝰ vsq̄ʒ ad bethleem: ⁊ videamus
hoc verbū quod factū est. Transeamꝰ. nō
oportet facere morā. modicum spaciū est
de corde ad linguā. de corde per cōtritio-
nem: ad linguam per laudem et exultatio-
nem. sicut transierunt pastores laudātes
et gaudentes. Et videamus hoc verbum.
Uideamus de isto verbo que sequūtur.

Primo videamus
Modum conuenientē.
Locū expedientem.
Tempus et diē presentē.
Matrē parturientem.
Finem perficientem.

Primo videamꝰ modū ⁊c. Sola trinitas
vnus deꝰ scit modū illū. Augus. mirabat
de modo cū dicebat lib. cōfes. Quid autē
sacri haberet v̄bū caro factū est: nec suspi-
cari quidē poterat. quō filius dei conce-
ptus est in ventre virginis. quomodo ex
ventre purissimo natus sine virginitatis
offensa; mirabile est super oīa mirabilia

huius mūdi. vñ Ansel. in lib. cur deus homo. Audeo dicere ꝙ modus fuit cōtra legē cōem: cōtra cursum naturalē: supra intellectū angelicū. Legē cōem: qꝛ natus de virgine nūꝙ al's visum. Tres enim modi faciēdi hoīem precesserāt. videlꝫ sine viro et sine femina vt in adā. De viro sine femina: vt in eua. De viro ⁊ femina simul vt in cūctis cōiter generatis. Sed nūꝙ al's visum est ꝙ aliqs cōcipeꝛ de femina sine viro sicut iste. Iste quartus modus fuit supra intellectū angelicū: qꝛ deus natus de virgine. Cōtra morē naturalem: qꝛ natus sine dolore matris. vñ Bern. Puer q̄ nascitur de⁹ est: mater de qua nascitur virgo est: partus sine dolore: datur gloria deo: pax hominibus ⁊c.

B ¶ Scđo articulo vidēdū est de loco istius natiuitatis: qui est triplex, vtpote

Locus generationis.
Locus communis.
Locus specialis.

Locus generationis bethleem.
Locus communis stabulum.
Locus specialis presepium.

¶ In bethleē nat⁹ est. ⁊ nūquid in hierl'm debuit nasci: cū esset ciuitas regalis ⁊ p̄ncipalis ī regno iudeoꝝ? Nō ibi: sꝫ in bethleem natus est ꝑpter aliquas rōnes. Prima qꝛ ibi natus est rex dauid ꝑm carnem. Roma. i. Qui factus est ex semine dauid ꝑm carnē. Scđa rō qꝛ bethleē interpretatur domus panis: ⁊ iste qui natus est ibi: est panis angeloꝝ et hoīm. Panis viuus qui de celo descēdit. Tertia rō qꝛ lōge ante fuerat prophetatū ꝙ nasceretꝛ in bethleē. Michee. v. Et tu bethleē effrata paruulus es in milibus iuda. Ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel ⁊c.

¶ Locus cōis stabulū. Istud stabulū erat cōmune: et ille qui nascebatur erat cōmunis oībus. et nascebatur pro communitate: ergo in loco communi debuit nasci.

¶ Terti⁹ locus specialis presepiū. Presepe nō abhorruit. In stabulo natus est. in presepio posit⁹. non est ibi lectus. nō sunt pāni: nō sunt cortine: nec alia necessaria: et tamē ille qui nascitur ibi: est rex: immo imperator et monarcha. tamen modicum de palea et de feno sunt ibi. O humilitas gloriosa. o paupertas preciosa. mater humilis: et ciuitas humilis: stabulum et domus humilis. Iste tā humilis omnia humilia elegit. locum nascendo humilem: societatem in mundo conuersando humilē. Augu. O beatum tuguriū, scđa dei sedes post celum: vbi filio dei nascente, nō lucebat lucerna: sed stelle. O celeste palatium vbi habitat non rex gemmatus: sed deus incarnatus. cui pro mollibus thoris dura presepia delectāt. deus in lapide duro dū vult succurrere mundo. de isto loco loquitur Bernar. in sermone de epiphania dñi. Ubi aula regia? vbi thronus regius? vbi regalis frequentia? nunquid aula stabulum? thronus presepiū? celestis curie frequentia societas marie et ioseph? asinus et bos?

¶ In tertio loco queritur de tempore, vbi sciendum ꝙ in tempore est C

Annus.
Mensis.
Septimana.
Dies.
Hora.

Si loquamur de anno. aliqui voluerunt dicere ꝙ in medio annoꝝ notū facies ⁊c. Abachuc. iij. sed istud est incertum. Si loquamur de mēse: in martio cōceptus est. in decēbri natus. pro eo qꝛ decima drachma perdita inuēta est cū gaudio magno. Nouem drachme sunt nouem ordines angeloꝝ: sed decima drachma genus humanum inuētum et reparatum cū gaudio in celo: et in terra nato xp̄o in decēbri. Si loquamur de septimana: in vltima predicti mensis. in signum ꝙ in vltima etate mūdi voluit nasci. Si loquamur de die: ī die dñico natus est: licet in die veneris sit cōceptus. In ista die generalem sententiā audiemus. In ista die mercedem ꝓ meritis recipiemus. Si loquamur de hora: in media nocte natus est. in eadem hora verbū caro factum est. et silentiū in celo quasi dimidia hora. Apoc. viij. In illa hora pulli cantant: vtpote deuoti surgūt: et deū laudāt. De ista hora habetur Sap. xviij. Dū medium silentium tenerent omnia: ⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet: omnipotēs sermo tuus dñe a regalibus sedib⁹ venit. Bernar. inquit ꝙ multi nobiles potētes sapientes diuites in seculo, illa hora in stratis mollibus quiescebant: et nemo de illis dignatus est videre lucē nouā: scire nouum gaudium: audire angelos cantantes. Gloria in excelsis deo. et pastores

dicentes. Transeamus vsq; bethleem &c.

¶ In quarto loco qrit de maria pariente: de qua põt ista dici. vtpote φ ipsa est

Mater.
Stella.
Filia.
Porta.

Mater inquã mater immaculata: mater intacta: mater incorrupta: mr̃ regis eterni: mater saluatoris: alma redẽptoris mater: pris ancilla. Gaudia matris habens: cum virginitatis honore: Nec primã simi lem visa est: nec habere sequẽtem. Itẽ stella maris. stella matutina. rutilãs semper clara. Item filia sion. filia que genuit patrem suum. Itẽ porta felix clausa que nõ aperietur. Item tabernaculum sanctificatum. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus.

¶ In quinto articulo erat vidẽdũ de verbo incarnato: videlȝ quare sine viro cõceptũ? quare natum et passum? et ad quem finem? Respondeo

Pro charitatis ostensione.
Pro superbie condemnatione.
Pro hominis exaltatione.
Pro infirmitatis curatione.
Pro nostre redemptionis completione.

¶ Primo dico ꝓ ostẽsione diuine charitatis ad nos. iuxta apl'm dicentẽ Ephes.ij. Propter nimiã charitatẽ qua dilexit nos &c. Hugo de sancto victore. Magnã vim habes o charitas. tu sola deũ trahere potuisti de celo ad terrã. o φ̃ forte vinculum tuũ: quo deus ligari potuit: & hõ vinculũ iniquitatis dirupit. nescio q̃d magis laude tua dignuȝ referre possum: φ̃ φ deum de celo ad terram traxisti: et hominem de terra leuasti. ¶ Secũdus finis ꝓ superbie cõdẽnatione. Erat em̃ grãde malũ superbia. quod malũ in genere humano grauẽ induxit infirmitatẽ: nec curari poterat aliqualiter: nisi a medico celesti: q̃ medicinã ꝓpinaret celestẽ: ideo de celo magnus venit medicus. ¶ Tertius finis ꝓ hoĩs exaltatione. nã homo duas in se magnas habet dignitates. Unã hȝ ex parte aĩe/imaginẽ et similitudinẽ dei. corpus vilissimũ et aĩaȝ nobilissimã. Ex parte dei habet aliam nobilitatẽ: qm̃ deus factus est homo. qñ verbũ caro factum est. Et ex ista parte homo nobilior est angelis: et dignissima creaturarũ. ¶ Quartus finis cura nr̃e infirmitatis. Siquidẽ caro sanissima christi nostrã carnẽ sanauit infirmã. Nã cãtamus. Btũs autor seculi: seruile corpus induit: vt carne carnẽ liberans: ne perderet quos condidit. ¶ Quintus finis &c. quippe deus fecit hoĩem cõpositũ ex anima et corpore. aĩa beatificatur vidẽdo diuinitatẽ. vt ergo homo esset particeps beatitudinis: deus factus est hõ. vt sicut aĩa beatificatur vidẽdo diuinitatẽ: ita corpus vidẽdo xp̃i humanitatẽ oculis corporalib9. Legitur in vitaspatrũ: φ quidã vir sctũs veniẽs ad mortẽ quasi ad vltimũ punctũ: sic dicẽs fortiter risit. Nollẽ esse angelus: qm̃ deũ video in forma humana: quam si essem angelus: non viderem.

Secunda pars.

¶ Secundus articulus

principalis nostri thematis super secũda parte. Et habitauit in nobis. Esaie. xj. Habitabit lupus cũ agno: et pardus cum hedo accubabit. Uitulus & leo et ouis simul morabũtur &c. Ista aĩalia adinuicem contraria: figurabant φ in incarnatione & natiuitate ista cõtraria simul habitare debebant. vtpote

Deus et homo.
Mater et virgo.
Panis et fames.
Mors et vita.
Pauper et diues.
Uirtus et infirmitas.
Maiestas et liuor.
Dominus et seruus.
Factor et factura.
Creator et creatura.

Habitabũt simul vitulus agnus et leo et pardus. Agn9 ĩ natiuitate. vitul9 in passione. leo in resurrectione. pardus cũ saltu in ascensione. Si quis curiose querat a xp̃o sicut q̃siuit sctũs andreas. Rabbi vbi habitas? Potest respondere habito cõiter in celo. in celestibus regnis. in sacramẽto altaris: in maria ꝟgine. hic habitabo: qm̃ elegi eã. vel habitabit in nobis psona filij in humana natura. vidim9 gloriã eius. hoc est dictu. in xp̃o hodie nato vidimus aliqua que nũφ̃ in aliquo alio hoĩe visa fuerũt: q̃ faciũt ad gloriã. que recitat beatus Bern. in quodã sermo. sup Cañ. Angelus nunciat: virtus obũbrat: supuenit spiritus: virgo cõcipit: virgo parit: virgo cre

ditur:virgo pmanet.q̄s nō miraṫ? Nasci
tur verbū infans.ibi agnoscit longitudo
breuis:latitudo angusta:lux non lucens:
aqua sitiens:panis esuriēs. Ista glīa quā
vidim⁹:est glīa quasi vnigeniti a patre.i.
vidim⁹ gloriā: quā decet habere filiū dei.
Uel sic. per hoc ꝙ verbū caro factū est:et
habitauit in nobis:meruimus videre glo
riā dei. Ad quā gloriam ꝛc.

¶ In festo natalis dñi. Sermo.ij.

A Hoc vobis signū
Inuenietis infantē pānis
inuolutū: et positū in prese
pio. Luc.ij. In antiquo te-
stamēto fuit olim consuetu
do p̄sertim in populo iudeoꝝ:ꝙ qñ alicui
psone narrabaṫ aliqđ nouū admirādū:il-
la psona merito petebat ab illa psona q̄ti
nus de nouo mirādo fidē credulā adhibe
ret. De hoc sunt varie scripture sicut Exo.
iij. c. vbi legiṫ ꝙ deus apparuit moysi in
mōte sinai.et dixit ei. Uade ad pharaonē
regē egypti:ꝛ dic ei vt dimittat populum
israel. Cui moyses. dñe non credet mihi.
Cui deus.credet.q: tu facies signa miran
da corā eo.et si nō vult credere:signa sal-
tē credet ꝛc. Itē Gen.ix. vbi legitur/ꝙ qñ
deus nūciauit noe:ꝙ ipe esset pacificat⁹:
et iā ampli⁹ nō esset diluuiū: Noe postula
uit signū.et de⁹ ad eū. Arcū meū ponā in
nubib⁹ celi: et erit signū federis inter me
et inter terrā. Itē legiṫ Judicū.vj.cū fuis
set nunciatū gedeoni:ꝙ ipse liberaret po
pulū de manu madian: ille signum a dño
postulauit:et fuit sibi datū in vellere. Itē
Esa.xxxviij.legiṫ ꝙ cū propheta nūciasset
ezechie regi: ꝙ nō moreretur de illa infirmi
tate:imo viueret p.xv.annos:ipse de hoc
postulauit signū:ꝛ fuit sicut petiuit datū.
Incarnatio filij dei/ꝛ natiuitas eius s̄m
carnē/fuerūt q̄dā mirāda opa reuelata di
uersis psonis per angelū gabrielē p̄ser-
tim pastorib⁹ vigilātibus:quib⁹ dixit. An
nūcio vobis gaudiū magnū ꝛc. q̄b⁹ dedit
signū hui⁹ opis di. Hoc vobis signū ꝛc. ꝛ
nō solū hoc signū fuit datū p angelū: im-
mo alia multa signa fuerūt ōnsa:q̄ figura
bāt opus mirādū superi⁹ noiatū. vtpote
Moysi qui vidit rubum ardentem.
Jacob qui vidit scalā celum attingentē.
Josue qui vidit solē in celo persistentē.
Ezechie qui solem vidit retrogradantē.
Aaron qui vidit virgā fructū producētē.
¶ Primuz signū rubus. legiṫ Exod.iij. ꝙ B
moyses vidit arborē: que ardebat:ꝛ nō cō
burebaṫ nec cōsumebaṫ:ꝛ dixit. vadā ꝛ vi
debo visionē hāc magnā. Magna fuit vi
sio ista atq3 mirabilis:ꝙ arbor arderet: ꝛ
nō cōbusta maneret. Arbor ista hūanitas
xpi. ignis ī arbore/diuinitas ī hūanitate
q̄m simł iūcta fuerūt in psona filij dei. di-
uinitas nō cōsumpsit humanitatē:immo
vtraq3 diuinitas ꝛ humanitas ī suo esse:
in sua itegritate pmāserūt. nec hūanitas
ꝯuersa est in diuinitatē. nec ecōuerso. sed
hūanitas ē assumpta a v̄bo dei. Alio mo
do pōt exponi vt arbor sit virginitas ma
rie. ignis cōceptio filij dei vel maternitas
marie:ꝛ illa nō cōbussit virginitatē: imo
māsit semp mater ꝛ virgo. fuit em̄ ipa s̄m
Bernardū habēs gaudiū matris cū virgi
nitatis honore. Ista sunt magna signa vt
dicaṫ fidelib⁹. hoc vobis signuz. ipse dñs
dabit vob̄ signū. Ecce v̄go pci. ꝛc. Esa.vij.
¶ Secundū signum de scala ostēsa iacob. C
Gen.xxviij. q̄ vidit scalā in somnis cū gra
dibus: q̄ attingebat ad celū:ꝛ angeli ascē
debant p scalā ꝛ descēdebāt. Scala ista fi
gurabat sctā3 incarnationē: vbi sunt due
virge sicut in scala: deitas ꝛ humanitas.
Gradus sunt multe gñatiōes: q̄ precesse-
runt natiuitatē dñi nostri iesu xpi nūero
quadragintadue: sicut recitat euāgelista
Mat.j. Liber gñatiōis iesu xpi. Abraam
genuit ysaac ꝛc. vsq3 ibi. Jacob genuit io
seph virū marie: de qua nat⁹ est iesus qui
vocaṫ xps. Ista scala attingit a terra vsq3
ad celū. lōgitudo ab hūanitate vsq3 ad di
uinitatē. hūanitas in terra ꝛ de terra: sed
diuinitas in celo. Per istā descēdūt ange
li sancti: et sunt nobis familiares plus ꝙ
ante. presertim gabriel: qui tot et tantas
ex parte dei cōpleuit legationes ascendē-
do et descendendo. vnde Beda in homel.
Nusꝙ in veteris testamēti serie reperim⁹
angelos q̄ tā sedule apparuere patribus.
¶ Tertium signum Josue. x. vbi legitur D
ꝙ ad preceptum iosue principis stetit sol
in medio celi sine motu spacio vnius diei
donec populus fidelis deo/de hostib⁹ in-
fidelibus triumphasset. Sol xps. celū vir
go maria vbi stetit. Uel celū iste mundus
vbi etiam stetit. vel sepulcrū vbi etiam ste
tit sol iusticie xps deus noster.

In maria stetit sol spacio.x.mensium.
In mundo stetit spacio.xxxiij.annorum.
In cruce stetit spacio triū horarum.
In sepulcro stetit spacio.xl.horarum.

Stabit sol iste in celo empyreo in perpetuū.et in medio aeris stabit in iudicio generali cum ostensione signoꝝ.i.plagarum que signa apparebunt in corpore xpi.

¶ Quartū signū scriptū est.iiij. Reg.xx. ⁊ Esai.xxxviij.vbi legitur ꝙ in horologio regis achaz repertum est ꝙ sol retrocesserat per decem lineas:in signū curationis regis ezechie.qđ signum ipse ezechias petierat a propheta. Horologiū ꝟgo maria in qua cāpane ante aduentū filij dei dulcissime sonuerūt. Prima campana sonuit qn̄ virgo angelo presentauit castitatē virgineā dī. Quomodo fiet istud:qm̄ virum nō cognosco. Scđa cāpana qn̄ maria dixit angelo. Ecce ancilla dn̄i.quia tūc p̄sentauit grandē humilitatē. Tertiā campanam pulsauit qn̄ dixit: Fiat mihi secūdū verbū tuū.qr tunc presentauit angelo fidē et credulitatē. Hoc facto xp̄s sol iusticie retrocessit decem gradibus:quibus se humiliauit in ista incarnatione:vt sit primus gradus.

Deus homo factꝰ.⁊ fuit magnꝰ descēsus.
Creator factus est creatura.
Dn̄s factus est seruus.
Immortalis factus est mortalis.
Eternus tēporalis.
Iudex oīm voluit iudicari.
Redēptor voluit captiuari.
Panis esuriuit.
Fons sitiuit.
Nutritor voluit educari.

Vel ꝑ istos gradus possumus intelligere nouē ordines angeloꝝ:infra quos oēs descēdit iste sol:vsq3 ad decimū qui est humana natura. Innoua signa:⁊ imuta mirabilia. Eccli.xxxvj.

¶ Quintū signū de ꝟga aaron:de q̄ Nūe. xvij.que sicca floruit:⁊ fructū ꝓduxit: est magnū ⁊ mirabile signū. Virga ista figurat ꝟginē genitricē dei. vnde cantamus.
Stirpe iesse virgā ꝓduxit:virgaq3 florē:
Et super hūc florem requiescit spūs almꝰ
Virgo dei genitrix virga est:flos filiꝰ eiꝰ.

¶ Hic querit qualis fructꝰ fuit:quem ista ꝟgo miraculose ꝓduxit: Fuit em̄ amigdalū. Arbor amigdalꝰ ꝓducit fructū amarū et dulcē. qualis fructꝰ iesus xp̄s. fructꝰ benedictus.dulcis fructus. presertim ī ista die in qua die melliflui facti sunt celi.oīa dulcia. Ista die fons rome per totū diem ꝓduxit oleū abūdāter.vinea engaddi balsamū.ergo iste fructꝰ dulcis ī natiuitate: amarꝰ in passione. Vel fructꝰ iste dulcis: imo dulcissimꝰ erit iustis:amarꝰ iniustis.

Dicat ergo mater ꝟgo signa mirabilia fecit apud me altissimꝰ. Magnū signū maternitatis. signū ꝟginitatis. signū humilitatis.et multa alia signa.et vnū aliud signū de quo Apoc.xij. Signū magnū apparuit in celo. Mulier amicta sole ⁊c. In celo.i.in eccl'ia militante/apparuit magnū signū. Mulier amicta sole.i. xp̄o qn̄ fuit indutus etiā filius dei de purissimis sanguinibꝰ istius mulieris veste cōtexta in vtero ꝟginis virtute spūsscti. vel mulier amicta sole iusticie.ornata et decorata. et luna sub pedibꝰ eius:oīa terrena et trāsitoria sub affectibꝰ eius. Corona stellarū duodecim. duodecī priuilegia q̄ ipsam ornant:que ſm Bern̄.sunt ista. nobilis genere/ex semine dauid ⁊ abrae: orta de tribu iuda ⁊c.angelica salutatio:sctīficatio in vtero matris:filij dei conceptio: et ista quattuor sunt ex parte dei:sed non (alia q̄ttuor.
Mansuetudo pudoris.
Deuotio humilitatis.
Magnanimitas credulitatis.
Martyrium cordis.

Ista quattuor ex parte anime. Sed ex p̄te corpis alia q̄ttuor. p̄mū ꝟgītas p̄mitiua sine corruptiōe. scđm sine grauamine grauida. tertiū sine dolore puerpera. quartū super angelos sublimata.

¶ Sextū signum ⁊ mirabile fuit de porta clausa:quā vidit ꝓpħa ezechiel. Ezechi. xliiij. Vidi inq̄t portā in domo dn̄i clausā. Ista porta figurabat ꝟginē mariam. felix celi porta fuit maria: ꝑ quā fuit fidelibꝰ ianua paradisi aperta. sed ipsa semꝑ fuit porta clausa:vtpote intacta ⁊ semꝑ ꝟgo. Vir nō trāsibit ꝑ eā. hoc est dictu non ꝯcipiet ex virili semine. dn̄s deꝰ introibit ꝑ eā. magnꝰ dn̄s et laudabilis valde. spūs sctūs intrabit.i.corpꝰ xp̄i sctīssimū formabit ī vētre mr̄is sue. Nō solum ista porta clausa:imo hortꝰ ꝯclu. fōs signa. Cāt.iiij. Descēdi inq̄t spōsus ī hortū meū.i. ꝟginē carnē assumēdo. Cāti.vj. Hortꝰ ꝯclusus ꝑ ꝟginitatē. vel hortꝰ ꝯclusus ne male bestie.i.demones.vl' vitia q̄liacūq3 seu:tēta

tiones aliq̄ subintraret. fons signat⁹. Ab isto fonte haurit pctōr veniā: iust⁹ grāz: eger curationē: captiu⁹ redēptionē: āgeli leticiā: filius dei carnis substantiā. ¶ Pastoribus ergo postulātib⁹ signū ad modū iudeoꝝ: q: iudei signa petūt. j. Corīth. j. angelus respōdit. Hoc vobis signū: inuenietis infantē positum in p̄sepio. vbi tria ostenduntur.

Prio puritas inocētie. inuenietꝭ infantē
Scdo pauptas idigētie. pānis iuolutū.
Tertio hūilitas obediētie. positū i p̄sepio

¶ Quātū ad primū i infante designat puritas innocētie: q: infantes sunt cōiter in puritate: ⁊ innocētes. Et oīa cōcurrentia in ista natiuitate sunt pura: immo purissima. purus spūssanct⁹ q̄ corpus formauit: purus filius/ q̄ nascēdo matrē non violauit: purus angelus/ q̄ matrē hūiliter salutauit: pura mater quā pctm̄ non maculauit: purus baptista q̄ puerū demōstrauit: purus euāgelista q̄ matrē adoptauit: purus ioseph q̄ infantē educauit: pura stella que regib⁹ ducatū prestitit. Hec om̄ia sunt signa patentia istius puritatis.

¶ Scdo ostēditur paupertas ⁊c. Pannis inuolutū. O quāta pauptas. i aliena domo natus: in aliena domo cōuersatus: in alieno sudario inuolutus: i alieno tumulo sepultus. Inuenietis infantē pānis inuolutū. vnde venerabil' Beda. Qui totū mūdū varie fecit ornatū: in pānis vilib⁹ inuoluit vt nos stolā primā recipere valeamus. per quē om̄ia facta sunt: pedes ⁊ man⁹ astringunt: vt man⁹ nostre ad op⁹ bonū exercēde: pedes sint i via directi. O deus meus. inuenietis infantē pānis inuolutū. Nota quāta sumptuositas edificioꝝ. positū in p̄sepio. Ipse nec p̄ciosam vestē elegit: nec sumptuosam: sed ꝓ purpurea veste regali elegit pannū: ꝓ domo presepe. Beda. Nascit in aliena domo: vt nobis in domo patris māsiones multas prepararet. vel nascit in aliena domo: vt nobis domū paret in paradiso. Ad quam domum nos perducat ⁊c.

¶ In natiuitate domini. Ser. iij.

Paruulus natus est nobis: ⁊ filius datus est nobis. Esa. ix. c. et in officio presentis solēnitatis verbū assumptū scribit. Sctā mater ecclesia/ hodie facit festū natiuitatꝭ filij dei ꝯm carnem: qua natus est corpaliter ꝯm carnez ex matre. s. virgine gloriosa de qua puer ⁊ puerulus natus est nobis: ⁊ fili⁹ dat⁹ est nobis: vt thema dicit. ¶ Pro cui⁹ declaratione est notādū ꝯm pħm: ⁊ recitat a sancto thoma in multis. q. xxxvj. ar. v. in corpore: ꝙ oīs manifestatio hꝫ fieri per media magꝭ nota. nā sicut manifestatio syllogistica fit per ea q̄ sunt magis nota ei cui est aliq̄d manifestandū. Nā cōclusio semper demōstrat per p̄missas: quas oportet esse magis notas. Nāqꝫ hec ꝯclusio. digitus est minor manu: manifestat ꝑ duas syllogisticas ꝓpositiōes manifestissimas scꝫ oē totū est maius sua pte. man⁹ est totum respectu digiti. Ex istis duabus ꝓpositionib⁹ ꝓponit ista cōclusio. ꝙ digitus est minor manu. Ita manifestatio q̄ fit ꝑ signa dꝫ fieri ꝑ ea q̄ sunt familiaria illis q̄b⁹ māifestat. Ad ꝓpositū/ xp̄i natiuitas glīosa fuit reuelata ⁊ manifestata tripl'r.

Primo per propheticā reuelationem.
Scdo per angelicā annunciationē.
Tertio per celicam apparitionem.

In istis modis fuit reuelata ⁊ manifestata xp̄i natiuitas ꝑ media magis nota.

¶ Primo per ꝓpheticā reuelationē. ⁊ hoc per media magis nota. manifestū est eñ ꝙ viris iustis ⁊ ꝓphetis est familiare et cōsuetū instinctu spūssancti doceri in scītudine absqꝫ signoꝝ sensibiliū demōstratiōe nature. s. ꝑ spm̄ ꝓphetie. In reuelatione eñ ꝓphetica mouet mens ꝓphete a spiritusctō. sicut instrumentū deficiens tenet respectu principalis agētis. mouet aūt mens ꝓphete nō solū ad ꝓphetizandū: sed etiā ad aliq̄d loquendū vl' ad aliquid faciendū: ⁊ q̄nqꝫ quidē ad om̄ia tria simul: q̄nqꝫ ad duo hoꝝ: q̄nqꝫ ad vnū. ⁊ sic mēs ꝓphete Esaie mota fuit a spūsancto non solū ad ꝓphetizandū: sed etiā ad loquendū ⁊ ad manifestandū xp̄i natiuitatem. ⁊ hoc fuit sibi reuelatū ꝑ media magis nota. s. per instrumentū spūssancti.

¶ Scdo fuit annunciata seu manifestata per angelicā enūciationē: ⁊ hoc pastorib⁹ Luc. in. c. ij. Apparuit angelus cū magno lumine dicēs. Euāgelizo vobis gaudiuꝫ magnū ⁊c. Ista manifestatio etiā fctā fuit per medium magis notuꝫ pastorib⁹: qui erant iudei ꝯm illud Act. vij. Accepistis legem in dispositione angeloꝝ.

¶ Tertio sicut manifestata gentibus per celicā apparitionē. Nā reges ī die natiui tatis habuerūt visionē: ⁊ apparuit eis stel la in oriēte: que eos perduxit vsqꝫ ad xp̄m Et hec etiā manifestatio facta fuit p me dia magis nota. Gētiles autē et maxime astrologi cōsueti sunt stellarū cursus aspi cere: ⁊ iō per stellā est eis magis manifesta ta xp̄i natiuitas. Et ideo concludit ꝙ pro phetis et viris iustis vt Esaie symeoni et aaron manifestata est xp̄i natiuitas p in teriorem instinctū spūsācti ſm illud Luc. ij. Responsum acceperat symeon a spiri tusancto nō visurū se mortē nisi prius vi deret xp̄m dn̄i. Pastoribus autem magis tanꝙ rebus corporalibus deductis mani festata est xp̄i natiuitas p acceptiones vi sibiles. Et qꝛ natiuitas nō erat pura ter rena: sꝫ quodāmodo celestis: ideo p signa celestia vtrisqꝫ xp̄i natiuitas reuelat. vt Augu. dicit in sermone de epĥia dn̄i. Ce los angeli habitāt et sidera norūt: vtrisqꝫ celi enarrāt gloriā dei. Rationabiliter au tem pastoribus tanꝙ iudeis apud quos frequenter facte sunt apparitiones: reue lata est xp̄i natiuitas per angelos. magis aūt consuetis in consideratione celestium corporum manifestata est per signū cele ste. Et ratio huiꝰ est: vt dicit Chryso. quia per cōsueta eis dn̄s vocare eos voluit. Et qꝛ Esaias ꝓpheta spiritu ꝓphetie motꝰ atqꝫ illuminatus vidit pueri iesu natiui tatē tēporalē: licꝫ in re futurā: in spiritu tū prophetie/ ⁊ per reuelationē vidit eam tanꝙ factā et preteritā: iō tanꝙ nuncius precurrens ad denunciandū bona opera (al's bona noua) manifestauit eis xp̄i na tiuitatem dicens. Paruulus natꝰ est no bis: et filius datꝰ est nob. qđ fuit thema. In quibus verbis de xp̄o nouiter nato/ duo breuiter notant seu demonstrantur iuxta thematis partes duas.

Primo exēplū ꝓfundissime humilitatis. quia paruulus natꝰ est nobis. in prima thematis parte.

Secundo donū perfectissime charitatis. quia filius datus est nobis. in secunda thematis parte.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ ostēdi tur de iesu xp̄o nouiter nato exēplū ꝓfun dissime humilitatis; cū dꝛ. paruulus na tus est nobis. in prima thematis parte. Pro q̄ notādū ꝙ genꝰ hūanū hereditatē paradisi et regnū celoꝝ pdidit ꝓpt pctm̄ p̄mi parētꝫ: qđ fuit pctm̄ supbie et inobe diētie ⁊ rebellionis ꝯ dn̄m: ꝓpter qđ vul neratū stetit. ⁊ ꝓ glīa recuperāda: ⁊ quia contraria ꝯrijs curant: nō poterat genus humanū ab hͦ vulnere curari: nisi medica mine humilitatis. et qꝛ filius accepit car nē vt nos ab hoc vulnere sanaret: iō vo luit nasci paruulꝰ in exemplū ꝓfunde hu militatis. Et iō dicit rabanꝰ totā hāc cō cludēs snīam. Desideriū em̄ vult empla strū (al's exēplar) humilitatis sanare. par uulꝰ magis dꝛ hic ꝓpter hūilitatē ꝙ ꝓpt etatē. hec ille. Et qꝛ p humilitatē genꝰ hu manū habebat liberare: fecit se exemplar hūilitatꝫ. nā in se habuit hūilitatē. Disci te a me qꝛ mitis sū ⁊ hūilis corde. Mat. xj. Itē matrē elegit humilē: qꝛ respexit hu mili. ancil. sue ⁊c. Luc. j. Et cū essem par uula placui altissimo. Itē dilexit humili tatē: qꝛ dixit. Sinite puulos ⁊ nolite eos ꝓhibere venire ad me: taliū est em̄ regnū celoꝝ. Mat. xix. Sup quo dicit Hierony. Nō ait istoꝝ: sed taliū: vt ostēdat nō eta tem reqrere: sed mores: ⁊ ipse his q̄ siľem hūt innocētiā et simplicitatē. Itē humili tatē docuit. Nisi cōuersi fueritis ⁊ efficia mini sicut paruuli: nō intrabitis ī regnū celoꝝ. Matthei. xviij. Propter hoc igitur paruulꝰ natꝰ est nob: vt exēplū esset hūili tatis. Circa cuius natiuitatē tres pertra ctabo questiones.

Prima questio est quare paruulus natus est nobis.

Secunda questio quo tempore natus est nobis.

Tertia questio in quo loco natꝰ est nob.

¶ Dico primo ꝙ prima qđ est de iesu xp̄o nato/ q̄re paruulꝰ natus est? prima rō est ne terreat pctōres sicut in pricipio: sed fa cilr pdēnaret sicut puer puulꝰ quē ꝓ nihi lo cōdēnauit ante īcarnationē. dicebat ei pctōr Gen̄. iij. Uocē tuā dn̄e audiui et ti mui: ⁊ abscōdi me. Sed post incarnatio nē ꝓ pomo ad modū pueri pōt placari: si cut ꝓ pomo offensus fuit: hāc legē. s. de facili cōdēnare: ad hͦ venit iste puer puu lus. nā de eo scribit Ezech. xviij. Quacū qꝫ hora ingemuerit pctōr oīm iniqtatum eiꝰ nō recordabor ⁊c. Scđa rō est: vt cuꝫ eo possemꝰ bene negociari. nam qn̄ puer

parvulus est mercator: meli⁹ forum habꝫ
homo de mercibus. Sic añ incarnationē
null⁹ poterat habere forū bonū a deo: qꝛ
quātūcūqꝫ darent nō poterāt emere para
disum. Sed postea ꝙ nat⁹ est puer puul⁹:
q̄si pmittit se decipi. et hͦ petebat dauid
vt cū puero paruulo haberet emere: di. ī
ps̄. lxxxv. Da īperiū tuū puero tuo: ꝛ sal/
uū fac filiū ancille tue. Et iō iste puulus
quasi ꝑ nihilo vendit regnū celoꝝ dicēs.
Penitētiā agite: appropinq̄bit eñ regnū
celoꝝ Mat. iij. ꝛ. iiij. ꝛ dic̄ dd̄. Pro nihilo
saluos facies illos. ps̄. lv. Tertia rō est: vt
nos magnos faceret: q̄ erat immensus fa
ct⁹ est puul⁹. ad phil. ij. Qui cū in forma
dei esset ꝛc. sed semetipm̄ exinaniuit for/
mā serui accipiēs. et q̄ erat altissim⁹ fact⁹
est infim⁹. q̄ inestimabiliter sapiēs factus
est hūilis. hui⁹ puuli natiuitas ī sublimi/
tate erit. Esaie. ca. vij. dic̄. Ecce virgo cōci/
piet: ꝛ pariet filiū ꝛ vocabit̄ nomen eius
emanuel. i. nobiscū de⁹. Qd̄ dꝛ de⁹ ptinet
ad sublimitatē paruuli. qd̄ dꝛ nobiscum/
ptinet ad natiuitatꝫ humilitatē. fact⁹ est
ergo puul⁹. O magnū ꝑ te fecit: cū ꝑ te
manifestādo ꝛ magnificādo se fecit puū.
magnificet̃ aīa tua dñꝫ q̄ tibi fec̄ magna
q̄ potēs est. Et iō dicit dauid in ps̄. xxxiij.
Magnificate dñm mecū. et Deute. xxxij.
Date magnificētiā deo nostro. ꝛ ps̄. cxxv.
Magnificauit dñs face. nobi. et apl's ad
Rom. viij. Quos iustificauit illos et ma/
gnificauit. Nat⁹ est nobis puul⁹ iste. Nō
fecit taliter alij creature vt ei vel ꝑ ea na
sceretur. non fecit hoc soli vel lune: non
angelis bonis vel malis. Non ei angelos
apphēdit: sꝫ semē abrae apphēdit. Heb.
ij. Iō eñ hō ante incarnationē minor erat
angelis: sed post incarnationē fact⁹ ē ma
ior angelis. ita vt angeli adorēt naturaꝫ
hūanā a xp̄o assumptā. ꝛ ī hͦ mīstū magni
ficatur hō. Adorate eū oēs angeli ei⁹. scri
bitur in ps̄. xcvj. Et iō admirat̄ dauid di.
Quid est hō ꝙ memor es ei⁹: aut fili⁹ ho/
minis: qꝛ visitas eū? Minuisti eū paulo/
minus ab angelis ꝑ naturā. glīa ꝛ hono
re coronasti eū. s. ꝑ incarnationē singula
rē eleuās eū ꝛ exaltās ꝯstituisti eū sup opa
manuū tuaꝝ. carnē assumēdo. Et iō btūs
Augu. in quodā s̄mone ꝯsiderās qūo hō
fact⁹ est ꝛ eleuat⁹: dicit. Vide hō qd̄ ꝑ te
fact⁹ ē de⁹. doctrinā tāte hūilitatis agno
sce in nō loquēte doctore. Per supbiā ce/
cidit hō; ꝛ per humilitatē subleuandus
erat. Itē etiā idē Augu. in sermone. Tm̄
te ꝑcessit humana supbia vt te nō posset
nec hūilitas subleuare. Dicā nat⁹ est par/
uus corpe. puulus. i. plusꝙ hūilitate cū
s̄m deitatem imensus esset ꝛ crescere nō
posset: p viā tn̄ humilitatis creuit. ꝛ qūo
crescere possum⁹ ondit. Estote ergo puuli
ꝑ humilitatē: vt crescatis sicut xp̄s in exē
plū humilitatis. Natus est paruulus no/
bis. Et hoc de prima questione.

¶ Scd̄a qō est quo tpe natus est nobis?
Rndet̄ tpe octauiani Augusti. xlij. anno
imperij sui. Et hͦ ꝑpter ꝯuenientiā rei: vt
p vniuersalē iurisditionē augusti designa
ret̄ vniuersale dñiū xp̄i: de q̄ ps̄. Et dña/
bit̄ a mari vsqꝫ ad mare. Itē sic ille auxit
romanā rēpublicā: sic xp̄s eccl'iaꝫ. Tria ei
in regno cesaris augusti fiebant: q̄ ꝯditio
nes regni saluatorꝫ indicabāt: ꝛ sunt ista.
Primo subiectionē suā ꝑfitebantur.
Secundo describebantur.
Tertio pacis abundantia fruebant̄.

¶ Primo subiectionē suā ꝑfitebant̄. sub
iecti eñ ipsi⁹ subiectionē ꝑfitebant̄ soluē
tes numū argēteū imaginē ꝛ suprscriptio
nē reg habētē ꝛ. x. numos vsuales valētē
dicebat eoꝝ q̄libꝫ offerēs denariū. Ego ꝑ
fiteor me esse subiectū romano imperio.
Scd̄o describebāt̄: nāqꝫ ꝓsules missi a ce
sare p vniuersū mūdū: describebāt oēs il/
los: q̄ ꝑfitebant̄: ꝛ pecuniā cesari defere/
bāt: ꝛ nūerū scriptoꝝ subditoꝝ quē defere
bāt: ondebāt: vt scire possꝫ nūeꝝ regionū
ciuitatū villarū ꝛ p̄riarū sibi subditoruꝫ.
Tertio pacꝫ abūdātia fruebant̄. Añ aduē
tū xp̄i mortu⁹ est alexāder: qui monarcha
fuit ī oriēte: ꝛ successores īceperūt se adin
uicē oppugnare. ita ꝙ nō erat de regiōe
ad regionē trāsit⁹. Sꝫ. xij. ānis circa nati
uitatē dñi: fuit tāta pax in vniuersa terra:
vt ad litteram videretur impletum illud
Esa. ij. Conflabūt gladios suos in vome/
res: ꝛ lāceas suas ī falces. Professio sub/
iectiōis attestabat̄ potētie xp̄i. sapientie
descriptio. pax bonitati. que tria saluator
habuit in summo. Ipsi data est oīs ptās
in celo et ī terra. Mat. vlti. In ipso enim
sunt oēs thesauri sapiētie ꝛ sciētie dei ab
scōditi. ad Colos. ij. Dat⁹ est ei etiā spūs
nō ad mēsurā. Io. iij. In q̄ docemur mo
raliter ꝙ nr̄ paruul⁹. s. xp̄s ibs hodie nat⁹
vult ꝛ reqrit ista tria a suis subditꝫ. Prīo
ei⁹ dñium libere ꝯfiteri. Ro. x. Corde cre/
dit̄ ad iusticiā; ore aūt ꝯfessio, fit ad salutē

Uult aũt vt profitendo offerãt seipsos nu
mos dei cũ imagine non fracta per pctm̃:
et cũ scriptione grẽ valẽtem decẽ numos
visuales.⁊hoc implendo decẽ p̃cepta.Ter
tio ipse hos tales sic ꝓfitẽtes in eternita
te describit ẽm illud Luc.x. Noĩa vr̃a scri
pta sunt in celis. Tertio facit pacem.ipse
eñ est princeps pacis.Esa.ix.Erat eñ dis
cordia inter deũ ⁊ hominẽ ꝑpter precepti
dati hoĩ trãsgressionẽ.et erat discordia in
ter hoĩes ⁊ angelos.nã sicut dicit Grego.
ꝙ eramꝰ extranei a deo:extraneos nos an
gelos deputabãt. sed hec oĩa pacificauit
paruulus hodie nascẽs.Coloß.i. Pacifi
cans per sanguinẽ crucis eius siue que in
terris:siue que in celis sunt.Ephes.ij.Ip
se est pax nostra qui fecit vtraq; vnum.scʒ
deũ et hominẽ: ⁊ duos populos in vnum
congregauit ⁊c.
¶ Tertia questio est vbi natus est paruu
lus iste. Pro quo notandũ ꝙ circa locum
dñice natiuitatis videnda sunt tria.s.
Ciuitas.
Domus.
Reclinatorium.
¶ Ciuitas fuit bethleẽ:q̃ interp̃tat̃ domꝰ
panis.⁊ xp̃s ẽ panis viuꝰ q̃ de celo descẽ
dit.Et nota ꝙ xp̃s natꝰ fuit in bethleem:
nutritꝰ in nazareth:⁊ mortuꝰ ĩ hierl̃m.ad
dandũ nobis doctrinã / ꝙ q̃libet dʒ nasci
ĩ pnĩa:nutriri ĩ iusticia: mori ĩ ꝯtẽplatio
ne eterna.Status pnĩe notat̃ in bethleẽ:
interpretat̃ eñ domus panis vt dictũ est.
scʒ lachrymarũ de q̃ ps̃.Cibabis nos pa
ne lachrymaꝝ.⁊ fuerũt mihi lachryme pa
nes die ac nocte.Statꝰ iusticie nota p na
zareth.interpretat̃ eñ sanctꝰ flos propter
florigerã cõscientiã:de qua Cañ.i. Lectu
lus nr̃ floridus.Statꝰ cõtẽplationis no
tat̃ p hierl̃m:q̃ interpretat̃ visio pacis: qr
cõtẽplãtes remoti a tpaliũ curis:⁊ intẽti
pacis eternitati moriũtur seculo huic. ad
Coloß.iij. Mortui estis:⁊ vita vr̃a abscõ
dita est cum christo.
¶ Domus natiuitatis fuit diuersoriũ. scʒ
platea vacua inter duos vicos:habẽs in
troitũ ⁊ exitũ ad vtrũq; vnũ:⁊ erat ꝑpter
intẽperiem aeris coopta:vt in diebꝰ festi
uis ibi cõuenirẽt ad fabulandũ:vel qr di
uersa hʒ officia. Et dicit Chrys. ꝙ ꝑpter
multitudinẽ eoꝝ q̃ ꝯueniebãt causa faciẽ
di professionẽ: non inuenerũt maria et io
seph domũ nec hospitale:sʒ nocte illa mã
serũt ĩ diuersorio,ibi peperit virgo maria:
et dictũ puerũ in presepio reclinauit. In
hoc dat̃ nobis doctrina ꝙ ĩ diuersorio na
scit̃ xp̃s.i.in via:qm̃ ad hoc venit in mun
dũ:vt fieret nobis via ad paradisum.vn
de ait Iob.xiiij.Ego sum via ⁊c.vel vt do
ceat nos in hoc mũdo diuersoria querere
nõ palatia fabricare. vñ pbs. Cõmorãdi
nobis natura diuersoriũ non habitaculũ
dedit.vñ Esa.v. Ue q̃ cõiũgitis domũ ad
domũ:⁊ agrũ agro copulatis.
¶ Reclinatoriũ pueri paruuli fuit p̃sepe
vile ⁊ luteũ.vñ et reclinauit eũ in p̃sepio:
vbi dicit Chrys. O si mihi liceret illud p̃se
pe:in q̃ dñs iacuit.⁊ nos xp̃iani p honore
tulimꝰ lutũ:⁊ posuimꝰ argẽtũ:sʒ mihi pre
ciosius illud est.ꝙ ablatũ est argẽtũ et au
rũ miret̃ gentilitas.xp̃iana fides miret̃ il
lud luteũ p̃sepe: qr in isto p̃sepe natꝰ est q̃
aurũ cõdẽnat et argẽtũ.nõ cõdẽno eos q̃
honoꝝ cã fecerũt:nec illos cõdẽno qui in
tẽplo fecerũt vasa aurea:sed admiror do
mũ q̃ creator est mũdi:nõ inter aurũ et ar
gẽtũ nasci: sed in luto positus est supra fe
nũ inter bouẽ et asinũ: quos forte ioseph
duxerat secũ.bouẽ ad vendẽdũ:⁊ asinum
ad portãdũ spõsam pregnãtẽ iuxta vatici
niũ Esa.i.c.Cognouit bos possessorẽ suũ:
⁊ asinꝰ p̃sepe dñi sui. Israel aũt me nõ co
gnouit:et ppl's meꝰ nõ intellexit. In quo
notat̃ ꝙ reuerẽtia xp̃i dñi aĩalia bruta ab
stinuerũt a feno.in quo cõfundit̃ imode
stia hoĩs: q̃ non abstinet ab acq̃sitione re
rũ tpaliũ ꝑpter xp̃m.⁊ iõ sequitur. Israel
aũt me nõ cognouit.i.hõ rõnalis.imo po
tius de corde suo ipsum expellit:vt ĩ feno
reꝝ tpaliũ delectet̃. Fenũ illud ab helena
romã dr̃ fuisse delatũ. ⁊ nũc in eccl'ia sctẽ
marie maiorꝭ ẽ depositũ:vbi etiã honoriꝰ
papa cunas xp̃i deposuit:vt oĩa dñice in
fantie ibi honore debito venerent̃. Prese
piũ xp̃i designat ecclesiã. vnde Iob.xxxix.
Nunq̃d volet rhinoceros.i. ppl's gẽtilis
seruire tibi:aut morabit̃ ad p̃sepe tuũ. Fe
nũ ẽ sacra scriptura.vñ Iob.vi. Nũq̃d ru
giet onager cũ habuerit herbã: aut mugi
et bos cũ añ p̃sepe plenũ steterit. Sed tu
hõ cur rugis vt onager: mugis vt bos in
desideriũ rerũ tpaliũ.ĩ appetitũ carnaliũ
voluptatũ:q̃ venena sunt aĩaꝝ:cũ dñs tã
salubri p̃sepe feno repleuerat. hic est eze
chias:de q̃ legit̃.ij. Paral'.xxxij.ꝙ edifica
uit apothecas frumenti ⁊ vini ⁊ olei: per
que intelligitur doctrina sacre scripture:
que sicut panis corroborat,sicut vinũ leti

ficat.sicut oleū exhilarat cōsciētiā hoīs. Hec eadē sunt presepia hominū.i.māsue torū3 aīaliū:de quib9 ps.lxvij.Aīalia tua habitabūt in ea.In hoc psepe īuenit xps ⁊ adorat.Et hec de primo principali ⁊c.

¶ Secunda pars.

¶Dixi secūdo principaliter q ostēdit de deo patre pfecta charitas.in hoc qd dicit. fili9 datus est nobis. Pro quo notandū q charitas siue amor alicuius ad alterū/ ostēdit ex operib9: qr probatio dilectiōis exhibitio est opis fm Grego.Et hoc pbat tripl'r.s.ex opere:⁊ ex dono:⁊ ex passione.Istis trib9modis ostēdit de9 pater nobis amorem suum.

¶ Primo opere. magnū amorē ostēderet rex alicui domicelle de infimo gñe si eam acciperet in vxorē:⁊ sibi vniret in mrīmonio:multū eā honoraret. Sic deus naturam humanā recepit in spōsam:⁊ ea3 sibi vniuit:⁊ sic humanā naturā sublimauit: sociādo eā deo ī vna psona:qd nulli creature fctm ē. ⁊ h ē signū magne charitat3.

¶ Scdo charitas vel amor ostēdit ex dono.Cū em̄ aliqs dñs alicui seruo magna dona cōfert:signū est magne dilectionis. Sic deus suū magnū amorē nobis ostendit: cum filiū suū nobis dedit. Nō suffecit em̄ deo dedisse hoī creaturas irrationales:fm illud Geñ.j.Dñamini piscibus maris:⁊volatilib9 celi:⁊ bestijs terre.Nō suffecit etiā ei dedisse angelos in ministerium fm illud Hebre.j.Oēs sunt administratorij spūs in misteriū missi ppter eos qui hereditatē capiūt salutis.Sed etiam dedit nobis illū:q est optim9 ⁊ sibi coeqlis. Joh.iij. Sic deus dilexit mundū: vt filium suū vnigenitū daret.

¶ Tertio ostēdit amor seu charitas alicuius ad alterū ex passiōe:qñ p eo magna patit. Sic dei filius ostēdit nobis suum amorē p nobis patiēdo ⁊ mortē sustinēdo.Joh.xv. Maiorē hac dilectiōe nemo habet:q vt aīam suā ponat quis p amicis suis.Sed etiā pro inimicis:qd fuit signum maioris.Rom̄.v.Cum inimici essemus:recōciliati sumus deo p mortē filij eius. Et apparet dei perfecta charitas erga nos in hoc q filius datus est nobis Et hoc de secundo et per consequēs finis sermonis.explicit.Deo gratias.

¶ In die natalis domini. Ser.iiij.

Tu autem idem ipse es. ps.cj.originaliter: trāsumptiue ad Heb.j.⁊ in epl'a ⁊c. Illustris princeps ⁊ gl'iosissime dñe/ad intrandū materiā celebritat3 pñt3 statim in meo exordio ego volo notare.q fm chronicas ⁊antiquas historias/ tres dies singulariter fuerūt marie solēnitat3 pcipui/⁊ celebres in republica romanorū.

¶ Prima dies est natiuitatis ⁊ electionis impatoris. qñ impator de cōi cōsensu senatus ⁊ ppl'i erat elect9 vt psideret nō solum vrbi s3 ⁊ orbi.illa dies erat festiua pcipua ⁊ solēnis. Scda dies fuit victorie et triūphi.fm q ponit Valeri9statutū erat in roma q qcūq3 dux vel miles cū victoria rediens romā cū maximo festo/et gl'ia induebat purpura:ponebat in curru: captiui ⁊ victi post eū ducebant:⁊ tot9 populus exibat ei obuiā:⁊ cū solēnitate ⁊ cāticis sue victorie 9gruētib9in ciuitatē inducebat ⁊c. Tertia dies festiua pcipua et solēnis erat qñ roma habuit fundamēta cōpleta. qñ roma fuit edificata: murata ⁊ cōpleta:legib9 regulata:dies fuit fest9: precipua ⁊ solēnis.

¶ Applicādo ad ppositu3.Isti tres dies festi ⁊ magne solēnitatis celebrantur literaliter ⁊historialiter nō in republica romanorū: sed in republica ⁊ catholica xpianorum. Hodie nat9 est imperator noster iesus christus:non solum vt presideat vrbi:sed orbi.non solum mundo: sed celo. non solum hominibus:sed angelis.Et se natus angelorū:⁊ populus hoīm de hoc faciūt magnū gaudiū ⁊ festū.Dicunt homines hodie cū magno gaudio. Puer natus est nobis:⁊ fili9 datus est nobis. Dicit etiā angel9 Luce.ij. Euangelizo vob gaudiū magnū: qr natus est vobis saluator. Et multitudo militie celestis exercitus dicit.Gloria in excelsis deo ⁊c.

¶ Scda dies est triūphi et victorie. Celebrat respublica xpianorū in die ascensiōis qñ xps cū victoria ascendit ad celos: lic3 in die passionis victoriā habuit:et captiuos.s.sctōs patres eripuit. Licet ī die resurrectionis purpurā immortalitatis induerit in curru quattuor rotarū que sunt qttuor dona corpis glorificati: ascenderunt tñ in die ascēsionis supnā romā cele

Item victor intrauit: ⁊ occurrerūt sibi oēs
angeli ciues superne rome cū magno fe-
sto. ⁊ canticis sue victorie congruentibꝰ
dicēdo ⁊ cātando. Eterne rex altissime ⁊c.
De isto magno festo gaudio ⁊ leticia dici
tur in ps̄. lxvij. Currus dei decem milibꝰ
multiplex milia letātiū. Ascēdisti ī altū ⁊c
¶ Tertiā diem. qn̄ roma habuit fundamē
tū ⁊c. celebrat et festiuat respublica chri-
stianoꝝ in die pentecostes. licȝ nr̄a roma
sctā mater eccl'ia in die passionis ex late-
re xp̄i: ex quo profluxit sanguis et aq̄: ha-
buit primeua fundamenta: tamen in die
sancto pentecostes fuit tota perfecta et
completa septem muris. et septem spiri-
tussancti donis murata: qn̄ repleti sunt
oēs de eccl'ia spūsctō. Actuū. ij. tunc fuit
legibus nouis sancti euangelij regulata.
tūc fuit magnū festū. vnꝰ loquebat̄ in gal
lico: alius ī aragonico ⁊ sic de alijs līguis
Et fertur Act. ix. q replebatur eccl'ia gau
dio et consolatione spūsscti. Ecce tria fe-
sta precipua et solēnia in republica roma
norū: et consimilia tria festa in republica
xp̄ianoꝝ. Primū festū. scȝ natiuitatis dn̄i
nr̄i imperatoris iesu xp̄i saluatorꝭ hodie
celebramꝰ. Magis adhuc ad ꝓpositū ap
plicando. s̄m q ponit valeriꝰ nullū gau-
diū magnū ⁊ festum in roma celebrabat̄:
quin circa illū diē de quo festū celebrabat̄
immiscerēt duo simul. s. honorē et vitupe
riū. Un̄ s̄m q ponit ipse valerius: victori
simul cū honore faciebāt vituperia. Unꝰ
vilanus cū eo simul in curru ponebat̄: et
vituperia sibi dicebat. gnothi se authon.
grece. cognosce teipsum latine. Ro istius
mixtionis erat: ne tanta gl'ia victor: vel de
quo festū fiebat in superbiā eleuaretur: ⁊
de seipso obliuisceret̄. Sicut siq̄s bibens
vinū purū et forte inebriatur. et suipsius
ꝑdit cognitionē. nō sic si cū aq̄ sit mixtū.
Honor mūdanus est sicut vinū forte: qd̄
nisi tēperet̄ aqua alicuiꝰ incōmodi vel vi
tuperij: inebriat ⁊ supbire facit. Sic in ꝓ
posito in nr̄o festo honorifico natiuitatꝭ
nr̄i impatorꝭ/ volūt iudei heretici ⁊ paga
ni obseruare modū romanoꝝ. honorē nr̄o
īperatori nato concedere volūt: sed simul
cū honore vituperium iungere: di. q iste
impator natus est hō et nō deus ⁊ homo
qd̄ absit a republica ⁊ catholica xp̄ianoꝝ
q̄ s̄m fidē est deꝰ et homo. ꝓpter qd̄ ho-
norē conseruādo: ⁊ vituperiū repellendo

dicit fides catholica ⁊ respublica christia
norum thema. Tu autem idem ipse es..
¶ Sed est vidēdū quō thema applicetur
ad nr̄m propositū. Pro quo vt honor no-
stri imperatoris nati conseruet̄: ⁊ vitupe
rium euacuetur sunt videnda quattuor ī
quibus est totus sermo.

Primo videbitur erronee oppositionis motiuum.

Secundo dabitur sue false allegationis responsiuū.

Tertio tractabit̄ sue excecate imaginationis deceptiuum.

Quarto ceptū thema applicabitur vt sit nostri imperatoris honoris multiplicatiuū: et oīs vitij exclusiuum.

Prima pars.

¶ Dico primo q videbi
tur motiuū erronee opinionis illorum. s.
iudeoꝝ et hereticoꝝ. et infideliū et paga-
noꝝ: q̄ in natiuitate nr̄i impatoris simul
cū honore volūt inserere vituperiū. Fun
dant se in illo motiuo q est immutabilis
et inuariabilis. Malach. iij. Ego dn̄s: et
non mutor. Nume. xxiij. Non est deus q̄si
homo vt mētiat̄: nec vt filiꝰ hoīs vt mu-
tetur. Jacobi. j. Apud deū non est trāsmu
tatio: nec vicissitudinis obūbratio. Et boe
tiꝰ de cōsol. metro. ix. Stabilisq̄ manēs
das cūcta moueri. ¶ Sed dicūt isti si deꝰ
esset incarnatꝰ et humanatus: reciperet
mutationē. ꝓbāt motiuo duplici. Primo
gn̄ali. scd̄o speciali. Primo gn̄ali ex philo
sopho ex. iij. physico. Oē qd̄ se hȝ al'r nūc
q̄ prius: mutat̄. Ita ī ꝓposito q: priꝰ an̄
incarnationē nō homo: ꝑ incarnationem
homo. Primo solū deꝰ purꝰ: post deus et
homo. prius īmortalis: postea mortalis.
prius maior angelis: postea minor ange-
lis. ps̄. viij. Minuisti eū paulominus ab an-
gelis. igit̄ videt̄ q talis incarnatio. vel huma-
natio nō fuit deo possibilis: q: poneret ī
deo mutationeȝ. Scd̄o motiuo spāli ar-
guūt isti sic. ꝯsiderāt in deo puritatē. cum
sit purꝰ spūs. scd̄o dignitatē: cū sit dn̄s.
tertio eternitatē: cū sit sine pricipio ⁊ sine
fine ꝑmanēs. In his tribus īquiūt. si deꝰ
eēt īcarnatꝰ vel hūanatꝰ recipet mutatio
nē vel alterationē. primo ī puritate: q: se
inficeret et pollueret. quēadmodū manꝰ
mūda si iūgat̄ luto īmundo. Scd̄o digni
tatē q: se hūiliaret: q: descēdit sub nonē

ordinibus angeloꝝ.de dño fieret seruus: ꝛ de diuite paup er hō q̄ spūs :q̄re deficeret.Tertio in eternū esset dñs et de⁹et sic habereť de⁹ nou⁹.ꝯ illud ps̄. Israel si audieris me: nō erit ī te de⁹ recens.ps̄.lxxx. Nam p talem incarnationē dr ꝙ de⁹ moritur:ꝛ qd̄ moriť desinit esse et deficit. Ecce motiuū et fundamentū erronee opinionis. Contra que motiua erronea et hereticalia rn̄deo. Protestatur respublica catholica di.O serenissime et semp auguste impator.firmiter credimus : et veraciter cōfitemur ꝙ es incarnat⁹ et hūanat⁹. de ꝟgine nat⁹ cū nr̄a carne pcipiendo:nō tamen in aliquo mutatus nec alterat⁹: sed illemet qui eras ātellemet es. Propter quod in themate.dicēs. Tu autem idem ipse es.

Secunda pars.

¶ Procedendo ad secū dum principale sermonis. In quo dixi ꝙ daretur sue false allegationis responsiuum. Unde fides catholica xp̄ianorum et respublica ad hoc rn̄dere volēs dicit et rn̄det ad motiua ista erronea. Primo ad generale.scd̄o ad spāle. Primo ad gn̄ale qn̄ dicūt ꝟm pħm.Om̄e qd̄ se hꝫ nunc.aliter ꝙ̄ prius:mutatur.dicit ꝛ respondet. Dico ꝙ non est verū:nisi addatur ꝟm aliquod intrīsecū essentiale.ita ꝙ mutatio illa sit ab aliq̄ intrinseco essentiali.vl' accidentali:vt qn̄ hō mutať de vita in mortē. mutať ꝟm aliqd̄ intrinsecū essentiale.qn̄ de albo in nigrū ꝟm aliqd̄ intrinsecū accidētale. Et pōt poni statim exēplū palpabile de colūna sita in medio dom⁹: que si eius habitudine vel propīquitate aliqs ponat se ad ei⁹ dexterā:dr dextera.si vero ponat se ad sinistram:dr sinistra. Ad propositum sic deus incarnatus humanatus modo:non ante:modo homo:ante nō homo.non per aliquē respectū intrinsecū q̄ sit in ipso:sed extrīsecū qui sit in humanitate.sic humanitas mutať nō ipse. Et iō ꝯ istud motiuū ꝓtestatur respublica ꝛ catholica xp̄ianoꝝ.Tu autē idē ipse es. Sꝫ restat respōdere ad motiua particularia. ad primū de puritate diuina que se coinquinat.queadmodū si manus mūda contingat lutum immundū. Hic respondet beatus Augu.lib.de agone xp̄iano. Ubi demonstrat ꝙ illa ratio est nulla; dās exēplum de puritate solis.tn̄ est inq̄t ꝙ maior est puritas dei ꝙ̄ solis:sed puritas solis contingēs īmunda non coinquinať: ergo a fortiori nec puritas dei.vn̄ Aug.timent inquit heretici qd̄ fieri non pōt: ne humana carne veritas ꝛ substātia dei inquinetur.ꝛ tn̄ predicāt istū solē visibilē p feces corpoꝝ radios suos spargere ꝛ eos mundos ꝛ finceros a corruptiōe seruare. Si ergo vilia mūda vilib⁹ imūdis cōtigi possunt:ꝛ nō inquinari:quāto magis incorruptibilis ꝛ incōmutabilis veritas dei totū hominē sine sui cōtaminatiōe assumpsit ꝛ ab oībus imūdicijs ꝛ infirmitatib⁹ se liberauit. ¶ Ad scd̄m motiuū de dignitate dei:que se hūiliaret ꝛ deprimeret: qr prius de⁹ purus:modo hō : ꝛ sic descēdit sub nouē ordinib⁹ angelorū:ꝛ sic de dño efficiť seruus. de diuite paup. ꝛ homo q̄ nunꝙ̄ fuit de⁹: sed seruus:erit dñs : ꝛ sic deus recēs.cōtra illud. Israel si audieris me ꝛc. Respōsio reipublice ꝛ fidei catholice xp̄iane: ꝙ ex his nō sequiť de⁹ recēs: nec alienus:nec nouus:sed hō nou⁹. Sed per hoc dat vnū exemplū palpabile. Ponatur ꝑ casu ꝙ in ista festiuitate fit vir vnus ꝓbus antiquus vtpote cētenarius ꝛ suis meritis ꝛ ꝓbitate sua fiat miles p regem. tali possunt fieri p ordinem due questiōes. Prima si est hō nouus vel antiquus.dicet ꝛ respōdebit ꝙ nō sit hō nouus:sꝫ antiqu⁹ ꝛ cētenarius. Scd̄a si est miles nouus vel antiqu⁹. dicet ꝙ nou⁹ ꝛ nō antiquus. Sic habem⁹ ex his duob⁹ ꝙ ipse hō est vetus et miles nouus. Sic in ꝓposito de⁹ nouiter incarnatus est de⁹ antiquus ꝛ hō nou⁹.nō ꝟo deus nouus: nec recēs:nec alienus:sed deus antiqu⁹: ille idem qui est ꝛ qui erat ꝛ q̄ vētur⁹ est. Et h̄ est qd̄ dic̄ thema.ꝛ protestať.Tu aūt idē ipse es. ¶ Ad scd̄m motiuū istoꝝ de eternitate dei:q̄ deficeret: qr ī icarnatiōe dicim⁹ ꝙ de⁹ moriť ꝛ crucifigiť:sepelitur: qd̄ moritur desinit esse:ergo recipit mutatiōnē in eternitate ꝛc. R̄nsio fidei catholice ꝛ reipublice xp̄iane quā ponit Aug.in lib.lxxxiij. questionū ponēdo exemplū tale. Homo inquit sapiens: vl' sapiētie amator dicitur pħs.non quidem ꝟm animaꝫ ꝟm ꝙ pħs est. Ita xp̄s filius dei verbum dei:dominus glorie:dr ꝟm ꝙ deus est: et tamē toto hoc recte dicitur filius dei natus; crucifixus;mortuus/ꝟm carnē; non

ſm ꝙ deus. Nec Augu. Ptʒ igiť reſpõſio
ad motiua gñalia ⁊ ſpecialia erronee opi-
nionis iudeoꝝ/hereticoꝝ/infidelium/et
paganoꝝ/in feſto natiuitatis imperato-
ris noſtri ieſu xpi. Cum iſto ꝙ natus eſt
homo ſingularis et excellens: volunt vitu
periũ adiungere. ſ. ꝙ nõ deus. quia eſſet
mutatus variatus et alteratus: quod re-
pellit reſpublica fidei catholice chriſtia-
norum in themate di. ꝙ licet incarnatus
humanatus: non tamẽ alteratus: nec mu
tatus. quia tu idem ipſe es.

Tertia pars.

¶ Dixi in tertio ꝑncipa-
li/ꝙ recitabitur ſue excecate imaginatio-
nis deceptiuum. Pro quo notandũ eſſet:
et ſciendũ de aliquo homine nato ⁊ fami
liari. Aliquis dubitat ſi ſit ille: vel alius.
vel credit ꝙ non eſt ipẽ: ſed alius ratione
triplici. Prima propter habitum mutatũ
vt ſi homo cõſueuit veſtiri de rubeo: poſt
ea nudetur ⁊ induatur veſte alba. niſi fiat
circa eum bona diligentia: creditur ꝙ nõ
eſt ipſe: ſed alius. Scdo ꝑpter idioma al
teratum. vt ſi aliquis cõſueuit ante loqui
aragone: ⁊ modo caſtellane: niſi fiat circa
eum bona diligẽtia: creditur ꝙ eſt alius.
Tertio propter opera nõ cõſueta. vt ſi ali
quis conſueuerit operari alta ⁊ magna: ⁊
modo operatur baſſa. niſi fiat circa eũ ⁊c.
Ad ꝑpoſitũ xp̃s deus erat ab antiquo iu-
deis notus et familiaris. pſ. lxxv. Notus
in iudea deus. tunc deus indutus erat ve
ſte rubea. In lege eñ ſemper ardebat ſeu
apparebat in ſpecie ignis: vt patet in da-
tione legis. modo ṽo indutus eſt veſte al
ba noſtre humanitatis: quã induit in vẽ-
tre virginis. Ab antiquo loquebatur lin-
guagium diuinũ: modo humanũ. Ab an-
tiquo conſueuit facere opera alta diuini-
tatis: modo opera baſſa humanitatis. fa
meſcit: ſitit: frigeſcit: caleſcit: plorat ac hu
iuſmodi. Miſeri iudei hoc nõ conſiderãt
nec aduertunt et decipiũtur. di. ꝙ ſi deus
fuiſſet incarnatus: fuiſſet mutatꝰ. Iſtã de
ceptionem et cecã imaginationẽ legimus
in ſcriptura Geñ. xxvij. vbi dicit ꝙ yſaac
ſentiens veſtimentoꝝ mutationem in ia-
cob: qꝛ erat veſtitus veſtibus eſau: recepit
iacob pro eſau: ⁊ fuit deceptus. Ita iſti vi
dent xpm deũ veſtitũ veſte eſau piloſi eiuſ
dem peccatoris: recipiũt eũ pro hoĩe pec-
catore: ſed non eſt verũ. Dicit Bernar. Vi
pili mei ſunt: qꝛ piloſe manus peccatoris
ſimilitudinẽ exprimunt. Induiſti bone ia
cob formã vt ſuſciperes cauſam: ꝓ me pa
teris nõ pro te. Et bene in habitu meo: qꝛ
mihi benedictio: mihi mendicať: mihi he
reditas poſtulatur. Decipiũtur igitur iſti
accipientes iacob pro eſau. i. xp̃m pro pu
ro hoĩe. et nõ pro deo et hoĩe. ¶ Sed que
fuit cauſa deceptiõis yſaac: ſequiť in tex.
qꝛ ſenuerat yſaac: ⁊ caligauerant oculi eiꝰ
⁊c. Sic iſti ſunt in ſua perfidia inueterati
et excecati: et videre nõ pñt in eodem ſup
poſito deũ et hoĩem. et hoc in penã. qꝛ in-
carnationem ⁊ paſſionẽ xp̃i nõ recipiunt.
Hoc orauit Eſa. contra eos in cap. vj. Ex-
ceca dñe cor populi huius: et aures eiꝰ ag
graua: et oculos eius claude: vt videntes
nõ videant. ⁊ intelligẽtes non intelligãt.
Intelligunt litterã: ſed nõ ſpm̃. Sed o iu
dei ſup hoc habetis duo remedia. Primũ
dicit Ariſto. in. ij. de aĩa. ꝙ ſi ſenex habe-
ret oculos iuuenis: videret vt iuuenis. ha
beatis oculos iuuenis. i. xp̃i antiqui dẽi
et iuuenis pueri. et pueri hoĩs credendo
per fidem nouum hominẽ: qui ſm deum
creatus eſt in iuſticia et ſanctitate verita-
tis. Ephe. iiij. ⁊ tũc videbitis vt iuuenes.
Secũdum remediũ faciatis collyriũ cum
quo poſſitis videre deũ et hoĩem in eodẽ
ſuppoſito. Collyriũ fit ex luto ⁊ ſputo to-
tum ſimul cõmiſcendo. lutum eſt humani
tas. ſputũ deſcendens a capite eſt diuini-
tas. Caput xp̃i deus eſt. j. Cor. xj. ⁊ leuate
oculos veſtros per fidem: ⁊ vos ceci nati
videbitis: et poteritis in eodẽ ſuppoſito.
deũ et hoĩem ꝯtẽplari. Ita dixit cecus na
tus Ioh. ix. Ille homo qui dicitur ieſus:
lutum fecit ex ſputo ⁊c. ⁊ modo video. Cõ
cludit igitur reſpublica catholica chriſtia
noꝝ ꝙ neqꝫ propter habitũ mutatũ: neqꝫ
ꝑpter idioma alteratũ: neqꝫ propter ope
ra nõ conſueta/deus recipit aliquã muta
tionẽ: dicens in themate xp̃o deo. Tu aũt
domine ipſe es ⁊c.

Quarta pars.

¶ Quarto et vltimo pro
fine ſermonis ſumptũ thema talem habe
bit applicationem: vt ſit noſtri imperato
ris natalis diei gaudij multiplicatiuũ: et
oĩs vitij excluſiuũ. Pro quo ſciendũ ꝙ ad
propoſitũ preſentis feſti ⁊ celebritatis/in

nostro themate notant tria singularia. et hoc in tribus suis partibus.

Primum suppositi diuinalis appropriata deuotio. tu.

Scdm dei et hominis humanalis nō mutata conditio. idem ipse.

Tertium proprietatis eternalis intitulata perfectio. es.

¶ Quantū ad primū proprie filius dei denominatur p hoc pnomē tu. ppter duo. Primo qr est scde psone. Sic filius dei inter psonas trinitatis/ est scda psona. prima pater: scda fili9: tertia spūsctūs. Per personas sibi dr regratiādo: per hoc ꝙ factus est hō per incarnationē. Tu es gloria mea. tu es susceptor meus. tu exaltans caput meū: exaudisti me de monte sctō tuo. ps. iij. Itē scdo hoc pronomē tu. hꝫ duas lras. Prima est. t. que scribit ad modū crucis: que significat nr̄am redēptionē. scda u. que est lra bisulcalis: que ꝭm abbatem ioachim in lib. suo de sensibus litterarū significat duas naturas in xpo. Itē etiā. u. est lra vocalis cōsonās et numeralis. Sic xps ante incarnationē vocalis: qr per solū sonū faciebat in eo ꝙ erat solus de9. et in incarnatione est consonās: qr cum alio sonat. i. cū humanitate. i passione est lra numeralis: que valet quinqꝫ/ ppter qnqꝫ plagas principales: quas in corpore p nobis suscepit. Dicamus ergo p oibus istis regratiando sibi: qd de hymno hodierno angeloꝝ. Gloria in excelsis deo. Tu solus sanctus. tu solus dñs. tu solus altissimus iesu christe ⁊c.

¶ Dixi scdo ꝙ in scda parte thematis notat dei et hois humanalis nō alterata cōditio. qr idē ipse. idem. s. in essentia. et idē qui erat in persona. Propter humanitatē em̄ ad quascūqꝫ creaturas deus nō capit in essentia diuersitatē: sed semper est idē. vnde apl's. j. Cor. xij. Diuisiones gratiarū sunt: idē aūt spūs. diuisiones ministrationū sunt: idē aūt deus. diuisiones opationū sunt: idem autē dñs. Sequit. Hec aūt oia operatur idē et vn9 sp[iritus]: diuidēs singulis put vult. Nec ppter quascūqꝫ beatitudines vel relationes ad creaturas/deus capit diuersitatē in psona: sꝫ semp idē est qui erat. Multifarie multisqꝫ modis olim deus loquens patribus in pphetis. (vt dr in epl'a hodierna) hodie clare ⁊ manifeste locutus est nobis in filio suo incarnato ac humanato et visibiliter demōstrato: sed ipemet est pr̄ in persona: qui prius erat. A simili filius p tāto pro die hodierna loquit nobis per prophetā di. Esa. lij. Ego ipse qui loquebar p angelos: vel per prophetas. ecce adsum. per assumptionē nature humane. Dicit ǵ xpo fides catholica cōtra hereticos ptestādo illud qd scribitur in ps. xliij. Tu es ipse rex me9 ⁊ deus meus: qui mādas salutem iacob.

¶ Dixi tertio ⁊ vltimo ꝙ in tertia parte et sensu thematis videbitur ppꝛietatis eternalis intitulata pfectio. es. Scdm enim magistrū sen. li. j. dist. viij. nullū tā ppriū nomē eternitati dei sicut esse. Hoc verbū est significat permanētiā qd est proprium eternitatis. creare em̄ nō hꝫ esse: sꝫ defluere. vñ Greg. in. v. moral'. Ois creatura q̄ ex nihilo est: in nihilū tēdit. nō habet stare: sed defluere. stare em̄ soli9 creatoris est per quē cūcta nō transeūtem transeunt: ⁊ in illo alio ne transeant retinent. Hoc em̄ scribit Exo. iij. ꝙ qñ dñs misit moysen ad pharaonē. Sic dices filijs israel. Qui est: misit me ad vos. Finis sermonis. Contra ponētes deū non esse incarnatū: qr sequeretur eū esse mutatū: ptestat fides catholica per thema. Tu aūt idē ipse es. vñ apostolus in fine epistole hodierne. ⁊ dr in ps c. j. Tu dñe terram fundasti: et opera manuū tuarum sunt celi. Ipsi peribūt tu aūt permanes: et oēs vt vestimētū veterascēt Et velut amictum mutabis eos: et mutabuntur: tu aūt idē ipse es ⁊c.

¶ Dñica infra octa. natiuitat[is] dñi. Ser. ij.

Si filius ⁊ heres per deū. ad Gal. iiij. c. Thema propositū est vna conditionalis ppositio: ⁊ anteꝙ verificetur notandū ꝙ ꝭm iura tria requirunt ad hoc ꝙ filius ad patris hereditatē admittatur

Ut sit filius legitime natus.

Crimine non ligatus.

Parentibus non ingratus.

¶ Dicit primo ꝙ anteꝙ admittat fili9 ad patris hereditatē: requirit ꝙ sit legitime natus. nā spurij nō admittūtur ad patris hereditatē. Et nō solū probatur p iura canonica et ciuilia: immo per ius diuinum: ad Gala. iiij. Nō erit heres fili9 ancille cū filio libere. (et sequit) Ejce ancillā ⁊ filiū A

eius. Ista lex tradit ad litterã Judicũ. xj. vbi legit ꝙ iepte vir fortissimus filius meretricis fuit: cui dixerunt filij legitimi. Heres in domo pr̃is nostri esse non poteris: qꝛ de adultera matre natus es.

¶ Scdo principaliter ꝛc̃. ſm iura in duobus similiter casibus filius ab hereditate pr̃is excludit: vtpote si pater fuerit hereticus. Itẽ si pr̃ cõmisit crimen lese maiestatis. Et nõ solũ ista duo crimina priuant filiũ hereditate paterna: immo etiã alia crimina ſm ius diuinũ priuant multos celesti hereditate. vñ scriptũ est ꝙ oĩs fornicator: aut immundus: aut auarus: nõ hꝫ hereditatẽ in regno xp̃i ꝛ dei. Ephe. v.

¶ Tertio principalr ꝛc̃. vbi sciẽdũ ꝙ multipliciter filius potest esse ingratus patri suo carnali ꝛ naturali. s. si pr̃i in sua necessitate nõ subueniat. si patri in licitis non obediat. si patri maledicat. si patrẽ irrideat. Exod. xxj. ꝛ Leuit. xx. Qui maledixerit pr̃i suo vel matri: morte moriat. Qꝛ tales ĩgrati priuẽtur hereditate paterna: pbat p illud Eccli. vij. vbi scribit sapiens ꝙ filiorũ pctõꝝ perit hereditas. Et Sap. iiij. Spuria vitulamina nõ dabũt radices altas.

¶ Ad ꝓpositũ applicãdo: põt queri pmo qui moraliter pñt dici filij nõ legitimi? Et põt rñderi ꝙ isti sunt oẽs gñaliter infideles ꝓpter defectũ catholice fidei. nã fides facit nos dei filios veros ꝛ legitimos. iuxta illud. Dedit eis ptãtẽ filios dei fieri: his qui credũt in noĩe eius. Joh. j. Sed infideles sunt filij alieni adulteri ꝛc̃. Sũt autẽ filij legitimi oẽs gñaliter xp̃iani: et magis singulariter clerici: q̃ sunt de sorte superiorũ. Sap. v. Cõputati sunt iter filios dei ꝛc̃. Idẽ dꝛ in. c. duo sunt. xij. q. j. Filij criminosi sunt moraliter pctõres: q̃ nõ admittũtur ad hereditatẽ celestẽ: qui sunt a dño reprobati. Dictũ eñ fuit: ꝙ fornicatores: immũdi: auari nõ habẽt hereditatẽ ĩ regno dei ꝛ xp̃i. sed boni filij ꝛ iusti. in ps̃. xlvj. Elegit nobis hereditatẽ suã. et iterũ ps̃. xxxvj. Iusti hereditabũt terrã: et habitabũt in seculum seculi super eam.

¶ Tertio principaliter ꝛc̃. qui sunt ingrati deo? sunt certe xp̃iani: q̃ a deo multa bñficia receperũt: ꝛ debita obsequia non impẽdũt orãdo: ieiunãdo: elemosynas distribuẽdo. et iõ tãꝗ ingrati hereditate priuãtur. Narrat Sene. li. declamationũ. ꝙ in q̃dã nobili ciuitate lex fuit: ꝙ habẽs filiũ nõ põt aliũ adoptare. sup istã legẽ Seneca ponit casum talẽ. qm̃ fuit q̃dã paterfamilias qui habuit tres filios: quos oẽs propter ingratitudinẽ ꝛ inobediẽtiã abdicauit: ꝛ paterna hereditate ꝓuauit. Accidit ꝙ iuxta domũ suã erat paupꝑ vnicũ habẽs filiũ: venit diues ad pauperem dicẽs. Da mihi filiũ tuũ: quatenus adoptẽ eũ in filiũ. cui consensit pauper. verũtamen filio fuit aliqualiter graue. vnde etiam dicebat quõ potero stare cũ eo: q̃ tres filios legitimos abdicauit. finaliter dedit assensum: et illius diuitis hereditatem adeptus est.

Moraliter iste pr̃ diues est deus pater creator oĩm rerũ. vñ Bern. Qꝛ diues est inq̃t ĩ mĩa. ꝙ magnificus in iusticia: ꝙ munificus in gr̃a: dñs deus nr̃. Quis similis sit tibi munerator copiosissime? remunerator piissime? quatenus respicis humiles: iuste iudicas innocẽtes: misericorditer saluas peccatores. Iste diues pater tres filios propter ingratitudinem abdicauit. vtpote angelos malos: iudeos pariter ꝛ gẽtiles: et paradisi hereditate priuauit: sed christianum pauperem populum adoptauit. Uidete qualẽ charitatem dedit nobis deus pr̃: vt filij dei noĩaremur ꝛ simus. j. Johã. iij. Si ergo nos xp̃iani sumus filij dei legitimi: vt est dictũ: et non sumus criminosi p̃sertim ingrati: ad regni hereditatem erimus vocati atq̃ electi: qꝛ iuxta thema. si filius et heres per deum. In quibus tria breuiter ostenduntur.

Primo cõditionalis adoptio legitime ꝓpagata. si filius.

Secundo paternalis successio meritis acquisita. et heres.

Tertio finalis retributio libere condonata. per deum.

Pars vnica.

¶ Dimissis extremis de medio est agendum vtpote de hereditate. Ubi sciendum ꝙ multiplex est hereditas. videlꝫ

Hereditas temporalis substantie.
Hereditas militantis ecclesie.
Hereditas corporalis miserie.
Hereditas spiritualis gratie.
Hereditas penalis ignominie.
Hereditas supernalis glorie.

¶ Prima hereditas ꝛc̃. Hereditas ista nõ est aliud ꝙ illa tp̃alis portio seu possessio

in qua fili⁹ legitimus post mortē succedit patri de iure. ⁊ vocatur hereditas: in qua oīa bona patris mobilia ⁊ immobilia includūtur. De ista hereditate hr̄ Prouerb. xvij. Seruus sapiens dn̄abitur filijs stultis: et inter fratres hereditatē diuidet. Et Eccī. xj. Seruo sensato liberi seruiēt. A tali tpali hereditate fili⁹ legitimus: q̄ succedit: denominatur. de quo Gen̄. xv. Uernaculus nō erit heres tuus: sȝ qui egredief de vtero tuo: ip̄m habebis heredem. Jsta verba dicta fuerūt abrae per angelū. Jsta hereditas labilis est: et frequēter trāsit de gente in gentē: et vertitur ad alienos: immo frequēter ad man⁹ inimicorū. Jtē frequēter p̄res ꝓpt amorē filiorꝫ illicite multisqꝫ modis acquirunt redditus hereditates atqꝫ possessiones in dānū aiarū suarū etiā filiorꝫ: ⁊ dānanf p̄res ⁊ etiā filij. sicut habef in vitaspatrū de quodā scō viro: q̄ fuit eductus p angelū vsqꝫ ad infernū: et inter alias penas terribiles: q̄s vidit ibidē: vidit vnū hoīem supremū in medio gehenne infernalis: de cuius ventre egrediebaf arbor ignea horribilis: ⁊ ī ramis erāt aliqui suspēsi vt sibi videbaf. Et sic sanct⁹ ille mirans de tali pena: interrogauit angelū. Cui angelus. Jlle hō est vnus diues dānatus. arbor hereditas vna male acq̄sita p filijs. suspēsi sunt illi qui in dicta hereditate successerunt: qui eadē pena dānabiliter cruciantur. Talis hereditas illicite acquisita/modicum durat: et cito trāsit ad manus alienas. Un̄ cōiter d̄r: ꝙ de male acq̄sitis nō gaudebit terti⁹ heres. Jmmo sunt nōnulli inestimabiliter cupidi et auari: qui nullū habent heredē de suo corpore descēdentē: et tn̄ acquirere ⁊ laborare nō cessant. et hoc est grāde malū sub sole: de quo Eccl's. iiij. Consideras inq̄t repperi et aliā vanitatē sub sole. Unus est et scd̄m nō habet. nō filiū: nō fratrē: et tn̄ laborare nō cessat: neqꝫ satianf oculi ei⁹ diuitijs: nec recogitat dicens. Cui laboro: ⁊ fraudo aīam meā bonis? ⁊ eiusdē. c. ij. Detestatus sum oēm industriā meā qua sub sole studiosissime laboraui: habiturus heredem post me: quem ignoro vtrū sapiens aut stultus futurus sit.

C ¶ Scd̄a hereditas ītroducta ē militātī ecclesie quā acq̄siuit ī cruce saluator suo sanguine p̄cioso. et vocaf cōiter patrimoniū crucifixi. ī q̄ hereditate succedūt clerici beneficiati. de q̄ ī ps̄. xv. Dn̄s pars hereditatis mee ⁊ calī. ⁊c̄. De ista hereditate ⁊c̄. hr̄ Esa. lxv. Hereditabunt eā electi mei: ⁊ serui mei habitabūt ibi. q̄les debēt eē clerici bn̄ficiati ī eccl'ia scā dei. Estimādū est ꝙ sunt nōnulli: q̄ ī ista hereditate succedūt: male ⁊ illicite ītrātes: vtpote p̄ce vl' p̄cio: simoniace: carnali affectione. nō xp̄i vocatione. Quapropter plāgit Hiere. Thren̄. vlti. p hūc modū. Hereditas nr̄a (⁊ loquitur scā trinitas) v̄sa ē ad alienos. dom⁹ nr̄a ad extraneos. Alieni ⁊ extranei p̄nt dici p̄moti ī eccl'ia dei male ītrātes: ⁊ illicite patrimoniū crucifixi possidētes. Dicūt naturales ꝙ aīalia mūda naturalr̄ domicilia īmūda derelinquūt: sicut pȝ maxime de apib⁹. Dolēdū ergo est qm̄ ecclesiastici aliqui non mundi: sed immundi sunt: qm̄ multis vitijs occupantur: et fedantur et maculantur. vtpote

Fumo superbie.
Fetore luxurie.
Puluere auaricie.

Jntātū ꝙ hereditas ecclesie deturpaf ab istis. ī ps̄. lxxviij. De⁹ venerūt gētes in hereditatē tuā: polluerūt tēplū scm̄ tuū ⁊c̄. Gentes venerunt. gentes pollute et ideo polluerunt. propter quod iratus dn̄s/abominatus est hereditatem suam. Non sine causa Hieremias casum istius hereditatis lamentaliter preconisat dicēs. Quo modo sedet sola ciuitas ⁊c̄. Jsta ciuitas ecclesia sancta dei: vbi olim fuit ciuium fidelium vnio: nunc scismata pestifera: ⁊ diuisio. sedet sola sine adiutorio. vbi veritas corruit: charitas cecidit: iusticia non potuit ingredi: cetere corruerunt virtutes. Omnes amici eius spreuerunt eam. i. clerici qui debebāt esse amici: sed effecti sunt inimici. sequitur. Quomodo obscuratum est aurum. mutatus est color optim⁹? qualis mutatio?

Unitas in diuisionem.
Benedictio in maledictionem.
Uirtus in vitium.
Charitas in odium.

Filij sion. i. clerici amicti olim auro p̄mo: idest dilectione dei: reputati sunt vasa testea. vtpote facti sūt terreni: cupidi: ⁊ auari. amplexati sunt stercora. i. peccata carnalia fetida sicut stercus.

¶ Tertia hereditas ⁊c̄. Ubi q̄rif q̄lis est hereditas cadaueris. i. hominis mortui?

Rñdetur est hereditas misera: fetida: venenosa. de qua Eccli.x. Cum morief homo: hereditabit serpētes: bestias: et vermes. ꝓpter pctm̄ auaricie. De ista vilitate loquif Job.x.ca. Oēs inqt in puluere dormiēt: ꝛ vermes operiēt eos. Et Esa.lj. Sicut vestimentū: sic comedet eos v̄mis et sic lanā: sic deuorabit eos tinea. Quid fetidius humano cadauere? quid horribilius mortuo hoīe? Quid ꝓsunt diuitie? qd epule? qd honores? Diuitie nō liberābūt a morte. Epule non defendēt a v̄me. Honores nō eripiēt a fetore. Eccli.ca.xix. Putredo ꝛ vermes hereditabūt illū. scilꝫ corpus hoīs mortui. vñ Job.xvij. Putredini dixi. Pater meus es: ꝛ mater mea. et soror mea vermibus. Ubi putredo: ꝛ filij eius vermis. q̄ turpis pater. q̄ vilis mater. q̄ abominabilis soror. post hominesꝫ mors. cinis et vermis: et sic in nō hoīem vertitur oīs homo.

¶ Quarta hereditas diuine grē. de qua figuratiue Eccli.xxij. Filia prudens hereditas est viro suo. Filia diuina gratia: que (non datur
Domini fatuo.
Domini rustico.
Domini puero.

¶ Primo talis filia nō daf homini fatuo .i. diabolo: q̄ existēs fatuus atq̄ stult⁹: ꝓ modica supbia paradisi hereditatē amisit. Nec maritaf ista filia nobilis/ rustico et inuido. hoc est homini mūdano: q̄ pl⁹ diligit tēporalia q̄ eterna. plus tpalē hereditatē: q̄ eternā. Nec maritaf puero. hoc est hoī carnali. siquidē puer frequenter maculat seipm̄ de luto. vñ Deute. vij. Filiā tuā nō dabis filio ei⁹ vxorē. Cui ergo daf filia ista? Rñdef daf homini sensato/ nobili/ atq̄ adulto/ humili/ contēplatiuo/ atq̄ casto. Ista filia ē hereditas viri sui. Eccli.xlv.c. Pars ei⁹ est et hereditas. Ista hereditas diuine grē/ gratꝫ datur a deo: et non datur ex operibus: qm̄ nō esset grā. Galath.iij. Si ex lege esset hereditas: iam non esset ex ꝓmissione.

¶ Quinta hereditas ꝛc. ista est eterna possessio dānatoꝝ. de ista hereditate Job.xx. Hec est pars hoīs impij a deo. et hereditas v̄boꝝ ei⁹ a dño. ꝛ malach.j. Posui hereditatem eius in dracones. Ista heredi (tas est
Contumeliosa.
Ignominiosa.
Penalis et acerba.

¶ De primo Eccli.vj. Improperiū ꝛ cōtumeliā malus hereditabit. De scdo Eccli.xix. Qui se iūgit fornicatorijs: erit nequā putredo ꝛ vermes hereditabūt illū. sic dictū est. De tertio legif in quodā exēplo q̄ qdam religiosus patrē habuit vsurariuꝫ magnū et fratrē: qui successit pr̄i in hereditate illicite acq̄sita. Et cū ambo defuncti essent: orauit religiosus deū q̄ten⁹ statū pr̄is et fratris sibi oñdere dignaretur. Qui fuerūt sibi ostēsi ī duob⁹ saccis igne plenis alternatim ad fundum cuiusdam putei descēdentes. ꝛ qñ sibi adinuiceꝫ in medio putei obuiabāt: vn⁹ alteri ip̄rope rabat. vñ dicebat pr̄ filio. ve tibi: qm̄ et ꝓpter te dānatus sum. ꝛ vt te ditarem illicite bona tpalia tibi acq̄siui. Filius dicebat. ve tibi pater: q: propter te dānat⁹ sum: qm̄ ego infelix in male acq̄sitis successi tibi. Uñ talibus meli⁹ fuisset q̄ nūq̄ filios generassent. Eccli.xvj. Utile est mori sine filijs q̄ relinquere filios impios.

¶ Ultima hereditas glīe est possessio seu portio oīum beatoꝝ: que acq̄ritur multi (pliciter. scilꝫ
Merito charitatis.
Merito castitatis.
Merito humilitatis.
Merito pietatis.
Merito paupertatis.
Merito equitatis.

¶ Primo merito charitatis: q: oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in cor homīs ascēdit q̄ de⁹ p̄parauit diligētib⁹. sc. s. hereditatē. Esai.lxiiij. ꝛ. j. Coꝝ.ij. ps̄.lxviij. Hereditate acq̄rēt eā. Et semē seruoꝝ ei⁹ possidebit eā: et q̄ diligūt nomē ei⁹ habitabūt ī ea. ¶ Scdo merito castitatis. ps̄.xxxvj. Nouit dñs dies īmaculatoꝝ. i. v̄ginū: ꝛ hereditas eoꝝ in eternū erit. ¶ Tertio merito hūilitatis: sic ptꝫ de maria v̄gine: q̄ merito castitatꝫ et hūilitatꝫ acq̄siuit hereditatē istā ipsa dicēte. In hereditate dñi morabor. Eccli.xxiiij.c. ¶ Ista hereditas etiā acq̄rif merito pietatꝫ. Vi sūt filij mīe: quoꝝ pietates nō defuerūt. Cū semine eoꝝ ꝓmanēt bona. Eccli.xliiij. ¶ Quinto merito pauptatꝫ. Jaco.ij. Nōne de⁹ elegit paupes in h̄ mūdo: diuites in fide: et heredes regni qd̄ repromisit de⁹ diligētibus se. ¶ Sexto merito eq̄tatꝫ. q: scriptū est. scꝫ ps̄.xxxvj. Justi hereditabunt terrā scꝫ viuentiū. In ista tamen pingui hereditate sunt multa: sicut posset deduci.

per sanctam scripturam:
Securitas.
Jocunditas.
Amenitas.
Copiositas.
Felicitas.
Eternitas.
Satietas.
Societas:
Et qualis societas? Formositas virginū, Charitas confessoꝝ. patiētia martyrū. sapiētia aplo͞ꝝ. veritas ꝓphetarū. iubil⁹ angeloꝝ. gratiositas virginis mr̄is. p̄sentia sctissime trinitatis. Jsta est hereditas illa de qua btūs Aug. Hereditas xp̄i ī qua cū heredes sum⁹: nō minuit copiositate possessorū: nec fit angustior numerositate coheredū: sed tāta est multis: quāta est paucis. tāta est singulis: quāta est omnibus. Placeat ergo diuine maiestati: ꝙ sim⁹ istius hereditatis participes ꝛc.

¶ Dn̄ica infra octa. nati. dn̄i. Sermo. ij.

Erant ioseph et maria mirātes sup his. Luce. ij. in. c. Teste sacro eloq̄o Mirātur homines res que sūt īsolite: ꝛ raro eueniūt.
Mirantur res que sunt incognite: et multi nesciunt.
A Mirantur res que sunt grandes: et alte sapiunt.

¶ Dico primo ꝛc. Mirabile esset si duo soles: vel due lune appareret ī celo. qm̄ hec raro cōtingunt. Etiā mirabile eēt si hō nasceret cū sex digitis vel sine manibus. Ob hāc rem fuit reputatū mirabile saturatio q̄nq milia hoīm de q̄nq panib⁹: sicut dicit btūs Augu. et de duob⁹ piscibus. tn̄ nemo miraṫ opa reliq̄ diuina. Jllud aūt miranṫ hoīes nō q: mai⁹: sꝫ q: rarū. inq̄t dei mirabilia ī q̄libet seminis grano. verū ipse de⁹ seruauit sibi q̄dā q̄ opportuno tēpore ꝓpter inusitatū cursum nature: vt non maiora: sꝫ īsolita hoīes vidēdo stupēt: q̄bus q̄tidiana assiduitate viluerūt. Jstud mirabile figuraṫ in illis septē vaccis pinguibus: quarū corpora mira species et habitudo decorabat. Geneſ. xlj.

¶ Scd̄o p̄ncipal'r ītroduxi ꝛc. Sic multis apparet mirabile eclipsis solis: vel lune. illis potissime qui cām nesciūt vel ignorāt. Modo simili multis apparet mirabile tonitruū: vel corruscatio: et nubis īflāmationes: que apparēt in aere: q: nesciunt causas istoꝝ. vn̄ Hugo li. de operib⁹ rerū ita dicit. Miramur inq̄t cur cocodrillus inferiorē mandibulam mouet. quare salamādra in igne viuit. quō formice prouidētia in estate pro hyeme grana parāt. sicut proculdubio multi mirantur fluxū et refluxū maris. ortū ꝛ occasum solis ꝓpter ignorātiā cause. De isto mirabili satis ad ꝓpositū pōt adduci illud Eccl'i. xliij. Pulchritudinē cādoris ei⁹. s. solis/ admirabiṫ ocl's. et super imbrē eius expauescet cor.

¶ Tertio p̄ncipaliter ꝛc. Quare miramur valde cete inter pisces? grifes inter volucres? elephantes inter quadrupedes? propter eoꝝ magnitudinē. Modo simili miramur magnitudinem maris. magnitudinē celi. magnitudinē solis: qui octies maior est ꝙ terra. vt dicamus dn̄o creatori: q̄ ista fecit de nihilo: cū propheta ps̄. lxxxv. Magnus es tu ꝛ faciens mirabilia: tu es deus solus.

¶ Supradicta ad ꝓpositū applicando in carnationem et natiuitatem filij dei bene dicti: miramur
Propter insolitam nouitatem.
Propter obscuram veritatem.
Propter operis grauitatem.

¶ Primo ꝛc. Tāta siquidē nouitas fuit in ope nr̄e redēptiōis: in ope incarnationis seu natiuitatis xp̄i: ꝙ nūꝙ aliud opus simile factū est: nec ī posterū faciēdū. Ergo iuste miramur cū sit op⁹ rarū: imo rarissimū: et ꝑ ꝯn̄s grādi admiratiōe dignū. Ad laudādū. ad celebrādū hoc mirū op⁹: hortaṫ fideles eximi⁹ ꝓphetarū dauid. cū dic ps̄. xcvij. Cātate dn̄o canticū nouū: q: mirabilia fecit. Et notāter dicit mirabilia et nō mirabile: qm̄ hic multa mirabilia cōtinēṫ teste btō Bern̄. ī ſmo. Jn ꝯceptu inq̄t virginali/ ꝛ in partu nouo/ mira īspicit: q̄ inquirit. Jbi agnoscitur lux nō lucēs: verbū infans: aqua sitiēs: panis esuriēs. Jbi em̄ videbis potētiā regi: sapiētiā instrui: virtutē sustētari: tristari leticiā: pauere fiduciā: salutē pati: vitā mori: fortitudinē ī firmari: ꝛ qō magis mirādū est: ibi cerniṫ tristicia letificās: pauor cōfortās: infirmitas roborās. Nec mirū qm̄ a dn̄o factū est istud: et est mirabile in oculis nr̄is. in ps̄. cxvij. De isto raro mirabili loquiṫ beatus Bernar. in sermone: vbi dicit. Hodie tres

mixturas. tria opera fecit deus/ita mira/
biliter singularia: vt talia nec facta sint:
nec amplius facienda. Coniuncta quidē sunt
de⁹ ꝛ hō: mr̄ ꝛ virgo: fides ꝛ cor humanū.
Prima valde mirabilis: q: coniuncti sunt
deus ꝛ limus. maiestas et infirmitas. tan
ta vilitas tāta sublimitas. nihil deo subli
mius. Scđa nihilominus valde mirabilis.
Origenes. A seculo nō est auditū ꝙ virgo
esset q̄ peperit: ꝙ mr̄ esset que virgo pmā
sit. Tertia est pma et scđa inferior: sed nō
min⁹ forte mirabilis. Mirū enī ꝙ cor hu
manū fidē his duobus accommodauerit.
quomodo credi potuit ꝙ deus homo es/
set. ꝙ virgo permansit que peperisset. hec
ille. Ergo merito erant ioseph ꝛ maria mi
rantes super his.

¶ Scđo in minori pncipal'r dixi ꝛc. Testi
ficātibus sctīs Augu. ꝛ Hiero. doctorib⁹:
paucissimis fuit reuelata ꝛ manifestata i/
carnatio filij dei. Siquidē reges ꝛ princi/
pes facta ardua secreta ꝛ admiranda pau
cis reuelāt etiam amicis. potissime qñ de
bellare volūt inimicos. Un̄ Hiero. Uirtu
tes inq̄t angelice de mysterio carnis indu
te/stupētes: dicūt. quis est iste rex glorie.
Quib⁹ rñdēt veniētes cū deo. Dñs fortis
et potēs ꝛc. Siquidem ipsi angeli xp̄o in
ascēsione obuiātes in assumpta carne: mi
rātes de redēptis patrib⁹ stupētes potue
rūt dicere illud Luc. v. Uidim⁹ mirabilia
hodie. Nēpe de⁹ pr̄ arduissimū secretū su
um. videlȝ incarnationē verbi nō videtur
suis angelis a principio reuelasse: imo ad
tēpus eisdē occultasse: ꝛ p ꝯñs si angeli q̄
semp vidēt faciē patris q̄ in celis ē: factū
incarnationis mirabanť ꝑpter nesciētiā:
nō mirū ergo si erant maria et ioseph mi/
rantes super his.

¶ Tertio pncipaliter ꝛc. Tā grāde. tā ma/
gnū fuit opus incarnationis. ꝙ nō posset
de facili explicari. Licȝ enī deus p suā po/
tētiā/mira/magna/et grādia fecerit in le/
ge: nūꝙ tñ simile reperiem⁹ factū. Audia
mus maximū in s̄mo. de nati. ad ꝑpositū
sic loquētē. Uiderūt inquit patres nostri
magna ꝛ innumerabilia mirabilia dei. Ce
lū inq̄t angelicas illis escas rorauit: sicut
patȝ de māna. dulcia pocula lapis durissi
mus ministrauit: qñ moyses de mandato
dei cū virga percussit petrā. iordanis suū
ꝑpriū cursum in fontē retorsit. Jordanis
cōuersus est ꝛc. Tubarū strepitu/validis/
simus hostiū murus corruit: qñ muri hie/
richo corruerūt. Sol quoqȝ commoratus
in celo: lōgiorē populo triūphāti diē pre/
stitit tpe iosue qñ sol stetit in medio celi.
Hoc xo nullis ante seculis datū est vide/
re: vt vnigenitus altissimū quē trementes
archāgeli cōspiciunt: hoiem se hoibus ex
hiberet. Et si tibi videtur ꝙ sit minus di/
gnū videre filiū dei natū de femina: virgi
nē cogita peperisse. Si tibi forsan pāni vi
lescūt: angelos collaudātes: ꝛ multitudi/
nē celestis exercitus admirare. Si p̄sepe
despicis: erige parūper oculos: ꝛ nouā in
celo stellā ꝑstādo mundo natiuitatē do
minicā contemplare. Si credideris vilia:
crede mirifica vt accedat qđ scribiť Mar
ci. vij. admirabanť dicētes. bene oia fecit.
Sed qui sunt illi q̄ mirabantur: ioseph ꝛ
maria teste origene in homel'. vbi dic. Cō
gregemus ī vnū ea que in ortu dñi nostri
iesu xp̄i dicta scriptaqȝ sunt de eo: et tunc
scire poterimus singula queqȝ esse digna
miraculo. ꝙobrē ꝛ pr̄ mirabať ꝛ mr̄ super
his que dicebātur de illo. qđ fuit thema.

¶ Pro cuius prosecutione/notandū ꝙ vl
tra illa que in sacra redēptoris natiuitate
admiratione digna fuerunt: multa alia
in deo et creaturis reperiuntur: que satis
miranda apparent. et sunt septem inter
alia. Miramur nanqȝ

Primo dei infinitam scientiam: cui nihil
absconditur.

Secundo dei immensam potentiam: qua
omnia producuntur.

Tertio dei summā prouidentiam: qua vni
uersa reguntur.

Quarto dei excelsam iusticiam: qua mer/
ces reditur.

Quinto dei ineffabilem clementiam: que
non comprehenditur.

Sexto hominis exquisitam maliciā: qua
deus offenditur.

Septimo supernalem celi gloriā: que iu/
stis prestabitur.

¶ Dico pmo ꝙ miramur dei infinitā scie/ E
tiā cui nihil abscōditur. Nā sicut claritas
solis diciť admirabilis: sic scientia dei est
mirabilis. nec mirum qm̄ ipse scit nume/
rum angelorum: numerum stellarum: nu/
merum arene maris: scit cogitationes: cō
sensus: operationes: et locutiōes. scit pre

terita: pñtia: et futura. scit que nō sunt: que non fuerunt: neqȝ vnq̄ erunt: sed pos sunt esse. In ista sciētia dei multa sunt mira et stupēda: vtpote mirum est q̄ omnia in vno intellectu concipiantur: et ab vna intelligentia cognoscantur. Mirum q̄ futura ista sunt sibi presentia. vñ nihil trāsit in preteritum apud miram scientiā dei. Et potest ista scientia designari per illud mirabile speculum alexādri: quod erat vt narratur tante quātitatis: q̄ positum supra muros vnius ciuitatis obsesse: in eo cuncta sibi opposita apparebāt. ita q̄ milites existentes deforis se cernentes et respicientes in speculo: credebant esse in vrbe obsessa militum multitudinem copiosam. Sicvniformiter illi de ciuitate credebant hoc de illis qui erāt in obsidione: eo q̄ illud speculum erat situm in loco eminēti: in quo omnia opposita clarissime relucebant in ipso. Speculum sine macula est scientia dei mira. cui nihil dicitur esse absconditum vel occultum: cum oīa sint nuda ꝛ aperta oculis eius. sicut dicit apostolus ad Hebreos. iiij. Qui scit preterita: et de futuris estimat. Sapientie. viij. In isto speculo relucent omnia euidenter: immo etiam mala. De ista scientia loquitur propheta in ps̄. cxxxvij. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et nō potero ad eam.

¶ Secundo miramur ꝛc̄. Ab ista potētia mira/ multa alia sunt p̄ducta mirabilia. Mirabile magnum est q̄ omnia sint producta de nihilo: et q̄ omnia possint separari subito. vnde in collecta. Deus qui mirabiliter condidisti hominem: et mirabilius reformasti ꝛc̄. Per istam potentiā fit panis in corpus christi conuersio. per istā potentiam fiet omnium hominum in instanti resurrectio. quapropter vocabitur admirabilis deus fortis. Esaie. ix. Dicūt naturales q̄ elephantes inuenientes vestigium hominis in arena deserti: statim mirantur ac stupent ac si ipm naturali instinctu dn̄m cognoscerēt omnium animalium. Moraliter arena est corpus hominis sterile sine fructu: in quo per potentiam est vnum mirabile productum. videlicet vestigium sancte trinitatis. Cum igitur vestigium sancte trinitatis reperiatur in omnibus creaturis: debemus timere ꝛ admirari suam mirabilem potētiam: qua occasione deberemus a peccatis recedere et cessare. quoniam ipse clamat in scriptura. In conspectu potentium admirabilis ero: facies principū mirabuntur me. Sapientie. viij.

¶ Tertio principaliter mirātur ꝛc̄. Siquidem diuina prouidentia in regimine vniuersi est valde mirabilis ꝛ occulta. In huius figura legitur q̄ hester regina videns asuerum regem vestitum regalibus fulgētem: ꝛ vultu terribili in solio presidētem: in pallorē versa: mutato colore reclinans super ancillam: in hec verba prorupit. Uidi te domine quasi angelum dei. ꝛ subiunxit. Ualde mirabilis es domine: et facies tua plena est gratiarum. Hester. xv. Moraliter asuerus interpretatur beatificans: et designat creatorem omnium creaturarum: qui beatificat ꝛ premiat omnes suo nomine laborātes: immo suo seruitio militātes. Iste sedet in solio superne maiestatis/ prouidens creaturis: immo totū vniuersum per suam prouidentiā: per suā sapientiā regens iustissime ꝛ gubernans. Iste fulget vestitus vtpote sociatur angelis/ ac beatis spiritibus: qui ipm reddunt mirabilem supra modum. quoniam scriptum est in ps̄. lxvij. Mirabilis deus in sanctis suis. Unde cantamus in quodam inuitatorio. Adoremus regem magnū dominū: qui sanctis suis semper mirabilis. Uerūtamen apparet vultu terribilis propter seueritatē iusticie malos puniendo. De prouidentia mirabili istius regis videbatur loqui beatus Augustinus libro soliloquiorū. xxvij. Doce me abyssus tenebrosa sapientiā qui librasti in pondere montes: et colles in statera: et appendisti tribus digitis molem terre: suspēde molem corporalitatis huius quam tribus digitis tuis ad te vt videam et cognoscam q̄ mirabilis est in vniuersa terra. Tu inquit mūdus de filijs hominum eos in quibus placuit habitare: quos sine eorum meritis predestinasti ante mūdum: vocasti de mundo: viuificasti in mundo: et magnificasti eos post mundum. nō omnibus hec facis: quod ammirantur oēs tabescentes sapientes terre. Hester que interpretatur abscondita: designat aīam rōnalē: que recte celat̄ ī corpore mortali atqȝ abscōdit̄.

Hec est regina que corpori ad regendum dr esse accõmodata.vel ad ei⁹ impiũ mẽbra corpis regũt. Ista regia ↄsiderãs dei mirabilẽ pulchritudinẽ amore iflãmata tabescit:sed ↄsiderãs suijpsi⁹ turpitudinẽ colore mutato nigrescit.⁊ ↄsiderãs mirabilẽ dei puidẽtiã clamat.Valde admirabil' es dñe.Mirabile est apd hoĩes ꝙ boni tribulent̃ hic:et mali psperent̃.Mirabile ꝙ aliq̃ sine merit' pdestinẽt̃:⁊ aliq̃ sine demerit' reprobẽt̃.ꝙ aliq̃ moriũt̃ ĩ iuuẽtute.aliq̃ in senectute.Mirabile est ꝙ boni breui tpe viuãt: ⁊ mali tẽpore satis lõgo.Verũ ergo dicit regina. valde admirabilis es dñe.Cui alludit eximi⁹ pphetarũ dd ps.viij.di. Dñe dñs nr̃ ꝙ admira. est nomẽ tuũ in vni.terra.Mirũ est valde ꝙ vnus vniuersam terrã regat et sustineat: ⁊ ꝙ ad regimen vniuersoꝝ: ⁊ per totius orbis circũitum sua mirabilis puidentia dei fecit magnalia in egypto: mirabilia ĩ terra cham:terribilia in mari rubro.vt accedat illud.ps.cvj.Mirabilia ei⁹ ĩ pfun.

¶ Quarto principaliter dixi ⁊c. Maxime dei iusticia apparebit mirabilis in punitione maloꝝ.et de facto mirabile est ꝙ p pctõ quasi momẽtaneo: detur pena eterna infinita duratiõe. Mirabile est ꝙ corpus materiale semp sit in igne ⁊ nõ cõsumat̃.semp sit in dolore et nõ moriatur.et ita erit de corpib⁹ hoĩm dãnatoꝝ. Istud mirabile declarat btũs Aug.lib. xxj.c.ij. et sequen.de ciui.dei.per multa mirabilia q̃ sunt in mũdo.Primũ mirabile ẽ de q̃busdam vermib⁹: qui viuũt in aq̃ frigida:⁊ extra aquã illã viuere nõ pñt.Scdꝫ mirabile de salamandra:q̃ viuit in igne. Tertiũ mirabile de calce viua:que qñ extiguitur tũc accendit̃ ⁊ fumat. Quartũ mirabile de eadẽ calce:q: qñ sup eã infunditur oleũ non fumat:et tñ oleũ est fomẽtũ ignis et aqua ↄriat̃ igni. Quintũ mirabile qm̃ cũ ignis sit lucidus in colore:tamẽ cõbusta per ignẽ nigrescũt.Sextũ mirabile ꝙ mõtes sicilie semp ardent et nõ cõsumunt̃. Septimũ mirabile ꝙ fons est ĩ sicilia q̃ de die est frigidus:et de nocte calidissim⁹. Octauũ mirabile de fonte vbi faces extincte statim accẽdunt̃. Nonũ mirabile de palo in hybernia posito in stagno:.qm̃ pars q̃ tangit aquã cõuertit̃ in ferrũ:⁊ pars tangẽs terrã cõuertit̃ in lapidẽ: ⁊ ps superior remanet lignũ.⁊ multa mirabilia q̃ adducit. Ista mirabilis iusticia dei faciet mirabilia in die iudicij:vt merito dicam⁹.ꝙ mirabiles elatiões maris:mirab.in alt' dñs.in.ps.xcij. Vltimatum iudiciũ cõparat̃ mari rõne amari saporis: rõne horrendi clamoris: rõne pellendi fetoris. Siquidẽ maxime continet amarũ saporẽ:causat fluctuũ clamorẽ: expellit sociũ fetorẽ. Sic finale iudiciũ vbi apparebit maxime mira iusticia dei: erit amarũ per tribulationẽ:clamorosum per tubarũ resonationẽ: fetorũ expulsiuũ per pctõꝝ in iferno punitionẽ. Dicat ǧ deus iusticia mirabilis. pcutiã egyptũ in cũct' mirabilib⁹ meis.Exod.iij.

¶ Quinto mirant̃ ⁊c. Clemẽtia dei mirabilis est supra modum. Nunq̃d mirabile oĩ die peccare:⁊ vsq ad mortẽ pctorẽ expectare? Ista pcedunt ab admirabili clementia dei.de qua Anselm⁹ in suis meditationib⁹.O ĩmensa dñi nr̃i pietas.o admirabilis ⁊ ineffabilis mĩa dei.qñ erraui tu me ad vitam reduxisti: qñ ignoraui tu me docuisti: qñ peccaui tu me castigasti: qñ tristis fui tu me cõsolat⁹ es. quando cecidi tu me erexisti:qñ iui tu me cõduxisti:qñ dormiui tu me custodisti : qñ eram in periculo tu me liberasti. Narrat̃ ꝙ est q̃dam lapis pciosus mirabilis:q̃ hꝫ virtutem mirabilẽ:qm̃ qñ inspicit̃ attrahit q̃si p violentiã:tñ inspicientes in lapide delectant̃:idcirco venatores/bestias q̃s capere nequeũt p violentiã:p virtutẽ istius lapidis attrahũt:etiã capiũt sicut volũt Moralĩr mĩa dei est tã mirabilis ⁊ tante ṽtutis: ꝙ attrahat ad salutẽ oĩa genera pctõꝝ. Siquidẽ ipsa mĩa dei hꝫ virtutes cordiũ ad bonũ attractiuã:⁊ a malo retractiuã:quapropter venator.s.pdicator verbi dei/ad conuertendũ ⁊ capiendũ bestiales pctõres:isto lapide vtit̃ : allegãdo ꝙ dei mĩa dr maxime a parcendo. Virtute isti⁹ lapidis vr̃ esse attractus eximius dd cũ dicebat.in ps.lxxxv. Mĩa tua dñe magna est sup me ⁊c.vñ Chryso.sic. Mirabilis dei mĩa:vt de psecutore/pmũ faceret oĩꝫ doctorẽ:de publicano primũ faceret euãgelistã scriptorẽ:de latrone pmũ paradisi possessorẽ. De hac mirabili mĩa in ps.cx. Memoriã fecit mirabi.suoꝝ mise. et miserator do. ⁊c. Istã mirabilẽ mĩam dei vident̃ implorasse illi tres pueri in camino ignis dicentes. Erue nos in mira

bilibus tuis. Daniel.iij.cap.

¶Sexto miramur &c. Reuera multa mala pctã apparẽt in mũdo digna grãdi admiratione. Sicut recte ĩ aĩalib⁹ miramur leonis seuitiã: vulpis maliciam: draconis fallaciã: Sic in moralib⁹ miramur hoĩm multorꝝ crudelitatẽ: aliquorꝝ fallacem sagacitatẽ: aliquorꝝ accensam cupiditatez. Primo miramur aliquorꝝ crudelitatẽ magnorꝝ et potentiũ: qui figurant̃ in illa quarta bestia: quã vidit daniel: q̃ erat mirabilis atq̃ fortis: & dentes ferreos habebat comedẽs atq̃ cõminuens: & reliq̃ pedibus conculcãs. Dañ.vij. Et ꝑ illã/q̃ habetur Apoc.xvij. Vidi inq̃t btũs iohannes mulierẽ ebriã de sanguine sctõꝝ: & de sanguine martyrũ iesu. Et mirat⁹ sum cũ viderẽ illã admiratiõe magna. Et dixit mihi angelus. Quare miraris? Ego dicã tibi sacrm mulieris/& bestie que portat eam. Tales prohdolor sunt multi hodie in mũdo maxime potentes tyranni exactores crudeles: q̃ inebriant̃ de sanguine cuz de substãtia pauperũ egenorꝝ: & dẽtib⁹ crudelitatis maxime deuorant eos ꝑ iniurias: per tyrãnias: alienas diuitias ꝯculcãtes et per violentiã occupãtes. Istud est valde mirabile ꝙ deus hoc valeat sustinere. Legit̃ Eccl's.iiij. ꝙ salomon ĩter alia mala que vidit sub sole: vidit vnũ. Vidi inquit calũnias egenorꝝ q̃ sub celo gerunt̃: et lachrymas innocentiũ: & neminẽ cõsolatorẽ: nec posse resistere eorꝝ violẽtie cunctorꝝ auxilio destitutos. Et laudaui mag̃ mortuos ꝙ viuẽtes. & feliciorẽ vtroq̃ iudicaui qui necdũ nat⁹ est: nec vidit mala que sub sole fiunt. & seq̃tur.v.c. Si videris calũnias egenorꝝ: & violẽta iudicia: et subuerti iusticiã in ꝓuincia: nõ mireris super hoc negocio: qr excelso excelsior est alius. Per calũniã põt intelligi om̃e grauamen illatũ persone. et h̃ est vitiũ maluz qd̃ regnat modernis tpibus in hoc seculo potissime in potẽtib⁹: q̃ bestijs mirabiliores & crudeliores effecti sunt: paupes crudelissime deuorãtes. Isti figurant̃ ꝑ illos de q̃b⁹ Ezech.xxvj. Pricipes maris in terra sedebũt: & attoniti suꝑ repẽtino casu tuo admirabũt̃. Tales siq̃dẽ subito cadũt. satis cito moriunt̃: et dãnantur: et mirant̃ de dãnatiõe tã subita. vñ salomõ Sap.v. Turbabunt̃ timore horribili: et mirabunt̃ in subitatiõe inspate salutis.

¶Septimo principaliter miramur &c. Quapropter Esaias sui libri.c.lx. cuilibꝫ viro dirigit v̈bũ qd̃ est tale. Tunc videbis et afflues: & mirabit̃: et dilatabit̃ cor tuũ. vbi apparet ꝙ illa visio, etiã fruitio. ĩ q̃b⁹ consistit illa eterna beatitudo. de ea loquit̃ btũs Aug.li. soliloq̃orꝝ di. Si eñ dñe mi ꝑ hoc corꝑe ignobili et corruptibili/tã magna bñficia & innũerabilia operaris ĩ celo aere terra & mari luce et tenebris & imbre ventis & pluuijs volucrib⁹ & piscib⁹ et bestijs & arborib⁹ & multitudine herbarũ et germinet terra: q̃lia q̃so: et ꝙ magna innũerabilia & que erũt illa bona q̃ preparasti diligẽtibus te in illa celesti patria. vbi te videbimus facie ad faciẽ. Si inq̃t tanta nob̃ facis in hoc carcere: q̃d ages in sctõ palatio tuo glorioso. Magna inq̃t & mirabilia sunt opera tua dñe rex filiorꝝ: cũ sint hec vana valde & delectabilia que bonis pariter & malis cõia tradidisti: qualia futura sunt illa q̃ solis bonis recõdidisti. si tã magna: & varia bona tua q̃ nũc amicis pariter et inimicis tribuis: ꝙ magna et innũerabilia ꝙ dulcia & delectabilia sunt: q̃ solis tuis es largitur⁹ amicis. Si tãta solatia in hac die lachrymarꝝ: quãta cõferes in die nuptiarꝝ Si tanta delectabilia cõtinet carcer: quãta q̃so continet pr̃ia. ocul⁹ non vidit &c. Siquidẽ oĩa illa q̃ concurrũt ad illã beatitudinẽ mirabilia sunt: vtpote loc⁹ mirabilis: actus: fruct⁹. de loco ps̃.xlj. Transibo in locũ taberna. admira. &c. ergo dicamus beatis. Virtutes annũcietis eius q̃ de tenebris vos vocauit ĩ admirabile lumen suum. j. Pet.ij. Cuius luminis nos participes efficiat iesus xp̃s. Amen.

¶Dñica infra octa. natalis dñi. Ser.iij.

Erant ioseph et maria mirãtes suꝑ his. Luce.ij. et in euãg. &c. Alta et mira s̈m Ber. fecit de⁹ ĩ natiuitate xp̃i: et spãl'r tria.

Primũ ꝙ deus homini sit vnitus.

Secundum ꝙ v̈go existens virgo sit mater patris.

Tertiũ ꝙ cor hoĩs per fidẽ in his ꝯsentit: ꝙ virgo & mater pareret.

Hoc est vnum mirabile s̈m scripturam. Esai. vlti. Anteq̃ parturiret: peperit. anteq̃ veniret part⁹ ei⁹: peperit masculum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Quis vnq̄ audiuit tale:et q̄s vidit huic simile? In hoc est magnū miraculum ſm naturā.nam ſm q̄ dicit Bern. a ſclō non est auditū: q̄ virgo esset que pepit.q̄ mater esset que v̄go permāsit.Et q: admiratio īducit q̄ōnē: iō de isto tā mirabili mysterio/possum⁹ a beata v̄gine per notā et modū interrogatiōis talē questionē facere. O virgo virginū quō fiet istud: quia nec p̄imā similē visa es:nec hr̄e sequētē: Gaudia mr̄is hn̄s cum v̄ginitatis honore.Et ipsa mr̄ admirantib⁹ sic respondet. Filie hierl̄m quid me admiramini? diuinū est mysteriū hoc.qđ cernitis. Ergo in ista admiratiōe beata virgo non p̄mittit nos dubitare:sed ī isto mysterio. sc; q̄ ipsa est mater ⁊ v̄go:per fidē et credētiā cōfirmat.ipsam in principio sermonis debemus humiliter salutare dicendo. Aue ma.gr̄a ple.⁊c. Erāt ioseph et maria ⁊c.

¶ Honorabiles dñi naturale est:q̄ nouitas effect⁹ insoliti:cui⁹causa ignorat:ducit ī admirationē vidētē talē effectū.Rō est: quia cū effect⁹ habeat cognosci p̄ sua principia ⁊ suas causas.in.j.posterioꝝ.Unūquodq; scire arbitramur cū causas ei⁹ et p̄ncipia cognoscim⁹. Seq̄tur igit̄ q̄ si effectus insolit⁹ videat̄:et causa vn̄ procedat ignoret̄.cum oēs hoīes natura scire desiderāt.in princi.metaphy. tunc īcipit hō talis effectus causam q̄rere: vt de ea sciētia habeat̄: ⁊ admiratio tollat̄. Hinc est q̄ p̄hi multa ignorātes de reb⁹ naturalibus: ceperunt admirari.⁊ inq̄rentes causas taliū rerū:philosophati sunt. Iō dic̄ aristotel̄.q̄ propter admirari ceperūt philosophari philosophi. Uidemus etiā q̄ vsitata ⁊ cōsueta sicut solis ortum:multiplicationem segetū homines non sunt mirati. mirati sunt tamen homines de multiplicatiōe panum:quia rarum et insolitum.sicut inq̄t Augu.in homel̄.de panibus. Ad p̄positū littere/oīa deducēdo ī natiuitate iesu xp̄i fuerūt: nō solū vnū mirū:sed multa mirabilia:q̄ dabant testimoniū hūanitati xp̄i et diuinitati.et mirant i marie:⁊ virginitati:q̄ xp̄s mox natus ploraret.vt ipse dic̄ Sap.vij. Primā vocē similem oībus emisi plorans.Et ecclesia. Uagit infans inter arcta positus p̄sepia.Hoc dabat testimoniū humanitati.Qr mox nato xp̄o: angeli denunciauerunt: ⁊ gloria in excelsis deo cātauerūt.⁊ pastores eū vt verū deū: et postea reges adorauerūt.Hoc dabat testimoniū diuinitati.Qr vna iuuencula mulier filiū suū pareret primogenitū.Hoc dabat testimoniū miranti.q̄ non ex virili semine: sed mystico spiramine eū conciperet.hoc dabat testimoniū virginitati.Nam mirabilia nō habuerūt causaꝫ naturalē:sed solū voluntatē operatiuā diuinā. Nā ſm Augustinū in reb⁹ mirabilib⁹ tota ratio faciendi est potētia facientis.Idcirco beatissima v̄go maria tā sup̄ his magnis mysterijs ei⁹ et sui filij admirās simul cuꝫ ioseph:nō dubitando:sed firmiter credendo cōfirmabat:oīa v̄ba hec p̄ferēs in corde suo.Dicebat deo prī cum dauid patre suo.ps̄.cxviij.Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea aīa mea.Et hoc est qđ dicit thema in p̄ncipio p̄positū. Erāt ioseph et maria ⁊c. In quibus verbis tria possumus deuote contemplari.

Primo personas magne reuerentie. Ioseph et maria.

Scđo mysteria excedentia capacitatē humane intelligētie.mirātes.

Tertio opa admiranda superne potētie super his.

Prima pars.

¶ Descēdēdo ad speciē: interrogauerūt angeli apl̄os in die ascenſionis.Act.j.Uiri galilei q̄d admiramini aspiciētes in celū.A silī nos mō interrogare possumus beatā v̄ginē.q̄ sunt ista ī specie et nūero tāta mysteria. siue de suo filio nato:siue de ei⁹ natiuitate ⁊ sua v̄ginitate:siue p̄cedant xp̄i natiuitatē siue sequant̄:de quibus ipsa virgo ⁊ ioseph admirātur.Et certe ipā nobis rn̄det: q̄ ipā sunt octo numero diuina mysteria :quoꝝ aliqua natiuitatē filij sui precesserunt: et aliqua subsecuta fuerunt:de quibus ipsa et ioseph mirantur.

Primū est noua salutatio in auditione.

Secundum est deuota visitatio cum prophetie datione.

Tertium est excellens priuilegium in conceptione.

Quartum est doloris carētia in parturitione.

Quītū est angeloꝝ excellēs leticia in sui

decantatione.
Sextum est magorum reuerentia in sui oblatione.
Septimū est pastorū diligentia in sui inquisitione.
Octauū est symeonis complacentia (seu cōtemplatio) in iesu contrectatione.

¶ Primū igitur mysteriū: qđ pcessit christi natiuitatem: de quo Joseph et maria mirantur: fuit noua salutatio ꝛc. Istam salutationem proponit archangelus gabriel virgini di. Aue maria ꝛc. Or nusq̄ in tota scriptura reperitur talis salutatio ideo ipsa cogitabat: qualis esset ista salutatio. Luce. j. Et sic cogitando in ista salutatione repperi duo. Primo ꝙ nomen propriū matris eue: qđ est nomen doloris per ipsam virginem mariam/mutatur in aue: qđ significat gaudiū. Nam istud nomen eua versum et conuersum per suas litteras facit aue. Secundo ꝙ per euam status innocentie perditus et destructus per aue reparatur. eua fuit nomen nostre matris in statu peccati: virago in statu innocentie: sed de virago ablata. a. s. adā a quo venit peccatum: sincopatum remanet virgo. et sic per virginem status innocentie reparatur. Vñ de tam mira ꝛ inaudita salutatione ex dictis bede in laudes gloriose ꝟginis hec deducuntur. Aue. s. mente sine ve diceris. nam ve sine te dat. Eua conuersa nosceris si. a. primo ponatur. Per euam. ve. datur miseris. nunc per aue mutatur. Dissipatur dolor primi vulneris per te virgo serena.

¶ Dixi secūdo ꝙ miratur virgo serena in mysterijs filij sui: de deuota visitatione cum prophetie donatiōe. Nam vt habet Luce. j. statim postq̄ concepit christum: abijt in montana ꝛ salutauit Elizabeth. In qua quidem salutatione concurrunt simul due prophetie miraculose: et vna alia mirabilior.

Prima ꝙ elizabeth iam in spiritu ꝓphetie vidit ꝙ virgo maria concepit christum dñm. Vnde sibi dixit. vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me?

Secūda prophetia fuit pueri iohānis in vtero elizabeth: qui xp̄m in ventre mr̄is existens: cognouit: et exultauit in eo. Secundum doctores vsus rationis in iohanne acceleratus fuit. vnde dixit sibi signum elizabeth. Ut facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in vtero meo.

¶ Tertio miratur beata virgo in mysterijs filij sui excellens priuilegium in cōcipiendo. Unde quando ex admiratione dixit angelo respondendo ad dictum eius Ecce concipies ꝛc. Angelus dixit. Et spiritussanctus superueniet ꝛc. Ac si diceret ꝟm ecclesiam. Paries quidem filium: et virginitatis non patieris detrimentum: efficieris grauida: et eris mater semp intacta. Unde ipsa de hoc pre gaudio admirando ad congaudendum sibi inuitat omnes deuotos suos dicens. Congratulamini mihi omnes qui diligitis dominum: quia cum essem paruula: placui altissimo: et de meis visceribus genui deū et hominem.

¶ Quarto admiratur beata virgo in mysterio suo et filij sui quādo habuit in partu omnis pene et doloris carentiam. Justū enī et dignum fuit ꝟm dei altissimi cōsiliū et ꝓuidentiā: ꝙ sicut habuit cōceptū supra naturā: ita et partū. et ꝙ sicut concepit sine labore: pareret sine dolore. Ideo ecclesia de beata virgine dicit. Nesciens mater virgo virum peperit sine dolore ꝛc.

¶ Dico quīto ꝙ admirat᷑ beata ꝟgo ī natiuitate filij sui de celesti et noua musica per angelos dulciter cantata qn̄ dixerūt. Gloria in excel. deo ꝛc. ꝛ hec fuit pax dei: q̄ exuperat oēm sensū. ad Philip. iiij. que nunq̄ inuēta est in lege veteri: lꝫ cū desiderio per ꝓphās et per dauid peteret᷑ di. in ps. cxxj. Fiat pax in virtute tua. In lege veteri dn̄s cōcessit treugam: q̄ ꝓhibet manū: non autē animū. sed modo in lege grē/per beatā ꝟginem reperta est. Nam virga iesse floruit: virgo deum et hominē genuit: pacem ꝛc.

¶ Dico sexto ꝙ admiratur beata virgo in natiuitate filij sui pastorꝝ inquisitionē diligēter cōsummatā. Apparuit enim angelus nunciando eis natiuitatē xp̄i: cū gaudio magno: ꝛ locū natiuitatis exprimēs. in bethleem ciuitate dauid ꝛc. et etiaꝫ signa pueri nati explicando. Hoc vobis signum. Inuenietis infantem pannis ꝛc.

et sequit̃ ꝙ pastores loquebant̃ adinuicē dicētes. Trāseam⁹ ꝛc. ꝛ cū magna diligē- tia eūtes inuenerūt mariā ꝛ ioseph ꝛ pue rū positū in p̄sepio. ꝛ cognouerunt de ver bo: qd̄ dictū ē ad illos. ꝛ sequit̃. Et oēs q̄ audierūt mirati sunt. maria aūt conserua bat oīa verba hec cōferēs ī corde suo ꝛc.

¶ Dico septimo ꝙ mirat̃ virgo maria ī na tiuitate filij sui regiā adoratiōnē humili- ter exhibitā: sꝫ de hoc dicet̃ in epiphania.

¶ Dico octauo ꝙ btā virgo mirat̃ symeo- nis cōtēplatiōnē de puero: ꝛ de hac dicet̃ in die purificatiōis. Ecce inq̄t vobis octo magna ꝛ mira mysteria: q̄ circa natiuitatē filij mei cōcurrūt: de q̄b⁹ ego et vir me⁹ io seph admiramur. Et nos sibi ꝛ suo filio de uote ꝯgratulādo: reducam⁹ sibi ad memo riā: ꝙ ista sua admiratio fuit p̄dicta p esa. i. c. lx. Tūc videbis. s. ī natiuitate filij tui: ꝛ afflues: ꝛ mirabit̃: ꝛ dilatabit̃ cor tuū. Et q: ista tā magna ꝛ mira mysteria ī habitu dine ad nos ꝓcesserūt ex magna dei mīa: videtur ꝙ impletū sit illud magnū dauid desideriū de xp̄o: q̄ in ps̄. xvj. aiebat. Mi- rifica mīas tuas: q̄ saluos facis sperātes in te. Ubi notādum ꝙ mire sunt mīe quo ad nos respiciēdo nostrā miseriā. Dicitur em̄ respectu miserie mīa: q: vbi nō est mi seria: nō exercetur mīa. vñ Senec. Mia a miseria nomē trahat. Dicit̃ em̄ mīa: quasi miseroꝝ chorda. Mie ergo dei in habitu- dine ad nos/tunc mirificant̃ cū nr̄a mise- ria releuatur. Grego. sup Ezechie. Tūc no bis de mīa mīe fiūt: cū nr̄a miseria ad me moriā reuocat̃. nec em̄ dei mīam ītelligit qui sue miserie memor non fuit. Scd̄o mi re sunt dei mīe in habitudine ad seipsas: et hoc patet

In xp̄i natiuitate.
In xp̄i passione.
In xp̄i ascensione.

¶ Primo mirificauit et manifestauit xp̄s mīam suā in sua natiuitate. Mirū est ꝙ processit ex virgine: sed mirabilius ꝙ vo- luit a pctōribus originē trahere. vñ dicit Chrys. ꝙ hoc eius dignitatē (al's diuini- tatē) nō sordidat: sꝫ mīam cōmēdat. Vie- re. v. Stupor ꝛ mirabilia facta sūt ī terra.

¶ Scd̄o mirificauit xp̄s mīam suā in pas sione: q: nō solū iustus pro iniustis: sed ꝛ dñs pro seruo pati voluit. Grego. O mira circa nos tue charitatis dilectio: vt seruū redimeres: filiū tradidisti. Et Aug. Inno cens affligit̃: vt reos liberet. vt redimatur seruus: occidit̃ filius. O maxima mīa: q: cū minima gutta sanguinis p redēptione nō solū totius mūdi: sed infinitoꝝ mūdo- rū sufficeret: totū sanguinē suū p redimē dis pctōribus fudit: vt impleret̃ illud ps̄. cxxix. Apud dñm mīa: et copiosa apud eū redēptio. Vere copiosa (inq̄t Bernar.) q: nō sanguinis gutta: sed vnda de eius cor pore manauit.

¶ Tertio mirificauit xp̄s mīam suā ī ascē sione, qñ naturā humanā nō solū super ce los: sed sup angelos exaltauit. ꝓpter qd̄ dicit psalmista ps̄. viij. Dñe dñs nr̄: ꝙ ad- mirabile est nomen tuū invniuersa terra? Qm̄ eleuata est magnificentia tua sup ce los. Ecce ꝙ super his ꝛ multis alijs chri- sti miris erant maria et ioseph mirantes.

Sed modo p vltima ꝛ finali concordan- tia dirigo vobis verbū qd̄ scribitur in ps̄. xcvij. Cātate dño canticū nouū: q: mirabi lia fecit. Et notate ī isto versu ps̄. duo ver ba. Primū canticū nouū cantate ei. Mo do debemus canticū nouū cantare ꝓpter nouū hoīem: ꝓpter nouam matrē: ꝓpter nouū modū nascēdi. Propter nouū homi nē: q: simul est de⁹ ꝛ hō. ꝛ hoc est nouum. Propter nouā matrē: q: simul est mr̄ ꝛ vir go: ꝛ hoc est nouū. Propter nouū modū: q: ī primo instāti sue incarnatiōis fuit or ganizatus: aīatus: oībus donis ꝛ gratijs dotatus: et deificat⁹. Et etiā q: nouo mo- do de muliere sine viro generatus. vñ ps̄. xxxix. Immisit. s. xp̄s in os meum cāticum nouum: carmen deo iacob.

¶ Secundo notate mirabilia que fecit
Primo quia qui fecit omnia et nō se: mo- do fecit se.
Secundo qui fecit omnia et non se homi nem: modo fecit se hominem.
Tertio qui fecit primo angelū ꝛ hoīem: ꝛ angelū super hominē: modo fecit homi nem super angelum.

Tanto melior angelis effectus quāto dif- ferentius pre illis nomen hereditauit. ad Heb. j. Pro cōcordantia vltima dicamus illud ps̄. lxxxv. Magnus es tu: et faciens mirabilia: tu es deus solus. Bene igitur pro tot et tantis miserijs: que occurrerūt in christi natiuitate: incipit thema dicēs. Erant ioseph et maria mirātes super his que dicebantur. Placeat deo ꝛc.

¶ In festo circuncisionis dñi. Sermo. j.

Apparuit beni-gnitas et humanitas. ad Titū.iij. Notandū q ante natiuitatem iesu christi in carne

Mundus erat desolatus: nec apparebat consolator.

A Mundus erat captiuatus: nec apparebat redemptor.

Mundus erat dānatus: nec apparebat saluator.

¶ Primo rc. nēpe populus ābulabat in tenebris. erat eñ defect⁹ glie grē τ leticie Quapropter pphete optabāt presentiā cōsolatoris: qui in oī tribulatione mūdū cōsolaret. Vñ clamabat ex maximo desiderio dd ps̄. lxxix. Qui regis israel intēde qui deducis velut ouē ioseph: Qui sedes sup cherubin manifestare corā effraim bē iamin τ manasse. et Hierem. sui li. c. xxxj. Longe dñs apparuit mihi. vñ optauit q̄ ten⁹ appropinquaret. Abacuc. ij. Adhuc visus pcul: et apparebit ī fine: τ nō mē tietur. Si morā fecerit: expecta illū: quia veniēs veniet: τ nō tardabit.

¶ Secūdo principaliter mūdus erat captiuatus rc. Nā tyrannus insidiator diabolus captiuū tenebat in carceribus infernalib⁹: nec redēptor sufficiēs appebat. Quapropter sancti pr̄es veter testamēti captiuati in limbo clamabāt. O adonay τ dux domus israel: qui moysi in igne flāme rubi apparuisti veni ad liberādū nos. ¶ Tertio pricipaliter rc. Quapropter scti patres optabant: τ optādo saluatorē clamabāt. Veni ad liberandū nos. Veni et noli tardare. Et paulus in suis epl'is dicebat. Saluatorē expectam⁹ dominū iesū xp̄m. Philip. iij. Igit desolatis captiuatis atq; dānatis ad cōsolandum: ad redimendū: et saluādū apparuit benignitas et humanitas saluatoris. qd fuit thema. In q̄bus v̄bis apparet q saluator apparuit nobis. benign⁹: human⁹. benign⁹ in statu. Human⁹ in effectu. Et saluator apparuit nobis benign⁹ pts: qr olim dei pietas latuit: nec benignitas apparuit: diuinitas nōnūq̄ mūdū odio habuit: s; nūc humanitas simpliciter placuit: qñ apparuit benignitas τ humanitas saluatoris. Vbi ad ppositū mouentur q̄ttuor q̄ones.

B Prima questio que sunt v̄tutes que apparuerunt isto tēpore in nostro saluatore.

Scd̄a questio ad quē finē apparuit hūanitas xp̄i incarnato redēptore.

Tertia questio quibus p gratias apparet xp̄s in parato adiutore.

Quarta questio in qua forma apparebit xp̄s viatorum consummato labore.

¶ Quantū ad primū dubiū motum r̄ndetur. qm̄ sumitur

Christi benignitas.

Christi charitas.

Christi humilitas.

Christi paupertas.

¶ Primo xp̄i benignitas sicut dic̄ thema apparuit benignitas nō ex opibus iusticie: que fecim⁹ nos: sed b̄m miam suā saluos nos fecit. vbi thema. Benignitas est larga mia dei: que apparuit in xp̄i natiuitate. Cōtinue apparet in nobis: si cuertamur ad ip̄m. ergo cōuertimini ad dñm deū v̄rm: qr benignus τ misericors est paciens et multe mie: τ prestabilis sup malicia. Johel. ij. Vbi sunt quinq; que dei benignitatē comitantur.

Pietas que valet ad deum inclinandū.

Mia que valet ad deū dulcorandum.

Patientia que valet ad nos expectandū.

Miseratio que valet ad nō dānandum.

Et prestabilis sup malicia ad indulgēdū.

De ista benignitate q̄ apparuit habet in ps̄. lxxxiiij. Dñs dabit benignitatē: τ terra nr̄a dabit fructū suum. Dabit inquam benignitatē: que valet

Ad culpe remissionem.

Ad pene minoratiōnē.

Ad penitētie contritionē.

Ad mie largitionem.

Ad gratie infusionem.

Ad glorie acquisitionem.

¶ Primo talis benignitas valet rc. Iā allegatū est Johel. ij. Benign⁹ τ misericors est in remittēdo pctā. Scd̄o valz rc. In b̄ benignus est sp̄us sapientie. Sap. j. Tertio valet rc. Rom. ij. Ignoras qm̄ benignitas dei ad penitētiā te adducit: Quarto valet rc. in ps̄. lxviij. Exaudi me domine qm̄ benigna est mia tua. Quīto rc. in ps̄. lxiiij. Benedices corone anni benignitatis tue: et cāpi tui replebūtur ubertate. Vltio valet rc. qr dñs dabit benignitatē. i. glorie adoptionē. et terra nr̄a dabit fructū suū. Terra v̄go maria: in qua apparuerūt flores / iuxta illud Canticorum. ij. Flores appa

dominus dabit benignitatem

rnerunt in terra nostra: vtpote
Lilium castitatis: qm̃ virgo ꝛ mater.
Uiola hũilitatꝫ: ppt hãc electa ẽ mr̃ dei.
Rosa charitatꝫ: que attraxit deum de ce (lo ad terrã.
Et sic appuit charitas.i. gr̃a. ad Titũ.ij. Apparuit gr̃a dei ꝛ salua toris nr̃i oibus hoibus. Ubi notantur
Primo benignitas: q2 gratia.
Scdo vtilitas. saluatoris.
Tertio humilitas. dei nostri.
Ante apparuerat potẽtia sapientia iustiẽcia dei nr̃i: sed nondum gr̃a seu charitas dei: q2 nondũ venerat plenitudo tẽporis. In h apparuit charitas dei in nob: qm̃ filiũ suũ vnigenitũ misit in mũdũ: vt viuam⁹ per eũ.j. Job.iiij. Itẽ apparuit xp̃i humilitas inquantũ in sua natiuitate elegit humilẽ matrẽ mariã. humilem domũ stabulũ. humilẽ lectũ p̄sepiũ. Ber. Quãtis hodie gẽmis et auro fulgent altaria: quãtis vndiq3 palijs auri phrigijs pariẽtes adornãt? Putas ad hec diuertentur angeli: ꝛ pãnosos hoies declinabũt? Si ita est: cur pastorib⁹ ouiũ apparuerũt magis q̃ regibus aut tẽpli sacerdotibus.
¶ Scda q̃stio ad quẽ finẽ apparuit ista benignitas ꝛc. Ut nos redimeret ab oĩ iniq̃tate: et emũdaret sibi pp̃lm acceptabilẽ: sectatorẽ bonoꝝ operũ. ad Titũ.ij. Ut nos redimeret. q̃ redẽptio fuit hodie inchoata: qñ preciũ nr̃e redẽptionis hodie cepit effundere: vt nos redimeret a miserabili seruitute diaboli: q̃ tenebat captuꝫ victũ seruũ. De ista redẽptiõe Greg. xiiij. lib. moraliũ. Ut nos de captiuitate redimeret: inter nos ĩcarnat⁹ apparuit: suaq3 passiõe a ꝑpetua morte liberauit. Ab omĩ iniq̃tate. gl. ab oĩ culpa originali ꝛ actuali. Et mũdaret. ipse mũdus tot⁹/ mũdare poterat: iõ apparuit. vñ Greg. xj. lib. moraliũ. Xp̃s in mundũ venit: ex maria ṽginẽ ꝓcessit. Solus ḡ carne sua ṽe mũdus extitit: q̃ delectatione carnis inq̃nari nõ potuit. Mundaret inquã pp̃lm suũ. scilꝫ xp̃ianũ. pp̃ls acceptabilis deo redempt⁹ et acq̃situs a deo. pp̃lm sectatorẽ bonorũ operũ. Bona opera sunt opa bona facta in equitate et pietate et fidei firmitate dilectione ꝛ charitate.
¶ Tertia questio proposita quibus apparet benignitas seu gr̃a dei? Rñdetur quia ista benignitas seu gratia dei
Apparet peccatoribus eos reuocãdo.
Apparet penitentibus eos adeundo.
Apparet credentib⁹ eos illustrando.
Apparet sperantibus eos cõsolando.
Apparet amãtib⁹ eos refouendo.
Apparet humilib⁹ eos exaltando.
Apparet ꝓficiẽtibus eos cõfortando.
¶ Primo appet ꝛc. Isto modo apparuit saulo p̄secutori: ꝛ protunc magno pctõri. Act. ix. Apparuit mihi dñs in via q̃ veniebã. Et illa apparitio fuit valde mirabilis benigna ꝛ gl'iosa: vt merito dicat saulus. Lõge dñs apparuit mihi. Hiere. xxxj. Lõge supple in regiõe dissimilitudinis: sicut lõge erat augustinus añ conuersionẽ. C
¶ Scdo appet pctõrib⁹: sicut apparuit
Petro lachrymãti.
Magdalene penitenti.
Publicano pectus percutienti.
Siquidẽ in apparitionib⁹ xp̃i/post resurrectionẽ nõ sine cã noiat petr⁹ ꝛ magdalena sicut ꝯtinet in euangelio in signũ q̄ de⁹ apparet penitentib⁹: qñ ṽe ꝯuertunt ad deũ nõ ficte. ¶ Tertio dixi q̄ appet benignitas seu gr̃a dei credẽtib⁹: cui⁹ fides ꝓcessit in abraã: q̃ supra modũ laudat de magna fide/ ꝛ magna credulitate ĩter alios sctõs p̄res de antiq̃ testamẽto: cui apparuit de⁹: vl' angel⁹ in ꝑsona dei multifarie multisq3 modis: sicut appuit qñ dixit sibi. Egredere de terra tua: ꝛ cognatione tua ꝛ de domo p̄ris tui. Geñ. xij. Talibus bonã fidẽ habẽtib⁹ appet de⁹/iuxta illud Sap. j. Inuenit ab his qui nõ tẽtant illũ: apparet ꝛ eis q̃ fidẽ habent in illum. ¶ Quarto ꝑncipal'r ꝛc. Apparebit et nõ mẽtietur. si moram fecerit expecta illum. abachuc. ij. ergo bonũ est sp̄are ĩ dño. pŝ Ubi q̃rit in quẽ post deũ est maxie sp̄atũ vel dz esse sperandũ? Rñdet in mr̃e dei. siquidẽ appet ipsa sperãtib⁹ in se. ḡ in ipsa fides dz esse ponẽda: vt q2 est stella maris ducẽs ad portũ salutꝫ. vñ Bern. sup missus est. Si insurgũt venti tẽtationũ respice stellã: inuoca mariã. in periculis: ĩ angustijs: ĩ reb⁹ dubijs mariã ĩuoca: mariã cogita: nõ recedat ab ore: nõ recedat a corde. vt ĩpetres ei⁹ auxiliũ. ipsaꝫ seq̄ns nõ deuias: ipãꝫ rogãs nõ despas: ipsaꝫ cogitãs nõ erras: ipsa tenente nõ corruis: ipa ꝓtegẽte nõ metuis: ipsa duce nõ fatigarꝫ
Apparent fili⁹ et mater sperãtibus ꝛ ꝯfidentiã habẽtibus. sicut ptꝫ de sctõ symeone: q̃ erat expectãs redẽptiõeꝫ. cui appuit iesus xp̃s visibiliter corpal'r et sp̃ualiter.
¶ Quinto appet amãtib⁹. ptꝫ de magda

lena: cui dimissa sunt pctã multa: q: dile-
xit multũ: et cui post resurrectionẽ primo
apparuit xp̃s. Appet de btõ iohãne euan
gel. cui in fine dierũ suoꝝ appuit ihs xp̃s
cũ oibus apl'is inuitãs ipsuȝ ad cõuiuiũ
suũ. Johã. xiiij. Qui diligit me: diliget a
p̃re meo: τ ego diligã eũ: et manifestabo
ei meipsum. hoc est per gratiã appebo ei.
¶ Sexto apparet humilib⁹: cui⁹ fides pre
cessit in abraam: cui in conualle mambre
apparuerũt tres viri stantee iuxta eum. τ
abraã tres vidit et vnũ adorauit. Genes.
xviij. Abraã residẽs in valle. est p̃sona exi
stens in valle hũilitatis. cui apparẽt tres
viri p̃r et filius et spũsſctũs p gratiã. Itẽ
appuit sctã trinitas in baptismo xp̃i. nã
vox p̃ris audita ẽ: spũsſctũs visus est ĩ spẽ
colũbe: τ fili⁹ apparuit in cruce. ĩ quo ba
ptismo xp̃s tantã humilitatem ostendit.
¶ Septimo apparet pficiẽtib⁹: sicut ap-
paruit abrae vt iam dictũ est: τ apparuit
in rubo moysi. Exodi. iij. Apparuit etiam
ysaac τ iacob: sicut ptȝ in multis locis sa
cre scripture. Apparuit etiam apl'is spiri
tussanctus ĩ linguis igneis. Act. ij.
¶ Quarta qõ τc. Hic r̃ndet q̄ oibus ap-
parebit in forma hoĩs. verũ q̄ aliter ap-
parebit bonis: aliter malis: al'r iustis: al'r
pctõrib⁹. Nã iustis apparebit gratiosus τ
amicabilis: sed pctõrib⁹ apparebit terri-
bilis. vt dicam⁹ dãnatis illud Sapi. vj.
Horrende τ cito appebit vobis: qm̃ iudi-
ciũ durissimũ in his q̄ p̃sunt fiet. exiguo
enĩ concedit mĩa: potẽtes autẽ potenter
tormẽta patiẽtur. q̄si dicat salomõ in his
verbis. vos q̄ crudeles / horribiles fuistis
paupib⁹ simplicib⁹ τ hũilib⁹: vos inquã
Stipati multitudine famuloꝝ.
Ditati pecunijs et abũdantia mũdanoꝝ.
Onerati scelerib⁹ et multitudine pctõꝝ.
Uos tyranni ppl'i oppressores: vos mali
iudices τ iniusti: vos diuites ĩmisericor-
des / quid facietꝭ in gñali iudicio dei: qm̃
iudex horrende et cito apparebit vobis.
Hoc est dictu apparebit
Timorose q: horrende.
Repente quia cito.
Euidenter quia apparebit.
Modo iudex iustus τ patiẽs est deus ab
scõdit⁹: sed tũc manifeste appebit: et ma-
lis appebit cũ potẽtie ostẽsiõe: cũ timorꝭ
incussiõe: cũ pena τ iusta punitiõe. Qua-
propter dies illa quoad malos vocabitur
dies tribulatõis; dies ire; dies amara val
de: dies calamitatis τ miserie. Johel. ij.
Durissimũ iudiciũ his q̄ presunt fiet. vn-
Durũ q: male intrauerũt. (de p̃sidẽtes.
Durius q: male rexerunt.
Durissimũ q: male vixerunt.
Interrogabunt quõ intrastis. quomodo
rexistis. q̃o vixistis. fortis τ patiẽs sicut
horrẽdus malis loq̄tur in ps̃. xvj. Ego in
iusticia appebo. i. cũ rigore magne iusti-
cie. Ergo ne corã tanto iudice appeamus
vacui: ornemus nos: ipleam⁹ nos opib⁹
bonis: vt cũ xp̃s: vl' benignitas xp̃i nob
apparuerit per gratiã: appareamus nos
cũ ipso in gloria. Ad quã nos pducat τc.

¶ In festo circũcisionis dñi. Sermo. ij.

HEc loquere τ ex
hortare. ad Titũ. ij. τ ĩ epi-
stola hodi. Apl's paul⁹ ĩfor
mans nos: seu poti⁹ indu-
cẽs vt in sacra hac solẽnita
te colloquijs τ p̃dicationib⁹ diuinis intẽ
dam⁹: dicit v̾ba thematis p̃assumpti. sc̄ȝ
hec loq̄re et exhortare. Et q̄runt sancti q̄
sunt illa q̄ p̃dicare debem⁹: seu dicere in
h̃ festo. Et r̃ndent q̄ multa essent dicẽda
sed causa breuitatis reducimus h̃ ad tria
videlȝ q̄ hodie loq̄ndũ seu exhortãdũ ẽ.
De infante nouo suas tribulationes.
De sacro euãgelio suas expositiones.
De corde nr̃o suas informationes.

Prima pars.

¶ Pro euidentia primi
nota q̄ pctã nr̃a insurrexerũt ꝯ dei filiuȝ
. i. p̃secuta sunt eũ vsq̄ȝ ad mortẽ τ nõ sua
q: ipse pctm̃ nõ fecit: nec inuẽt⁹ est dol⁹ ĩ
ore ei⁹. j. Pet. ij. Sed pctã nr̃a ipse ptulit
sup lignũ. ibid. τ Esa. liij. Propt' scel⁹ po-
puli mei pcussi eũ. Modũ ponit Bern. ĩ
q̄dã sermone. di. q̄ mĩa τ iusticia alterca-
bant corã p̃re sup hoĩs redẽptiõe. Mĩa
supplicabat q̄ fieret pax: quã aduocabat
spũsſctũs: cui⁹ fructus d̾: mĩa et pax. ad
Gala. v. Iusticia et rigor q̄ nõ: allegãtes
v̾itatẽ: quã aduocabat dei fili⁹: q̄ d̾ veri-
tas Joh. xiiij. Dat p̃r sniam p mĩa τ pa-
ce. et cõdẽnat aduocatũ rigoris mĩa exi-
Q: ligetur. (gente videlȝ.
Q: incarceretur.
Q: verberetur.
Q: vituperetur.
Q: agonizetur.
Q: vulneret, et demũ q̄ moriatur.

¶ Ligatus fuit statim nouis neruis et ve-
nis in sacco nostre humanitatis: qñ eidē
personaliter se vniuit. ¶ Incarcerat⁹ fuit
qñ nouē mēsibus in matris vtero se inclu
sit. ¶ Tertio fuit verberatus qñ nat⁹ fuit:
percussus fame frigore et pauptate: ꝛ ho-
ra passionis duris afflictus chordulis seu
flagellis. ¶ Quarto vituperatus qñ predi
cabat per mundū: et hora passionis qñ si
bi dicebat. vah: qui destruis tēplum dei.
Mat. xxvj. ¶ Quinto agonizatus multis
modis: fame: siti: calore: frigore: lassitudi-
ne itineris. ¶ Sexto vulneratus fuit iam
hodie in sua sacratissima circuncisione: et
in morte: et post mortē in lateris fixione.
¶ Septimo nostris oneratus pctīs mor-
tuus est per acerbissimā passionē. Et ꝓ oī
bus his ipe dicebat per prophetā pr̄i ps̄.
lxxxvij. Omnes fluctus tuos .i. dolores et
tribulationes: induxisti sup me. Et tamen
hic duo nota supra premissa ꝛ patris rigo
rem ꝛ filij dolorem. Primū .s. patris rigor
patet: qꝛ filius de sua morte nūq̄ potuit
miam inuenire cū eo: licꝫ ad hoc multa fe
cerit parlamēta. Primo existēs in carcere
ventris matris: cōmouit iohannē in vte-
ro materno vt eum iuuaret. Johānes nū
ciauit eū per mundū tantum quantū po-
tuit allegando eius innocentiam di. Ecce
agnus dei. eius dignitatē. non sum dign⁹
soluere corrigiā ꝛc. Sed ab agētibus pec
cata captus est iohānes: et per herodē de
capitatus est ꝛc. Secūdo postq̄ exiuit de
vtero materno per natiuitatē: incepit fle-
re: ꝛ nullum cōmouit ad pietatē: nisi sola
viscera materna: que sibi intime cōpatie-
bantur. Tertio hodie amarissime plorans
per vulnus acerrimū effudit suum sangui
nem: sed nec ꝑ hoc liberationē mortis ob
tinuit: imo post paucos dies oportuit eū
fugere. nam herodes querebat eum calli-
dissime ad perdēdum. Quarto misit stellā
in orientem: et venerunt tres reges: et di
xerunt. Hostes sunt fortissimi: non posse-
mus te iuuare: dabimus tibi in auxilium
modicū de auro: de myrrha pariter: et de
thure. Quinto in die purificatiōis recur-
rit ad brachiū ecclesiasticū: ꝛ portauit en-
cenium: sed vidētes presbyteri q̄ pauper
erat: eum protinus abiecerūt. Sexto ipse
cū sudore sanguineo recurrit ad patrē di-
cens. Pater si possibile est ꝛc. ꝛ nō potuit
impetrare. Septimo voluit terrere pecca
torē per tenebras et obscurationē solis: ꝛ
alia signa: ne clamaret cōtra eū: nec sic im
pediuit: sed cū clamore valido expirauit.
Patet etiā patris rigor. qꝛ filiū condēna-
uit in expensis. nam corpus dimisit in cru
ce: et sanguinē fusum in terra: ꝛ pro eo qꝛ
carni et sanguini fuerat rigorosus: soluit
officiales peccatorum .s. hoīes et induxit
eos in regnū. Habuit ditare carnem: quā
sic horrebat per dotes ꝛ resurrectiōes. Ul
timo aūt citatus habuit cōparere in ascē
sione: vt vultui patris appareret in celo
pro peccatorib⁹ quos antea sic horrebat:
sicut dicit paulus ad Hebre. ix. Ideo dice
bat ꝓpheta ps̄. lxviij. in persona xp̄i. Op
probria exprobrantiū tibi ceciderūt super
me. ꝛ in eodē ps̄. que nō rapui tūc exolue
bam. ¶ Sed vide scd̄o filij dolorem terri-
bilē: quia per ea per que allegauit rigorē:
per ea passus est iuxta regulā iuris. Om-
nis res per quascūq̄ causas nascitur: per
easdem dissoluitur. et sunt verba Chryso.
ex̄ de regu. iur̄. c. j. Hoc est qd̄ verbum dei
pro iusticia et rigore aduocans coram pa
tre allegauit sex motiua: per que demon-
strabat q̄ rigor iusticie debebat transire
per hoīem: q̄ offenderat ipm deū: qui est
Eternalis.
Impassibilis.
Sapiens.
Innominabilis.
Inuestigabilis.
Incarnalis.
Ideo dicit pater: qꝛ allegasti eternitatem
tu eris tēporalis. Pꝫ qꝛ adhuc hodie nō
erat nisi octo dierū: ideo dicit euangeliū.
Postq̄ cōsummati sunt dies octo. Scd̄o
qꝛ allegasti te impassibilē: iō eris passibi-
lis vt circuncidaris. Tertio qꝛ allegasti te
sapientē. ideo habebis formā ignorantis
qꝛ pueri. ideo dic̄. puer. Quia allegasti te
quarto īnominabilē: iō eris noīabilis. qꝛ
dicit̄ in tex. vocatū est nomen eius iesus.
Quia allegasti te quinto inuestigabilem:
ideo angeli sciēt facta ꝛ secreta tua. sequi
tur. qd̄ vocatū est ab angelo. Quia allega
sti te incarnalē: ideo tu carni coniūgeris:
ideo dr̄. priusq̄ in vtero cōciperet̄. Dicas
quō in deo arguit apparēter tēporalitas
cōceptum. passibilitas dolorem. puericia
ignorātiā. nominabilitas limitationē. vt
q̄ deus sit caro: et ꝑ ꝯñs mortalis. Appa-
rent vidētur terribilia: iō dicebat apl̄s

ad Philip.ij. Exinaniuit semetipsum for/mam serui accipiens. maxime habendo se cum anneras tot tribulationes pariter et dolores. Et sic patet primum principale.

Secunda pars.

B ¶ Secundum principa/le φ debem⁹ loq̄ et exhortari de sctō euan/gelio suas expositiones. Pro cuius euidē/tia duo sunt breuiter exponenda. quorum Primū est de xpi dolorosa circuncisione. Scōm est videre de sui noīs impositione. Pro euidētia primi est notādum quid est circuncisio. et dicitur φ est quedam scissio rotūda facta in pellicula membri genera/tionis. ¶ Scōo nota quare fiebat vt dicit magister sen.iiij.dist.ij.

Primo fiebat in remissionem peccati ori/ginalis sicut modo baptismum.

Secundo ad distinguendū populum ele/ctum:a quo xp̄s erat nasciturus.

Tertio ꝑpter figurā:q: in aspersione san/guinis erat fiēda plena remissio pctōꝝ. Fiebat cū instrumēto lapideo:q: per lapi/dē xp̄m erat fiēda tā pene φ culpe absciſ/sio. In carne preputij:q: ibi dn̄atur cōcu/piscētia carnis:ex qua trahimus a parēti/bus originale. Octauo die:q: ante erat pe/riculū nimiū. Puer em̄ est tenellus:⁊ post expectare esset periculum ꝑpter mortem. Sed quare xp̄s voluit accipere postφ nō habebat originale pctm̄? Dicūt sancti φ propter ista octo. Primo vt legē approba/ret. ad Roma.xv. et Mat.v. Non veni sol/uere legem:sed adimplere. Scōo ne iudei se excusarēt dicētes. Nō illi credimus: q: non est nobis similis in hoc signo. Tertio vt se ostenderet verā carnē habere contra manicheū:q̄ dixit xp̄m habere corp⁹ phan/tasticū. et apollinariū dicentē xp̄i corpus esse de substātia dei. ⁊ valentinū qui dixit ip̄m xp̄i corpus celeste esse:iō impassibile. Quarto vt daret exēplū alijs viuendi vni/formiter. nō em̄ esse voluit singularis. In quo facto cōfundit̄ superbia diuitū:q̄ no/lūt cum pauperibus cōuersari. Eccli.xiij. Sicut abominatio est supbo humilitas: sic et execratio diuitis pauper. Item con/funditur superstitiosa sanctitas multorū: qui volunt plus videri φ alij dicentes il/lud Luce.xviij. Nō sum sicut ceteri hoīm. Itē arrogantiā quorūdam simulate iusto/rum: qui nolūt habitare cū peccatoribus dicentes illud Esa.lxv. Nō appropinques mihi:q: immūdus es. Et tales mirabant̄ de xp̄o φ ad hoīem peccatorē diuertisset. Luc.xix. Quinto vt informaret penitētes vt abscindant a se vitia maxime tēpore iu/uentutis. ideo dr̄. Infans octo dierū cir/cūcidetur in vobis. Gen̄.xvij. ideo Hiere. iiij. Circuncidimini dn̄o:et auferte prepu/tia cordium vestroꝝ viri iuda ⁊ habitato/res hierusalē. Sexto in exemplū humilita/tis. sumpsit em̄ medicinā: licȝ morbū non haberet. In quo facto xp̄s arguit īfirmos qui medicinā gratie verbi dei:⁊ sacramē/toꝝ abijciunt et contēnūt. de quibus apo/stolus ad Heb.ij. Quomodo nos effugie/mus si tantam neglexerimus salutem? et Prouerb.xviij. Non recipit stultus verba prudentie:nisi ea dixeris que versantur in corde eius. Itē instruit sanos vt hanc me/dicinam verbi dei ⁊ sacramentoꝝ frequen/ter suscipiant ad sanitatem conseruandā. Eccli.xxxviij. Altissim⁹ de terra creauit me/dicinam: et vir prudens nō abhorrebit il/lam. Item detestatur hypocritas:qui de/risorie suscipiunt medicinam: dum per eā interius non sanantur. Significantur ta/les per sichen filium emor: qui se circunci/dit propter dinā filiam iacob. Gen̄.xxxiiij. Sic isti propter vtilitatem aut gloriā tem/poralē. Septimo vt daret arram sangui/nis pro precio redēptionis. Exod.xij. Erit vobis sanguis agni in signū.s. future em/ptionis. Sȝ in die mortis sue effudit sac/cum abunde dū nihil retinuit de suo san/guine: sed obtulit deo patri totū. vnde.j. Pet.j. Nō corruptibilibus auro vel argē/to redempti estis de vana vestra conuersa/tione:sȝ precioso sanguine quasi agni im/maculati christi et incōtaminati ⁊c. Octa/uo in signum future resurrectionis seu cir/cūcisionis fiēde per petram christum:quā/do auferet ab electis omnem penalitatē. que circuncisio significatur per illam:que facta est in galgala. Josue.v. Galgala si/gnificat seu interpretat̄ reuelatio:q: tunc fiet ista circūcisio reuelata facie dei.

E ¶ Secundo est vidēda sui nominis impo/sitio: quia dicitur in euāgelio φ vocatum est nomen eius iesus. de quo nomine Act. iiij. Non est aliud nomen sub celo datum hominib⁹ in quo oporteat nos saluos fie/ri. Causa est:q: in hoc nomine per quinqȝ litteras exprimuntur quinqȝ excellētie in

h

circuncisio

ypocrite

fig[a]

hodie dicit a sanguinis fo. 6 col. 4.

quare cum lapide circuncidebantur fo. 65. col. 3.

appolinaris

balentinus

eo contente:rõne quarû ipse põt esse τ est
precipua salus nr̃a.τ sunt iste.i.e.s.u.s.
Per ly.i.intelligitur ꝙ ipse est iudex gene
ralis.
Per ly.e. ꝙ ipse est nr̃i edificij lapis fun-
damentalis.
Per primû.s.salus et vita eternalis.
Per ly. u. ꝙ ipse est mortis nostre victor
triumphalis.
Per vltimû.s.sacerdos τ eps̃ capitalis.
¶ Primum patet Act.x. Ipse constitutus
est a patre iudex viuorum et mortuorum.
quod s̃m magistrû est sibi concessum me-
rito sue sacratissime passionis. et hoc po-
test nobis multum proficere non nocere.
¶ Secundum patet ad Ephes.j. vbi dici
tur. Ipsum dedit caput supra omnẽ eccle
siam. et Colos.j. Ipse est caput corporis
ecclesie. Ideo nos dicimur corpus ei⁹.ad
Ephe.ij. Ipõ summo lapide angulari xp̃o
iesu:in quo omnis edificatio τc. Cogita a
tali capite quanta bona possunt deriuari
in membra: et quãta continue deriuãtur.
¶ Tertium ostẽdit ipsemet Joh.x. dicẽs.
Ego sum ostium. per me si quis introierit
saluabit̃.τ ingredieẗ τ egredieẗ et pascua
inueniet.s. ingrediẽdo in mea diuinitate:
et egrediendo in mea humanitate.
¶ De quarto cantamus in ecclesia. Tu de
uicto mortis aculeo:aperuisti τc. Nã Jo-
hã.xij. Princeps huius mundi eijcieẗ fo-
ras.et ad Colos.ij.Delẽs quod aduersus
nos erat chirographû decreti qđ erat con
trarium nobis.et Ephes.j. In quo habe
mus redemptionem per sanguinem eius.
ideo dicitur redemptor.
¶ Quintû patet in ps̃.cix.Tu es sacerdos
in eternû. ideo dicitur mediator dei et ho
minum.ad Ephes.ij. Ipse est pax nostra:
qui fecit vtraq; vnum.j.Johã.ij. Aduoca
tum habemus apud patrem iesum xp̃m.
Primum istorum erit in fine mundi.
Secundum continue seruit nobis.
Tertium in patria est in electis.
Quartum fuit in terris et in inferis.
Quintum in superis τ etiam seruit nobis
in ista vita et peregrinatione. Et sic pa-
tet secundum principale.

Tertia pars.

¶ Tertio principaliter

D est videndû de nostro corde suas informa
tiones. Unde nota ꝙ in hoc nomine iesu
et virtute eius impressa est gratia: qua in
formamur:quia ab eo recipimus gratiam
in celo:et in terra:etiã in inferno. ideo ad
Philip.ij.dicit apl's. In noĩe iesu om̃e ge
nu flectatur τc. Et est ratio:quia
In inferno ostendit suam potestatem.
In terra suam charitatem.
In celo suam dignitatem.
Sed prohdolor:quia hodie arioli τ magi
ci contemnunt suam potestatem.
Blasphemi suam charitatem.
Periuri suam dignitatem.
¶ De primo Leuit.xx. Aĩa que declinaue-
rit ad magos et ariolos: et fornicata fue-
rit cum eis:ponam faciem meã contra eã:
et interficiam illam de medio populi mei.
Sed econtra dicitur de confidentibus in
hoc noĩe iesu. ps̃.xxxix. Beatus vir cuius
est nomen dñi spes ei⁹:τ nõ respexit in va
nitates τc. ¶ Contra scđm Leuitici.xxiiij.
Qui blasphemauerit nomen domini:mor
te moriat̃. Et merito q: si per legẽ est reus
mortis maledicẽs patri carnali vel matri:
a fortiori maledicẽs patri principali τ eti
mo benefactori. Talis ꝑmo est deo ingra
tus:q: deũ vituperat per membrû lingue:
in quo deus eû pre alijs aĩalibus honora
uit. Scđo ostendit ꝙ ipse ad demones et
infernû sit deputatus.nam idioma loqui
tur infernale. ¶ Contra tertiû sunt periu-
ri qui non ponderant iuramentû per chri
stû factû omittere quod est nefas. Deute.
v. Non vsurpabis nomen dñi dei tui fru-
stra.quia talis adducit deû in testimoniû
falsitatis.et Eccli.xxiij.Uir multû iurans
replebitur iniquitate:et nõ discedet a do-
mo illius plaga. Ideo psalmista querens
ait ps̃.xiiij. Dñe quis habitabit in taber-
naculo tuo τc. Inter cetera respõsum est.
Qui iurat pximo suo:et nõ decipit. Ideo
per oppositû qui iurando decipit: non in
trabit. Non igitur iuretis:sed magis stu-
deatis in continuis gratiarû actionib⁹:τ
dñs dabit nobis hic suam gratiã: et post-
ea gloriam sempiternã. Quam nobis con
cedere dignetur. Deo gratias.

¶ In circuncisione dñi. Sermo.iij.

EST nomen eius

iesus. Luc.in.c.ij.τ in euan
gelio solẽnitatis presentis
scribiẗ verbû istud. Thema
assumptum cuidã questioni

hoc euangelij e modicu3 in scriptura 3 magnus in sententia.

est responsiuum: que apud salomonem vi
def esse magne difficultatis. vñ Prouer.
xxx. ipse sic querit. Quis ascendit in celum
atq3 descendit? Quis continuit spiritum
in manibus suis? Quis colligauit aquas
quasi in vestimento? Quis suscitauit om-
nes terminos terre? quod est nomē eius.
et qđ nomen filij eius si nosti? Ad istā que
stionem per verba incepta respondet Lu-
cas di. ꝙ ipse cognoscit nomen filij eius:
nam est nomen eius iesus: qđ fuit thema.
Et quia istud thema est pars tertia euāge
lij presentis festi: qđ licz sit modicū in scri
ptura: tñ est magnū in sententia: iō in pre
senti sermone decreui tres partes euange
lij declarare: ⁊ in tribus totum sermonem
fundare. Textus euāgelij dicit sic. Postꝙ
consummati sunt dies octo ⁊c. Ubi nobis
innuūtur tres propositiones: siue questio
nes esse veras.

Prima est de quodam remedio cōtra ori-
ginalem maculam deputato: quia vt cir
cuncideretur puer.

Secunda est de quodam tempore ad hoc
specialiter assignato: quia postꝙ cōsum
mati sunt dies octo.

Tertia est de quodam titulo ab omni gen
te gñaliter honorato: qꝛ nomē ei⁹ iesus.

A ¶ Dico igit̄ primo ꝙ prima pars p̄sentis
euāgelij loquit̄ ⁊c. Reuerēdissimi dñi sen
tētia est doctor ꝙ propter pctm̄ primi ho
minis/nullus pōt cōcipi nec nasci ꝑm le-
gē cōem sine pctō: qđ quidē dr̄ originale. (fo. 60 col. 3)
Uñ ꝑm apl'm. j. Cor. xv. Oēs in adā mo-
riūtur. et glo. super illo verbo. Ecce eñi in
iniquitatibus cōceptus sum. ad ꝓpositū
sic dicit. In omnibus trahit̄ iniquitas ex
adam ⁊ vinculum mortis. nemo enim na
scitur nisi trahens penam: et meritum pe
ne: nisi tu solus qui de spiritusancto cōce
ptus es. hec ibi. Uidēs igitur deus ꝙ de
lege cōmuni oēs concipiebantur et nasce
bantur in peccato: sua pietate et mīa con
tra istud peccatum de salutifero remedio (fo. 60 col. 4)
nobis ꝓuidit. inter que principaliora fue
runt sacramentū circuncisionis in lege ve (fo. 64 col. 4)
teri: et sacramentum baptismi in lege no-
ua. vnde ꝑm doctores theologos sup. iiij.
sen. Circuncisio conferebat gratiā: et tolle
bat peccatū originale in lege veteri: sicut
baptismus in lege noua: sed non ita perfe
cte nec plene. nam baptismus tollit culpā
et confert gratiam tam in masculis: ꝙ in
feminis: circuncisio autem solū in mascu-
lis. Circuncisio licz liget et reprimat fomi
tem: tamen multo plus baptismus. Insu
per ianuam regni celestis aperit: circunci
sio non. Sed in hoc conueniunt quia si
cut baptismus tollit peccatū originale: sic
et circuncisio. Unde venerabilis Beda ad
istud propositum ita ait. Illud enim salu-
tiferum curationis auxiliū/circuncisio in
lege contra originalis peccati vulnus age
bat: quod nūc baptismus agere reuelate
gratie tempore cōsueuit: excepto ꝙ regni
celestis ianuā nōdum intrare poterāt: tm̄
in sinu abrae post mortē beata requie con
solati: superne pacis ingressum spe felici
expectabāt. hec ille. Sz forte diceret ꝙ ꝑm
hoc christus nō debuit circūcidi. patet: qꝛ (fo. 60. col. 4)
ipse in originali conceptus non fuit. Cer
te verum est de debito necessitatis: sed so
lum debuit debito congruētie. Secūdum
enim doctores voluit circuncidi propter
multas causas: que habentur in historia.
sed est vna et specialis. ꝙ ipse voluit cir-
cuncidi corporaliter: vt nos doceret circū
cidi spiritualiter. Nam ꝑm ꝙ dicūt sancti
xpi circuncisio carnalis/ nostram circunci
sionem spiritualem figurat. Philip. c. iij.
Nos enim sumus circuncisio: qui spiritu
seruimus deo: et gloriamur in christo iesu
et non in carne fiduciam habētes. Sicut
enim christus fuit circuncisus in corde: qꝛ
nunꝙ malū cogitauit. in lingua qꝛ nunꝙ
malum protulit. in manibus: quia nunꝙ
mala operatus fuit. et sic de alijs sensib⁹:
ita nos docemur per eum circuncidi. Cor
de ab omni mala cogitatione. Hiere. iiij.
Circuncidimini domino: et auferte prepu
tia cordiū vror. Lingua a falsa locutione:
quia male loquens potest dicere cū moy-
se Exodi. vj. En incircuncisus labijs sum.
Aure a vana auditione. nam tales repre-
henduntur. Act. vij. Dura ceruice et incir
cuncisi cordibus et auribus. et sic de alijs
sensibus. Ita ꝙ christi circūcisio materia
lis/in nobis docet facere circūcisionē spi-
ritualem: et sic patz prima pars euangelij
aliqualiter declarata: q̄ tractabat de quo-
dā remedio ⁊c. qꝛ vt circūcideret̄ puer.

¶ Sed secūda questio quam cōtinet scđa
pars euāgelij est de quodā tpe ad hoc assi B
gnato ⁊c. qꝛ postꝙ consummati sunt dies
octo. Reuerēdi dñi lz in lege antiqua de-
prouiderit de remedio contra peccatū ori

bona introductio ap... fo. 64 col. 4.

ginale: tamen ad hoc remediū suscipien-
dū tēpus certum assignauit. Unde quan
do preceptum de circūcisione abrae dedit
istud tēpus sibi assignauit dicēs. Infans
octo dierū circūcidetur in vobis. Genes.
xvij. Ratio litteralis est ꝑm rabimoysen.
nam ante octauū diez puer erat ita tener
sicut in ventre matris: et si ante circūcide
retur: esset piculū de vita. Sed sic illis q̄
circūciduntur materialiter assignat tem-
pus certum. s. octo dierū: sic a simili spiri
tualiter istud figurat et significat: ꝙ si vo
lum⁹ perfecte circūcidi spiritualiter: opz
ꝙ in nobis perficiantur et consummant
octo dies. i. octo virtutes per octo dies
designate. Si em̄ circūcidi volumus spi
ritualiter: opz ꝙ habeamus in nobis
Primo virtutē cognitionis diuinalis. et
sic in nobis habemus diem dñicam: que
a phis dicitur dies solis: in quo claritas
cognitionis designatur.
Secundo virtutem mīe visceralis. et sic
habemus diē lune. luna em̄ humida est: ī
quo mīa designatur.
Tertio virtutē humilis patientie. ⁊ sic ha
bemus in nobis diē martis. mars em̄ dr̄
deus bellox: in quo patientia signat. qꝛ
cū omnibus vincit.
Quarto v̄tutē ꝑfecte obediētie. ⁊ sic habe
m⁹ diē mercurij. mercuri⁹ ē planeta: q̄ qb⁹
iungit conformat: sic et obediētia.
Quinto virtutē charitatꝭ amorose: et sic
habemus diē iouis. Iuppiter em̄ est pla
neta q̄ suos ⁊ nō suos iuuat. sic charitas
nam amicos et inimicos.
Sexto virtutē clementie. ⁊ sic habemus
diem veneris. Uenus est planeta femi-
neus: in quo clementia: q̄ in sexu illo abū
dat: signatur.
Septimo virtutem elemosyne gratiose.
et sic habemus diē sabbati. Saturn⁹ em̄
dicit a saturando: in quo elemosyna que
satiat spūaliter et tēporaliter: significat.
Octaua dies nō noiat. per hoc innuitur
ꝙ debes habere illā virtutē: que non no-
minatur nec querit nominationem. neqꝫ
gloriationē propriā. ⁊ ista est virtus hūi-
litatis. Et si istos octo dies. i. octo istas
virtutes tu habes in te perfectas et con-
summatas: tu eris spiritualiter circunci-
sus. vt iam secunda q̄stio: quā continet se
cūda pars euāgelij: pateat aliqualiter de
clarata: que tractabat de quodam tpe ⁊c.

quia postq̄ꝫ consummati sunt dies octo.
¶ Sed dixi tertio ꝙ tertia questio: quaꝫ
continet tertia pars euangelij: et thema
nr̄i sermonis: importat quendā titulū ⁊c.
quia dicit. Uocatū est nomē ⁊c. Recte in
hoc ꝙ in hac die circūcisionis habuerit
nomen quo vocaret: cōformauit se abraā
cui datum fuit preceptum circūcisionis.
nā in eadē die abraam fuit circūcisus: et
nomen sibi de nouo impositum. vnde di-
xit sibi dn̄s. Nequaq̄ vltra vocabitur no
men tuū abram: sed abraā erit nomē tuū
Sic a simili xp̄s in eadem die circūcisus.
et nomen fuit sibi impositū. Nam est no-
men eius iesus qđ fuit thema. Tractan-
do igitur de isto nomine/ duas cōclusio
nes intēdo declarare: et sic sermonē ter-
minare.
Prima ꝯclusio est ꝙ hoc nomen iesus est
valde mirabile ac proinde a nobis vene
randū. qꝛ est nomen eius.
Secūda ꝯclusio est ꝙ hoc ip̄m nomen hꝫ
mirabilē potestatē ad saluandū in peri
culis. qꝛ est iesus.

¶ Dico igitur in prima
ꝯclusiōe: ꝙ h° nomē iesus / ē mirabile ⁊c.
Scd̄m em̄ ꝙ pōt elici ex dictis doctoruꝫ
rei mirabili / honorabili / et excellētissime
proprietatis / tale nomen debet imponi:
qualis ipsa est. sed ista res erat christus
non solū inquantū deus: īmo inquantuꝫ
homo: ergo nō mirū si nomen eius ē mi-
rabile. et merito honorabile ratione sue
excellentissime dignitatis. Un̄ venerabi-
lis Origenes declarans vltimā particu-
lam hodierni euangelij. Quod vocatum
est ab angelo priusq̄ꝫ in vtero concipere-
tur. innuens dignitatem istius nominis
dicit sic. Nomen autē gloriosum omniqꝫ
cultu dignissimū: nomen quod est super
omne nomen: non decuit primum ab ho-
minibus appellari: nec ab eis afferri in
mundū. Unde designanter dicit euange-
lista: ꝙ vocatum est ab angelo priusq̄ꝫ in
vtero conciperetur. Hec ille. De mirabili
excellentia et dignitate istius nominis lo
quens psalmista dicit sic. ps. viij. Domi-
ne dn̄s noster q̄ admirabile est nomē tuū
in vniuersa terra. Unde est hic aduerten
dū ꝙ xp̄s non solū habet vnū nomē: īmo
multa noīa. Nā quia noīa imponunt ꝑm
ꝓprietates rerū: vt habet a philosopho

in.iiij.Metaphy.cū xp̄s ꝑm vtrāq̄ naturā/diuersas ⁊ mirabiles habeat ꝓprietates ⁊ conditiones:ꝑm vtrāq̄ naturā habet noīa valde mirabilia. In natura enim diuina habet istā proprietatem ꝙ ꝓcedit a patre:sicut cogitatio perfecta ab intellectu.et sic noīatur verbum. Uocabitur nomē eius verbum dei. Apoca.xix. Item habet aliā ꝙ est cōnaturalis patri. et sic nominatur filius. Habet aliam ꝙ est coeternus patri.et sic nominatur splendor: qui est coeuus lumini. Habet aliam ꝙ est ꝑ omnia similis patri:et ideo dr̄ imago. de quibus noībus scribitur ad Heb.j. Multifarie multisq̄ modis olim deus loquēs patribus in prophetis:nouissime dieb⁹ istis locutus est nobis in filio: quem cōstituit heredem vniuersoꝝ:per quem fecit ⁊ secula. Qui cū sit splendor glorie:⁊ figura substantie eius ⁊c. Ista noīa sunt valde mirabilia. nā illa que sunt supra naturā:rationem habent admirationis.nunc autē ista nomina quomodo conueniāt proprietati rei:istud est supra naturā. nam nullus in hac vita perfecte ītelligere pōt quomodo est verbum dei:nec quomodo filius: neq̄ quomodo splendor:vel imago.et pro tanto nō immerito dicit ps̄.loquendo de nominibus filij dei: que habet ꝑm naturam diuinā.ps̄.viij.Dn̄e dn̄s noster:ꝙ̄ admirabile est nomen tuum. Itē filius dei habet multa et diuersa noīa/ꝑm multas ⁊ diuersas proprietates:quas habet: de quibus nominibus scribitur Esa.ix. Uocabit nomen eius admirabilis: deus fortis:pater futuri seculi: pn̄ceps pacis. Sed reperio ꝙ in humanitate habet tria noīa: que ex mō suo significādi sunt valde mirabilia.

¶ Primū nomen est emanuel de quo Esa. vij. Uocabit nomen ei⁹ emanuel. Et istud nomen est valde admirabile propter eius ineffabilem vnionem: quam importat humanitas cum diuinitate. Interpretat emī emanuel nobiscum deus.s.per vnionē diuinitatis cū humanitate. Uerbi cum carne.nam verbū caro factum est.i.carni vnitum est.vnde ⁊ beatus Augu.qui summo pollebat ingenio:istam vnionē nō intelligebat:qꝛ vt dr̄ in lib.confessionum. Quid autem sacramenti haberet verbū caro factum est:nec suspicari quidem poterat.

¶ Scd̄m nomen valde admirabile in humanitate est istud nomē iesus:de quo scribitur Mat.j. Uocabis nomē eius iesum. ipse enim saluū faciet populum suū a peccatis eoꝝ. Et istud nomen est valde admirabile ꝓpter importatam in eo operationem.nam facere aliquid de nihilo est tam admirabile ꝙ p̄hi istud reputauerunt impossibile. Nunc in saluatione pctōris per gratiam/gratia de nihilo creatur.⁊ peccator:qui erat nihil quoad esse gratie. qꝛ ad nihilū deductus est in conspectu eius malignus.vt dicit ps̄.xiiij. Et ꝑm Augu. sup Ioh.peccatū nihil est. et nihil fiūt hoīes cum peccāt: sed per gratiam ad suum esse reparātur.que quidem reparatio designatur in isto nomine iesus:q̄ interpretat saluator:et nō solum saluator:sed a peccatis saluator (vt dictum est) et ideo est nomen admirabile. Nā ꝑm Augu.magis est peccatorē iustificare:ꝙ̄ celū et terram creare.

¶ Tertium nomē est xp̄s. de quo Mat. j. De qua natus est iesus qui vocatur xp̄s.⁊ istud nomen est valde admirabile propter sui diffinitionem. Dicit Uegetius li.x. de re militari: ꝙ principes cōsecrati nullam maiorem gloriam putauerunt: ꝙ̄ aut fundare nouas ciuitates: aut ab alijs in nomen suum transformare. sicut est de ista ciuitate: quia licet nec a iulio cesare:nec ab octauiano augusto edificata fuerit:tamē nomē suum imposuerūt sibi.nam ab istis duobus imperatoribus dicta est Cesaraugusta. Sed christus non solum vni ciuitati:sed toti populo fidelium nomen suū imposuit.nam a xp̄o oēs fideles dicunt christiani. Et quare magis ab isto noīe christo fideles denominationem sumpserūt? propter sui quam importat ex interpretatione diffusionem. Interpretatur enim christus vnctus oleo.ps̄.xliiij. Unxit te de⁹ deus tuus oleo leticie. Oleum autē inter alios liquores maxīe se diffundit. Sic ⁊ christiani maxime sunt ꝑ xp̄i fidē diffusi. Pꝫ ergo ꝙ de noīb⁹ xp̄i tam in diuinitate:ꝙ̄ in humanitate: valde bene dicit ps̄. viij. Dn̄e dn̄s noster : ꝙ̄ admirabile est nomen tuum in vniuersa terra. Et quia sic nomē xp̄i est tam admirabile:merito ratione sue dignitatis excellētissime dꝫ a nobis honorari.vnde propter excellentissimam dignitatem vix humanum genus fuit dignū vt ei notificaretur. Unde angelus in persona domini querenti iacob nomen suū:respondit. Cur queris nomen meū quod est

xp̄iani · a xp̄o

emanuel · i · nobiscū d9 · fo 64 · col · i

mirabile? quasi dicat: non pertinet ad te scire nomen meum. magne enim dignitatis est. Genes. xxxij. Et dñs dixit moysi de abraam ysaac et iacob. Nomen meũ adonay non indicaui eis. Exo. vj. Sed ecce ꝙ diuinus autor intantum est nobis vnitus per vnionem diuinitatis cũ nostra humanitate in filij dei incarnatione: ꝙ nomen suũ sine aliqua difficultate est nobis reuelatũ et diuulgatũ. nã est nomẽ eius iesus. ¶ Sed quomodo a fidelibus honoratur? certe valde modicum. Scdm sacros canones/ quando nomen iesu nominatur: quilibet christianus debet inclinari: et nomini dei reuerentiã facere: sed modo nullus curat. Notate cum diligentia que dicam. Nobis dicit Rabi moyses/ ꝙ nomẽ dñi tetragrãmaton: quod signat dei essentiã puram: put in se existit: tante reuerentie fuit apud iudeos: ꝙ nunq̄ nominabatur nisi a summo sacerdote: et hoc solum in benedictionibus fiẽdis in templo. Sed prohdolor nomen dñi ad tantam vilitatem venit inter christianos: ꝙ non solũ a non sacerdotibus nominatur: sed sine causa pro nihilo ab oĩbus cõmuniter assumitur: et tamen scdm preceptum est. Non assumes nomen dei tui invanum. Exo. xx. Item nomen dñi tante reuerentie fuit apud gentiles: ꝙ dicit magister historiarum in historia alexãdri: ꝙ cum iudas princeps sacerdotum hierusalẽ nollet dare alexãdro tributa que dabat dario: et veniret cõtra eũ et gentem iudeoꝝ: iudei timẽtes clamauerunt ad dñm: ꝛ immolabãt hostias. Cũq3 sacerdos sacrificiũ obtulisset: precepit deus vt confiderent: sertisq3 ciuitatem ornarent. ꝛ ipse pontificalib⁹ indutus cũ alijs sacerdotibus exierunt obuiam alexandro ꝛc. Et factũ est cum alexãder vidisset pontificem pontificali stola insignem: et laminam vbi scriptum erat nomen domini tetragrammaton: descendit de equo: et nomen domini adorauit: ꝛ pontificem veneratus est. Ecce iste alexander qui erat gentilis in quanta reuerentia nomen domini habuit. Sed prohdolor nunc inter christianos/ non solum non sic veneratur: sed a ribaldis continue turpiter blasphematur. vnde ipse dominus conqueritur Esa. lij. c. Jugiter tota die nomen meum blasphematur. Et tamen tales ƀm statuta veteris legis pena mortis essent puniendi, vnde Leuitici. xxiiij. Qui blasphemauerit nomẽ domini: morte moriatur. Nõ debet ergo nomen dñi blasphemari. non in tam modica reuerentia haberi: sed debet venerari et honorari: vt iam prima propositio verificetur: ꝙ hoc nomen iesus est valde mirabile: quia est nomẽ eius iuxta primã partem thematis: quasi ꝙ velit dicere: ꝙ sicut deus est valde mirabilis/ ꝛ excellens et merito honorabilis: ita ꝛ nomen eius: quia ƀm excellentiam rei/ debet esse excellentia nominis.

Secunda pars.

¶ Sed dixi in secunda et vltima ꝑpositione: ꝙ hoc nomen iesus habet posse virtuosum ꝛc. ideo est iesus: qđ interpretatur saluator. Tanta est enim virtus istius sanctissimi nominis: ꝙ per ipsum demoniaci curantur. hoĩes a quocunq3 nociuo preseruantur: infirmi curãtur et sanantur. vnde Marci in. c. vlti. dicit dominus de discipulis innuẽdo virtutem sui nominis. In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpẽtes tollent: et si mortiferum quid biberint: non eis nocebit: super egros manus imponent: et bene habebunt. Tãta est virtus istius nominis: ꝙ quicunq3 tribulatus: quicũq3 in periculo positus ad eum fugiens tanq̄ in turri fortissima saluatur et liberatur. Turris fortissima nomen domini: ad ipsam currit iustus et exaltabit. Prouerb. xviij. Unde Bernardus sup cantica. sermone. xv. de virtute istius nominis: et quomodo omnes confugiẽtes ad eum suscipit et defendit: ad propositum ita inquit. Nomen iesu medicina est. si tristatur aliquis vestrum: veniat in cor eius iesus: et insiliat in os: et ecce ad exortum nominis lumen: nubilum omne defugit: redit serenũ. Labitur quis in crimen: curritq3 insuper ad laqueum mortis desperãdo: nõne si inuocauerit nomẽ iesu: confestim respirabit ad vitam? Cui in periculis palpitanti ꝛ crepitanti: virtutis nomen nonne statim fiduciam prestitit: depellit metus? Cui queso in dubijs estuanti et fluctuanti ad intentionẽ chari nominis/ non statim micuit certitudo? Nimirum morbi et languores anime isti sunt: illud medicina. nihil ita sicut hoc nomẽ iesus ire temperat impetum; superbie tumorem sedat; sanat

liuoris vulnus: restringit luxurie fluxum: sitim auaricie temperat: ac totius indecoris fugat pruriginem. hec ille. Ecce ergo quãta est virtus istius nominis. quilibet ad eum accedens et fugiens: in omnibus inuenit remedium/et iuuamen: ab omnibus incommodis saluatur et liberatur. Quia omnis qui inuocauerit nomen domini: saluus erit. ad Roma. x. et prius Johelis. ij. Istud est illud nomen benedictũ: qđ hodie nouiter in sua circuncisione fuit sibi impositum. iam enĩ prophetatum fuerat Esaie. lxij. Uocabitur tibi nomen nouum: quod os domini nominauit. Et certe valde conuenieter. nam consueuerunt imponi nomina noua triplici ratione.

Primo ratione adepte dignitatis.
Scđo ratione celande veritatis.
Tertio ratione patrate probitatis.

¶ Primo ergo imponitur nomen nouum alicui ratione adepte dignitatis: vt patet de papa: qui quando in dignitate papali creatur: nomen nouum sibi imponitur. s. nomen quod bonitatem: virtutem: et modestiam representet. vt pape nunc imposi tum est nomen clemens: vt nomen correspondeat rei: et per hoc det innuere ꝙ si al's fuit durus fortis vel rigidus: ꝙ exinde erit clemens. Certe ista ratione christo est impositum nomen nouũ. nam ipse adeptus est dignitatem papalem a tota trinitate vnanimiter et concorditer: summe libere: summe cõplacenter in papam est electus. Nam ipsum dedit pater caput super omnem ecclesiã: que est corpus ipsius. ad Ephes. i. c. et ad Heb. iij. dicit. Considerate apostolum et pontificẽ confessionis nostre iesum. Et rõne sue dignitatis papalis fuit sibi impositum nomen christus vel iesus. quasi ꝙ per ista nomina velit dicere: si al's fui rigidus vel durus: nunc ero mollis. et hoc designat nomẽ meum christus. qui interpretatur vnctus. res enim vncta oleo blandior efficitur. Si al's damnaui: exinde saluabo. et istud significat nomen meũ iesus. quod idem est quod saluator. De hoc nomine papali quod est christus: ad Heb. ix. Christus assistens pontifer.

¶ Secundo imponitur nomen nouũ alicui ratione celande veritatis: vtputa quã do homo ingreditur terram inimicorum: mutat sibi suum proprium nomen: et nouũ sibi imponit ne cognoscatur. Sic christus veniens in hunc mundum: in quo regebant et dominabantur inimici sui. s. demones. nam ꝫm apostolum ad Ephe. vj. Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem: sed aduersus ꝑncipes et potestates: aduersus mũdi rectores tenebrarum harum. Ueritatem sue diuinitatis sub pallio humanitatis occultauit. et qui prius solum deus vocabatur: nunc de nouo homo. ꝛ nomen hominis sibi imposuit. s. iesus. Et sic suam diuinitatẽ inimicis suis occultauit.

¶ Tertio imponitur nomen nouum alicui ratione patrate ꝓbitatis: vt manlius quidam miles romanus: cũ in singulari certamine quendam gallum eminentis magnitudinis ꝛ fortitudinis iterfecisset: torquem quã gallus in collo portauerat imposuit sibi. et istud nomẽ torquatus a torque: tam sibi ꝙ posteris conquisiuit. exinde enĩ dictus est manlius torquatus. Itẽ octauianus propter auctam ab eo rempublicam/nomen nouum sibi fuit impositũ: et dictus est augustus. Sic christ9 in sua sanctissima passione/ratiõe hominis bellum cum diabolo intrauit: ꝛ eum deuicit: infernum spoliauit: hominemq3 a suo imperio liberauit: et eum ab omnibus incõmodis saluauit. et ideo propter istud bellum in quo deuicit: hominem saluãdo: nomen nouum sibi conquisiuit: quod est iesus. i. saluator. Non ergo incongrue de eo per prophetam dictum fuit. Uocabitur tibi nomen nouum quod os domini nominauit. Esa. lxij. Sz forte diceretis istud nomen non est nouum. nam multi fuerunt vocati isto nomine iesus. vt iesus fili9 syrach. iosue qui al's dictus fuit iesus naue. iesus filius iosedech sacerdos. Certe istud est nomen nouum quoad significationẽ. nam significat saluatorem. Alij autẽ qui vocati sunt hoc nomine: non fuerunt saluatores: etsi in aliquo facto particulari salutem procurauerunt. vt iesus naue: de quo habetur in libro Josue. de quo scribitur Ecclesiastici. xlvj. cap̃. Fortis in bello iesus naue: successor moysi in prophetiis: qui fuit magnus ꝫm nomen suum. maximus in salutem electorum dei. scilicet hostes israel debellando. Tamen non ita generaliter populum saluauit: sicut xp̃s qui est saluator oĩm/vniuersalis redẽptor: ꝗ nõ solũ saluat ab hostibus corporalibus.

3ª rõne imponunt nõia vide fo. 63. col. 1. in fine

sed etiā spiritualibus. scʒ a peccatꝭ. sic em̄
dictū est per angelū Mat. j. Ipse em̄ sal⸗
uū faciet populū suum a peccatis eorū.
Patet ergo iam vltima ꝓpositio declara
ta. ꝙ hoc nomen iesus habet mirabilem
virtutē ad saluandū in periculis. ideo est
iesus: qđ interpretatur saluator iuxta se⸗
cundā partē thematis. vt pro finali con⸗
cordia dicamus. Et non est aliud nomen
sub celo datum hominibus: in quo opor
teat nos saluos fieri. Act. in. c. iiij.

¶ In festo circūcisionis dn̄i. Sermo. iiij

COnsūmati sunt
dies octo: vt circūcideret
puer. Luce in. c. ij. origina
liter: recitatiue vo in euan
gelio presentis solēnitatis
verbū scribit qđ assumpsi. Hodie ecclesia
facit festum de circūcisione xp̄i: qui octa⸗
ua die a natiuitate sua: ne legem videret
contēnere: voluit sacramentū circūcisio⸗
nis suscipere. de cuius susceptione dicit
thema. Cōsummati sunt dies octo: vt cir
cunderetur puer. quod fuit thema.

A Pro cuius declaratione introductiua est
notandū: ꝙ primus parēs: qui peccauit
contra deū comedendo de fructu vetito:
sicut pꝫ Gen̄. in ca. iij. peccatū per gene⸗
rationē trāsfudit in posteros. oēs enim
hoīes qui nascuntur ex adam: possunt cō
siderari vt vnus homo: inquantū conue⸗
niunt in natura: quā a primo parente ac
cipiunt: ꝭm ꝙ in ciuilibus oēs qui sunt
vnius cōmunitatis: reputant quasi vnū
corpus: et tota cōmunitas quasi vnꝰ ho⸗
mo. Porphirius etiā dixit: ꝙ participa⸗
tione speciei plures homines sunt vnus
homo. Sic multi hoīes deriuati ex adā:
sunt tanꝙ multa membra vnius corporꝭ
actus autem vniꝰ membri corporalis/pu
ta manus: non est voluntarius volunta⸗
te ipsius manus: sed volūtate anime: q̄
primo mouet mēbra. vnde homicidiū qđ
manus cōmittit: non imputat manui ad
peccatum: si consideratur manus ꝭm se:
vt diuisa a corpore: sed imputatur ei in⸗
quantum est aliquid hominis. qꝛ mouet
a p̄mo pricipio motiuo hominis. Sic er
go inordinatio que est in isto hoīe ex adā
generato: nō est voluntaria volūtate ipiꝰ
sed voluntate primi parentis: qui mouet
motione generationis om̄es qui origine
deriuantur. sicut voluntas anime mouet
oīa membra ad actum. vnde pctm̄ quod
sic a primo parente deriuatur: dicitur ori
ginale: sicut peccatū quod deriuatur ab
anima ad mēbra: dicitur actuale. et sicut
peccatū actuale: qđ per membrū aliquod
cōmittit: non est peccatū illius membri:
nisi inquantū illud mēbrū est aliquid ip⸗
sius hoīs: ꝓpter quod vocat pctm̄ huma
num: ita peccatū originale non peccatuꝫ
istius persone: nisi inquantū hec persona
recipit personam als naturā a primo pa
rēte. et ideo vocatur peccatū nature ꝭm
illud Ephe. ij. Eramus natura filij ire.
Verba sunt sancti Thom̄. j. ij. q. lxxxj. ar.
j. Et quia propter istud pctm̄ non solum
primus parēs: verum etiā tota sua poste
ritas diuinā gratiā perdidit: et iram dei
promeruit: ideo deus misericors compa⸗
tiens sue creature: voluit de remedio pro
uidere. ⁊ ideo quolibet tempore remediū
instituit et dedit contra istud peccatū ori
ginale: per quod remediū iram dei fugie
bant: et gratiā obtinebāt. Et repio ꝙ ꝭm
tria tēpora: sic tria remedia instituit.

Primū tempus fuit legis nature: et ī hoc
habuerūt pro remedio sacrificia decimā
et oblationem.

Secundum tempus fuit scripture: et in
hoc habuerūt pro remedio circūcisionē.

Tertiū tempus fuit legis gratie: ⁊ in hoc
pro remedio habemus baptismalem re
generationem.

¶ Omnia ista remedia xp̄s suscepit: licet
non indigeret. Nam in peccato originali
quattuor incōmoda homo incurrebat. s.
culpam: fomitem: priuationem gratie: ac
carentiā visionis diuine. Christus autem
nullū hoꝝ defectuū habebat: quia in ipo
non fuit originalis culpa. nō in carne sua
aliquis fomes: aut concupiscētia. nec ha
buit priuationem: sed plenitudinem grē.
et in terra degens fruebatur diuina visio
ne: qꝛ sil' erat viator ⁊ comphēsor: iō his
remedijs non indigebat'. Sed voluit ea
suscipere: ne videretur leges ab eo datas
sub q̄bus ista remedia collata erant: con⸗
temnere. quia ipse dixit. Non veni solue⸗
re legem: sed adimplere. Matthei. v. Et
quia ipse fuit conceptus/ et natus tem⸗
pore legis moysaice: et erat de genere a⸗
braam: cui data erat circūcisio et semini
eius: ideo voluit hodie circūcidi vt dicūt

vide fo. 58. col. 1.
fo. 58. col. 1.
vide fo. 58. col. 2.
fo. 61. col. 2.
4or incomoda per pctm originale

verba proposita. Consummati sunt dies octo:vt circũcideret puer.qd̃ fuit thema.
¶ In q̄bus verbis duo notant / iuxta thematis partes duas.
Primo tẽpus deputatũ obseruationi legali:qd̃ notatur ibi.cõsummati sunt dies octo.in prima parte thematis.
Scd̃o signũ distinctionis datũ populo diuinali:qd̃ notat ibi. vt circũcideretur puer.in scd̃a parte thematis.
¶ Dimisso modo procedendi ꝑm thematis diuisionem:reperio ꝑm sacre scripture trenorẽ triplicem circũcisionem.
Prima est circũcisio carnalis.
Scd̃a est circũcisio spũalis.
Tertia est circũcisio ab oĩbus malis.

Prima pars.

B ¶ Dico primo ꝙ prima circuncisio est carnalis:qꝛ fiebat in carne et hec est circũcisio iudeorum. Istud sacramentũ circũcisionis fuit datum abrae Gen̄.xvij. Dixit iterum de⁹ ab abraã ꝛc. Circuncidetur ex voƀ omne masculinũ.ꝛ circũcidetis carnem preputij vestri:vt sit in signũ federis inter me et vos. Infans octo dierũ circũcidetur in vobis ꝛc. Masculus cuius preputij caro circũcisa non fuerit: delebitur aĩa illa de populo suo: quia pactũ meum irritum fecit.Circa qd̃ possunt queri tres questiones.
¶ Prima q̄stio est:quare fuit data circũcisio tm̃ populo iudeoꝝ:et non omnibus populis? Ad quod respondet san. Tho. in.iiij.dist.j. ꝙ sicut peccatum per adam in oẽs trãsiuerat: ita oportebat per christum in oẽs sanctificationem transire.vñ ad prerogatiuã sanctitatis eius insinuãdam / oportebat quicquid ad xp̄m pertinebat:speciali sanctitate pollere. Ideo ĩ populo de quo xp̄s nasciturus erat:oportebat specialiter cultum dei esse:et ipsuꝫ ab alijs distingui. Et quia circũcisio est signum distinguens populũ dei ab alijs: ideo oportebat populo israel circũcisionem esse datam.non solum apud illos q̄ de stirpe iacob erant:sed etiã quantũ ad illos qui ad populũ illũ qualitercũqꝫ pertinebant.
¶ Secunda questio est: quare circũcisio fit in membro generationis? Respondet sanctus Thom. vbi supra, ꝙ circuncisio erat in signum purgationis originalis peccati:et in signum distinctionis populi ex quo xp̄s nasciturus erat: et in signuꝫ castitatis seruande.et quantũ ad omnia hec / decuit vt in membro generatiõis fieret.qꝛ per actum generationis originalẹ contrahitur.et christus ab illo populo descendit:ꝛ in continendo ab illo actu castitas consistit. Et ideo membrum generationis erat de necessitate circũcidendum et quantum ad efficatiam sacramenti: et quantũ ad obligationẽ precepti.
¶ Tertia questio est:quare fieri preceptũ fuit in die octaua? Ad quod respondet sanctus Thom̃.vbi supra:ꝙ circũcisio et erat in precepto:ꝛ erat sacramẽtũ.Octaua ergo dies erat de necessitate circuncisionis quantũ ad obligationẽ precepti: ita ꝙ reus transgressionis erat: q̄ illud tẽpus non obseruabat:sed nõ erat de necessitate eius quantum ad efficaciam sacramenti:quia etiã in alio tempore circũcisio facta suum effectum sacramentalem habebat.Sic etiã accidit de ministrantibus nostra sacramenta:qui seruant materiã et formam debitam:et non omittũt aliquid de ritu ad solẽnitatem sacramenti,ab ecclesia constitutũ.Determinatiõis autem huius tẽporis erat causa et mystica:que tangitur in littera: et litteralis q̄ tangitur a rabi moyse:ꝙ puer ante octauũ diem est ita tener quasi in ventre matris:et ideo ꝓpter periculum ante illud tempus non erat fienda.Mystice autem sicut animalia non offerebantur propter predictam causam ante octauũ diem:ita nec puer circũcidebatur. Ex quo merito potest insurgere alia questio.Cum circũcisio esset in remedium contra peccatum originale:vt cuꝫ christus non contraxerit peccatũ originale: non immerito potest queri questio quarta:quare christ⁹ voluit circũcidi? Ad quod respondet san. Tho. vbi supra.ꝙ circuncisio christo competebat non propter indigentiam: sed ꝓpter decentiam. Ad quod potest triplex ratio assignari.Prima est vt se ostẽderet filium abrae: cui preceptũ circũcisionis erat factum et promissio nascituri seminis: ꝛ sic dei promissionem insinuaret impletam.
Secũda ratio vt circuncisionem sicut et alia legalia suscipiens:ab onere leg̃ nos

quare circũcisio fiebat in die octaua

fo. 58. col. 3.

fo. 60. col. 7

quare circũcisio data ẽ pp̃lo iudeoꝝ

quare circũcisio fiebat in meb° g̃nõis

liberaret: dando finem legi scripte. Tertia vt fratrem iudeoꝝ se ostenderet: neq᷒ haberent iustam occasionē ipsum repellēdi. Propter has ergo causas: et alias cōplures: q̃s doctores assignant: xp̄s voluit circũcidi. Et mater sua virgo maria ipm hodie ad circũcidēdũ duxit. Propter qđ de ea potest dici ꝙ impleuit preceptum dñi. Infans octo dierum circũcidetur in vobis. Geñ. xvij.

Secunda pars.

¶ Dixi secundo principaliter ꝙ secunda circũcisio est spiritualis: et ista est christianoꝝ viatoꝝ: de qua loquitur beatus Bernarđ. in sermone hodierno. Fratres nos circũcidi necesse est: non littera: sed spiritu ⁊ veritate: nec in vno membro tm̃: sed toto corpore simul. Licet em̄ magis in ea parte: in qua iudeis mandata est circũcisio: regnet cōcupiscentia: vniuersam tamen occupat carnem. a planta pedis vsq᷒ ad verticē/ non est in nobis sanitas. nec est pars aliqua que non rabida fit hoc veneno. hec ille. Ex quibus patꝫ ꝙ nos christiani debem⁹ nos circũcidere non in vno membro tm̃: sed in oĩbus. Sicut em̄ ridiculum essꝫ si quis in partē barbam suã raderet: sic qui in partem circuncisionē suam facit: et in partē se incircuncisum relinquit. Debemus ergo nos circũcidere interius et exterius. Interius quantũ ad cogitatiões et desideria. Et exterius quantũ ad singula mēbra et opera. Hec est circuncisio vitioꝝ: qua debemus oĩa vitia rescindere. Et hoc propter quattuor rationes ꝓpter quas aliqua res solet circũcidi.

Primo ad euitandã corruptionem.

Scđo ad procurandam fructificationē.

Tertio ad ostendendã distinctionem.

Quarto ad consequendam congruam situationem.

¶ Dico primo ꝙ aliqua res debet circũcidi ad vitandũ ⁊c. Solet enim res aliqua circũcidi: ne per ipsam alia corrumpatur. Videmus em̄ ꝙ quando in pomo est aliqua pars putrida et corrupta: nisi circuncidatur: pars sana per aliam corrumpiť. Dens etiam putridus ab ore eijcitur vel expellitur: ne per eius fetorē totũ os corrumpatur. Ita debemus nos circuncidere a peccatis: ne per vnũ peccatũ anima corrũpatur: et sic amittat vitam gratie: et per consequēs vitã glorie. Et ideo scribiť Deuť. xxx. Circũcidet dñs de⁹ tu⁹ cor tuũ ⁊ cor seminis tui: vt diligas dñꝫ deũ tuũ ex toto corde tuo: et in tota anima tua: vt possis viuere. Et nota ꝙ dicit circuncidet dñs deus tuus cor tuũ. Ista em̄ mēbra in quibus sunt iste infirmitates turpes et corrodētes: solent circuncidi: ne ꝑ mēbrum morbidũ membra reliqua corrũpanť. Et certe peccatũ in corde est ĩfirmitas corrodens oĩa bona gr̃e. vnde sicut vinũ corruptũ corrũpit dolium. et ita cum peccatũ sit corruptio: et sit quasi quidam morbus ĩfernalis. q̃n incipit oportet mēbrum incidi. est em̄ ignis vsq᷒ ad cōsumptionē et perditionē/ deuorans animam Iob. xxxj. et ideo eaꝫ: sicut ignis materiã: corrũpit et consumit ac comburit. Ideo debet cor circũcidi: ne anima corrũpatur ideo đr Deuť. x. Circũcidite preputiũ cordis vestri. q: ẜm Grego. peccatũ quod ꝑ penitentiã non diluiť: mox suo pondere ad aliud trahit. Ista circũcisio debet fieri cũ cultro penitētie: aliter homo moreretur. quod figurať Exođ. iiij. Vbi habeť ꝙ angelus dñi occurrit ꝯ filiuꝫ moysi: et eũ occidere voluit. gl. tulit ergo sephora acutissimã petrã: et circũcidit preputium filij sui. Iste filius incircũcisus: queꝫ dñs vult interficere: est malus xp̄ian⁹: sephora est ecclesia. Interpretatur em̄ placens deo. sed petra acutissima circũcidit filiuꝫ suum: q̃n iniungiť penitētia. vñ acuta ē ꝑ amarã cordis ꝯtritionē. Acutior ꝑ ꝯfessionē. Acutissima ꝑ satisfactionē. Et certe acutum dꝫ esse instr̃m: quo non solum octo dierũ: sed etiã multoꝝ annoꝝ abscindi debet aĩe preputiũ. vñ Berñ. Abscindatur ferro acute compunctionis vlcus inueterate ꝯsuetudinis. Nisi ergo acuta penitentia circundaris: acuta sententia circũderis. (al's occideris.) Et ideo scribiť Geneť. xvij. Masculus cuius preputij carō circũcisa non fuerit: delebitur aĩa eius de populo suo. Dic de republica quomodo ꝑ vnum hoiem malũ corrumpitur. per vnũ latronem: homicidam: adulterum: et sic de alijs. et quomodo sunt circũcidendi per mortem.

¶ Dixi secundo ꝙ aliqua res debet circun

cidi ad procurandam fructificationē. Ui
demus em̄ ꝙ iste vinee et arbores circūci
dunt vt meli⁹ fructificēt. nisi em̄ supflua
resecarentur: non fructificarent. Ita de-
bemus nos circuncidere. idest a peccatis
purgare. aliter ꝙꝙ laboramus nihil pro
dest: nec partem in bonis ecclesie: nec ce-
lestis prie habem⁹. Frater enī mortuus
non habet partem in bonis a fratre viuo
acquisitis. Nec cibus corpori ministrat⁹
prodest membro putrido vl' abscisso. Ita
certe homini existenti in peccato nō pro-
sunt bona ecclesie/quantum ad meritum
glorie. quia est abscissus a corpore eccl'ie
per meritum: licȝ non per numerū. Ideo
necessarium est nos a peccato purgari: vt
habeamus fructum de bonis ecclesie. et
partem in bonis celestis patrie. Et ideo
possunt dicere petōres de bonis/illō Ge-
nes. xxxiiij. Si circuncidamus masculos
nostros ritum gentis imitantes: ꝛ substā
tia eoꝝ et cuncta que possident: nostra
erunt. Uerba fuerunt sichē: et emor ad iu
decorū populū. Dicit ergo si circūcidam⁹
masculos nostros. per masculos qui do-
minantur feminis ꝛ generāt: intelligitur
volūtas: que est domina in potentijs ani
me: et generat bona opera: que debēt cir
cūcidi ab omni immundicia. quod figu-
ratur Genes. xvij. vbi habetur ꝙ abraam
fuit circuncisus cum filijs suis et seruis
suis. Abraam qui interpratur pater mul-
tarum gentium: est voluntas: a qua ha-
bentur bona opera. filij eius/alie poten-
tie. serui/sensus corporis. que omnia de
bent circuncidi. Uoluntas ab omni ma-
lo vsu: et membra ab omni malo actu. os
oculi aures. ꝛ sic de alijs. Unus enim ho-
mo potens et diues non daret filiā suam
vni rustico ducenti vile ꝛ turpe artificiuȝ
sed homini nobili daret. Ita deus valēs
nobilior/ditior/potentior nō daret gl'iaȝ
suam eternam ducenti vile et turpe artifi
cium peccati: sed nobili ducenti omnia
necessaria. Nam homo tendens ad habē
dum filiam alicuius magni: solet se decē-
tius gerere. Sic si volumus habere filiā
dñi summi. scȝ gloriam eternam/debem⁹
nos decentius gerere: et a vilibus retra-
here. vnde dicunt angeli illud Geñ. xxxiiij
Nō possum⁹ facere quod petitis: nec da-
re sororem nostram. i. vitam eternam/ho
mini incircunciso. hoc est immundo. Sed
in hoc valebimus federari. Si voluerit
esse similes nostri. idest vacare mundicie.
et circūcidatur in vobis omnis masculini
sexus. Hoc est si purgetur volūtas ab oī
peccato. Et hoc de secūdo.

¶ Dixi tertio ꝙ res aliqua debet circun-
cidi ad ostendendam distinctionē. Solet
em̄ res aliqua circūcidi: vt a re alia meli⁹
cognoscatur: vel diuidatur. Uidem⁹ em̄
ꝙ multe res solent circuncidi ꝛ incidi: vt
melius distinguātur. Ita debemus nos
a peccato circūcidere vt contra familiam
diaboli distinguamur. vnde peccatuȝ in
anima signū est diaboli. ꝛ circūcisio a pec
cato signū est dei. idō dr ad Phil. iij. Nos
sumus circūcisio qui spū seruim⁹ deo: et
gloriamur in xpo iesu: et nō in carne fi-
duciā habentes. Et nota ꝙ dic. nos sum⁹
circūcisio. hoc est circuncisi. Et vide ꝙ ar-
migeri q̄ seruiunt istis magnis dñis: so-
lent esse in noua tunica stricte cincti: stri-
cte calciati: cum alba cucufa: cū serto pul
chro. Ita illi q̄ seruiūt dño: debēt habere
tunicā nouā pulchre cōsciētie: stricte cin-
cti cingulo castitatis ꝛ sancte affectionis
bene calciati exemplis sanctoꝝ. cum alba
cucufa intentionis q̄ facit eleuare capil-
los. i. cogitatiōes ad deū habētes in capi
te sertū de pulchris floribus. i. deuotȝ ora
tionib⁹. Talis sic circūcisus est de familia
dei. Unde sicut miles cognoscit̄ ꝑm arma
sic ad signū peti vel grē cognoscunt̄ serui
diaboli vel dei. Unde Hierem. iiij. Circū-
cidimini dño: ꝛ auferte preputia cordium
vestroꝝ. q̄si di. sitis circūcisi sicut decet fa
mulos dei. Geñ. xvij. Circūcidetis carneȝ
preputij vrī. i. a vobis oēm immundiciā
auferetis. vt sit signū federis inter me et
vos. vt sit signuȝ ꝙ sitis de familia mea.
Et hoc de tertio.

¶ Dico q̄rto ꝙ solet res aliqua circuncidi
ad cōsequendā cōgruā situationē. Uide-
mus em̄ ꝙ isti lapides anteꝙ in edificio
collocent̄: diligēter circūcidunt̄: vt meli⁹
in edificio valeāt ordinari. Sic si volum⁹
in edificio paradisi situari: opȝ nos circū
cidi a petō oī: et poliri virtutib⁹ et bonis
opib⁹. Uñ sicut lapides melius sculpti et
politi et decorati/solent poni in locis no
bilioribus. Ita mag boni: mag purgati ꝛ
ornati ponent̄ in loco supiori ꝛ nobiliori.

Nam ꝓm excellentiam meritoꝝ/recipient anime distributiones premioꝝ. Et ideo dicit beatus Greg. Urbs beata hierusalē dicta pacis visio: que cōstruit in celis viuis ex lapidibus: et angelis coornata vt sponsata comite: Noua veniens e celo nuptiali thalamo: preparata vt sponsata copuletur dño: platee et muri eius ex auro purissimo: Porte nitent margaritis aditis patentibus: ꝛ virtute meritoꝝ illuc introducitur omnis qui pro xp̄i noīe: hic in mundo premitur. Tonsionibus pressuris expoliti lapides: suis coaptātur locis per manus artificis disponuntur permansuri sacris edificijs. Ideo dr̄ Exodi. xij. Si quis peregrinoꝝ in vestram voluerit trāsire coloniam: et facere phase: circuncidet prius omne masculinū eius. Et sic patet quomodo circuncisio spiritualis: que est peccatorū: debet fieri ꝓpter predictas quattuor causas. ¶ Et reperio ꝙ sicut circūcisio carnalis precipitur fieri octaua die: ita et spiritualis circuncisio nō potest fieri nisi per octo: quibus ad circūcisionis spiritualis perfectionem peruenitur. Nam

Primo precidēda est glorificatio peccati. ps̄. lj. Quid gloriaris in malicia: q̄ potēs es in iniquitate. Qui enim de malicia gloriatur: similis est illi qui de hoc gloriaretur ꝙ in lutum fetidum cecidisset.

Secūdo precidēda est peccati defensio. vt cum aliquis id qđ malū est: sub specie boni defendit. ps̄. cxl. Non declines cor meū in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis.

Tertio prescindenda est peccati consuetudo. Aliqui sunt qui iugiter repetunt infernalem viam: cum deberent eam timere: ꝛ eius obliuisci. Hiere. ij. Q̄ꝫ vilis facta es nimis iterans vias tuas.

Quarto prescindenda est ipsius pcti operatio. Ut q̄libet desistat a malis operibus suis. iuxta illud qđ scribit Esa. j. Quiescite agere peruerse: discite benefacere.

Quinto prescindenda est peccati locutio. ad Ephe. v. Fornicatio et omnis immundicia: aut auaricia nec nominet in vobis. Et eiusdē. iiij. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat.

Serto prescindēdus est peccati cōsensus: ne homo leuiter assentiat tentationi. ꝛ iō scribitur Eccl'i. xviij. Post concupiscētias tuas non eas.

Septimo prescindēda est peccati delectatio. quia talis delectatio abijcienda est et a mente et a corpore. et ideo scribit. j. Corinth. x. Nō simus cōcupiscentes maloꝝ.

Octauo prescindēda est peccati cogitatio que est vltima radix peccati. Esa. j. Lauamini: mūdi estote. auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis.

Sed cōsiderare debet peruersitas xp̄ianorum: ꝙ xp̄s qui nihil habuit circuncidere voluit circuncidi: nos v̄o non circuncidimur cum indigeamus: sed potius gloriamur. ꝛ ideo dicit beatus Bernar. Uestigium nullum vulneris habēs/alligaturam vulneris non fugit. Non sic impij. non sic agit peruersitas elatiōis humane. erubescimus vulnerum alligaturam: qui de vulneribus etiam interdū gloriamur. Et alibi dicit idem Bernar. Qui pctm̄ nō fecit: non dedignatus est se peccatorem reputari: nos et esse volumus ꝛc. hec Bernar. Et hoc de secunda circuncisione.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio ꝙ est circūcisio tertia ab oībus malis. et ista est christianorum beatorum. Ista circuncisio fiet in resurrectione generali: quādo sancti resurgent cum corporibus gloriosis: et erūt circuncisi ab oī pena et corruptione. Ibi erūt corpora sanctorum clara: agilia: subtilia: et impassibilia. et erit omne malum circūcisum et auulsum ab eis. quod vidit iohannes Apocalip. xxj. et cantatur in ecclesia de sanctis martyrib9. Absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum: et iam nō erit amplius neqꝫ luctus: neqꝫ clamor: sed nec vllus dolor: q̄m priora transiernnt. Ista circuncisio etiam fiet in octaua die. hoc est in octaua etate. s. in gloria: que designatur per sabbatū: quod est dies requietionis. et poterit tunc dici sanctis omnibus. Circuncisionem accipit hō in sabbato. Ioh. vij. Et hoc de tertio.

Explicit sermo. Deo gratias.

¶ In festo circuncisionis dñi. Sermo. v.

Nomen eius iesus vocatum est ab angelo. Lu. ij. ꝛ in euāgelio hodierno. In nr̄o thēate sunt due ptes. quelibet vni qōni corrn̄dēs. Sic em̄ de⁹ i sua q̄dditate ꝛ eēntia

propter suam infinitatē et incōprehensi-
bilitatē/fuit ineffabilis:⁊ innomīabilis.
ita ꝙ nullus poterat scire nomē dei pro-
priū qđ erat.et iō q̄rebat salomō Prouer
xxx. Quis ascēdit in celū atq̧ descendit?
Quis continuit spiritū in manib⁹ suis?
Quis colligauit aq̄s quasi in vestimēto?
Quis suscitauit omnes terminos terre?
Qđ nomē ē ei⁹.⁊ qđ nomē filij ei⁹ si nosti.
¶ Ad istā questionē rn̄det lucas per pri-
mā partem thematis .di. ꝙ nomen filij
eius bene nouit.nā est nomē eius iesus.
¶ Secūda q̄stio potest formari sic.nomē
aliquādo imponit̄ alicui ab aliqua perso
na excellēte et profunde sciētie que ꝓprie
tates et virtutes rerū cognoscat: ſm q̄s
rebus nomina imponunt̄. Propter h̄ for
matis cunctis rebus atq̧ productis: ad-
duxit ea deus ad adam: vt videret q̄d vo
caret ea.vt scribit̄ Gen̄.ij. Et dixit deus.
Omne qđ vocauit adam aīe viuentꝫ: ip-
sum ē nomē eius. Item aliqn̄ īponit̄ no-
men alicui per patrē:aliqn̄ per matrem:
aliquando per auum:per parentes: sicut
iohāni baptiste impositū est nomen per
matrem.nā cū parentes vocarent eū no-
mine pr̄is sui/zachariā: respōdēs mr̄ ei⁹
dixit. Nequaq̄ :sed vocabitur iohes. Pōt
igit̄ formari sic q̄stio. Si nomē filij dei ē
iesus:q̄ persona vel cui⁹ dignitatꝫ impo-
suit sibi istud nomē iesus? Ad quā rn̄det
euangelista per secundā partē thematis
dicendo. Vocatū est ab angelo. Nomen
igit̄ iesus vocatum est ab angelo. Secū-
dū igitur istas duas questiones/et inter
rogationes aut considerationes:erunt in
presenti sermone due cōtēplationes.
Prima loquit̄ de hoc noīe diuinali quan
tum ad suam proprietatē virtuosam:q̄
includit̄ in hoc noīe iesus.
Scđa concludit de quodā titulo triūpha
li quantū ad suā dignitatē mirabilem.
q: vocatū est ab angelo.

Prima pars.

a ¶ Prima igitur cōtēplatio loquit̄ ⁊c. que includitur in hoc noīe
iesus. Pro quo sciendū
Q: dictat ratio naturalis.
Affirmat scriptura diuinalis.
Docet doctorū lectio magistralis.
Q: propter ꝓprietatē quā habuerūt: aut
ꝓpter facta que ꝑpetrauerūt: aut ꝓpter
officia ⁊ ministeria que gesserunt:angelis
et hominibus nomina imposita sunt.
¶ Dico primo ꝙ angelo vel homini nomē
imponit̄ propter ꝓprietatē quam habue
runt.et hoc dictat ratio naturalis. Nam
ſm ꝙ aliquid cognoscim⁹:sic illud nomi
namus.nā nomen dr̄ a noticia.et cū noti
ciam de rebus per ꝓprietates ⁊ virtutes
suas habeamus ſm pħm in.j. Peri her-
menias:sequit̄ ꝙ a proprietatib⁹ nomīa
imponūtur rebus. Quia sol super omnia
corpa lucet : et solus sol habeat lucē a se:
quia alia corpora luminosa vt luna ⁊ stel
le/non hn̄t a se:sed ab ipso sole : ideo no-
mē eius impositū est sol a ꝓprietate sua.
q: solus lucens. Si nos cognosceremus
oēs virtutes et proprietates stellarū: om
nibus noīa imponeremus : ⁊ ea proprijs
noībus vocaremus.sed q: solus de⁹ scit:
ideo ipse est qui numerat multitudinem
stellarū:et oīb⁹ eis nomina vocat. vt scri-
bitur in ps̄.cxlvj.
¶ Dico scđo ꝙ angelo vel homini nomen
imponit̄ propter aliqđ factū ab eo perpe
tratum.⁊ hoc affirmat scriptura diuinal.
Affirmat em̄ scriptura diuina Gen̄.in ca-
ij.ꝙ q: de costa ade deus formauit euā:
ideo ab isto actu formationis eue/adam
vocauit nomen ei⁹ virago:q: de viro sum
pta est. Affirmat etiam scriptura diuina
Gen̄.xxv. ꝙ quia quando nati sunt esau
et iacob: iacob plantam esau tenebat ma
nu:ne prius exiret de ventre matris:⁊ es-
set primogenitus.ideo ab isto opere ⁊ ef-
fectu/mater eius vocauit eū iacob :quod
idem est qđ supplantator. Item propter
aliū effectū iacob:qui benedictionē esau
surripuit:istud nomē iacob sibi cōfirma-
uit di. Iuste vocatū est nomen ei⁹ iacob.
supplantauit em̄ me en altera vice. Pri-
mogenita mea ante tulit: et nūc secundo
surripuit benedictionē meam. Gen̄.xxvij.
¶ Dixi tertio ꝙ angelo vel homini nomē
imponitur propter officium aut ministe-
riū ab eo exercitum.et hoc ostēdit docto-
rum lectio magistralis. Augu. em̄ et Gre-
gorius nos docent:ꝙ angeli non habent
quoad nos aut noticiam nostrā/nomina
ꝓpria. Sed cum oēs sint administratorij
spūs : missi in orbem terre/propter eos
qui hereditatē capiūt salutis.vt habetur
ad Heb.j.cum ad nos ministrare veniūt
apud nos nomina a ministerijs trahunt.

inquit Augusti. Et Grego. dicit ꝙ ista no
mina. angelus/gabriel/raphael/ nomina
officiorum ⁊ ministrationū sunt. ex ipo nāq
noīe significatur quid circa nos exerceat
in opere. Patz igitur declaratū ꝙ dictat
rō naturalis: affirmat scriptura diuinalis:
docet et ostēdit lectio magistralis: ꝙ pro
pter proprietatē aut propter opera gesta
aut propter officia ⁊ ministeria exercita:
angelis et hominib⁹ nomē est impositum.
Ad propositū iesu xpo saluatori nostro/
ppter hec tria vocatū est nomen eius ie
sus: qđ interpretaɫ saluator. Nam
A tota ppriētate sue nature: que fuit mi
re potentie.
A toto suo habitu et actu: qui fuit pie
clementie.
A toto suo officio ⁊ ministerio: qđ fuit hu
militatis ⁊ beniuolētie.
Processit salus: qua ipse peccatores sal
uauit: ⁊ a pctīs redemit: ideo bene voca
tum est nomē eius iesus. i. saluator.
et fo. 60 col. 2 et infra ¶ Dico primo ꝙ a tota ppriētate sue na
ture pcedit sal⁹: qua ipse pctōres saluat:
et a peccatis redimit. Proprietas eñ sua
naturalis est proprietas diuina: ꝫm quā
ipse a pctīs saluat. vñ Bern. pulchre sup
isto verbo. Vocatū est nomen eius ihūs.
Vocatū plane: non impositum. nēpe hoc
nomen ab eterno inest ei a natura ppria.
hoc nomē ei est innatum: nō ab humana
vel angelica inditum creatura: Dicunt lo
gici in pdicabilibus in ca. de proprio. ꝙ
illud dr alicui propriū: imo proprie pro
priū: quod competit sibi et soli ⁊ semper.
Nunc autem saluare a peccatis competit
christo et soli inquātū est deus. Quis po
test dimittere peccata nisi sol⁹ de⁹: Luce
v. Conuenit etiā sibi intrinsece in habitu
dine ad proprietates sibi essentialē semp
et ab eterno. vñ ecclesia Deus cui ppriū
est misereri semper et parcere. Igitur con
cluditur ꝙ a tota proprietate sue nature
ipse peccatores saluat: ⁊ a peccatis redi
mit: ppter qđ iuste vocatū est nomen ei⁹
iesus. i. saluator.
¶ Dico secūdo ꝙ a toto suo habitu grē. ⁊
actu clemētie iuste vocatū est nomē eius
iesus. i. saluator. In primo eñ instāti sue
cōceptionis/habuit habitū grē saluādi:
vnde āgel⁹ virgini marie Luce. j. Voca
bis nomē eius iesum. i. saluatorē. In na
tiuitate sua habuit etiā eundē habitum
gratie ad saluandū. vnde angelus pasto
ribus. Luce. ij. Euangelizo vobis gaudiū
magnū qđ erit omī populo: quia nat⁹ est
vobis hodie saluator. Totum hoc fuit in
habitu. Sed in sua passiōe ⁊ resurrectio
ne habuit actum saluandi. vnde apostol⁹
ad Ephes. ij. Deus qui diues est in mise
ricordia: ppter nimiā charitatē suā qua
dilexit nos: cū essemus mortui peccatis:
conuiuificauit non in xpo: cuius gratia
estis saluati. Iste act⁹ saluādi fuit actus
maxime mīe. magne benignitatis et cle
mentie. vnde i epistola hodierna. Appa
ruit benignitas et humanitas saluatoris
nostri dei. non ex opibus iusticie: que feci
mus nos: sed ꝫm suam mīam saluos nos
fec. Propter igiɫ actū saluandi/⁊ habitū
recte vocatū ē nomē ei⁹ iesus. i. saluator.
¶ Tertio et vltimo saluator noster xps a
toto suo officio qđ fuit humilis beniuolē
tie peccatores saluat: ⁊ a peccatꝭ redimit.
Duos eñ xpi aduentus legimus: in quo
rū quolibet suū exercet officiū: ⁊ ministe
riū. Primus aduentus fuit in carnē. ⁊ in
isto suū officium et ministeriū fuit salua
re. Secundus aduent⁹ erit ad iudiciū: ⁊ i
isto suū officiū ⁊ ministeriū erit iudicare.
Iterum venturus est cū gloria iudicare
viuos et mortuos: cuius regni nō erit fi
nis. est articul⁹ fidei. De officio suo et mi
nisterio primi aduētus inqt aplus. j. ad
Timoth. j. Christus iesus venit in hunc
mundū peccatores saluos facere. Et disti
guendo istud officiū contra officiū secūdi
aduentus ⁊ ministeriū: inqt Christ⁹ Jo
han. iij. Non eñ misit deus filiū suū in
mundū: vt iudicet mundum: sed vt salue
tur mūdus per ipsum. Ptz igitur ꝙ a to
ta proprietate: et a toto habitu et actu: ⁊
potētia: ⁊ officio: recte vocatum est nomē
eius iesus: idest saluator.
¶ Hic potest queri vna questio (et est fi B
nis istius partis.) Multa sunt noīa xpi
que faciūt ad nostrā saluationē. vt ema
nuel. Esa. vij. vt velociter spolia: detrahe
cito pdare. Esa. viij. Admirabilis: consiliari⁹
deus fortis: pater futuri seculi: princeps
pacis. Esai. ix. Quare aliquod nomen de
istis non est sibi impositū: sed solū istud
nomen iesus. Ad istā questionē respōdet
sanctus Thom. vlti. parte. q. xxxvij. ar. ij.
di. ꝫm pħm ꝙ a principaliori debet fieri
denoīatio. et a fine denomiatur res. Cū
igitur istud nomē iesus in opere nr̄e sal
uationis sit principalius: ptz q: includit

quare voca. ihs. nō emanuel ... vide supra.

emanuel fo. 59 col. 1

in se finē et mediū et principiū. Emanuel vero solū includit in se principiū nr̄e salvationis: qd̄ fuit vnio duarū naturarum in supposito: quod significat per hoc nomen emanuel: q: interpretatur nobiscū deus. Admirabilis: cōsiliarius: deus fortis: includit in se mysteriū xp̄i passionis: in qua effectus istorū nominū est sortit⁹. Velociter spolia: detrahe cito predare: includit in se mysteria christi resurrectionis: qn̄ sanctos pr̄es de limbo extraxit: et infernū spoliauit. ſm illud Col'.ij. Expolians principatus et ptātes ꝛc. Princeps pacis: pater futuri seculi. hec noīa includunt in se finē nr̄e saluationis. q: nostra saluatio ad pacē perpetuā/et futurū seculū ordinatur. Sed hoc nomē iesus/includit totū principiū: mediū et finē intentū. Itē hoc nomē iesus includit oīa alia nomina supradicta: iō tanꝙ a nobiliori et digniori debuit hoc nomine nomīari. Et sic est finis prime cōtēplationis ſmonis in qua dixi ꝙ loquerer de noīe diuinali quantū ad suā mirabilē virtutē: que tota includitur in hoc noīe iesus: qd̄ nomē interpretatur saluator. Pro concordātia dicam⁹ et confiteamur ꝙ nō est aliud nomen sub celo datū hominibus in q̊ oporteat nos saluos fieri. Actuū. iii. c. iiij.

Secunda pars.

¶ Sed dixi in secunda contēplatione et vltima ꝙ cōcludit̄ de h̄ titulo triūphali quantū ad suā mirabilez dignitatē: q: vocatū est ab angelo. Scd̄z em̄ ꝙ dicit origenes: tante dignitatis/et excellentie est nomen iesus: ꝙ ſm apl'm ad phil'.ij. In noīe iesu om̄e genu flectat̄ celestiū terrestrium et infernoꝝ. ꝛ Marci vlti. In nomīe meo demonia eijcient ꝛc. Unde ꝑpter suā dignitatē et excellētiam ab aliqua persona magne dignitatis ꝛ excellētie debuit primo nominari nomē iesu gloriosum. inquit Origenes. Non debuit primum ab hominib⁹ appellari: nec ab eis in mundū afferri: sed a quadam excellentiore natura. et ideo signanter ait euangelista. qd̄ vocatū est ab angelo priusꝙ in vtero conciperetur. ideo scribitur Esa. lxij. Vocabitur tibi nomen nouum: qd̄ os domini nominauit. Aliqui declarant istā autoritatē sic. os dn̄i. i. angelus. Alij considerant duos terminos in ipsa autoritate. Primus vocabit̄. et cōstruūt sic. vocabit̄ tibi nomen nouū. s. per angelum. alius terminus est nomīare: et construunt sic. qd̄ os dn̄i nominauit. os dn̄i: idest dei. ita ꝙ hoc nomen iesus/est vocatum per angelū tēporaliter: sed noīatum per deū eternaliter. Scd̄m em̄ ꝙ dicunt iudei: ꝛ ponit magister Nicolaus de lyra in questione de aduentu messie: septem res fuerunt create a deo ab eterno: inter quas ponūt nomen messie. et sic exponūt de noīe messie illud Miche. v. Egressus eius ab initio: a diebus eternitatis. Sed possunt super isto textu fieri due breues questiones. et erit finis sermonis.

¶ Prima quare xp̄us saluator noster voluit habere nomē nouū: nunquid suffecisset sibi: ꝙ fuiss3 vocatus noīe aliquo antiquo. s. tetragrāmaton vel adonay. vl' aliquo alio in lege posito ꝛc. Ad istam q̄stionē dicendū ꝙ voluit habere nomē nouū: et non antiquū propter tria: propter que nomē antiquū mutat̄ in nouū: vl' ātiquo superadditur nouum. c

fo. 60 col. 1

Primo propter dignitatē adeptam.

Scd̄o propter causam secretam.

Tertio propter victoriā obtentam.

¶ Primū p3 in papa cui rōne dignitatis adepte imponitur nomen nouū sibi. s. benedictus: clemēs: gregori⁹ vel martinus. Et xp̄s saluator modo est ꝑ patrē in papā elect⁹. ꝑ sp̄m sctm̄ vnct⁹ et ꝯsecrat⁹: et sic est pontifex futuroꝝ bonoꝝ effectus: ideo voluit habere nomen nouum.

¶ Scd̄m p3 ꝙ īponit̄ alicui nomē nouū ꝑpter cām secretā. sicut qn̄ aliq̄s īgredit̄ terrā inimicoꝝ: mutat sibi nomē ꝛ īponit̄ sibi nouū: vt celetur: ꝛ nō agnoscat̄. Sic xp̄s saluator nr̄ ingrediebat̄ istū mundū: vbi demones inimici sui sunt ꝑncipes et rectores: ꝛ iō ꝺitatem diuinitatis celauit sub pallio nr̄e hūanitat3: ꝛ q̊ pri⁹ vocabatur de⁹: modo hō. et īpositū est sibi nomē hoīs nouū: qd̄ est ih̄s. et sic ꝺitatē sue diuinitat3 suis inimicis occultauit.

¶ Tertiū sc3 ꝙ imponit̄ nomē alicui ꝑpt̄ victoriā: p3 de manlio: q̊ ꝯgressus cū gallo quē occidit. propter torquē quē ei abstulit: vocat⁹ est torquat⁹. Et scipio ꝑpt̄ victoriā quā de hanibale: ꝛ carthagie habuit: vocat⁹ est african⁹. Ita xp̄s ꝯgressus ꝯ diabolū eū deuicit: infernu3 spoliauit: hoīe3 quē captiuū tenebat ab ei⁹ ptāte liberauit. propter hoc vocatus est nomine nouo: qd̄ est iesus. i. saluator. fo. 60

fo. 60. col. 2

¶ Sed sequitur secūda questio. Videtur enim ꝙ hoc nomen iesus/ nō sit nomē nouum: immo antiquū: q₂ plures alij ab antiquo fuerunt hoc nomine nominati. s. iesus naue. iesus filius syrach. iesus ioiade et ioseph per pharaonē vocatus est saluator mundi: et sic iesus qui interpretatur saluator. Respondeo ad istam questionē: ꝙ istud nomen iesus/ in xp̄o est nouū ꝑpter nouum effectū: quia proprietas: et nominis interpretatio: quod est saluare: multo melius et perfectius in iesu saluatore nostro reperitur: ꝙ̄ in alijs hoc noīe nominatis. Illi eñ saluauerūt populum certū et particularem: nō totū mūdum. Sed christus fuit vniuersalis saluator. Illi saluauerunt in rebus tēporalibus: sed nr̄ benedictus iesus in temporalibus ⁊ spiritualibus. Illi saluauerūt a penis: noster benedictus iesus a peccatis: ſm ꝙ dixit angelus ioseph Mat. j. Vocabis nomen eius iesum. ipse eñ saluū faciet populum suū a peccatis eoꝝ. Illi saluauerūt in tempore: et saluator eoꝝ transiuit cū tēpore. Noster benedictus iesus saluauit in tempore et saluatio eius durat sine tēpore: quia in eternū. Jesus xp̄s heri et hodie ipse et in secula. ad Heb. vlti. Et per ꝯ̄ns noster benedictus iesus melius et perfectius retinet significationem huius noīs iesus: ꝙ̄ alij: q₂ nomē ſm logicos/ est vox significatiua sine tēpore. Imaginatur deuot⁹ Bernar. super Cañ. sermo. xv. ꝙ illi iesus: qui precesserūt nostrū iesum: fuerunt sicut baculus helisei: qui precessit heliseum ad suscitandum mortuū. Hic historiam. ⁊ habetur. iiij. Reg. iiij. Positus est baculus super mortuum: et nec fuit illi vox: neq₂ sensus: neq₂ fuit mortuus suscitatus. Venit heliseus. posuit se super mortuum: ⁊ tunc fuit mortuus suscitatus. Sic venit noster benedictus iesus: et suscitauit in peccato mortuos: nō vnū: sed multos. illi aūt nullū. Bernar. Peccatū mors anime est: nec compūctionis mihi spiritū: nec cōfessionis reliquerat vocem: et erā mortuus: venit iesus qui peccata dimittit: et vtrunq₂ restituit: et dicit anime. salus tua ego sum. Jesus salus est. quid mirum si cedit mors vbi vita descendit. Patent igitur due cōtemplationes declarate de excellentia huius nominis. Prima/ scđa ⁊c. Beatus vir cuius nomē dñi. quod est iesus. spes eius et nō respexit in vanitates et insanias falsas. ps̄. xxxix. Deo gratias. Explicit.

fig a b

¶ In festo circuncisionis dñi. Sermo. vj.

Postꝙ̄ consummati sunt dies octo. Luce ij. et in euangelio hodierno. In presenti sermone duo sunt dicenda.

Primo historia euāgelicalis seu festiualis.
Secūdo aliqua instructio moralis seu spiritualis.

Prima pars.

¶ Quoad primum nota a

ꝙ obligatio illa: qua deus voluit totū genus humanū priuari paradiso ꝑpter peccatū primi parentis: dr pctm̄ originale. ꝑpter qđ deus remediauit malū illud in lege nature: ordinās ꝙ ꝓ paruulis offerrētur sacrificia statim post eoꝝ natiuitatē. fo. 58 col. 1 Sed veniente abraam ordinauit ꝓ remedio peccati originalis circūcisionē in masculis sui generis: remanentib⁹ sacrificijs pro suis feminis: ⁊ pro oībus alijs totius mundi. Et l₂ hoc datū esset ad populi iudaici distinctionē ex quo nasciturus erat xp̄s: nihilominus hoc significabat ⁊ figurabat ꝙ per effusionē sanguinis xp̄i/ oportebat fieri satisfactionem ꝓ pctīs oīm electoꝝ. ideo xp̄s hodie volens approbare legem in se: et dare exemplū humilitatis: et vt reciperet̄ a iudeis: post octo dies a sua natiuitate/ circūcisus est: et vocat⁹ est iesus: sicut per angelū dictū fuerat virgini: vt dicit euangelium hodiernum. Et hoc de primo principali.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter est videnda instructio spiritualis. Unde in hoc sacro euangelio tāgūtur quinq₂ que possunt aīas spūaliter informare. vbi vide ꝙ cū hodie incipiatur annus: iō presens euangeliū summarie in quinq₂ punctis docet nos quinq₂ ordinantia ad bene viuendum deinceps ⁊ melius ꝙ̄ ante: et ad emendandum vitam futuram: et ad prouidendum nobis ex omni parte.

Primo in quo debemus cogitare.
Scđo a quo debemus circuncidi.
Tertio cui debemus inniti.
Quarto quid debemus studere.

Quinto quid debemus timere.
¶ Primo igitur docemur in quo debem⁹ cogitare: quia dicit dies octo. Unde attē de φ homo intēdēs meliorare vitā suam: debet cogitare in se octo lumina: q̄ eū dirigent ad salutem.
Primo videre se et cognoscere peccatū suum: dicendo. O miser/ fons sum oīs peccati et mali: nihil boni in me habeo: quid igitur faciam? quid dicam? quoniā iniquitates mee supergresse sunt caput meū: et sicut onus graue grauate sunt super me. ⁊ corde/ verbo/ et opere/ totus sum coinquinatus. et dicat cum dauid. Amplius laua me ab iniquitate mea ⁊c̄.
Secundo cogitare φ oportet mori: et forsitan cito: et venire ante iudicium. ƀm sententiā apl'i. ij. Cor. v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xpi ⁊c̄. vbi omnia manifesta erūt: quod iudicium sancti timuerūt. Quid igitur ibi respondebo: cū fuero interrogatus? certe nō vnū pro mille. sicut dicitur Job. ix. quō aīam turpem ꝓpter pctm̄ et mortuā oportet cogitare.
Tertio quare perdam tantum bonū: quātum est regnū dei: qd̄ nec oculus vidit ⁊c̄. ƀm apl'm. j. Cor. ij. Quō igit̄ nos effugiemus si tantā neglexerim⁹ salutē? ad Heb. ij. maxime cum deus creauit me ad illam.
Quarto si damnor mala incurro infinita: quia ignis grando nix glacies sulphur et spiritus ꝓcellarum. ps̄. cxlviij. Et melius fuisset mihi si natus nō fuissem: sicut dixit christus de malo iuda: si non meliorō vitā meā per pniām: et vado ad perditionem.
Quinto trāsiuit annus immediate precedens perditis in eo bonis omissis: et commissis tot malis. ita φ de me dici potest illud ps̄. lxxxix. Anni nostri sicut aranea meditabūtur. eo φ texui telas inutiles ⁊ infructuosas: et per consequēs in me erit verum quod ibi scribitur. Que ꝓ nihilo habentur eorum anni erunt. O ergo infelix cū quanto dolore anime de preteritis annis debeo cogitare.
Sexto o miseri quid tenet me? quid impedit a ꝓfectu: cū in infinitū sit melius bn̄ viuētibus: q̄ male. nā iuxta illud Eccl'i. xxj. Uia peccātiū cōplātata est lapidibus. ⁊ illud Sap. v. Ambulauimus vias difficiles dicent dānati. Et boni si laborāt saltē consolabūtur: qꝛ sunt cū deo: ⁊ eos cōscientia nō remordet: ⁊ sperant confidēter in fine. Prouer. xiiij. Sperat iustus in morte sua. Cōtrariū mali: de quibus Eccl'i. xlj. dr̄. O mors q̄ amara est memoria tua hoī iniusto. Si retinet me amor delitiarum deceptus sum. qꝛ maiores delitias habēt spūales psone. Si amor diuitiarū: in periculo sum: qꝛ teste aplo. j. Timo. vj. qui volūt diuites fieri: incidunt in tētationē: et in laqueū diaboli. Et ideo tanq̄ illaqueati nō pnt ire in regnū dei. Facilius em̄ est intrare camelū per foramē acus: q̄ diuitem in regnum celoꝝ. Mar. ix. Quid ergo miser his laqueis detineor?
Septimo petam auxilium a patre deo: et dimittā exteriora mūdi: et dicam illi illud Luc. xv. Pater peccaui in celū et corā te: iā non sum dignus vocari filius tuus: sed fac me sicut vnū de mercennarijs tuis. Et certus sum φ recipiet me ad miām: eo φ est clemētissimus. et dicit Job. vj. Eū qui venit ad me nō eijciā foras. Et misert⁹ est latroni ⁊c̄. et multis alijs. Sic confido φ miserebit̄ mei. Et cū intendam sibi placere: tūc ero ei acceptus: et extra periculum dānationis: in via salutis: ⁊ in cōscientia letus semp: ⁊ dabo bonū exemplum alijs: quib⁹ multa mala exēpla dedi. Et si occurrat tentatio. quō potero pati seruitiū dei et pniām xpianā. Respondebo φ non me tenet labor: cum sim auxiliatus a dño. bonos enim et malos laborare oportet: tam pro vita q̄ pro morte.
Octauo igitur in noīe dñi do finē vitijs: ⁊ volo nouam vitā incipere: iuxta illud apostoli ad Roma. vj. In nouitate vite ambulemus. quibus deo ꝓpositis: deus recipit hoīem: sicut ille pater filiū de quo supra. Et isti sunt octo dies: in quibus debet homo hodie cogitare. qui postq̄ consummati fuerint: homo disponetur ad bonitatē. Et patet primum principale.
¶ Scdo principaliter est videndū. hō qui vult vitam suā emendare in quo et a quo debet circūcidi. Et quia iusticia regni stat principaliter in duobus. s. recedere a malo: et facere bonū. Primo ergo opꝫ recedere a malo. ⁊ hoc docet circuncisio pueri in carne. Ubi attende primo ad finem facti. qꝛ opꝫ pctm̄ mortale resecare ab hoīe anteqū ꝓficiat quātūcūqꝫ: qꝛ aīa tūc est deo mortua: nisi pctm̄ dimittat. Aīa em̄ q̄ peccauerit: ipsa morietur. Ezech. xviij. iō dicebat apl's ad Roma. vj. Nō regnet pctm̄

in vestro mortali corpore. Scđo vide ma
teriā.s.carnē abscissam: q2 super oīa opor
tet dimittere carnalia.q2.j.Cor.xv. Caro
et sanguis regnum dei possidere nō pñt.
A victoria enim carnis militia xpiana in
choanda est. Joh.xij. Qui amat aīam suā
perdet eā. Similiter abscindere opȝ affe
ctū carnalem: q2 si sm carnē vixeritis mo
riemini.ad Roma.viij. Et qui amat patrē
et matrem plus ꝙ me: nō est me dignus.
Mat.x. Similiter nō diligere nimiū seip
sum. nam inde exeunt radices omniū pec
catorum. sm Augustinum.
¶ Tertio formā.q2 circuncisio est rotunda
circulariter ex oī parte facta. et figurat ꝙ
pctm̄ debet omnino dimitti. nam vt dicit
abbas ysaac:nullus pfecte peccato renun
ciat:nisi oīa illa omiserit: que sibi pñt esse
occasio illius peccati. Occasiones peccati
sunt locus/persona/sermo/et cogitatio.
¶ Quarto vide instrumentū.q2 cultro la
pideo fiebat circūcisio. Attende igit̄ ad la
pidem xpm: q2 si tu non resecaueris carnē
peccati infectā:cadet sup te sentētia eius:
et destruet te. Luc.xx. Oīs supra quē ceci
derit lapis iste conquassabitur perpetuo:
q2 sicut habetur.j. Petri.ij.lapis est offen
sionis ꝛ petra scādali:his qui nō credunt
ei. ideo Eccli.j. Timor dn̄i expellit pctm̄.
alioquin vt d2 Eccli.xxvij. Si nō in timo
re domini tenueris te instāter:cito subuer
tetur domus tua.
¶ Tertio principaliter est vidēdum cui de
bemus inniti: siue pro auxilio ad dimittē
da peccata: siue p scđa parte iusticie vt si
mus boni. et dicit secūda pars euangelij:
ꝙ ad illū cui9 vocatū est nomē eius iesus.
Bern. Proponit̄ tibi hodie nomē iesu.
Ad reuerentiam.
Ad amicitiam.
Ad confidentiam.
B ¶ Primo ad reuerentiam obediēdo sibi ꝛ
mandatis eius. Johā.xiiij. In hoc cogno
scent oēs: q2 discipuli mei estis si dilectio
nem habueritis adinuicem. Et Johā.xv.
Vos amici mei estis:si feceritis q̄ ego pre
cipio vobis. Et ad Philip.ij. In noīe iesu
omne genu flectat̄ celestiū terrestriū et in
fernoꝝ. Et hoc est contra blasphemātes ꝛ
turpiter iurantes. In lege antiq̄ tales mo
riebantur sine vlla mīa. Et credas nisi se
emēdēt nūꝙ pspērabunt. Eccli.xxiij. Vir
multū iurans replebitur iniquitate; et nō
discedet a domo illius plaga.
¶ Scđo pponitur ad amicitiā. ꝛ hoc pri
mo:q2 Act.iiij. Nō est aliud nomen sub ce
lo datū hoībus: in quo oporteat nos sal
uos fieri. Semper eīn xpianus dȝ in om
ni negocio et tribulatione/nomen hoc in
uocare vt summe virtuosum ꝛ amicabile.
Et hāc amicitiā ostēdit hodie saluator no
ster in effusione sanguinis preciosi.ideo re
cte vocatū est iesus:qđ interpretat̄ salua
tor. Ipse eīn saluauit nos ab ira patris:a
diabolo: ab inferno: a pctō: a iugo legis
moysaice. Sȝ modo dicere pōt:obliuioni
traditus sum tanꝙ mortuus a corde. ps.
xxx. Et q2 hec amicabilis saluatio nr̄a fien
da erat p effusionē sanguinis ꝛ mortē ei9:
ideo incepit dare arras de mēbro gn̄atio
nis sanguinē effundēdo: in qua effusione
multū fleuit et doluit. Cui sua sacra mr̄ in
time est cōpassa. Et vt referūt pie histori e
genu flexa et plorās ante filiū ei sic est lo
cuta. O oīpotēs princeps vite.o rex excel
lētissime maiestatis. o imperator sup oēs
altissime. quis ausus fuit vos contristari?
Quis vr̄e diuinitatis sanctū tēplū ita ma
le tractauit? o amenissime paradise et hor
tus spiritualium delitiarū: quis vos plo
rare fecit? quis preciosissimum sanguineȝ
vestrum fundere ausus est? O splendor lu
cis eterne et summi patris imago: figu
raꝗ substātie eius: pura virtus veritas ꝛ
vita:quis delicatissimam carnem vestram
sic dure et crudeliter afflixit et cruciauit.
Maledictū sit peccatum: a quo oīm dolo
rum hec magnitudo sumpsit occasionē. et
vestra patiētia dulcissime fili:qua hec oīa
dignāter suffertis: semp illa sit benedicta
Cui dn̄s compatiens:nō loquens ore:sed
corde ei respondit. Non plores dulcissima
mater:q2 sic placet prī meo ꝙ fiat propter
amorē populi:vt sic deo recōcilietur fina
liter ꝛ saluet̄. O ꝙ acute vulnerauit sctōs
iste amor. Pre amore paulus ter eū nomi
nauit ī morte. Et in corde Ignacij hoc no
men iesus scriptū litteris aureis est reper
tū. Bern. Siue scribā:siue legā:siue come
dam ꝛc. nō mihi sapit nisi sit ibi iesus:qui
amor est ꝛ vita cordis. et oēs amici defici
unt nisi iste. Aug. O igit̄ cor durū ꝙ ma
le in extremis habebis. O ꝙ dura erit sen
tētia tua:ꝙ tā turpiter tā piū patrē ꝛ ami
cū clamantē ad gloriam:contēpsisti.
¶ Tertio proponitur ad cōfidentiā. Mar

ei vlt. In nomine meo demonia ejicient: linguis loquent nouis: serpētes tollēt 7c. Quid igitur miser xp̄ianus cōfidit in trufis: 7 noībus ignotis: 7 in diabolo 7 operibus eius? Caueāt. q2 ꝓpter hoc perierūt multi: vt saul. j. Reg. xxxi. 7 j. Paralip. x. Ochozias. iiij. Reg. j. est enī pctm̄ grauissimū. Olim morte puniebant̄: eo q̄ ꝑ tale pctm̄ multū deus offenditur. ꝓpter qd̄ rectores reipublice multum deberent illud euitare: et corrigere delinquentes.

¶ Quarto principaliter est videndū qd̄ debemus studere. et dicit euangeliū q̄ in eo qd̄ dictū est ab angelo. Considera igit̄ oīa predicta que dicta tibi sunt: vt non sis inexcusabilis apud deū. Exclamat hic seuerus in sermo. di. Quid nos miseri dicturi sumus in iudicio: quos de9 de singulis late informauit per angelū: et ꝑ illius rationē suarū inspirationū: interioris conscientie: predicationis: scripturarū: ꝓmissoꝝ signoꝝ terribiliū: iudicioꝝ occultoꝝ multorū: quos subito rapit ab hoc seculo. O q̄ puniēdus eris homo ꝑ tua surditate: vbi pre clamore predictoꝝ voces ascendūt ad astra. Attēde igitur ad periculū ne cadas: quia ecce speculator astat desuper tuā nequiciam et ingratitudinem ponderans: 7 punire disponens. Patet quartum.

¶ Quinto principaliter est videndū quid debemus timere et ponderare. et dr̄ q̄ in hoc q̄ dicit euangeliū. anteq̄ in vtero cōciperet̄. Ubi nota q̄ de9 creauit duo grandia loca designata 7 dicta quasi duo vteri mūdi. et prim9 est celū beatoꝝ. secūdus infernus damnatoꝝ. 7 statuit q̄ oēs hic morientes: post mortem recipiātur in altero istoꝝ. Et vt dr̄ Eccli. xv. posuit hic hoīem in manu cōsilij sui. Apposuit sibi mortem et vitā vt accipiat qd̄ vult. Seuer9. O hō precognosce dū hic es: ad quē istoꝝ vadis et vbi es recipiēdus: et finaliter premiandus: ne quasi stult9 ꝑgas et offendas xp̄m ꝑ te hodie iā cruētatum. q2 sanguis eius cōtra ingratos clamat ad patrem: vt eos obcecet: 7 feriat: et iudicet: et intrudat in vētrē infernalis baratri atq3 mortis. Nō ergo celes mortem in confusione vite tue: sed ama teipsum: ama eū qui te cōdidit 7 gubernat; cogitando qualis hodie pro te fact9 est: vt te ad se dirigat: illustret: et saluet hic per gratiam: postea per gloriā sempiternam. Quam nobis concedere digne tur 7c. Explicit. Deo gratias.

¶ In die circuncisionis dn̄i. Sermo. vij.

Vocatum est nomen eius iesus. Luce. ij. Iste sacro eloquio ꝑsone nomen imponit̄ singulariter
Scd̄m naturalē ꝯditionē.
Scd̄m virtualem operationem.
Scd̄m famam et opinionem.

¶ Primo nomen imponit̄ 7c. ꝺm ꝓprietatē: quare iohāni fuit tale nomē impositū: q2 debebat esse gratus etiā hoībus: q2 iohannes interpretat̄ in quo est gratia. Itē ꝓpter cōditionē ꝑsone. Salomō interpretatur pacificus. item vocatus est ydida. i. dilectus deo in iuuētute sua. Item dicūt doctores q̄ adam primus imposuit nomina rebus creatis ꝺm proprietatē eoꝝ. Gen. ij. Appellauit adā nominibus suis cuncta animātia: et vniuersa volatilia celi: et omnes bestias terre.

¶ Secundū principale 7c. alicui persone imponitur nomen propter opera mira et virtuosa que facit. Patet iste articulus de iosue: qui fuit pricēps mirabiliter virtuosus: de quo scriptum est Eccli. xlvj. Fortis in bello iesus naue successor moysi in ꝓphetis: qui fuit magnus ꝺm nomē suū. Iste vocatus est magnus 7 fortis/ ꝓpter opera virtuosa que fecit in populo iudeorum: 7 propter victorias quas lucrat9 est gloriosas in terra ꝓmissionis. Modo similiter iacob vocatus est israel per angelū: qui dixit. Nequaq̄ iacob appellabitur nomen tuū: sed israel. Gen. xxxij. Non vocaberis supplātator: sed viator: q2 luctatus es cum angelo: idcirco eris israel. i. vir videns deum.

¶ Tertium principale 7c. bona fama: bona operatio persone/ vocatur nomē. quale nomen? nomen laudis: nomen charū: nomen preciosū. de quo Prouerbio. xxij. Melius est nomē bonum q̄ diuitie multe. et Eccli. xlj. Curam habe de bono nomine. sicut famosi multi noīati sunt etiā infideles: sicut patet de alexandro: de iulio cesare: de octauiano augusto: de dauid: de iosue: de salomone: de iuda machabeo: de seneca: de auicēna: de aristotele: de platone. Isti noīati fuerūt ꝓpter famam auditā. Ad istud nomē acquirendū hortabatur Matathias filios suos cū dicebat.

Mementote filij operũ patrum: que fecerũt in generationib⁹ suis: ꝛ accipietis gloriã magnã: ꝛ nomen eternũ. Nõne abraã in tentatione inuẽtus est fidelis: et reputatũ est ei ad iusticiã? Joseph in tempore angustie sue custodiuit mandatũ: et factus est dñs egypti. Phinees pater nr̃ zelando zelũ dei/accepit testamentũ sacerdotij eterni. Jesus dũ impleuit ꝟbũ: factus est dux israel. Caleph dũ testificatur in ecclesia: accepit hereditatez. Dauid in sua mĩa consecutus est sedẽ regni in scl'a. Et sic de multis alijs qui ibi enumerantur. j. Machab. ij.

¶ Ad propositum istud nomẽ iesus octaua die a natiuitate fuit impositum.
Tanq̃ nomen gloriosum appropriatũ saluatori ratione clementie.
Tanq̃ nomẽ virtuosum deputatũ redemptori ratione potẽtie.
Tanq̃ nomen celebre et famosum dedicatum creatori rõne sanctimonie.

Prima pars.

¶ Primo tãq̃ nomẽ ꝛc.

Narrat fulgẽtius ꝙ olim inter romanos orta fuit disceptatio satis magna q̃s iter deos: q̃s colebãt: esset maxim⁹: et q̃s titulus: ꝛ quo vocaret noĩe. Sup ista disceptatione fuit initũ generale consiliũ ĩ capitolio: in quo fuerũt de oĩ statu sapientes. milites: mercatores: ꝛ simplices: ꝛ q̃libet de quolibet statu suã opinionẽ proposuit. Primo interrogati fuerunt clerici doctores ꝛ sapiẽtes: affirmantes ꝙ debebat vocari de⁹ sapientie. Et rõ est: q̄m ad deũ pertinet regimẽ toti⁹ mũdi: et ad regendũ totũ mũdũ reqritur sapiẽtia magna. nã clamat sapiẽtia Prouer. viij. Per me reges regnãt. In scd̃o loco iterrogati fuerũt milites nobiles: affirmãtes ꝙ deberet vocari deus potẽtie: cũ deus sit oĩpotẽs: q: oĩa creauit de nihilo. In tertio loco interrogati fuerũt burgenses ꝛ mercatores: affirmãtes q: deberet vocari de⁹ pecunie. Ratio q̄m pecunie oĩa obediũt. Eccl's. x. Et oẽs creature debent obedire deo tanq̃ dño solo et ꝟo. In quarto loco interrogati fuerũt simplices: de quoꝝ numero vn⁹ surrexit: et corã oĩbus ostendit vnã imaginẽ hoĩs cũ duab⁹ alis: ꝛ in ala dextera erat scriptũ. hic est de⁹ clementie. His auditis: surrexit vnus pbus peritissimus: ad cuius nutũ tota ciuitas regebatur: a cui⁹ sñia questionis diffinitio depẽdebat. ꝛ incepit oĩm recitare opiniones. Prima fuit clericoꝝ: qui dicebãt ꝙ debebat vocari de⁹ sapiẽtie. Nõ inq̃t iste pbs sapiẽtia põt dici nomen ꝓpriũ dei: quia q̃s sapiẽtia põt male vti. sicut male vsus est salomon: lucifer: adam: et multi alij. et nullũ tale põt esse nomẽ propriũ dei. Secunda opinio fuit nobiliũ militũ: qui dicebãt ꝙ debebat vocari de⁹ potẽtie. Nec istud nomẽ est sibi ꝓpriũ: q̄m sicut dictuz est de sapiẽtia: ita dici põt de potentia: q̄m multi male vsi sunt potẽtia sibi data. sicut ptꝫ de multis romanis imꝑatorib⁹. de multis etiã regibus in regno iudeoꝝ. Tertia opinio fuit mercatoꝝ. Nec ista stare põt: sicut dictũ est de alijs. q: multi pecunia male vsi sunt: ꝛ m̄tos ꝑdidit auꝝ ꝛ argẽtũ. Eccl̃i. viij. Restat determĩatio ꝟa quarte opinionis ꝙ propriũ nomen dei/ sit deus clemẽtie: qđ est nomẽ ĩbs. Nũq̃ em̄ clemẽtia aliq̃s male vsus est: nec põt male vti. q: nomẽ iesus ĩterp̄taᷣ saluator ꝛ per clementiã dei/salui facti sum⁹. Constat ꝙ nomen iesus/est nomen clementie etiã propriũ nomen dei: q: deo est ꝓpriuz misereri. Ergo q: iesus ẽ nomẽ clemẽtie: Ad istud nomen est recurrendũ.
Istud nomẽ est inuocandum.
Istud nomen est diligendũ.
Istud nomen pre alijs est honorandũ.

¶ Primo ꝛc. Nec mirum q: turris fortissima nomen dñi: ad ipsam cõfugiet iust⁹ et saluabiᷣ. Prouer. xviij. Obsessi p inimicos recursuz h̃nt finalẽ ad turrĩ edificatã in medio castri. Nos fideles sum⁹ obsessi p̄iculose valde varijs ãgustijs/tribulationib⁹/ac ꝑsecutionib⁹/carne/mũdo/ ꝛ diabolo. totũ refugiũ nr̃m iesus: turris fortissima a facie inimici: turris tutũ refugiũ: inuocatio noĩs iesu. de quo nomine iesu Bern. Quid inq̃t mentẽ cogitantis ĩpinguat. q̃d ita exercitatõis sensus repat: virtutes roborat: mores licitos et honestos vegetat: castas affectiones fouet sicut nomen iesus? quasi dicat nihil. fo. 67

¶ Item scd̃o istud nomẽ est ĩuocãdum in periculis: ꝛ angustijs /in tribulationib⁹. Hierem̃. xiiij. Tu in nobis es dñe: ꝛ nomen sctm̃ tuũ inuocatũ est ꝛc. Legiᷣ in vita beati patricij: ꝙ cũ q̃dã miles ĩtrasset puteũ vbi est purgatoriũ in abbatia dicti

sancti: et iā esset in fundo: obuiauit duob⁹ in habitu monachali in albis vestib⁹: q̄ di xerūt ei. Constās esto qm̄ multa tētamēta diaboli te sustinere oportebit. qui dixit o dn̄i docete me aliqd̄ adiutoriū ꝯ picula. q̄ dixerūt ei. cū te penis affligi senseris: inuoca nomē dn̄i iesu. et dicas sic. Jesu xp̄e fili dei viui miserere mihi pctōri. Et ita didicit et bn̄ apparuit attētis penis quas vidit: et habuit ptrāsire: et inuocato nomīe iesu: semper inuenit se liberatū.

¶ Jtē tertio est istud nomē summe diligē dū. O quantū dilexit istud sctm̄ nomē sanctus paulus: qui ip̄e in suis epistolis q̄ngentis vicib⁹ noīauit: imo caput ipsius a corpe separatū/clara voce isonuit. iesus. iesus. iesus. O quantū dilexit istud nomē sanctus Jgnatius: q̄ suo crudeli martyrio diuisum est cor ipsius frustratim: et in qua libet particula erat scriptū iesus. O quātum dilexit istud nomē beatus antonius: qui existēs semimortu⁹ in deserto ꝓstrat⁹ in terra: sentiēs presentiā saluatoris: clamauit voce magna. Ubi eras bone iesu: vbi eras? O quantum istud nomē dilexit beatus bernardus. Jesus mel in ore: iubilus in corde: melos in aure: iesus cibus fons medicina et lux.

¶ Jtē quarto nomen honore dignum. ad Phil. ij. Donauit illi deus xp̄o hoī: nomē qd̄ est sup omne nomē. et sequit̄. Et in nomine iesu om̄e genu flectat̄ celestiū terrestrium et infernoꝝ. hoc est angeli q̄ sunt celestes: et hoīes q̄ sunt terrestres: et demones qui sunt infernales: honorāt et timēt istud sanctū nomen iesus. Nec mirū quia istud nomē iesus repleuit celū: reparauit mundū: expoliauit infernū: restituit multis vitā: sermonē contulit mutis: vitā dedit mortuis. Totāqꝫ diaboli potestatē de obsessis corporib⁹ virtus huius scti nominis effugauit. Tanta est virtus huius nominis: ꝙ oīa mirabilia: que in sacro euangelio registrant̄ siue de illuminatiōe cecorum: siue de resurrectiōe mortuoꝝ: siue de cura infirmorū: siue de liberatiōe a diabolo obsessore: siue de sanitate leprosoꝝ: et si que sunt alia: in virtute huius noīs sunt mirabiliter facta. Et bernardus deuotus ad istud nomē. Nihil iquit ita impetū ire cohibet: supbie tumorē sedat: sanat liuorem: vulnus restringit: luxurie fluxum refrigerat: libidinis flamā extinguit: sitiꝫ tēperat auaricie: sicut nomē iesus qd̄ nomē dicit̄ medicina. Nūqd saluator qn̄ voluit ascēdere in celū virtutē hui⁹ noīs reserauit vbi dicit. Jn noīe meo demonia eijciēt linguis loquētur nouis (sicut pꝫ de apostolis) serpētes tollēt (sicut patet de vipera: que morsu rapuit manū pauli: nec sibi nocuit) et si mortiferū quid biberint et venenum nō eis nocebit (sicut pꝫ de iohāne euāgelista) sup egros manus imponēt: et bn̄ habebūt. Mar. vltimo.

¶ Tertia pars.

¶ Tertium principale et

finale. nā iesus est nomē celebre: cuius figura pcessit in iosue duce populi iudeoꝝ: de quo Josue. vj. Nomē eius vulgatū est in omni terra. Josue d̄r xp̄s iesus. nam sicut iosue destruxit funditus ciuitatē hiericho muratā. Sic iesus xp̄s saluator destruxit auariciā, luxuriā et superbiā: qm̄ ad ista tria oīa alia vera q̄si reducunt̄. Destruxit luxuriā p carnis austeritatē. in hui⁹ signum voluit super fenum poni. Destruxit auariciā per pauptatē. Jn hui⁹ signuꝫ voluit in p̄sepio reclinari. Fuit etiaꝫ dn̄s cuꝫ iosue. et magis fuit cū nostro iesu deo et homīe et nomē eius diuulgatū est. Sic nomē eius diuulgatū famosum et celebre sanctū: non soluꝫ in terra corā hominib⁹: imo etiā in celo corā angelis: et in inferno corā demonib⁹. Jn ps. viij. Dn̄e dn̄s noster ꝙ admirabile est nomē tuū etc. Hiere. x. Magnus es tu: et magnū nomen tuum in fortitudine. Ergo nomē istud iesus tā gloriosum: tā virtuosuꝫ: tam celebre: tam famosum sicut superius deductū est.

Diligamus veraciter.
Meditemur iugiter.
Jnuocemus alacriter.
Honoremus reuerenter.

¶ Primo diligamus etc. cū sit nomē amoris. Esa. xxvj. Nomē tuū quasi memoriale in desiderio aīe. Alia noīa dei nostri sunt terribilia pctōrib⁹. Hiere. xxiij. Faciet iudicium et iusticiā in terra. et hoc est nomen quod vocabūt eum/dn̄s iustus nr̄. Sed istud nomen iesus/nō est timoris: nec rigoris: sed magis nomē clemētie et amoris. qm̄ oleū effusum nomen tuū. Canti. j. Dulce nomen delectabile: ideo diligendū veraciter.

¶ Jtē istō nomē meditemur iugit̄. Jstud

nomen meditabatur paulus portãs iſtud nomẽ in mẽte: in corde: in voce corã regibus et oĩbus gẽtibus. Iſtud nomẽ meditabat btũs Bern̄. qui dicebat. Si ſcribam non ſapit mihi niſi legero ieſum. ſi diſputem nõ ſapit mihi niſi ſonuerit ibi ieſus. Iſtud nomẽ meditabatur Richar. de ſctõ victore. Ieſus inquit nomẽ dulce: nomen delectabile: nomen confortãs peccatores: et nomẽ bone ſpei. in pš. lj. Expectabo nomen tuum: qm̄ bonum eſt ⁊c̃.

¶ Itẽ tertio iſtud nomẽ inuocemus: ſicut inuocabat beatus Bernar. ⁊ clamabat. O ieſu eſto mihi ieſus. Iſtũ ieſum inuocauit mulier chananea: et fuit exaudita: cum dixit. Miſerere mei dñe fili dauid. Matth. xv. Iſtũ ieſum cecus ſedẽs ſecus viã inuocauit: ⁊ fuit exauditus. Ieſu fili dauid miſerere mei. Mar. x. Iſtũ ieſum inuocauerũt decem leproſi clamãtes. Ieſu ꝑceptor miſerere noſtri. Luce. xvij. Siquidẽ inuocatur iſtud nomen pro ſalute. qm̄ non eſt aliud nomẽ ſub celo datũ hoĩbus: in quo oporteat nos ſaluos fieri. Act. iiij. quia ieſus non venit ſine ſalute in neceſſitate inuocatus amicus nũꝙ̃ deficiet. Iohel. ij. Oĩs qui inuocauerit nomẽ dñi: ſaluꝰ erit.

¶ Itẽ quarto honoremus ieſum quãtum poſſumus: cũ ſit nomen glorioſum: virtuoſum: ⁊ famoſum ĩ tota chriſtianitate. Sit ergo nomen dñi benedictum in ſecula: et benedictionem nobis impetret. Amen.

¶ In feſto epiphanie dñi. Sermo. j.

Tunc videbis: ⁊ afflues: ⁊ mirabitur: ⁊ dilatabitur cor tuum. Eſa. lx. et in epiſtola hodierna. Ad cuius declarationẽ duo dicẽda ſunt.

Primo hiſtoria euangelij.

Secundo notabimus aliqua ad noſtram inſtructionem.

¶ Quoad primum dic textũ euãgelij cum aliquibus declarationibus ⁊c̃.

¶ Quoad ſcõm autẽ nota obſecro quinqꝫ de iſtis regibus. et tũc. ſ. qñ tibi dicã quomodo vocati ſũt iſti reges ad noticiã meſſie: videbis ſtupenda: et mirabitur ⁊ in admiratione dilatabitur cor tuũ. Si cõſideres que iſti fecerunt que erunt nõ immerito admirãda. vñ ſm ſacros doctores: ⁊ vt late probat Vbertinus: qnqꝫ ſunt q̃ hos ſacros reges reddunt nobis admirabiles que in ſacro euangelio continentur.

Primũ eſt labor ſui itineris: quia venerũt ab oriente hieroſolymam.

Secundum eſt auſus ſue confeſſionis: q2 dicunt. natus eſt rex.

Tertium eſt exhibitio reuerentie et honoris: quia procidentes adorauerunt eũ.

Quartũ eſt donũ ſue oblationis: q2 apertis theſauris ⁊c̃.

Quintũ eſt modus reuerſionis: q2 ꝑ aliã viam reuerſi ſunt ⁊c̃.

Prima pars.

¶ Iuxta primum attende ꝙ hos ſctõs magos nõ retardauit lon- a
gitudo viarum. q2 de lõginquo venerunt ad xp̄m. Nõ eos diſtraxit difficultas tẽporũ: q2 in hyeme. Nõ multitudo expenſarũ quas oportuit facere. Non teneritudo cõplexionũ: q2 erãt delicate ꝑſone. Nõ periculũ perſonarũ: q2 eis poterãt fieri multe inſidie. Sed accẽdit eos fidei feruor: ſpei rigor: charitatis ardor: extrinſeci luminis ſplẽdor: ⁊ illuſtratio interior: vt nec ad tẽporis momẽtũ potuerũt vel timore perſone: vel amore patrie: vel negligẽtia: vel deſidia aliqua retardari: quin ſtatim accurrerẽt ad videndũ paruulũ: quẽ didicerãt celo teſte iã natũ. Erubeſce miſer chriſtiane nõ imitari beatoꝝ magoꝝ exẽplũ: ſaltẽ poſtꝙ̃ paruulꝰ tuꝰ ieſus / iã nõ vna ſtella: ſed mille milibꝰ miraculis: ſctõꝝ exẽplis: martyrũ victorijs: tuã pigriciã excitat: et cecitatẽ illuſtrat. ꝑcipue q2 iã mutauit ſtabulũ in celeſte palatiũ: ꝑſepiũ in regis ſoliũ: virginis gremiũ in ſinũ vel dexterã patris ſui: paruulitatẽ in maieſtatẽ: pãnicu los ⁊ faſciã in glorioſam ſtolã: lachrymas ⁊ vagitꝰ in celi cõcẽtus: mutitatẽ infantie in locutionẽ paterne ſubſtantie: ſocietatẽ beſtiarũ ĩ exercitũ angeloꝝ. Time ḡ ad patris dexterã iã ſedẽtẽ: quẽ herodes timuit mr̄is vbera lãbentẽ. Saltẽ patefacta gl'ia te dꝫ attrahere: ſi nõ vis bn̄dictos magos ad adorandũ xp̄i ĩfantiã ſociare. Et h̄ nos docet hec pars euangelij ſpũaliter intellecta. ſ. ꝙ debemꝰ recedere ab oriẽte: ⁊ venire in hierl'm. Receſſus ab oriente: vt dicit Chryſ. eſt recedere ab oĩ pctõ mortali. nã oriẽs nr̄m totũ eſt plenũ pctĩs dicẽte pš. Ecce in iniq̃tatibꝰ cõceptꝰ ſum ⁊c̃. Et natural'r ſumꝰ filij ire. vt dic̃ apl's ad Ephe.

bona moralytas

q radices pctoꝝ fo 70 col. 1
ygnorantia · Concupiscencia
malitia · infirmitas

ij. Et habemus magnas radices pctoꝝ: q̄ ꝑm Bedā sunt quattuor: ⁊ ponit a magro in.ij.dis.xij. Ignorātia naturalis: q̄ fit in nobis postea volūtaria: sic vt libēter igno remus deū: ⁊ legē ei⁹: ⁊ intēdam⁹ scientie noxioꝝ.iō Hiere.x. Stultus fact⁹ est oīs hō a sciētia sua. Cōcupiscētia ad oē malū Gen.viij. Sensus ⁊ cogitatio humani cor dis in malū ꝓna sunt ab adolescētia sua. Malicia ꝯ deū et hoīes ⁊ in illa gloriari. Prouer.ij. Letanť cū male fecerint ⁊c. Et infirmitas ⁊ ipotētia ad oē bonū.ad Ro. vij. Nō qđ volo bonū hoc facio. Ergo qui vult cū sacris magis adorare xp̄m debite: op3 q̄ cum conamine recedat ab his ma lis: que ab istis radicibus generātur. Nā Esa.lix. Iniquitates vr̄e diuiserunt inter vos et deū vr̄m. Et figuraliter dr̄ Judith v. Qui habitant in oriēte isti contēpserūt me. Et op3 ire in hierl'm: q̄ interpretať vi sio pacis.vn̄ Remigius. Ex quo hoīes no lūt ascēdere ad deū timore nec amore: sal tē premiū contēpleť eternū. vbi iuxta di ctū Esa.xxxij. erit pacis visio: ⁊ reqes opu lēta. Et redarguimur Baruch.iij. Quid est israel q̄ in terra inimicoꝝ es ⁊c. sequitur. Cōsidera.s. tibi ꝓmissa. q2 grādis retributio cōsueuit laborātē reddere expeditum. Ideo cōsulebat xp̄s Mat.vj. Querite pri mū regnū dei. Pro quo regno acq̄rendo: vt dicit Bernar. necdū faciēda sunt ista le uia: sed etiā si op3 ꝑ flāmas ⁊ medios en ses trāseundū est. ad exēplū istoꝝ regū: q̄ vt inuenirent xp̄m: nullus labor eos ter ruit: nec difficultas aliqua impediuit. Et sic patet primum principale.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter dicebatur q̄ hos sanctos reges reddit admirabiles ⁊ imitabiles ausus confessionis. Nō enim timuerūt in presentia regis iniqui ⁊ crudelis: cuius crudelitas pt3 in nece ꝓprioꝝ filioꝝ et innocentiū: cōfiteri dignitatē nati pueri ī terra aliena corā ex traneo rege et tyrāno crudeli nō verentur xp̄m ore pleno vacare regē dicentes. Ubi est ⁊c. Et ad nostrā deuotionē excitādā oc curram⁹ sctīs magis querētibus: vbi est q̄ natus est ⁊c. et dicam⁹ q̄ ipm inueniēt in carnatū in vtero: īmaculatū in ꝑsepio: pe regrināntē in mūdo: triūphantē in ligno: quiescentē in sepulcro: presidentē in celo. et in his locis passer.i. actiu⁹ inueniet si bi domū fraternitatis: ⁊ turtur.i. cōtēplatiuus nidū securitatis: vbi ponat pullos suos.i. cōceptus ⁊ opera charitatis. nā lo ca hec vbi xp̄s reperiť: magnā prebēt acti uis et contēplatiuis materiā agēdi ⁊ cōtē plandi. que causa breuitatis hic dimittū tur intacta. Verūtamē hec intrepida con fessio xp̄i corā rege iniquo/magnā ingerit cōfusionem christianis miseris: qui timo re pene: ne hoībus displiceant: nō audēt veritatē publice cōfiteri: immo qđ est pe ius: verbis et signis verecūdantur deū ve nerari. Et si forte verbis confiteātur: ope ribus contradicūt. ad Titum.j. Cōfitētur se nosse deū: factis aūt negant. Contra ta les dr̄ ad Roma.j. Reuelatur ira dei de ce lo super impietatē et iniusticiā hoīm eoꝝ qui veritatē dei in iniusticia detinēt.s. nō audentes illā confiteri. vt dictū est. Nō er go sic: sed ad exemplū hoꝝ sanctoꝝ quera mus deū: ⁊ ei⁹ veritatē ⁊ iusticiā confitea mur corde ītrepido: alioq̄n veniet sup vos qđ xp̄s dicit Luc.ix. Qui me erubuerit et meos sermones: hunc fili⁹ hoīs erubescet cū venerit in maiestate sua ⁊ p̄ris et sctōꝝ angeloꝝ. Et sic p3 scd̄m principale.

Tertia pars.

¶ Tertio ꝓncipaliter dicebatur q̄ hos magos reddit admirabiles et imitabiles actus subiectionis. vnde dicitur: q̄ intrantes domum ⁊c. procidentes adorauerunt eū. O sapientes magi quid facitis? puerū paruulum in infantia et pauperculum adoratis? quem cum matre paupercula et sola in stabulo inuenistis? Et ad nostrum exemplū et informationem ipsi respondent. Adoramus inquiunt et recte facimus et sapienter. Sic enī adorando

Profitemur diuinitatem.
Reueremur dignitatem.
Rependimus conformitatem.
Imploramus pietatem.
Committimus nostram fragilitatem.

¶ Primo profitemur diuinitatem. scilicet in assumente verbo: quod oportet adorari tanq̄ principium nostre creationis. medīū nostre gubernatiōis. finē nr̄e btitudinis. Mat.iiij. Dn̄m deū tuū adorabis. h̄ enī tributū ab oī creatura req̄rit: qđ ⁊ nos reddere debem⁹ semꝑ habitu: sepe actu.

fo 71 col. 1 (margin, beside "iniqui ⁊ crudelis")

q timore pene nō audent veritatē publice cōfiteri (margin note)

auru' · thus · myrrha·

Semper sancti fuerunt solliciti reddere hoc tributū. et ille qui voluit eximi. s. lucifer meruit profundari.

¶ Secūdo reueremur dignitatē in hoīe assumpto. nam ille puulus rex est. ⁊ habebat scriptū in vestimento ⁊ in femore. rex regū et dñs dñantiū. Apoc. xix. Recordare ergo xpiane ꝙ in noīe iesu flectatur oē genu. Flecte ergo genua amorose: ne forte cū pharaone tunc incipias cognoscere qñ incipies vltionem sentire.

¶ Tertio rependimus conformitatē. ipse eñ ꝑpter nos de celo descēdit ad terraꝫ: dum se humiliauit formam serui accipiens: iō ⁊ nos oīa nostra sublimia deponamus in cōspectu eius: et eū humiliter adoremꝰ. Propter hoc statuit dei eccl'ia: ꝙ cum dr̄. verbū caro factū est. et simil'r in symbolo. et homo factus est. ab oībus flexis genibus adoretur. Dic exemplū de illo monacho: qui alijs ad homo factus est. inclinantibus: ipse dum maneret erectus: fuit percussus a demone dicēte. Humiliare miser: et recognosce ꝙ pro te deꝰ humiliauit semetipsum ⁊c.

¶ Quarto adoramus pietatē aut imploramus. ⁊ hec est adoratio penitentiū: qui se prosternunt rogaturi. ideo cātamus in ps̄. lxxj. Corā illo procidēt ethiopes. idest pctōres iesu ꝓmissionis grā candidati: ⁊ inimici eius sibi reconciliati terrā lingēt idest scrutabunt deuote stigmata sue sacratissime passionis. Curre igit peccator ad pedes iesu: ⁊ ne tibi videatur locꝰ vilis: quia inde peccatrix induit sanctitatē Egredietur eñ diabolus ante pedes eiꝰ. Abachuc. iij.

¶ Quinto cōmittimus ei nostrā fragilitatē. sic adorando: oēm nostrā sollicitudinē proijciētes in eū: qr ipsi cura est de nobis. j. Pet. v. Assignemꝰ ergo illud modicum qd sumꝰ: sue ꝓuidentie ⁊ tutele: vt ī peregrinatione quam facimꝰ: ab insidijs herodis nos defendat. vt fecit istis mag faciet etiā et nobis defendēdo nos ab insidijs diaboli: si in eo plene fuerimꝰ confidentes. Et ptꝫ tertium principale.

¶ Quarto principaliter

reddit eos mirabiles ⁊ imitabiles munꝰ oblationis. Amor eñ est primum qd deo offert. imo etiā et ꝓmū qd a deo nob dat in quo oīa dona donant. Tanta igitur se quenda vel offerēda sunt munera: quantus est amor in aīa. Ad exemplū ergo istorū magoꝝ offeramꝰ deo munera multa. De istis eñ scribit ꝙ obtulerunt dño aurū thus ⁊ myrrhā. q mystice nos īformāt ꝙ debemꝰ deo offerre tā abijciendo vitiū ꝙ accipiendo ṽtutis exercitiū. Aurū precedit in diuitijs. thus est excellentius in sacrificijs ⁊ significat sublimitatē honorū. Myrrha adhibet delitijs carnis: quia multū precedit in vnguētis. Ista paruulo nr̄o offerimꝰ: si pro amore suo ipsa abijcimus. Alio modo nos instruūt vt offeramus aurū splendentis cōfessionis: thus ardētis deuotionis: myrrhā carnis mortificationis. Uel aurū dilectio charitatꝭ: thus orō sanctitatꝭ: myrrha cōpassio pietatis. Talis multitudo munerū accepta est dño. Eccl'i. vij. Respicit magnam dilectionē. ꝑpter qd hic dr̄. Apertis thesaurꝭ suis ⁊c. Apertio thesauroꝝ significat multitudinē munerū. ideo in ps̄. lxxj. Reges tharsis et insule mune. offe. Iō. ij. Paral. ix. dicit ꝙ oēs reges deferebāt regi salomoni munera vasa aurea et argentea: et vestes: ⁊ arma: ⁊ aromata. Regalis oblatio isti nr̄o regi paruulo est dñatiua dilectio: qñ eius amor ī nobis regnat: et oēs nr̄e mētis affectus et in ipsum referat: et dñetur eisdē. Munꝰ exterius est signum interioris amorꝭ. Amat paruulꝰ nr iesus sibi offerentē supfluū: magꝰ offerentē necessariū: maxime offerētē seipm. qñ corpꝰ et aīa in penitētia xpo iesu dedicantur. Talibꝰ muneribus filie tyri. i. aīe penitētes vultū dei deprecabunt. De his dr in figura numeri. vij. ꝙ singuli duces in dedicationē altarꝭ obtulerūt munera multa ⁊ magna. Itē tertio debēt offerri puulo iesu munera chara ꝑciositate. ⁊ h respicit purā affectionē. vbi eñ est pura affectio: ibi pura ⁊ chara est oblatio. Genes. xliij. Sumite de optimis terre frugibus in vasis vestris: et deferte viro munera. Fructus optimi fructꝰ primitiui. fructus penitētie digni. nā sera penitētia magis fit ex impotestate peccandi ꝗ ex volūtate penitendi. Primitiua eñ erant iacob: et serotina laban. Talia munera generosa offerebat zacheꝰ. Luc. xix. Item quarto debēt esse munera offerēda xpo digna gratiositate. ⁊ hoc respicit piam deuotionem. Unde magi dicuntur procidisse

et adorasse. Munera talia sunt placita.
vnde Abel obtulit dignus digna digne.
gratus gratis grata. ideo respexit deus
ad abel et ad munera eius. Gene.iiij. Et
premissis talibus muneribꝰ placabis fa⸗
ciem principis. vñ Prouerb.xviij. Donuz
hoīs dilatat viam eius: ⁊ ante principes
spaciū ei facit. Talia munera premisit et
obtulit iacob fratri suo esau. Gene. xxxij.
di. Placabo illū muneribꝰ: q̄ p̄cedūt ⁊c.

¶ Quinto reddit hos
magos admirabiles ⁊ imitabiles gressus
reuersionis. Per aliam em̄ viam reuersi
sunt in regionem suam. Regio nr̄a para⸗
disus est: vt dic̄ Gregoriꝰ. a qua discessi⸗
mus visibilia sequendo: sed ad eam neces
se est ꝙ flendo: visibilia contēnēdo: atqꝫ
appetitum carnis refrenando: redeamꝰ.
non curantes de herode. i. demone ⁊ suis
persuasionibus ⁊ consilijs. qd̄ si fecerimꝰ
infans noster iesus dabit nobis hic suam
gratiā: et post ducet nos ad gloriā sempi
ternā. Quā nobis cōcedere dignet̄ ⁊c.

¶ In festo epiphanie. Sermo.ij.

VIdimus stellaz
eius in oriente: ⁊ venimus
adorare eum. Matth.ij. ⁊
in euangelio hodierno.
¶ In isto sermone volo ha
bere modū sartoris: qui qn̄ aliquā vestē
facturꝰ est: p̄mo extēdit sup aliquā mēsā
totā pani portionē. ⁊ postea elicit qd̄ sibi
vult ad vestem constituendā. Sic faciam
ego. p̄mo em̄ extēdam super mensam sen
sus litteralis totā euangelij portionem:
postea autē eliciā illam particulam v̄bo
rum thematis: vt inde aīabus nostris
facere possim aliquas vestes morales. i.
moraliū instructionū ⁊c.

Quoad primū dicat̄ euangeliū cū aliqua
litterali declaratione ⁊c.

Quoad scd̄m autē ex themate volo face⸗
re quandam vestem bicoloratam ad mo
dum librate. Duo em̄ notant̄ in eo.

Primo lux dirigens intellectū ad vidē⸗
dum et cognoscendū saluti necessaria:
qꝛ vidimus stellam.

Scd̄o ardor accēdens affectū ad aman⸗
dū et honorandū nobis reuelata: qꝛ ve⸗
nimus adorare ⁊c.

Prima pars.

¶ Quoad primuz nota
ꝙ s̄m sentētiam doctoꝝ: et sicut haberi
potest ex textu sacre scripture: q̄drupler
est stella: q̄ ad vidēdū occulta nos dirigit
in hac vita. scꝫ

Fides vera.
Deitas immensa.
Humanitas assumpta.
Uirgo benedicta.

¶ Prima igit̄ stella: que direxit istos san⸗ A
ctos reges: ⁊ dirigit vnūquēqꝫ nostrum:
est fides v̄a. que recte significat̄ per hanc
stellā: que magos corporal̄r dirigebat.
Illa em̄ stella nō erat ex stellis celestibꝰ:
quia ille sunt fixe in celo: ⁊ ista erat ī aere
hominibus ꝓpinqua. Ille em̄ non appa
rent ī p̄ntia solis: et ista sicut de nocte: sic
de die. Ille vidēt̄ tā a bonis q̄ a mal̄: ista
tn̄ non videbatur nisi a bonis. Ille nunq̄
deficient. ista peracto officio suo statim
euanuit ⁊c. Per istā ergo stellā fides ītel⸗
ligitur. tum qꝛ non distat ab hoīe fideli:
sed est in ipso oriente mētis sue. Tū quia
stellam illā videbat homo corporaliter. ⁊
fidelis hō videt fidē suam spiritualiter.
s̄m eī Aug. nihil hoī ē notiꝰ fide sua. Et sic
illa duxit magos ad xp̄m: ita fides ducit
ad deū. et sic illa stetit vbi erat xp̄s: nec vl
tra processit: ita vera fides stat cum xp̄o:
nec ab eo separat̄. Tū etiā qꝛ sicut illa ap
paruit ī natiuitate xp̄i: sic fides qn̄ ꝑ grāz
xp̄s nascit̄ in xp̄iano. Tū etiā qꝛ illa non
fuit visa a magis q̄diu fuerūt cū herode
et iudeis: sic sepe ꝓpter consortiū maloꝝ
fides turbat̄ in bonis. Tum etiam quia
sicut nec herodes: nec iudei viderūt stel⸗
lam: ita filij hoīm qui gloriant̄ in pellibꝰ
non vidēt: nec tenent verā fidez. maxime
in pertinentibꝰ ad salutem. Tum etiam
qꝛ sicut illa desijt esse postq̄ꝫ perduxit ad
xp̄m: sic fides euacuabitur cū fuerimꝰ in
ꝑadiso. Recte ergo dꝛ in littera. Ecce stel
la. i. fides: quā videbāt magi. i. docti ho⸗
mines in oriente sui ortus: antecedebat
eos. Nā fide peregrinamur ad deum: do
nec intremꝰ in sanctuarium domini: vbi B
iesus et maria visione clarissima ītuent̄.

¶ Secunda stella est deitas immensa. Et
ad hanc stellā cognoscendā dirigit stella
p̄ma. s. fides v̄a. ⁊ sicut illiꝰ est dirigere:
ita istius. s. deitatis immēse est instruere
de pertinentibus ad salutem. Solus em̄
deus est: qui docet hoīem scientiam. s. sa⸗

lutarem.ps.xciij. Sic docuit istos sctõs
magos:qui nõ solũ crediderũt de xpo φ
esset verus hõ:sed etiã φ erat ver9 deus:
al's fatui fuissent:φ pro vno puero hoie
pusillo et paupe peregrinassent tot terrarum
spacia.et ipm vocassent regẽ in terra alie
na:inuentũqꝫ adorassent. Et de ista stella
scilꝫ de diuinitate xpi/potest exponi illud
Eccli.l. Quasi stella matutina ĩ medio ne
bule. Vere xpi diuinitas potest dici stella
matutina: quia ante oẽm diẽ:ꝛ oẽm crea
turã/ fuit cõmunicata persone filij. Sed
dr in medio nebule/propter vnionem sui
ad humanitatẽ in psona xpi: q̃ obscurita
tẽ hꝫ respectu sue diuinitat: sed respectu
hũanitatis:q̃ est ĩ alijs hoib9:nõ nubes:
sed nebula nũcupat ppt pcti imunitatẽ.

stella ẽ humanitas xpi

C ¶ Tertia stella fuit humanitas assumpta
Nã sicut pma stella.s.fides dirigit.ꝛ scda
scꝫ diuinitas/instruit:ita ista tertia: scilꝫ
xpi humanitas/allicit ꝛ confortat. Unde
nõ dubito:quin facies hui9pueri speciosi
forma pre filijs hoiꝫ: quã isti sancti magi
viderũt:eos ꝯfortauit ĩ imẽsum.de q̃ ipsi
dicere poterãt illud Hester.xv. Valde mi
rabilis es dñe:et facies tua plena est gra
tiarum. De hac stella loquitur ipsemet xps
Apoc.vlti. Ego sum genus ꝛ radix dauid
stella splendida ꝛ matutina. Ipsa etiã est
illa stella de qua Apoc.ij. Qui vicerit da
bo illi stellã matutinã.i.meipsum in cla
ra visione humanitatis ꝛ diuinitat. Dici
tur stella matutina:q: de eo scriptum est.
In splendoribus sanctorum ex vtero añ luci
ferũ genui te.ps.cix. Et dr fulgida:q: ipe
est splendor glorie.ad hebre.j.et sol iusti
cie. Malach.vltimo.ꝛ lux vera illuminãs
oẽm hoiem ꝛc.Johan.j. Scdm humani
tatẽ etiã fuit stella matutina ꝛ splendida
quia vba sua:et miracula ƀm Augustinũ
fuerũt hoibus ꝛ sunt splendor dirigens:
ꝛ disciplina morũ pariter et virtutum.

76 col. 3

D ¶ Quarta stella est vgo bñdicta. Et de ista
stella predixerat balaam Numeri.xxiiij.
Orietur stella ex iacob ꝛc. Et hãc stellam
vocãt xpiani stellã maris.q: sicut illa stel
la ppinquior est polo arctico: sic et virgo
inter oẽs sanctos propinquior xpo. Et sic
illa stella dirigit nauigãtes : sic ista iuuat
ꝛ dirigit pctõres. Ad hãc igit in hoc mari
magno nauigantes:recurrere debem9 ne
naufragiũ patiamur. De qualibet istarum
stellarũ exponi põt qd in euangelio dr:φ
videntes stellã gauisi sũt gaudio magno.
Et nõ vacat a mysterio: q: q̃ttuor vicib9 ĩ
euãgelio isto stella noiat:ad significandũ
huiuscemodi q̃druplicem stellã:quas qui
tenẽt cognoscũt et p gratiã possidẽt: merito
gratulant. Sed proh dolor multi sunt q̃ cum
gaudio spũali non vident aliquã de pdi
ctis stellis.in tenebris eñi sedẽt: et lumẽ
celi nõ vident.Tob.v.similes heli:q̃ non
poterat videre lumẽ lucerne.j.Reg.iij.ꝛ
iiij. Et ab his ppter eorum demerita/pdicte
stelle retrahũt splẽdorem suũ.iuxta illud
Jo.ij. Stelle retraxerũt splẽdorẽ suũ. Nõ
eñi illuminant fide:nec a xpo: nec a mre
eius:eo q: illuminari nolũt. Sed illumi
nãtur ab illa stella:de qua Apoc.viij.dr:
φ cecidit de celo stella magna ardens q̃si
facula.ꝛ nomen stelle dr absinthiũ. Ista
stella est ipse diabol9: q̃ de celo cecidit: q̃
ardet igne supbie/luxurie/auaricie/ꝛ in
uidie/ꝛ iracũdie vt facula. Et ipse q̃uis
pctõribus sit dulcis in opationib9: quas
ipso psuadente faciũt:tandẽ erit eis ama
rissim9 plusq̃ absinthiũ in eternis suppli
cijs:in q̃bus erũt perpetuo ppter pecca
ta q̃ ipso persuadente: corde/vbo/et ope
cõmiserunt. Nõ igitur hãc inspiciamus
stellã:sed sanctã iuocem9 mariã:φ meritꝫ
filij sui:q̃ hodie mũdo apparuit:ad ipsi9ꝛ
eiusdẽ filij noticiã et seq̃lã:ꝛ demũ reuela
tã visionẽ peruenire feliciter valeamus :
quẽadmodũ isti scti reges puenerũt. Et h
de pmo principali. Secunda pars.

E ¶ **Secũdo dicebatur φ**
in predictis verbis demõstrabat feruor ꝛ
diligentia incitãs affectũ ad honorandũ
et amandũ reuelata.nã parum' sufficeret
grandia credere:ꝛ debiliter opari.iuxta il
lud Jaco.ij. Fides sine opib9 mortua est.
Vñ notant dr.φ visa stella.i.fide recepta
venim9 adorare eũ. s.fidẽ nostrã opibus
cõprobando et confirmando. Est tñ scien
dũ φ ille quem adorare debem9: et totis
virib9 honorare:in hoc sacro textu statim
lecto/ quinqꝫ noib9 nũcupatur.
Vocat primo iesus.ibi.cũ nat9 esset ĩbs.
Scdo vocat rex.ibi.vbi est q̃ nat9 ẽ rex iu
Tertio vocatur xps.ibi.scisci (deorum.
tabat ab eis vbi xps nasceretur.
Quarto vocat dux.ibi.ex te eñi exiet dux.
Quinto vocatur puer.ibi.inuenerũt pue
rum cũ maria matre eius.
In quibus spũaliter quinqꝫ dantur nobis
intelligi. Et primo quia ex quo est iesus.i.

dñs in hoc euangelio nuncupat. 5. noib9
ihs
rex
xps
dux

saluator noster salus et refectio: debem⁹ ad ipsuȝ accedere pauperes saltē effectu et sine auaricia: vt ipse ditet nos virtutibus. Ipse em̄ pauperrim⁹ fuit: ⁊ pauperē vitam duxit. etiā aliquo modo pauperior q̄ vulpes et volucres. Mat. viij. Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos ⁊c. et hoc vt nos sua inopia ditaret: vt dic apl's. ij. ad Cor. viij. vbi sic. ait. Scitis gratiam dn̄i nostri iesu christi: q̄m ꝓpter vos egenus factus est cū esset diues: vt illi⁹ inopia vos diuites esset;. Et docēs nos suo exemplo: q̄ ad celum nō ascendunt diuitijs ⁊ curis hui⁹ seculi onerati. Hoc idē docuerūt nos hi sc̄ti reges: q̄ q̄uis essent diuites rebus: erant tamen pauperes spiritu: contēnentes terrena: non auari: nec cupidi: sȝ summe liberales. vn̄ ipsi paupculo: et m̄ri paupcule p̄ciosa munera obtulerūt.

¶ Scd̄o q: ex quo est rex: debemus ad ipm accedere hūiles sine arrogātia: vt leuet nos in celestibus. dicitur em̄ Jacobi. iiij. Deus superbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā. Humilia em̄ deprope respicit: vt attollat ſm Aug. supba alonge cognoscit: vt deponat. sicut dixit mat̄ sua Luc. j. Deposuit potētes ⁊c. Hinc est q̄ consulit beat⁹ petrus. j. Pet. v. Hūiliamini sub potenti manu dei: vt vos exaltet in tēpore visitationis. ad exemplū horuȝ regū: q̄ licȝ essent potentes: multū hūilr venerūt: et humiliter ꝓcidentes adorauerunt eū: sicut d̄r in textu. Eccli. iij. E solis humilibus honorat̄ de⁹. Et de similib⁹ dicit ipse Mat. xix. Mar. x. ⁊ Luc. xviij. Sinite paruulos venire ad me. i. humiles ⁊ mites. taliū em̄ est regnū celorum.

¶ Tertio ex quo est xp̄s: debemus accedere ad ipsum dociles sine ptinacia: vt nos instruat cōtra oēm errorē. Christ⁹ em̄ interpretat̄ vnctus. ⁊ ipse fuit vnctus oleo leticie ⁊ sapiētie spiritualis pre cōsortib⁹ suis. i. supra oēs cōsortes: inmo vt d̄r Joh. j. De plenitudine eius oēs accepimus. ⁊ eius vnctio est virtuosa. nā quē tāgit docet de necessarijs ad salutē. j. Joh. ij. Nō necesse habetis doceri. supple ab hoīe: sȝ vnctio xp̄i docet vos de oibus. iō dicebat ps̄. xciij. Beatus hō quē tu erudieris dn̄e ⁊ de lege tua docueris eū. Et alibi scȝ ps̄. xxxiij. dicit in psona xp̄i. Uenite filij audite me: timorē dn̄i docebo vos. s. filialeȝ: p quē mādata dn̄i meritorie obseruant̄. iō Prouer. xxviij. Btūs hō q̄ sp est pauidus: qui xō mētis est dure: corruet in malū. s. eterne dānatōis. de quo Eccli. iij. Cor durum male habebit ī nouissimo. Propter qd̄ dicebat̄ q̄ debem⁹ venire ad xp̄m dociles sine ptinacia / ad exemplū istorū regum: q̄ licet essent sapiētes in hūana sapientia: totū reputauerūt stulticiā postq̄ a xp̄o mētaliter monēte ⁊ intrinsece: et a matre extrinsece / de ptinētib⁹ ad xp̄i diuinitatē ⁊ humanitatē innocētiā: ⁊ matris integritatē: ⁊ herodis ⁊ iudeoꝝ maliciaȝ fuerunt plenarie informati.

¶ Quarto dicebat̄ q̄ ex quo d̄r dux: debemus ad eū accedere viriliter et sine inertia: vt nos ꝓtegat cōtra hostiū furorem. Ipse em̄ dux est populi xp̄iani. Exod. xv. Dux fuisti itineris in mīa populo tuo quē redemisti. j. Mach. ij. Jesus dū impleuit verbū factus est dux in israel. q̄ dicit cuilibet nostrū illud Prouerb. iiij. Uiā sapientie mōstrabo tibi: ⁊ ducā te p semitas eq̄tatis. Ipm pater cōstituit ducē gentiū: sicut habet̄ Esa. lv. vbi sic. Ecce testē populis dedi eum. ducē ac preceptorē gētib⁹. Sed nō sunt de exercitu eius: nisi viriles ⁊ strenui. nā inertes ⁊ pigri: ⁊ qui abhorrent asperitatē crucis penitētie: eius inimici reputātur: iuxta illud ad Philippē. iij. Inimici crucis xp̄i: quorū finis interitus: quorū deus vēter est: ⁊ gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiūt. Hinc est q̄ dux iste noster dicebat Matth. xvj Si quis vult post me venire ⁊c. Ideȝ habetur Mar. viij. et Luce. ix. In quib⁹ verbis excludunt̄ sex gn̄a false penitentie: sicut habet in sermone sancti francisci.

¶ Quinto quia d̄r puer: debemus venire ad eum simplices sine fraudulētia: vt det nobis suum amorē. Pueri em̄ de sui natura cito placantur: Sic iste puer noster iesus ex modico motu cordis: si fuerit simplex et rectus: iuxta illud Job. viij. Si diluculo cōsurrexeris ad deū: ⁊ oipotenteȝ fueris depcat⁹: si mūdus ⁊ rect⁹ incesser;: stati enigilabit ad te: ⁊ pacatū reddet habitaculū iusticie tue. stati pacificat̄. scriptū est em̄ Prouer. iij. Cū simplicib⁹ ſmocinatio ei⁹. et Prouer. ix. Si q̄s ē puul⁹. i. simplex aīo declinet ad me. q. d. alios nō recipio: nisi tm̄ simplices: ⁊ q̄ sunt sine felle. nā Mat. xviij. Nisi cōuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum celorum. Simus ergo prudētes sicut serpentes: ⁊ simplices sicut colūbe.

Mat.x. sicut fuerunt isti sancti magi: qui predictis quinqꝫ modis venerũt ad xp̄m: idcirco dedit eis latissime suum amorem. Sed heu multi sunt qui venire nolũt ad xp̄m: de quibus queritur ipse Ioh.v. Nõ vultis venire ad me: vt vitam habeatis. ⁊ Hiere.ij. Quid inuenerũt in me p̄res v̄ri iniq̄tatis: q: elongauerũt se a me: ⁊ ambulauerunt post vanitatẽ: ⁊ vani facti sunt? Dicũt multi eo non venim⁹ ad xp̄m: q: pater eius nõ trahit nos: ipso dicente Ioh. vj. Nemo põt venire ad me: nisi p̄r qui misit me traxerit eum. Sed ad hoc respõdẽt sancti: q: iõ p̄r nõ trahit: q: tu non vis trahi: q: non vis agere qđ in te est. qđ si faceres: ⁊ sine dolo te disponeres: libẽter te reciperet ipse deus. nã per ip̄m ꝓmissum est Ioh.vj. Eũ qui venit ad me (vere et nõ ficte feruenter nõ tepide) non eijciã foras. Sed recipiã eũ in meũ cõsortiũ: hic dãdo ei meã gratiã: ⁊ post gloriã ⁊c. Explicit.

bona mora fo. 72 col. 1

¶ In epiphania dñi. Sermo.iij.

VBi est qui natus est rex iudeorũ. Mat.in.c. ij. originalr: recitatiue ƀo i euãgelio presentis solennitatis verbum scribitur nũc assumptum. Presens thema est interrogatio regũ orientaliũ ⁊ venientiũ hierusalẽ: volẽtiũ xp̄m adorare. certificati eñ p stellã de xp̄i natiuitate: locum tñ natiuitatis ignorãtes: de loco interrogãtes: dixerũt.
a Ubi est qui natus est rex iudeorũ? qđ fuit thema. ¶ Pro cui⁹ thematis introductione est notandũ ꝙ in sacra scriptura reperio tres interrogationes factas p vbi est. que in interrogatione hodie facta per reges comprehenduntur.

Prima interrogatio facta fuit per deum omnipotentem.

Secũda interrogatio fuit facta per ysaac patri obedientem.

Tertia iterrogatio fuit facta p saul regẽ.

¶ Prima igit interrogatio fuit facta per deuꝫ oĩpotentẽ sicut patet Geñ.in.c.iiij. vbi habet: ꝙ obtulerũt dño mũera. Cain de frugib⁹. Abel ƀm iosephũ lac ⁊ primogenita agnoꝝ. Moyses eñ ait. De primogenitis gregis sui: ⁊ de adipib⁹ eoꝝ.i. de pinguioribus gregis obtulit. Et respexit deus ad abel, ⁊ ad munera ei⁹. Alia trãslatio. inflãmauit deus sup abel: et sup munera eius. Ignis eñ de celo oblationem eius accẽdit: vt legit factũ fuisse helie in carmelo: ⁊ in leuitico sub moyse. Munera ƀo cain ex auaricia hoĩs nata: deo nõ placuerunt. Iratusqꝫ cain cõcidit vultus eius pre verecũdia: minorẽ sibi prelatum vidẽs. Inuidẽs itaqꝫ cain fratri suo dixit. Egrediamur foras in campũ. s. damascenũ: ⁊ cõsurrexit versus abel: et interfecit euꝫ. Propter qđ ait dñs ad cain. Ubi est abel frater tuus? nõ ignorãs: sed increpando improperãs fratricidiũ. Et ꝙ voluit occultare factũ est notoriũ. ideo dixit dñs. Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Christus est frater iudeoꝝ, ⁊ populi israel ƀm carnẽ: q: de genere dauid: ⁊ de tribu iuda: quem iudei inuidia accensi: occidere debebant. ideo nõ sine mysterio magi poterãt interrogare poplũ iudeoꝝ in hierusalẽ dicẽdo. Ubi est frater tu⁹: quẽ occidere debes: sic cain abel: q̃ nat⁹ ẽ rex iudeoꝝ. quasi alter abel. fig a

¶ Scda interrogatio p vbi est: facta fuit per ysaac: sicut patet Geñ.xxij. vbi habet ꝙ cũ ysaac ƀm iosephũ.xxv. annoꝝ esset: dixit dñs ad abraã. Tolle filiũ tuũ vnigenitum: quẽ diligis: ysaac: ⁊ vade in terrã visionis: ⁊ offer mihi eũ in holocaustũ super vnũ montiũ quẽ mõstrauero tibi. In summitate ƀo mõtiũ iudee ƀm magistrũ historiarũ, mõticulus erat eminẽtior: dictus mõs moria: quẽ mõstrauit abrae ad immolandũ filiũ. In hoc tradũt iudei ꝙ postea tẽplũ factuꝫ est ⁊ altare in loco: in quo ⁊ abraã altare fecit. Abraã ergo de nocte ꝯsurgẽs: nemini q̃d facturus esset indicauit: strauit asinum suũ: ducẽs secum duos iuuenes: ⁊ filiũ: ⁊ iter duoꝝ dierum iuit tertio die eleuãs oculos: vidit locum procul. Qui cũ accepisset ligna ⁊ ignẽ: relictis infra iuuenib⁹ cũ asino: ascẽdit solus cum filio. cui filius. Ecce inquit ignis et ligna: vbi est victima holocausti? Sic christus iesus nouiter natus precepto patris in hunc mundum veniens: in ara crucis in holocaustum offerendus, et concremandus per mortem erat. Et de hoc holocausto dixit dauid ĩ ps̃.xxxix. Holocaustũ et pro pctõ nõ postulasti: tũc dixi ecce venio. s. ad immolãdũ. dixit xp̄s pplo israel. Nõ ergo sine mysterio magi vidẽtes ignẽ inuidie accensum in cordibus iudeorum

tres interrogões factas per. vbi est fo. 74

munera cayn & abel.

et herodis: per quē ignem christus tanq̄ victima holocausti concremandus erat: interrogabāt eū. Ecce ignis ꝛ ligna. s. in uidie iudeoꝝ. vbi est victima holocausti. scꝫ xp̄s nouiter natus. Ubi est q̄ qui nat⁹ est rex iudeorum: qui debet esse victima holocausti?

¶ Tertia interrogatio facta per vbi est: facta fuit per saulē regē victoriosum. Sicut enim legit̄. j. Regū. ix. cap. cum saul pergeret cū puero p̄ris sui ad perquirendū asinas patris sui: q̄ perdite fuerant: et cū non inuenirent eas: dixit saul ad puerum. Reuertamur ne pater meus sollicitus sit p̄ nobis. Cui puer. Est homo dei ī ciuitate hac: qui absq̄ ambiguitate loquitur: eamus ad eū si forte indicet nobis de via nostra. Et ait saul. Quid feremus ad eum? Panis deficit ꝛc. Hoc est q̄ saul volebat sibi offerre munera et accipere benedictionē. Sed in hoc errauit saul: vt dic̄ iosephus: putans plus eum accepturum munera. Tamen nec saul legitur obtulisse: nec ille accepisse. Ascēderunt ergo saul et puer in ramatha: in qua erat vir dei: et dixerunt puellis egredientibus ad aquā. Nunqd est hic vidēs? quib⁹ puelle respōderunt. Hic est. nam hodie est sacrificaturus in excelso. Cūq̄ ambularent in vrbis medio: apparuit eis samuel. Accessit aūt saul ad samuelem in medio porte: et ait. Indica mihi vbi est domus videntis? Et respondit samuel sauli dicens. Ego sum videns? Iste vidēs erat propheta samuel quia in lege veteri prophete vocabantur videntes. Et saul ad eū accedebat vt ei munera offerret: et benedictionem ab eo acciperet. Et sequit̄ q̄ samuel vnxit saulē in regē ppl'i israel. Sic ad p̄positū. Christus nouiter natus est p̄pheta: et terminus prophetarū. Prophetā de gente tua et de fratribus tuis suscitabit tibi dominus deus tuus ꝛc. Deute. xviij. Et dauid in ps̄. lxxiij. Signa nostra non vidimus: iam non est propheta. scilꝫ post christum qui fuit terminus et finis prophetarum. Est etiam videns. nam ab instanti sue cōceptionis / fuit viator et comprehensor: ꝛ semper anima sua vidit diuinā essentiaꝫ. Reges ergo orietales venerunt hierusalē ad querendū videntem: vt ei offerrēt munera: et benedictionē et gloriam ab eo acciperent. Et q: per stellā sciebāt ipsum esse natum: sed domū nesciebāt: ideo interrogabāt cū saul. Ubi est domus videntis? Hoc est. nos scimus q̄ xp̄s qui est videns: natus est: sed locū et domū ei⁹ ignoramus: ideo querimus. Ubi est qui nat⁹ est rex iudeoꝝ? quod fuit thema.

¶ In q̄bus verbis de istis sanctis regib⁹ duo notant̄: iuxta thematis p̄tes duas. Primo ostendit̄ inquisitio ardens sine timore manifestata: cum d̄r. vbi est q̄ nat⁹ est. in p̄ma parte thematis.

Scd̄o notatur p̄fessio excellentissima cū laude declarata: cū d̄r. rex iudeorum. in scd̄a thematis parte.

Prima pars.

¶ Dico p̄mo q̄ ī verbis premissis ostēdit̄ ex parte istorū regūꝫ inquisitio ꝛc. cum dicitur. Ubi est qui nat⁹ est. Inquisitionē faciūt reges de xp̄o nouiter nato. querūt eum ƀm humanitatē: non ƀm diuinitatē: ƀm quam natus est ex deo p̄re: ƀm quā vbiq̄ est: ꝛ nusq̄ deest. qui intra omnia nō inclusus: supra om̄ia non elatus: extra oīa non exclusus: infra omnia non depressus: sed querunt vbi sit ƀm q̄ nat⁹ est ex matre. Sine timore em̄ interrogabāt herodē / ꝛ iudeos dicentes. Ubi est qui nat⁹ est rex iudeoꝝ? quasi dicant: querimus regē recenter natū: nō herodem iādudū in solio collocatū. vbi dicit glosa. ne hoc de herode querere videatur. Ubi dicit ꝛ querit Chrysostom⁹. Nūquid non habebāt p̄e oculis suis periculum mortis. Ad qd̄ respōdet Chrysosto. Dum considerabāt regem futurū: non timebant regem presentē. non curabāt de morte corporis: qui querebāt vitā mentis. Sed potest vlterius queri: quare cū iesus non esset natus in hierusalē: magi illuc directi sunt per stellā? Ad qd̄ respōdet Augustin⁹ assignās vnā causam: que est vt iudei interrogati: testimonia p̄phetarum inducerēt ad eorū cōdēnationē: et regum fidei confirmationē. Et ideo dicit Augu. Stella aliquandiu se occultauit: vt iudei possent interrogari. Ad hoc aūt sunt iudei interrogati: vt demōstraretur eis non ad suā: sed ad gentiū salutem et agnitionē testimonia diuina portare. et propter hoc etiā vt subdit Augu. illa gēs a regno suo expulsa est: ꝛ dispersa per terras: vt eius fidei cuius inimici sunt: tes

fo. 68. col. 1.

jn lege veteri p̄phete vocabant̄ videntes

stes vbiqȝ fieri cogerent. Et ideo subdit August. sic. Sparsi sunt vbiqȝ iudei por/tantes codices: quibus xp̄s predicat: ne forte arbitrent h̄ qd̄ in codice ondo: ipse ꝯfinxerim. inimicus me⁹ hȝ hūc codicē ātiquitus sibi a maiorib⁹ cōmēdatū. am/bos inde cōuinco. Iudeū: q: id pphetā tū ꝛ cōpletū ego cognoui. Paganū: quia non ego cōfinxi. Hec Augustin⁹. Propter istam ꝗ causam/magi venerūt in hierl'm et audacter ꝛ sine timore interrogauerūt iudeos et herodē increpantes: dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeoꝝ? Super quo dicit Gaufredus expositor. Nō iter/rogant: sed insultāt negligentes: arguūt contumaces seruos dn̄o nō occurrisse. ac si dicerēt. cur rex iudeorū iacet in p̄sepio: et non decumbit in tēplo? Cur nō fulget in purpura: sed squalet in pannis? Cur ia cet in spelunca et manifeste non habetur in sanctuario? Recipiunt iumēta ī pre/sepio: quē in domo vra recipere vos spre/uistis. hec ille. Ubi est ergo qui natus est rex iudeoꝝ. inquiūt magi. Et potest respō deri eorū interrogationi siue questioni: ꝙ christus est.

¶ In deo patre ꝭm diuinitatē excellēter. Philippe q̄ videt me: videt ꝛ patrē. Quō tu dicis oñde nob̄ prēȝ. Nō credis q: ego ī patre: ꝛ pater in me est. Ioh̄. xiiij. Ideo etiā ꝺ Ioh̄. j. In principio. i. in prē q̄ est principiū sine pricipio: erat verbū. glosa idest filius.

¶ In virgine matre ꝭm humanitateȝ mi rabiliter. vn̄. ps̄. lxxxvij. Homo scȝ xp̄us natus est in ea. idest conceptus. ꝭm illud Mat. j. Quod em̄ in ea natum est: de spi ritusancto est. idest conceptum de spiritu sancto est.

¶ In vili presepio iacēs humiliter. vnde de pastoribus legitur Luce. ij. ꝙ venerūt festinantes et inuenerūt mariā et ioseph et infantem positū in presepio.

¶ In h̄ habem⁹ nos documētū morale: ꝙ nos debem⁹ esse vbi xp̄s est iuxta ꝓpo situ volūtatȝ sue. ip̄e em̄ dic̄ ad deū patrē Uolo pater vt vbi ego sum: illic sit ꝛ mini ster meus. Iohā. xij. Quicūqȝ ergo volue rit esse minister et seruitor xp̄i: opȝ ꝙ sit vbi xp̄s est: et quia ipse est in tribus ꝭm responsionem datā magis: ita et ei⁹ mini ster ꝭm cor debet esse in tribus.

Primo seruitor xp̄i debet esse in deo per gratiā et charitatē.

Scd̄o dȝ esse in virgine per penitentiā et asperitatem.

Tertio debet esse in presepio per indigen tiam et paupertatem.

¶ Dico primo ꝙ ille qui vult esse seruitor xp̄i: opȝ ꝙ sit in deo prē per gratiā et cha ritatē. Idem est in seipo: sed quilibet deū diligens est deus. qd̄ ptȝ per Augustinū dicentem. Si terrā diligis terra es; si ce/lum diligis celum es: si deum diligis au/deo tibi dicere ꝙ deus es. Qui ergo deū diligit deus est. sed idem est in seipo esse: ergo diligens deū est in deo per gratiam et charitatē. Ideo scribitur. j. Iohā. iiij. Deus charitas est: et qui manet in chari tate in deo manet: et deus in eo. ꝛ alibi. Qui manet in me: et ego in illo. s. p grāȝ et charitatem. Ioh̄. xv. Dic ecōuerso de il lis qui non sunt in gratia ꝛ charitate: sed in peccato: quomodo nō sunt in deo: nec deus in illis ꝛc.

¶ Secundo qui vult esse seruitor xp̄i opȝ ꝙ sit in virgine matre per penitentiam ꝛ asperitatem. nam ibi inuentus est xp̄us. Et intrantes domū inuenerūt puerū cuȝ maria matre eius. Mat. ij. In quib⁹ ver/bis notatur pfecta penitentia: ad quam requirūtur tria. scȝ

¶ Cordis contritio: que notat̄ in maria que interpretatur amarū mare. In ama/ritudinibus moratur oculus meus. Libe ra me domine et pone me iuxta te. dicit Iob. xvij. in persona penitētis. dic de cō tritōe. Quotiēscūqȝ ingemuerit pctōr ꝛc.

¶ Oris confessio que notatur in matre. Quēadmodum mater parit et producit fi lim adextra. sic peccator debet in cōfessio ne parere et producere malū factū pctī: ꝛ euomere abortiuū corruptionis: quia q̄ abscondit scelera sua non diriget: qui au tem confessus ea fuerit: et reliquerit ea: miam consequetur. Prouer. xxviij.

¶ Operis satisfactio ibi. eius. nam iste gē nitiuus eius: significat possessionem: in quo notatur ꝙ ille qui vult agere veram penitentiam: si habet aliquid de furto/rapina/et vsura: cuius nō est bone fidei possessor: dȝ dare et restituere illi cuius sunt bona. nō dimittitur pctm̄ donec re/stituat ablatū. inqt Aug. et allegat in de cretis. xiiij. q. vj. c. si res. Dic de illis qui nunq̄ faciunt restitutionē ꝛc.

¶ Tertio qui vult esse xpi minister dz esse in vili presepio per indigentiam et paupertatem. quia xps postq̄ natus est: positus est in presepio: ꝛ vilibus pannis inuolutus est. vn̄ Bernard. Pauper natus est: pauper vixit: pauper obijt. Sic et nos debemus viuere in paupertate: vt simus in presepio cum xpo: et sic euz inueniemus: non in aula regali: non inter magnos: sz in pauperculo loco. et ideo dicit Job. xxviij Non inuenit in terra suauiter viuentiū. Quia nō est in diuitijs: nō in delitijs: sed in diuersorio. Querite ergo ꝛ inuenietis. Luc. xi. Dicit Augu. Querite vbi est: sed vbi nō est: nō q̄ratis. Vn̄ ipse ī libro de videndo deū. Dn̄e de⁹ doce cor meum quō et vbi te q̄rat: vbi et quomō te inueniat. Ita q̄rebat sponsa Cant. i. Indica mihi quē diligit aīa mea: vbi pascas vbi cubes in meridie. Immo certe de die ꝛ de nocte in p̄sepio: posset r̄nderi cū boue et asino. In presepio vagiebat: qui in celo cuncta regebat. in pannis sordebat: q̄ in celo fulgebat. Ideo dic̄ Aug. Quid sollicitus es de regali edificio? ecce saluator tuus non hz locū in diuersorio. Quid sollicitus es de clientū collegio? ecce rex tu⁹ dormiuit cū boue ꝛ asino. Hoc stabulū deuotissime intrauerūt magi. Et ecce multi modo dedignant intrare eccl'iam tā ornatam: vbi est idē dei fili⁹ et v̄ginis. Intremus ergo eccl'iam: et adorem⁹ xp̄m cū regib⁹: tenendo cōsiliū dauid dicētis. ps. cxxxi. Adorabimus in loco vbi stete. pe. eius. Licz em̄ deus vbiq̄ adorari possit: tamen deuoti⁹ in ecclesia adorat: vbi est ei⁹ p̄sentia corporalis quantū ad corpus christi. Et hec de primo. Secunda pars.

¶ Dixi secundo principaliter q̄ in verbis p̄missis notat de istis regib⁹ cōfessio excellētissima cū laude declarata cū dicunt. rex iudeoꝝ. in scd̄a pte thematis. Pro quo notandū q̄ cū ad pfectionē fidei / non solū requirit credulitas interior: sed cōfessio exterior iuxta dictum apl'i. Corde credit ad iusticiam: ore autē confessio fit ad salutem. Rom. x. Iō isti reges nō solū credebāt de xpo: q̄ esset rex iudeoꝝ: sed publice cōfitebant: et proclamabāt eū esse regē iudeoꝝ. i. omniū cōfitentiū christianoꝝ: et eoꝛū qui ad eius fidē venturi erant: et eum confiteri debebant esse saluatorem mūdi: nā iudeus interpretat cōfitens: ꝛ iō hodie xpiani sunt proprie iudei. et iō xps est rex iudeorum. id est confitentium christianorum: et in hoc magi xp̄m laudabant: vocando eum regem iudeoꝝ. Et reperio quattuor cōditiones: que cōmendant in rege: que excellentiori modo sunt in rege christo nouiter nato: ꝛ hodie p magos adorato: que sunt iste que sequuntur.

Primo prudentia ad populū gubernādū

Scd̄o clementia ad offensas indulgēdū.

Tertio iusticia ad excessus puniendū.

Quarto liberalitas ad seruitorib⁹ remunerandum.

¶ Dico primo q̄ prima conditio cōmēdabilis in rege est prudentia ꝛc. Multū est conditio cōmendabilis in rege: qn̄ est sapiens in regendo: et consiliū tribuendo: Hec em̄ conditio inuenitur in rege nr̄o: q: per eius prudentiā et sapientiā totus mūdus gubernatur. Sapiēs est in consilijs dandis: sed pauci acquiescūt. De isto rege et de eius sapiētia scribit Hieremi. xxiij. Ecce dies veniūt dicit dn̄s: et suscitabo dauid germē iustū: et regnabit rex: et sapiēs erit. Dicit em̄ hieremias regnabit rex. ad designandū q̄ est rex regum et dn̄s dn̄antiū. Apoc. xix. et iō debet habere magnū ppl'm. Honor est em̄ regis qn̄ magnū ppl'm hz: et pudor est qn̄ paucum Iō scribit Prouer. xiiij. In multitudine ppl'i dignitas regis. i. xpi. et in paucitate plebis ignominia p̄ncipis. Vn̄ multi de honorāt xp̄m nō q̄ amittat honorē: sed quātū in ipis est: ipm ī honorāt: qn̄ ab eo recedūt. vn̄ faciūt eū ignominiosum. naz volūt q̄ amittat nomē capitis: dū nolūt esse mēbra. nomē p̄ris / dū nolūt esse filij nomē dn̄i / dū nolūt esse s̄ui. sed isti tales sunt de regno diaboli. Apoc. ix. Habebāt sup se regē angelū abyssi: cui nomen hebraice abaddon. grece aūt appoliō: latine exterminās, vn̄ in oī līgua nomē diaboli / sonat exterminās: q: de oīb⁹ aliq̄s extra terminos ponit ī terrā exterminij: ꝛ ī ifernū. q̄si exules a patria sua relegat. Terminus aūt ꝛ finis rōnalis creature / ē beatitudo. ꝛ iō recte exterminās dr̄ ille: q̄ aīaz rōnalē ex̄ hūc terminū ponere nitit. Isti tales negāt xp̄m cuz iudeis dic̄. Nō hēm⁹ re. nisi cesa. Io. xix. Sz boni dn̄t. Rex nr̄ eris ꝛ subijciemur ditiōi tue. Gen. xxxvij.

Subdit Viere. Sapiens erit. Magister em̄ sapiens multos habet discipulos: sed iste paucos licȝ sit sapiens. Si em̄ videatur vnus magnus negociator vel baratista. vnus magnus causidicus dr̄: sapiens homo est. sed .j. Cor. iij. scribitur. Sapientia huius mundi stulticia est apud deum. et Viere. iiij. Sapientes sunt vt faciāt mala ⁊c̄. Sapientes sunt ad cantilenas potius q̄ ad pater noster. Sciūt saporare pulmenta: pingere se ⁊c̄. et ista misera imperitia est. ⁊ ideo scribitur Roma. viij. Sapiētia carnis inimica est deo. Sȝ si videatur vnus homo: qui intendat lucro anime: dicitur. iste est vnus simplex hō ⁊ ignorās: ⁊ tñ iste est vere sapiens. et ideo dicit Bern. Inuenisti plane sapientiam si prioris vite peccata defleas: si huius seculi desideria paruipendas: si eternam beatitudinē toto tempore concupiscas. Inuenisti sapiētiam: si tibi hoꝝ singula sapiūt ꝑut sunt. Et isti tales sunt serui xp̄i regis sapiētis: et ipse eos sustinet. Sap. vj. Et rex sapiēs stabilimentū populi. Sed mūdus/caro/ et diabolus destruūt eos qui sibi famulātur. Rex insipiēs perdet populum suum. Eccli. x. Dic de magis. Et hec de prima cōditione regis.

¶ Dico scd̄o q̄ secūda conditio cōmendabilis in rege/est clemētia ad culpas vel iniurias remittendū. Scd̄m em̄ Senecā in de clemētia/ad neronē. Nullū inquit tantū sicut regem ⁊ principē decet habere clementiam. Hec conditio cōmendabilis est in rege nostro xp̄o: immo excellenti⁹ est in eo q̄ in quocunq; alio quantūcūq; eū aliquis offendat: quādocunq; peniteat ⁊ humiliet se statim pacificatur. et ideo dr̄. iij. Reg. xx. Reges israel clemētes sunt. Ponamus itaq; saccos in lūbis nostris: et funiculos in capitib⁹ nostris: ⁊ egrediamur ad regem israel. forsitan saluabit aīas nostras. Dicit ergo moyses reges isrl̄ clementes sunt. s. pater et filius ⁊ spiritussanct⁹. Vult em̄ deus esse clemēs vt nō ꝑpter penam timeatur: sed vt propter clementiam ametur. vnde et ꝑpter eius clemētiam in penitentes: ⁊ seueritatē in obstinatos cōparatur leoni. nullū em̄ animal miti⁹ leone in animalia sibi obediētia. nullū eo ferocius in sibi resistentia. Dicunt em̄ naturales: q̄ leo dum ad predam vadit. si inuenit aīal quodcūq; corpulentū sibi resistēs in ip̄m aliis dimissis deseuit. Ita xp̄s obstinatos perdit. Ideo scribit Prouer. xx. Sicut rugitus leonis: ita et terror regis: qui prouocat eū: peccat in aīam suā. q: et si parcat mō corpori: nō parcet in futuro spū̄i. Sȝ sicut leo aīalia sibi obediētia dimittit: sic xp̄s peccatores ex sua clemētia. vnde Ione. iiij. Scio q: tu es de⁹ clemēs et misericors es patiēs ⁊ multe miserationis: et ignoscens super malicia. et. ij. Paral. iij. Pius enim et clemēs est dñs deus noster. Pius in bona cōicando: clemēs in penam mitigādo/ et misericorditer indulgendo. Et hec de secundo.

¶ Dixi tertio q̄ tertia conditio commēdabilis in rege/est iusticia ad transgressores puniendum. Quādo em̄ rex vel princeps aut iudex punit bene malefactores: ita q̄ non parcit diuiti pl⁹ q̄ pauperi: solet laudari dicendo. Talēs homo est. bonus homo: iusticiarius. Ista conditio est in rege nostro xp̄o. licȝ em̄ sit misericors penitētibus indulgendo: tñ est iustus obstinatos puniēdo. Et q: mīa sine iusticia esset stulticia: ⁊ iusticia sine mīa esset nequicia: ad ostendendū suā iusticiā/fecit sicut solēt facere isti principes: qui de nouo ad terram veniūt: qui eleuant furcas et patibula: vt boni iusticiarij videantur ⁊ malefactores terreant̄. Sic em̄ fecit rex noster. a principio em̄ mūdi eleuauit patibulū inferni. s. carcerem teterrimū ⁊ acerbissimū: ne peccatores possent dicere. nesciebam⁹ q̄ talem penā deberem⁹ incurrere. Immo scribitur Esa. xxx. Preparata est enim ab heri tophet: a rege preparata: profunda ⁊ dilatata. Nutrimēta eius ignis et ligna multa. flatus dñi sicut torrens sulphuris succēdēs eam. Dicit ergo ꝓpheta preparata est em̄ ab heri tophet. Tophet interpretatur gehenna: et significat carcerē infernalem: in quo incarcerat dñs stultos. Nam xp̄s est sicut paterfamilias: qui filiū lasciuum ⁊ dissolutū prius leniter corrigit. Et sicut iudex nō statim interficit latronem: sed aliqñ flagellat eū et mutilat aurē. sed quando non corrigit se: condēnat eum ad mortē. Sic xp̄s incorrigibiles et obstinatos incarcerat in gehēna. vñ. j. Esdre. vij. Ois qui non fecerit legē dei tui et legē regis diligenter: iudicium erit de eo: siue in mortē: siue in exilium: siue in condēnationem substātie eius; vel certe in carcerem;

quasi dicat. talis miser de iusticia morief: qr a xpo/in morte: in iudicio diuidetur: et mittef in exiliu. qr bonu qd fecit amittet i condenatione substatie eius: et in fine cu demonib9 recludef. Et certe si rex fecisset preconizari in curia sua: q nullus itraret tabernam: vel lupanar: vel aliquid hmoi sub pena mutilationis vnius membri: vel amissionis substatie tepoalis: certe null9 esset ausus mandatu infringere. nunc aut rex noster xps precipit ista euitari: no sub pena amissionis vnius mebri: vel substantie tepoalis: sed sub pena amissionis aie: et tn pro nihilo reputanf. et ideo talibus preparata est tophet. i. gehena. vn Mat. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus aiam aut no pnt occidere. sed poti9. i. magis timete eu qui pot et aiam et corp9 perdere in gehennam. Et hoc de secundo.

¶ Dixi quarto q quarta conditio comendabilis in rege/ est liberalitas ad remunerandu. Multu em est detestabilis in principe auaricia: et laudabilis largitas. Ista aut coditio in rege nostro xpo excelletius reperitur. vnde in signu largitatis habuit manus perforatas. De ista largitate hr figura. j. Macha. j. vbi dr/ q rex alexander vocauit pueros suos nobiles qui secu nutriti fuerant a iuuentute: et diuisit illis regnu. Rex alexander interpretaf alleuias: vel auferes angustias. Et nota q qn duo sunt dni: quorvnus semper grauat et affligit seruos suos: et alius afflictos subleuat et eripit: nullus se ponit libenter in seruitio primi: sed scdi. Ista est dria inter xpm et diabolu. qr ille primis angustijs q sunt in pcto: addit angustias aie et prius corporis. Roma. ij. Tribulatio: quoad pena sensus: et angustia quoad pena dani: sup omne aiam hois operatis malu. vel tribulatio pter danatione corporis. angustia pter pena anime. Sopho. j. Dies ire/ dies illa. dies calamitatis et miserie. dies tribulationis et angustie. Sz xps seruos suos afflictos subleuat: imo omne angustia aufert. Prouer. xj. Justus de angustia liberatus est: et tradef impius p eo. et sequitur in autoritate. Pueros suos. q pueri habet aliquas malas conditiones. pueri lectum propriu inquinant. sic aliqui lectum conscientie quoad luxuriosos. Manibus et pedib9 p terra reptant. sic auari operationibus et affectionibus terrena desiderat. Sut etiam ignorates. sic superbi sunt fatui appetetes honores mundanos: pro quib9 amittut eternos. io dr. j. Cor. xiiij. Nolite pueri effici sensib9: sed malicia paruuli estote. Similiter sunt bone conditiones in puero: qr puer quantu ad aiam/ est mudus cotra luxuria. de facili dat contra auaricia. humilis otra superbia. Et tales vocanf a rege xpo. qd figuratu est Danie. j. vbi dr: q rex. i. xps iussit introduci pueros in quibus nulla est macula. glo. peccati mortalis. decoros forma. i. honesta conuersatione. eruditos in oi sapientia. celestiu cotemplatione. cautos sciētia/ tepo ralium abiectione. doctos disciplina/ carnis maceratioe. qui possent stare in palatio regis. na tales sunt de camera xpi. vnde ipse dicit Luc. xj. Pueri mei mecu sunt in cubili. et Luc. xviij. Sinite paruulos venire ad me: et nolite vetare eos. Taliu em est regnu celor. Amen dico vobis: quicuqz no acceperit regnum dei sicut puer: no intrabit in illud. et sequitur. Nobiles. qn homo no libenter facit rusticitatem: solet dici: ille est nobilis corde. sed qn econtrario: solet dici: ille est rustic9. Ita spualiter nulla rusticitas est tanta sicut pctm. qd pz qr deus: qui hz cor nobile: ipm maxime abominaf. vnde signu est q est quid vilissimu et ideo qui facit pctm rusticus est. Sz qn ho habet cor ita nobile q pctm no facit: talis est nobilis. vn Nobilitas sola est animu que morib9 ornat. inqt Juuenal. et ide vult Sene. et io tales nobiles sunt in palatio regis eterni iesu xpi. iuxta illud Deutero. j. Tuli de tribubus vris viros sapietes et nobiles: et constitui eos principes. Istis talib9 rex xps diuidit regnu suu: immo totu dat cuilibet. Na reges tpales seruitorib9 suis no dat regna: sed villas et castra: et ad tps: no in perpetuu. Sz xps rex dat regnu: qr qlibet de seruis suis erit rex vn scribif Luc. xj. Nolite timere pusillus grex. qui modo estis pauperes et humiles: quia coplacuit patri vestro dare vobis regnum. Amen.

¶ Nota de stellis pro dicto festo.

¶ Vidimus stellā eius in oriete et c. vel pro illo themate. Ecce stella quam viderant magi in oriente: antecedebat eos. Et nota super hoc: q illa stella ad tria fuit a deo missa.

puer fo. 70. col. 2

ferbgrd Reges hueru[n]t 4 ductores

Primo vt esset christo in obsequium.
Secundo vt esset magis in ducatum.
Tertio vt esset ipsis et nobis in gaudiū.

A ¶ Primo hec stella fuit a deo missa vt esset xp̄o in obsequiū: nō in fatū. vnde sequit̄. Usq̧ dū veniens staret supra: vbi erat puer. Super quo dicit Ful gētius. Christo stella prebuit obsequium: nō imperiū. Ubi etiā dicit Aug. Nō ideo xp̄s est natus q2 illa stella extitit: s3 illa extitit q2 xp̄s est natus. Sup quo etiā dicit Grego. Si dicere oporteret nō stellā xp̄o: sed xp̄m stelle fatū fuisse: diceremus ergo dū nō puer ad stellam: sed stella ad puerū cucurrit: si dici liceat: nō stella fatū pueri: s3 fatū stelle: is qui aperuit puer fuit. Cōstellationes em̄ vel signa sub q̄bus aliqui nascūtur: necessitatē inferre nō pn̄t: q2 qui nati sunt sub eodē signo: sunt sepe diuersoꝝ moꝝ: diuersoꝝ officioꝝ: diuersarū con ditionū. Qr em̄ sint diuersoꝝ moꝝ: pater. nā sicut dicit Greg. in homel'. cū vno tem pore: eodēq̧ pene momento iacob ⁊ esau maternum vterum exierunt. Sed nō vna vtriusq̧ vite qualitas fuit. Qr sint diuerso rum officioꝝ dicit idē Greg. Fateri etiam mathematici solēt: ꝙ quisquis in aquarij signo nascitur: piscatoris ministerium sortiat̄. piscatores em̄ (vt fertur) getulia nō habet. Rursus q̄ sub signo libre nasci asse rūtur: trapezetas futuros dicunt: ⁊ tn̄ tra pezetas multarū gentium prouincie igno rant. Qr aūt sint diuersarū conditionū: di cit idē Grego. In persarū vel francoꝝ terra/reges ex genere prodeūt: quibus ꝓfectio nascētibus plures alij nascūtur eisdē mométis horarū ac temporꝝ ex seruili con ditione: et tn̄ regij filij vno eodēq̧ momē to syderū cū seruis nati ad regnum proficiūt: cū serui qui secū fuerūt geniti in seruitute moriantur.

B ¶ Secundo stella fuit magis in ducatū: qō notatur cū ōr. Antecedebat eos. Circa qō notandū: ꝙ dū filij israel in terram ꝓmissionis ꝑgerēt: quattuor habuerunt ductores. s. colūnā nubis per diē: et colūnam ignis per noctē: ange licam custodiam. Exod. xxiij. Ecce ego mit tam angelum meū qui precedat te ⁊c. ⁊ di uinam presidentiā. Exo. xxxiij. vbi cū dice ret deo moyses. Si non tuipse precedas: ne educas nos de loco isto. Ait dñs. Et verbū istud: qō locutus es: faciā. s. te precedā. Magi similiter euntes ad xp̄m/habuerūt colūnam igneā. s. stellā fulgidam. Esa. lx. Ambulabūt gētes in lumine tuo. Habuerunt colūnam nubis. i. prophetiā: q2 dictū fuit eis. Et tu bethleē terra iuda. Et ōr ꝓphetia nubes ꝓpter obscuritatē. ps̄. xvij. Tenebrosa aqua ī nubib⁹ aeris. i. obscura intelligētia in prophetis. Habuerunt etiā angelum ministrū: q2 ƀm Augu. angeli eis apparētes dixerūt: ꝙ illa stella natū xp̄m designabant: et ꝙ in iudeā pergerent: et natū inuenirēt. Habuerūt etiā diuinū presidiū: qō eos ab oībus periculis conseruabat. vnde ōr. Responso accepto in somnis. s. a deo: ne redirēt ad herodē ⁊c. Si ergo volumus pergere ad xp̄m: necesse est vt hos q̄ttuor ductores habeamus. s. columnā ignis: spiritū sanctū dirigēte. Spūs tuus bonus deducet me. ps̄. cxlij. Colūnam nubis. i. sermonē diuinum refrigerantē. Eccl'i. xviij. Nonne ardorē refrigerabit ros? sic et verbū meli⁹ ꝙ datū. Angelū etiam dei custodientē. ps̄. xc. Angelis suis deus mandauit de te ⁊c. Et deum in oībus cōseruantē. Deut̄. j. Dñs de⁹ qui ductor est nr̄: ip̄e ꝓ vobis pugnabit.

¶ Tertio stella fuit magis et nobis in gaudiū. vn̄ ōr. Gauisi sunt gaudio magno valde. Ipsi q̄dē de q̄ttuor gaudiū habuerūt. s. de sua incolumi inuētiōe. ⁊ ideo sunt gauisi. de sua ab herodis fallaci euasiōe. et ideo sunt gauisi gaudio de stelle recuperatione: iō gaudio magno et de pueri inuētione. ideo magno valde. De his quattuor viri sancti debēt gaudere. Primo qn̄ sine labe pc̄ti ad patriā celestem perueniūt. Esa. lv. In leticia egrediemini: ⁊ in pace deducemini. immo etiā deus gaudet. Luc. xv. Frater tu⁹ venit: et occidit pater tuus vitulū saginatū: q2 saluū illū recepit. Scd̄o qn̄ de diaboli ptāte fugiūt. ideo ipse liberatus deū laudat dicēs Eccl'i. lj. Cōfitebor tibi dñe rex: ⁊ collauda bo te deū saluatorē meū ⁊c. gaudens se liberatum de faucibus leonis superbie. de seruitute auaricie. et de pressura flāme luxurie. Tertio quando famam amissam recuperat. De hoc enim gaudio dicebat pro pheta ps̄. l. Redde mihi leticiā salutaris tui: et spiritu principali ⁊c. Deus gaudet. C

moralr

filii israel. 4or ductores hūerunt

Reges d 4or gauisi sunt

sancti gaudent d. 4or.

Luc.xv. Epulari ⁊ gaudere oportebat ⁊c. Angelus gaudet.ibidē. Gaudiū est angelis dei ⁊c. Quarto qñ post istud exilium iesum inuenire se sperant. Abacuc.iij. Exultabo ī iesu deo meo. ps.xv. Adimplebis me leticia cū vultu tuo ⁊c. Explicit.

¶ De eodem.

a ¶ **Quomodo vel quare** ducti sunt per stellam. Dicit Chrys. Legi apud aliquos magos istos ex libris balaam huius stelle apparitture sciētiam accepisse. Numeri.xxiiij.inquit. Orietur stella ex iacob ⁊c. Audiui ab illis φ hi per singulos annos ascendētes in mōtē noīe victorialē: lauantes se orabant ⁊ laudabant in silētio deum: tribus diebus orātes: vt stellam quā predixerat balaā illis ostēderet. Sic faciebant per singulas generationes expectātes semper si forte in generatione sua stella illa btitudinis oriret: donec apparuit illis descendēs super montē illum victorialem in die natalis dñi: habens in se quasi formā pueri pulcherrimi paruuli: et super se similitudinē splēdidā crucis. ⁊ locutus est eis: ⁊ docuit eos: ⁊ precepit vt proficiscerētur in iudeā: et ibi inuenirent natū regem quē querebant. Probauit autē idē Chrys. φ stella ista non fuit de alijs stellis: quod ostendit motus: q: alias stellas ab oriente in occidentem videmus eūtes: hec ab oriente in meridiem ferebatur Tēp⁹: q: alie de nocte: ista de die apparebat. nam lux diurna nō impediebat. Status q: alie cōtinue mouent: hec magis remanentibus: remanebat: et cū oportebat eos ire: ibat. Locus: q: non in firmamēto cū alijs stellis minoribus erat: nec in ethere cū planetis: sed in infimo aere vicinas tenebat vias: al's em̄ non posset notare locum vbi erat puer. Modus: quia apparebat ⁊ occultabatur per vices. Fulgentius addit de duratione: quia alie stelle in perpetuas eternitates: hec autem: sicut ipse dicit: mox peracto officio esse desijt: reuertens in preiacentem materiam vnde sumpta fuit. sequit. Stellam eius. Ex hoc arguunt astrologi constellationis esse virtutem. contra quos arguit Chrysosto. si stelle est φ boni aut mali sum⁹: igitur nec bonus animus laudandus: nec malus vituperandus: quia non est in nobis voluntarius actus. vt quid enim laudari meruit quod non meo arbitrio: sed motu stelle factum est. et quare mali penam suscipiam quod non mea voluntate: sed necessitate commisi. Itē si adulteri vel homicide fuerint per stellas. et in crimine facit eos stella interfici: magna est istarum stellarū iniquitas: maior autē illius qui ad hoc creauit eas. Tertio ipsa dei mādata: ne homines peccent: ⁊ hortata vt bonum faciant: hec in sapientia data essent: quis em̄ iubet aliquem vt nō faciat malū quod declinare nō pōt: aut vt attingat locū: ad quē puenire nō pōt. Item que fuit stella que adduxit diluuiū: que omnes homines occidit. Ne quis ergo stellarū culpet decursum: sed suum propositū: dicit. stellā eius. glo. propriam: quia hanc creauit ad ostensionem sui.

¶ In festo epiphanie. Sermo.iiij.

a **VBi est qui natus** est rex. Mat.ij. Attēto φ filius dei incarnatus habuit imperium et altam dominationem: quia rex. habuit laborum exercitium et hominis conditionem: natus. Nō habuit domiciliū nec certā mās̄ionē. Idcirco tres reges orientales venerūt in hierusalem de ipso facientes diligentē inquisitionem: vbi est qui natus est rex.

¶ **Primo dicitur intro**ductum φ saluator habuit et habet imperiū ⁊ sic rex et imperator. Talē vocabāt ipsum: ⁊ bñ dicebāt: pueri hebreoꝝ in die ramoꝝ clamantes. Israel es tu rex dauidis et inclyta ples: Nomine qui in dñi rex benedicte venis. Ad regiā ptātē seu maiestatē multa pertinent atq; cōueniūt. vtpote quod primo pertinet ad regem: φ

Ortus sit generosus.
Actus sit virtuosus.
Bella sedare.
Inimicos impugnare.
Castra construere.
Leges statuere.
Iudices ordinare.
Milites destinare.
Iusticia et equitas.
Clementia et pietas.
Societas honorabilis.
Potestate prestabilis.

quodo isti reges ascendebant montem victorialem

sex. bbj. fo. 70. col. 3.

Ut eius ortus sit generosus. Nunquid non iste de nobilissimo patre. quantum ad diuinitatē. de nobilissima mr̄e quātū ad humanitatem? et propter hoc rex magnus in nobilitate. ¶ Itē virtuosus ⁊c. Nonne iste rex bene oīa fecit? Nonne iste rex castra cōstruxit: qñ creaturas mirabiles de nihilo ꝓduxit? Nōne leges statuit qñ legē euāgelicā docuit: et ipsam preceptis salutarib⁹ cōmuniuit? Nōne iudices ordinauit: qñ apl'os elegit iudices seculi: et vera mūdi lumina? Milites ordinauit iste rex martyres coronatos? Nōne bella sedauit. qm̄ rex pacificus tēpore pacis voluit nasci? Nōne īimicos īpugnauit: qñ dixit. Nūc priceps hui⁹ mūdi eiicieť foras. Job. xij. et qñ dixit. Cōfidite: ego vici mūdū. Job. xvj. Nōne iusticia in eo: vt sit ille rex sedens in solio iudicij dissipans oē malū. Prouer. xx. Nonne clemētia in eo. Mīa et veritas custodiunt regē istū. ⁊ roborať clemētia thron⁹ eius. ibidē. Qualis societas istius regis? angeloꝝ: qui sequūtur regem quocunqꝫ ierit sicut apes. Nōne iste potestate potēs ac metuendus nimis. Eccl'i. j. c. Nō mirū ergo si isti tres reges venerūt ad istū regem inquirētes vbi est qui natus est rex.

¶ Secundū principale

homo nascitur ad laborē sicut ceteri homines. iuxta illud Sap. vij. Ego nat⁹ accepi cōem aerē: ⁊ in simul'r factā decidi terrā: et primā vocē similē oīb⁹ emisi plorās Nemo ex regib⁹ aliud habuit natiuitatis initiū. Ego nat⁹ sum paup nudus nil portans mecū de ꝓprio: sꝫ nat⁹ accepi de alieno. scꝫ cōem aerē. Nec etiā portaui nascēdo mecū fortitudinē seu ꝟtutē. Non veni ambulando currēdo equitando: sed decidi in factam terram: et primā vocem ⁊c. Prima vox fletus. de isto nato scriptū est Uagit infans inter arcta posit⁹ presepia. ergo natus est rex. Sed qual'r nat⁹ est?

Sicut radius a sole.
Sicut riuus a fonte.
Sicut flores ab arbore.
Sicut fructus a flore.
Sicut ramus a stipite,
Sicut virtus a lapide.
Sicut splendor ab igne.

Unde faustus in sermone. Uirtus mūdi nascitur: et nullus est gemitus parienti. Ubi natus est? in bethleem iudee. Ubi docuit? in templo. Ubi ieiunauit? in deserto ⁊c. In quo ostendit se hoīem fore. Ergo natus fuit homo. inter hoīes cōuersatus vt hō. etiā pro hoīb⁹ finaliter mortuus est. Et hoc de secūdo principali.

¶ Tertiū pricipale non

domiciliū ⁊c. qm̄ vulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos: fili⁹ autē hoīs non habet vbi caput suum reclinet. Luce. ix. Ergo inquiunt reges orientales: vbi est? quasi dicant. B

Ubi est locus residentis. locus pacis et requiei.
Ubi est locus recūbentis in feruore diei.
Ubi est locus iusticie vbi iudicatur.
Ubi est locus clementie: ⁊ paup saturať.
Ubi est honor mundialis: et scl'i vanitas.
Ubi est schola doctrinalis. vñ ꝓcedit veritas.

¶ Primū vbi ⁊c. siue primus locus pacis: qui loc⁹ medius pōt dici. Narrant poete ꝑsertim Ouidi⁹ lib. ij. de trāsformatis: ꝙ fili⁹ solis prēꝫ suū solē perdidit in mūdi pricipio: ⁊ diligēter ipm̄ q̄siuit: tandē post multos labores ipm̄ inuenit in mūdi medio residētē. Fili⁹ solis primus parēs adā: qui fuit fili⁹ p creationē. Iste fili⁹ pdidit patrē deū in mūdi pricipio p pctm̄ cōmissum ī paradiso: qm̄ ille q̄ peccat mortal'r: pdit deū ipofacto. pdit celū: et lucrať infernuꝫ. Iste sol de⁹ nr̄ fuit quesitus per multos sctōs patres: tandē inuētus est in medio mūdi. Nōne fili⁹ dei humanatus/fuit inuentus

In medio vteri virginalis quando fuit incarnatus.
In medio presepij quando fuit per reges adoratus.
In medio doctoꝝ cum q̄bus disputauit.
In medio latronum qñ mortē tolerauit.
In medio sepulcri ad limbū descēdēdo.
In medio discipuloꝝ a morte resurgēdo.
In medio sanctoꝝ in altissimis.
In medio vallis iosaphat sedebit veniēs in nouissimis.

Quere solē/redemptorē tuum in medio vteri. Disce o xp̄iane/vbi sit prudētia: vbi sit ꝟtus: vbi sit itellect⁹: vt scias simul vbi sit lōgiturnitas vite/⁊ victus. vbi sit lumē oculoꝝ et pax. Baruch. iij. Nōne saluator virt⁹ nr̄a. redemptio nr̄a. amor nr̄. lumen oculoꝝ nostroꝝ. nunq̄d pax nr̄a qui

compar. p̄ inc. duone in sermone
q xp̄ in uentre ē in medio

fecit vtraq꜄ vnum.nunqd in pace factus est locus eius.ps̃.lxxv.

¶ Scd̃m vbi ⁊c. de isto vbi querit sponsa in cāticis. Indica mihi quē diligit anima mea.vbi pascas.vbi recubes in meridie. Cañ.j. Spōsus eccl'ie xp̄s iesus/ qñ nat⁹ est iacuit in loco pauperrimo in presepio. In loco durissimo et cōtēptissimo:vbi nō sunt paramēta:vbi nō est culcitra nec puluinaria: nec linteamina:nec coopertura: nec cortine.quid ergo? pāniculi: nec sufficiūt:s₃ fenū quātū possibile est. Queram⁹ ergo nos cū grādi admiratiōe.Rabbi vbi habitas? Joh.j.et rn̄debit.venite ⁊ videte.Vñ faustus in sermo. O felices pāni p quos sunt extersa crimina mūdi.O p̄sepe splēdidū ī quo nō solū iacuit fenū aīaliū: sed cibus inuētus est angeloꝝ. In tali loco īuenerūt magi. Nūqd inuenerūt palatiū marmorib⁹ splēdidū: aulā regiā īstrumētis musicalib⁹ p̄sonātē? Nunqd inuenerūt matrē diademate coronatā: aut ī loco eburneo recūbētē? Nūquid ergo nō inuenerūt humile tuguriū:vile p̄sepiū: puerū pānis purissimis īuolutū:⁊ matrē virvnā tunicā habētē?⁊nō obstātib⁹ his adorauerūt eū. Magna fuit fides istoꝝ. Berñ. O magi qd facitis? iacētē puerū adoratis in vili tugurio:in vilibus pānis:ergo rex est iste? Quid aurū auferť? Si rex est:vbi est aula regia? vbi est thronus regius? vbi est familia:regalis frequentia? Reuera aula stabulū. thron⁹ presepiū. familia regalis maria ⁊ ioseph bos ⁊ asinus. In loco deiecto nasci voluit rex iste:vt ꝯfunderet statū superbū dn̄oꝝ ī talib⁹ cōsuetū. Richardus.O humilitas/te xp̄s elegit in cōe:locū/gen⁹/lectū/cibū/statū/victū/socios:⁊ oīa cōia ⁊ humilia preelegit. Prouerb.xj. Ubi fuerit superbia:ibi erit et cōtumelia. vbi aūt est humilitas:ibi et sapientia.

¶ Tertiū vbi:siue terti⁹ locus ⁊c.locus iusticie dei est vbi quisq꜄ moriť:qm̄ scriptu₃ est b̄m btm̄ Augu.vbi te īuenero:ibi te iudicabo.Nō ergo de⁹ iudicat b̄m vitā:quā quis fecit:s₃ b̄m finē vite sue. Si dicať de gn̄ali iudicio/vbi erit? In valle iosaphat: ibi erit loc⁹ iudicij. In tali loco.in tali iudicio non erit

Personalis acceptio.
Ubi erit iusta retributio.
Ubi non erit fauor nec odium.
Neq꜄ aliqualis corruptio.

Siquidē tūc ostēdet se sicut rex:de q̊ Prouer.xxix. Rex q iudicat in veritate pauperes:thron⁹ ei⁹ in eternū firmabiť. et Prouer.xx. Rex q sedet i solio iudicij: dissipat omne malū.Et ipse sedebit in solio in medio aeris.

¶ Quartū vbi/est quart⁹ loc⁹ clemētie: vt dicamus. Ubi sunt mīe tue antique? ps̃. lxxxviij. Reuera sunt ī rege xp̄o in bethleē nato. Et bn̄ sunt antique: q: mīa eius ab eterno vsq꜄ in eternū.ps̃.cij.⁊ nō solū vna mīa:s₃ plures. Nēpe iste rex misericors est

Omnia disponendo.
Carnem de virgine sumendo.
Pacem promittendo.
Temporalia largiendo.
Ad penitentiam expectando.
A peccatis reuocando.
Nouam gratiam infundendo.

De quib⁹ Berñ. Dn̄e cogitabas cogitationes pacis:⁊ego nesciebā.clauis penetrās fact⁹ est clauis referās:vt mihi pateāt viscera misericordie.

¶ Quintū vbi ⁊c. vbi est honor mūdialis nesciť.vbi est cito trāsit. vbi est alexander magnus? vbi est magna troia? vbi est antiquissima babylonia? vbi est fortissim⁹ hector? vbi est dn̄ator orbis iuli⁹ cesar? vbi ē priami gl'ia? Aug.de vera innocētia. Ubi sunt q ambiebāt ciuiū potētat⁹? vbi insuperabiles oratores? vbi sunt q cōuet⁹ disponebant festa? vbi satrape? vbi tyranni? Ubi sunt p̄ncipes gētiū:⁊ q dominanť super bestias: q sunt sup terrā? Qui ī auib⁹ celi ludūt. q argētū thesaurizāt ⁊ aurū in quo cōfidūt hoīes:⁊ nō est finis acqsitionis eoꝝ.Qui argentū fabricant:⁊ solliciti sunt:nec est inuētio operū illoꝝ.Exterminati sunt:⁊ ad īferos descēderūt.Baruch iij. Narrať in qdā poetria:ꝙ quidā ambulās p viā vidit palatiū destructū: ⁊ clamauit.vbi sunt q olim in te habitauerunt:et vitā ī amenitate duxerūt? Rn̄dit palatiū. tpales fuerūt:⁊ inde cū tpe trāsierūt. Ubi sunt amatores mundi ⁊c.j.Coꝝ.j.Ubi sapiēs sapiētia mūdiali.vbi scriba.i.doctor vanus atq꜄ mūdanus.vbi inquisitor hui⁹ seculi.i.p̄hs. Ubi est plato? vbi est aristoteles? vbi demetrius? vbi arrius heretic⁹? vbi sabellius: manicheus? Itē vbi fama salomōis? vbi pulchritudo absalonis? vbi fortitudo samsonis? Ubi est litterat⁹? vbi legis verba ponderās? vbi est doctor par⁼

Nota atemplorem [?] paup[...] te[...] [...]ste
mīa ei⁹ [...]
4. vbi
5. vbi
con honores m[...] nos. 10[...]
de iudicio

nulorum. Esaie. xxxiij.

¶ Sertū vbi ꝛc. schola virtutū iesus. Job xxviij. interrogat per hūc modū. Sapientia vbi inuenit? et quis est locus intelligētie? Nescit homo preciū eius: nec inuenit in terra suauiter viuētium. Abyssus dicit nō est in me. ꝛ mare loquit non est mecū. Sapientia vbi inuenit ꝛc. Si loquamur de sapiētia mūdana ꝛ dialectica: illā nō q̄ramus in xp̄o iesu: q̄m q̄libet illaꝝ stulta. vn̄ apl's. j. Coꝛ. iij. Sapiētia huius mūdi stulticia est apud deū. Et de illa nō est questio vbi est: que est in mūdanis hoīb⁹: sed de illa sapientia que est desursum: vbi est: nulli dubium quin sit in xp̄o. Nam in xp̄o sunt oēs thesauri sciētie ꝛ sapiētie abscōditi. ad Colos. ij. Declaratis ergo trib⁹ articulis introductis: vtpote merito inq̄rēdus est q̄ natus est. Ubi tria breuiter ostēduntur.

De statu excellenti. rex.

De ortu euidenti. natus est.

De situ nō apparenti. vbi est.

Primo inquisitio et sufficiens diligentia. vbi est.

Secundo apparitio et humana existentia. natus est.

Tertio dignatio et alta existētia. est rex.

Si dicamus de isto rege vbi est veraciter? Rn̄debimus q̄m vbiq꜄ p existentiā/ p̄sentiā/ et potētiā. In sctis viatorib⁹ per gratiā: in iustis comprehensoribus p gloriā. Quam nobis ꝛc.

¶ In epiphania dñi. Sermo. v.

Obtulerūt ei munera. Mat. ij. cap.

Creatori altissimo ꝓ debita obligatione.

Regi magnifico pro alta dignatione.

Domini pacifico cum grandi fama et opinione.

Digna presentatur oblatio non sine causa et ratione.

¶ Prio p̄sentatur oblatio creatori altissimo. Michee. vj. Quid digne offeram dño? q. d. tāta est obligatio hoīs ad deū rōne bn̄ficioꝝ. p̄sertim ratiōe creatiōis ꝛ nr̄e redēptiōis: ꝙ dignā oblationē eidē p̄sentare penit⁹ nō valeamus. Vn̄ sctissim⁹ Job tāꝙ gratissim⁹ deo: summo diluculo surgēs offerebat holocausta per singulos dies: ꝛ dicebat. Ne forte peccauerint filij mei: et bn̄dixerint deo in cordibus suis. Job. j.

¶ Secundum principale regi magnifico ꝛc. De hoc ē res gesta in ij. li. Paral. ix. c. vbi legit: ꝙ regi magnifico salomoni reges terraꝝ offerebāt munera: aurū ꝛ argētū: vestes: arma: aromata: equos: ꝛ mulos per singulos annos. Rex magnific⁹ sup oēs reges terre/ iesus xp̄s: cui magi diuersarum specierū munera obtulerunt: vtpote

Munus a corde.

Munus ab ore.

Munus a manu.

Munus ab obsequio.

¶ Mun⁹ a corde. Istud fuit fides q̄ vere fuit magna ī eis. Siq̄dē isti magi habuerūt fidē de ei⁹ hūanitate cū dixerūt. Ubi ē qui natus est? Itē de ei⁹ maiestate cū dixerūt. rex iudeoꝝ. De ei⁹ diuinitate. et venimus adorare eum. Preceptum em̄ fuerat vt nullus nisi solus deus adoraretur.

¶ Itē obtulerūt mun⁹ ab ore. q2 s̄m Chrysō. cōfessi sunt eē deū verbis ꝛ munerib⁹.

¶ Itē obtulerūt mun⁹ a manu. s. aurū th⁹ et myrrhā. Sz q̄rit q̄re obtulerūt munera Rn̄deo ꝙ ꝓpter multas rōnes. Prima ratio: q2 sicut dicit Remigi⁹: antiquoꝝ dr̄ fuisse traditū ꝛ īstitutū: ꝙ null⁹ ad regē intraret vacu⁹. Scda rō ē. vn̄ Bern. Obtulerūt aurū quaten⁹ v̄ginis īopie subueniret. obtulerunt th⁹ ꝯ fetorē stabuli vbi erat puer nat⁹. obtulerūt myrrhā ꝓpt mēbroꝝ xp̄i pueri consolidationē. Tertia rō: q̄m aurū designat diuinitatē p̄ciosissimā. thus animā deuotissimā. myrrha carnē purissimā et īcorruptā. Itē q̄rit qualiter ista munera obtulerūt? Rn̄deo de hoc sunt tres opiniones. Aliq̄ dixerūt ꝙ vn⁹ sol⁹ ꝓ tribus illa tria munera obtulit. Alij dixerunt ꝙ vn⁹ obtulit aurū: ali⁹ thus: ꝛ ali⁹ myrrhā. Alij dixerūt: et veri⁹: sicut dicit Remigi⁹: ꝙ q̄libet obtulit ista tria. Inq̄t remigi⁹. Nō singuli singula: sed singuli tria obtulerūt mūera. singuli cū suis munerib⁹ regē deū et hoīem p̄dicauerūt. Itē q̄rit tertio q̄d ī nobis moralr ista significāt? Rn̄deo ꝙ designāt p̄fectā oblationē confectā ex talib⁹ trib⁹: quā q̄libet dz offerre pro suis pctis. Cōtra auariciā dz offerre aurū p elemosy-

narū largitionē.Cōtra supbiā thus p de-
uotā orōnē.Contra luxuriā myrrhā p car
nis mortificationem.
¶ Itē isti obtulerūt mun⁹ ab obseqo: qm̄
pstrauerūt se ī stabulo corā puero in pse-
pio posito:et iacētē ī feno.ꝗ magna fides
magoꝝ.¶ Sꝫ nūc redeam⁹ad oblationes
factas regi Salomoni: q̄ fuerunt de reb⁹
septē:qm̄ offerebāt illi aurū:argētum: ve
stes:arma:aromata:eq̄s:et mulos.In si-
gnū ꝙ nos debem⁹ offerre deo nostro
Aurum charitatis.
Argentum puritatis.
Uestes honestatis.
Arma militie ad pugnandum.
Aromata bone fame ad edificandum.
Equos obedientie ad humiliandum.
Mulos constantie ad sustinendum.
¶ Primo auꝝ.Apoc.iij.Suadeo tibi eme
re a me aurū ignitū pbatū vt locuples fi-
as.q: sicut dic̄ Aug.in charitate paup est
diues.sine charitate oīs diues est paup.
¶ Scd̄a oblatio argētū.vñ tūc offerimus
argētum puritatis:qñ derelictis vitijs et
pctis: puro corde nos reddimus dño deo
nr̄o. Aufer rubiginē de argēto:et egredie
tur vas purissimum.Prouerb.xxv.
¶ Tertia oblatio ⁊c̄.Per vestes que appa
rēt exteri⁹: cōuersatio honesta intelligit̄:
quā semp habere debem⁹ psertim religio
si quaten⁹ dent bonū exēplū.Eccl's.ix.Oī
tpe vestimēta tua sint candida.et oleū de
capite tuo non deficiat.
¶ Quarta oblatio de armis.vñ q: militia
est vita hoīs super terrā.Job.vij.Idcirco
debem⁹ hr̄e arma defensiōis ꝯ tales iimi
cos:q̄ nos impugnāt.nō q̄dē arma carna
lia:sꝫ magis arma virtutū: q: cū talib⁹ ar
mis carnalib⁹ nō possem⁹vincere mundū
carnē diabolū.ꝗ ꝯ eos p arma iusticie.ij.
Coꝝ.vj.p quā intelligit̄ oīs vt⁹. Nā iusti
cia ē oīs virt⁹.v.Ethi.Cū armis virtutū a
dextris psperitatis.a sinistris aduersita-
tis.Armari necesse est:ne extollamur ī p-
speris p supbiā:⁊ ne aduersis occurrenti-
bus succūbamus per impatientiam.
¶ Quinta oblatio est de aromatib⁹. Per
aromata bonū nomē. bona fama ītelligi
tur:quā q̄libet hr̄e dꝫ ⁊ cōseruare:vt acce
dat illud.Odor vnguētoꝝ tuoꝝ super oīa
aromata.Cañ.iiij.Sicut enī aromata suo
odore olfatū reficiunt:sic odor bone fame
multos allicit ⁊ inclinat ad bñ operādū.
¶ Sexta oblatio de equis.siquidē offerre
debem⁹ bonā obediētiā psertim in imple
tione pceptoꝝ:vt accedat qd̄ scribit̄ Aba
chuc.j.Leuiores pardis equi ei⁹:et velo-
ciores lupis vespertinis.vñ quilibet fide
lis tantā velocitatē dꝫ hr̄e in obseqo dei-
et ī obseruātia mādatoꝝ: ꝙ nullo mō de-
bet pigritari nec aliquaten⁹ cōtradicere.
¶ Septima oblatio facta salomōi de mu
lis.p quā possum⁹ intelligere donū forti-
tudinis.nā p mulos potētes et fortes ad
portandū onera grauia: intelligit̄ fortitu
do:q̄ debet offerri regi seculoꝝ immortali
inuisibili soli deo.j.Timo.j.vtpote p deo
aggrediēdo difficilia:qualiter scti marty-
res fortes fuerūt.⁊ in tolerando aduersa.
Legitur.j.Paral.xij. ꝙ offerebat regi da
uid panes ī asinis ⁊ camelis ⁊ mulis. Ista
tria gña aīaliū sunt apta valde ad portan
dū onera:per que congrue intelligitur vir
tus fortitudinis:seu virt⁹patiētie:cū q̄b⁹
debem⁹ regi nr̄o xp̄o sedule famulari.

¶ Tertiū principale ho

mini pacifico ⁊c̄. de qua registrat̄ scriptu
ra.iij.Reg.x.vbi legit̄ ꝙ regina saba au-
dita fama regis salomonis:venit ad ipm
ī hierl'm cū magno comitatu ⁊ apparatu:
vidēsqꝫ sapiētiā salomonis:et domū quā
edificauerat:⁊ cibos mēse ei⁹:⁊ habitacu
la seruoꝝ ⁊ ordines ministrantiū:vestesqꝫ
eoꝝ ⁊ pīcernas:⁊ holocausta q̄ offerebāt:
nō habebat vltra spm̄. dixitqꝫ ad regem.
Maior est sapiētia ⁊ opera tua:ꝙ rumor
quē audiui. Btī viri tui:et btī serui tui q̄
sūt corā te semp:⁊ audiūt sapiētiā tuā.Et
subdit̄.ꝙ munera magna regina ista ꝯtu
lit regi.Per istū hoīem regē pacificū ītel
ligit̄ xp̄s nouiter nat⁹.imo de xp̄o scriptū
est.Magnificat⁹ ē rex pacific⁹ sup oēs re
ges terre.qm̄ ipe ē pax nr̄a:q̄ fecit vtraqꝫ
vnū.Ephe.ij.Per reginā tres reges ītelli
gunt̄:q̄ etiā venerūt de saba ad xp̄m iuxta
prophetiā.Oēs de saba veniēt ⁊c̄. Esa.lx.
Isti audita fama regis nati:venerunt ad
ipm cū regio apparatu. ¶ Sꝫ q̄rit̄ q̄liter
et a q̄b⁹ fuit nūciata fama isti⁹ regis nati
istis trib⁹ regib⁹?Rñdeo ꝙ fuit nūciata
Balaam prophetante.
Stella refulgente.
Angelis nunciantibus.
Pastoribus inquirentibus.
Judeis testificantibus.

B ¶ Primo ꝛc. iste balaã longe ante ꝓphe
tauerat: sicut habet Nume. xxiiij. Orietur
stella ex iacob ꝛc. Per stellã intelligit xp̃s
Apoc. vlti. Ego sum genus et radix dauid
stella splendida ꝛc. Ortus xp̃i ſm carnem
de genere abraã ysaac ꝛ iacob.

¶ Item fuit nũciata fama per stellã quã
viderũt in oriẽte: que etiã stella ducatum
prebuit eis: q̃ antecedebat eos. Notet de
hac stella in legenda istius festi.

¶ Item fuit nũciata p angelos qui appa
ruerũt pastorib⁹. etiã per pastores q̃ loq̃
bantur adinuicem.

¶ Itẽ p iudeos quos ꝯgregauit herodes:
q̃ dixerũt illũ natũ in bethleẽ iude sic ha
bet in euangelio. Viditq; regina saba sa
pientiã salomonis. Hoc est isti magi vide
rũt xp̃m in presepio: q̃ est ꝟtus ꝛ sapiẽtia
dei p̃ris. j. Cor. j. Et vidit vltra regina ci
bos mẽse. hoc est magi viderũt diuinita
tẽ xp̃i per fidẽ: q̃ diuinitas est cib⁹: q̃ bea
ti reficiunt in p̃ria. Vidit seruos. hoc est
magi viderũt bouẽ ꝛ asinũ in stabulo. Vi
dit vltra ministros. et isti viderũt mariã
matrẽ et angelos ministrãtes puero i pre
sepio. Vidit regina vestes. et isti viderũt
pãniculos. Cur ergo xp̃iane nõ erubescis
mortalis vermicule

In tanto fastu seruorum.
In comitatu domicellarũ.
In ornatu vestimentorum.
In palatijs laqueatis.
In culcitris delicatis.
In lectis tam ornatis.
In pellibus variatis.

Vidit regina pincernas. ꝛ isti viderunt p
fidẽ spm̃ sctm̃ propinantẽ vinũ charitatis
ꝛ dilectionis: quo vino deuoti inebriant.
Vidit regina holocausta. ꝛ isti viderunt
xp̃m qui se obtulit in ara crucis hostiam
deo p̃ri. Sed querit si magi postq̃ vene
rũt: inuenerũt ioseph cũ maria in stabulo
Rñ. textus hꝫ inuenerũt puerũ cũ maria
matre eius: ꝛ nõ facit mẽtionẽ de ioseph
Non erat ibi ioseph. vñ Raban⁹. Diuino
nutu factũ est q aberat: vt non aliq̃ suspi
tionis occasio daret gentibus. Magi in
uenerũt puerũ cũ maria matre eius. Fe
lix mater q̃ tam sedula fuit in nutriendo.
sine q̃ xp̃s filius nubil⁹ aut nudus inue
nitur. Ista siquidẽ ꝟgo m̃r fuit ministra
incarnationis: sine qua xp̃s non dicit. so
cia dñice passiõis sine q̃ xp̃s nõ crucifigit

Et ꝓcidẽtes adorauerunt eũ. vñ Leo pa
pa in sermone. Adorãt magi in carne ver
bũ: in infantia sapientiã: in infirmitate
virtutem: in hoĩs veritate dñm maiesta
tis. Narrat Chrysost. q ipe inuenit i qui
busdã libris nõ multũ autẽticis ortũ pro
cessum istorum magorum: ꝛ quare venerunt et
munera obtulerũt. Narrat inquã q erat
quoddã genus in partib⁹ oriẽtis in quo
genere multa sapiẽtia fuit: ꝛ nobilitas ma
gna. inuenientes in libris balaã: qr forte
erãt de stirpe eius: vel libri eius peruene
rũt ad eos: q̃ prophetauerat. Orietur stella
ex iacob ꝛc. Ita q isti fuerũt multum cu
riosi inuestigare ꝛ inquirere ortũ isti⁹ stel
le: quaten⁹ per ipsam cognoscerẽt xp̃m natũ
Quapropter ordinauerũt. xij. de meliori
bus toti⁹ regionis: q̃ semp erant soliti vel
solliciti in cõsiderando ortũ istius stelle.
ita q semper essent. xij. et vno moriente:
alius subrogaret loco ipsi⁹. Ut meli⁹ ista
expedirent: in quodã altissimo mõte: vbi
erat aer purus: pulcherrimũ palatiũ edi
ficari fecerũt cũ copia rerum necessariarũ
ad victũ. Et ibi habitabãt isti. xij. in silen
tio et orone in abstinẽtia ac vigilijs mul
tis/ ortum stelle cõtinue p̃stolantes. Tan
dem adueniente tp̃e natiuitatis xp̃i: et
ipsis vigilantibus ꝛ orãtib⁹: in media no
cte apparuit sup eos stella pulcherrima.
i cui⁹ summitate/ erat imago parui pueri
in se ferẽs imaginẽ crucis. In cui⁹ aspectu
fuerũt valde gauisi: et totũ reuelauerunt
sapiẽtib⁹ illi⁹ regionis. Et sup hoc celebra
to solẽni cõcilio: elegerũt tres nobiliores
et sapientiores: q̃ irent ꝛ munera offerrẽt
xp̃o nato: et nihilomin⁹ ipsum adorarent.
Qui arripiẽtes viã: duce stella: venerunt
ad locũ preciosa munera offerẽtes. Offe
ram⁹ ergo sacrificiũ laudis in tanto festo
honorẽ ꝛ gloriã. Ad quã nos ꝑducat ꝛc.

¶ Dñica infra oct. epipha. dñi. Ser. j.

MUlti vnum cor
pus sumus in xp̃o. Roma. A
xij. Ut appareat euidenter
de quali corpore nostrũ the
ma loquitur: triplex differẽ
tia corpis introducit in p̃ncipio. Siq̃dẽ

Est corpus terrificum multis subiectum
miserijs.

Est corpus dominicũ tantis ornatum ex
cellentijs.

Est corpus mysticum certis dotatum priuilegijs.

¶ Primū corpus est hoīs/formatū a principio de limo terre: quale corp⁹ est
Grauamen anime.
Carcer anime.
Uestimentū anime.
Corpus corruptibile.
Corpus grauamen aīe. iuxta illud Sap. ix. Corp⁹ qd corrūpit: aggrauat aīaȝ. Corpus carcer aīe. iuxta illud qd optabat propheta. ps̄. cxlj. Educ de carcere (al's de custodia) aīam meā. Item est vestimentum aīe. iuxta illud sancti Job. x. Pelle et carnib⁹ vestisti me. cōpositū ex qualitatibus ꝯtrarijs: q̄ ipsum deducūt ad mortē ⁊ corruptionē. Ab isto corpe ꝓpter multas miserias postulabat aīa lāguida liberari: cū dicebat. Quis me liberabit de corpe mortis hui⁹. ad Rom̄. vij. De miseria carnis loquebať Salomō sap̄. ij. Extinct⁹ cinis erit corpus nr̄m. qm̄ post mortē in cinerē resoluitur corpus: nisi speciali miraculo preseruetť: sicut ptȝ de corpe iesu xp̄i.

¶ Scdm̄ corpus est corpus dn̄icum in altar[i] sacramēto cōsecratū: de quo Heb. x. Corpus aūt aptasti mihi. Et pn̄t esse v̄ba persone filij dei/directa ad personā spūs sancti: q̄ aptauit parauit formauit hoc sacratissimū corpus de purissimis sanguinibus virginis matris dei: teste damasceno lib. iij. sniarū suarū. Istud sacratissimum corp⁹ fuit optime formatū atq̧ aptatū
In conceptione statim organizatum.
Opere spūssancti sanctificatū.
Diuinitati vnitum.
Ad Coloß. ij. scriptū est. In ipso inhabitat oīs plenitudo diuinitatis. de isto corpore nō est mentio in pn̄ti loco.

¶ Tertiū corpus introductū est corp⁹ mysticū: et istud corp⁹ est eccl'ia: cui⁹ corporis est xp̄s caput: et fideles sunt membra. de isto corpe cantat eccl'ia. Unus panis: et vnū corpus multi sumus. j. Cor. x. de isto corpore loquiť apl'us in epl'a hodierna ī themate. Multi vnū corpus sum⁹ ī xp̄o. Ubi tria ostenduntur.
Primo fideliū pluralitas ordinata. multi
Secundo fidelium charitas approbata. vnum corpus.
Tertio fideliū felicitas vltimata. in xp̄o.

Prima pars.

Primo ⁊c. Multi fideles in corpore sctē eccl'ie sunt sicut multa mēbra in corpe naturali. vnde est similitudo inter fideles et mēbra corporis in septem conditionibus: que modo sequunť in hunc modū.
Prima qm̄ vnum mēbrū in corpe effectū officiū sibi soli non appropriat.
Scda qm̄ vnū mēbrū alteri non inuidet de bono qd habeat.
Tertia q̄ vnū membrū aliud infirmū mēbrū quantū pōt honorat.
Quarta q̄ illud qd vnū recipit alijs mēbris cōmunicat.
Quinta q̄ vnū mēbrum qd fit alteri sibi factū reputat.
Sexta q̄ mēbrum lesum de ledente nō se vindicat.
Septima q̄ vnū mēbrum alterū ꝓtegit atq̧ defensat.

¶ Prima similitudo ⁊c. Una pars in corpore naturali officiū sibi nō appropriat: sed magis alijs. sicut ocul⁹ non videt sibi: nec sibi: sed toti corpori. nec pes sibi ābulat: sed toti corpori. Sic inter fideles: qui sunt mēbra eccl'ie: deberet summope obseruari: q̄ vn⁹ cōmunicaret alteri. vnum supportaret alterū. et tunc esset bona cōmunicatio: bona charitas: multoꝝ adinuicem chara vnitas. Recitat btūs Amb. in hexamerō: q̄ apes q̄ sunt in grādi multitudine: inuicē se supportāt. nā si vna veniat ad alueare seu redeat florib⁹ onerata: alie veniunt et sibi subueniūt. Nunq̄d apl's ad istud ꝓpositū loquiť ad Galatß. vj. Alter alteri⁹ onera portate. Talis fuit multitudo fideliū in primitiua ecclesia. Act. iiij. Multitudinis credētiū erat cor vnū: et aīa vna in dn̄o. Ergo tu es verissime mēbrū corporis mystici verus xp̄ian⁹. Proximū tuuȝ iuua atq̧ supporta: obseruans doctrinā apl'i ad Ephes. iiij. Digne ambuletis. digne de bono in meli⁹. vocatione qua vocati estis. hoc est sicut decet vocationē vestrā: cū hūilitate interiori et exteriori: cū patiētia ī aduersis: in q̄bus patiētia cōprobať. supportātes inuicem. Alter alteri⁹ onera portate. ad Galatß. vj. Unū corp⁹. s. cum ꝓximis sibi subueniendo. nā vnū membrū subuenit alteri in corpore naturali. Un̄ pes nō inuidet oculo: licȝ oculus dignius officiū habeat. Talis

BIBLIOTECA UNIVERSITAR DE GRANADA

policia que caret inuidia: deberet esse in mēbris fidelibus: quia oim̄ fideliū vnus est deus: vna fides: vnum baptisma: vna spes: vna charitas: vna ecclia: vn⁹ ritus: vna beatitudo: vnus xp̄s. Oēs vos vnuȝ estis in xp̄o iesu. ad Galath. iij. Nō sic in mēbris spūalibus iesu xp̄i fidelib⁹: sicut in ptib⁹ corpis naturalis. Nēpe malign⁹ spūs: q̄ non cessat procurare diuisionem in xp̄iana multitudine per pctm̄ inuidie: ad eius detestationē multū facit fraternitas moralis: qualis esse deberet in fideliū multitudine copiosa. nam sumus filij eiusdē patris et eiusdē matris: ꝛ p consequens fratres. Itē facit peccati inuidie bona societas. nā spūaliter oēs christiani deberem⁹ esse socij in lucro ꝛ in dāno. Ergo xp̄iane si tu nō habes: qd̄ alteri datū est: non debes alteri inuidere: nec molestus esse illi: qm̄ inuidus specialr̄ separat⁹ est ab alijs mēbris fidelibus. Ratio est: quia sicut aīa non viuificat nisi mēbra vnita: nec humor stipitis trāsit ad ramū p̄cisuȝ de arbore: sic nec viuificat spūssctūs peccatorē per gratiaȝ q̄diu peccator existit: q: separatus est ab alijs fidelibus q̄ sunt sine peccato.

¶ Secundū principale ꝛc. Dicit apl̄us. j. Cor. xij. q̄ mēbra nobiliora in corpe humano indigent mēbris viliorib⁹. Item q̄ talia membra viliora non debēt contēni: imo honorari a meliorib⁹: ꝛ ita ordinauit deus nature. Sic moraliter debȝ obseruari in multitudine mystica xp̄ianorū fideliū q̄ maiores non condēnent minores: nec ipsos opprimant: nec grauent: nec ꝯ eos superbiant. etiā inferiores nō inuideant maiorib⁹: nec de ipsorum prosperitate tristentur: sed sibijnuicē mutuū obsequium prestent: sicut multitudo mēbrorū ostēdit in corpore naturali. Uñ Ambrosius. Fraternus amor non est nisi q̄ mutuis obsequijs se preueniāt in mūdi policia. Et minores indigēt maiorib⁹: ꝛ maiores minoribus. vñ Apl̄us. j. Cor. xij. Non em̄ pōt dicere ocul⁹ qui est mēbrū nobili⁹ manui opera tua. i. operatione tua nō indigeo. nec caput pedib⁹: nō estis mihi necessarij nā qd̄ oculus preuidet: man⁹ operatur. ꝛ qd̄ preuidet caput: ad hoc deducunt pedes. Ergo appet quō ista mēbra mutuis obsequijs se supportāt: et vnū indiget altero. Moraliter per oculos in ecclesia dei intelligunt̄ actiui: et actiui indigent contēplatiuis: et econuerso. Per caput intelligunt̄ supiores prelati. ꝛ per pedes subditi inferiores. et prelati indigent subditis et econuerso. vñ glo. In ecclia inquit dei non potest dicere prelatus inferiori: non es mihi necessarius. pōt em̄ humilis: qd̄ nō pōt sublimis. Potest em̄ ferrū: qd̄ nō potest aurū verum. Tamen in xp̄ianorum multitudine sunt aliqui: q̄ se hn̄t ad modum tauri: de quo narrat Plini⁹ in naturalib⁹ lib. viij. q̄ est aīal multū superbuȝ: qui tempore breui faciliter mouet̄ ad pugnā: et cōmouet totā multitudinē gregis. Hoc idē affirmat Aristo. libro de aīalib⁹ Sic moraliter sunt aliqui ī multitudine xp̄iane religionis ita superbi / criminosi: qui cōmouentur de facili: ꝛ turbāt totam cōmunitatē. vñ Chrysosto. sup Mat. homelia Et sicut (inquit) cacumina arborū in excelso positarum: etiā si leuis aura flauerit mouentur. sic ꝛ sublimes in dignitate consistentes: leuis fama ꝯturbat. Et re uera tales vix pn̄t cū aliquo concordare. Nā suis maiorib⁹ inuidēt equales: impugnant: inferiores contēnūt. Nō sic faciūt mēbra multa ī corpore naturali. qm̄ vnū mēbrū aliud honorat: vtpote nobile ignobile: vt dictum est.

¶ Tertium principale ꝛc. Apparet manifeste in corpe naturali: q̄ illud qd̄ vnum mēbrū recipit: alijs distribuit: sicut patet de cibo recepto in stomacho: qui deriuat̄ ad alia corporis mēbra. Itē videm⁹ q̄ si mēbrum recipiat de cibo modo indebito: vel etiā retineat illud: est sibi malum magis q̄ȝ bonum. Sic moraliter est in corpe mystico: si sint aliqui (sicut sunt multi) qui de bonis temporalibus possideant abūdātiā: in necessitate retinere nō debēt qm̄ hoc esset in eis malū: sed indigentib⁹ ministrare. sicut determinat san. Thom. dicēs: q̄ dare de sup̄fluis est p̄ceptū. hoc est dictu q̄ si non dat peccat mortaliter. Narrat aristotel. lib. de natura aīalium: q̄ elephantes alios errantes ad viā reducūt. Item oues tempore magni caloris sic se habent q̄ vna alteri vmbram facit. Ista mīa apparet in mēbris corporis naturalis q̄ si quid patitur vnū membrum: compatiunt̄ omnia alia mēbra. Uñ apl̄s ad propositum. j. Corinthi. xij. ita scribit. Pro inuicem sollicita sunt membra. Et si

quid patitur vnum mẽbrum: cõpatiũtur oĩa mẽbra. Siue gloriat̃ vnũ mẽbrũ:cõ gaudent oĩa mẽbra. Glo. felix corpus hominis: cuius de⁹ autor specialior: complexio tẽperantior: ordo abundantior: ꝓcerodia maior: sollicitudo amplior. Siquidẽ in corpore humano nõ est membrũ quantũcũq̃ nobile: quin libenter cõuiuat cum membro quãtumcũq̃ vili et ignobili debili et infirmo: et quin si põt in necessitate subueniat. Modo simili ꝛ in multitudine fidelium xp̃ianoꝝ/ nullus debet esse tam diues: tam potẽs: tã magnus: tã nobilis: tam abũdans: qui non libenter subueniat miseris. Nam creator oĩum rerum deus: qui hoĩem de limo terre formauit: ne oẽs sint paupes: nec oẽs nobiles: nec ignobiles disposuit. Nã ẜm Aug. homel. de diuite epulone: pauper ꝑpter diuitem et diues propter pauperẽ factus est. Pauperis est orare: diuitis erogare: dei autem pro paruis magna cõpẽsare. Nẽpe mẽbra corporis naturalis oĩa non eundẽ actum habent ẜm apl'm: imo hñt diuersa officia oĩa sunt necessaria corpi. Sic suo mõ dicit̃ in corpe mystico: vbi fideles habent diuersa officia grẽ et fortune. Et tunc est bona cõmunitas optime ordinata: ꝛ bñ disposita: qñ abundantes largiunt̃ indigentibus: et indigentes orant pro diuitibus. Tunc multi vnum corpus sumus in christo.

¶ Quintũ principale ꝛc. Vnum mẽbrũ in corpore quod fit alteri: reputat sibi factũ siue sit malũ: siue sit bonũ. Nonne si ledatur pes: lingua conquerit̃: ꝛ clamat. O ledis me. non dicit. ledis pedẽ. ita de manu et ceteris mẽbris. Item si tibie dẽtur calige: lingua regratiatur: nõ tibia largitori. Ita in mẽbris corporis mystici deberet esse bona charitate regnante. Si fratri tuo fiat malũ vel accidat sibi aduersũ: debes tibi reputari per comparationem. Et si bonũ etiam tibi reputari factũ per congratulationẽ. Tunc in tali multitudine est bona vnitas. bona charitas que dicit̃ chara vnitas. Est enim talis charitas cementũ: quod ex multis lapidib⁹ facit vnũ parietem. Sic charitas multa corda fideliũ ligat et reducit in vnum. Sic fuit chara ista charitas: vbi est vnum forte vinculum ẜm apostolũ/ quo deus ligari potuit. O admirabile vinculum charitas. Dicit plinius q̃ bones socios suos: cum quibus ligant̃: solent se adinuicem lambere. et si separentur: solent vnus aliũ q̃rere ipsum affectum mugitibus erga sociũ declarare. Sic esse deberet in xp̃iana religione: quatenus oẽs se diligerent in vinculo charitatis et pacis. Hoc em̃ vinculũ deũ et hoĩem: amicũ cũ amico: et qđ fortius est: amicum cum inimico copulauit. Unde multi sunt in corpore mystico: qui non sunt vniti: nec vinculati in charitate et tales sunt inuidi/ iracũdi/ proterui: q̃ de malo ꝓximi letant̃: ꝛ de bono tristant̃. tales admonet apl's dulcit̃ valde ad Col'. iij. Mortificate membra vr̃a q̃ sunt sup terrã. fornicationẽ: immũdiciã: libidinẽ: concupiscentiã malã et auariciã ꝛc. Deponite vos oĩa. irã indignationẽ et maliciã ꝛc. sequit̃. Sup hec oĩa charitatẽ hñtes qđ est vinculum perfectionis: in qua et vos vocati estis in vno corpore. De ista charitate in qua boni fideles sunt vnum loquitur August. lib. de spũ et aĩa. Charitas est concordia mentiũ: societas electorũ: vita beata anime et angeloꝝ. q2 nec angeli: nec aĩe: nisi per eam viuunt.

¶ Sextum principale ꝛc. Nos videm⁹ q̃ vnum membrũ lesum ab alio de ledente non querit vindictam: sicut si carpentarius a casu ledit pedem. pes non vult de manu vindictã. Sic tu christiane mẽbrũ in corpore mystico: si es verum mẽbrũ: de ledente: de iniuriãte nullo modo queras vindictam iuxta documentũ apostoli ad Rom. xij. Obsecro vos per misericordiam dei: vt exhibeatis corpa vestra hostiã viuentẽ: sanctam: deo placentem ꝛc. charitatem fraternitatis inuicẽ diligentes: honore inuicem preuenientes ꝛc. nulli malum pro malo reddentes. Magna misericordia est remittere illatas iniurias. Vñ sane nobili corde sufficit inimicos ꝛ posse de eis vindictam sumere: non tamẽ suscipere. Cui alludit Isidorus de summo bono. Magna est v̑tus si nõ ledis a quo lesus es. magna est etiã fortitudo si lesus remittas iniuriam.

¶ Septimũ principale. vnum membrum periculose se exponit pro alio: sicut man⁹ pro oculo: pro capite. et tu christiane hoc idẽ facere te oportet imitando caput christum: qui pro nobis se exposuit supplicio crucis. Ipse enim venit animam suam

dare redemptionem ꝓ nobis multis. Cuius redẽptionis participes ꝛc.

¶ Dñica infra octa. epipha. Sermo. ij.

Remãsit puer iesus in hierusalẽ: et non cognouerũt parentes ei⁹. Luce. ij. ca. originaliter: recitatiue ꝟo in euãgelio currentis dñice verbũ scribiꝶ preassumptũ. Pro salutatione dic quõ inuenienti rem perditã solet dari aliqua recõpẽsatio q̃ dr̃ hallazgo. et qꝛ btã virgo hodie ꝑdidit preciosissimũ iocale iesum: vt det nobis gratiã ĩ remuneratiõẽ: dicam⁹ ei vbi eũ reperiat. et sit ꝑ verba thematis. virgo btã scitote ꝙ remansit puer iesus in hierl'm ꝛc. Aue maria ꝛc. ¶ Pro cui⁹ thematis declaratione introductiua/mouetur dubiũ: quomodo seu quo mysterio: aut quo fine factum est hoc: ꝙ iesus duodenus ascendit cũ parentibus suis hierosolymã ad diẽ festũ: ꝛ tñ ipsis descẽdẽtibus: cũ ipsis non descendit: immo remãsit in hierl'm: ꝛ non cognouerũt parentes eius? Et qꝛ qõ hec hꝫ duo capitula. s. quare parẽtes nõ cognouerũt et quare ipse remãsit: ideo respõdendũ est cuilibet parti questionis: ꝛ primo prime. scꝫ quare parẽtes nõ cognouerũt. Huic q̃stioni rñdet Beda lr̃aliter concordãs cum quadam glosa dicẽs sic. Sic quereret aliquis quõ dei filius: qui tãta parẽtũ custodia nutritus erat: potuerit obliuiscẽdo relinqui? respõdendũ est: qꝛ filijs israel moris fuit vt tẽporibus festiuis vel hierosolymã cõfluentes: vel ad propriam redeũtes seorsum viri: seorsum femine incederẽt. infantes aũt vel pueri: cũ quolibet indifferẽter ire poterãt: ideo qꝛ maria ꝛ ioseph seorsum ibant: credendi sunt putasse puerũ iesum: quẽ secũ nõ cernebant: cũ altero parẽte reuersum. Sic pꝫ solutio litteralis: quõ nõ cognouerũt parentes ei⁹. Sed alteri parti questionis/quare iesus remãsit in hierl'm: respõdet Greg. dicẽs. Ideo latẽter remansit: ne parẽtes impedimẽto essent disputationi peragende cũ legisperitis. Uel forsitan hoc fecit: ne videreꝶ parẽtes ꝯtẽnere: si mãdatis nõ pareret. Clãculo igitur remanet iesus: ne aut retrahaꝶ ꝛ impediatur: aut sit inobediens. Et sic patẽt cause siue rationes nostre bimembris questiõis. quare: quomodo: aut quo fine remansit puer iesus in hierusalem: et non cognouerũt parẽtes eius. qd̃ fuit thema. ¶ Materia presentis sermonis diuideꝶ ĩ duas cõtemplationes: que in nostro themate annotantur.

Prima contemplatio tractabit quõ iesus segregauit se a sua societate ꝓ nostra instructione spirituali: quod notaꝶ in prima parte thematis. remansit puer iesus in hierusalem.

Secunda contẽplatio declarabit quomodo iesum perdiderunt ioseph ꝛ maria ꝓ mysterio diuinali. qd̃ notaꝶ in scd̃a parte themat꜡. nõ cognouerũt parẽtes ei⁹.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ prima contemplatio tractabit quõ ꝛc. qd̃ notaꝶ ibi. remãsit puer iesus. Pro cuius cõtemplationis deductione/noto litteraliter ꝙ preceptũ fuit in lege Exod. xxiij. et Deut. xvj. vt oẽs masculi israel in tribus solẽnitatibus. s. pascha: pentecoste: ꝛ scenophegia. se dño in hierusalẽ presentarẽt: et offerrẽt hostias determinatas in lege. Et illi qui remoti erant: interueniẽte necessitatis articulo: de duabus solẽnitatib⁹ poterãt excusari: sed de solẽnitate paschali nõ: nisi qm̃ infirmitas excusabat: vt patꝫ ibi. Ideo parẽtes dñi: vt pꝫ in presenti euãgelio: ad festũ pasche cũ iesu ascendisse commemorãtur. Cõsummatisqꝫ dieb⁹ cũ redirẽt: remansit puer iesus ꝛc. diuisus ꝛ separatus est ab eis. Ecce lr̃a. Moraliter festũ pasche: ad quod ioseph et maria ascenderunt cũ iesu in hierusalẽ: statum penitẽtie designat. Cuius rõ est. nã in hoc festo offerebãtur dño in templo grana frumẽti manibus cõfricata. Ubi quattuor cõsiderantur. s. granũ qd̃ est interius: palea que est exteri⁹: cõfricatio: ꝛ manus. Granũ significat aĩam pctõris. Confricatio designat cõtritionẽ. Et per manus designantur satisfactio et cetera opa satisfactoria ꝑ que: et per iugem cõtritionẽ: et carnis macerationẽ deponit hõ veterẽ hoĩem. i. pctĩ cõsuetudinẽ tãqꝫ granũ dimittit paleã ꝑ cõfricationẽ. vnde ad Colos. iij. Expoliãtes vos veterẽ hominem cum actibus suis. ꝛ ideo festũ illud vocabatur expurgatio fermentorum. Exodi. xij. Non erit fermẽtum in domib⁹ vr̃is. et Fermẽtatũ nõ inuenietur ĩ domib⁹ vr̃is. et iõ dicꝭ apl's. j. Cor. v.

A

Modicū fermenti totā massam corrūpit. et modicū venenū totū corp⁹ inficit. Sic ꝛ vnū mortale quātūcūq; modicū: totā cō geriē bonoꝝ operū destruit: et aīam interficit. Anteq; filij israel facerent phase: pharao eos oppssit: sed eo celebrato: submersus est in mari rubro. Sic et diabol⁹ opprimit pctōrē: nec cessat exigere tributū pctōꝝ: donec faciat phase penitentie. tunc em̄ in mari contritionis submergit diabolus: nō audens eum inquietare. et iō inquit apl's. j. Coꝛ. v. Expurgate vet⁹ fermentum: vt sitis noua conspersio sicut estis azymi. etem̄ pascha nr̄m immolatus est christus. ¶ Sed q̄rendū nobis videt: cum xp̄s ascēderit cū parētib⁹ ad diem festū: in quo designat pnīa: quare xp̄us voluit separari a ioseph ꝛ maria? In q̄ dat nobis instructio sp̄ualis de xp̄o. scȝ ꝙ in actibus penitētialib⁹/ vt ieiunio et alijs nō fuit cum eo ioseph: qui interpretatur augmentū: q2 lȝ xp̄s ieiunauerit: ꝛ fecerit pniam: non tn̄ ex hoc ei⁹ meritū fuit augmentatū. Cuius rō est. nam ſm sanctum Thom̄. in. iij. snīaꝝ. di. xviij. arti. v. tripliciter aliquis meret aliquid. Primo qn̄ aliquis facit sibi de non debito debitū. sicut aliquis p̄mo motu charitatis meret vitā eternā faciens eā sibi debitā: que prius ei debita non erat. Scdo qd erat minus debitū: faciendo sibi magis debitū: qd contingit in eo in quo charitas auget. Tertio contingit qn̄ aliqs qd est sibi vno mō debitū: facit sibi alio modo debituȝ. sicut puer baptizatus: cui debet vita eterna ex habitu gr̄e in baptismo infuso: sed quando vsum liberi arbitrij habere incipit: facit sibi debitā eam ex actu proprio. Secūdo autem modo xp̄s mereri nō potuit: q2 charitas non est augmentata in xp̄o. ꝛ cū charitas sit causa meriti: sequit ꝙ meritum xp̄i non fuit quoad se augmētatū: cum tantā charitatē habuit in p̄mo instāti sue conceptionis: sicut in die qua celos ascendit. ꝛ sic ptȝ ꝙ in suis actibus penitētialib⁹ nō habuit augmentū meriti q̄ad se: iō non fuit ioseph cū eo: q̄ interp̄tatur augmentū. Ideo fuit diuisus et separat⁹ ab eo: qn̄ remāsit in hierl'm. Itē fuit etiaȝ separatus a maria. Cuius rō est. nam maria interp̄tat amarū mare. et q2 iesus in sua pnīa vt ieiunio/ passione/ ꝛ alijs non habuit amaritudinē: nec dolorē rōne sui: quia nec egit pnīam ꝓ se: nec passus fuit pro se: sed ꝓ nobis: q2 pctm̄ non fec̄: nec inuentus est dolus in ore ei⁹. j. Pet. ij. iō non habuit amaritudinē: nec dolorē pro se. et iō non fuit cū eo maria: imo separatus fuit ab ea: quādo remāsit in hierl'm. Vulneratus est ꝓpter iniq̄tates nostras. attrit⁹ est ꝓpt̄ scelera nr̄a. Esa. liij. Et iō Bern̄. ad istud ꝓpositū in sermone parasceues. Quid tibi ꝛ mihi bone iesu? Nos rapuimus: ꝛ tu soluis. nos peccauimus: et tu luis? opus sine exēplo. gr̄a sine merito. charitas sine modo. Et sic ptȝ ꝙ xp̄us non doluit: nec habuit amaritudinem in pnīa ꝓ se: q2 non habebat cām: sed ꝓ nobis. iō non fuit cū eo maria: imo sepatus fuit ab ea qn̄ remāsit in hierl'm. Et si xp̄s in sua pnīa nō habuerit secum ioseph/ et mariā: nos tn̄ in nr̄is penitentijs opȝ ꝙ eos habeam⁹. Et primo debemus habere ioseph. i. augmentū: q2 pnīa nr̄a semp dȝ esse cū augmento bonoꝝ operū: et nō cum detrimento seu diminutione. Et iō dicūt doctores: ꝛ p̄cipue sctūs Tho. ꝙ qn̄ aliqs hō male viuit: ꝛ īcipit agere pnīaȝ: ꝙ p ꝯfessorē est ei iniungēda pnīa parua in principio: ꝛ postea maior: ꝛ sic augmentādo: vt de bono in melius proficiat. Et ratio est. q2 isti tales sunt sicut pueri: q̄ nutriunt lacte: q2 aliter cibaria grossa non possent digerere. Sic isti si magna pnīa daret eis in principio: nō possent eā portare quousq; fuerint assuefacti. ꝛ sic ꝓficiant in pnīa. q2 nemo mittens manū suā ad aratrū et aspiciens retro: aptus est regno dei. Luc. ix. Itē debemus habere in nr̄a pnīa mariā: que est amaritudo et cōtritio. ꝛ ista debet semp esse nobiscum: et nō debemus recedere ab ea: quia licȝ non semper teneamur cōfiteri: semp tamē tenemur conteri et dolere. et tota vita christiani debet esse amara et dolorosa ex recordatione pctōꝝ. et qui hāc non hȝ: stati moritur per pctm̄. De hoc habem⁹ figuram. iij. Regū. ij. vbi habet ꝙ salomon. i. xp̄s ait semei. i. cuilibet fideli: edifica tibi domū in hierl'm. i. in pnīa: et habita ibi. et non egrediaris inde huc atq; illuc. i. non deseras ꝓ quacūq; causa pnīaȝ. quacūq; em̄ die egressus fueris: et transieris torrentē cedron. i. dimiseris pnīam et dolorem: scito te interficiendū. q2 extra penitentiā homo morit per pctm̄. Et sic patȝ

f. 61

ioseph. i. augme[ntum]

hō incipienti a[...] pniam debet iniu[...] parua pnīa [...]

maria. i. amarit[udo] [...] pniam [...] fo. 71. col. 4

fig[ura]

3ª quis p̄ mereri · quo xp̄s nō meruit q̄ ad se

quare xp̄s fuit separat⁹ a ioseph & maria · moraliter

prima contemplatio:in q̄ dixi ꝙ tractarē quō iesus a sua segregatus est societate ad nostrā instructionem spūalem:qḋ notatur in prima parte thematis. Remansit puer iesus in hierl'm.

Secūda pars.

B ¶Dixi secundo ꝙ secūda contēplatio pertractaret quō iesum perdiderūt ioseph et maria ꝓ mysterio diuinali:qḋ notat̄ in scḋa parte themat(. ꝛ nō cognouerūt parentes ei⁹. Pro cui⁹ deductione notandum ꝙ per parentes xp̄i: qui eum perdiderunt:significant̄ penitētes:qui xp̄m in corde concipiunt per bonum propositū : et pariunt per sanctum opus. vel cōcipiūt per timorē: et pariunt per amorē in opere. vnde Esai. xxvj. A facie tua domine concepim⁹:ꝛ quasi parturiuimus:ꝛ peperim⁹ spiritū salutis. Et iō dixit xp̄s Mat. xij. et Mar. iij. Quicunqꝫ fecerit volūtatē pr̄is mei q̄ i celis est:ipse meus frater soror ꝛ mater est. Sicut ḡ parentes xp̄i ipsum perdiderūt:sic etiā multi penitentes redeuntes ad peccatum: ipsum perdunt: et signanter tres conditiones hominū.

Primo laici per ignorantiā.
Scḋo prelati per negligentiā.
Tertio doctores et magistri per scientiā.

¶ Primo laici ꝑ ignorantiā. ꝛ hoc dupliciter. s. per ignorātiā credendoꝝ:ꝛ ꝑ ignorantiā faciendoꝝ. Primo per ignorantiaꝫ credendoꝝ:nam omnes fideles tenentur scire articulos fidei: ꝛ eos oretenus confiteri. Sed hodie sunt multi laici: qui nesciūt. Credo in deū. et per ꝯsequens non dicūt eū:nec confitent̄ fidem catholicaꝫ. quibus dn̄s ait Mat. xxiij. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Et Job. xij. Abijt iesus et abscondit se ab eis. ꝛ sic ip̄m perdunt. Itē scḋo perdunt eum per ignorantiam faciendoruꝫ. Quot sunt qui nesciunt decem precepta legis. neqꝫ sciūt ea que sunt necessaria ad salutem. Cōmittunt magna vilia et horrenda peccata:et postea interrogāt si peccauerunt illud faciendo. De istis scribitur Johan. x. Querebant eum apprehendere scꝫ iesum:ꝛ exiuit de manibus eorū. Primi sunt ceci. et ideo non possunt iesum videre. ꝛ sic eum perdunt. Secūdi sunt paralytici:ꝛ ideo non possunt eū retinere. ꝛ sic perdunt eū per ignorantiam. Et ista ignorantia non excusabit eos:saltē a toto:qꝛ vt dicit apostol⁹. j. Corinth. xiiij. Si qs ignorat ignorabitur. Isti sunt figurati per illos duos discipulos christi: qui in die resurrectionis domini ibant in castellū emaus. quibus christ⁹ apparuit in specie peregrini. et bene in specie peregrini:qꝛ peregrinus erat a cordib⁹ eorum per fidem. non em̄ credebant ipsum resurrexisse: ꝛ ideo ip̄m non cognoscebant. Dicitur em̄ ibi ꝙ oculi eoꝝ tenebant̄: ne eū cognoscerēt. Luc. xxiij. Et sic patet primū.

¶ Dixi secūdo ꝙ perdunt iesum prelati ꝑ negligentiam. Pro quo notandū ꝙ natiuitas pueri iesu primo fuit reuelata pastorib⁹ vigilantibus et custodientib⁹ vigilias noctis super gregem suū: et hoc ꝑ angelū:qui dixit. Annūcio vobis gaudiū ꝛc. hoc vobis signū. inuenietis infantem pannis inuolutū:ꝛ intrauerūt et inuenerunt puerū positum in presepio. Luce. ij. Per istos pastores vigilantes super gregem suū:designantur prelati ecclesie: qui debent vigilare circa curam animarū eis cōmissarū:ne lupi rapiant seu dispergāt. immo in casu necessitatis animā debent pro ouibus suis ponere:qꝛ bonus pastor aīaꝫ suaꝫ dat ꝑ ouib⁹ suis. Jo. x. Sꝫ heu qꝛ hodie prelati nō vigilāt : sed dormiūt. vigilant circa tp̄alia : circa redditus: circa exactionē pecuniarū: sed dormiūt circa spūalia et curam aīarū. De hoc habemus figurā Gene. xxx. de rachele et lya:ꝑ quas designant̄ vita actiua et contēplatiua:quas debent habere prelati. vbi habetur ꝙ rachel concessit virū suum lye ꝓ mandragoris filij sui: ꝛ dixit sibi:vt habetur in textu. dormiat tecū vir meus. vbi dicit quedā glosa. Prudenter ꝓcedit rachel virū suū lye: vt dormiat cum ea. Per qḋ designatur per rachel. vita: scilꝫ contemplatiua concedit virum suū. idest prelatū lye. idest actiue vt dormiat cū ea:qꝛ prelatus dicitur habere oculos apertos ad spiritualia:sed clausos ad temporalia. Sed quia hodie prelati totum oppositum faciunt. nam habent magnam diligentiam circa temporalia : et magnam negligenciam circa spiritualia. ideo Chrysostom⁹ volens prelatos ab amore terrenorum re

trahere dicit sic cuilibet loquendo. O prelate tanto oneri submittis caput tuum? Miror si quem contigerit saluari de his qui principatur in tanta pigricia. Video tamen currentes: et sponte se proiicientes in pericula. hec ille. Deus enim cōminatur prelatis et presidentibus Sapientie. vi. dicēs. Judiciū durissimū in his qui presunt fiet. Isti prelati designantur per milites custodientes sepulcrum: qui ad lapidis positionem/ perdiderunt regem: quia non seruabant petram iusticie: qui dixerunt in persona prelatorum. Matth. vltimo. Nobis dormientibus: idest pro cura carnis torpentibus: discipuli furati sunt eum. Discipuli sunt boni subditi circa salutem suam solliciti: qualis erat samuel sub heli sacerdote: qui adeptus est gratiā sacerdotis: quam ille propter negligentiā correptionis amisit. Gregorius. Prelati mei temporis nec propter timorem dei: nec propter minas in scriptura contētas: vigilant super gregem suū. ideo sunt pigri et negligentes: ideo perdunt iesum per negligentiam. et ideo dicit christus de prelatis. Non erat qui cognosceret me. in ps. cxli.

¶ Dixi tertio et vltimo q perdunt iesum doctores et magistri per scientiam. idest scienter: quia scienter peccant. Doctores enim et magistri quotidie vident iesum ī sacra scriptura. cū eo sunt: cum eo fabulantur legendo disputando predicando: et tamen licet eum videant per scientiā et speculationem: eū tamen perdunt per maliciam et obstinationē. quia scienter et ex proposito peccant. et ideo magis peccant nam fm sententiā sancti Thome i. ij. sententiarū distinc. xliij. et est dictū aristotel. v. ethicorum. Peccatū tribus modis cōmittitur. scz per passionem: per ignorantiam et per electionem siue maliciam. Per passionem committitur peccatū: cum q̄s tentatur a concupiscentia sua: et ex vehementia passiōis absorbetur ratio: et sic homo cadit in peccatum. De istis passionibus loquitur apostolus. Passiones peccatorum operabantur in membris nostris etc. et istud est graue peccatum et mortale.

E Secundo committitur peccatum p̄ ignorantiam: cuz quis ignorat ea que sunt de necessitate salutis. et habet ignorantiaz vincibilē vniuersalē vel iuris. ita q ignorantia in tali casu est causa peccati. et tūc talis ignorantia nec excusat peccatum a toto: nec a tanto. et istud peccatū est etiaz mortale et grauius peccat. Tertio cōmittitur peccatum per electionem: siue per maliciam. vt cum quis ex certa scientia/ et mente deliberata peccat: non superatus passione. non seductus ignorantia: sed ex mera malicia et libera voluntate. Isto modo peccant magistri et doctores qui sciunt bene ea que habent facere pro salute animarum: et tamen non curant: ideo contemnūt. quotidie vident xpm̄ fabulantur cum eo: et ipse cum eis: et hoc per intelligentiam et speculationem scripturarum: perdunt tamen eum per malam operationem. Et ratio est: quia cepit iesus facere et docere. Actuum. i. Isti autem sunt sicut pharisei: qui dicunt et non faciunt: ideo non sequuntur: nec imitantur christum: et sic eum perdunt. Istis loquendo spiritualiter imprecatur Esaias maledictionē: quā imprecabatur litteraliter iudeis. Esa. vi. Exceca cor ppli huius: et aures eius aggraua: et oculos eius claude: vt videntes. scilz per scientiam/ nō videant per maliciam: et intelligentes. scz per speculationem non intelligant per cōtemplationez. Et quia sic malicia eorum excecauit eos: ideo sunt ceci per maliciaz et duces cecorū laicorū. scilz qui sunt ceci per ignorantiam. Sed heu quia christus dixit. si cecus ceco ducatum prestet ambo in foueam cadunt. Luce. vi. et sic perdunt christum iesum. Ideo christus conqueritur de magistris et doctoribus: qui eum perdūt scienter et ex malicia: dicens illud quod scribitur Esaie. i. Bos cognouit possessorem suum: et asinus presepe domini sui: israel autem. scz litterati: qui vident deum in scriptura: me non cognouit. Et sic patet secunda contemplatio: et per cōsequens tota materia sermonis.

Duo igitur habemus declarata.

Primū quō iesus se separauit a sua societate/ p nra instructiōe spūali: qđ notatur in prima parte thematis. Remansit puer iesus in hierusalem.

Secōm quō iesum pdiderūt ioseph et maria pro mysterio diuinali: quod notatur in secunda parte thematis. Et nō cognouerunt parentes eius etc. Deo grās.

¶ Dnica ĩfra oct. epiphanie dñi. Ser. iij.

Dolentes quere bamus te. Luce. ij. et in euangelio hodierno. Duo in presenti sunt dicēda: scʒ historia euangelicalis. Et aliqua instructio spiritualis.

Juxta primū vide Hubertinū in. ij. libro titulo: Jesus puer proficiens.

Juxta secundū nota ꝙ scriptura sacra: et sancti multū dissuaserūt nobis magnas leticias hui⁹ vite: ꝛ gaudia secularia mū dana. vnde xp̄s Luc. vj. Beati qui nūc fletis: q2 ridebitis. Beati qui lugēt: qm̄ ipsi consolabunť. Math. v. ꝛ Eccl's. ij. Risum reputaui errorē: ꝛ gaudio dixi. Quid frustra deciperis? Et huius dicti causam ponit Augustinus di. ꝙ oīa ista gaudia procedunt ex ignorātia maloꝝ ꝛ periculoꝝ nostroꝝ. que si viderētur: nunꝙ essem⁹ leti. vnde ibidē Aug. habem⁹ in corpore infinitas miserias. Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuēs tēpore repleť multis miserijs. Jn aīa habet infinitas plagas ꝛ peccata. Habitamus semper inter hostes terribiles visibiles et inuisibiles: de quibus apostolus ad Ephe. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem ꝛ sanguinem: sed aduersus principes ꝛ potestates: aduersus rectores tenebrarū harum: qui sunt nobis astutiores ꝛ fortiores: ꝛ de nobis quotidie triūphant. ideo dicit sumus in valle lachrymarū. ꝛ etiā iuxta dictum Esaie. ix. ꝛ zacharie Luc. j. Jn regione vmbre mortis. ꝛ hoc ostendens in spiritu ꝑphetico: infans cum nasciť: statim incipit flere. Merito inquit Seneca. presentit enim ꝙ statim natus cōi supplicio est dānatus. Hinc est ꝙ xp̄s vidēs semel ciuitatē hierusalē letantē: incepit flere. Luce. xix. di. Si cognouisses: ꝛ tu. ꝙ vana sunt gaudia huius mūdi: non gauderes: sʒ potius fleres. Et ne ista mala gaudia nos separēt totaliter a deo: fuit nobis preceptū ꝙ semꝑ hic queramus deū: q̄ est nobis occultus dicēte ps̄. ciij. Querite faciē eius semper. Et Esa. lv. Querite dominū dū inueniri potest. Sed ex quo inueniri nō potest a letātibus mūdanaliter: consuliť nobis ꝙ cū displicētia ꝛ dolore maloꝝ presentiū queramus deū. et hoc ꝑponit nobis thema dicēs. dolētes querebamus te. Quod verbū: si de petis in vita dolemus: et mūdi gaudia fugim⁹: in die mortis nostre poterimus xp̄o dicere leto vultu. dolentes ꝛc̄. Et cum dolores multi sint in mundo: docet nos sacra scriptura deum esse querēdum per quinqꝫ genera dolorum.

Primo per dolorem suarum iniuriarum.
Scd'o per dolorem nostrarum maliciarū.
Tertio per dolorē fraternaliū miseriarū.
Quarto per dolorem periculorum presentium dierum.
Quinto per dolorem xp̄i passionum.

¶ Primo igitur querendus est deus per dolorem suarū iniuriarum. iiij. Reg. iiij. scribitur. Caput meum doleo. quod exponens quedā glo. ad propositū dicit sic. Sicut totū corpus: et mēbra oīa debēt sentire dolorē capitis: sic q̄libet qui deū diligit: dolere debet multuʒ de iniurijs capiti nostro illatis. s. deo: gn̄aliter ab vniuerso mundo. Nam iniuriatur in aere a demonib⁹. in terra iugiter a malis hoībus. in inferno a dānatis blasphemijs. O quāta est mansuetudo patris celestis: qui omnibus non cessat benefacere et mundus nō cessat ei iniuriari. O benedicta sit patientia tua creator omniū eximie: qui tam dulcē: et tam bonam: et tam patientē te demonstras in tāta dissimulatione. hec ibi. Et hic nota ꝙ de dei īiurijs dupliciter debet homo cōpati ꝛ dolere. in corde per amaritudinē: et exterius in conspectu hoīm per zelū feruētem. Legimus de michaele ꝛ sanctis angelis Apoca. xij. ꝙ percepto peccato luciferi / et suoꝝ cōtra deum: statim expulerūt eos de paradiso. Moyses videns populū idolatrasse interfecit quasi. xxiij. milia. Exo. xxxij. Helias q̄ zelo zelatus est pro dn̄o deo israel: de omni persecutione liberatus est: et trāslatus in paradisum. Josias rex iuda sicut habetur. iiij. Reg. xxij. q2 fleuit multū: eo q2 populus dimiserat legē dei: placauit deū ne in diebus suis faceret malū: quod commi nat⁹ fuerat israeli. iō dicebat ps̄. cxxxviij. Nōne qui oderūt te dn̄e oderam: et super inimicos tuos tabescebam? Qd' bene ostēdit qn̄ puer se opposuit golie deū blasphemanti. j. Reg. xvij. Ambro. Quid nos dignū nostro referre poterimus autori: cui⁹ cibo et mēsa vescimur: si ei⁹ iniurias dissimulamus. Exemplū ad hoc de helia cōtra

achab satis inquit me grauas quia dominum igno ras. iij. Reg. ideo conqueritur pius dominus Ezechiel. xiij. di. Non opposuistis vos mu rum pro domo israel: vt staretis fortes in prelio in die domini. Super quo Grego. Sta re est malis pugnantibus contra deum forti ter resistere: et contra eos vsque ad montem in trepide dimicare: dicentes deo. quia bellum hoc non est nostrum: sed tuum. igitur tu cau sam tuam defende. Hinc est etiam quod dominus con queritur Malach. j. Si ego pater sum vbi est honor meus? et si dominus ego sum: vbi est timor meus? Nonne bonus filius: aut bo nus seruus sustinere debet iniurias patris: aut domini sui? Certe non. Hiero. Quid principes: quid minores dicent deo: qui eius blasphe mias sustinent: vbi corrigere illos tenentur? certe quod deum non diligunt: aut quia alterum of fendere nolunt. Cassianus ponit quod olim san cti patres videntes mundum ita totum iniu riantem continue deum: summe de hoc dolen tes prouiderunt: quod pro viribus supplerent de fectum seculi: vt possent deum mundo placa re orando dicentes. Benedictum sit nomen eter ni domini dei nostri/ in celo: et in terra: in ma ri et in omnibus abyssis. Isto igitur glorioso dolore deus querendus est: et finaliter in ueniendus. Nam si deum sine illo querimus osten dimus quod sumus ei ingrati et infideles. ij. Paral. xv. Si quis non quesierit dominum deum israel: moriatur. s. eternaliter: nisi cum dolo ribus de suis iniurijs: et zelo sue reueren tie queratur: vt sibi vere possimus dicere. do lentes querebamus te. Et sic patet primum.

¶ Secundo principali

ter dicebatur quod est querendus cum dolo ribus de nostris malicijs. Nam fatuus esset fur: qui cum furto in manibus quereret iu sticiam: et bene mereretur suspendium etc. Omnes qui in hac vita peccamus: sumus fu res et latrones. Nam si per superbiam pec camus: furamur dei honorem: quem indebi te nobis vendicamus. Si per iram vel vin dictam: furamur dei autoritatem: cui vin dicta conuenit. Si temerarie iudicamus: etiam fures sumus: quia soli christo dedit pater iudicium facere. Unde quodcunque peccatum/ furtum non immerito appella ri potest. Si ergo non vis apparere coram deo cum furto in manibus: muta sibi colo rem. volo dicere. dole vbi delectatus fui sti: et sic non cognoscetur furtum. et per con sequens securus poteris deum querere: et querendo inuenies. Uide hoc in illo famo so latrone: qui per totam vitam commise rat latrocinia: et tamen quando fuit coram christo summo iudice existente in cathedra crucis: occultauit furtum sub pallio dolo ris: quando dixit. Memento mei domine etc. et sic euasit inferni patibulum. qui dolor di citur esse magnus secundum qualitatem delicti. ideo dicebat apostolus ad Roma. vj. Humanum dico propter infirmitatem carnis vestre. Si cut enim exhibuistis membra vestra serui re immundicie et iniquitati: ita nunc exhi bete membra vestra seruire iusticie in san ctificationem. Deut. xxv. Pro mensura pec cati/ erit et plagarum modus. Cauendum tamen quod non nimis differatur. vnde Aug. de penitentia. Non est sine grandi pericu lo hic non dolere: et dolendo deo non satis facere: et dolere semper differre: quia sepe subtrahitur indignis dolendi gratia: tem pore quo fuisset eis necessaria. Ergo que rendus est deus per dolorem de peccatis no stris: et sic inuenietur. nam Sap. j. Inue nitur ab his: qui non tentant illum. s. dila tione temporis tentando eius misericordiam. qui enim faciunt contrarium: thesaurizant si bi eius iram: sicut patet ad Roma. ij. Et sic patet secundum principale.

¶ Tertio principaliter di

cebatur: quod erat deus querendus per dolo rem de fraternalibus miserijs. Constat enim quod omnipotens deus obligauit nos sua le ge et precepto ad condolendum miserijs cor poralibus et spiritualibus proximorum. sic et ipse pijssimus pater compatitur. Luc. vj. Estote misericordes sicut pater vester mi sericors est. et causa ponitur Mat. v. Ut si tis filij patris vestri: qui in celis est: qui so lem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos. Grego. Com passio ad proximum donum dei est singu lare: quo deum iratum placamus: nobis eum pium patrem facimus: et nunquam nos dese rentem. ideo Tob. iiij. Fiducia magna erit coram summo deo elemosyna omnibus fa cientibus eam. Multe enim sunt miserie proximorum tam spirituales quam corpora les: de quibus Eccl's. iiij. Uidi calumnias que sub celo geruntur: et lachrymas inno centium: et neminem consolatorem: nec posse resistere eorum violentie: cunctorum

nõ ẽ differenda p̃
vide fo. 77. col. 4 / 78. col.

omnes sunt latrones qui peccant
vide fo. 72. col. 4

auxilio destitutos: & laudaui magis mortuos q̄ viuentes. Contra istos non cōpatientes dr. j. Johā. iij. Qui habuerit substantiam huius mundi: & viderit fratrem suū necesse habere: et clauserit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo? Igitur istis compatere: qm̄ sic compatiēdo: deū inuenies: qui dixit Mat. v. Beati misericordes: qm̄ ipsi miām consequētur. Et sic patet tertium principale.

¶ Quarto principaliter inuenitur xp̄s dolēdo de periculis presentium dierum. nam presentes dies debent eē nobis magni doloris et amaritudinis. ad Ephe. v. Redimētes tempus: qm̄ dies mali sunt. Et hoc si attendas primo q̄ de regno: ad quod conditi sumus: non curamus: nec memoriā illi⁹ habemus. O quot leticias perdidimus: quas in contemplatione illius habuissemus de eo cogitādo. Hec: inquit dauid: recordatus sum: & effudi in me animam meam: qm̄ trāsibo in locum tabernaculi admirabilis vsq̧ ad domum dei. Apposuit enim illud nobis de venale: et nullus curat. nec habemus vnde emamus: cum sciamus q̄ habenti dabitur: et non alij. Secundo si attēdas cōminationes diuinas. ps̄. vij. Nisi conuersi fueritis gladiū suum vibrauit &c. & illud Prouer. j. Vocaui et renuistis. etiā sequitur. Ego in interitu vestro ridebo. Tertio si attendas q̄ tempus vite nostre est aura modica. Iac. iiij. Que est vita vestra? Vapor est ad modicū parens &c. Et omne qd̄ hic delectat est vna trupha. Nonne est dolor maximus: q̄ p̄ his terrenis celestia dimittamus. Quarto q̄ deus ponderat dānationem nostram. Job. xxxv. Si peccaueris quid ei nocebis. Unusquisq̧ onus suum portabit. dicit apl's ad Gal. vj. Quid fecit de angelis: quos subito dānauit. ij. Pet. ij. Quid de principibus magnis mūdi. de hoc Baruch. iij. Ubi sunt principes gentium &c. Quinto q̄ oīa trahuntur ad precipitiū. Sap. xiiij. Creature dei in odium facte sunt: et in tentationē anime hominum: et in muscipulā pedibus insipientium. nam in via hac qua ambulabā: absconderūt superbi laqueum mihi. ps̄. cxlj. Sexto q̄ opera nostra bona que credim⁹ facere: nihil valent ex defectu alicuius circunstantie requisite. Esa. lxiiij. Quasi pannus menstruate vniuerse iusticie nr̄e. Septimo scimus nos tendere ad mortem: et ad dei iudiciū: et ibi dolores vt parturiētis. et tamen malicia & cecitas nostra non sinunt nos ad illud preparare: et patiētia dei clamat contra nos: et citat nos ad iudiciū. et nescimus diē mortis: portamus onus grauissimū peccatoꝝ et cōfusionem eoꝝ. Expectamus iudicem summū: cui sumus ingrati: oīa videntē: oīa potentē: omnia zelantem: oīa discutiētem. Habemus accusatores fortissimos. s. demones: et angelos: & propriā conscientiam. Nullus erit recursus a facie dei irati. ideo ps̄. cxxxviij. Quo ibo a spū tuo: et quo a facie tua fugiam. Habemus timere ne perdamus paradisum: & bona celestia & eterna: que nō dabuntur canibus et porcis: sed iustis. et videmus nos esse in via canū/ et porcoꝝ/ et bestiarū: et per consequēs debemus timere diuinū iudicium et dānationem: vbi sunt mala: que non possunt faciliter explicari. Nōne predicta aduertere est summ⁹ dolor. Unde cōsiderabat psalmista dicēs ps̄. cxiiij. Circundederūt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerunt me. Dole igitur et plora et recurre ad deum: vt inueniat te: et liberet dicens. Dolētes querebamus te. Ad quam gloriam &c.

¶ Dñica infra octa. epipha. Sermo. iiij.

Dolentes querebamus te. Luc. ij. c. Scd̄m q̄ reperitur in sacra scriptura: et hoc idē affirmat sctōꝝ doctoꝝ sententia veridica: et etiam hoc probat cōis experiētia: q̄ tres cōditiones personarū cōsueuerūt dolere. Primo dolet mater perdens suum filium gratiosum.

Secundo dolet sponsa perdēs suum sponsum amorosum.

Tertio dolet vasallus perdens suū dominum proficuosum.

¶ Dico primo &c. Ratio est. nā mater summe diligit filium suum specialiter qñ est sibi vnicus. Et hoc est qd̄ dicit scriptura sacra Esa. xlix. Nūquid obliuisci pōt mulier infantē suū. q. d. nō. Et si perdat eū: est sibi magn⁹ dolor atq̧ tristicia. & hoc est qd̄ dr̄ Hiere. xxxj. Vox in rama. glo. in excelso.

tres conditiones psonaꝝ dolent
mater ppt filium
sponsa ppt sponsus
vasallus ppt domini

audita est ploratus et vlulatus multus. ra
chel plorans filios suos et noluit cõsolari:
q2 nõ sunt. De hoc habem⁹ exẽplũ in vita
bti Siluestri pape. vbi legit' q cũ impe-
rator cõstãtinus esset valde crudelis erga
xpianos specialiter: de⁹ dedit sibi crudelẽ
infirmitatẽ lepre: a qua nullo mõ poterat
curari: sz habuit de cõsilio sacerdotũ ido
lo(rum) q balnearet se ĩ sanguine calido pue-
ro(rum): et sic curaret'. et iõ ipe fecit capere tria
milia pueroru. Qui cum quodã die iret ad
locũ vbi debebat balneari: mr̃es puerorũ
occurrerũt sibi in vico plorantes et vlulan
tes cũ magno dolore. Et imperator vidẽs
hoc: petiit qd sibi vellet hoc. et dixerunt si
bi q ille erãt mr̃es pueroru q debebãt occi
di. At ille dixit. Imperiũ romanũ funda-
tũ est sup fontẽ clemẽtie et pietatis: et nos
tãtã crudelitatẽ tolerabim⁹? Certe nõ. me
lius est eñi mortẽ bonã cito sustinere: q vi
tã etiã et incertã recuperare crudelẽ. Qua
propter precepit statim soluere pueros: et
dari matrib⁹ eo(rum): et vltra hoc diuersa mu-
nuscula eis dare. Et iõ potuerũt dicere il-
lud quod scribitur Hester. ix. cap. Luctus
atq tristicia in hilaritatẽ gaudiumq cõ-
uersi sunt.

¶ Dico secundo etc. Ratio est. nam quili-
bet naturaliter dolet quando perdit ali-
quam partem sui corporis. hoc pz ad sen
sum: sed spõsa quando pdit spõsum suum
pdit magnã partẽ sui corporis: igit' dz do
lere. Et hoc sit verũ ita legit' Gen. ij. vnde
dixit adã de spõsa sua. Hoc nũc os ex ossi-
bus meis: et caro de carne mea. et sequit' q
dixit de⁹. Erũt duo ĩ carne vna. s. spõsus et
spõsa. et hoc est specialiter qñ est sibi mul-
tũ charus et gratiosus et formosus. Et iõ ta
lis spõsa põt dicere illud qd scribit' Cant.
ij. Fulcite me florib⁹: stipate me malis: q2
amore lãgueo. glo. i. doleo pre amore spõ-
si mei. De hoc habemus exẽplum in natu
ra: et etiã in sacra scriptura. In natura au
tẽ: legimus nãq in lib. xij. de pprietatib⁹
re(rum): vbi agit' de auib⁹: q turtur est auis
valde pudica et diligẽs suũ spõsum: et si ca
su pdat eũ: nunq postea accipit aliũ: imo
semp gemit: et stat sola: nec ponit se in ra-
mo viridi: nec bibit aquã clarã. Et etiã ha
bem⁹ de h eodẽ exẽplũ in sacra scriptura.
Legimus nanq Judith. ix. c. q ex quo iu
dith perdidit spõsum suũ manassen: fecit
luctum magnum: et fuit in cinere et cilicio
multis diebus. Et in signum magne tristi
cie et doloris/ fecit sibi fieri cubiculũ secre
tum in superiori parte domus sue: in quo
clausa cum puellis suis morabatur. Et sic
patet secunda pars.

¶ Dixi tertio etc. Ratio est. nã quilibet di-
ligit naturaliter suam carnẽ. ita dicit apo
stolus ad Ephe. ca. v. Nemo vnq carnem
suam odio habuit. Et ideo seruus diligit
dñm suum: quãdo est sibi proficuus: et hoc
propter se. et ideo dicit phs in libro poste
riorum: q nutrix infantis diligit' propter
infantem. et etiam dominus diligitur pro
pter metum peioris. Unde valerius in li.
de actibus romano(rum) narrat: q quondam
semel erat quedam mulier vetula valde in
ciuitate romana: que quotiẽs videbat im
peratorem: totiens benedicebat sibi mul-
tis verbis bonis: inter alia dicẽdo. Domi
ne imperator deus te custodiat et pseruet
etc. Et cum imperator sepius siue pluries
hoc audiisset: vna die transiẽs prope eam
dixit sibi. Mulier quare dicis mihi semp
talia verba? Domine inquit ego dicam ti
bi. Ego vidi multos imperatores malos ĩ
roma. nam ego vidi auum tuũ: et erat ma
lus homo. vidi patrem tuũ: et erat peior.
video te et es peior illis omnibus. et rogo
deũ vt prestet tibi vitam propter metũ pe
ioris. De hoc habem⁹ exemplum in sacra
scriptura. Legimus nanq Deuteronomij
xxxiiij. ca. q moyses qui erat dominus su-
per israel cõstitutus a domino: ideo quia
vtilis populo dei: ideo israel planxit eum
triginta diebus: et doluit de morte eius.
Sic fecerunt apostoli xpi de domino suo
vtili: vt cantat ecclesia. Tristes erant apo-
stoli de nece sui domini: quem pena mor-
tis crudeli serui damnarant impij. Patet
igitur tertia regula: et per consequẽs etc.

¶ Modo predicta omnia ad nostrum pro
positum applicando: reperio q hodierna
die acciderunt virgini marie matri iesu
et ioseph sponso suo hec omnia. quia ip-
sa virgo maria

Perdidit suum gratiosum filium: nam ab
ea est alienatus.

Suus amorosus sponsus ab ea est segre-
gatus et elongatus.

Suus dominus proficuus ab ea se absen
tauit: et est separatus.

¶ Dico primo ⁊c. et iō pōt dicere illud qđ scribit Cañ. j. Indica mihi quem diligit aīa mea. i. filiū meū vnigenitū inqt glo. Vñ sciendū ꝙ oīs mater diligit filiū suū propter tria precipue.

Primo cū est pulcher: et singularē habet gratiositatem.

Secundo cum est fortis: et magnā habet potestatem.

Tertio cū per eum magnū habet honorē: et grandē consequitur dignitatem.

Christus habuit hec omnia: igitur mater sua ipsum perdens valde debuit dolere. De primo testificatur scriptura sacra. ps. xliiij. di. Speciosus forma pre filijs hoīꝫ glo. i. xp̄s. De scđo etiam Job. iiij. Nemo pōt hec signa facere: q̄ tu facis. ⁊ ps. xxiij. Dñs fortis et potēs: dñs potēs in prelio. De tertio eccl'ia merito dicit. Exaltata es sancta dei genitrix sup choros angelorū ad celestia regna. Et iō de perditione filij sui bñ debuit dolere. Sic cōsulit sibi Hieremias. vj. c. di. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū. et Job. vlti. Maria stabat ad monumētū foris plorās. Propter qđ Bern. ita inquit. Quomō te inueniam dñe iesu in gaudio: quē mater tua vix inuenit cū tristicia et dolore. hec ille. Unde notandū ꝙ iesus pōt perdi tripliciter.

Primo per mundanū gaudiū: et leticiam inordinatam.

Secūdo p intellectus occupationē / circa mundana collocatā.

Tertio p vanā de deo cōfidentiā: vel propter aliquā rem creatā.

¶ De primo habemus exēplū in euangelio hodierno. nam maria in tribulatione egypti posita: ipsum nō pdidit: sed hodie in leticia festi. Sic reuera pdunt ipsum: qui ī diebus festiuis vacāt opib⁹ prauis vitijs et pctīs: q̄bus dr̄ a dño per pphaꝫ Amos. v. Odi et pieci festiuitates vr̄as.

¶ De scđo habemus exēplum in euāgelio supradicto. nā virgo ip̄m non perdidit sola existēs in nazareth: sed in hierl'm cum magna populi frequētia. Sic reuera perdunt ipsum diuites auari: quib⁹ dr̄ illud Matth. vj. Ubi est thesaurus tuus: ibi ē et cor tuū. Habemus etiā exemplum. iij. Regū. xvij. ꝙ helias existēs in deserto delicate a dño pascebat: sed cū transisset ad turbas vix inueniebat aquā etiā ad bibēdum. ¶ De tertio habemus exemplum in euāgelio vbi prius. nam maria credebat ꝙ esset cū ioseph: et ioseph credebat eum esse cum maria. Sic pdunt ip̄m scientes superbi: q̄ credūt nimis scire. ⁊ fortes qui confidūt in fortitudine sua. et diuites in diuitijs suis. ⁊ q̄ dicut ꝙ non pn̄t tantuꝫ peccare: quantū deus pōt parcere. Quis verū dicant: attamē vana est talis confidētia. Tales rep̄hendit deus per pphaꝫ Hierem. di. ix. c. Non glorietur sapiēs in sapiētia sua / quoad primos. nec fortis in fortitudine sua / quoad scđos. nec diues ī diuitijs suis / quoad tertios. sed in h̄ glorietur qui gloriatur: scire et nosse me. qr ego sum dñs qui facio miam et iudiciū et iusticiā in terra / quoad quartos. Est etiā sciendū ꝙ sunt alia tria per que pōt homo inuenire iesum.

Primo contēnēdo oēs delectationes mūdanales.

Scđo eradicando ab intellectu diuitias tēporales.

Tertio cōtēplando deū / ⁊ res supnales.

¶ Primū ptꝫ per Aristotelē in postpredicamētis: qui dicit ꝙ vnū ɔ̄riorꝫ expellit reliquū. Si ḡ perdit p illa amare: vt est dictum: ergo inuenit contēnendo illa. et iō dicitur in euāgelio: dolētes q̄rebam⁹ te.

¶ De scđo testat psalmista ps. lxxv. loq̄ns de xp̄o. In pace fact⁹ est loc⁹ ei⁹. Ptꝫ etiā in euāgelio. nā mater redijt in hierl'm: q̄ interp̄tat visio pacis: et sic ip̄m inuenit.

¶ De tertio loquit ipsemet Mat. xxj. Domus mea domus orōnis vocabit. qđ apparet in euāgelio. nam mater ipsuꝫ in tēplo inuenit. Et hec quantū ad primū.

¶ Dixi scđo principalr ⁊c. propter qđ pōt dici illud qđ scribit Mat. ix. Nunqd pōt sponsa lugere q̄diu est cum sponso suo. quasi di. non. Sed p oppositum qñ est separata ab ip̄o: luget: ⁊ dolet. Et nō mirū: quia omnis bonus spōsus tria beneficia facit sponse sue.

Primo ipsi prouidet de oīb⁹ necessarijs.

Secundo ipsam defensat de oibus suis inimicis.

Tertio ipsaꝫ honorat ⁊ honorare facit ab alijs.

Christus fec̄ hec oīa ꝟgini marie: ergo bñ pōt dici spōsus su⁹. De p̄mo scribit Luce x. Curā illi⁹ habe. tu. s. ioseph: ne defectū in aliquo patiat. et etiā Johā. xix. exn̄s in cruce ppinquus morti magnā curam ha

buit. nā ipam puidēdā suo charissimo di scipulo mādauit. pter qđ eccl'ia applau dēs sibi cātat.di. Spōsus decorus gloria spōsisq̄ reddēs pmia. ¶ De scđo habem⁹ exēplū i historia assumptionis btē marie: vbi legitꝫ φ dū ferretur ad sepulcrū corp⁹ ei⁹:iudei audiētes cū manu armata vene rūt corp⁹ rapere:volētes illud cōburere.ꝛ statim pcussi sunt oēs diuinitus.alij aridi tate manuū:alij cecitate: alij horribili ti more.ita φ in nullo corpori nocere potue runt. Et iō de xp̄o pōt exponi illud verbū qđ scribit Deut.xxxij.Custodiuit quasi pu pillā oculi sui.ꝛ infra.Dñs solus dux eius fuit.¶ De tertio scribitur Esa.lxi. Induit me dñs vestimētis salutis:ꝛ idumēto iu sticie circūdedit me: quasi spōsum decora tū corona:ꝛ quasi spōsam ornauit monili bus suis . ī quo qdē honor ꝯsistit.vt dicit poeta: illū honorāt hoīes: quē vestimēta decorāt.Cū hoc ꝯcordat ps̄.xliiij. Filie re gū in honore tuo : astitit regina a dextris tuis ī vestitu deaurato circūdata varieta te.sicut sponsa ornata viro suo.Apoc.xxi. Et hec de secundo.

¶ Dixi tertio pncipaliter ꝛc̄.pter qđ po test dici illud qđ scribit Iob.xx.c.Tulerūt dñm meū:et nescio qđ faciā.Osee.vi.Vñ est sciēdū φ oīs bonus dñs tria beneficia facit subditis suis.

Primo ipsos custodit et defendit ab ini micis.

Secundo ipsos discordātes pacificat ab iniurijs.

Tertio ipsos punit ꝛ condemnat pro suis maleficijs.

¶ De pmo scribit ps̄.cxx.Dñs custodit te dñs ptectio tua.ꝛ ifra.dñs custodit te ab oī malo.¶ De scđo.ip̄e ē q̄ posuit fines tu os pacē.ps̄.cxlvij. et iterū vt cātat eccl'ia. Rex pacific⁹ magnificatus est: cui⁹ vultū desiderat vniuersa terra. ¶ De tertio ipse de se loquēs ita dicit.Feci iudiciū ꝛ iusti ciā.ps̄.cxviij.ꝛ iterū.De⁹iudex iustus.ps̄. vij.Bene ergo btā virgo debebat ip̄m plā gere:q: sibi erat filius:sponsus:et dñs.vt satis est pbatū.Igit ipsa ꝛ ioseph nutri cius suus bene poterāt dicere sibi ip̄o in uēto:verbū thematis preassumpti. Dolē tes querebamus te. In quib⁹ verbis duo possumus notare.

Primo magnam diligentiam in inquiren do perditum;quia querebamus te.

Scđo magnam tristiciam propter casus euentum:quia dolentes.s.eramus.

Omnia ista patent exēplariter in euange lio hodierno.ideo dicat ꝛ exponat littera liter:ꝛ fac finem.Deo gratias.

¶ Dñica infra octa.epipha. Sermo.v.

Dolentes quere bamus te.Luc.ij.Teste sa cro eloquio

Querunt damnati et cum dolore non entitatem.

Querunt seculo implicati cū dolore mun di prosperitatem.

Querunt predestinati cum dolore celi fe licitatem.

¶ Primo querūt ꝛc̄. Determinat sanctus Tho.iiij.sen.circa finē:φ licꝫ dānati non esse simplr nō appetāt: tñ appetūt nō esse bm quid.i.pene: qm̄ plus vellēt nō eē:φ esse semper in tali pena. Cui alludit illud euāgelij dictū Matth.xxvi.et Mar.xiiij. Bonū illi erat si nat⁹ nō fuisset hō ille. Et glo.sup illud Iob.iij. Pereat dies in qua natus sum.melius esset non esse:φ semp malū vel misex eē.De tali q̄rere hr Apoc. ix. In dieb⁹ illis querēt hoīes mortē.hoc est nō esse.et nō inueniēt eam.et deside ra būt mori:ꝛ mors fugiet ab eis. Talis inq̄ sitio mortis nō pōt eē sine dolore iuxta di ctum Ansel.in.ij.meditatione. O misera sors flagitiosi hoīs:cui malū ꝛ bonū sunt pariter in tormentū. Torquet me inq̄t dā natus ꝯsciētia: torquet me pmiox memo ria:que scio me pdidisse:nec ampli⁹ recu peraturū. Pro re modica perdiderūt.ꝛ di cūt morti:dolētes querebamus te.

¶ Scđm principale ꝛc̄. Hoīes in munda nis multipliciter implicati querunt diui tias tpales:iuxta dictum Zacha.vi. Exie rūt ꝛ querebāt ire ꝛ discurrere p omnē ter rā. Talis inquisitio fit de terrenis ꝛ cū do lore atq̄ labore iuxta sentētiā lacharij de miseria cōditionis humane. Quāta mor taliū auget anxietas:affligit cura:sollici tudo annectit:met⁹ exterret: terror concu tit:horror abducit:dolor affligit:ꝯturbat tristicia:labor in querendo:timor in possi dēdo:dolor in amittēdo. Tales interdum deū satis quesierunt:in fine modicū inue niēt.dormierunt somnū suū:et nihil inue nerunt oēs viri diuitiarū in manib⁹ suis. ps̄.lxxv. Cōtra tales inq̄sitores imprecat

malũ Esa. xxxi. Ve q̃ descendũt in egyptũ ad auxiliũ in equis sperãtes: habentes fiduciã sup quadrigis: et dñm nõ exquisierunt. Istius inquisitionis cuncti dies pleni sunt doloribus et erũnis. Eccl'e. ij. Tales inquisitores mũdane ꝓsperitatis pñt dicere verbum thematis. Dolentes querebamus te.

¶ Tertium principale ꝛc. Querunt electi celi felicitatẽ. animalia rõne carentia que rũt sibi vtilia quãtũ pñt: sicut aq̃la q̃rit lapidẽ ethices: vt ei9 virtute sagittã seu senectutẽ de corpore eijciat. mustela querit ruthã: vt contra venenũ serpẽtis preualeat. ciconie. irũdines. grues querũt loca vbi tẽpore hyemis vtiliter valeant permanere. Sic boni ꝛ iusti electi: qui nos precesserũt cũ doloribus atq̃ laboribus in hac vita quesierũt sibi in celo perpetuã mansionẽ: attendẽtes ad verbũ apl'i ad Heb. xiij. Nõ habemus hic manentẽ ciuitatẽ: sed futurã inquirimus. De inquisitione istoꝝ loq̃tur Aug. lib. solilo. di. Felices sunt qui de periculo maris hui9 educti: ad te dñm lucidissimũ portũ peruenire meruerunt. Ve re felices qui de pelago ad littus. q̃ de exilio ad patriã. de carcere ad palatiũ. de labore ad optatã quietẽ peruenerũt. Beati qui brauium illud perpetue glorie: qđ hic per multas tribulationes exquisierunt: iã felici iocũditate adepti: in perpetuũ letãtur. Et subdit. Deus diligẽtibus te querẽtibus faciẽ tuã. Semp letet̃ ergo cor querentiũ: sed magis inueniẽtium dñm. Sic quesiuit expresse dñm iesum: in quo est tota btĩtudo nr̃a: maria. iuxta illud Orige. i homel'. super illud Iob. xx. Maria stabat ad monumẽtũ. Plorabat (inquit) maria vehemẽter: q̃m addit9erat dolor sup dolorem. duos dolores eximios in corde gestabat: quos mitigare lachrymis volebat: sꝫ nõ valebat. et iõ tota partita in dolore deficiebat mẽte ꝛ corpore: sibi cur fuit dictũ Mulier quid ploras? quid queris? et subdit Orige. Si plorãdo iesum quesieris: et querẽdo perseueraueris: si te cũ humilitate inclinaueris: et exẽplo marie nullã aliã cõsolationẽ nisi iesum accipere volueris: ipm inuenies ita vt nõ sit necesse ab alijs querere vbi sit iesus. Disce inq̃t pctõr hõ a peccatrice muliere: cui tñ dimissa sũt pctã multa. Disce plorare absentiã dei: et ei9 desiderare p̃sentiã. disce amare iesum ꝛ ipm sperare: querẽdo ipm inuestigare: ꝛ nulla aduersa formidare. Dicãt ergo pctõres penitẽtes cũ maria: dolẽtes querebam9 te. In quibus verbis tria ostenduntur. Primo presens mẽtis afflictio. dolẽtes. Scđo feruẽs mẽtis affectio. querebam9. Tertio reficiens mentis fruitio. te.

Prima pars.

¶ Primo ꝛc. Ubi sciendũ ꝙ dolor ꝓprie nõ est aliud q̃ de re presenti cruciatus seu afflictio. vñ dolor in sacro eloquio multiplex reperit̃: vtpote B

Dolor deponẽdus: q̃ affligit culpabiliter.
Dolor recolẽdus: q̃ redimit salubriter.
Dolor admittẽdus: q̃ remittit celeriter.
Dolor sustinẽdus: q̃ cruciat corporaliter.
Dolor assumẽdus: q̃ iuuat tẽporaliter.
Dolor abhorrẽdus: q̃ separat finaliter.
Dolor precauẽdus: q̃ punit eternaliter.

¶ Primo ꝛc. vbi sciẽdũ ꝙ prim9 dolor ꝛc. hic dolor est pctm̃ inuidie. Quid est inuidia? Respondeo. dolor aliene ꝓsperitatis seu felicitatis. de quo dolore Alanus ĩ cõplãctu nature. Si q̃s liuoris rubiginẽ inuidie teneat: a mẽtis thesauro velit p̃scribere: in alieno dolore suũ dolorẽ inueniat cõdolẽdo alienũ gaudiũ suũ faciat: cõgaudẽdo alienis opib9 suas penset diuitias: ĩ aliena pauptate suã lugeat egestatẽ. Est enĩ iste dolor inuidie sicut tinea: sicut rubigo: sicut vermis corrosiuus dolor mẽtis lesiuus. Siquidẽ inuidus assimilatur bufoni: q̃ odit lucẽ solis: vinearũ odorẽ fugit: et qđ alijs est solatiũ: sibi est dolor pariter et tormentũ. Nẽpe inuidus lucẽ ꝓsperitatis aliene p̃sone videre nõ põt: nec odorẽ bone fame põt aliquatenus sustinere. De ista inuidia Alanus vbi. s. Inuidus ĩquit est aliena ꝓsperitas aduersitas: ꝛ aduersitas ꝓsperitas. in aliena congratulatione tristant̃. in aliena tristicia gratulãtur. Et Socrates. vtinã inuidi in oĩb9 ciuitatib9 aures ꝛ oculos haberẽt: vt de oĩb9 ꝑfectibus torquerentur. Quãta enĩ sunt feliciũ hoĩm gaudia: tãti sunt inuidoꝝ dolores ꝛ gemitus. De isto dolore Greg. li. ij. moral. sup illo verbo Iob. v. Paruulũ occidit inuidia. Paruulus est inquit q̃ inuidia occidit: q: ipse inferior nõ existeret: si de malo alterius nõ doleret. Cui alludit Sene. in prouerbijs. Si nõ inuidebis maior eris. Nã qui inuidet maior nõ est. Inuidẽtis os

dolor sine pcto
dolor cu pcto

amaritudine plenū est: et amplius sub lingua eoꝝ labor ꝛ dolor. ¶ Hic potest queri vtrū dolor seu tristicia de alieno bono semper sit pctm̄. Ubi aduertēdum ꝙ talis dolor pōt accipi multiplr. Primo qn̄ qs de tali bono tristat̄ ꝛ dolet timens ꝙ tale bonū vertat̄ sibi in malū seu dānū: sicut scriptū est Prouer. xxix. Cū impij sumpserint principatū gemet populus. et talis dolor pōt esse sine pctō. Scdo accipit̄ talis dolor sic nō ꝙ doleat qꝛ ꝓximus hꝫ bonū: sꝫ dolet qꝛ ipse caret illo bono. et talis vocatur zelus ꝛ talis dolor est laudabilis et sine pctō. Tertio accipitur talis dolor sic ꝙ dolet quis qꝛ ille nō est dignus tali bono: et ꝓpter hoc dolet. sic talis dolor ꝓhibet̄ iuxta illud ps̄. xxxvj. Noli emulari in malignātibus. ꝛ iuxta illud ps̄. lxxij. Zelaui super iniquos pacē pctoꝝ vidēs. qꝛ de⁹ quicquid facit: ex aliqua ratione nobis occulta facit. vn̄ si bonū euenit malis: de⁹ hoc facit ad eoꝝ correctionē vel forsan damnationē. Quarto mō qn̄ qs dolet de bono ꝓximi qꝛ ille ꝓximus excedit eum in illo bono: ꝛ vellet eius malū magis ꝙ̄ bonum: ꝛ tūc est mortale pctm̄: qꝛ talis dolet de hoc de quo deberet gaudere.

zelus

¶ Scōs dolor principalis ꝛc. dolor passionis iesu xp̄i q̄ a nobis est recolēdus/ iuxta documentū Bernar. in li. de laudibus nō est militie tēpli: vbi sic. Quid tibi tā durū esse poterit cū recordat⁹ fueris ꝙ ille qui erat in forma dei in die eternitatis: in splēdorib⁹ sanctoꝝ ante luciferū genit⁹: splendor ꝛ figura substātie dei: venit ad carcerē tuū: venit ad lumē tuū? Quid tā suaue tibi: cum colligeris oēs dolores amaritudinis dn̄i dei tui: et memoraueris necessitatum. deinde laboꝝ quos pertulit in predicādo: fatigationū in discurrēdo: tentationū in ieiunādo: vigiliarū in orādo: lachrymarū in cōpatiēdo: insidiarū in colloquēdo. postremo in falsis fratribus cōuitiorū sputoꝝ colapharū subsannationū clauorūqꝫ ꝛ hoꝝ similiū: que i salutē nr̄i. xxxiij. annis operat⁹ est in medio terre. O ꝙ̄ digna miseratio? o quāta dilectio? ꝙ̄ inopinata dignatio? ꝙ̄ stupēda dulcedo: regem pro despectissimo vermiculo crucifigi. vix em̄ ꝓ iustis quis morit̄. ipse ꝓ iniustis et inimicis elegit exulare ꝛ vt nos repararet ad celos: amicus dilectus fidelis consiliarius ꝛ adiutor fortis. hec Bern̄. Ad istius doloris memoriā recolendam hortabatur nos Hiere. in persona saluatoris dolētis Thren̄. j. O vos oēs qui transitis per viā: attendite ꝛ videte si est dolor similis sicut dolor meus. Et in eodē. c. paulopost. Audite obsecro vniuersi populi: et videte dolorē meū. De isto dolore ꝓphetauerat Zacha. sui lib. xij. c. Planget eū plāctu quasi super vnigenitū: ꝛ dolebūt super eū vt doleri solet in morte primogeniti. Cuius doloris figura ꝓcessit. ij. Regū. j. in planctu: quē fecit dauid in morte Jonathe: quē tātū diligebat. Doleo sup te frater mi Jonatha decore nimis: et amabilis sup amorē mulierū. Jonathas filius colūbe. Jesus xp̄s filius marie simplicis ꝛ humilis sicut colūba. ꝛ quilibet nomē dꝫ habere dauid dolēs sup dolore ꝛ morte passionis istius tā amabilis tā decori: qm̄ languores nostros tulit: et dolores nostros ipse portauit. Esaie. liij.

fig^a

¶ Terti⁹ principalis dolor cōtritionis: de quo magr̄ sen. i. iiij. li. di. xvij. Cōtritio est dolor volūtarie assumpt⁹ ꝓ pctis: ꝛ cū ꝓposito cōfitēdi ꝛ satisfaciēdi. Ad istum dolorē assumēdū requirunt̄ ista. pudor in recognitione pctī: timor extremi iudicij: dolor de amissione regni celestis propter peccatum: dolor de offensa dei: spes venie. De isto dolore cōtritionis/ loquitur venerabilis Anselmus in meditatione. ij. O anima mea excute corpus tuum: ꝛ discute peccatum tuum: concute mentem tuā: reduc ad cor enorme delictum tuum: et produc immanem rugitum: intende sceleris tui horrorem: et pretende horribilem terrorem: ꝛ terrificum dolorem: obruere infelix mole terribilis doloris qui corruisti libēs in ministeriū īfernalis fetoris: stuporis horribilis: dolor terribilis: meror inconsolabilis sicut acutus dolor terror vite mee. De isto dolore loquebatur Job. x. Dimitte me vt plāgam paululum dolorem meū. De isto dolore loquitur prosper. Tēporalibus (inquit) culpis debent̄ eterna supplicia: sed lachrymis ex vera contritione fluētibus: refrigerantur eterna incendia: quoniam nimis stultus est qui non curat per dolorosas lachrymas ignem extinguere sempiternum.

dolor contritionis fo. 98. col. 1.

¶ Quart⁹ dolor ꝓncipalis ꝛc. Jste ē dolor cōpassiōis. de quo Aug. in q̄dā ep̄la. Pia est inqt ista tristicia: et (si dici pōt) beata

fo. 77. col. 1

circa passionem xp̄i

miseria vitiis alienis tribulari dolere con
trahi nõ amore Dei. Cui alludit Greg. in
quadã homel. Tãto qs pfectior est: quãto
pfectius sentit dolores alienos. Istũ do-
lorẽ sensiit pro nobis xps: qñ vulneratus
est pp̄ter iniq̃tates nr̃as. qñ lãguores no
stros ipse tulit: et dolores nr̃os ipse por-
tauit. Esa. liii. Sed multi sunt q̃ non con-
dolent tribulatis: plures sunt dolẽtes q̃
cõpatientes. vñ Innocẽti⁹ de vili. condi.
hu. Cui⁹ pectus tã ferreũ: cui⁹ cor tã lapi
deũ vt gemit⁹ nõ exprimat: lachrymas nõ
effundat: cũ pximi vel amici morbum vel
interitũ ĩtueẽ: vt patiẽtib⁹ nõ cõpatiaẽ:
et dolẽtib⁹ non cõdoleat? Ipse iesus cum
vidisset mariã et iudeos plorãtes lachry-
matus est. Joh. xi. Talẽ dolorẽ cõpassio-
nis habuit sctũs Job: cũ dicebat. xxx. ca.
Flebã inq̃t quondã sup eo q̃ afflictus erat
et cõpatiebaẽ aĩa mea pauperi.

¶ Quintus dolor ꝛc. Iste dolor est patiẽ
tie sustinẽdus: de quo Eccli. ii. In dolore
sustine: ꝛ in hũilitate patientiã habe: qm̃
igne pbaẽ aurũ et argentum: hoĩes ṽo in
camino hũiliationis. In dolore sustine.
hoc est dolorẽ tribulatiõis et psecutiõis
sustine patienter: sicut sustinuerũt marty
res iesu xpi. quorũ figura fuit Eleazarus q̃
cũ plagis puniref dixit. Dñe q̃ hẽs sctãm
scientiam: manifeste tu scis: q: cũ a mor-
te possem liberari: duros corporis sustineo
dolores: sm aĩam ṽo pp̄ter timorẽ tuũ li
benter hec patior. ii. Mach. vi. In igne
ṽo probaẽ aurũ. de qua pbatione beat⁹
Augu. in sermone de tpe barbarico. Tole
rare (inq̃t) mala q̃ patimur a malis dã-
natio et nr̃a examinatio. Si aurũ es: q̃d
times aurũ: ꝛ palea simul quidem eris in
fornace: sed ignis paleas in cineres ṽtit
tibi fortes tollit. si frumentũ es: q̃d expa-
uisti. Et prosper in suis sentẽtiis. Ad hoc
extorquenẽ hoĩes tribulationib⁹: vt vasa
electiõis euacuenẽ nequicia: et impleanẽ
gr̃a. Istum dolorẽ pphetizat puer qñ na
scitur cũ fletu. Ideo plãgebat Hierem. li
bri sui. c. xx. Quare de vulua egressus sum
vt viderẽ laborẽ ꝛ dolorem? Cui alludit
Inno. de miseria homĩs. Heu me dixerim
mater mea: q̃re me genuisti filium amari-
tudinis et doloris.

¶ Sext⁹ dolor ꝛc. et iste est dolor mortis
sup oẽs dolores pñtis vite est: de q̃ in ps̃.
xxx. In dolore vita mea: et anni mei in ge
mitibus. Iste dolor aĩam sepat a corpore
ꝛ mẽbris oĩb⁹. In. iii. lib. de miseria hoĩs
designat Innoc. q̃ttuor dolores: q̃s pati-
tur malus pctõr qñ moritur. Prim⁹ angu 1
stia corporis: que ita est magna q̃ nerui ꝛ
physicales nodi in corpe dissoluunẽ: vt
cũ pp̄ha quilibz talis lamenteẽ et dicat.
Circũdederũt me dolo. mor. ps̃. xvii. Se 2
cũdus dolor: qm̃ fatigato corpe: et q̃si vi-
rib⁹ destituto: aĩa tũc videt multa et li-
beri⁹ sibi occurrũt bona et mala q̃ fecit: ꝛ
oculis iterioribus videt illa. et qñ mala su-
perãt bõa: tũc ipa aĩa ĩcipit odire seipam:
ꝛ forsitã vellet ptũc nõ esse vel nõ fuisse:
vt lamẽtãdo dicat qd̃ sequit in ps̃ prealle
gato. Torrentes iniquitatis conturbaue
rũt me. Tertius dolor: q̃ ipse iã incipit vi 3
dere iudiciũ suũ fore paratũ cum gehẽna
sibi pariter ĩminẽte. et ex his ĩ aĩa magn⁹
dolor inestimabilis exvisiõe illa venit. Do
lorem mortis sm magis ꝛ minus nõ pñt
euadere: inquit Seneca in ep̃la

Nec patientia fortiores:
Nec sciẽtia doctiores:
Nec substantia ditiores:
Nec gloria digniores.

Deus magnos inq̃t cruciat⁹ hz morbos:
sed oẽs tolerabiles: interualla faciũt. suũ
dolore intẽto inuenit cito finẽ. Nemo po
test valde dolere: ꝛ diu: sic ut nos amãtis-
sima matrona nr̃a disposuit: vt dolorem
aut tolerabilẽ aut breuẽ faceret. Hoc ita-
q̃ solatiũ nasci debere ẽ. breuis enĩ est do
lor mortꝫ: licz grauis: vt dicat moriens si
põt. Ego sum pauper ꝛ dolens. ps̃. lxviii.
Quisq̃ paup nascif: et paup morif: et do
lẽs etiã morif: quẽ dolorem demeruit mu
lier. Cui fuit dictũ p tpali pena. In dolo
re paries filios. Gen. iii. Quart⁹ dolor ꝛc. 4
dolor inferni. Null⁹ medicus quãtũcũq̃
pit⁹: põt remediũ adhibere: de q̃ Hierem.
xxx. Insanabilis fractura tua. pessima pla
ga tua. Insanabilis est dolor tu⁹. Propẽ
multitudinẽ iniq̃tatis tue: et pp̄ter dura
pctã tua feci tibi hec. Dicat g̃ dãnat⁹. dolo
res ĩferni circũdederũt me. ps̃. xvii. Istũ
dolorẽ vidit in spũ Joh. euã. sicut scribiẽ
Apoc. xvi. Cõmanducauerũt liguas suas
pre dolore. ꝛ blasphemauerũt deũ celi pre
dolorib⁹ et vulnerib⁹. Ubi optime descri
biẽ pena grauis eorũ q̃ lingua peccauerũt
sicut aduocati false allegãtes. sicut alii de
trahẽtes. sicut verbosi iniuste accusantes

sicut maledici deum blasphemantes. De multꝫ doloribꝰ infernalibꝰ loquif Innoc. de miseria hoīs circa finē. Ibi erit fletꝰ et stridor dentium: gemitus: vlulatus: luctus: ꝛ cruciatus: labor: timor: ꝛ clamor: et dolor: ardor et fetor: obscuritas: anxietas: acerbitas: austeritas: calamitas: egestas: angustia: tristicia: et cōfusio magna: potiones amaritudinis: tumores: fames sitis: frigus: et ignis et sulphur in secula scł'oꝝ. Non sic q̄ saluaf: sicut scriptum est. Esa. xxxv. Venient in sion cū laude. et leticia sempiterna sup capita eoꝝ. Gaudium et leticiā obtinebūt: ꝛ fugiet ab eis dolor ꝛ gemitus. Cuius gaudij nos pticipes faciat ꝛc. Deo gratias.

¶ Dn̄ica pma post octa. epipha. Ser. I.

Spe gaudentes in tribulatione patientes: orationibus instantes: necessitatibus sanctorum cōmunicantes. ad Romañ. xij. Iuxta partes thematis: quatenus videatur verborū intentio: talis formatur imaginatio.

A Afflictio cum patiētia tolerata.
Deprecatio cum bona conscientia frequentata.
Subuentio cum clemētia ministrata.
Firmam spē causant in homine dei plurimū affectata.

¶ Quantū ad primū afflictio cū patiētia hꝫ exemplū in re gesta. Habemus enim in sancto Job/ꝛ Tobia multū afflictis et tribulatis: quapropter spe gaudentes cū patiētia eoꝝ afflictio fuit in consolatione et gaudio simul terminata. Hocidem apparet in multis sanctꝫ bonis et iustis noui et veterꝫ testamēti q̄ de tribulatiōe ꝯsolati finaliter remāserūt: attēdētes ꝙ fornax pbat aurū et argentū: ꝛ mō simili electos ignis pbatione in hac vita pbauit. Ceterū attēdētes ꝙ triticū in horreo nō reponaf: nisi prius multipliciter flagelletur: attēdētes ꝙ post tēpestatē in aere apparet serenitas atq; trāquillitas. De istis oībus hr̄ scriptura Eccli. ij. In dolore sustine: ꝛ in hūilitate tua patientiā habe: qm̄ in igne pbaf aurū et argentū: hoīes vo receptibiles ī camino hūiliatiōis. Crede deo et recuperabit te. dirige viā tuā: et spera in illū. Serua timorē illius: et ī illo veterasce. Metuētes dn̄m sustinete miaꝫ eiꝰ: et non deflectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis dn̄m credite illi: ꝛ nō euacuabif merces vr̄a. Qui timetis dn̄m spate ī illū: et in oblectatione veniet vobis mīa. Qui timetis dn̄m diligite illū: ꝛ illuminabunf corda vr̄a. Respicite filij nationes hoim: ꝛ scitote q: nullꝰ spauit in dn̄o ꝛ cōfusus est. Quis em̄ pmansit in mādatꝫ eiꝰ et derelictꝰ est: Aut qs inuocauit eū: ꝛ despexit illū: Qm̄ pius ꝛ misericors est deꝰ: et remittit in die tribulatiōis pctā: et ptector est oībus exquirentibꝰ se in ṽitate. Iuxta istā intētionē loquif apl's ad Ro. v. Gloriamur inq̄t in tribulationibꝰ: scientes qm̄ tribulatio patientiā opaf. patientia aūt pbationē: pbatio vo spē: spes autē non ꝯfundit. Huic articulo correspondet prima pars thematis: vbi đr. In tribulatione patientes.

¶ Scd̄o principal'r est introductū ꝙ depcatio ꝛc. Sctūs iob sui libri. c. xxi. querit. q̄d proderit si orauerimꝰ. Istā q̄stionē facere pn̄t qui orāt sine deuotione quacūq; q: eis nihil prodest. q: sicut dicit Cassiod orō sine deuotōe est sic corpꝰ sine aīa. ꝛ sic tale corpꝰ fetet. ita orō sine deuotiōe deo nō placet: nec exaudit eā. Itē q̄stionē istā pn̄t facere illi q̄ in orone postulant qd̄ sit ꝯ salutē. qm̄ sic orō pauli (. ij. Coꝝ. xij.) fuit impedita: nec exaudita. Vel pn̄t eam facere illi: q̄ dicunt ꝙ oīa eueniūt de necessitate. Vel pn̄t eā facere: q̄ non hn̄t bonā fidē: nec firmā spem in deo suo: de quibus aristoteles loquif de secretꝫ secretoꝝ Poscunt inq̄t q̄dā diuinā clementiā orationibꝰ/ieiunijs/seruitijs/sacrificijs/elemosynis: et multis alijs bonis de cōmissis veniā implorātes. Et verisimile est ꝙ deꝰ auertat se ab eis: q: trepidāt et formidant. Qui vult ḡ exaudiri: oret et postulet in fide nihil hesitans. Iaco. I. qualis fuit orō Ezechie Esaie. xxxviij. qualis fuit orō scte eccl'ie pro petro aplo. Actuū. xij. Isti articulo scd̄o correspōdet scd̄a pars thematis. oroni instantes.

¶ Tertio pricipal'r subuētio ꝛc. Qui ī necessitate bona tēporalia cōicat liberaliter spem hꝫ de eterna mercede. Sicut agricola expectat p̄ciosum fructū de grano seminato in terra: sicut dicit btūs Iaco. v. c. et patiēter expectat donec recipiat: sic largus elemosynariꝰ; q̄ cōpaf tali agricole se

minanti.q: sicut bonus sator seminat ante se non retro se. Sic bonus elemosynarius:q̄ in vita p̄nti dat elemosynas: seminat an̄ se:⁊ iō spem habꝫ firmā de fructu opis seminati in alia vita. vt accedat illud:qđ scribit̄.j.Timo.vj.cui dicit apl's Diuitibus hui⁹ seculi p̄cipe non sublime sapere: neqꝫ sperare in incerto diuitiaꝝ: sed in deo viuo:q̄ prestat nobis oīa abunde ad fruendū:bene agere:diuites fieri in bonis opib⁹:facile tribuere:cōicare: thesaurizare sibi fundamētū bonū in futurū vt cōprehendāt bonā vitā. Iste terti⁹ articulus correspondet tertie parti thematis Necessitatib⁹ sctōꝝ cōmunicantes. Resumatur ītroducta imaginatio. Spe gaudētes ⁊c. In q̄bus v̄bis q̄ttuor ostēdunt̄.

Primo afflictio meritoria. in tribulatiōe patientes.

Secūdo ꝓuocatio cōsolatoria. spe gaudentes.

Tertio supplicatio p̄catoria: orōni istātes.

Quarto largitas preceptoria. necessitatibus sanctoꝝ cōmunicantes.

Prima pars.

¶Quantū ad primum vbi prosecutio est faciēda de tribulatione cū patiētia:circa quā est aduertēdū:ꝙ tri-
B bulatio in qua est patiētia:magna ⁊ multa bona facit p̄sone tribulate.qm̄

Tribulatio est fidele adiutoriū.
Tribulatio est demonis conticiniū.
Tribulatio est aīe purgatorium.
Tribulatio est vie preparatoriū.
Tribulatio est debiti solutorium.
Tribulatio est solatij inuestigatoriū.
Tribulatio est diuinoꝝ recordatorium.
Tribulatio est orōnis exauditoriū.
Tribulatio est beatoꝝ anime mulctoriū.
Tribulatio est amoris dei testimoniū.

¶Primo tribulatio ⁊c. Nēpe tribulatio cū patiētia tolerata est fidele adiutoriū: vt p̄sona tribulata eripiat̄ de manib⁹ inimicoꝝ suoꝝ. Sed q̄ sunt inimici? Rn̄. inimici capitales sunt scelera grandia: hui⁹ mūdi prosperitates:fortuna bona:honores:diuitie:delitie corpales/⁊ huiusmōi. Affirmat btūs Grego.ꝙ mag̃ est timēda fortuna prospera q̄3 aduersa. Cui alludit Boet.ij.de ꝯsola. iō qm̄ fortuna aduersa q̄lis est hō in se: et nihil occultat: nec occultare pōt.nō sit ꝓspa: iō fortūa decipit hoīe3. Iuuat valde tribulatio immissa a deo:quā comitat̄ de⁹.iuxta illđ ps̄.xc.Cū ipso sum in tribu.eri.eū ⁊c. Est em̄ vnum mirabile:ꝙ dū p̄sona magis est tribulata tūc de⁹ magis appropiquat ad illā. iuxta illud.ps̄.xxxiij. Iuxta est dñs his q̄ tribulato sunt corde. Istud auxiliū misit deus xp̄o tribulato ⁊ existēti i agonia. Luc.xxij Itē btō petro incarcerato.s.angelū q̄ liberauit eū. Act.xij. Itē sancte katharine: q̄ fregit rotas. Itē btō laurētio:cum quo visus fuit iuuenis:q̄ linteo tergebat vulnera. Itē tribus pueris existētibus in fornace:misit deus ventū cū rore: q̄ refrigerauit incendiū. Dan.iij. Item in tribulatione magnū auxiliū bona patiētia: que triūphat:⁊ que vincit maliciā:qua etiam martyres coronantur.

¶Scd'm commodum tribulationis ⁊c. Tribulatio vbi est patiētia:claudit et obstruit os demonis infernalis: ne possit loqui tētando p̄sone tribulate. Et q̄re nō loquit̄.i.nō tentat diabol⁹ talē personā tribulatā? Nō ꝓpter aliud: nisi ꝙ timet ꝙ habebit expulsam: quā hꝫ talis p̄sona in tribulatiōe sua. Hic sciendū ꝙ nō ē multū curandū si diabol⁹ loquit̄ hoī tentādo dū tm̄ hō diabolo nō rn̄deat eidē. ergo tribulate gaude: q: in tribulatiōe patientiā habes. Iste est vn⁹ modus quo patientia exercet̄:diaboli tētationib⁹ nō cōsentire. de quo loquit̄ btūs Greg. homel.vij. sup ezech. Tribus inq̄t modis v̄tus patiētie exercetur. Alia nāqꝫ sunt q̄ a deo: alia ab antiquo aduersario: alia que a proximo sustinemus. Ab antiquo v̄o aduersario tētamēta:a deo aūt flagella toleram⁹. Magna inq̄t v̄tus patiētie in tribulatione: q̄ oīa vincit aduersa:sicut dic̄ Cassiod. Grādis em̄ est vtilitas ista tribulatiōis: q̄ sic terret inimicū: ne tribulato cū patientia audeat appropiquare. Job. xv. Terrebit eū tribulatio:⁊ angustia vallabit eum.

¶Tertiū cōmodū in tribulatiōe cū patiētia ⁊c. Tribulatio cum patiētia tolerata multiplex d'r medicina. Quot em̄ ict⁹ tribulationis de⁹ īmittit cordi hoīs tribulati: tot medicinales phlebotomias dat ei ad purgationē pctōꝝ suorum. Sic multi martyres xp̄i phlebotomati fuerūt: quoniā multe tribulationes iustorum ⁊c. ps̄. xxxiij. Est em̄ tribulatio cū patientia medicina purgatoria. qm̄ sicut ignis purgat

metalla: sic tribulatio purgat pctā. Aug. Qđ lima ferro: qđ flagellum grano: fornax auro: hoc facit tribulatio viro iusto. Itē August. Noli conqueri de flagello tribulationis: si vis purū granū haberi: et reponi cupis in celo.

¶ Hic pōt queri vnde puenit homini tribulatio? Un̄ rn̄deť ꝙ ex multis.

C De morte amicorum.
De dāno tēporaliū rerum.
De infirmitate carnis.
De psecutione inimicoꝝ.

Primo de morte parentū seu amicoꝝ. vn̄ Augu. lib. xiij. de trini. c. v. Prosunt inqt ista mala q̄ pie fideles proferūt nobis ad emēdanda pctā: vel ad exercendū probādā iusticiā: vel ad declarandam hui⁹ vite miseriā: quaten⁹ illa vbi erat btitudo: desidereť ardentius ꝛ ꝯstanti⁹ inqrať. Potissime valet tribulatio ad emendāda peccata. Un̄ narrat btūs Hierony. Dicā qđ in egypto vidi: ꝙ grec⁹ quidā adolescens erat in cenobio: q̄ nulla abstinētia: nulla ōpis magnitudine poterat extiguere flāmam libidinosi pcti: et tandē periclitātē pr̄ monasterij sic saluauit: qui imperauit cuidā viro deuoto vt iurgijs ac ꝯuitijs incesseret: seu lacesseret ꝑ annū. Lapso āno: interrogat⁹ puer an sic sicut prius cogitationib⁹ molestareť. pr̄ inqt puer: mihi viuere nō licet: quō fornicari licet? Sic de⁹ frequēter facit. molestias īmittit vt caro impediať a malo: ꝛ ꝯfirmeť ī bono. Ergo patiētes estote: ꝛ confirmate corda vr̄a.

¶ Quarta vtilitas tribulationis ꝛc. Quale obsequiū. quale seruitiū facit hoī tribulato tribulatio sua? Rn̄. illuminat ipsum ad cognitionē dei et sui. Ptꝫ de nabuchodonosor rege: q̄ tribulatus ī corde: ī mēte ꝛ a regno expulsus: venit tandē in sui cognitionē ꝛ dei. ꝛ leuauit oculos in celuꝫ: ꝛ sensus reddit⁹ est ei: ꝛ in regno diu restitutus. Un̄ sicut ꝓsꝑitas ip̄m in supbiam exaltauerat: sic tribulatio/ꝛ aduersitas ipsum multū hūiliauit: ꝛ ad dei ꝛ sui cognitionē reduxit. Dan̄. iiij. ꝑ totū. Nempe vocauit de⁹ salomonē munera largiendo. et vocauit iob bona tēporalia auferendo et ip̄m tribulādo. sed qđ? tribulationes adduxerūt iob ad patientiā ꝛ ꝑfectionem. ꝛ salomoni munera ad stulticiā ꝛ dānationē. vn̄ Bern̄. sup cāti. Trahimur ad deum dū tribulationib⁹ exercemur. j. Thessa. iij. Nemo moueať in tribulationibus ꝛc.

¶ Quita vtilitas tribulatiōis ꝛc. Siquidē tribulatiōes ꝓperant: ꝛ accelerāt viā eundi ad deū. iuxta dauidicam ꝓphiam. ps̄. xv. Multiplicate sunt infirmitates eorū: postea accelerauerūt. In hui⁹ figura ꝫ legiť Exodi in multis capitulis: qm̄ egyptij coegerunt ppl'm israel exire de terra egypti. Per egyptios tribulationes designanť: que bonos viros ꝛ iustos cogunt ꝛ cōpellūt exire de amore atq₃ affectione rerū tēporaliū: imo cogūt eos viā accelerare ad terrā ꝓmissionis. Narrat aristoteles. iij. lib. metaphy. ꝙ vent⁹ aquilonaris est vētus dissoluēs nebulas ꝛ pluuias ꝛ aerē facit clarū ꝛ bene syrenū. Cui alludit illud Prouer. xxv. Uent⁹ aquilo dissipat pluuias. Uentus iste est asper ꝛ frigidus: ꝛ designat mūdi tribulationes: quia sicut vent⁹ ille purificat ꝛ dissoluit nebulas pctōꝝ. et q₃ etiā iste vētus rect⁹ est: et ducit via recta ad austrū: vbi de⁹ est. Ita tribulatio via recta nos ducit ad deū nostrum sicut dic̄ Chrysosto. homel. x. super Matth. Ideo (inqt) deus subtrahit petitionē et tētationē: et cōcedit multos superuenire (al's supuiuere) vt ad illū continue fugiam⁹: cui⁹ sui libri cruciabit illū ī tribulatiōe: et iter educet directū ad illū.

¶ Sexta vtilitas. Danť tribulationes viris iustis ad solutionē debitoꝝ. Et q̄ sunt illa debita. Illa sunt q̄ debenť hmōi pene post ꝯtritionē ꝑ pctīs mortalib⁹. qm̄ ꝑ ꝯtritionē ꝯfessionē atq₃ sacerdotꝫ absolutionē/pena et̄na debita mortali pctō: mutať ī tpalē. ꝛ illa pena frequēter soluitur ꝑ tribulationē. sic ptꝫ de latrone electo q̄ ꝓ eo ꝙ libēter sustinuit tormētū crucis ꝛ patiēter: dimissa sunt ei debita mlta. Cui de⁹ dirigere potuit v̄bū scriptū Apoc. ij. Scio opa tua: ꝛ laborē tuū: ꝛ patiētiā tuā. Ergo xpiana aīa sustine patiēter tribulationē p̄ntē: q̄ soluit debita tua. Siqdē ꝑ tali tribulatiōe: vbi ē patiētia: de⁹ remittit debita multa. Et ipse de⁹ sic acceptat talē patientiā in tribulatōe: ꝙ nō solū remittit debitū ꝯctū: imo ꝓseruat a debito ꝯhendo iuxta dictū bti gregorij. Multa īquit sunt corda īnocētia: ꝛ ꝑfectionē ꝑderēt: nisi ea tribulatōes ꝓseruarēt. Ergo tu aīa mea: q̄ te sentis multꝫ debitꝫ obligatā tribulatio si euenit: sustine patiēter. ꝛ tūc clama in corde tuo. Da mihi dn̄e auxiliuꝫ de tribulatione. in ps̄. lix.

¶ Septima vtilitas. ꝛc. Ipsa siquidē tri-

bulatio dilatat cor ad recipiēdū donec sit
aptū ad recipiendū dona plurima gratia
rū. Sic recte aurifaber dilatat aurū ꝑcu-
tiendo aurum cū martello: vt ex tali auro
multipliciter ꝑcusso formet vas aptū arti
fici acceptū et gratū. Sic deus opifex om
niū artifex: oēm habēs sciētiā: oēm habēs
virtutē: corda fideliū multis ꝑcussionibꝰ
et tribulationibꝰ dilatat: ac disponit: qua
tenus dona recipiāt ⁊ diuersa gña grãrū.
De qua dilatione in ps̄. Cū iuocarē exau-
diuit ⁊c. in tribulatiōe dilatasti mihi. Su
stine ergo xp̄iane sustētationes dei. Eccl'i.
ij. Iste textus dupliciter exponitur.

Primo sic. sustine sustētationes dei: quia
deus sustinet te.

Secundo sic. sustine sustentationes quas
deus sustinuit in te.

¶ Octaua vtilitas. in tribulatione cū pa
tiētia apparet frequēter consolatio ⁊ sola
tium. Nēpe tribulatio frequēter excludit
terrena solatia: ⁊ cogit amare celestia. Est
em̄ tribulatio sicut absinthiū quo viri de-
uoti ⁊ spūales a mūdi cōsolatione separā
tur: ⁊ ad celestē trāseūt toto corde: ⁊ dicūt
sic. Bñdictꝰ deꝰ ⁊ pr̄ dñi nr̄i iesu xp̄i: pr̄ mi
sericordiarū ⁊ deꝰ totiꝰ cōsolationis: q̇ cō
solat nos in oī tribulatiōe nr̄a. ij. Cor. j.
Uis cōsolari ī celo: cū patiētia sustine tri-
bulatiōes: si casu eueniāt. scriptū est. Per
multas tribulatiōes opȝ nos intrare ī re-
gnū dei. Act. xiiij. Et btī q̇ ꝑsecutionē pa-
tiuntur ꝓpter iusticiā. Mat. v. Nos vide
mus ꝙ alio mō naturalia perueniūt ad fi
nē sibi debitū. hoc est ad suū debitū incre-
mētū: sicut sunt plāte ⁊ similia: qm̄ hoc fa
ciunt ꝑ quietē dei. alio mō artificialia: vt
sunt vestes domꝰ diuitie ⁊c. qm̄ ꝑ varios
motꝰ. ꝑ varias actiones ad finē debitū ꝑ-
ducuntur. Et moraliter est qm̄ finis nr̄ est
btā vita ad quā ꝑuenissemꝰ sine labore: si
adā in statu innocētie ꝑmāsisset. ergo pec
catū est causa tribulationū. Augu. de psal
mor nectare. In torculari fructuosa p̄ssu
ra. vua in vinea pressurā nō sentit. itegra
videt: sȝ nihil inde manet. Mittit ī torcu
lari: premit: calcat vua. sctūs es si concul
ceris: putas te nō habere tribulationes:
nondum cepisti esse christianus.

¶ Nona vtilitas tribulatiōis est cū patiē
tia mixta. Nēpe tribulationes ponūt ꝑso
nā tribulatā in memoria dei. Sȝ quō qm̄
deus nihil obliuiscit: cū oīa p̄terita sint si
bi p̄sentia sicut p̄sentialiter existētia? Dic
dr̄ ꝙ deꝰ nihil pōt obliuisci: sȝ interdū se
hȝ ad modū hoīs q̇ obliuiscit. inquātum
subtrahit auxiliū ⁊ consolationē ab hoīe.
Et illiꝰ dr̄ recordari: cui p̄bet auxiliū: ip̄m
a tribulationibꝰ ⁊ tētationibꝰ liberādo. si
cut fuit recordatꝰ deꝰ de pp̄lo tribulato ī
terra egypti: qñ dixit. Uidēs vidi afflictio
nē pp̄li mei ⁊c. Exo. iij. īmo tribulatio red
dit chariores orōnes fideliū apud deū: et
magis exaudibiles. Uñ deꝰ nr̄ fortis ⁊ pa
tiēs nō cōsueuit repellere orōnē ꝑsone tri
bulate: īmo exaudire. sicut pȝ de Iona ꝓ-
pheta: q̇ ait. Clamaui ad dñm de tribula-
tione mea. Jone. ij. fuit exauditꝰ. Itē da-
uid in ps̄. cxix. Ad dñm cū tribularer cla-
maui: ⁊ exaudiuit me. Et Aug. hoc confir
mat. Deus (inquit) in talibus excitat tri-
bulationē tētationis: quatenꝰ excitent in
tribulatione: ⁊ petant a deo illud qđ vult
eis cōferre. Ergo xp̄iane disce patiēter su-
stinere aduersa: ⁊ sustinēdo cogita de deo
tuo: quatenꝰ vice versa cogitet deus ⁊ re-
cordet de te. Ex p̄dictis ergo apparet ma
nifeste ꝙ tribulatio cū patiētia est dei re-
cordatoriū ⁊ orationū deuotarū exaudito
riū. Eccl'i. iij. Misericors est deꝰ: ⁊ ī die tri
bulatiōis cōmemorabit tui. Et Tobie. iij.
Hoc pro certo habet oīs q̇ colit te: q: vita
eiꝰ si in ꝓbatione fuerit: in tribulatiōe co
ronabit. si in tribulatiōe fuerit: liberabit.
et si in corruptione fuerit: ad mīam tuam
venire licebit.

¶ Decima vtilitas ⁊c. qm̄ tribulatio cum
patiētia ē bonoꝝ oīm ꝯseruatoriū. sic cor
da amicoꝝ sub tribulatiōe vbi ē patiētia
custodiūt bona aīe frequēter ī aduersita-
te custodiunt. que ī ꝓsperitate perdunt.
Sic narrat btūs Greg. de rege salomone.
Sapiētia īquit iō cor salomonis deseruit
q: ī illa disciplina nō custodiuit. deserēte
aūt sapiētia cor eiꝰ nullū bonū gratuitū ī
eo remāsit. ¶ Ultīa vtilitas ⁊c. Iste articu
lus pȝ ꝑ illđ. Qui diligit filiū assiduat sibi
flagella. ḡ xp̄iane si a deo cupis diligi no-
li odire tribulatiōes dei. hoc ē q̄ a deo pa
tre īfligunt. sunt em̄ signū diuini amoris.
vñ ī hͦ mūdo saluator elegit turbari nō cō
solari nō ꝓsperari. ḡ exēplo saluatoꝝ esto
te ī tribulatiōe patiētes. nā miles post vi
ctoriā coronat. clericꝰ post examinationē
cathedrat: ⁊ xp̄ianus post tribulationē in
gloria exaltat. Cuiꝰ glorie participes ⁊c.

¶ Dominica.j.post oct.epipha. Ser.ij.

Fecit initium signorum iesus. Joh.ij.ca. Sicut in themate aliqualiter exprimitur: dictum thema sic ad propositum introducitur.

Actus virtualis meritis illustratus.
Status exemplaris regulis confirmatus.
Victus singularis prodigijs conuallatus.
Ostendunt vitam mirabilem et insignem nostri incolatus.

A ¶ Primo actus virtualis etc. Siquidem quando aliquis operatur magnalia opera: eius vita redditur mirabilis et insignis. quapropter summus opifex/creator immensus/ex creaturis productis/operator mirabilis predicatur. Ipse enim omnia quecunque voluit fecit: in celo et in terra in mari et in omnibus abyssis. ps. cxxxiiij. Cuius sapientie non est numerus. ps. cxlv. Cuius magnitudinis non est finis. ps. cxliiij. Ipse enim fecit magna et inscrutabilia: et mirabilia absque numero. Job.v. Qui fecit magnalia in egypto: mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. ps. cv. Fecit mirabilia magna solus. fecit celos in intellectu. fecit luminaria magna. ps. cxxxv. Sicut moyses magnificatus est in egypto coram pharaone propter signa que fecit. Exod. iij. Sicut helias amplificatus est in mirabilibus: propterea qui in vita sua fecit monstra: et in morte operatus est mirabilia. Ecclesiastici. cap. xlviij.

¶ Secundum principale status exemplaris etc. Siquidem status virorum illorum reputatur mirabilis et insignis: in quibus viuendi regula modus et forma habuerunt initium. sicut narrat beatus August. lib. confes. de victorino: qui propter actus insignes excelsis preconijs collaudatur: ad quem imitandum tanquam exemplare initium Augusti. multum exarsit: et accusans seipsum: fremens spiritu: grauiter sustinendo. Siquidem charitas iesu christi vulnerauerat cor beati Augustini: et gestabat in visceribus verba victorini: quasi sagittas acutas: et exempla seruorum dei: quod de mortuis viuos fecerat. Tanquam carbones vastatores mouent in sup corda hominum mundanorum exempla sanctorum virorum: presertim antiquorum. Immo dicit beatus Grego. quod ad amorem celestis patrie/plus mouent exempla quam verba. Ob hanc rem solon vnus de septem sapientibus preconizatur celebris apud grecos: presertim quia primus atheniensibus dedit leges preclarissimas. Item status iesu christi super omnes reputatur famosus: quia eius vita et actio nostra dicitur fuisse instructio. sicut dicit apostolus. Et post christum status apostolorum: qui faciebant prodigia et signa magna in plebe. Actuum. v. cap.

¶ Tertium principale introductum etc. Siquidem vite nouitas: victus austeritas: operum singularitas/cum signis et prodigijs. et per tanto reddunt virum splendidum et famosum. sicut patet de iohanne bapt. de sanctis apostolis. de anachoretis presertim de beato antonio: de quo narrat Eugenius. Cum enim (inquit) omnes mirarentur antonij constantiam durioris vite: seipsum astringere voluit quali vite in die sic vigilare: in tantum patiens erat: vt credulitatem viribus vinceret. prouocabat (vel pernoctabat) in oratione tam crebra et assidua latissime: quod frequenter totam noctem in oratione. edebat semel in die post solis occasum. interdum etiam per biduum et triduum sustinebat esuriem: et quarta die reficiebatur pane sex mensium cum sale: sumebat in potum aquam et paulu lum de vino et carnibus. melius tacere quam aliquid dicere. De isto sancto Antonio dicitur illud. Hic homo multa signa facit. Joh. xj.

Signa sunt grauida.
Vestis aspera.
Cibus tenuis.
Amarus potus.
Aqua breuiter.
Cubiculum nuda humus.
Habitatio heremus.

Et nos regulares quid facimus? per disciplinam crapula inualuit carnis castigatio que assumpta non est: non est in nobis. in carne indomita fecit peccata varia pullulare. Hic homo antonius multa signa facit. nonne confunduntur. nonne componuntur. Ve quia nihil facimus. ostendimus colorem rubicundum. ventrem protensum habitum curiosum. Non sic: non sic. sed faciamus secundum exemplar quod nobis in monte monstratum est. Exod. xxv.

Scandala recolligantur.
Superflua resecentur.
Diminuta resarciantur.
Deteriora emendentur.
Obscura clarificentur.
Dissoluta reficiantur.
Deformia reformentur.
Obliqua rectificentur.

Christus dicat. Exemplum dedi vobis: vt quemadmodum ego feci: ita et vos faciatis. Joh. xiij.

¶ Inter signa que fecit saluator: primum manifestū: de quo in themate: fecit initiū signoꝝ iesus. Ubi tria ostēdunt hic ꝯſter.
Primo virtuale exercitiū singulariter de monstratum.
Secūdo exemplare preco⸗ niū regulis inchoatum.
Tertio extollēs fastigiū ꝓdigijs illustratū Hoc fecit initium iesus.

Pars secunda.

B ¶ Quantū ad secundū: quoniā de illo est prosequendū: aīaduertē dum ꝙ multiplex reperit̄ initiū: vtpote
Initium dolorosum ⁊ lamentabile.
Initiū periculosum atqꝫ culpabile.
Initium ꝟtuosum atqꝫ laudabile.
Initiū sustentationis vite corporalis.
Initium bñdictionis grē spūalis.
Initiū productionis creature mūdialis.
¶ Primū initiū ⁊c. de isto Sap. vij. Ego na tꝰ accepi cōeꝫ aerē: ⁊ ī silr factā decidi terrā: et primā vocē similē oībꝰ emisi plorās. In īuolumētꝫ nutritꝰ sū: ⁊ magnis curis. Nemo ex regibꝰ habuit aliud natiuitatis initiū. Ego (inqͭ salomon) natꝰ ad penā: ad laborē: dolorē: timorē: ad mortē: acce⸗ pi cōem aerē. Pauper nudus natus suꝫ. nihil quippe portaui mecum mihi: nisi ꝙ respirare possem. In hoc qdē cōmune est oībꝰ ⁊ brutis aīalibꝰ, nō ego aerē creaui: sed bñ ad respirandū cōem accepi: et decidi in factā terrā. q. di. natꝰ sum destitutꝰ oī ꝟtute. nō eñ veni in mūdū qñ natꝰ suꝫ āmbulando eqtando nec nauigando. Et qꝛ sine ꝟtute decidi in factā terrā: ⁊ primam vocē ⁊c. Prima vox mei incolatꝰ fletꝰ/ploratus/⁊ luctꝰ. Oēs nascimur vlulādo: qꝛ sicut dic̄ Innoc̄. de vili. cō. hu. Oēs dicūt e. vel a. quotquot nascunt̄ ex eua. Narrat btūs Aug. ꝙ qdā ꝑbi antiqtꝰ flebāt ī na⸗ tiuitate pueroꝝ: ⁊ gaudebāt ī morte ipsorū ꝯ solitā morē. In huiꝰ signū xp̄s fleuit qñ debuit resuscitare lazarū de morte ad vitā istā miserā. Narrat valeriꝰ de institutis antiqs ꝙ thracie natio sibi sapientie laudē vēdicauit: qꝛ naturales hoīm flebiles exeqas celebrat ꝟe nr̄e ꝯditiōis habi⸗ tū agnoscēs. Nemo ex regibꝰ ⁊c. qͣsi di. notabilr̄ valde: ꝙ quātūcūqꝫ fulgeant orna⸗ mētis vestiū: vel armoꝝ obseqo: et monu⸗ mento fortiū: nemo ex rebꝰ: vel qbuscūqꝫ alijs/habuit aliud natiuitatꝫ initiū. Un Berñ. in qdā sermone. Graue iugū super oēs filios ade/a die exitꝰ de ventre mr̄is sue vsqꝫ ad diē sepulture eiꝰ. In sordibus generamur: in tenebris cōfouemur: in doloribus parturimur: ante exitū miseras oneramꝰ matres: ī exitu more viperino laceramꝰ vterū: mirū ꝙ nō ipsi pariter laceramur. primā vocē lachrymationis edi⸗ mus: vtpote vallem plorationis ingressi. Istud idē initiū cōsiderās idem Berñ. in suis meditationibꝰ ita inquit. Quid sup⸗ bis puluis ⁊ cinis: cuiꝰ conceptus culpa nasci miseria: vita pena: mori angustia?

¶ Secundū initiū ⁊c. De initio culpabili Tob. iiij. Supbiā nūqͣ ī tuo sensu aut in tuo ꝟbo dñari ꝑmittas. In ipsa eñ initiū sumpsit oīs ꝑditio. Nā pctm̄ angeli sup⸗ bia: ⁊ sic initiū. Itē primo supbia ad aīaꝫ ingredit̄: ⁊ vltīo cessat ab eiꝰ īpugnatiōe vñ glo. sup illud. ps̄. xviij. Si mei nō fue. dñati ⁊c. Ubi initiū supbie vltimū est ī recedētibꝰ ad deū: et primū in recedentibꝰ a deo: et sic initiū. Supbia est primogenitꝰ pharaonis: ꝑ quā a morte filij israel libe⸗ rant̄. vñ metrificator. Tūc bene pugnatis cū cuncta subacta putatis. Qui ꝑmꝰ infestat vincēdi supbia restat. De isto vitio lo charius de vili ꝯditiōe. O supbia cūctis īportabilis: oībꝰ odiosa: īter oīa vitia sꝑ es prima: semꝑ es vltima. Nā oē pctm̄ te accedēte cōmittit̄: te recedēte dimittit̄. scriptū est. Initiū oīs pcti primogenita mors. de isto vitio Eccli. x. Odibilis corā deo et hoībꝰ supbia. Initiuꝫ superbie hominis/apostatare a deo.

¶ Tertiū initiū ⁊c. De isto initio habetur Ecci. j. Initiū sapiētie timor dñi. Sed cū timor sit in multiplici differētia: qrit̄ qlis timor est initiū sapiētie? Rñ. nō timor seruilis: qm̄ talis timor dissimulat ꝟitatem. nec timor initialis: qm̄ talis solū īchoat charitatē. nec timor naturalis: cū nō ha⸗ beat meritū: nec demeritū. nec timor hūanus: qm̄ talis timor ꝯtinuat scītatē. Sꝫ timor filialis. talis timor hꝫ annexā charitatē. ꝑ talē timorē declinat homo a malo Prouer. xv. cuiꝰ offm̄ est sꝑ declinare diuinā offensam ꝓpter amorē dei. Itē timor dei nō solū est initiū sapientie: imo radix sapiētie timor dñi. Eccli. ij. de isto ītio in ps̄. cx. Sctm̄ et terribile no. eiꝰ ⁊c. Cui alludit Berñ. Initiū sapiētie timor dñi. qꝛ tūc deꝰ ꝑmo aīaꝫ sapit: qñ efficit ad timēdū. timor dñi īcipit oꝑari oī initiū pleni⸗ tudine: dū ꝑ iusticiā refert maior: per prudētiā nō credit se sibi rēperādā refugit di

supbia

timor

ſcernere: ꝑ fortitudinē totū ſe obedientie ſubdit. Itē timor dn̄i nō ſolū initiū ſapie imo eſt initiū etiam charitatꝫ ⁊ amicitie iuxͣ illud Eccli. xxv. Timor dn̄i initiū dilectiōis ei⁹. Et ſic timor vr̄ trib⁹ ꝟtutib⁹ in digere: fide/ſpe/⁊ charitate. Timor ſine fide nō daṫ: nec ſine ſpe miſa ipetraṫ: nec ſine charitate tenebra illuſtraṫ. De primo Eccli. ij. Qui timetꝫ dn̄ꝫ credite illi: ⁊ non euacuabiṫ merces vr̄a. Itē ſine ſpe nō valet timor. nec ecōuerſo. nec ſine charitate tenebra illuſtraṫ. Exēpluꝫ ad h̄ narraṫ in vitaſpatrū. Abbas iacob. ſic (inq̇t) lucerna obſcurū cubiculū illuminat: ita timor dn̄i ſi veniat in corꝰ ipſuꝫ illuminat: et docet ipſum virtutibus ⁊ mandatis.

¶ Quartū initiū ⁊c. De iſto Eccli. xxix. Initiū vite hoīs/panis ⁊ aq̄ et veſtimentū et dom⁹ ꝓtegēs turpitudinē. Huic ſnīe alludit Boeti⁹ lib. ij. de ꝯſo. metro. v. Felix nimiū prior etas Cōtēta fidelib⁹ aruis. Siq̇dē poete antiq̇ ⁹ q̄ttuor etates poſuerūt ſub ſilitudine q̄ttuor metalloꝝ. In pma hoīes more iculto vitā cū innocētia trāſegerūt: ⁊ iſtā vocauerūt aureā ſub ſaturno Scḋaꝫ vocauerūt argēteā ſub ioue: in q̄ homīes ceperunt edificare domos: ⁊ colere terrā. Tertiā vocauerūt ereā: et quartam ferreā. harū etiā meminit Ouid. i. ſ. metamorph̄. alibi ꝑ extēſum declarabunṫ De pma eſt h̄ ſatis ſermo: in q̄ hoīes cōedebāt fruct⁹ arboꝝ: bibebāt aq̄s fontiuꝫ: dormiebāt in pratis: ⁊ vtebanṫ ꝓ veſtib⁹ naturalr̄ coloratꝫ. Et i illo tpe ignorabāt tincturas pānoꝝ: mixturas liquoꝝ. doloſitates mercatoꝝ: ꝟboſitates aduocatoꝝ. Nō erāt vitia: nō erāt bella. Utinā (inquit boeti⁹) modo nr̄a redirēt In mores tpa priſcos. Qꝛ nō ē nūc ita ſic tūc: qm̄ regnat ardor cupiditatꝫ. nō exponūt ſe hoīes periculis ⁊ laborib⁹. Heu (inq̇t Boeṫ.) pm⁹ q̇s fuit ille: Auri q̇ pōdera tecti: Gēmaſq; latere volētes: Precioſa pericula fodit.

¶ Quintū initiū ⁊c. De q̇ in pſ. ci. Initio tu do. ter. fun. Moralr̄ ꝑ iſtā terrā pōt intelligi mr̄ dei: quā fundauit et fec̄ altiſſimus. Ab initio et an̄ ſcl'a creata ſum: per eternā predeſtinationē. Eccli. xxiiij. Sicut em̄ eua mater pma fuit initiū nr̄e perditionis: ſic maria fuit initium nr̄e ſaluationis. Eua initiū inobediētie. Eccli. xxv. ca. A muliere initiū factū eſt peti: et ꝑ illam oēs morimur. De maria virgine mr̄e nr̄a hr̄ Prouer. viij. vbi loq̇ṫ ipa. Dn̄s poſſedit me in initio viaꝝ ſuaꝝ: antēq̄ q̇cq̄ faceret a principio. De iſto initio loq̇tur. b. Amb. ſuꝑ lucā. Nō mirū ſi de⁹ redēptur⁹ mūdū oꝑationē ſuā inchoauit in maria: ꝑ quā ſalus hoīm ſperabaṫ. Iſtud initiū eſt de⁹ ſiue principiū ſine principio ⁊ ſine fine: iuxta dictū apl'i Ioh. Apoc. vlt. Ego ſum alpha ⁊. o. pm⁹ ⁊ nouiſſim⁹: pncipiū et finis. Alpha eſt pma littera i alphabeto hebreoꝝ: in quo deſig̃tur myſteriū ſcē trinitatꝫ. ſunt em̄ ibi tres linee: faciūt ſimplicē litterā: vt apparet. et eſt in myſterio ſctiſſime trinitatꝫ. vtpote pſonaꝝ plurificatio: qm̄ tres pſone diuine. eſt ibi idētificatio: qm̄ tres pſone ſunt vna ſimpliciſſima natura. Si ḡ ſaluator loquiṫ vt de⁹: dicēs. Ego ſū alpha et. o. iſte eſt itellect⁹. Ego ſuꝫ de⁹ trin⁹ et vn⁹. Si loquaṫ vt hō iſte eſt ſenſus. ⁊ ego ſuꝫ hō triplicꝫ ſubſtātie. qm̄ in xp̄o fuit caro mūda: aīa noua: deitas ſancta. O eſt littera ſimpliciſſima infinita circularis ſine pncipio: ſine fine: q̄lis eſt diuina natura. De⁹ eſt principiuꝫ oīm rerū ſine principio qm̄ ab eterno eſt. In principio erat ꝟbū. oīa per ipm facta ſunt. Ioh. j. ⁊ in euāgel'. Io. viij. Ego pncipiū qui et loquor vobis. Eſt etiā de⁹ finis ſine fine: i quo oīa creata. i quē oīa reducunṫ. oīa quieſcūt. Cui⁹ quietis ⁊c.

¶ Dn̄ica prima poſt oct. epipha. Ser. iij.

NUptie facte ſūt

Ioh. ij. Prout docet experiētia: ⁊ idem ꝓbaṫ ſctōꝝ ſnīa: ad hoc ꝙ nuptie fiāt tria requirunṫ: et qn̄ predicta tria concurrūt: tūc nuptie facte ſunt. Primo voluntari⁹ vtriuſq; partis cōſenſus atq; promiſſio.
Scḋo ꝑ ꝟba de preſenti confirmatio.
Tertio cōiugalis ſocietatꝫ honeſta ꝯuerſatio.
Primū ptꝫ. nā in mr̄imonio requiritur vtriuſq; ptis. ſ. maris et femine conſenſus. ita habeṫ. ff. de ritu. nup. l. ij. vbi dicit ſic lex. Nuptie cōſiſtere non poſſunt niſi conſentiant omnes.
Scḋm etiā ptꝫ. qꝛ req̇riṫ iſti⁹ ꝯfirmatio ꝑ ꝟba de pn̄ti. Ita ponit hoc magr̄ ſnīaꝝ in. iiij. lib. di. xxvij. vbi ſic dicit. Cauſa matrimonij eſt ꝯſenſus: nō q̄libet: ſed ꝑ ꝟba expreſſus. nec de futuro: ſed de preſenti.
Tertiū ptꝫ ꝙ req̇riṫ maris et femie cōiūctio indiuiduā vite ꝯſuetudinē retinēs. Apparet igiṫ ꝙ pdicta regula eſt vera.

¶ Modo predicta nostro pposito applicando. iste tres conditiones fuerunt quã do filius dei humanã naturã assumpsit.
Primo fuit ibi promissio cum consensu sequente.
Secundo fuit ibi confirmatio per verba de presenti.
Tertio fuit ibi honesta cõuersatio insepa rabilitate concurrente.
¶ Primum patet Osee.ij. Spõsabo te mihi in fide. Scdm patet: qr tũc fuit confirmatum per verba de presenti: quando angelo beata virgo respondit: Ecce ancilla dñi fiat mihi ẽm verbum tuũ. Tertiũ patet: qr diuina natura non est separata ab humana: immo etiam in morte diuinitas erat coniuncta carni in sepulcro: ⁊ anime in inferno. ideo dr Mat. vlti. Ecce ego vobiscum sum oĩbus diebus vsq ad cõsummationem seculi. Ex antedictis igitur. scz ex maiori et minori cõcludatur sic. Igitur quando filius dei naturã humanã assumpsit: tunc nuptie facte sunt. que fuerũt verba thematis. In quibus quidem verbis duo tanguntur.
Primo qualis debet esse status matrimonialis: et q̃ sapienter debet assumi: si bene debeat terminari. nuptie.
Scdo ꝙ postq̃ matrimonium factũ est ⁊ cõsummatũ: nõ potest separari: neq cõgrue retractari. facte sunt.
Vtraq pars.

¶ Quãtum ad primum et scdm est sciendũ: ꝙ q̃uis nuptie a deo sint institute: ⁊ a xpo approbate: tamẽ nõ potest matrimonium contrahi sicut expedit sine speciali prouidentia dei ⁊ gratia: et ideo accedens ad nuptias / sex per ordinem debet seruare circa vxorẽ ducẽdam.
Primo debet eã bene cognoscere: ⁊ sic eligere propter bonitatem.
Secundo non debet eam ducere propter diuitias: neq formositatem.
Tertio debet eam seruare et custodire valde sapienter.
Quarto debet eam amare et sustinere decenter.
Quinto debet eam castigare et corrigere latenter.
Sexto debet eam gubernare et regere ciuiliter.
¶ Primo dixi ꝙ debet eam cognoscere et eligere ꝙ sit bona cũ magna deliberatione: et non subito: nec precipitanter rapiẽda. qr tales qui sic faciunt: frequẽter inueniũt se deceptos. Exemplũ habetur Geñ. xxxiiij. de sichen filio emor: qui ad primũ aspectum dine filie iacob: eam rapuit: et mori voluit: nisi eã ducere posset. quod et fecit in tãto feruore: ꝙ p eius amore se et populum suũ totũ circũcidi promisit. Ob cuius facti precipitationẽ interfectus est cum populo suo per fratres dine. Non est ergo subito eligẽda: sed cum deliberatione certificando se prius vtrum sit bona et honesta vel non. Et satis tradidit nobis modũ cognoscendi eã Chryß. sup Mat. dicẽs: ꝙ ille qui vult vxorem accipere: debet considerare si habet ambos parentes bonos vel ambos malos. vel vnũ bonum et alterũ malũ. Si ambo sunt boni: secure eã accipiat. si aũt mali: omnino dimittat. si ṽo alter bonus ⁊ alter malus: quid facturus sit. Veruntamen si pater est bonus: et mater mala: magis conuenit timere. si ṽo econtrario minus. Et ratio est: qr puelle magis cõsueuerunt cõuersari cum matribus q̃ cũ patribus. Unde dicit quidã versificator. Mater venalis docet vt sit filia talis. et sequitur leuiter filia matris iter. Ecce vxor q̃liter est cognoscẽda.
¶ Scdo dixi ꝙ quilibet debet eam ducere nõ propter diuitias: nec pter pulchritudinẽ: sed solũ propter bonitatem: qr dr Eccli. ix. Propter speciem mulieris multi perierunt. Querit aureolus pbs vt refert Hiero. contra Iouinianũ lib. j. si vir sapiens debeat vxorẽ pulchram aut turpẽ ducere. Et respondet. Pulchra facile adamatur: feda facile contẽnitur. Difficile est custodire quã oẽs amant. molestũ est possidere quã nemo dignaẽ habere. minori tamen miseria deformis habetur q̃ formosa seruatur. hec ille. Unde dicũt doctores quare filij seth recesserunt a dño: et quare diluuiũ inũdauit: causa precipua fuit pulchritudo mulierum: vt dr Geñ. vj. cum cepissent hoĩes multiplicari super terrã: et filios procreassent: vidẽtes filij dei filias hoĩm. i. filij seth filias cayn ꝙ essent pulchre: acceperũt sibi vxores quas elegerãt. Non est etiam ducenda vxor propter diuitias. Ita dicit Chryß. super Mat. Tu iuuenis qñ vxorẽ ducere vis: noli querere diuitẽ; sed bene morigeratã; qr boni mo

6. cõditiones debet hẽre vir circa vxorem

res frequēter diuitias acquirunt: diuitie aūt nūq̄ bonas mores fecerunt. et gloriosior est paupertas fideliū: q̄ diuitie peccatoꝝ. hec ille. Interrogauit quidā Themistidē ph̄m: cuinā libentius filiā suā traderet in vxorē: an pauperi sed sciētia ꝛ moribus ornato: an locupleti parū ꝓbato? Et r̄ndit. Malo inquit hominē pecunia indigentē: q̄ pecuniā indigētem viro. Querit etiā Aureolus ph̄s q̄d sit melius: an ducere vxorē pauperē an diuitē? Et r̄ndet. pauperē inquit alere difficile est: diuitē ferre tormentū. Et q̄uis non determinet quid sit melius: Salomon tñ determinat q̄ dicit Prouer. xxi. Melius est ducere vxorem pauperē ꝛ pacificā q̄ diuitē ꝛ litigiosam. Sapiētes aūt respiciūt in vxore ad sapiētiā ei⁹: sciētes illud Prouer. xiiij. Sapiēs mulier edificat domū suā: insipiens extructā manib⁹ destruit. Respiciunt etiam ad bonitatē eius: q: dr̄ Eccli. xxvi. Mulieris bone beatus est vir.

¶ Tertio dixi q̄ dz eā sapiēter et diligēter custodire. Nuptie eñ sunt plene timorib⁹ et hoc precipue quoad viros: q̄ intantū timēt de vxorib⁹: q̄ quedā secta fuit iudeorū: q̄ dicebant essei: q̄ vxores ducere nolebāt: putātes nullā mulierē viro suo fidem seruare. Jō dicit aureolus ph̄s cui⁹ verba recitat Hiero. cōtra Iouinianū. Si intromiseris iquit viros aliquos vel artifices: periculū pudicitie est. si ꝓhibueris suspitiones suscitas ꝛ iniurias. Uerū q̄d ꝓdest etiā diligēs vxoris custodia: cū vxor seruari etiam impudica nō possit: pudicā nō liceat. ꝛ illa vera pudica est cui liceat peccare: sed noluit. Ex quo patz q̄ vxor pudica etiā probata nō indiget custodia. Uñ narrat Aug. in li. i. de ciui. dei. c. xix. de lucretia: quā tarquinus supbus filius regis romanoꝝ violauit: quā cū vir flentē inuenisset: et eā salutasset: r̄ndit. Quid salutis est mulieris amissa pudicitia. verūtñ corp⁹ ē violatū: anim⁹ nō. Et ne vlla ipudica exēplo lucretie viuat: cultellū arripuit ꝛ se interfecit. Tales igit̄ q̄ sic habebāt ꝓpositū castitatis custodiēde non erāt: ille ꝟo q̄ suspecte sunt: ꝛ impudice oīno nō p̄nt custodiri: tñ multas cautelas: ꝛ multa impedimenta p̄nt opponi. vñ Eccli. xxvi. In filia nō aduertēte se: firma custodiam: ne inuēta occasione abutatur se.

¶ Quarto debet eam amare ꝛ sustinere cōplete: q: vt dicit ph̄s. viij. Ethi. c. xij. q̄ viri ꝛ vxoris amicitia dr̄ bm̄ naturā existere. Istā amicitiā: que dz esse inter virū ꝛ vxorē: apl's mēsurat dupliciter.

Primo per dilectionē dei ad ecclesiam.

Scdo p dilectionē viri ad corpus ꝓpriū.

Dicit apl's ad Ephes. v. Uiri diligite vxores v̄ras sicut ꝛ xp̄s dilexit ecclesiā: ꝛ seipsum tradidit pro ea. De scdo ibidē. Unusquisq̄ vxorē suā sicut seipm̄ diligat. Talis erat antiquitus inter cōiuges amor: ꝓut narrat Ualeri⁹ li. iiij. c. v. de cufacio: q̄ audita vxoris morte: pectus suū gladio percussit. Etiā ibidē narrat de iulia filia cesaris vxore pōpeij magni. cū vidisset vestem eius cruore aspersam: territa metu: ne eēt ab aliquo vulneratus: exanimis concidit: et partū quē in vtero cōceptū habebat: eijcere graui dolore corporis coacta ē. Tñ cauēdus est amor nimi⁹ et inordinat⁹: q: vt dicit Sene. amor forme mulieris ratiōis obliuio est: ꝛ insanie est ꝓximus: ꝛ turbat consilia: altos et generosos spiritus frangit. hec ille.

¶ Quinto dz eā corrigere secrete: nō cū cōfusione vel verecūdia publice vel cōtēptibiliter arguendo. vñ Uarro. in quadā epistola. Uitiū cōiugis aut tollēdū aut ferendū. qui tollit cōmodiorē cōiugē efficit. qui fert seipm̄ efficit meliorē. Et iō merito arguēda fuit seuera austeritas trium viroꝝ: de q̄b⁹ narrat Ualeri⁹ li. vi. c. iij. quoꝝ primus vocabat Sulpiti⁹ gallus. hic publice vxorē repudiauit: q: in publicū ꝓdierat discooperto capite. Scds vocabat Sempronius sophus. Hic similiter vxorē repudiauit: q: in publicum ausa est ludos spectare ipo ignorāte. Tertius dicebat Egnatius metellus. Hic vxorē ꝓ eo q̄ vinū bibisset fuste ꝑcussam interemit. Nō sic fecit sctūs iob: q̄ vxorē licz pessimā: arguebat: sz secrete et modeste. di. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Job. ij. c. Nō dixit q̄ fuerit stulta: sed quasi vna de stultis mulieribus loquebatur. Modū etiam castigandi vxorē tradidit Chryß. sup Matdi. Tribus (inquit) modis vxor male morigerata castigari dz. Primo timorē domini docēdo. Si aūt timorē dei nō sentit: improperando vel vt hoīes erubescat. si aūt nec pudorem sentit frequēter confusa: faciat illi quod precepit Salomō di. Cor durū in baculo percute. Primo ergo inquit

Chrys. admone: q: sepe proficit doctrina iusticie: Deinde in ɔfusione: q: frequēter pudor frenū est vitiorū. Tertio iustū est vt castigetur tāq ancilla: que erubescere nescit vt libera.

¶ Sexto & vltimo regenda est vxor curialiter. nō cum austeritate: sed mansuete: & verbis nō verberibus: amore nō timore. Nā inter cōiuges nō debet esse dñiū: sic q vnus recipiat bona tēporalia: & alteri nō impartiat: sed debēt inter eos oīa esse cōia. q: sicut dic phs.ij. Economice.c.iij. vxor tāq socia filiorū et vite ad viri dñiū puenit. et per ɔñs etiā vt sit socia bonorū. nec dʒ esse inter eos discordia: aut iurgiū. Vñ narrat Valeri9 lib.ij.c.j. q antiquitus quotienscūqʒ inter virū & vxorē iurgiū insurgebat: in sacellū.i.in tēplum paruum: qd erat rome: in quo dea viriplaca colebatur veniebāt: et ibi inuicē locuti: que voluerant: cōtētione animorū deposita concordes reuertebantur. Dea nomē hoc a placādis viris assecuta fertur: q: in domo eius placabantur viri & vxores: et inde concordes (vt dictū est) ad domū reuertebantur. Et hoc dicit satis phs.iiij. Economice.c.iiij. Si qd per ignorantiā vxor deliquerit: moneat eā vir: nec metū incutiat sine pudore et verecūdia: nec etiā sit negligens: aut seuerus. scʒ in corrigēdo. et sic debēt esse equales & in pace. vñ apl'us ad Colos.iij. Viri diligite vxores vestras: et nolite amari esse ad illas. Unde ī hmōi figurā legitur Geñ.ij. q formata fuit mulier nō de capite hoīs: nec de pede: sed de costa: & assumpta de latere: in signū q nec debet esse dña: nec ancilla: sʒ socia viro suo: sicut notat magister sen.li.ij.di.xviij. et tale regimen cū concordia est. Tria em̄ sunt in quibus dicit spiritussanctus sibi beneplacitū esse. Ecci.xxv. In tribus placitū est spūi meo: que sunt probata coram deo et hoībus. Concordia fratrū: et amor proximorū: et vir et mulier sibi bene consentientes. Nā in talibus spiritussanctus habitat hic per gratiā: et in futuro per gloriam. Amen.

¶ Dñica.j.post octa.epipha. Sermo.iiij.

Quodcūqʒ dixerit vobis facite. Iohā.ij. & in euangelio hodier. Duo sunt dicenda. scilʒ
Historia euangelicalis.
Et aliqua instructio spiritualis.

¶ Dico primo iuxta scd'm. nota q dulcissima mr xpi: que semp cōsueuit esse breuiloqua: inter pauca que locuta est nobis dissuadēdo preuaricationis excessum: et persuadēdo obediētie effectū: dixit verba thematis preassumpti. In quibus verbis saluberrimi cōsilij oībus hoībus: q habent ministrare in nuptijs spūalib9 verbi dei & nature assumpte: seu xpi & eccl'ie: seu xpi & aīe deuote: virgo mater saluatoris breuiter tria tangit. videlʒ

Primo de suo filio q est magne autoritatis: q: dixit. dixerit.

Scd'o de xpo obedientibus q debēt integre operari: q: dixit. quodcunqʒ.

Tertio de integre operantib9 q debēt humiliter sentire: q: dixit. facite.

Prima pars.

¶ Iuxta primū nota q summa est autoritas in precipiēte: quam probat verbum potestatiuū. dixerit. Non enim oportet q christus aliud faciat: sed q dicat. Sermo enim eius potestate plenus est. Ecclesiastes. viij. et de eo dicitur Mar.j. q loquebatur & erat docēs tanq potestatem habens. propter quod dixit ei ille centurio Matth.viij. Domine tm̄ dic verbo: & sanabitur puer me9. & in ps.xxxij. et.cxlviij. Ipse dixit et facta sunt. et alibi scilicet ps.xxxij. Verbo domini celi firmati sunt. Propter quod est humiliter exorādus: q ipse dicat q lapides. i. corda nostra indurata ad audiendā vocē sermonis ei9: panes fiāt. i. suauia et mollia et prompta ad obediendū eius beneplacitis: sicut patet in secundo puncto.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter dicebat q mr xpi ī pdictis verbis tāgebat: q summa dʒ eē ītegritas in pficiēte: qd pbat signū distributiuū. qdcunqʒ. oīa em̄ q xps dixit dʒ hō pficere nihil omittēdo. Nā Iaco.ij. Quicunqʒ totā legē seruauerit: offendat aūt in vno fact9 est omniū reus. Debēt ergo viri boni dicere: qd dixerūt filij isrl' Exo.xix. Cūcta que locutus est dñs: faciem9. et ad hoc admonet apl's ad Phil'. iiij. di. De cetero fratres quecunqʒ sunt vera: quecūqʒ iusta: quecūqʒ pudica: quecūqʒ sancta: quecūqʒ amabilia: qcūqʒ

bone fame: hec cogitate: hec agite: et deus pacis erit vobiscū. Unde hic nota φ apl's hic sexties ponit. quecūq3/ ſm numerum sex hydriarū: de q̄bus agit euāgelium hodiernū. Ita φ primū quecūq3/ referat ad credēdoꝝ integrā pfectionē. nā quecunq3 credit mr̄ ecclesia: vera sunt. nec fides sub est falso. iō xp̄s qui est primaveritas: dicit Joh. viij. Si. pro q2. veritatē dico vobis: quare nō creditis mihi. Scōm quecunq3 refert ad agendoꝝ perfectionē. multa em̄ sunt que exeq̄ et operari debem9. Iustū em̄ est reddere deo obedientiā: aīe sanctimoniā: corpori pniaz: et ꝓximis bn̄ficientiā. et hoc est qd̄ dicit ps̄. x. Iustus dn̄s et iusticias dilexit. In his enim stat iusticia regni celoꝝ de qua Mat. vj. Primū q̄rite regnū dei etc̄. Tertiū quecūq3/ refert ad honestā ꝯuersationē. multa em̄ sunt q̄ requirit cōuersatio honesta: et oīa sunt pudica. videlz honestas ī factis: in verbis: in gestibus: et in signis. Et hāc honestatē non habent nisi illi q̄ possidēt illā sapientiā: q̄ de sursum est. Jaco. iij. que semp est pudica. Quartū quecunq3/ refertur ad interiorem affectionē. nā dr̄ quecūq3 sunt sancta. i. sine carne: et sine terra: et amore carnali: et mūdano. ab interiori sanctitate ꝓcedit exterior. nā ad Roma. xj. Si radix sancta: et rami. vnde si cor hoīs non est sanctū: exterior honestas nō est vera: sed falsa. Leuit. xix. Sācti estote: q2 ego sctūs sum dn̄s deus vester. Quintū quecūq3/ refertur ad ꝓximoꝝ realem subuentionē. Multa enim sunt amabilia. i. amorē/ quē homo debet habere ad proximum probātia: sicut sunt opera mīe corporalia et spiritualia. opera pietatis. Sextum quecunq3/ potest referri ad odorifere opinionis diffusionem. nā bona fama ſm Augu. ad iulianū/ prodest proximis. vt habetur. iij. Reg. x. et. ij. Paralip. ix. Propter famam bonam: quam regina saba audiuit de Salomone: venit de longinquo audire sapientiam eius. Sic propter bonam famam sanctorum viroꝝ/ multi trahuntur de longinquo peccatorū ad penitentiam salutarem. Igitur in nobis: si volumus proficere matris consiliū adimplēdo: gratia dei opus est: quā si humiliter petimus: dabit nobis spiritussanctus: de quo dicitur Johis. xiiij. Paraclytus autem spiritussanctus: quē mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia: et suggeret vobis omnia quecūq3 dixero vobis. Et si fecerimus que suggessit mater gloriosa: audacter confidamus de his que scripta sunt Joh. xiiij. Quecunq3 petieritis patrem in nomine meo: hoc faciam. Et patet secundum.

Tertia pars.

¶ Tertio ꝑncipaliter dicebatur φ mater dei in predictis verbis tangebat humilitatem: que debet esse in obediēte: quod probat factum executiuū: cum dicit facite. nō em̄ sufficit domino dicenti respondere dicendo et loquēdo: sed faciendo. In hoc enim serui humilitas vera cōprobatur. sicut in figura christus dixit Matthei. vij. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum: sed qui facit volūtatem patris mei qui in celis est: ipse intrabit in regnum celorum. Unde est notandum φ iste nuptie in quibus ad litteram fuit christus mater et discipuli eius ad approbandum carnale coniugium: et hereticorum reprobanda commenta qui nuptias damnāt: spirituales nuptias prefigurant: q̄ sunt inter christum et militātem ecclesiam: seu christum et animam sanctā. et in istis semper sunt maria mater iesu et discipuli eius: et si nō personaliter: tamen virtualiter. scz impendendo orationis suffragium: et salutis cōsilium. In istis nuptijs spiritualibus sic in illis carnalibus: deficit vinum. scz eterne beatitudinis: de quo potātur beati: et de quo dixit christus Matthei. xxvj. Marci. xiiij. et Luce. xxij. Non bibam amodo de hoc genimine vitis vsq3 in diem illum cū illud bibam vobiscum nouum. In istis etiam nuptijs fuerunt sex hydrie: que significant ista. s. virtutem intellectiuam: virtutem affectiuam: virtutem memoratiuam: virtutem sensitiuam: virtutem interpretatiuam: et virtutem motiuam siue operatiuam. Et quia homines viatores non sunt apti potare illud celeste. vinū: ideo pijssima mater christi sibi istum defectū indicans dicit. Uinum non habent. Et q2 ipsa prudentissima mater scit φ nunq̄ illud vinum nobis dabitur: nisi prius predicte hydrie aqua saluberrima impleantur: pie consulens dixit verba thematis

x9 @ mixt9 discipuli fuere in nuptijs. z.

6. hydrie. s. moralr

preassumpti: Quodcūqꝫ dixerit vobis filius meus facite: si vultis vinū illud optimū degustare: de quo hic in figura dr̄: ꝙ seruatur vsqꝫ adhuc.i.vsqꝫ ad finē. vñ sequitur ꝙ xp̄s dicit seruitoribꝯ harū nuptiaꝝ scilꝫ cūctis fidelibꝯ xp̄ianis: Implete hydrias aqua.i.facite qđ in vobis est: ꝙ predicte sex potentie ipleanť aqua.i.grã: de qua grã per aquā designata: dicit saluator Ioħ.iiij. Qui biberit ex aqua: quam ego dabo ei: nō sitiet ī eternū: sed aq̄ quā ego dabo ei: fiet in eo fons aque salientis .i.salire faciētis/in vitā eternā: ⁊ tūc ego dabo vobis vinū: p̱ quo mr̄ mea supplicauit. Teneamꝯ igiť consiliū tante patrone ⁊ faciamus ꝙ predicte hydrie potentiarum impleanť. Primo igiť impleamꝯ primam hydriā.scꝫ virtutem intellectiuam aqua.s.pie agnitionis.i.sciētia pietatis: que ꝟm iohānem est nosse scripturas sacras: et oīa que ad fidē pertinent xp̄ianā: q̄ si fecerimus: tandē conuerteť in vinum clarissime visionis diuine. Scđo impleamus scđam hydriam.s.virtutē affectiuaꝫ aqua sancte dilectionis: qua deꝯ et proximus sincere diligať: quod si fecerimꝯ: hec aqua cōuertetur in vinū dulcissime fruitionis. Tertio impleamus tertiā hydriā scꝫ virtutem memoratiuā aqua recordationis bñficioꝝ dei: qđ si fecerimus: aqua ista cōuerteť in vinū tentionis perenniū gaudioꝝ. Quarto impleamus quartā hydriam.s.virtutē sensitiuā aqua mortificationis vitioꝝ ⁊ aqua lachrymose penitentie: qđ si fecerimus: aqua ista cōuertetur in vinū delectationis oīm sensuū exteriorū post resurrectionē. Quinto impleamꝯ quintā hydriā. scꝫ virtutē interp̄tatiuam scꝫ aqua diuine laudis et cōfessionis: qđ si fecerimus: aqua ista conuerteť tandem in vinū iocūdose iubilationis: ⁊ tūc iplebitur illud ps̄.cxxv. Tunc repletū est.i.replebitur/gaudio os nr̄m: ⁊ ling.no.exul. Sexto impleamus vltimā hydriā.scꝫ v̄tutem motiuā seu operatiuā/aqua vigoris ad bene operandū: ⁊ virtuose consummationis vsqꝫ ad perceptionē fructuū: qđ si fecerimus: tandē aqua ista conuerteť in vinū sempiterne duratiōis. Uidemus ꝙ v̄tute aque naturalis/arbores germināt ⁊ producūt fructus suos. Sic aqua spiritualis.scꝫ grã/dat virtutē potentijs predictis bene operandi ⁊ p̱ducendi fructus optimos sanctitatis: qui si nō deserantur sꝫ fortiter teneanť in hydria/ ꝯuerteť in fine in vinū optimū: qđ tam aīa nostra q̄ sensus suauissime degustabunt. Ergo vt consulit virgo: ⁊ precipit xp̄s: impleamꝯ istas hydrias aqua vt dictum est: ⁊ hoc faciamus. Primo reuerēter absqꝫ temeritate presumptiōis. nam xp̄s dixit Luc.xvij. Cū feceritis oīa que precepta sunt vobis dicite. serui inutiles sumus: qđ facere debuimus: hoc fecimus. Secundo feruēter absqꝫ tepiditate deuotiōis: q: vt dicitur Hierem.xlviij. Maledictus homo qui facit opus dei negligenter: seu fraudulēter. per contrariū Benedictus qui facit fideliter et diligenter. Tertio libenter ⁊ absqꝫ difficultate dilationis. ad Col.iij. Quodcunqꝫ facitis: ex animo operamini. sicut dño non placent coacta seruitia. Quarto recte absqꝫ obliquitate intētionis. vñ ad Coloß.iij. Omne quodcūqꝫ facitis in verbo aut in ope: oīa in noīe dñi nr̄i iesu xp̄i facite. et alibi. scꝫ.j.ad Coꝝ.x. Omnia in gloriā dei facite.i.ī faciēdo opera vestra/non queratis: nec intendatis aliud principalr̄ nisi dei laudē ⁊ gloriam et salutē vestram et omniū proximoruꝫ vestroꝝ. Sed prohdolor multi audiūt sermones xp̄i: ⁊ nō faciunt eos: sꝫ sicut dr̄ Ezechiel.xxxiij. Uertunt eos in canticum oris sui. ⁊ hñt eos pro trufis. Alij sunt qui non solū peccant omittendo: idest non faciendo que christus dicit. scilꝫ implete hydrias aqua sed contrariū faciendo ⁊ cōmittendo: de quibus ad Rom.j. diciť ꝙ faciūt que nō cōueniūt. Alij sunt qui faciūt opa de gñe bonoꝝ: non tñ faciūt bñ q: nō faciūt reuerenter: nec feruenter: nec libenter. ⁊ tam isti: q̄ꝫ illi non faciūt fructum bonū. ⁊ Luce.iij. Omnis arbor nō faciens fructū bonum: excidetur ⁊ in ignem mitteť. Absit hoc a nobis: sed in nuptijs presentis ecclesie/impleamus hydrias nostras aqua: faciētes quod in nobis est: vt tandem in nuptijs celestis patrie illud vinū optimū degustemus iesum christum dominū nostrum: quod ipse meritis sue sacratissime matris nobis concedere digneť. Qui cuꝫ patre ⁊ filio ⁊c. Deo gratias.

¶ Dominica prima post oct. epiphanie. Sermo. v.

Nuptie facte sūt
Ioh.ij. et in euangelio ho-
dierno. Duo sunt dicēda.s.
Historia euangelicalis.
Et aliqua īstructio spūalis.
¶ Dico p̄io iuxta scd̄m: q: de nuptijs euā-
gelium facit mentionem specialem: est at-
tendēdum ꝙ in sacra scriptura nuptie tri-
plices describuntur.
Prime sunt sacramentales propter coniu-
gale officium.
Secunde sunt optabiles propter spiritua-
le commertium.
Tertie sunt execrabiles propter infernale
supplicium.
¶ Prime nuptie sunt cōiugales īter virū
et vxorē: que dicunt̄ sacramētales: quia si-
gnificāt vnionē spūalē animarū cū deo: ꝛ
vnionē ecclesie cū agno. de hoc ad Ephe.
v. Sacramentū hoc magnū est. ego aūt di-
co in xp̄o et in ecclesia. Dicunt̄ aūt p̄dicte
nuptie excusabiles: quia licꝫ ante lapsum
solū essent in officiū ḡnationis: natura tū
corrupta: ꝛ lege propagationis infecta: ex
tūc fuerūt in remediū excusantes actū īfe-
ctū. ꝛ hoc ꝑpter triplex bonū cōiugij. scꝫ
Sacramenti.
Prolis.
Et fidei.
Lex igitur matrimonij licita est ꝛ sctā vbi
ista tria intendunt̄. Primo ꝑpetuitas: vt
inseparabiliter sint vniti. Osee. ij. Spōsa-
bo te mihi ī sempiternū. Mat. xix. Quos
deus cōiunxit ꝛc̄. Itē scd̄o successio poste-
ritatis ad cultū ꝛ honorē dei. Tobie. viij.
Tu scis dn̄e q: nō luxurie causa accipio so-
rorē meā coniugē: sed sola posteritatis di-
lectione: in qua bn̄dicat̄ nomen tuū in se-
cula seculoꝝ. Tertio intētio fidelitatis iu-
risditione debiti: ꝛ exhibitione mutui ob-
sequij. Osee. ij. Spōsabo te mihi in fide.
Ubi istud triplex bonū cōcurrit: si in affe-
ctu ꝛ in loco debito intēdit̄ et seruat̄: act⁹
q̄ al's eēt dānabilis: excusat̄. Extūc etiā est
remediū fornicatiōis. nā si ad euitādā for-
nicationē intēdit̄: excusat̄ ad min⁹ a mor-
tali: q: raro fit sine veniali. Ubi vō bonū
cōiugij puertit̄: q: effectus illicit⁹ nō cōiu-
galis: sꝫ meretricius seruat̄ vtēdo sua non
tāꝙ sua. Ubi etiā modū tp̄s ꝛ locū cā libi-
dinis explēde abusus puertit: nō excusat:
sꝫ dānat poti⁹ ꝛ accusat. Nā vt dicit Aug.
talia execrabiliter fiunt in meretrice: sed
execrabili⁹ in vxore. Si igit̄ volūt cōiuga-
ti aquas lasciuas in vinū casti amoris cō-
uertere: opꝫ seruare honorabile connubiū
in oīb⁹: ꝛ thoꝝ immaculatū. ad Heb. vlti.
Et hoc de primo.
¶ Scd̄e nuptie sunt optabiles ꝑpter spi-
rituale cōmertiū ꝛ cōiugiū inter aīam spō-
sam: ꝛ xp̄m spōsum. Cōtrahit̄ aūt hoc cō-
iugiū in baptismali innocētia. ratificatur
in virtualis opis efficacia. consummat̄ in
finali p̄seuerātia. Ad istas nuptias vocat
veritas: locat hūilitas: ꝛ ornat charitas.
Primo igit̄ vocat veritas. Mat. xxij. Ecce
prādiū meū paraui. q. d. xp̄s. seruate pro-
missum fidei nō violātes thoꝝ spūalis cō-
iugij: q: tauri mei ꝛ altilia mea iā sunt oc-
cisa. Tauri sunt opa actionis xp̄i iesu. Al-
tilia sunt pingues deuotiones amores et
volatus contēplationis ip̄i⁹ iesu: quos fe-
cit in mēte: q̄ opera sunt īmolata in cruce
p dolores ineffabiles: in q̄b⁹ est nobis pa-
ratus oīs gustus nuptialis amoris. O ꝙ
mire sunt iste nuptie. ad Gala. iiij. Misit
de⁹ filiū suū ꝛc̄. articul⁹. ꝑpter nos hoīes
ꝛc̄. Quicquid eñ fecit de⁹ ab initio seculi:
quicq̄d sustinuit bn̄dict⁹ iesus in sua car-
ne passibili istarū nuptiarū p̄paratio fuit
mire sunt vtiq3. Scd̄o ad eas electi vocā-
tur modis diuersis. Petrus de piscatiōis
officio. Matthe⁹ de theloneo. Iohannes
de nuptiali cōiugio. Quidā etiā de blādi-
tijs bn̄ficiorū introducunt̄. Alij de asperi-
tate flagellorū ꝛc̄. sicut placet xp̄o iesu sic
electos suos ad has nuptias introducit.
¶ Dn̄ica.j. post octa. epipha. Sermo. vj.

Omnis homo p̄-
mū bonū vinū ponit. Ioh.
ij. ꝛ in euāgelio dn̄ice p̄sen-
tis. Pro declaratione acce-
pti thematis predicandi ꝛ
deducēdi in honorē dei ꝛ bt̄i antonij: cui⁹
hodie natalicia celebram⁹: est notandū ꝙ
in sacra scriptura: ꝑut sufficit de presenti
triplex vinum reperitur. scilꝫ a
Putrefactū et venenosum.
Suspectum et periculosum. 3 vinum
Electum et preciosum.
¶ Primū ḡ vinū est infectū ꝛ venenosum:
et istud offert diabolus. s. vinū pct̄i morta-
lis. nā sicut vinum allicit ex colore: decipit
ex sapore: ꝛ interimit ex vigore. Sic diabo-

de nuptijs @ signant unionē spūalem

lus allicit p suggestionē: decipit p delectationē: iterimit p cōsensum. vñ Deut. xxxij. Fel draconū vinū eoꝝ: ꝛ venenū aspidum insanabile. Prouer. xxiij. Ne intuearis vinū qñ flauescit: cū splēduerit ī vitro color ei⁹. Ingredit̄ blāde: ꝛ in nouissimo mordebit vt coluber: ꝛ sicut regulus venena diffundet.

¶ Scōm vinū est fictū ꝛ periculosum: ꝛ illud offert mūdus. in delitijs vinū voluptatis. in diuitijs vinū fatuitatis. ꝛ de isto vino dr̄ Abachuc. ij. Uinū potātē decipit. ꝛ Johel. j. Ululate oēs q̄ bibitis vinū ī dulcedine. Nā Apoc. xvij. dr̄. Ostendā tibi dānationē (al's idignationē) meretricis magne. sequit̄. Inebriati sunt qui inhabitāt terrā de vino ꝓstitutionis ei⁹. Et de talibus inebriatis vino meretricis magne: q̄ dr̄ vanitas mūdana: dr̄ in figura. ij. Reg. xiij. Cū temulētus fuerit amnō vino: pcucite eū. Amnon interpretat̄ vno mō ppl's vnitus. alio mō inutilis: ꝛ significat mundanos hoīes inutiles aīe sue: qui postꝙ inebriati sunt vino honoris ꝛ voluptatis mundane: sic percutiuntur a demone ꝙ iuxta dictum Hieremie. xxx. Insanabilis est fractura tua.

¶ Tertiū vinū est electū ꝛ preciosum. scȝ
Compunctionis.
Compassionis.
Deuotionis.

¶ Et quodlibet istoꝝ hȝ aliquā silitudinē cū bono vino naturali. Uidem⁹ eñ ꝙ bonū vinū forte pūgit ꝛ mordet: iō ponit̄ in chirugicis/ in medicinis/ ꝛ vulneribus: ꝛ ꝓpter hoc significat cōpūctionē: q̄ cor pūgit pariter ꝛ emollit. Scdo ē dulce et amicabile nature: ꝛ significat cōpassionē: quā debem⁹ hr̄e ad ꝓximū cū indiget. Tertio inflāmat: ꝛ significat deuotionē qua tēdimus in deū. Et hinc est ꝙ cōsiderato hui⁹ mūdi statu: dicere possum⁹ cū virgine bñdicta: ꝙ vinū nō habēt nec cōpunctionis pctoꝝ: nec cōpassionis ꝓximoꝝ: nec deuotiōis diuinoꝝ. Sȝ btūs antoni⁹ ꝛ filius cogitabāt studiose ꝛ solerter offensas factas ꝯ ipm deū: segregatim conabat̄ plangere sup eas: ꝛ deus dabat ei lachrymas pnīe. Et sic etiā dabit vobis si pctā vr̄a cōsideretis iuxta illud ps̄. lix. Oñdisti pplo tuo dura. i. fecisti eos cogitare duriciē ꝛ maliciā pctoꝝ. ꝛ sequit̄. Potasti nos vino cōpunctiōis. qd̄ vinū dȝ hō ꝓcurare ī iuuētute: qr ī senectute vix haberi pōt. Etas eñ malis īueterata: vix capax ē vni⁹ [illegible]: dicēte dño Mat. ix. mar. ij. ꝛ Lu. v. Nemo mittit vinū nouū ī vtres veteres: alioqn rūpunt̄ vtres: ꝛ vinū effundit̄: ꝛ vtres pereūt. propter hoc q̄ est hō ꝛ nō bestia: p̄mo. s. tpe iuuētutis sue/ illud bonū vinū ponit in hydria aīe sue: ꝓ quo habēdo est de⁹ hūiliter exorādus: q̄ libēter illud cōcedit his: q̄ nō ficte: sed veraciter ipm petūt. nā Prouer. xxxj. dicit dñs angelis. Date vinū his qui amaro sunt aīo. vinū cōpūctionis amare postꝙ dolēt de peccatis.

¶ Scdo dicebat̄ ꝙ vinū est dulce ꝛ amicabile nature: ꝛ signat cōpassionē cordis ad ꝓximū: ꝛ hoc ē vinū de q̄ Esa. j. Uinū tuū mixtū est aq̄. i. in tribulationib⁹ ꝓximoꝝ. exēplū samaritani pijssimi. Luc. x. de q̄ ibi dr̄ ꝙ hoī plagato īfudit oleū pietatis adextra: ꝛ vinū cōpassiōis adintra. Sed mō hoc vinū hoīes nō habēt: qr vix vera compassio ad ꝓximū reperit̄ iuxta illō Thren. ij. Matrib⁹ suis dixerunt. vbi est triticū ꝛ vinū. ꝛ hoc ē maxia crudelitas ꝙ mr̄es. s. prelati et diuites ī paupes nō extēdāt vmbrā pietatis. p̄sertim cū dicat glosa Amb. super illud apl'i. j. ad Timo. iiij. pietas ad oīa vtilis ē. ꝙ summa toti⁹ xp̄iane religionis ꝑfectio in pietate cōsistat.

¶ Tertio vinū feruet ꝛ ascēdit ad caput: ꝛ significat deuotionē ī deū: ꝛ amorē in ꝓximos. Uinū letificat cor hoīs. vt dr̄ in ps̄. ciij. et Cañ. v. Bibi vinū cū lacte meo. Uinū ē cōtēplatio diuinitatis. ꝛ lac humanitatis. Et etiā vinū et musica letificāt cor. Ecci. xl. Sȝ hoc vinū mō hoīes nō habēt. nā sicut dicit apl's ad Phil. ij. Oēs q̄ sua sunt querūt: nō q̄ iesu xp̄i. Supra pdictis trib⁹ exclamat Per. raue. ī q̄dā sermo. di. Quid facies? q̄d dices? quo ibis o hō: aut ad quē ꝓ tua salute discurres: ī quo nulla est pctoꝝ cōputatio: nec ad ꝓximū cōpassio: nulla ad deū deuotio vel amor. maxīe cū nulla sit alia via eūdi ad celū. Cōparare igit̄ tue saluti: et sume h' sacrū vinū: ne de his īueniaris ī iudicio: q̄bus dr̄. Uinū nō habēt. ꝛ sume cōsilium Esa. lvj. vbi dr̄. Uenite sumam⁹ vinū: ꝛ impleamur ebrietate: et erit sicut hodie sic et cras: ꝛ multo amplius. Ubi ꝑfecto cōsulit triplex vinū bonū semp habere nobiscū: ꝛ illo potēter inebriari: et calefieri: cū sit summe desiderabile: et in ebrietate illa: que cōsistit ī do

lore pctõꝝ:et amore ꝓximoꝝ:in deuotiõe
et memoria supernoꝝ/vitã vsq; ad mortẽ
indeficiẽter cõtinuare. et hoc est qđ dicit.
sicut hodie sic et cras:ꝛ multo ampli⁹. Oĩs
igit hõ qui sentit se habere aĩam:et est ra
tionalis.i.ratiõnẽ sequẽs:non voluptatẽ
inordinatã:pmo bonũ vinũ ponit.i. boni
tatẽ sequit in actib⁹ electiuis: ne forte cũ
inebriatus fuerit primis duob⁹ vinis posi
tis in principio: illud bonũ vinũ reseruet
vsq; nũc.i. vsq; ad mortẽ: et tũc clamabit
qñ veniet repẽtina calamitas petens vinũ
i.bonũ ꝛ nõ exaudiet:eo ꝙ exosã habuit
disciplinã. Prouer. i. Quib⁹ hortamur ꝙ
bonũ vinũ primo ponẽdũ est et sumendũ
anteꝙ malis vinis inebriemur. Exẽplum
sit vobis btũs antoni⁹: q̃ primo.i.tpe sue
iuuẽtutis/primis malis duob⁹ vinis ab-
iectis:tertio optimo vino se iebriauit. nã
dimisso mũdo:et parẽtibus: ꝛ qđ mai⁹ est
pctõ: in pñia magna vixit ꝛ exercuit in ꝓ
ximos viscera pietatis:tã ĩ elemosyna spi
rituali:ꝙ corporali. ꝛ in cõtẽplatione ma
gnus fact⁹ est:ꝛ multa documenta docuit
sctitatis: ꝓpter qđ deus p vniuersum mũ
dũ fecit eũ celebrẽ ꝛ famosum ꝛ potẽtẽ in
miraculis: sicut oĩa hec in sua legẽda lati
us cõtinent. Habeatis eũ ĩ deuotionẽ. nã
potẽs est ꝓcurare vobis hic gratiã dei:et
postea gloriam ꝛc.

¶ Dñica.v.post festum trinitatis. Inqui-
rat pacem et sequatur eam.

¶ Dñica in octa.pasche. Pax vobis.

¶ Dñica.xvij.post festũ trini. Solliciti ser
uare vnitatẽ spũs in vinculo pacis.

¶ Dñica.ij.post octa.epipha. Sermo.i.

Cum oĩbus ho-
minibus pacẽ habẽtes. ad
Roma. xij. Iuxta scriptu-
re veritatẽ/pro fundamen
to nostri sermonis facio ta
lem propositionem:ꝙ

Cupiens viuere secure nullũ habendo pa
uorem vel timorem.
Cupiens contemplari clare deum omniũ
rerum creatorem.
Cupiens habere bonoꝝ complementũ:et
virtutũ oĩm dulcorem.
Habeat cũ omnibus pacem:et fugiat om
nem iram et rancorem.

¶ Prima pars sic declarat. qꝛ sicut discor-
dia ꝛ guerra facit hominẽ viuere in anxie
tate ꝛ timore. qꝛ ꝓut dixit xp̃s Luc.xi. Oẽ
regnũ in se diuisum desolabit. ita p oppo
situ/pax ꝛ cõcordia facit hoĩem viuere se-
cure. Nã vt dicit Cassiodo. sup ps. Pax est
cõcordãtiũ in bonũ animoꝝ ordinata trã
quillitas. Et in hui⁹ exẽplũ legit.ij. Para
lip.xiiij. ꝙ rex asa fecit qđ bonũ ꝛ placitũ
erat in cõspectu dñi: ac pcepit populo iu-
de vt coleret dñm deũ patrũ suoꝝ:et face-
ret oĩa mãdata ei⁹. ꝛ edificauit vrbes mu
nitas in iuda. ꝛ nulla in tpib⁹ ei⁹ bella sur
rexerũt pacẽ dño largiente. et dr in tex. de
eo ꝙ quiet⁹ erat. Apparet ergo ꝙ pax fa-
cit hoĩem viuere qete ꝛ sine timore.

¶ Scđa pars regule sic declarat. Ille em̃
qui vult deũ videre: necessariũ est sibi: vt
cũ ꝓximo suo pacẽ habeat: al's nũꝙ ipm
videret. Ita dicit apl's ad Heb.xij. Pacẽ
seq̃mini cũ oĩbus ꝛ sanctimoniã:sine qua
nemo videbit deũ. et.ij.ad Cor.xiij. scribi
tur. Pacẽ habete: ꝛ de⁹ pacis ꝛ dilectiõis
erit vobiscũ. Et in hui⁹ figurã legitur.iij.
Reg.xix. ꝙ cũ helias ꝓpheta venisset ad
mõtẽ dei oreb:et ibidẽ maneret in quadã
spelũca: dixit dñs illi. Egredere et sta ĩ mõ
te corã dño. Et subito apparuit sibi spiri-
tus grãdis ꝛ fortis subuertẽs mõtes ꝛ cõ
terens petras: ꝛ nõ in spũ dñs. ꝛ post spi-
ritum cõmotio: ꝛ nõ in cõmotione dñs. ꝛ
post cõmotionẽ ignis: ꝛ nõ in igne dñs. ꝛ
post ignẽ sibil⁹ aure tenuis: ꝛ ĩ sibilo vidit
dñm. Nõ em̃ videt dñs nec respicit in cõ-
motiõe: qꝛ nõ in loco discordie: nec dissen
sionis: sz ĩ sibilo aure tenuis. hoc est ĩ loco
pacis ꝛ mãsuetudĩs de⁹ videt et habitat.
Apparet ergo quõ pax facit deũ videre.

¶ Tertia pars sic declarat. Videm⁹ cõiter
ꝙ hoĩes qui habẽt guerrã: nõ pñt ditari:
immo vt in plurib⁹ habẽt depauperari: sz
illi qui habẽt verã pacẽ ditant abundan-
ter. vt propheta in ps.cxxi. Fiat pax ĩ vir-
tute tua: ꝛ abundãtia in turribus tuis. i.
electis. Et in huius exẽplũ legit.ij. Para
lip.ix. ꝙ salomõ: q̃ fuit rex pacific⁹: qꝛ tpe
quo regnauit fuit terra in pace: ideo vt dr
ibidẽ. Magnificatus est rex salomõ: ꝛ di-
tatus est sup oẽs reges terre pre diuitijs
et gloria. ita ꝙ tãta copia erat in hierusa
lem argenti quasi lapidum. Apparet igit
tertia ps: ꝛ p ꝯñs tota regula passumpta.

¶ Modo predicta nostro proposito appli
cando. omnes nos cupimus et desidera-
mus predicta tria. scz

sermo de pace

Primo viuere secure.
Secundo deū contemplari clare.
Tertio omniū bonoꝝ cōplemētū habere.
¶ Primū ptz. qꝛ vt dicit Augus. ij. lib. confessionū: timor insolita et repētina exhorrescit rebus q̄ amanꝭ aduersantia dū pre cauet securitati. h̄ ille. Ex quo ptz ꝙ oēs et malū et periculū vitāt: ꝛ fugiunt: quia dicit idē Augu. in lib. de libero arbitrio. nullus hō pōt velle esse miser. Ideo clamat ille sctūs dauid in ps. vij. Saluū me fac ex oībus psequētibꝰ me ꝛ libera me.
¶ Scōm ptz. nā prout dicit Aristo. vnūquodq; appetit suū finē. sed videre deū est finis cuiuslibet hoīs: qꝛ vt scribiꝭ Prouerb. xvi. Uniuersa ꝓpter semetip̄m operatꝰ est. igiꝭ qlibet desiderat videre deū.
¶ Tertiū pz per Boetiū: qui dicꝭ lib. iij. de cōsol. ꝓsa. ij. ꝙ mentibus oīm hoīm veri boni naturaliter inserta est cupiditas. Ex antedictis igiꝭ. s. ex maiori ꝛ minori propositione fiat ratio et concludaꝭ. ergo cū oībus hominibus ꝛc. In quibus verbis aplus duo nobis ostendit.
Primo quō poterimus iesu xp̄o in bonitate et alijs conditionibus assimilari. pacē habentes.
Secūdo cū quibus debemus in charitate ꝛ dilectione vniri ꝛ congregari. ꝛ dicꝭ. cum oībus hominibus.

Prima pars.

¶ Quantū ad primum est sciendū ꝙ honorabile ꝛ laudabile est vnicuiq; creature imitari creatorē suum. cū igiꝭ filiꝰ dei venerit in mundū: vt nos cū deo p̄re pacificaret. vn̄ dicit aplus ad Ephes. ij. Ipse est pax nr̄a q̄ fecit vtraq; vnū. iō cum oībus debemꝰ pacē habere: et pacē desiderare. Sed circa hoc est aduertendum: ꝙ in sacra scriptura triplex pax inuenitur.
Prima est dubia.
Scōa est proficua.
Tertia est optanda.
Prima pax est dubitabilis: ꝛ iō fugiēda: q̄ est in istis mundialibꝰ: vel crediꝭ haberi in hoc mūdo. ꝛ hec est in tribus.
Primo in delitijs.
Secūdo in honoribus.
Tertio in vitijs.
¶ Prima pax q̄ in h̄ mūdo habeꝭ: est ī delitijs; vel existimaꝭ haberi; est valde deceptabilis: qꝛ viuētes in delitijs credūt viuere in pace: qꝛ remorsum ꝯsciētie forsan nō h̄nt: ꝛ sic vt dicit phs. iij. politicorum Tales rubiginē ꝯtrahūt sicut ferrū: qꝛ viuētes in delitijs ꝯhunt pigritiā. sicut de hānibale narrat valeriꝰ: qꝛ quē arma non potuerūt vincere: delitie vicerūt. Similr q̄n romani sub pace vacauerunt delitijs: africani: q̄ totā terrā romanā subiugauerāt: postmodū victi a paucis fuerunt. Et sicut dicꝭ Augu. iij. de ciui. dei. c. xxi. ꝙ ciuitas romana cū bellis et discordijs ꝯ carthaginē vexareꝭ: virtuosis exercitijs colebaꝭ: sed postq̄ carthago subuersa fuit: occasio libidinis rome fuit: et plꝰ nocuit romanis euersa carthago: q̄ꝫ prius nocebat aduersa. Iō talis pax est deceptabilis: qꝛ vt dꝛ Hierem. vi. dicētes. Pax: pax et nō erat pax. sequitur. In tēpore visitationis sue corruent dicit dn̄s.
¶ Scōo dico ꝙ pax q̄ existimaꝭ esse ī honoribꝰ: est dubitabilis ꝛ decipiēs: qꝛ vt dicit Cassioď. cū pctōres videnꝭ locupletes et multis dn̄ari ppl'is: et nec vidēt in mūdo qđ timeāt: pacē habere putāt: sed pax ista semꝑ cū ꝯsciētia litigat ꝛ rixatur intrīsecus. Etiā videmꝰ ꝙ quāto hoīes in maiori dignitate ꝯstituunꝭ: tanto plures h̄nt inimicos: ꝛ plures īsidianꝭ vite sue: ꝛ desiderāt eoꝝ mortē. Ideo dicꝭ fulgētiꝰ in q̄dā ep̄la. A circulo lune vsq; ad centrum terre / nō est perfecta pax et securitas. In aere nō: qꝛ ibi demones insidiātes. In terra nō: qꝛ ibi hoīes malignantes. In mari non: qꝛ ibi vēti et tēpestates. In inferno nō: qꝛ ibi tortores cruciātes. Ergo supra lunā in celo: vbi nūq̄ bella: nunq̄ discrimina: vbi mens pia: vbi concordia pacis et vbi gaudia charitatis abūdāt. h̄ ille.
¶ Tertio dixi ꝙ pax dubiosa ꝛ dānosa est q̄ est cū vitijs: qꝛ reuera nunq̄ prauus viuit in pace: nec cū pace: immo penitudine repletur: vt dꝛ. ix. ethi. Un̄ pax q̄ est inter pctōres: est falsa et mala. s. habere cōcordiam ad faciendum malum et peccatum. Istā pacē fecit herodes cū pilato contra xp̄m. et iudas cū iudeis: vt xp̄m traderet eis: et osculo didicit facere bellū. Et ātiochus q̄ simulans pacē intrauit hierl'm: et interfecit. lxx. milia ꝛc. vt dꝛ. ij. macha. v. Qui h̄nt talē pacē et concordiā: non sunt filij dei: sed sunt filij diaboli. q̄re talis pax nō est optāda: sed fugiēda. vn̄ Rabanus

entib9 hoīm / serta ē veri / ij cupiditas

x. 3.

fo. 97. col. 3.

3ᵃ pax mala

in quodā sermone. Pax et cōcordia malorū mala est. ⁊ ecōuerso. Et sicut optanduꝫ est vt boni pacē habeāt adinuicē: ita optādū est vt mali sint discordes. hec ille. Apparet ergo ꝙ ista pax: q̄ est cū vitijs: ē dānabilis: iō fugienda. Jō seneca lib. ij. de ꝓuidentia dicit: ꝙ est necessariū hr̄e pacē cū hominib⁹: bellū cū vitijs. q: ad h̄ cum vitijs pugnamus: vt pacē habeamus: vt dicit aristoteles. iiij. ethicoꝝ. Et hec quantum ad primū.

¶ Secūda pax: que est vtilis ⁊ inquirenda: est qua

Primo viuūt hoīes inter se in amicitia.
Scdo p̄icipes inter se in concordia.
Tertio ciues sub dominis in obediētia.

¶ Prima pax vtilis est qn̄ inter se hoīes viuūt amicabil'r: ⁊ iō talis ē inq̄rēda. Et rō: q: sicut qn̄ hoīes inter se hn̄t discordiā et guerrā: multa mala et pctā sequunt̄. s. dissipatio bonoꝝ tēporaliū: iniurie: furta ire: vulnera: diffamationes: ⁊ homicidia: iō diaboli de tali discordia gaudent: ⁊ q: multos ipse lucrat̄: quantū pōt ipse īpedit ne tales inter se pacē habeāt. Legitur ī vita cōglobaldi: ꝙ cū esset ipe ī heremo remot⁹ a cāpania: audiuit ꝙ magna discordia esset inter barones campanie: et erāt iā parati ad se interficiendū. Cumq꜄ ipse equitare nō posset: fec̄ accipi currū in quo portaret̄. Cū aūt iā esset in via: et q̄drigari⁹ ad aquā diuertisset: vt equi biberent: diabol⁹ inuidēs bono operi: accepit vnā rotā quadrige: ⁊ ꝓiecit in aquā profundā. Qd vidēs vir sctūs ait. Precipio tibi in noīe dn̄i iesu xp̄i: vt seruitias loco rote. ⁊ sic fecit: ferebaturq꜄ currus super vnā rotā visibiliter īter oēs. Cūq꜄ vir dei venisset ad locū vbi acies parabantur: videntes oēs principes ⁊ ppl'i virū dei cum quadriga sine altera rota duci: mirati sūt valde: ⁊ occurrentes ei statim pacificati sunt. Tūc vir sctūs dimittēs illos ī pace: eodē modo reuersus est: siue redijt cūctis vidētib⁹. Veniētes aūt ad flumen ait vir sctūs. Vade miser: affer rotam: ⁊ discede q: vn̄ credidisti habere cōmodū: recepisti confusionē. Et allata rota firmataq꜄ vbi pri⁹: discessit diabol⁹ ꝯfusus. Si g̃ discordia: q̄ est inter hoīes: tantū malū opat̄: et ꝓcurat̄ a diabolo: vt ex p̄dictis patꝫ: igit̄ per oppositū pax est tantū bonū: ꝙ oēs qui deū amāt; eam desiderāt ⁊ petūt. Vn̄ Augu. xix. de ciui. dei dicit. Tale bonū est bonū pacis: vt in rebus creatis nil gratiosius solet audiri: nec delectabili⁹ cōcupisci: nec vtilius ꝓferri. hec ille.

ex[m] bernardin[us] 2 pte fo 13

¶ Secūda pax vtilis hic in mūdo/ est qn̄ dn̄i et principes inuicē sibi hn̄t pacem: q: ppl'us nō pōt in pace viuere: nisi dn̄i ⁊ superiores adinuicem habeāt. Et iō narrat Valeri⁹ maximi⁹. lib. iiij. c. ij. ꝙ antiq̄tus qn̄ aliqui erant electi in reges aut principes: primo ipsi ꝓcurabāt pacē inter se et alios p̄ncipes vicinos reformari: si antea erāt discordes. Et ponit exemplū de. M. Emilio lepido ⁊ fuluio flacco: qui vt fuerunt creati cēsores romani: facti sunt amici q̄ prius erāt inimici. Q: vt dic̄ Cassiod. lib. j. gr̄a regis extollit̄: ⁊ successio throni ei⁹ manet: si in eq̄tate pacis ppl'ꝫ dirigat: et in iusticie vigore conseruet. et ad laudē regnātis trahit̄: si ab hoīb⁹ pax amet̄. Quid est em̄ qd̄ principē melius honoret ꝙ habere pacē in diebus suis: hec ille.

¶ Tertia pax vtilis et q̄renda/ est qn̄ ciues obediūt p̄icipib⁹: ⁊ p̄icipes etiā in pace custodiūt ppl'm. q: vt dicit ph̄s. vij. politic̄. c. xxj. opꝫ legislatorē mag̃ studere gr̄a ordinis ⁊ pacis ꝙ belli. q: vt dic̄ Tullius li. iij. de officijs. c. v. ꝙ dꝫ esse intētionis īter subditos ⁊ p̄icipē: ꝙ sit vna cōis vtilitas: ne associatio⁊ pax dissoluatur: q: vt diffuse tractat ibidē: sic respublica auget et ꝯfouet̄. iō dr̄. ij. Jo. c. vnico. Sit vobiscū pax. sequit̄. In ṽitate et charitate.

¶ Itē alia pax q̄ est desiderabilis et appetēda: est habere pacē cū deo. ⁊ ista est ṽa pax: q̄ habet̄ sine timore: ⁊ sine rancore: sine terrore: sine dolore. Istā hēbim⁹ qn̄ erim⁹ cū deo: q: tūc viuem⁹ cū oī leticia ⁊ securitate. Istā desiderabat. b. Ber. qn̄ dicebat. O ciuitas celestis secura mansio: patria totū ꝯtinēs qd̄ delectat: vbi ppl's sine murmure: incole quieti: hoīes nullā indigentiā habentes. O ꝙ gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. hec ille. Oremus g̃ deū: vt ad istū locum nos p̄ducat: vbi habebimus illā: quam mūdus dare non pōt pacem. Quod nobis concedat ⁊c.

Prima pax est periculosa: in qua tn̄ multi querūt perseuerare.
Scda proficua: quā diligenter debemus inuestigare.
Tertia delitiosa: quam humiliter debemus impetrare.

diabol[us] gaudet in discordia

Prima in delitijs et prosperitatibus.
Secūda in honoribus et dignitatibus.
Tertia in vitijs ꝛ lubricitatibus.

¶ Dominica secūda post oct.epipha nie. Sermo.ij.

Vince in bono malū.ad Rom̄.xij.cap̄. Tali in verbis propositis inducitur vincere expugnare.

Ingredienti militiam cum habet dimicare.

A Optanti victoriā finaliter reportare.

Patienti iniuriā quo non potest ī aliquo vitare.

¶ Primo videt̄ triumphare ingrediēti militiā ꝛc. Siquidē militia est vita ho. super. Job.vij. Et rō pōt esse: qm̄ tyrān⁹ aduersari⁹ nr̄ diabol⁹: imo rex sup oēs filios supbie: dn̄at̄ in mūdo isto maligno: teste btō Augustino in sermone de psecutione xpiana sermone.v. Et rō assignat̄ p eūdē qm̄ iste tyrān⁹ maiorē partē totius mundi sibi subijcit: vt gētiles/iudeos/malos christianos. Quapropter minorē partē.s. xpianos bonos/iste aduersari⁹ persequit̄ q: sibi p bonā fidē viriliter resistūt: et per ɔn̄s vita boni viri in hoc mundo est militia siue pugna. Siquidē hō q̄diu viuit: hꝫ pugnare cū diabolo/mundo/ꝛ carne: psertim cū diabolo: q: sicut dic̄ Greg. diabol⁹ aut est opprimēdo caput: aut violando circūuolat: aut suadendo blandit̄: aut minādo terret: aut desperādo frāgit: aut ꝓmittēdo decipit. Et btūs Hieronymus Persequit̄ me hostis cui nomīa mille: cui mille nocēdi sunt artes. et ecce infelix me victorē putato cū capiat. Nō mirū si bonus xpianus sit nocte ac die in ɔtinua pugna: qm̄ sibi q̄diu viuit: inqt mundus caro demonia diuersa mouēt prelia. Jō tali xpiano suadet̄ resistere viriliter: ꝛ fortiter vincere resistēdo iuxta thema. Vince ī bono malū. Cōfidite: dicebat xp̄s discipulis ego vici mundū. Johā.xvj.

¶ Scdo principal'r fuit dictum. Apparet euidenter ꝙ sine pugna nō sequit̄ victoria: nec sine victoria reportat̄ corona iuxͣ illud.ij. ad Tim̄.ij. Non coronabitur ꝛc. imo dū grauior ꝛ fortior est pugna: nobilior est victoria: ꝛ gloriosior dꝫ esse corona Narrat eliuandus libro de mirabilib⁹ mūdi: ꝙ olim milites romani: q̄ hostes resistentes vicerūt: coronati sunt de palma: sed qui vicerūt hostes fugiētes coronabātur de lauro: ꝛ sic victores gl'iosiores fuerūt primi, q̄ scdi ꝓpter grauiorē pugnā: et p ɔn̄s corona ipsoꝝ nobilior dicebatur q: de palma. Sic moraliter est de martyribus: q̄ p fidē vicerūt regna: sicut dic̄ apl's ad Heb.xj. qui acrius ꝛ graui⁹ penas sustinuerūt: sic Laurēti⁹/Uincentius: generosius p̄miant̄ ī celo. De hmōi pugna hr̄ figura Judic̄.vj. vbi legitur ꝙ gedeon de madianitis optauit victoriā reportare: cui dixit angel⁹ dn̄i. Uade in fortitudine liberabis israel de manu madian. alia littera. vade in hac fortitudine vinces. Moral'r madian interp̄tat̄ iudiciū: et desiḡt demones: q̄ iā iudicati sunt: iā venerunt in iudiciū dei. israel deū videns/est ppl's xpianus: q̄ videt deū p fidē: qui continue pugnat ɔ̄ demones: ꝛ cū dei adiutorio finaliter vincit. vn̄ Augusti.lib̄.soliloqoꝝ. Affuit tentare ꝛ defuit loc⁹ nec defuit tēpus: sed vt nō cōsentirē tu dn̄e fecisti. ecce pugna: ecce adiutoriū in pugna ꝛ vltra venit tenebrosus vt est: ꝛ vt eū despicerē: tu me ɔfortasti. venit tētator fortis armat⁹: et ne me vinceret: eū refrenasti: ꝛ me liberasti. Gedeon q̄ interp̄tat̄ sol fortis: designat ppl'm dei fidelē fortissimū pugnatorē: cui apparet angelus inspiratio diuina incitans eū ad pugnādū: et finaliter triūphandum. Narrat sextus iulius libro suo de insidijs: q: dux carthaginensiū habuit grande bellum ɔ̄ quosdā de africa: contra quos idem dux tali cautela vsus est: quoniā sciēs hostes auidos ad bibendum vinū: habuit multa dolia vini: ꝛ cum vino miscuit frustū mādragore. Naꝫ illa herba facit hoīem dormire sicut dicit Aristotel'. lib̄. de somno: sic fortiter: ꝙ tales dormiētes redduntur insensibiles. Unde dux ille illa dolia ibi reliquit fugā simulās et sua tentoria relinquēs. Africani ergo venientes: ꝛ inuenientes in abundātia vinū: de il lo vino sic infecto fortissime biberūt: ꝛ statim oēs oppressi sunt somno. Et explorās dux supradictus subito redijt: et sicut voluit hostes dormiētes trucidauit. Moraliter dux iste designat diabolū hostē antiquū: qui vt nos tētationibus vincat: tali

mā dragora
ptr dū pro pmo

vtitur cautela: qm̄ apponit vinū cū succo mandragore. Vinū designat leticiā mundi. mandragora luxuz veneree voluptatꝫ. Iste dux cū ista mixtura quasi decipit totum mundū. Huic bello tā forti: cōstātes estote: resistite fortes in fide. Vade ergo christiane: qm̄ in fortitudine fidei triumphabis.

¶ Tertio principaliter patiēti ꝛc. Iste modus victorie registratur in hodierna epl'a: vbi d'r. Noli vinci a malo iniuriam tibi facienti perdēdo patiētie bonū siue meritū Siquidē talis vincēs est victor nobilissimus iuxta illud Prouerb. xvj. Melior est patiens viro forti: et qui dn̄atur aīo suo: expugnatore vrbiū. Nam si ꝫriū fecerimꝰ reddemus malū ꝓ malo: et nō vincentes malū iniurie in bono patiētie: et bonum patiētie amittimꝰ: ꝛ a diabolo victi sumꝰ sicut dicit Chrysosto. in quadā home. sup Matth. De tali victoria loquit' btūs Bernardus in quodam sermone. Demonum (inquit) est mala suggerere: nostrū nō cōsentire. quotiens eis resistimus: totiens eos superamus: angelos letificamꝰ: deū honoramꝰ: qui incitat vt pugnemꝰ: adiuuat vt vincamus. Resumantur que dicta sunt: ꝛ concludamus: Vince in bono malum. Vbi innuitur triplex nobile vincendi genus.

B Nobile. vince.
Nobilius. in bonum.
Nobilissimū. malum.
Primo actus virtuosus. vince.
Scd'o modus fructuosus. in bono.
Tertio finis gloriosus. malū.

Prima pars.

¶ Quantum ad primuz est sciendū ꝙ virtutibus viciorū victricibus propter actus difficiles diuersa premia correspondent: ꝛ victrices virtutes sunt iste.

Humilitas que vincit diabolicā astutiā.
Castitas que vincit carnalē lasciuiā.
Charitas q̄ vincit mundanā auariciā.
Iusticia que vincit humanā audaciam.
Patientia que vincit illatā iniuriam.
Prudētia que vincit exquisitā maliciam.
Fides que vicit mundū et suam gloriā.

¶ Prima virtus ꝛc. Narrat Ouidius lib. de transformatis ꝙ apollo habuit filium nomine ionē: qui dum iret ad spacium: vidit basiliscum cuz pastore pugnantem. Miratus est ꝙ pastor resisteret basilisco: cum ille serpens solo visu interficiat hominem. Tandem aduertit ꝙ pastor gestabat in capite sertum de floribus: ꝛ existimauit ꝙ in serto erat aliqua herba: virtute cuius venenū serpentis potissime vincebat'. ꝛ volens hoc experiri recepit sertū de capite pastoris: et statī pastor cecidit. at ille serti singulas herbas ori pastoris imponens: virtute vnius habere surrexit ꝛ de basilisco finaliter triumphauit. Moraliter pastor portans sertum de floribus est quilibet virtuosus: qui portat sertum de floribus multarū virtutum: īter quas est virtus flos: qui est in humili loco. crescit vera humilitas: et q̄diu quisqꝫ portat hunc florem: in aliquo preualere non potest diabolus serpens antiquus. nec mirū: quoniā in humilitate omnis fortitudo est. sicut dicit Augustinus et ꝓpterea diabolus vincitur. vnde Augustinꝰ de verbis domini. Apostoli gladio (inquit) quē portabas: inimicus armis tuis te vicit ꝛ interemit. mandato eī tanq̄ gladio armatus: ꝛ vadis vt inimicum occideres: quod nō vales si de te presumas: esto ergo humilis: non de te presumas et poteris vincere. Legitur ī vita beati Antonij ꝙ ipse vidit totū mūdum plenū laqueis: ꝛ clamauit. O deus quis poterit laqueos istos vincere? Et audiuit vocē. sola humilitas. Loquitur beatus Augusti. de psalmorum nectare. Per humilitatem mēbra christi diaboli vincūt superbiaꝫ. Per hāc fideles supra regnum proficiūt. Per hāc tyranni humiliantur et superantur. Per hanc in eternū martyres coronantur. vt concludatur iste articulus. Vir obediens loquit' victoriam. Prouer. xxj.

¶ Secundo principaliter castitas virtus mirabilis atqꝫ notabilis que de carnali vitio victoriam gloriosam optinet: quam sibi reuelatam non tacuit beatus Iohānes Apocal'. vj. Vidi ꝛ ecce equus albus et qui sedebat super eū habebat arcum: ꝛ data est ei corona: et exiuit vincens vt vinceret. Moraliter equus potest dici corpꝰ humanū: qm̄ equus
Debet frenari per obedientiā.
Debet calcari per abstinentiam.

Debet sellari per continentiam.
Sessor super equũ aĩa: que debet frenare
sellare: calcaribus vrgere corpus ꝑ ratio-
nẽ albedo. Huic sessori datur arcus.i. fir-
mũ ꝓpositũ cõtinendi. Itẽ daꝛ ei corona
pro premio castitatis. Legiꝛ in vitaspatrũ
ꝙ quidã deuot⁹ heremita afflict⁹ est ꝑ no
uẽ annos ꝓpter carnis tẽtationẽ tam gra
uiter ꝙ dicebat iã perdidi animã meã. va
do ad seculũ: qui cũ iret: venit vox de celo
dicẽs. Tentatio quã nouẽ annis sustinui-
sti: erit corona tua: reuertere ꝛ te a tuis co
gitationibus et tẽtationibus subleuabo.
Vñ Isido.li.iij.de summo bono. Quot ten
tationes q̃s suffert et vincit: tot coronas
premij ꝛ glorie ꝓmereꝛ. Et exiuit vincẽs.
Singularis modus vincẽdi luxuriã fugiẽ
do nõ cõfligẽdo. Vñ btũs Amb. Cũ alijs
vitijs põt expectari cõflictus: hãc fugite
ne approximetis: q nõ potest aliter meli⁹
vinci. In hui⁹ signũ ioseph patriarcha ca
stissimus: relicto pallio in manu mulieris
fugiẽdo victor extitit gl'iosus. De victoria
castitatis loquiꝛ sapiẽs Sap.iiij. cum ad
miratione. O ꝙ pulchra est casta genera-
tio cũ charitate. immortalis est em̃ memo
ria illi⁹: ꝛ in ꝑpetuũ coronata triũphat in
coinquinatoꝝ certaminũ premiũ vincẽs.
Iste clamor attollitur in laudẽ castitatis:
cui debeꝛ corona: q̃ vocaꝛ aureola: ꝓ tam
excellẽti victoria. Incoinquinatoꝝ certa-
mina sunt certamina virginum. q sicut di
cit btũs Hiero. maior est pugna virginuꝫ
ꝙ angeloꝝ. angeli sine carne viuũt: virgi
nes cũ carne triũphant. Et Cyprian⁹. Vir
ginitas soror est angeloꝝ: victoria libidi-
nũ: regina virtutũ: possessio oĩm bonoꝝ.
¶ Tertia virt⁹ charitatis ꝛc. q̃ vincit aua
riciã ꝛ iracundiã. Ista fuit victoria marty
rũ gl'iosa: quos alloquiꝛ Cyprian⁹ martyr
gl'iosus. O martyres scti fortiter seculo re
pugnastis: spectaculũ deo ꝓbuistis glorio
sum: ꝙ leto sinu vos mr̃ etiã de ꝑlio reuer
tẽtes excepit. Nẽpe sicut virginitati victri
ci correspõdet corona de florib⁹: ita chari
tati correspõdet. Siquidẽ p̃ciosi aliq̃ lapi
des siles sunt celo in colore sicut sapphy-
rus: aliq̃ habẽt v̾tutẽ attractiuã sicut ada
mas more solis. aliq̃ splẽdẽt sicut stelle vt
carbũculus. Sic moraliꝛ martyres qui mũ
dũ ꝑ cõtẽptũ vicerũt: fuerũt ꝑ cõuersatio
nẽ celo siles: vt dicerẽt cũ aplo. Nr̃a con-
uersatio in celis est. ad Phil.iij. Fuerũt in
super tracti ad amorẽ dei: q̃ amor dei non
solũ vincit mundũ: imo etiã diabolũ sicut
dicit Greg. home. vij. sup Ezechie. cũ qua
malign⁹ spũs aciẽ spũalis certaminis po
nit: summopere necesse est vt ꝑ charitateꝫ
victores ĩueniamur. q si q̃libet bona opa
in nobis fuerint: si charitas desit: per viã
discordie loc⁹ aperiꝛ in acie. vñ ad ferien-
dos nos valet hostis intrare antiqu⁹ non
munitos castitate. Si v̾o in charitate fue
rit: nõ timet: q ipe nec carne ꝑmiꝛ vt ei⁹
luxuria dissoluaꝛ. Abstinẽtiã nõ timet: q
nec ipse cibo reficiꝛ: q̃ ĩ necessitate carnis
nõ vrgeꝛ distributiõe terrenarũ diuitiaꝝ:
si eisdẽ opa charitatis desint: q diuitiaꝝ
subdit⁹ ipse nõ eget. valde in nobis cha-
ritatẽ verã. i. amorẽ humilẽ: quã nobiscũ
impẽdim⁹ timet: ꝛ nimis cõcordie nr̃e in
uidet. q hãc tenemus in terra: quã ipe te
nere noluit in celo. Itẽ sunt q̃dã lapides
preciosi splẽdentes sicut carbũculus: qua
les fuerũt martyres victores et amici dei
ad modũ carbũculi lucẽtes etiã qm̃ mar-
tyrio ipi fracti non fuerũt: nec aduersitati
bus: nec elati ꝓsperitatib⁹: nec ĩclinati ꝓ
missionib⁹: nec territi cõminationib⁹. De
istis triũphãtib⁹ gloriosis canit eccl'ia. De
specta nãqꝫ presentis vite luce: ꝯtẽptoqꝫ
suoꝝ corpoꝝ cruciatu: seuientem mũdum
dei pro amore vicerunt.

¶ Quarta victoria de iusticia. Siquidẽ le
galis iusticia põt dici victrix oĩm vitioꝝ:
qm̃ iusticia est oĩs virt⁹. v. Ethic. Et btũs
Ambro. in hexameron. Vbi (inq̃t) est pru
dẽtia: ibi est malicia. vbi fortitudo: ibi ira
cundia. vbi temperantia: ibi impatientia
plerunqꝫ vel alia vitia. vbi iusticia: ibi est
vera concordia ceterarum virtutum. Ista
virtus est fortissima armatura: quã apo-
stolus victoribus vitiorum monet accipe
re dicẽs. Induite vos armaturam dei ꝛc.
sequitur. induti lorica iusticie. Epheb. vj.
Non solum iusticia est armatura vincens:
immo est corona triumphans, iuxta illud
ij. ad Timoth. iiij. Bonum certamen cer-
taui ꝛc. de reliquo reposita est mihi coro-
na iusticie. Narratur in gestis aluarijs ꝙ
achilles in omni bello inuincibilis erat:
quia portabat coronam in capite vbi erãt
quattuor lapides preciosi. in parte ante-
riori adamas: in parte posteriori carbun-
culus: in dextra chrysolit⁹: in sinistra ame
tistes. istoꝝ virtute reddebaꝛ ĩuincibilis.

just^a per carbunculum · q̄r lapides p̄osit
f. 94. charitas per chrisolytum
passio x̄p̄i per ametistum

Achilles vir bonus ⁊ virtuosus ⁊ iustus: quē virū quattuor ꝟtutes reddunt inuincibilē. Prima virtus pseuerātia: que designaf per adamantē. Narrat Isido. libro etymolo. ꝙ adamas est tāte fortitudinis ꝙ nec ferro: nec igne pōt frangi. Sic virtus perseuerātie facit hoiem ita fortē in bono: vt ille iā non frāgaf aduersitatib⁹: nec extollaf ꝓsperitatib⁹: nec ꝓmissionibus flectaf: nec cōminationib⁹ terreatur Per carbūculū intelligif iusticia: q̄ sic carbunculus oī tempore lucet die ac nocte: sic iusticia oī tēpore faciēda est. qm̄ beati qui faciūt iusticiā in omni tpe. Per chrysolitū intelligif charitas: qr chrysolitus sicut aurū rutilat: ⁊ sicut ignis scintillat. sic charitas cōpaf auro: qr sicut aurū excedit oīa metalla in valore: sic charitas oēs virtutes in preciositate. Per ametistum ī parte sinistra corone/intelligif passio xp̄i qm̄ lapis ille hȝ colorē rubeū. talis cogitatio multū valet ad vincendū tētatiōes vndecūq; procedant. Siquidem mors et passio iesu xp̄i triumphauit de morte. de qua victoria loqtur beat⁹ Augus. sup illo verbo apl'i. j. Cor. xv. Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors potētia tua qua oēs dissoluebas? Ubi est mors victoria tua? Calūniator confusus est: raptor expoliat⁹ nouū genus potentie: hactenus victoria mortꝭ stupescit. magnū ergo pietatꝭ op⁹: mors mortua tunc est: quādo ī ligno mortua vita fuit.

¶ Quinta victoria virtutis patientie: victrix gloriosa presertim iniurie patientia. de qua sunt versus

Maxima virtutū patiētia vīcit inermis:
Armatosq; suos vincere sepe solet.
Discite dura pati: sola est q̄ cōterit hostē:
Uirtutesq; regit: patiētia sola triūphat.
Nulli tanta nouus ⁊ honeste ꝓtulit ire.
Cede repugnāti cedēdo victor abibis.

Loquitur de iulio cesare: q̄ nulli⁹ rei obliuisci solitus erat: nisi iniuriarū: quas patientia vincebat. vn̄ iniuriarū remedium est obliuisci. Hoc remediū dedit Seneca Si inquit magnanim⁹ fueris: nunq̄ iudicabis tibi fieri iniuriā: de inimico qui tibi fecit iniuriam: dicens non nocuit licȝ animum nocendi habuerit. si fuerit in tua potestate: vindictam putabis vindicare potuisse. scito honestum esse ⁊ magnum genus victorie/vindicte ignoscere. sicut liberalis est qui de suo dat nō de alieno. sic clemens ⁊ patiens est qui remittit iniurias proprias ⁊ prosequif alienas. Legitur de magno alexandro ꝙ quidam offendit eum: qui cū precibus placari non posset: aristoteles eius magister sic eū placauit. Rex inquit serenissime documentū optimū tibi dabo. Cui imperator. presto sum audire. ⁊ quid est qd̄ superat oīa regna mūdi? certe nobile cor tuū: sed maiorem hodie victoriam acquires ceteris: si vincas animū tuum nobilissimū: qui dicit tibi ꝙ non remittas iniuriam. ipsum dico animū aliorū vitiorū. qui si te vincat: non es victor: sed vict⁹. Ad cuius verba imperator placatus est. De victoria patiētie presertim loquif thema. Noli vinci a malo. i. homīe iniuriante: sed vince in bono patientie/malū. i. hominē iniuriantē. Nobile est vincere: nobilius vincere ī bono: nobilissimū vincere in bono malum. Melior est patiēs viro forti. Prouer. xvj Bonus in vita nature: melior in gratia: optim⁹ in gloria paradisi. Cui⁹ glie ⁊c.

¶ Dominica. ij. post octauas epiphanie. Sermo. iij.

Extendēs manū tetigit eū. Matthe. viij. Docet experiētia satis clara ꝙ manus humana
Interdum clauditur.
Interdum vibratur.
Interdum extenditur.
Clauditur ad continendū.
Uibratur ad percutiendū.
Extenditur ad largiēdum.

¶ Primo manus claudif ⁊c. Siquidem nisi man⁹ claudaf: in manu nō pōt aliqd bene retineri nec cōtineri. Manum tenebat clausam moyses virgā tenēs in manu sua. Exo. iiij. Modo cōsimili iacob plantam pedis esau tenebat manu. Gen. xxv. Talis est modus dei: q̄ manu sue potētie infinite conseruat ⁊ cōtinet vniuersa: al's in nihilū redirent. sicut dicit beat⁹ Augu. vt accedat dauidica ꝓphia. ps̄. xciiij. In manu tua dn̄e sunt oēs fines terre. ⁊ Hieremie. xviij. Sicut lutum in manu figuli sic vos dom⁹ israel in manu mea. Ista manus est diuina potentia. Istā manū diuine potētie siue relatā non tacuit Ezechiel sui li. ij. c. Ecce man⁹ dn̄i missa est ad me;

manus
A
manus f. 1. in
Nota manu dei
f. 98.
fig^a

fo. 100. patien^a fo. 84.

in qua erat inuolutus liber scriptus intus et foris. Ista manus missa est diuina potētia creatiua: regitiua: et rerū oīm conseruatiua. et ista man⁹ continet librum eterne predestinationis. inuolutus nobis ab scōditus et occult⁹: scriptus intus p prouidentiā illoꝝ qui sunt in paradiso: et foris per ꝓuidentiā illoꝝ qui sunt in mundo: inuolutus iste liber: quoniam nullus pōt plene cognoscere modū formā et ordinē: qualiter oīpotens deus per manū sue potentie/seu ꝓuidentie cōseruat: manutenet mūdū: regit pariter et gubernat. vñ diuus iohannes vidit angelū: qui portabat librū in manu: et vnū pedē tenebat in terra: et aliū in mari: et dextrū super mare et sinistrū sup terrā. Apoc. x. Iste angelus est creator oīm deus: q: magni cōsilij angelus. Iste tenet in manu sua operatiue virtutis/librū eterne ꝓuidentie: que prouidentia se extendit ad celū: ad terrā: ad mare. hoc est ad regimē celestiū terrestriū et infernoꝝ. Siquidē manus ista ꝓuidētie se extēdit ad celū iuxta illud. Leuabo ad celū manū meā. Deut. xxxij. Item extēdit se ad regimen terrestrium/ iuxta illud Esa. xlviij. Manus quoqꝫ mea fundauit terrā. Itē extēdit se ad regnū infernorum iuxͣ illud ps̄. lxxxviij. Ponā in mari manū meā. per mare in hͦ loco intelligit īfern⁹.
¶ Secundo manus ꝛc. Talem manū vibratā ad percutiēdū habuit rex dauid qñ surrexit: et misit manum in peram: et tulit vnū lapidē: et funda eiecit: et scutum ducens percussit philisteū in fronte. j. Regū xvij. Talis est manus diuine potentie vibrans iaciens atqꝫ ꝑcutiens. qua manu percussus extitit balthasar: sicut scribit Dañ. v. vbi legit ꝙ rege in cōuiuio existēte apparuerunt digiti quasi manu hominis scribentis in superficie aule regis: et erat scriptura. mane: thechel: phares. Ista man⁹ q̄ appuit: moralr̄ ē dei iusticia punitiua: q̄ man⁹ ꝯ pctōrē scribit snīam: sic scribēdo ꝙ pctōr ꝑseuerans in malr̄: necesse ē ꝙ patiat: et finalr̄ moriat et dānet. Nam legit ꝙ balthasar illa nocte mortu⁹ est: imo diuino iudicio interfect⁹. Siquidem in tali ꝑcussione mane. hoc est monstratur regimen: quomō de oībus q̄ sunt in regno hoīs districta redditur ratio. de anima: de corpore: de tēpore ꝛc. qm̄ apud deū mirāda sunt. Scd̄a scriptura thechel posita est in statera. hoc pertinet ad diuinā iusticiā: que oīa ponderat merita et demerita. Tertia scriptura phares. diuisum est regnū. diuiditur qñ aīa separat a corpore: corpus dat vermibus: aīa demonibus: bona relinquunt parētib⁹. Istā percutientē manū iob plurimū formidabat ad deū clamādo. Manū tuam dñe longe fac a me: et formido tua nō me terreat. iob xiij. Hanc manū habuit apertā atqꝫ extēsaꝫ illa fortis mulier: de qua Prouer. vlt. Manū suā aperuit inopi. et palmas suas extendit ad paupes. Hoc est contra multos tenaces/cupidos/ et auaros: qui habent manus suas extensas ad recipiēdū: et clausas ad largiendū/contra ꝓhibitionem scirptam Eccli. iiij. Non sit porrecta man⁹ tua ad accipiendū. et ad dandū collecta. Et tñ scriptū est: ꝙ beatius est dare ꝙ accipere. Act. xx. Super quo ꝟbo Beda sic inq̄t. Non illis q̄ relictis omnib⁹ secuti sunt dñm: diuites elemosynarios preponit: sed illos magnificat: qui cunctis q̄ possident: renunciātes: nihilomin⁹ opando manib⁹ laborāt: vt habeāt vñ tribuāt necessitatē patienti. Istā manū extensam habuit largitor bonoꝝ de⁹ ꝑsertim rōnali creature multa bona largiēdo. iuxta dauidicā ꝓꝑhetiā. ps̄. cxliiij. Aperis tu manuꝫ tuā: et iples ꝛc. De ista liberalissima manu quātū ad hoīeꝫ/loquit btūs Aug. lib. soliloqꝫoꝝ per hūc modum. Fecisti me dñe cū nō essem: redemisti cū perisseꝫ. mortu⁹ erā et ad mortuū bone iesu descendisti: et tātū dilexisti me vt sanguinē tuū ꝑciosuꝫ in ꝑciū dares ꝑ me. reduxisti me de exilio redemisti me de seruitio. Potuit (inquit) man⁹ tua dñe me lapidē facere: serpentē aut beluā: ꝓpter bonitatē tuā quare nō: q: sic ordinauit bonitas tua dñe. De tali manu aperta atqꝫ extensa loquit thema. Extendens iesus ꝛc. Ubi tria ostēdunt.

Primo creatoris liberalitas in donorum collatione. extēdens iesus.

Scd̄o eiusdē grandis bonitas in productorū creatione. manū.

Tertio sue virtutis suauitas in egrorum curatione. tetigit. B

Tertia pars.

¶ Et dimissis duob⁹ primis: de tertio est agēdū: vbi sciēdū ꝙ tactus moralr̄ accept⁹ multiplex est: vtpote

Tactus fructuosus: per quē quis in vita corrigitur.

Tactus virtuosus: per quē q̄s san⁹ efficit.

Tactus libidinosus: p quē quis turpiter inficitur.
Tactus amorosus: p quē paup reficitur.
Tactus melodiosus: p quē de⁹ bñdicit.
Tact⁹ ruinosus: p quē q̄s a gradu deijcit.

¶ Prim⁹ tactus moral'r ꝛc. Et talis est diuina correctio: qñ de⁹ tangit hoīes p aliquā tribulationē. ꝛ isto mō tact⁹ fuit Job deo pmittente multipliciter in bonis naturalib⁹: in bonis tpalib⁹: in ꝓprio corpe Ideo iob sic tact⁹. sic tribulat⁹ clamabat. Miseremini mei. miseremini mei ꝛc. q: man⁹ dñi tetigit me. Job. xix. Et pmo ca. eiusdē libri legit: ꝙ dixit sathā ad dñz. Extende paululū manū tuā: et tāge cūcta q̄ possidet. Isto tactu q̄si innūerabiles tacti fuerūt. sicut sctī martyres: ꝛ alij nō martyres multipl'r tribulati. Talis tact⁹ patiēter tolerat⁹ multū ẟ fructuosus: qm̄ p talē tactū culpa vitat: et supbia humiliat. exēplū de paulo ꝛ mult[is] alijs: q̄ per tactū tribulationis hūiliati sunt. Itē p talē tactū patiētia cōprobat. exemplū de iob. de tobia: de quoꝝ tribulatiōe vna cū patientia magna scriptura mētionē facit. Istū tactū tñ multi renuūt: et cōtēnūt. et de h̄ cōqrit sapiēs in persona dei Prouer. j. di. Uocaui et renuistis. extēdi manū meā et nō fuit qui aspiceret ꝛc. Uocaui p angelos. per pr̄iarchas. p ꝓphas. per leges nature: ꝛ p legē scripture. ꝛ renuistis: imo despexistis oē consiliū meū. Extēdi manū meā. vt sint v̄ba redēptor[is] nr̄i. Extēdi manū meam.

Miracula faciendo.
Beneficia largiendo.
Eternaliter puniendo.
Penā temporalem infligendo.
In cruce me morti exponendo.

De prima extēsione Eccl'i. lj. Man⁹ meas extēdi in altū. De scđa Esaie. lxv. Expādi man⁹ meas tota die ad ppl'm incredulu3. De tertia Esa. v. In oīb⁹ his nō est auersus furor ei⁹: sed adhuc man⁹ ei⁹ extenta. De q̄rta extēsione ī cruce ꝛ manib⁹. Traxisti oīa ad te. De quīta Exo. xv. Extendisti manū tuā: et deuorauit eos terra.

¶ Scđs tact⁹ ꝛc. Iste tact⁹ est diuina virtus. q̄ tactu multi corpal'r ꝛ spūal'r īfirmi hacten⁹ sanati sunt: sic in euāgel'. in multis locis ꝯtinet. pserti ī hodier. euāge. p3 de leproso quo ad tactū saluatoris nr̄i dicit eū mūdanasse. ¶ Sed q̄rit quot modis in scriptura legimus leprā fuisse curatam? Respon. ꝙ

Per inclusionem.
Per ablutionem.
Per separationem.
Per ostentionem.
Per tactum.

Et primo p inclusionē: sicut p3 Exod. iiij De manu moysi: q̄ extracta de sinu apparuit leprosa: sed īclusa in sinu appuit pfecte mūdata. Scđo p ablutiōe3. p3 de naamā syro ꝛ leproso: q̄ ad p̄ceptū helisei/lauit se septies ī iordane: ꝛ restituta ē caro ei⁹ sicut pueri puuli: et mūdatus est. iiij. Reg. v. Tertio p sepatiōnē. sic p3 de maria sorore moysi leprosa: q̄ sepata septem dieb⁹ fuit pfecte curata. Item q: moyses orauit ꝓ ea. Nūe. xij. Per ostēsionē de decem leprosis: qb⁹ fuit dictū. Ite ostēdite vos sacerdotib⁹: q̄ dū irent mūdati sunt. Luc. xvij. Quinto p manuū ipositionē: sic hic. extēdēs manū ꝛc. Cui fuit dictū mundare. Nōne ad tactū fimbrie vestimēti xp̄i fuit curata mulier: q̄ sanguis fluxū patiebat. Mat. ix. Mar. v. ꝛ Luc. viij. Nonne scriptū est Luc. vj. ꝙ oīs turba q̄rebat eū tāgere: q: v̄t⁹ de illo exibat ꝛc. Et nō solū erat verū corpal'r: imo etiā spūal'r. Nā ad tactū spūalē dei: qui est iterna ispiratio: m'lti a pctō curati sunt. sic p3 de magdalena. de paulo. de petro. de dauid: et de multis alijs pctōrib⁹. quoꝝ de⁹ tetigit corda p inspirationē: ꝛ cōuersi sunt a pctō. Isti⁹ tact⁹ spūalis figura h̄r. iij. Reg. xix. vbi leg̃r ꝙ dū helias obdormiret ī vmbra iuniperi: appuit sibi āgel⁹. hoc est iterna ispiratio dei: q̄ tāgit cor pctōr[um]: ꝛ excitat eū fortiter: de facto pctōr surgit: ꝛ penitet de pctō: ꝛ māducat panē dolorose contritionis. Tales huiusmodi spūaliter tacti possunt figurari p alios qui abierunt cu3 saul: quoꝝ de⁹ tetigerat corda. j. Reg. x.

¶ Terti⁹ tact⁹ libidinosus/ipudic⁹/imūdus seu carnalis aīa3 maculat: corp⁹ ꝯtaminat et inq̄nat. Nā sicut dic̄ q̄dam glosator sup psalteriū: cetera pctā aīam maculāt: fornicatio aūt aīa3 et corp⁹ ꝯtaminat ꝛ inq̄nat. scriptū est. Qui tetigerit picem inq̄nabit ab ea. Eccl'i. xiij. Nūqd pōt hō abscōdere ignē in sinu suo: vt vestimenta illi⁹ nō ardeāt: aut ābulare sup prunas: vt nō plāte cōburant ei⁹. Sic q̄ ingredit ad vxorē ꝓximi sui: nō erit imundus cu3 tetigerit eā. Prouer. vj. Un Bern. dic: ꝙ esse cū muliere: ꝛ eā non cognoscere: mai⁹ est q̄3 mortuos suscitare. Et Hiero. Hospitiolū tuum mulierū pedes nunq̄3 terant;

esse cū muliere ꝛ nō cognoscere eam maius ē q̄ mortuos suscitare

sed si videris mulierem bene conuersantẽ
mẽte dilige: nõ corporali frequẽtia. Quia
sicut dicit Inno. de miseria ꝛc̃. Istud pec-
catum nõ fugatur nisi dũ fugitur: nec mu
tatur nisi dum laceratur seu maceratur. i.
Cor. vij. Bonũ est homini mulierẽ nõ tan
gere. sȝ ꝑpter hoc nõ ꝓhibet mr̃imoniũ.
¶ Quartus tactus ꝛc̃. Et isto tactu tangũ
tur pauperes: qñ eis elemosyna largitur:
vnde corporaliter sustentãtur. Dicũt astro
logi ꝙ est quidam dies in anno: qui voca
tur amphiticalis: qñ est sol in capricorno:
in qua die non est bonũ: immo est malum
esse in loco obscuro: qm̃ talis posset in lo-
co illo tantũ recipere frigus: ꝙ non posset
calefieri nisi per tactũ manuum confrican
do vnã manũ cum alia manu. Sic morali
ter per tactum clemẽtie/quãdo pauper tã
gitur per elemosynã: generatur calor diui
ni amoris: calor charitatis: et in paupere
tacto: immo etiã in diuite tangente et ele
mosynam largiente. Narrat Sene. li. i. de
bñficijs: ꝙ tres phi Homerus/Hesiodus
Chrysippus/descripserũt bñficia que sunt
dona gratis data: in forma triũ virginum:
quarũ quelibet vocatur gratia. ꝛ iste tres
sorores habebãt manꝰ inflexas quasi cho
ream ducentes: sic ꝙ vna aliã manu tan-
gebat. Item ducebant choream per mo-
dum corone: et induebantur lucida veste:
nõ tamen erant cincte: et erãt sibijnuicem
corridentes. Moraliter applicãdo elemo
syna: que tangit pauperem: est magnũ be
neficiũ: in quo bñficio sunt gratie tres so-
rores virgines. Prima gratis recipe. Se-
cunda gratis dare iuxta illud Mat. x. qđ
gratis accepistis gratis date. Tertia gra-
tiarũ actio reddenda tam deo ꝙ̃ elemosy-
nam largiẽti. Scđm istã imaginationem
tertia soror tãgit vna manu vnam: et alia
manu aliã: ꝛ sic tangit duas. Unde prima
soror est diues largiẽs elemosynã. Secun
da soror est pauper recipiens. Et tertia so
ror: q̃ est gratiarũ actio: que tãgit vtrãqȝ:
quia recipiẽs tenetur gratias reddere lar
giẽti. et largiens tenetur gratias reddere
deo de bonis sibi datis a deo. i. due prime
habent manus inflexas: sic ꝙ vna tangit
aliam. sic intelligitur ꝙ elemosyna est lar-
gienda ƀm facultatẽ dantis: ꝛ ƀm necessi
tatẽ recipientis. iuxta illud Tobie. iiij. Si
multum tibi fuerit abundanter tribue ꝛc̃.
Sed quõ intelligit ꝙ ille sorores erant si
bi adinuicẽ corridẽtes? Hoc erat in signũ
ꝙ faciens elemosynam debet habere

In vultu alacritatem.
In gestu humilitatem.
In dicto seu verbo affabilitatem.

In vultu hilaritatẽ. Ecci. xxxv. In oĩ dato
hilarem fac vultum tuũ. Hilarẽ em̃ dato-
rem diligit deus. ij. Cor. ix. Item in gestu
humilitatem. hoc est ꝙ elemosyna fiat in
abscondito. Te faciẽte elemosynã: nesciat
sinistra tua q̃d faciat dextera tua. ꝛ cũ fa-
cis elemosynã: noli tuba canere ante te.
Mat. vi. Item in verbo affabilitatem: vt
diues pauperẽ nõ cõtẽnet. nec sibi impro-
peret crudeliter respondendo. Sed q̃d est
hoc ꝙ non erant cincte? Ad designãdũ ꝙ
elemosyna debet dari cito/celeriter/iuxta
illud Prouerb. iij. Ne dicas amico tuo va
de et reuertere: ꝛ cras dabo tibi: cũ statim
possis dare. Sed quare depingebant mu
lieres non homines? Ad designandum ꝙ
mulieres magis cõpatiũtur pauperibꝰ ꝙ
homines. ꝛ ꝙ elemosyna debet dari ex cõ
passione et ex charitate. non propter vanã
gloriam: nec propter famam dilatandam:
nec spẽ tẽporalis lucri. Sed quid est hoc
ꝙ erant indute veste lucida? Ad designan
dũ ꝙ elemosyna debet dari placide: ꝛ nul
li subtrahi ꝑpter leuẽ offensam. immo dã
da est inimicis. Benefacite his q̃ oderũt
vos. Mat. v. Si esurierit inimicus tuus
ciba illũ. ad Roma. xij. ꝛ priꝰ Prouer. xxv.
¶ Quintus tactus ꝛc̃. Iste erit in paradi-
so celesti. Narrat beatus Augu. lib. ij. de
doctrina xp̃iana: ꝙ sonus musicus fit tri-
bus modis.

Interdum voce sicut in cantu.
Interdũ tactu sicut ĩ citharis ꝛ organis.
Interdum vtroqȝ modo.

Quasi simile erit in paradiso. qm̃ beati de
um laudabunt etiã alijs duobus modis.
vnde scriptũ est ps̃. cl. Laudate eũ in sono
tube: laudate eũ in psalterio ꝛc̃. Et non so
lum tactus per generalẽ resurrectionẽ lau
dat deũ: immo etiã alij corporales sensus.
nam oculi oblectati visione iesu xp̃i clama
bunt. Ualde mirabilis es dñe. Hester. xv.
Itẽ odoratꝰ dicet. Trahe me post te. Cur-
remus in odore ꝛc̃. Cañ. i. Item auditus
recreatus angelica inhibitiõe clamabit.
Sonet vox tua in auribus meis. Cañ. ij.
Item os recreatũ dei laude dicet. Replea
tur os meũ laude ꝛc̃. ps̃. lxx. Item manus

clamabunt. Oēs gētes plaudite manib⁹ rc.ps.xlvj. Quod nobis concedat rc.

¶ Dñica.ij.post octa.epipha. Ser.iiij.

Extendens iesus manū tetigit eū dicens. volo mundare. Mat.viij. ca. Duo sunt dicenda.

Primo historia euangelica lis: vt videat vnde est sumptū verbum.

Scdo aliqua instructio spūalis de vita et cōuersione beati vincētij aliqua applicā do. Jurta scdm sunt ꝯsiderāda tria.scꝫ

Opus magne potestatis/ in hoc ꝙ dicit. extendens.

Beneficium magne pietatis/in hoc ꝙ dicitur.tetigit.

Donum magne liberalitatis/in hoc ꝙ dicitur.volo mundare.

Prima pars.

a ¶ Primum patet. nam per Augu.soli⁹ diuine pietatis est pctā dimittere. Et de⁹ nō cessat adhuc manū sue pietatꝭ extēdere cōtinue ad pctōres.s.diabolum coercēdo: occasiones pctī tollēdo: cor hoīs īmutādo: r alia opera faciēdo: q̄ sunt solius diuine ptātis. r hoc ipm dicit Esa.lxv.di. Expādi manus meas tota die ad populū incredulū: q̄ graditur in via nō bona: sed post cogitationes suas. Pō hoc bñficiū ꝑponit oībus moyses memorandū Deut.v.di. Memento ꝙ et ipse seruieris in egypto.i.in pctō: r inde eduxerit te dñs de⁹ tuus in manu forti et brachio extēto.s.calcādo demonē et oēs te ad malū impellentes. Sꝫ multi stulti habēt cor ita durū: ꝙ nō audiūt: q̄bus de⁹cōminat fortiter Prouer.j.di. Uocaui et renuistis. extēdi manū meā: r non fuit q̄ aspiceret rc. Uñ cōtra sic ingratos oīpotētie sue ostendit aliqñ manū seueritatis et iusticie/ di. Exo.iij. Extendā manū meā: r pcutiā egyptū.i.pctōrē pctīs obtenebratū: r hoc ob tenebrādo eū amplius donec absorbeat a morte eterna: r hic mūdus eos veret ī miserijs suis. Exo.xv. Extēdisti manū tuā: et deuorauit eos terra.i.mūdanalis miseria multiplex: q̄ perducit tales ad desperatione.sequit. Descēderūt in ꝑfundū quasi lapis.q̄ de manu dimittit: r eijcit in ꝑfundū. Amb. Timent porci securim sup se eleuatā: r nō timēt hoīes fatui dei potētissimā manū: quā cōtra eos leuabit dicēte ꝓpheta. Gladiū suū vibrauit: arcū suū tetēdit: r parauit illū. Jtē dicit Orige. sup leuiticū. Et q̄s extentā oīpotētis manū nō timebit: q̄ primo in celo ꝑcussit supbum: r apostatā luciferū cū tota sua societate ī ꝓfundū laci demersit. Que etiā in paradiso terrestri ꝑcussit primos parētes. que ꝑcussio ad posteros est trāsfusa. Percussit ī terra magna imperia: r regna r oīa sublimia sunt ꝓstrata. Percutit in purgatorio. r percutit irremediabiliter in inferno. Et tamē. Esa.ix.dr. Jn oībus his nō est auersus furor dñi: sꝫ adhuc man⁹ ei⁹ extēta. Ubi Rabanus. Jn his oībus.s.pctīs grauib⁹ hominū/non est auersus furor dñi: sed poti⁹ adauctus: qr nō cessat.maxime ꝯ supbos et inutiles: de q̄b⁹ Job.xxviij.dr. Ad silicē extēdit manū suā.et ps.lxxix. Jncēsa igni et suffossa ab increpatione vult⁹ tui peribūt. Time igit hāc manū dei: que vt dicit Aug.merito est timēda: si consideres opa que fecit ad terrēdū malos vt pharaonē: et ad eruēdū innocētes vt heliā: danielē: moysen: ioseph et alios multos. Et caue ne maliciose aliquē ꝑsequarꝭ. nā ꝭm ꝙ dixit Hester.vj. Zares vror amā marito suo persequenti mardocheū. Si de semine iudeoꝝ est: nō poteris resistere: sed cades in cōspectu ei⁹. Jta si virū bonū ꝑsequeris: q̄ de semine iudeorū.i. deū laudantium est: q̄uis ad tēpus patiatur: tñ ī fine male tibi succedet. nā talis hꝫ manū dñi ꝓtectricē. Ptꝫ ergo ꝙ tota spes nr̄a dꝫ esse in manu diuina: quā videm⁹ extētā ad oēm partē ad suos ꝓtegēdos. Et hoc de primo.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter dicebat ꝙ erat cōsiderandū vnū opus magne pietatis: qr tetigit. Tact⁹ em̄ ꝑpissimi redēptoris signū fuit magne pietatis et humilitatis: ꝑsertim tāgēdo leprosos r infirmos. Et fuit etiā efficacissim⁹ in dādo ꝓtinus sanitatē: sicut pꝫ Mat.xx. in tāgēdo oculos cecoꝝ: et statim viderūt. Mat. etiā.viij. Mar.j.et Luc.iiij. tetigit socrū petri: et statim fuit curata. Mulier emorroyssa etiā tetigit fimbriā eius: r statim curata est a fluru sanguinis. Mat.ix. Mar.v. r Luc.viij. Sicut em̄ nō pōt ignis q̄cq̄ cōtingere q̄d nō calefaciat: sic nec virt⁹ et sapiētia ingenita dei patris quicq̄ tāgere

tact⁹ diuus. fo. 95.

nisi virtuose influẽdo radiãdo eleuãdo cõ fouẽdo illud infra supra extra ⁊ circa illud
B mirabiliter operãdo. Et hic notat Chrys. ꝙ diuina pietas tripliciter tãgit peccatorẽ. s. excitãdo ne dormiat vt piger: sꝫ se exerceat ad diuina. ⁊ hoc est: vt dicit: cũ peccator intẽtus laboribus hui⁹ seculi ⁊ fatigatus nescit se ad deũ erigere: sꝫ tũc pmittit in istis miserijs flagellari pariter et vexari. Eccli. xxj. Uia peccãtium est cõplãtata lapidibus. glo. Rabani. i. plena meroribus. Dictũ est primo parenti in persona oĩm de ista miseria. Terra spinas et tribulos germinabit tibi. i. vexationes ⁊ inqetudines quas miseri hoĩes diligũt. exemplo filioꝝ israel: sicut hr̃ Nume. xj. ꝙ fastidiebant mãna celeste: ⁊ elegerunt plus cepas porros et allia egypti degustare. Jmmo (qḋ peius est) in talib⁹ vexationib⁹ viuere delectãtur: iuxta illud Job. xxx. Esse sub sentibus delitias putabãt. Jdeo dicit Chrys. Est dei iudiciũ sup tales: vt q̇ preeligũt istas miserias: ⁊ eis potius volunt seruire ꝙ̃ creatori: ꝙ semp viuãt in laboribus terribilib⁹: ⁊ sine oĩ pace ⁊ quiete. Jõ dr̃ Hiere. xvj. Seruietis dijs alienis q̇ nõ dabũt vobis requiẽ. Jste eñ miserie sunt dij istoꝝ: q̇ semp ducũt eis inquietudines terribiles. Eccl's. j. Hãc occupationẽ pessimã dedit deus filijs hoĩm: vt semper sint occupati in terra: ⁊ sub illa viuentes mortui et sepulti. Hinc est ꝙ qñqꝫ tãgit tales dei benignitas in corde: cõsulẽs ꝙ omnino surgãt inde ⁊ curent laborare et ire ad regnũ dei. qḋ fuit figuratũ. iij. Regũ. xix. vbi dr̃ ꝙ inuenit angelus dei heliam sub iunipero dormientẽ fatigatũ ex itinere: et dixit. Surge q: grãdis tibi restat via. Ubi glo. haymonis. Jugiter iuenit dei ex alto spiratio hoĩem pigre iacentẽ sub spinoso iunipero: ⁊ fatigatũ in miserijs huius seculi nimis: cui dicit. Surge a tanta cecitate ⁊ miseria: ⁊ cõsidera ꝙ si salu⁹ fieri vis: grãdis tibi restat via. iõ opꝫ te laborare: q: ij. ad Timo. ij. Coronabit qui legitime certauerit. Et hoc mõ tetigit de⁹ btm̃ vincẽtium. Hic dr̃ ꝙ fuit a deo conuersus: ⁊ post cõuersionẽ laborauit viriliter ĩ via regni: que est totalis recessio a pctõ mortali: et accessus ad obedientiã legis christi ⁊ in ea fieri operator diligens et attẽtus: sicut dicit Fulgentius.

¶ Scdõ tãgit dñs peccatorẽ exercitando: vt proficiat ad maiora; ⁊ ad merita copiosiora. Et iste tactus designat per septẽ sagittas dñi: de q̃bus Job. vj. sicut sunt ĩfirmitates corporales: tẽtationes spũales: paupertates: psecutiones hoĩm infamie: perditiones charorũ. Et de istis dicit dñs illud Gen. xxvij. Accede huc vt tangã te: ⁊ probẽ vtrũ tu sis filius meus an nõ. Sic probatus fuit sctũs Job perdẽdo bona tẽporalia: filios: statũ: ⁊ incurrendo tpales infirmitates. Sic sctũs Tobias. sic sctũs ioseph in captura a fratribus. sic oẽs prophete. sic daniel ĩ lacu leonũ. sic tres pueri in fornace. sic oẽs sancti martyres: inter quos fuit sctũs vincentius vnus: ⁊ nõ de minoribus: sed de maioribus: qui ꝓ xpo grandia sustinuerunt. Et istas tribulationes ꝓcurat nobis diabolus dari: vt ꝓuocemur ad impatientiã: et p oñs ꝙ in nulla virtute ꝓficiamus. Jõ dicebat Job. j. Extende paululũ manũ tuã: ⁊ tange cuncta que possidet. Sup quo Grego. Quos deus tãgit virga percutiẽs: quosdã patiẽtes reperit vt Job: tobiam et hmõi: quoꝝ ꝓfectus maximus est: qm̃ qui patiẽtiã sequit (maximi est premij ⁊ meriti apud deũ. Quosdã autẽ inuenit per impatientiã fractos: q: idẽ ignis paleas cõburit: et aurũ purgat. De istis impatiẽtibus dicit pphe ta ps. cxliij. Tãge mõtes ⁊ fumigabunt. i. supbos. et cõtra te murmurabũt. Hi sunt filij diaboli: et eius ferẽtes signa: qui non cessant latrare cõtra altissimũ. De istis dicit Job. iiij. Uenit super te plaga: ⁊ defecisti. tetigit te: ⁊ cõturbatus es. vbi est ergo timor tuus: fortitudo tua ⁊ patiẽtia tua? quasi dicat. nõ deberes turbari: sed paratus esse semper reuerenter suscipere diuinũ flagellũ: vt sic proficias ad meritum: ⁊ adeas recto itinere ad ei⁹ regnũ. hec ille.

¶ Tertio tangit aliquos eleuãdo ne pereant in sordibus ꝓpter continuata pctã. ⁊ isti figurant per filiũ vidue: cuius loculũ xp̃s tetigit: et ille ꝓtinus suscitatur. Luc. vij. sicut sunt multi iã fere in peccatis sepulti: quos deus ex pietate tangit in corde et saluantur. Dicit tñ Augu. ꝙ hec sera penitẽtia multũ est periculosa: q: raro cõtingit vt qui male vixerint: male nõ exeãt. Jdeo dicit lib. de penitẽtia. Tene certum et dimitte incertũ. dũ tẽpus habes: bene facias ⁊c̃. Et sic pꝫ scdm̃ principale.

Tertia pars.

¶ Tertio p̃ncipaliter in C

3 macula .s. cordis oris operis

predictis verbis est considerandum opus magne sanctitatis seu liberalitatis in hoc ꝙ dicit. volo mundare. Ubi notat Cesareus ꝙ homo contrahit triplicem maculam: que diuina indiget mūdatione. s. cordis: oris: et operis.

¶ Prima macula cordis cōtrahit per prauas cogitationes et cōsensus. vñ qꝛ deus principaliter in nobis respicit coꝛ vt pꝫ. j. Reg. xvj. Hō videt ea que parēt: dñs aūt intuet coꝛ. Jō ipse multū offendit de tali macula cordis: propter qḋ iubet Esa. j. ꝙ a nobis totaliter auferat: dic. Lauamini: mūdi estote: auferte malū cogitationū vestrarū ab oculis meis. Aug. Nullū est deo gratū oblatū sacrificiū: qḋ de corde īmundo est exortū. ideo vt opera nr̄a deo placeant: cōsulit apl's. ij. ad Coꝛ. vij. di. Mūdemus nos ab oī inquinamēto carnis ꝛ spiritus perficiētes sanctificationē in timore dei. Ubi Aug. Ille pficit sanctificationē: q̄ ex oī parte cauet ab offensa. Et hec offensa oīno excluditur: si vera cōtritio de cōmissis nobis donetur: que vt dicit Augu. a solo deo pōt haberi: sicut innuit psalmista dicens. Asperges me dñe ysopo ꝛc. Dicit glo. ibi: ꝙ ysop⁹ ē herba parua purgās pulmonē: qua significatur cōtritio intus perfecte purgās hoīem a pctō. ideo sequit. Lauabis me ꝛc. qꝛ sicut nix est maximi candoꝛis: sic cōtritio maxime candidat coꝛ contritū. ꝛ hec est significata per aquā illā: de qua Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mūdā: ꝛ mūdabimini ab oībus inquinamētis vr̄is. Ideo summo studio et cōtinuo ab oī penitēte appetēda est ꝯtritio: q̄ sola mūdat ab omni inquinamento.

¶ Scḋa macula est in oꝛe. Oēs eñ leprosi semp fetēt: ꝛ faciliter coꝛrūpunt alios p anhelitū sic fetentē. Sic hō coꝛruptus in lingua est semp immūdus interius: qꝛ ex abūdātia cordis os loquit. Matth. xij. et Luc. vj. Et vt dic Grego. tales cōiter sunt maximi pctōꝛes ꝛ rarissime exaudiunt: iō q̄libet talis pōt dicere illḋ Esa. vj. Ue mihi: qꝛ vir pollut⁹ labijs ego sum. Qui igit se sentit sic maculatū recurrat ad remediū Esa. ibidē. s. ad se maledicēdū: ꝛ se foꝛtiter puniēdū: sicut fecit Esa. di. Ue mihi. ꝛ tāgat se calculo ignito sicut fecit angel⁹ esa. Iste calcul⁹ ignit⁹ ē firmū ꝓpositū satisfaciēdi illis: q̄s offendit turpiter ī loquēdo: vt si ꝯ deū defecit blasphemādo iurādo vl' alia irreuerentia: ꝙ reducat se ad laudē ꝛ honoꝛē sui creatoꝛis / recōpēsando ꝓ viribus q̄cq̄d possit: vt dicere valeat illḋ Job xj. Pur⁹ ē sermo me⁹: ꝛ mūdus ego sum in cōspectu tuo. Si etiā defecit ꝯ ꝓximū diffamādo: vituperādo vel alr̄: statī studeat satisfacere ꝓxīo ꝑm ꝯsiliū xp̄i. Mat. v. Et pctm̄ suū confiteat: qꝛ Leuit. xiij. dꝛ. Qui maculat⁹ fuerit lepra ꝯtaminatū ac soꝛdidū se clamabit. i. confitebit coꝛā deo. Abbas agathō sic dicebat. Macula lingue īflāmatio est ignis īfernalis: q̄ multos pdidit: ꝛ grādis q̄rele apud deū q̄ ab eodē supremo iudice punit grauissime: eo ꝙ charitatē dei ꝛ proximi sepe ledit. Certe q̄ linguosus ē: nō diriget ī terra. (ps̄. cxxxix.) Nec ī celis erit loc⁹ ei⁹: s; cū poꝛcis īfernalibus īmūdissim⁹: deo ꝛ hoīb⁹ odiosus: ꝑpetuo habitabit. h̄ ille. Isti quasi sunt incoꝛrigibiles: q̄b⁹ in moꝛte dicit diabol⁹ illud Josue. xxij. Usq; ī p̄sentē diē macula ī vobis ꝑmanet. Et suscipiūt dei graue iudiciū: nisi cū tpe coꝛrigant. Jō dꝛ Esa. lij. Mūdamini q̄ fertis vasa dñi. i. ꝯsciētias q̄ dicunt vasa sp̄ualia dei: ꝛ ī q̄b⁹ de⁹ vult habitare q̄ est mūdissim⁹: ꝛ abhoꝛret omnē spiritualē feditatem.

¶ Tertia macula ē opis. Uult eñ de⁹ opa mūda a nob: et nec artificialr̄ lucida: s; ex sui natura bona. Job. xxij. Saluabit īnocēs ex mūdicia manuū suarū. Gradiēdū ē via plana dic Chꝛys. ꝛ nō scrupulosa sicut ꝑgūt seculi amatoꝛes. Nā Prouer. x. Qui ambulat simplr̄: ābulat ꝯfidēter. Glo. sup illud Mat. vj. Non potestis deo seruire ꝛ māmone. sic inq̄t. Tāta ē īuolutio ī opib⁹ moꝛtaliū: ꝛ in ꝯtib⁹ ꝯhētiū: ꝙ nulla sufficit rō dissoluere. sic hostis antiqu⁹ eos docuit vt dicere habeat cū Job. xxxj. In manib⁹ meis adhesit macula. ꝛ dicit bñ adhesit: qꝛ sic infigit eis talis modus viuēdi tenebꝛosus: ꝙ ꝛ ibi absoꝛbet eoꝝ rō: ibi affectio ad odiū vel ad lucrū trahit vt dic q̄dā glo. Et qꝛ ī his ē ꝑiculū maximū: iō Jaco. iiij. dꝛ. Emūdate man⁹ pctōꝛes. qꝛ sicut dicit Greg. nulla sunt nr̄a bona opa: q̄ ī cōspectu oīpotētis dei fiūt sine mūdicia. iuxta illud Esa. lxiiij. Quasi pān⁹ mēstruate vniuerse iusticie nr̄e. Et hoc voluit dicere Job. ix. Si lot⁹ fuero q̄si aq̄s niuis: et fulserint velut mūdissime man⁹ mee: tñ soꝛdibus intinges me. q. d. ꝑm Grego. ꝙ null⁹ est quātūcunq; mūdus; qui in conspectu

ysop⁹ herba
calcul⁹ ignit⁹ signat satisf[ac]tionem

null⁹ q̄tūcūq; mūd⁹ aparet in cōspectu dei nisi soꝛdid⁹.

q. picula in mari
104 ad adulatio sirenas

mūdissimi dei/nō appareat sordidus/feti dus ⁊ obscur⁹. Quid ergo dicet: qui īmun da opera opaṫ: vt fornicator: adulter: gu- losus. et qui semꝑ enormibus innitiṫ pec catis vt superbie: auaricie: ire: inuidie ⁊c. Certe tales ꝫm apl'm ad Ephe. v. non ha bent partē in regno xp̄i et dei. Sed tali- bus debetur stagnum sulphuris ⁊ ignis. Apoc. xxi. q: in illā hierl'm nihil inquina- tum intrabit. Apoc. xxi. Et hoc fuit respō sum dauid querenti. Quis ascendet ī mō tem dn̄i: aut q̄s sta. in lo. san. eius? d: ꝙ innocēs manib⁹ et mūdo corde. ps̄. xxiij. Tali em̄ dabitur hic gratia: et post glo- ria sempiterna. Quā nobis ⁊c.

¶ Dn̄ica. iij. post octa. epipha. Ser. j.

Domine salua nos: perimus. Mat. viij. ⁊ in euāgelio hodierno v̄bū ꝓpositum scribitur: et ad litteram est discipuloꝝ xp̄i in quadā naui in mari periclitantiū. Et moraliter potest esse verbū nr̄m: qui ī ma ri' huius mūdi quotidie periclitamur. vñ dicit quidā ph̄s. Ubi homo: ibi periculū et Seneca in lib. de ꝓuidentia. Preparetur anim⁹ tuus ꝯtra oīa: ⁊ sciat se venisse vbi patiatur flumen ⁊ periculū. Et sicut qui nauigāt mare enarrāt pericula eius. Eccl'i. xliij. Sic qui nauigāt in mare hui⁹ mūdi: dicēte ps̄. ciij. Hoc mare magnū ⁊c enarrant infinita pericula q̄ patiunṫ in eodē. Ista pericula enarrabat apl'us: qui per h̄ mare magnū nauigabat. ij. ad Coꝝ. xi. dicēs. Periculis fluminū: periculis la- tronū: periculis ex genere: periculis ex gē tibus: periculis in ciuitate: periculis ī so litudine: periculis in mari: periculis ī fal sis fratribus. Presens igitur sermo: ⁊ pre sens materia diuideṫ in tres partes. fo. 100.

Prima erit de periculis in specie: que in hoc mūdo ad similitudinē periculorum maris patimur.

Secūda erit de causis periculorū: in qui- bus laboramus.

Tertia erit de remedijs: q̄ ad similitudi- nem periclitantiū in mari hr̄e debem⁹.

Prima pars.

¶ Dico p̄mo ꝙ materia p̄ntis sermonis erit de periculis in sp̄e: q̄ in hoc mūdo/ad similitudinē periculorū maris patimur. Et reperio ꝫm doctrinā phoꝝ/ꝙ in mari repiunṫ q̄ttuor pericula q̄ moraliter in hoc mundo habemus.

Primū est syrenarum dulcis cantus.

Scd̄m est circes incātatoria pocula.

Tertiū est ceti fallax insula.

Quartū autē vndarū ventosa cōmotio.

¶ Dico primo ꝙ primū periculū in mari est syrenaꝝ dulcis cāt⁹ ⁊c. Istud periculū narrat Isid. in li. etymol'. ⁊ dic̄ ꝙ syrenes sunt q̄dā mōstra marina ex pte pisces: et ex pte v̄gines: q̄ cantārita dulciter: ꝙ dul cedine sui cātus auscultātes naute sopo- ranṫ: et eos interficiūt ⁊ submergūt. Naꝫ istud piculū passus est vlixes ꝫm Ouidiū qñ reuertebaṫ de bello troiano: sed adhi- buit istud remediū ꝙ obturauit aures su as ⁊ socioꝝ: ⁊ sic euasit. Istud periculū pa tiunṫ hoīes in naui bone vite nauigātes in mari hui⁹ mūdi. Iste em̄ syrenes dulci- ter cantātes sunt adulatores blādientes dn̄is: adulanṫ laudātes eos de pfectiōib⁹ et ipsi dn̄i delectati delectatione adulatio nis blādiētis: q̄ corā principib⁹ et p̄latis ⁊ magnis dn̄is adulanṫ: et sic soporati in terficiunṫ per pctm̄: ⁊ in infernū submer- gunṫ. Istud est vnū de maiorib⁹ pericul': q̄ hoīes in dignitate positi patiunṫ ī ma ri hui⁹ mūdi: q: ꝫm Greg. nihil est qd̄ taꝫ facile corrūpat mētes hoīm: q̄ꝫ adulatio. Plus em̄ nocet ligua adulatoris: q̄ꝫ gla- dius psecutoris. Dic de mulierib⁹ quātū cōmittūt ꝓpter adulationem. fo. 99 infra

¶ Dixi scd̄o ꝙ est aliud periculū. s. circes mage ⁊c. Istud periculū ponit Boetius iiij. de cōso. metro. iij. de vlixe: ꝙ vlixes re diens de bello troiano decēnio errauit p mare: ⁊ accidit ꝙ venit in quandā insulā p mare: vbi erat q̄dā maga nomīe Circe appellata: ⁊ q̄ p diuersas incantationes et pocula ꝯuertit socios vlixis in beluas bestias. alios in lupos: alios in porcos: alios in leones: alios in canes ⁊c. Istō pe riculū est moral'r ī mari hui⁹ mūdi. nā ma ga est inflata cupiditas q̄ aliq̄s mutat in vulpes p fraudulentiā: alios in lupos p auariciaꝫ: alios in porcos p luxuriā: alios ī leones per supbiā: alios in canes p de- tractionē ⁊ inuidiā: q: ꝫm Boetiū vbi. s. ꝓsa. iij. in fine. ita fit vt qui probitate de serta homo esse desierit: cū in diuinā con- ditionem trāsire non possit; necesse est: vt vertatur in beluam. supra fo. 99

blixes

cete belua marina

¶ Tertiū piculū est ceti fallax isula rc. Ui
dete istud piculū. cete ē belua marina ma
xima: τ aliqñ colligit ī dorso lutū: τ crescūt
gramia: τ herbe virescūt: τ q̄si pratū virēs
nauigātib⁹ appet. τ decepti illuc applicāt
et credētes se sup terrā solidā collocatos
eē: accēdūt ignē p necessarijs decoquēdis
Bestia aūt calorē sentiens subtrahit se sta
tim: τ cū illis q̄ supra ipam erāt in mari se
submergit. Istud piculū moralr est ī mari
hui⁹ mūdi: in q̄ qñ magis credūt esse secu
ri: subito eis deficit τ subtrahit: τ in mari
inferni demergunt. τ tūc implet in eis il-
lud qd̄ dr. Cū dixerit pax τ securitas: tunc
repētin⁹ eis supueniet interit⁹. j. Theß. v.
¶ Quartū periculū est vndarū rc. Qñ ve-
nit magn⁹ vētus in mari rc. vndas cōmo
uet: τ facit fluct⁹ ītumescere: τ est tātū pe
riculū: ꝙ sepissime τ naues τ nauigantes
submerguntur. vñ ps̄. xcij. Mirabiles ela
tiōes maris rc. Moraliter istud periculū
patimur ī mari hui⁹ mūdi ꝑpter cōmotio
nes vētoꝝ. vñ scribitur Dan. vij. ꝙ q̄ttuor
vēti pugnabāt in medio mari. Isti venti
sunt q̄ttuor tētatiōes: que flāt a quattuor
plagis terre. sicut quattuor venti.

Prima tētatio est vetita transgredi: τ ista
flat ab oriente.

Scd̄a est bonū inceptum nō perficere: et
ista flat ab occidente.

Tertia tentatio est meliorationē vite pro
pter pusillanimitatem dimittere: et ista
venit ab aquilone.

Quarta tētatio est bonū ꝓpositum differ
re: τ ista flat a meridie.

¶ Prima tētatio: q̄ facit periculū aīe nr̄e ī
mari hui⁹ mūdi: est vetita trāsgredi. τ iste
vētus flat ab oriēte. Cōiter em̄ sicut dicit
poeta: Nitimur ī vetitū semp cupimusq̧
negata. qd̄ licet alicui ꝯriū cupit. Iste vē-
tus flat nobis ab oriente. i. ab eua: vñ ha
buit ortū qñ tētata fuit a serpēte comedē
do prohibitum. Geñ. iij.

¶ Scd̄s vēt⁹ τ tētatio: q̄ facit periculū in
mari hui⁹ mūdi aīe nr̄e: est bonū inceptū
dimittere. Et iste vēt⁹ flat ab occidēte: qñ
hō incipit bonū: et aliqua tētatiōe duct⁹:
vel ira: vel melācholia nō pficit: vel nō cō
tinuat bonū ꝓpositū qd̄ incepit: sicut ten
tabāt iudei xp̄m in cruce vel increpabant
vt opus redēptionis humane dimitteret
imperfectū di. Mat. xxvij. Si fili⁹ dei es:
descēde de cruce. Itē si rex israel est descē-
dat nūc de cruce: τ credem⁹ ei. Sȝ xp̄s no
luit op⁹ dimittere impfectū: imo voluit p
ficere: qr dixit ī fine opis. Cōsummatū ē:
dās nobis specialr documētū: ꝙ bona q̄
incipim⁹: ad pfectū deducam⁹. nā oē sacri
ficiū offerebat cū cauda: vt hr̄ in leuitico.
vñ dic̄ vsus. Turbida: cū fuerit tua mēs:
deuoti⁹ ora: Qd̄ bñ cepisti: meli⁹ supplere
labora. Esto mali patiēs: τ xp̄m semp ado
ra: Grata supueniet q̄ nō sperabit hora.

¶ Terti⁹ vētus et tētatio: q̄ facit periculū
hui⁹ mūdi aīe nr̄e: est emēdationē vite di
mittere rc. et iste flat ab aq̄lone fm ꝙ di-
cit Berñ. sup Cañ. sermo. xxxvj. ait in fine
versus. Displicēs sibi ī oīb⁹ malis q̄ fecit:
cogitāsq̧ resipiscere ab oī via mala τ car-
nali cōuersatione sua: statim cōtra eū sur
gūt vēti τ tētationes: que faciūt periculū
naui aīe sue. s. sua carnalis cogitatio. τ di
cit q̄d facis? et vitā istā pdere vis: τ futu-
rā? pctā tua maxima sunt τ nimiū multa:
nequaq̄ p tot τ tātis: nec si te excories suf
ficies satisfacere: cōplexio tenera est: vita
existit delicata: consuetudinē difficile vin
ces. Ecce tētatio τ vētus terribilis: q̄ con
sumit et dat periculū naui aīe. Iste vētus
flat ab aq̄lone: q̄ est frigidus vētus: qr in-
frigidat aīam: et cōgelat ab amore. ab spe
venie τ cōuersione sua: τ facit hoīes pusil
lanimes ad incipiēdū bonū: τ desinēdū a
malo. De quo vēto scribit Eccl'i. xliij. Fri-
gidus vēt⁹ aq̄lo flauit: τ gelauit crystallus
ab aqua.

¶ Quarta tētatio τ vēt⁹: q̄ facit piculū aīe
nr̄e ī mari: est bonū ꝓpositū differre. τ iste
flat a meridie: meridies significat ꝓsperi
tatē: qr est vēt⁹ calidus: sicut aq̄lo aduersi
tatē: q̄ est vēt⁹ frigidus. Et est ita ꝙ si hō
est ī ꝓsperitate cōcipit aliq̄d bonū ꝓposi
tū: τ differt illud: τ ꝓlōgat ī crastinū: imo
aliqñ vsq̧ ad senectutē. Isti habēt vocem
coruinā: q̄ dicit: cras: cras. de q̄ Sopho-
ij. Uox cātātis ī fenestra. coruus in subli-
minari. Talis fuit btūs Aug. sicut ipse di
cebat ī li. cōfessionū: q̄ differebat ꝯuersio-
nē suā. vñ dicit ꝙ legebat verbū apl'i q̄ si-
bi dicebat. Surge qui dormis: τ exurge a
mortuis. Et ipe r̄ndit verba somnolenta.
Ecce modo: sine paululum. Sed illud mo
do inquit ipse modū nō habebat. et illud
paululū ibat in lōgū. Ecce quattuor peri-
cula in mari huius mūdi: que patitur na-
uis anime nostre; ad similitudinem peri-

quattuor temptationes

nitimur in vetitum &c.

ille tentat dum ...

clitantium in mari. Et hec de prima parte presentis sermonis.

Secunda pars.

E ¶ Sed dixi in secunda parte: ꝙ erat de causis istoꝝ periculoꝝ: in quib⁹ laboram⁹. Et reperio ꝙ triplex ē cā que notificatur in euangelio hodierno.
Prima: fides sine operibus et mortua.
Scḋa creatura deo preposita.
Tertia vita carnalis et delitiosa.

¶ Prima cā periculorū: q̄ patit̄ nauis aīe nr̄e in mari hui⁹ mūdi: est fides ꝛc̄. Hec tā gitur in euāgelio vbi dr̄. ꝙ dū discipuli su stinebant istud periculum in mari: ita vt nauicula operiret̄ fluctibus: iesus dormie bat. Jesus habitat in naui aīe nr̄e p fidē: ſm apl̄m ad Ephes. iij. xp̄m habitare p fi dē in cordib⁹ vr̄is. Qñ igit̄ fides est ī aīa: et hō nō operat̄ ſm istā fidē: q2 fides p di lectionē ꝛ charitatē operat̄. Gal. v. ſm ꝙ scribit̄ Jaco. ij. fides sine operib⁹ mortua est. specialiter sine dilectione gratia ꝛ cha ritate: q2 tūc est informis. habendo fidē ꝛ nō op⁹ dormit in naui aīe nr̄e. Hec est sen tentia Augu. sup versum ps̄. xc. Clamauit ad me: ꝛ ego exaudiā eū: cū ipso sum ī tri bulatione. Duplex ex hoc incurrit pericu lū nauis aīe nostre: et ideo debem⁹ dicere xp̄o cū pp̄heta ps̄. xliij. Exurge quare ob dormis dn̄e ꝛc̄.

¶ Scḋa cā periculorū quare patit̄ nauis aīe nostre in mari hui⁹ mūdi: est creatura deo p̄posita. ꝛ hoc tangit̄ in euāgelio: vbi dr̄/ ꝙ xp̄s dormiebat in puppi. puppis est posterior pars nauis. Qñ igit̄ tu p̄ponis in naui aīe tue/ rem tpalē ꝛ creaturā: xp̄m vero in puppi: que est posterior pars: sic pre ponendo creaturā creatori: incurrit peri culū nauis aīe tue. ꝛ de istis cōquerit̄ xp̄s Hiere. ij. Uerterūt ad me tergū ꝛ nō faciē.

¶ Tertia cā periculoꝝ quare nauis aīe no stre patit̄ in naui huius mūdi: est vita car nalis. ꝛ hoc tāgit̄ ī euāgelio qñ dr̄: ꝙ erat iesus dormiēs sup ceruical. ceruical ē res delicata. Qui hꝫ igit̄ caput suū. i. ītētionē in delectationib⁹ hui⁹ mūdi ꝛ cōplacētijs tūc dormit iesus in naui istius aīe sup cer uical: et ex hoc incurrit periculū. Sꝫ sicut dicit beatus Augu. sicut discipuli timētes clamauerūt ad xp̄m: ꝛ dormientē excitaue rūt: sic nos cū fide opantes ī istis piculis debemus eū excitare: ꝛ magnis vocib⁹ ad eū clamare; di. cū ps̄. Exurge quare obdor mis ꝛc̄. Et hec de secūda parte sermonis.

Tertia pars.

¶ Sequitur tertia pars nr̄i sermonis: in qua dixi: ꝙ tractaremus de remedijs quib⁹ contra pericula nos ad iuuamus. Et remedia in genere sunt duo.
Primū ē adiutoriū industrie humanalis.
Secundum recursus ad bonitatē clemen tie diuinalis.

De istis duobus remedijs nō excluso secū do in ordine dꝫ poni primuꝫ. Nā al's esset tentare deū. ſm eīn ꝙ dicit glosa sup illo. Nō tentabis dn̄m deū tuū. Mat. iiij. Jlle deū tētat: q̄ ponit se ī piculo: qñ ex huma na rōne patet euasio. Jn specie vero ꝯ q̄ttu or picula supi⁹ posita: sūt q̄ttuor remedia. D
Primū claudere aures. ꝯ primū periculū.
Scḋm regere se p rationē. contra scḋm.
Tertiū habere bonā cautelā. cōtra tertiū.
Quartū defendere nauē abyndis. ꝯ q̄rtū.

¶ Primū remediū ꝯ primū periculum est bñ obturare ꝛ claudere aures suas. et hoc remediū ꝯ periculū cāt⁹ syrenarū: qḋ picu lum passus fuit vlixes ſm Ouiḋ. redeūdo de bello troiano: sꝫ inuenit istud remediū fo 98 a obturauit aures vt dictū ē. s̄. Jste syrenes dulciter cātātes sunt adulatores: sed opti mū remediū ē sctīs viris ꝛ pp̄hetis obtu rare aures suas: ꝛ tales adulatores nō au dire: ꝛ adulatiōes eoꝝ vilipēdere. vñ Hie ro. in q̄dā epl'a. Nos ad patriā nauigātes syrenarū cant⁹ surda aure audire debem⁹.

¶ Scḋm remediū ē ſm rectā rōnē se rege re. ꝛ ē istud remediū ꝯ circē magā: q̄ trans 98 formauit socios vlixis ī diuersas bestias. q̄ ſm ꝙ dictū est: moral'r est īflata cupidi tas: q̄ trāsformat hoīes in bestias. Sꝫ vli xes istud remediū habuit: ꝙ tenebat secū quēdā florē: quē dedit sibi mercuri⁹ q̄ flos fuit tāte vtutis ꝙ p magā circē nō potuit trāsformari. Moral'r vlixes significat ho minē vtuosum. flos sibi dat⁹ a mercurio: q̄ dr̄ de⁹ prudentie: est recta rō ꝛ dictamen eius. p quē florē: si hō virtuosus se regit: p incantatricē trāsformari in bestiā nō pōt: et sic euadet periculum.

¶ Tertiū remediū ē magna cautela et pru dētia ꝛc̄. ꝛ istud remediū ē ꝯ fallacē isulā: q̄ ſm ꝙ dictū ē: significat ꝯfidētiā vanā ī bonis ꝛ delectationib⁹ vite: q̄ subito defi 98 ciūt ꝛ trāseūt ꝛ hoīes submergūt. Sꝫ opti mū remediū nō ꝯfidere ī q̄cūq3 suaui am plexu al's applausu ꝛ solatio hui⁹ mundi;

immo semp cauere:q2 mundus est sicut iu das: q̄ dicit carni ꝛ diabolo inimicis ho͠is: illud Mat.xxvi. Quecūq3 osculat⁹ fu͠ro: ipe est ꝛc. Pro tāto dic̄ btūs Aug. ī epl'a. Periculosior ē mūdus blādus:ꝛ pl⁹ cauē dus est cum allicit vt diligatur:q̄ꝫ cum co git vt contēnatur.

¶ Quartū remediū ē ꝯ vndas ꝛ fluct⁹ ma rinos ītumescētes.et hoc fit p nautas:qn̄ est eis ventus cōtrarius:ꝛ sunt in magno periculo: septem modis.

Primo nauem exonerando.
Secundo aquam eijciendo.
Tertio aperturas claudendo.
Quarto anchoras emittendo.
Quinto vela deponendo.
Sexto gubernaculum seruando.
Septimo ad remos currendo.
Primum facit virtus paupertatis.
Scd̄m facit virtus humilitatis.
Tertium facit virtus timoris.
Quartum facit virtus spei.
Quintum facit virtus patientie.
Sextum facit virtus prudentie.
Septimum facit virtus iusticie.

Et ista remedia moraliter habemus p se ptem virtutes nominatas.

¶ Dixi p̄mo q̄ꝫ in periculo forti nauis aīe virt⁹ pauptatis dat primū remediū:q2 na uē exonerat. Nauis onerata diuitijs tpali bus facit nauē pfectionis perire. vn̄ ī ps̄. xlviij. de diuitib⁹ dr̄. Simul insipiēs ꝛ stul tus peribūt: et relinquēt alienis diuitias suasꝛc. Et io͂ talis nauis dz ī periculo exo nerari p elemosynā ꝛ volūtariā pauptatē. In diuitijs em̄ non est sal⁹. vn̄ scribit̄. iiij. Reg. vi. clamauit mulier ad regē samarie Salua me dn̄e mi rex. Et rn̄dit rex. Nō te saluet dn̄s. Un̄ te possum saluare? de area vel de torculari? q.d. in his ex q̄b⁹ diuitie congregantur:non est salus.

¶ Dixi scd̄o q̄ꝫ ī piculis fortune nauis aīe nr̄e/virt⁹ hūilitatis eijcit aquā. Hec virt⁹ recognoscit pprīū defectū: ꝛ cōteritur de pctis:ꝛ sic eijcit aquā fetētē pctōꝝ de sen tina cordis:ꝛ sic saluat̄. q2 vt dic̄ ps̄. xxxiij. Iuxta ē dn̄s his q̄ tribulato sunt corde:et hūiles spū saluabit. ꝛ alibi scʒ ps̄. xvij. Tu populū humilem saluum facies.

¶ Tertio ī periculo fortune nauis aīe nr̄e apturas vt⁹ timoris claudit. Iste ē minister et calari⁹ sollicit⁹: q̄ foramina sensuū:p q̄ aq̄ pctōꝝ intrat:vn̄ periclitat̄ nauis:clau dit:ꝛ sic saluat̄. vn̄ ps̄. cxliiij. Uoluntatē ti mentiū se faciet:et deprecationem eorum exaudiet:et saluos faciet eos.

¶ Quarto ī piculo fortune nauis aīe nr̄e/ virt⁹ spei q̄ ē xp̄s: mittit anchorā. vn̄ apl's ad Heb. vi. Fortissimū solatiū habeam⁹ q̄ ꝯfugim⁹ ad tenēdā ppositā spē: quā sicut anchorā nunc habem⁹. ꝛ sic saluat. vn̄ ps̄. xvi. Mirifica mias tuas: q̄ sal. fa. spe. ī te.

¶ Quinto ī piculo fortune nauis aīe nr̄e vt⁹ patiētie deponit vela īflata ꝛ plena vē to: q̄ sunt ira ꝛ īpatiētia p illata iīuria: q̄ magnū īferūt naui aīe piculū: sʒ patiētia ista vela deponit: immo aliq̄n scindit sicut cōtingit nautis: qn̄ ē vēt⁹ magn⁹ vela gla dio pforāt et scindūt: vt vēt⁹ trāseat. Hoc facit patiētia iīuriā remittēdo. in cuius si gnū in passione xp̄i: q̄ iniurias sibi illatas patiēter sustinuit: dr̄ q̄ꝫ velū tēpli scissum est. et sic saluatur nauis.

¶ Sexto in piculo fortune nauis aīe nr̄e/ prudētia seruat gubernaculum. Prudētia em̄ b̄m pħm/ dirigit hoīes ꝛ opa ī finē de bitū: cū recta ratiōe agibiliū. seruare igit̄ nauis gubernaculū: ē nr̄a opa/ ītētiōes et actiōes ī finē rectū dirigere q̄ ē de⁹: vel in gloriā dei oīa facere. ꝛ sic saluatur nauis. vn̄ ps̄. vij. Iustū adiutoriū meū a dn̄o: qui saluos facit rectos corde.

¶ Septimo ꝛ vltīo ī piculo fortune nauis aīe nr̄e/ virt⁹ iusticie currit ad remos. vn das īpet⁹ ꝛ tētatiōes carnis fortiter frāgē do ꝛ stādo. Ieiunijs ꝛ afflictionib⁹ carnē humiliādo. sic sacrificiū iusticie oblatiōes et holocausta dn̄o presentādo. ꝛ sic saluat̄ nauis aīe. vn̄ ps̄. xxxvi. Salus aūt iustoꝝ a dn̄o: et ptector eoꝝ ī tpe tribulationis. Habem⁹ igit̄ remedia ī ordine ꝯ pericula nauis aīe nr̄e. Sʒ scd̄m remediū ꝛ vltima tū/ ē qn̄ deficit hūanū auxiliū deū orare: ponat se in mare. Sic fecerūt illi q̄ ibāt in niniuē p mare ī naui vbi erat Ionas: cui gubernator dixit ī tēpestate maris: qn̄ de ficiebāt hūana remedia: di. Surge īuoca deū tuū. Ione. i. Sic recognoscet: ꝛ nō pe ream⁹. et hoc ē qd̄ scribit̄. ij. Paral. xx. Cū ignorem⁹ q̄d agere debeam⁹: h̄ solū habe mus residui: vt oc'los nr̄os dirigam⁹ ad te Sic fecerūt hodie discipuli ī tēpestate: et nos cū eis sil'r facere debem⁹ dicētes the ma. Dn̄e salua nos: pim⁹. q̄si q̄ꝫ p ista vba cū discipulis īuocādo diuinā clemētiā di cam⁹ tria: iuxta tres partes thematis.

7. Remedia in periculo maris

Primo dicẽdo.o dñe confitemur tuã omnipotentiã.dicendo domine dñs nr̃.
Scđo imploramus tuã clementiã:dicendo.salua nos: q2 fide credimus saluari.
Tertio ostendimus nostra3 indigentiã: dicendo.perimus.
Istam inuocationẽ facit eccl'ia ɔtra pericula ista in orone hodierna:di. Deus qui nos in tãtis periculis ɔstitutos ꝑ humana scis fragilitate nõ posse subsistere ꝛc.

¶ Dñica.iij.post octa.epipha. Ser.ij.

Domine salua nos:perimus. Mat. viij. Quia soli deo attribuitur salus/virtus/honor/ꝛgloria. iuxta illud Apoc. vij. Salus deo nr̃o:qui sedet sup thronũ: et agno.idcirco a solo deo est salus merito implorãda. Nec mirũ:qm̃ vt dicit scriptura sacra:solus deus
Saluat spũaliter a nequicijs cordialib9.
Saluat tpaliter a miserijs mũdialibus.
Saluat eternal'r a supplicijs ĩfernalib9.
¶ Primo dico ꝙ solus deus ꝛc. Ostendit experiẽtia satis clara: ꝙ ille saluare aliu3 dicitur a periculo:
Qui lucernã accendit.
Qui periculũ ei ostendit.
Qui viã euadendi ei pretendit.
Et talis est sol9 de9: qm̃ ipse de9 in obscura domo consciẽtie pctõꝝ/grẽ lucernã clemẽter accẽdit. Nulla em̃ maior salus põt dari ceco: ꝙ̃ vt visus sibi restituat: et lumen infundat. Pctõr exñs in pctis mortalib9/est totaliter excecat9.lumine diuine grẽ priuat9: idcirco lumen diuine grẽ d3 clamorosis vocib9 implorare exẽplo btĩ Augus.lib.soliloq.dicẽtis. O dñe iesu ve mihi misero totiens excecato:q2 tu lux et ego sine te.totiẽs vulnerato: q2 tu sal9 et ego sine te:totiẽs ĩfatuato:q2 tu ṽitas et ego sine te. totiẽs oberrato: q2 tu vita et ego sine te.totiẽs mortuo: q2 tu ṽbum et ego sine te, Illumina dñe iesu xp̃e lux: illuminatio mea: sal9 mea :quem timebo? Ego egrotus sũ3:ad medicũ clamo.cecus sum:ad lucẽ ꝓspicio.mortu9 sum:ad vitã suspiro.tu medic9:tu lux: q̃d ego vbi a te recessi? Proinde nisi q2 tu:qui me feceras refecisti me.ego peccaui: tu me visitasti. ego cecidi:tu me erexisti.ego non vidi:tu me illuminasti. Sicut lumẽ est sal9 cecoꝝ: ita grã dei est salus ꝑma pctõꝝ.de qua salute ad Ephe.ij. Cũ essem9 mortui pctis: cõuiuificauit nos ĩ xp̃o: cui9 grã estis saluati ꝑ fidẽ.ꝛ subdit apl's. Grã enim estis saluati ꝑ fidẽ:ꝛ h̃ nõ ex vobis.dei em̃ donũ est.nõ ex opibus: ne q̃s glorietur. Est em̃ grã ista q̃ saluat hoĩe3 inunctũ adipe a cantatis reptilibus:ꝛ serpẽtib9 venenosis. Leo moraliter de tribu iuda/est xp̃us saluator nr̃:cuius adeps est grã gratũ faciens:q̃ saluat a serpẽtib9. a demonibus ꝛ a tẽtationibus.ĩmo etiã a pctis mortalib9. vt si dicat saluator tali adipe impinguatis illud Ezech.xxxvj. Saluabo vos ex vniuersis inquinamentis vestris.sequitur. Et displicebũt vobis iniquitates vestre:ꝛ scelera vestra.

¶ Scđo principal'r dictũ est ꝙ sol9 deus saluat ꝛc. Dicũt iuristeꝙ ad dñ3 pertinet saluare:ꝓtegere:defendere vasallũ suum ab inimicoꝝ ĩpugnationibus qñ reqrit a vasallo. Sic moraliter qm̃ iesus xp̃us saluator est:et nos vasalli eiusdẽ: a q̃ recepimus aĩam:et corp9:ꝛ bona nature: ꝛ fortune:grẽ:et glorie. Istũ dñm deuotis precib9 inuocem9: vt salutẽ sui adiutorij sentiam9. Est em̃ iste dñs: q̃ non ꝑmittit nos tẽtari vltra ꝙ̃ possum9: ĩmo stati3 parat9 ẽ nos defẽdere ꝛ saluare. quã salutẽ simpl'r implorabat dauid in ps̃. cxxxix. Dñe de9 virtus salutis mee: obũbrasti sup caput meum in die belli. Est em̃ iste saluator/et dñs sicut q̃dã lapis: qui vocat gelicion: q̃ lapis saluat:seruat portãtẽ eũdẽ a morsibus vermiũ et muscarũ. Sic saluator nr̃ saluat nos:ꝛ seruat s̃uosꝛ vasallos suos a tribulatiõib9. Saluat nẽpe tribulatos: vel patiẽter tribulationes patiendo: vel ipsa auferẽdo: vl' tẽperãdo. In cuius exẽplũ legit in euãgelio hodier. ꝙ apl'i sentientes maris tẽpestatẽ: xp̃o dormiente: clamauerũt.salua nos pim9. et sequit:ꝙ ipse impauit ventis ꝛ mari:ꝛ facta est trãquillitas magna. Mare:sic dicet inferi9: est mũdus: ĩ quo tẽpestates.i.tribulationes varie: ĩmo pericula grandia/ꝛ diuersa: que enumerat Paul9 apl's.ij. Cori. xj. Periculis fluminũ: ꝑiculis latronũ: periculis ex genere: periculis ex gẽtib9: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: ꝑiculis in falsis fratribus. Oĩa ista pericula et plura alia grauiora; apl's dicit se ꝑtulisse, videl3 pericu

lum fluminũ. in hyeme ꝓpter rapiditatẽ sunt magꝫ flumina periculosa. ⁊ ista apl's dicit se cũ periculo ꝑtransisse. Et pertulit periculũ latronum:q̃ sibi vim intulerũt. Periculũ ex gñe.gl.ex iudeis ex gñe suo:q̃ sibi isidiabanť: eo q: legẽ eoꝝ reliq̃rat: ⁊ legi euãgelice se subiecerat. Periculũ ex gẽtib⁹ ꝓpter ꝑdicationẽ vnius veri dei. Periculũ in ciuitate ꝓpter cõmotionem ꝯ ipsum factam. Periculũ in solitudine ꝓpter famẽ:cibo deficiente. Periculũ in mari. vbi freq̃ter paul⁹ periclitat⁹ erat ipso dicẽte.vbi.s.In ꝓfundo maris fui. Periculũ in falsis fratribus.i. falsis chri stianis siue hereticis. Verũtamẽ saluator nr̃ euigilať:ventis ⁊ mari imperat:in tri bulationib⁹/miserijs/periculis ⁊ aduersi tatib⁹ saluat:sicut dd̃ ꝓpheta ꝯfitetur in ps̃.xliij. Saluasti eñ nos de affligentib⁹ nos:⁊ odiẽtes nos ꝯfudisti. Vñ iste salua tor Esa.xliij.cuilibet tribulato valde ꝯso latorie loq̃tur sub his ṽbis. Noli timere iacob serue me⁹: q: ego tecũ sum. Cũ per trãsieris ꝑ aquas tecũ ero .et flumina nõ operiẽt te. Cũ ambulaueris ꝑ ignẽ:nõ cõ bureris:⁊ flãma non ardebit in te.q: ego dñs deus tuus sctũs israel saluator tuus Ego sum.ego sum dñs. ⁊ nõ est absq̃ me saluator.Ego annũciaui.ego saluaui.

¶ Tertio pricipal'r itroductũ est ꝙ solus de⁹ saluat ⁊c. Istã salutẽ iplorabat dd̃ cũ dicebat.ps̃.xxi. Salua me ex ore leonis:⁊ a cornib⁹ vnicor:.humili.meã. Siq̃dẽ sal uat ipse a diaboli ptãte.ab inferni voraci tate.a penarũ acerbitate ꝯferẽdo salutẽ. eternã felicitatẽ.de q̃ salute cũ multis ꝑ tinẽtijs loquiť Anselm⁹ i quadã medita tiõe di. Status (inq̃t) regni paradisi nec cogitari põt a nobis:nec scribi. Null⁹ ibi luct⁹:nullus ibi dolor:null⁹ timor. nõ tri sticia:nõ discordia:nõ inuidia: nõ tribu latio:non tentatio:nõ aeris mutatio: nõ suspitio: non ambitio:non adulatio: nõ egritudo:nõ senect⁹:nõ mors:nõ pauper tas:nõ nox:nõ tenebre:nõ edendi: vel bi bendi vel dormiẽdi vlla necessitas. Quid ergo ibi boni est: vbi nec luctus: nec cla mor:nec dolor vel tristicia. Quid põt esse nisi ꝑfecta leticia.vbi nulla tẽtatio vel tri bulatio.vbi nulla tpoꝝ mutatio vel corru ptio aeris estas vehemẽtior.hyems apti or. Quid põt eẽ nisi summa q̃dã rerũ tẽpe ries:⁊ mẽtis/⁊ carnis ṽa et sũma trãq̃lli tas: vbi nulla discordia:nulla iuidia: q̃d põt esse nisi vera dilectio: vbi nulla paup tas: nulla cupiditas: Quid põt esse nisi oĩs plenitudo:vbi nec senect⁹ expectatur nec morb⁹ timeť: Quid põt esse nisi ṽa sa lus ⁊ sanitas: vbi nec nox: nec tenebre: Quid est nisi ṽa ꝑfectio:vbi mors ⁊ mor talitas oĩno absorpta est: Quid ẽ ibi nisi vita eterna: Ista salus tã mirabilis.tam excellẽs in dei faciali ꝯsistit visione iuxta illud Geñ.xxxij. Vidi dñm facie ad faciẽ: et salua facta est aĩma mea. Ista saluatio special'r et integraliter fiet in vltimo iudi cio:qm̃ vsq̃ tũc saluatorẽ expectam⁹ dñꝫ nr̃m iesum xp̃m:q̃ reformabit corp⁹ hũa nitatis nr̃e configuratũ corpi claritatis sue. Philip.iij. Tũc q̃ppe saluabiť ppl'us oĩs:q̃ inuent⁹ fuerit script⁹ in libro vite. Apoc.xxi. Idcirco ppl'i attẽdẽtes ꝙ a sal uatore:qui salutẽ opatus est i medio ter re. Unde in grandi maris periculo existẽ tes clamauerũt dicentes. Dñe salua nos perim⁹. In q̃bus q̃dẽ ṽbis tria oñduť.

Primo fastigiũ maiestatꝫ iploratũ.dñe.
Scd̃o sanitatis remediũ preparatũ. sal
Tertio tempestatis naufra (ua nos.
gium formidatum.perimus.

Tertia pars.

¶ Quantum ad teritiũ prosequẽdo de periculo multiplici:qd̃ de bemus nõ immerito formidare:est sciẽdũ ꝙ multiplex reperiť periculum. B

Periculũ carybdicũ: vbi naues submer guntur.
Periculũ scyllaticũ: vbi naute decipiunť
Periculũ maris in procellis ⁊ fluctibus.
Periculũ tẽpoꝝ i malis varijs igruẽtib⁹.
Periculũ ꝑpẽtine bestie i veneni effusiõe
Periculũ rõnalis aĩe i corporꝫ sepatiõe.

¶ Primũ periculũ est carybdicũ. Narrať ꝙ in mari i regno cecilie/est vnũ grãde ⁊ famosum ꝑiculũ: qd̃ vocať carybdis: in q̃ loco mare valde voraginosuꝫ refluxũ ⁊ tortuosum:sic ꝙ naues suis ꝓcellis/gur gitib⁹ attrahit:deglutit: ꝑiter et submer git. Quid ꝑ mare i h̃ loco:vl' ꝑ carybdim intelligiť: nisi cor auari hoĩs cautelis et astutijs voraginosum:fraudulẽtijs ꝯgre gare paratũ. De isto ꝑiculo loquiť salo mon Eccl's.v. Est alia ifirmitas pessima: quã vidi sub sole. Diuitie ꝯgregate (al's ꝯseruate) in malũ dñi sui. Pereunt enim

in afflictione pessima. Perit possessor. et pereunt possessa. Sūt em̄ tales diuitie ⁊ honores hui⁹ mūdi/similes papilionib⁹: qui a pueris insequunt. ad eos sic respiciunt: ꝙ ad pedes nō aduertūt. corruunt ad terrā et in foueā periculose: ⁊ tn̄ pariter cadūt. sic est de diuitijs mūdialib⁹: ꝙ sicut papiliones incertis domiculis vl' diuerticulis de vno ad aliū trāsuolāt. tenet vn⁹: expectat ali⁹. tenēs moritur: recipit ali⁹: ⁊ forsan alien⁹. non aduertunt ad pedes: nō respiciūt ad terrā: nō cogitant de morte: sed solūmodo cogitāt qualr ⁊ quō possunt honores ⁊ diuitias adipisci: iō in foueā infinitoꝝ periculoꝝ corruūt atqꝫ cadunt. De tali carybdi: ⁊ de tali periculo. Eccli. iij. Cor durū male habebit in nouissimo. et qui amat periculū: in illo peribit. Cor durū: sicut dicit Seneca ad lucillū epistola. lxxxiiij. est in miseria. Vñ illa duricia nō est nisi q̄daꝫ insensibilitas cordis: q̄ nec hō se sentit: nec aliū: nec pietate flectitur: nec p̄cib⁹ mouetur: exēplis non inducitur: minis nō terret: bñficijs induratur: flagellis nō erudit. frontosuꝫ ad impia: pronum ad illicita. Tale cor male habebit. Nō est: qm̄ videm⁹ ꝙ quāto aliq̄d est grauius ⁊ duri⁹: et cadit de alto super aliud valde durū: tāto graui⁹ colliditur: et periculosius ledit. intātū ꝙ cōmuniter ex cōtactu istoꝝ duroꝝ ignis accenditur. Sic moralr cor induratū per pctm̄ mortale. p cupiditatē diuitiaꝝ/valde efficit pōderosum. Pena etiā inferni est durissima. et casus de hoc mūdo nequā ad īfernū est de alto: ⁊ per ꝯñs sequit. qui amat periculū ⁊c. Tale cor de periculo cadit ad mai⁹ periculū. Ad istud ꝓpositū videbat loqui beatus Augusti. lib. suarū confes. Nūquid amatores mūdi/cui⁹ dei gratia militatꝫ: maior ne poterit esse vita in mūdo q̄ vt amici sitis. q̄d inq̄t nisi vas fragile plenū periculis: p que pericula deueni tur ad maius periculū. Et subdit. Pereāt hec oīa vana ⁊ inania. conferamus nos ad solā inquisitionē eoꝝ/que finē nō habēt. in vita hac miseria est. mors incerta. Talis psona dānata: eo q: diuitiarū amauit pericula: poterit dicere illud Job in iij. c. per modū planct⁹. Pereat dies in q̄ natus sum. et nox in qua dictū est. ꝯcept⁹ est homo. In qua autoritate habet: et ex ipsa pōt cōcludi: ꝙ meli⁹ fuisset dānatis nō esse: q̄ sic esse: ⁊ q̄ꝫ male esse. De talib⁹ habet Sap. iiij. Desolabuntur et erūt gemētes: ⁊ memoria eoꝝ peribit. Cui autoritati alludit illud qd̄ hr̄ in ps̄. ix. Perijt memoria eoꝝ cum sonitu: et dominus in eternum permanet.

¶ Scdōꝫ periculū vocat scylla. Narrat ꝙ in regno cecilie in mari est vnū ingens et grande saxū multū eminēs hñs multa capita: et vocat scylla. collisi aūt fluct⁹ flante vento horridū faciūt strepitū. sic vt naues illic impigētes naufragiū nō euadūt. Moralr saxū grāde hñs mlta capita pōt dici terrena potētia: que ꝓh dolor hodiernis tpib⁹ hꝫ multa capita: vtpote vanitatē: rapacitatē: ⁊ crudelitatē. Siq̄dē multi pricipes ⁊ potētes pl⁹ curāt de augmētatiōe sue potētie: q̄ de ꝯseruatiōe cōis iusticie. Magis q̄runt tyrānizare subditos expoliando q̄ elemosynas paupibus erogādo. mag excitant discordias q̄ concordias. Magis sunt raptorū fautores: q̄ꝫ punitores vel iusticie zelatores. magꝫ de extorsionib⁹: q̄ꝫ de pijs largitionib⁹ curantes. Tale saxū. talis potētia/grāde periculū est. Quantū ad sensum loquebat beat⁹ Augu. in libello de speculo clericoꝝ Quanto in loco supiori: tāto in periculo maiori versat. Siq̄dē flante vēto supbie q̄ supbia seu arrogātia cōiter in potētib⁹ regnat: cōcitant fluct⁹ tētationū. sic ꝙ faciunt tātū strepitū cū saxo potētie: ꝙ nauis misere ꝯsciētie maris piculo seu naufragio se exponat. vt clamet merito ꝯsciētia talis ad deū dicēs. ps̄. lxviij. Saluum me fac de⁹: qm̄ intrauerūt aque vsqꝫ ad aīaꝫ meā. Infixus sum in limo ꝓfundi: ⁊ nō est substātia. Veni ī altitudinē maris et tēpestas demersit me. ¶ Sed pōt hic q̄ri: quare frequēter tales rapidi tyrāni ⁊ pctōres diu viuāt: ⁊ cur simplices hūiles satis cito trāseunt de hac vita: iuxta illud Eccl's. vij. Iust⁹ perit ī iusticia sua: ⁊ īpi⁹ multo viuit tēpore in malicia sua. Potest rñderi ꝙ in hoc ostēdit summa ⁊ īmensa bonitas dei: q̄ nō vult mortē pctōris: sed vt ꝯuertat et viuat. Expectat em̄ īmēsa bonitas dei maloꝝ cōuersionē: et multo tpe viuūt: vt nullā habeāt excusationeꝫ. Verūtamen dū satis et diu clemētia dei pñiam istoꝝ expectauit: nec apparet correctio seu emēdatio: surgit subito diuina iusticia ꝯtra tales saxeos īduratos: ipos finaliter dissipando: ⁊ dānabiliter puniēdo/iuxta imprecationē ꝓphe clamantis

ps.lxvij. Exurgat de⁹ et dissipent inimici ei⁹: ⁊ fugiāt qui oderunt eū a facie ei⁹: sicut deficit fumus deficiāt: et sicut fluit cera a facie ignis: sic peant pctōres a facie dei. ¶ Tertiū periculū ⁊c. Nō solū in mari est vnū: imo multa iuxta illō Ecci. xliij. Qui navigat mare enarrat pericula ei⁹. Mare est iste mundus. habz mare multas cōditiones.
Ventorū generatiuum.
Monstrorū productiuū.
Abyssalium voraginū contentiuū.
Fluminū receptiuum.
¶ Primo ⁊c. vnde mare ex ꝯdictione ventos ꝯrios generat. sicut dic Beda. Vñ ex collisione multa ⁊ mutua ⁊ reuerberatione brachiorū suorū: qb⁹ cingit terram: pugnā ventorū generat: iuxta Dan. ꝓpħam cap. vij. Ecce inqt q̄ttuor vēti celi pugnabāt in mari magno. Isti venti moraliter sunt q̄ttuor pctā mortalia. videlz supbia/ auaricia/ gula/ et luxuria/ mare vite pñtz mirabiliter concitantia. Tūc pculdubio flātibus istis vētis validissime mare totius hoīs cōmouet: ⁊ sic tempestas valida fit vsqz ad extremū naufragij et periculi. ¶ Itē et mare ē mōstrorū generatiuū. Naz dicit Raban⁹ sup ecclesiasticū ꝙ mare plura monstra multiplicis forme ꝓducit q̄ terra: ⁊ maiorꝫ admirationis. Illa monstra aliqñ ꝓueniūt ex abūdantia materie sicut ꝙ hō nascat cū duob⁹ vel trib⁹ capitibus. Sic moralr ꝙ ex abundāti materia intēpate volūtatꝫ multa criminū capita ⁊ multe difformitates ꝓuenerūt. vñ Hieronymus in q̄dā epla. O ignis infernalis luxuria: cui⁹ materia gula: cui⁹ flāma supbia: cui⁹ scintille praua colloquia: cui⁹ fumus infamia: cuius finis gehēna. Ista et hmōi sunt terribilia monstra. Etiam mōstra ista marina ꝓueniunt ex defectu materie sicut ꝙ homo nascat sine pedib⁹ vel sine manib⁹. Sic moraliter deficiēte cordis mūdicia misera aīa efficitur monstruosa: qꝛ priuat opib⁹ virtuosis: ⁊ ꝟtutibus gloriosis: dicēte btō Grego. lib. viij. moral. Nulla quippe ante oipotētis dei oculos iusticie pietatis: que sunt opa carnis: contagio monstrat immunda. ¶ Itē mare est abyssaliū ⁊c. Moralr abyssales voragines sunt sollicitudines varie rerum tēporaliū: q̄ nauiculā. i. aīam miserā in altū eleuāt vt forti⁹ periclitetur. ¶ Itē mare est fluminū receptiuū et emissiuū: qm̄ oīa flumina intrant mare: ⁊ mare nō redūdat. Ad locū vñ exeunt flumīa reuertunt: vt iterum fluant. Eccls. j. Sic moralr est de rota fortune. mūdiqz diuitie delitie honores potētie dignitates fluūt ⁊ refluūt: sicut mare fluit ⁊ refluit ⁊ p motum lune: sicut phs attestat: ꝙ aliquādo hoīes nihil hñt: aliqñ multū hñt: postea nihil hñt: qꝛ nudi egressi sūt: ⁊ nudi regredient. In isto mari mundiali nautis occurrūt diuersa picula. vñ dicebat beatus Amb. in q̄dā s̄mone p hūc modū. In huius mūdi pelago: et p h̄ mare magnū nauigātib⁹ nobis valde ptimescendū est ne nauē nr̄am aut pcella tēpestatꝫ obruat: aut fluct⁹ absorbeat: aut ī eternā p̄dā pirata crudelr abducat. Et btūs Aug. ī epla ad dioscorū ita dic. Mūdus iste periculosior ē blāditijs q̄ molestijs: ⁊ magis cauēdus cū te allicit: q̄z cū amarus cogitqz cōtēni. et idē loquit ita. In h̄ mūdo non timere: nō dolere: nō laborare: nō piclitari īpossibile. Et btūs Ber. describēs mūdū ad ꝓpositū dic. Est inqt mūdus vbi malicie plurimū: sapiētie modicū. vbi oīa sūt vitiosa: oīa lubrica: oīa opta tenebris: obsessa laq̄is. Ubi piclitāt aīe: affligunt corpa: vbi oīa vanitas ⁊ afflictio spūs. Et idē in eodē sermone. Periculū ꝓbat trāseūtiū raritas: pereūtiū mltitudo. In mari massilie de q̄ttuor nauib⁹ nō perit vna. In mari hui⁹ mūdi de q̄ttuor animabus vix euadit vna.
¶ Quartū periculū ⁊c. De isto piculo ⁊c. satis ad ꝓpositū loq̄t apls. ij. Timoth. iij. In nouissimis dieb⁹ īstabūt tpa piculosa: ⁊ erūt hoīes seipos amātes: cupidi: elati: supbi: blasphemi pentib⁹ nō obediētes: ingrati: scelerati: sine affectione: sine pace: criminatores: icōtinētes: imites: sine benignitate: pditores: ꝓterui: tumidi voluptatū amatores mag q̄z dei: hñtes q̄dē spēm pietatꝫ: ꝟtutē aūt ei⁹ abnegantes. Nouissimi dies sunt illi: q̄ sunt ꝓpe vltimū diē. Et fuit ītētio apli: ꝙ ꝓpe finē mūdi erūt tpa piculosa: et ꝓpt iniq̄tatꝫ abūdātiā: ⁊ dilectiōis carētiā: qm̄ tūc refrigescet charitas multorū: et abūdabit iniq̄tas. Mat. xxiiij. Siq̄dē tūc erūt hoīes seipsos amātes. Iste amor inordinatus supꝑius est radix oīm pctōrū: que enūciātur in littera: qm̄ ex ista radice sequit ꝙ erūt hoīescupidi rerū tpaliū. Elati. elatio ē vna spēs pcti supbie: q̄ hz q̄ttuor ptes. Prima qñ iactat quis se hre qd nō habz.

fo. 100

quare generantur monstra

mulieres · 91

Secunda quando iactat se habere qd̄ habet a se:non ab alio.

Tertia quando iactat se habere ab alio: sed meritis proprijs.

Quarta qñ singularis super alios vult videri et apparere.

Supbi/vel pp̄ter bona nature seu fortune. Blasphemi/in deū vel sctōs. Parētib⁹ nō obediētes.glo.carnalib⁹ vel spūalib⁹. Ingrati/deo de acceptis bñficijs. Scelerati/grauati pctīs enormibus. Esa.j. Ve gēti peccatrici pplō graui iniqtate semini nequā:filijs sceleratis. Sine affectiōe/ad paupes siue egenos. Sine pace.s.iurgiosi maligni ⁊ litigiosi. Criminatores/crimina cōmittētes:et p ꝯñs digni magnis punitionibus atq̧ penis. Immites/absq̧ māsuetudīe. Sine benignitate.i.sine mīa et pietate. Proditores/deo reipublice etiam seipsis. Proterui.i.rebelles sine benignitate. Tumidi/habētes cor inflatū p superbiā. Ceci.i.excecati ī rōne. Voluptatū amatores/anteponēdo mūdanū amorem diuino amori. Habētes qdē speciē pietatis:exteri⁹ pretēdentes:s3 interi⁹ maligni existētes:q̄les sunt hoīes ficti hypocryte. Propter ista pctā in nouissimis diebus regnātia:erūt tpa supra modū periculosa.⁊ forsan iā sum⁹ in illis diebus et quātū ad mala ⁊ pctā in illis dieb⁹ regnātia:et quātū ad mūdiales seu tpales tribulationes et quātum etiā ad fidē: qm̄ multi abnegabūt veram fidē:⁊ seducent:⁊ in errorē ducent. Verū abbreuiabūtur pp̄ter electos sicut hr̄ Mat.xxiiij. Siqdē ī illis dieb⁹ peribit sapiētia a sapiētib⁹:⁊ intellect⁹ prudētiū abscōdet. Esa.xxix. Tūc peribūt valles ⁊ dissipabunt cāpestria. Hiere.xlviij.

¶ Quintū periculum serpētine bestie ⁊c. Serpētes sunt aīalia venenosa:q̄ intoxicāt.et multi a serpētibus perierūt iuxta illud Judith.viij.vbi legit/ ꝙ illi qui tētationes cū timore dñi nō susceperūt:exterminati sunt ab exterminatore: ⁊ a serpētibus perierūt. De isto etiā periculo loquit apl's.j.Cor.x. Neq̧ (inqt) tētem⁹ xp̄m sicut qdā eoꝝ tētauerūt:⁊ a serpētib⁹ perierūt. Per serpētē in hoc loco intelligit mulier corrupta:lubrica:īpudica:ornatu meretricio p̄parata ad capiēdū aīas: cui⁹ venenū multos īficit atq̧ dānat. Et de isto supgrādi periculo hr̄ Eccl'i.ix. vbi legitur ꝙ pp̄ter speciē mulieris multi perierunt. Speciē mulieris aduene multi admirati reprobi facti sunt. Perierūt multi pp̄ter speciē mulierū.aliqui ꝑm presentem iusticiā:et ꝑm eternā dei presentiā. Primo perijt rex dauid pp̄ter speciē bersabee se lauātis.j.Reg.xj. Et samson propter speciē dalile. Judicū.xvj. Scdo perijt salomō pp̄ter speciē mulierū alienigenarū multarū: que ip̄m idolatrare fecerūt.j.Reg.xj. Aliqui ⁊ pp̄ter speciē mulierū mēte et corpore:sicut amnon pp̄ter thamar.ij.Reg.xiij. Et holofernes pp̄ter iudith. Judith xij. Duo senes pp̄ter susannā. Dañ.xiij. et Prouer.vij. scriptum est. Multos em̄ vulneratos deiecit supple mulier ꝑpētina plena veneno luxurie.⁊ fortissimi quiq̧ interfecti sunt ab ea. vñ Hiero. in quadā ep'la. Amor (inqt) mulierū debilitauit potētiā samsonis:fedauit sctīmoniā dauid regis. Et istud venenū periculosum propinauit prime mulieri hostis antiqu⁹ in forma serpētis. Nāq̧ postq̄ parētes primi annuerūt serpētine tētationi: statim sentierunt motus libidinis in seipsis. sic ꝙ ambo in mētib⁹ perierūt ad modū vipere: q̄ in pariēdo moritur atq̧ perit. De isto periculo habet textus ps̄.lxxij. Defecit caro mea et cor meū:deus cordis mei et pars mea de⁹ in eternū: qr ecce q̄ elōgāt se a te peribūt: perdidisti oēs q̄ fornicant abs te. Quia sicut em̄ si q̄s venenū biberit: facit eū mori te perire:sic q̄ mulierē īordinate dilexerit: morit spūaliter atq̧ perit. Laqueo peribūt supple tales.dolor consumet eos. Ecclesiastici.xxvij.

¶ Sextū periculū ⁊c. Licz aīa existens in corpore ī multis existat periculis: sicut dictū est:tñ piculū mortis/qñ separat a corpore aīa: oīa alia pericula superat et excedit. Tūc siquidē de periculo aīe agit. Prouer.vij. Tūc siqdē periclitat aīa: ⁊ pp̄ter violentiā separationis a corpore:⁊ pp̄ter assistētiā demonū in figura pp̄ria apparētiū. et pp̄ter presentiā maloꝝ/et peccatorū suoꝝ: q̄ oīa sibi quasi momento ad memoriā reducunt. Et qñ aīe in tātis periculis in mortis articulo existentes/per diuinā mīam liberant: post liberationē obligate sunt ad regratiandū dic̄. De magnis periculis a deo liberati: magnifice gratias agimus ip̄i.ij.Machab.j. Ab omnib⁹ istis piculis liberet nos iesus xp̄s. Amē.

¶ Dñica.iiij.post octa.epipha. Sermo.j.

Verbum christi habitet in vobis. Coloss.iij. cap. Verbum xpi: qđ est doctrina euangelij: que pcessit ab ore iesu xpi. pmo ꝛc.

In quibusdam habitat: et fructum non producit.

In quibusdam habitat: et moram modicam ibi facit.

In quibusdā habitat: et in meritum conualescit.

¶ De verbo doctrine euāgelice est recte sicut de semine. qꝛ semen est verbū dei. Luce. viij. Semen seminatū in diuersas partes dꝛ esse diuisum: qm̄

Una pars cecidit secus viam.

Alia pars super lapidem.

Alia pars inter spinas.

Nec produxit fructum.

¶ Primo seminatū in via nō facit fructū: qꝛ volucres celi comederūt illud. Nec seminatū sup lapidē ꝑpter defectū humoris. Nec tertia pars: qꝛ spine suffocauerūt illud. Sic moral'r v̄bi dei p̄dicatio facta nō fructificat. qm̄ cadit sec⁹ viā. hoc ē in cor luxuriosum. Tale semē sic seminatum conculcaꝛ pedib⁹: ꝛ deuoraꝛ ab auibus. fo. 104. Sic v̄bū predicationis cadēs sup cor luxuriosum: patēs et publicū est imundis cogitationib⁹ sicut via: a q̄bus talis p̄dicatio ꝯculcaꝛ. ꝛ volucres celi. i. demones comedūt: amouēdo ne talis p̄dicatio germinet: nec fructificet q̄tenus audiētes cōpunctionē nō habeāt: nec bene agere incipiāt. qꝛ tales luxuriosi nō sunt ex deo: sed magꝭ ex diabolo: qꝛ verbum p̄dicationis cū effectu nō audiunt: propter quod scriptum est. Qui ex deo est: verba dei audit. propterea vos non auditis: quia ex deo nō estis. Johan. viij.

¶ Item alia ps verbi seminis cadit interdū supra petrā: nec facit fructū ꝑpter defectū humoris. Per petrā cor hoīs intelligitur per supbiam induratum. non est amor vbi nō est humor charitatis vl' gr̄e quapropter ibi verbuꝫ dei fructificare nō pōt. ideo talib⁹ superbis sine humore gr̄e clamabat ꝑpheta. Ossa arida audite verbum dn̄i. Ezechiel'. xxxvij.

¶ Item alia pars v̄bi ad moduꝫ seminis interdū cadit inter spinas. videlꝫ sup cor auaricia occupatum: qm̄ diuitie que sunt cause auaricie ꝑ spinas intelliguntꝛ: sicut legitꝛ in euāgelio. In tali corde auaro spinoso verbū sc̄tē predicatiōis non fructificat. vn̄ Chryso. Sicut em̄ spine nō pmittunt oriri semen: sed suffocāt: sic sollicitudines vite p̄ntis/semen sp̄ūale: qđ est verbum dei: fructificare nō sinunt.

¶ Secundū principale. In quorūdaꝫ cordibus habitat verbū euāgelice p̄dicationis: sed nō facit ibi morā: nec mansionē. sicut sunt multi: q̄ audiūt verbū istud: et ope non implent qđ predicatur eis. quapropter btūs Jacob⁹ in canonica sua ad ꝑpositū sic dicebat. Estote factores v̄bi: et nō auditores tm̄. Jaco. j. Uerbi dei nō solū debemus esse auditores ꝛ seminatores: īmo magis factores: qꝛ scriptum est. Beati q̄ audiūt v̄bū dei: ꝛ custodiūt illud Luc. xj. Ad istud ꝑpositū loquiꝛ prosper exponens illud v̄bum apl'i. Quō audiēt sine predicante ꝛc. Rom̄. x. de vita contēplatiua. Ergo q̄libet sine p̄dicatione non audit: sine auditu nō credit: sine fide non intelligit: sine intellectu non bene agit. verbū dei predicandū est: vt audit⁹ credat credens intelligat: intelligens bonū op⁹ pseueranter exerceat. qꝛ nec opa sine fide nec fides sine opib⁹ iustificat. ergo in auditorib⁹ verbi: si non sint factores verbi: non manet: nec perseuerat dei verbū. Et iste fuit secūdus articulus.

¶ Tertiū principale fuit dictū ꝙ verbum xpi in multorum cordibus fructum facit: ꝛ opus meritoriū operatur. Est em̄ v̄buꝫ sancte p̄dicationis quoddā lignum vite producens duodecim fructus. Apoc. vlt. et de q̄bus dicetur in prosecutione. Tale verbū optat apl'us in istis habitare: cum dicit. Uerbum xpi habitet in vobis. Ubi tria optat sanctus apl'us in verbis istis: quatenus sanctā predicationē recipiant propter tria que sunt in ea.

Primo qꝛ informat salubriter. verbū

Scđo quia sanat veraciter. xpi

Tertio quia fructificat multipliciter. habitet in vobis. A

Prima pars.

¶ Ubi sciendum ꝙ verbum xpi sumitur hic pro predicatione: et ideo quedā moueñꝛ dubia.

Primū qualis debeat esse predicatio verbi anteꝙ informet vtiliter?

verbum dei est semen

Secundũ qualis debet esse p̄dicator: vt sibi credatur veraciter?
Tertium qualiter dȝ audiri: vt sibi ꝑficiat mentaliter?
Quartũ qualiter fructũ consequit̄: vt audiatur efficaciter?
¶ Quantũ a primũ sciendum ꝙ p̄dicatio verbi dei debet ꝑcedere: anteꝗ̄ informet vtiliter:
A veritate.
Ab autoritate.
A sinceritate.
A sagacitate.
¶ Primo a veritate. hoc est dictu ꝙ p̄dicetur sine timore: sine adulatione. ⁊ si aliter fiat: nõ est bona. nõ est meritoria deo ⁊ non est accepta deo. Tali predicatione indigent magni principes. magni dñi: q̄ten⁹ p̄dicaret̄ eis subducta adulatõe, subducto timore. nõ timore dãni: nec timore lucri. Tal̄ p̄dicator fuit Micheas ꝓpha. vñ legit̄. iij. Reg. xxij. ꝙ serui reg venerũt ad micheã prophetã: et dixerũt ei q̄ten⁹ predicaret placentia regi. Qui respondit viuit dñs: quodcũqȝ dixerit mihi dñs: h̄ loquar regi. Talis p̄dicator fuit timotheus pauli discipul⁹: de quo. ij. Timoth. iiij cui dixerat magister suus. Predica v̄buȝ. glo. verbũ dei: ne timeas verbũ in tẽpore salutis. Insta opportune ĩportune. quãtum ad illos quib⁹ displicet. Argue. glos. negligentes. obsecra glo. adiura nolẽtes increpa in pctõ existentes. in oĩ patiẽtia. glo. quoad repugnantes. ⁊ doctrina. glo. quoad acquiescẽtes. vñ Hieronym̃. Magnũ crimen est dei tacere sermones vel ꝑpter timorem: vel propter pigriciã: vel ꝑpter adulationẽ.
¶ Scdõ predicatio verbi dei dȝ ꝑcedere ab autoritate. hoc est ꝙ qui p̄dicat sit hõ autoritatis: vtpote graduatus in theologia si possibile esset: vl̄ saltẽ equipollẽs graduatis: qm̃ talibus ꝑpter autoritatẽ maior dat̄ credulitas. Narrat Egesipp⁹ apostoloꝝ cõtẽporaneus / destructionem iudeoꝝ in hierl'm per Titũ et vespasianũ: ꝙ quidã hõ satis simplex: sed bonus venit ibi ante destructionẽ predicans quatenus conuerterent̄: qm̃ ciuitatis destructio ĩminebat. ⁊ multa alia bona eis dicebat. Sed quia autoritatem nõ habebat p̄dicandi ab aliquo: et apparebat miser ĩ ꝑsona: non solũ ipsum nõ audierunt: sed ipsum finaliter occiderunt. Rom̃. x. Quomodo p̄dicabunt nisi mittantur? quoniã aliter v̄bum dei predicare nõ debẽt. Hierem̃. xxvij. Nolite audire verba ꝓphetaꝝ vestroꝝ: qui ꝓphetãt vobis: ⁊ decipiunt vos. non mittebam eos. In hui⁹ exẽpluȝ filius dei: qui venerat p̄dicare: aliter predicare noluit: nisi missus a p̄re. Esaie. lxi. Spũs dñi sup me: eo ꝙ vnxerit me. ad annunciandũ mansuetis misit me.
¶ Tertio predicatio debet ꝑcedere a sinceritate. vt predicatio sit sincera pura firma ⁊ edificatoria: de qua loquit̄ Greg. x. lib. moral̄. Predicatio (inquit) sincera est quasi imber serotinus: ⁊ aqua dulcis faciens virescere corda. Si autẽ ab auditoribus subtrahat̄: protinus corda arescũt ⁊ in desperata siccitate permanent.
¶ Quarto predicatio dȝ procedere a sagacitate: quatenus predicator consideret et attendat auditorũ
Qualitates.
Deformitates.
Conditiones.
¶ Primo consideret qualitates ⁊c. vt verbum dei ꝓponat̄ et dirigat̄ b̄m subiectã materiã. b̄m dictũ p̄hi. Sermones inquirendi sunt penes materiã. s. Ethicoꝝ. Vñ aliter p̄dicat̄ p̄sidentib⁹: aliter subditis: aliter diuitib⁹: aliter pauperib⁹: et sic de alijs. vñ Grego. in moral̄. et in pastorali. Nõ eadem et vna exhortatio cunctis congruit. pro qualitate igit̄ audientiũ formari debet forma v̄boꝝ. vñ de numero auditoꝝ aliqui sunt arguẽdi: aliqui obsecrãdi aliqui increpandi b̄m diuersos status et conditiones personarũ. ¶ Item debet attendere deformitates. hoc est pctã. nam ꝯ vitia semꝑ est p̄dicandũ: quaten⁹ corrigãtur. qualis predicator fuit Esa. cui fuit dictũ. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocẽ tuam ⁊ annuncia popl'o meo scelera eoꝝ ⁊ domui iacob peccata eoꝝ. Esa. lviij
¶ Item predicator attendat cõditiones ⁊ intẽtiones auditoꝝ: sicut in parte dictũ est. Talis fuit predicatio pauli apl'i roborata veritate: confirmata autoritate: approbata sagacitate. B
¶ Scdm̃ dubium fuit: qualis debet esse qui predicat verbum dei? Rñdetur ꝙ debet habere sup omnia
Conscientie puritatem.
Etatis maturitatem.

Scientie profunditatem.
Prudentie claritatē.

¶ Primo debet habere predicator verbi dei ɔsciētie puritatē. ad quē sensus loquitur btūs Grego. lib. xix. moral. di. Lex posita est predicatoribus quatenus viuēdo impleāt: qd alijs loquendo suadere festinant. nā loquēdi autoritas perditur: quā do lex ope non adiuuat. In huius signum xps cepit facere ꝛ docere. Act. j. Et paulꝰ predicator veritatis dicebat. Castigo corpus meū ꝛc. ne forte cum alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. j. Cor. ix.

¶ Scdo dixi ꝙ sit ꝛc. Ista est sentētia beati Gregorij in pastorali: ꝛ sup ezechiel. homelia. ij. Nequaq̄ (inquit) debent hoīes in minori etate q̄ʒ redemptor nr̄. cum celi sit conditor: ꝛ angeloꝝ doctor: nisi in pfecta etate voluit predicare. in etate. xxx. annoꝝ. Legit in vita beati Cesarij: ꝙ propter eius sapientiā: ꝛ qꝛ erat perfecte etatis: in predicationibus suis qn̄ aliquis peccator audiebat tangere aliquod vitiū quod erat in ipso: credebat ꝙ iste sanctꝰ v̄ba illa pro illo petōre diceret. vnde plures confessi sunt ei: quia credebāt ꝙ ipse sciret vitā eoꝝ: et ꝙ scienter cōtra eos loquerer. Vn̄ quidam p̄bus manicheus audiens eū predicantē: conuersus est ad fidem di. ꝙ tantus homo nō posset dicere nisi veritatem

¶ Tertium dictū est ꝙ p̄dicator ꝛc. Debʒ enī habere scientiā et intelligentiā: quatenus intelligat se: et que iuxta se: ꝛ que supra se. Prouer. xiiij. Callidi est intelligere viam suā. sed multi multa sciunt: et seipsos nesciunt. Scdo dʒ intelligere q̄ sunt iuxta se. Eccli. xxxj. ca. Intellige que sunt ꝓximi tui. Item intelligere debet q̄ sunt supra se: sicut deū: et diuina verba. etiam opera: sicut predicatores p̄mi sancti apostoli et discipuli: qui annūciauerūt opera dei: et facta eius intellexerūt. ps̄. lxiij.

¶ Quarto debet habere p̄dicator ꝓuidētiam et auisamentū. nam: sicut dic beatꝰ Grego. aliter admonēdi sunt nobiles: aliter ignobiles: aliter diuites: alr̄ paupes ꝛc. Talis fuit (sicut dictū est) paulus apostolus p̄dicator veritatis: cōsciētia pura: etate matura: sciētia peritus: prudentia clarus. Quapropter preditatio verbi diuini merito sibi credita fuit; vt ipse fatetur. j. ad Titum. j.

¶ Notandū ꝙ verbū dei debet
Diligenter auscultari.
Seduliter conseruari.
Humiliter sustineri.
Utiliter impleri.

¶ Tertium dubiū de auditoribus. vbi primo ꝛc. vtpote diligēter/attēte/deuote audiri. in exemplū marie magdalene: que sedens secus pedes dn̄i: audiebat verbum illius. Luc. x. Siquidē homo libēter recipit bonos cibos: vt corpaliter nutriatur Sic aīa bona verba vt dei gratia repleatur: qꝛ verbū dei est aīe nutritiuum. Non in solo pane viuit homo: sed in oī verbo qd ꝓcedit de ore dei. Mat. iiij.

¶ Secundū ꝛc. vn̄ beatus Grego. in q̄dā homel. Verba dei q̄ a me percipitis mente retinere debetis. Sermo dei cibus est mentis. ꝛ quasi accepto cibo stomacho lāguente: reijcitur: qn̄ auditus sermo in vētre memorie non tenet. sed quisq̄s alimēta non retinet: huius profecto vita decipitur. Eterne ergo mortis periculum formidate: si cibū sancte exhortationis non accipitis: si verba vite alimēta iusticie in memoria nō tenetis. Ergo v̄bū dei nō solum debet audiri: imo debet memorie cōmendari. Cibus sumptus nisi in vētre retineatur: nō proficit. non nutrit. Sic verbum dei auditū nisi in memoria cōseruetur: non ꝓficit ad salutē. Vn̄ si infirmus medicinā sumptā euomeret: potius nocere t q̄ nutriret. Ergo si v̄bū sancte predicatiōis audiatur: non fugiat. non obliuiscatur. sicut virgo maria que conseruabat oīa verba hec conferens in corde suo Luce. ij. Contra multos qui audiunt et nō retinent: similes illi petre: supra quaʒ semen proiectū non fecit fructū: quia nō fuit radicatū: nec profundum. Sic est de semine verbi dei. nam in multis p vnam aurē intrat: et per aliā volat. contra illud Deut. iiij. Ne obliuiscaris v̄boꝝ: que viderūt oculi tui. hoc est audierūt aures tue.

¶ Tertio v̄bū dei ꝛc. Infirmꝰ ꝓpt sanitatē quā appetit: libēter recipit medicinaʒ amarā. Sic q̄lʒ ꝓpt salutē eternā libēter audit: et recipit v̄bū dei: licʒ sit aspeꝝ et amaꝝ ꝛ correctiuū. Nō sic de adulatoribꝰ q̄ semp volūt audire placētia. dulcia non amara nec correctīa. Quapropt p̄dicatores formidolosi nō audēt eis dicere v̄itatē nec ꝓ stellā p̄sertī magoꝝ audēt facē v̄bū

Et certe contrarium debet esse. Nam sicut scriptū est Eccl's.xij. verba sapientiū quasi stimuli. et in ps̄.cxviij. A verbis tuis formidauit cor meū. Verba p̄dicatorū debēt esse talia: quatenus pctōribus timorē incutiāt: vt a peccando desistant.

¶ Quarto verbū dei ⁊c̄. sicut frequēter dictū est: nō valet audire verbū dei a me nisi opere impleat̄. De istis quattuor habet̄ i snīa Luc̄.viij. Hi sunt q̄ in corde bono et optimo verbum dei retinent: et fructum afferunt in patientia.

¶ Quartum dubium de fructu qui sequit̄ ex verbis sancte p̄dicationis. p̄ducit duodecim fruct⁹ in mētib⁹ audiētiū: vt merito sit lignum vite afferens fructus duodecim. Apoc̄. vlti. Et sunt isti

Illuminat intellectum et voluntatem.
Confortat mentis stabilitatem.
Adiuuat anime audacitatem.
Purgat mentis vanitatem.
Ornat hominis honestatem.
Augmentat gratie largitatem.
Prouocat dei bonitatem.
Sanat mentis infirmitatem.
Corrigit delinquentium prauitatem.
Dirigit errantes in itineris veritatem.
Reficit esurientiū corda p̄pter suauitatē.
Donat glorie felicitatem.

¶ Primus fructus ⁊c̄. Nā predicator diuini verbi est quasi mediator inter deū ⁊ hominē: sic vt deus et homo vniātur in sana doctrina. q̄lis mediator fuit moyses Deutero.v. Ego sequester et medi⁹ fui inter deum ⁊ vos. Talis mediatio est vt deus cognoscatur ab hoīe. medius inquam vt annūciarem verba eius vobis. ¶ Secundus fructus Eccli.v. Esto firmus (al's mansuetus) ad audiēdū verbū dei vt intelligas. ¶ Tertius fructus ⁊c̄. Mat.vij. Oīs q̄ audit verba mea ⁊ facit ea: assimilabitur viro sapienti qui edificauit domū suā supra petram. ¶ Quartus fructus de isto verbo Bern̄. sermo.xviij. sup Cañ. Anima verbū cuius sentiat ad correctionē: cui illuminetur ad cognitionē: cui innitatur ad virtutem. hoc est adiuuetur quo reformetur ad sapientiam: cui cōformetur ad decorem. ¶ Quintus fructus qualiter verbum dei purgat mentē inquantū peccatorē mouet ad cōtritionem. et cōtritio cordis purgat aīam a peccatis. Heb.j. Portans oīa verbo virtutis sue purgationē pctōꝝ faciēs.

¶ Sextus fructus ⁊c̄. Nempe per bonum verbū cognoscitur vir bonus ⁊ iustus. ⁊ p verbum malū cognoscitur vir malus. Prouer.xij. Doctrina sua cognoscitur vir. Si doctrina bona: doctor bonus. si mala: malus. ¶ Septimus fructus ⁊c̄. Siquidē in prelatis predicātibus verbū dei augmentatur gratia iuxta illud. Qui bn̄ presunt presbyteri duplici honore digni habeant̄ maxime qui laborāt in verbo et doctrina. j. Timo.v. In auditoribus crescit grā per verbū dei iuxta illud. j. Ioh̄.ij. Et qui seruat verbum dei: in hoc charitas dei perfecta est. ¶ Octauus fructus sanitas aīe. de quo in ps̄.cvj. Misit verbum suū et sanauit eos. vnde Ambro.li. de regimine principū. Audiamus libenter verba docentis: quoꝝ series salus est audientis. ¶ Nonus fructus correctio delinquentiū. sicut patꝫ Ione.iij. vbi legitur: ꝙ predicāte iona in ciuitate niniue verbū dei: peruenit ad regem et correctus est: qm̄ surrexit de solio et indutus est sacco et sedit in cinere ⁊c̄. Sic peccator audito verbo predicatiōis: debet surgere a pctō: et abijcere vestimenta per mundanam despectionem: ⁊ vestiri sacco per penitētie assumptionem. sedere in cinere per mortis meditationē. ¶ Decimus fructus. nēpe verbū dei docet viā rectam veniendi ad beatam vitā. nec mirū: qm̄ a saluatore: qui est veritas ⁊ vita: processit verbum predicationis. Ego sum via veritas ⁊ vita. Iohā.xiiij. ¶ Undecimus fructus refectio esurientiū. nā deuoti auditores reficiūtur in verbo sancte predicationis. et sic nō immerito cōparat̄. Mat. iiij. Nō in solo pane ⁊c̄. ¶ Duodecim⁹ fructus ⁊c̄. Nam sunt beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Luc̄.xj. Ergo suscipite insitum verbū quod potest saluare aīas vr̄as. Iac̄.j. Cui⁹ saluationis ⁊c̄.

¶ Dñica.iiij. post octa. epipha. Sermo.ij.

Simile factū est regnū celoꝝ hoī q̄ seminauit bonū semē in agro suo. Mat.xiij. ⁊ in euāgelio hodierno. Duo sunt dicēda.

Historia euangelicalis.
Et aliqua instructio spiritualis.

Iuxta primum intelligendo dicta euāgelij moraliter quattuor volo dicere.
Primo quis est iste homo.

homo est deus
ager est cor humanum 106

Secundo quis est iste inimicus.
Tertio cuius est culpa istius mixture. scilꝫ zizanie cum bono semine.
Quarto quō dn̄s sustulit hoc tā dulciter.

Prima pars.

¶ Ad primum respōdet Grego. nazāzenꝰ: ⁊ ponit aliqua dicta correspōdentia textui allegato. Primo ꝙ iste hō seminās semen suū: est ipse deꝰ. de quo Luc. viij. Exijt qui seminat semē suū ⁊c. et ꝙ in hoc suo pijssimo seminare: qđ est continue bene facere: vt dicit iste doctor: ostēdit suā maximā bonitatē. vn̄ Diony. optimi est optima adducere. iō vidit deus cūcta que fecerat: ⁊ erāt valde bona. Gen̄. j. Scđo ostēdit maximā pietatē in hoc ꝙ dicit tex. ꝙ nō vult colligi zizania cū damno tritici: sꝫ sua dignatiua clemētia expectat si zizania ⁊ triticū cōuertanᵗ. Tertio ostēdit maximā patiētiā cū tamē ꝓpria iniuria expectat se offendētē cōtinue pie sustinēs: cū apud eū ꝯtra illū clamat cōtinue. iusticia et zelus sui et reuerētia que est in sanctis. Erubesce igiᵗ dicit iste: o xp̄iane ī tua nequicia: et sic redi ad patrē pijssimū qui te tolerat: ne supoffensus tuis criminibus: quasi cōpulsus te habeat cum repro

A bis condemnare. hec ille.

¶ Scđm dictū istiꝰ est ꝙ ager iste: de quo est hic sermo: est cor hoīm. de quo dic̄ Bernar. ꝙ est diuisum in duas partes. s. in intellectū ⁊ affectū. et ad hūc agrū deus singulariter ascendit. j. Reg. xvj. dr. Deus intueᵗ cor. nec mirū: nā vt dicit Aug. lib. de decē chordis: ab isto post deū depēdet tota bonitas nr̄a. Ideo summe cauēdum ꝙ ibi nō nisi bonū semē seminetur. Prouer. iiij. Omni custodia serua cor tuū: qr ex ipso vita procedit.

¶ Tertiū dictū est ꝙ filius ad seminandū hūc agrū duplex semē de celo adduxit. nā venit plenus gratia ⁊ veritate. Joh. j. semen veritatis seminauit in intellectu ⁊ semen gratie in affectu.

¶ Quartū dictū est: ꝙ semen veritatis cū seminaᵗ in bono agro et bene culto: triplicē fructū ꝓducit. videlꝫ cognitionē sui: vn̄ erit dolor cōtritionis. Eccl's. j. Qui addit scientiā: addit ⁊ laborē (al's dolorē) Secūdo cognitionē mūdi vnde erit timor: eo ꝙ oē qđ est in mundo dicit Bern̄. sunt gladij

fo. 99 col. 2 et laquei ꝓpositi contra aīas nr̄as. Sap. xiiij. Creature dei in odiū facte sunt: ⁊ in tētationē aīe hoīm: et in muscipulā pedibꝰ insipientiū. Et eccl'i. ix. In medio laqueorū ingredieris: ⁊ sup dolētiū arma ambulabis. Sunt creature q̄ occidūt aīas cōcupiscētiū eas. sicut de auaris special'r dicit apl's. j. ad Timo. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in tentationē ⁊ laqueū diaboli. iō talibꝰ: q̄ tenēt figurā auaroꝝ: dixit in figura cayn post pctm̄ suū. Quicunqꝫ inuenerit me: occidet me. Gen̄. iiij. Tertio ꝓducit cognitionē dei. vn̄ surgit amor. et merito qr in eo concurrit oīs rō amabilitatis. Est em̄ in se ꝑfectissimꝰ: optimus: ⁊ nobis amicus: ⁊ pr intimꝰ: et p̄cipuus bn̄factor. Ecce quales fructꝰ ꝓducunᵗ ex semine veritatis: qn̄ seminatur in corde bono.

¶ Quintū dictū huiꝰ doctoris est: ꝙ semē gr̄e seminatū in affectū insurgit in fructū bonorū operū. iō. ij. Cor. vj. hortatur nos apl's ne in vacuū gratiā dei recipiamꝰ. immo ex fructu apta ē hm ꝙ opportunitas et tp̄s se offerūt ad diuersa opa facienda. In cuiꝰ figura dr Gen̄. xlvij. ꝙ ioseph dixit egyptijs. Accipite semina ⁊ serite agros vt fruges habere possitis. Quintā partem regi dabitis: et quattuor reliquas permitto vobis. Chrys. Quinta pars ē de bonis operibꝰ dāda gl'ia soli deo. Alie quattuor partes nr̄e sunt. s. solutio debitoꝝ: cordis leticia: meritū gr̄e: ⁊ meritum vite eterne. scriptū est in ps. xviij. In custodiendis illis retributio multa. Et sic patet primum principale.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter est videndū q̄s est iste inimicꝰ. Ad hoc rn̄det Hylariꝰ in quadā home. di. Qui malū seminat ī vobis et ī toto mūdo diabolꝰ est. ille em̄ vere dr inimicꝰ. nā vt dr. j. Pet. v. Circūit q̄rēs quē deuoret. Cuiꝰ inimicitia ondiᵗ ꝑ hoc ꝙ exprimiᵗ in textu. ⁊ primo qr īportune tentat: qđ tāgiᵗ ibi dū dr. Cū dormierint hoīes. qr etiā tp̄e dormitionis hoīm / ip̄e nō cessat tētare ⁊ infestare eos. Job. xxx. Qui me comedūt: nō dormiunt. Greg. Diabolꝰ assidua tētatione nō cessat nos īpugnare: vt saltē tedio vincat. Scđo cū grādi malignitate: qr seminauit zizania in medio tritici: qr sub colore boni dicit Greg. iō sepe nitiᵗ corrūpere eos: q̄s donis sp̄ualibꝰ pre alijs videt pollere. Il

B

o

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

los em̄ ipugnare negligit: q̄s quieto iure possidere se sentit. Tertio qꝛ cū grādi astu tia: qd̄ notatur ibi cū dꝛ ꝙ abijt.glo.i.latuit:⁊ occultissim⁹ fact⁹ est.de eo dꝛ Geñ. iij.Serpēs erat callidioꝛ cūctis animanti bus terre.Grego. Insidie diaboli sunt ad oēm partē.attēdit em̄ ad mores:ad inclinatiōes:ad studia:ad verba:ad cogitata: ad oīm exercitia: ⁊ vbi eos videt iclinari: ibi laqueū apponit ⁊ morsum sui veneni. Jd̄ dicebat psalmista ps̄. cxlj. In via hac qua ambulabam absconderūt superbi laqueū mihi.Ex his pꝫ scd̄m principale.

Tertia pars.

Tertio p̄ncipaliter vi

dēda est culpa isti⁹ mixture.Et dic̄ hic Remigius: ꝙ tribus de causis est ʒiʒania in agro nr̄e cōsciētie etiā in mūdo.scꝫ

E Ex cultorum negligentia.

Ex terre malicia.

Ex inimici nequicia.

Primo cultoꝝ negligētia ostēditur ibi. Cū dormirent hoīes. vn̄ dicit iste ꝙ p dormire intelligit negligentia nr̄a: q̄ viā dat aptā diabolo seminādi i nobis qd̄ voluit ⁊ quātū voluit.ideo dꝛ Prouer.xxiiij.Per agrū hoīs pigri trāsiui: ⁊ p vineā viri stulti.ecce totū repleuerāt vrtice.⁊ operuerāt supficiē ei⁹ spine.i.oē genus pcti. et Prouerb̄.vj.Ne dederis somnū oculis tuis.i. ociū vanū cōsciētie interiori. Eccl̄i.xxxiij. Multā maliciā docuit ociositas. Et q̄ negligit viā suā mortificabitur.Prouer.xix.

Scd̄m generās ʒiʒania i agro cordis:ē terre malicia: q̄ vt dic̄ Remigi⁹ significat maledictionē terre nr̄e: q̄ semꝑ germinat cogitatiōes pessimas ex se:et cū difficultate bonas.vn̄ Geñ.iij. Spinas et tribulos germinabit tibi.et ad Heb̄.vj. Terra em̄ ꝑferēs spinas ac tribulos:reproba est: et maledicto ꝓxima.glo.nisi quātū in te fuerit:eā traxeris ad diuina et virtuosa.

Tertiū generās ʒiʒaniā ē īimici neq̄cia. vn̄ Remigi⁹.Tota ei⁹ intētio est ad dānādū vos:⁊ ad auferēdū qd̄ ip̄e perdidit: ad qd̄ possidēdū diuina clemētia vos ordinauit.Caue igit̄ ne illud ꝑdas:⁊ te ꝯfundas et in tua calamitate letifices hostem tuū. Nō ergo dormias: sed vigila: qꝛ promisit deus coronam vigilantibus. Et patet tertium principale.

Quarta pars.

Quarto principaliter

est vidēdū quō dn̄s supportauit dulciter. qꝛ dꝛ.Dn̄e nōne bonum semē seminasti in agro tuo?vn̄ ḡ hꝫ ʒiʒania? Uis im⁹ ⁊ colligim⁹ ea? Ubi attēde ꝙ Cyprian⁹ exponēs hunc passum: ponit summarie tria dicta. Primū ꝙ ꝑfecti viri sepe moti/diuine reuerētie ʒelo:ꝯ ingratos:q̄ dei bn̄ficia lati⁹ suscipiūt:⁊ illa cognoscere nolunt:diuinā vltionē suscitāt dicentes.Dn̄e nōne bonū semē seminasti in agro tuo?q.d. dn̄e nōne tāta bn̄ficia cōtulisti istis pctōrib⁹: vn̄ igitur ē ꝙ illa nō recognoscūt: qꝛ nec a pctis redeūt: nec tibi obediūt. O dn̄e subtrahe ab eis ista bn̄ficia: vt redacti i sui miseria cōpellant̄ ad te recurrere et te cognoscere eē deū.scriptū ē em̄ de similib⁹.cū occideret eos: q̄rebāt eū. hec ille. Scd̄m dictū ē exponēdo illud.Un̄ ḡ hꝫ ʒiʒania. Ubi dic̄ iste: attēde ꝙ ʒiʒania est semē oīno conueniēs tritico:⁊ est nigri coloris multū nociuū:et ꝓuocat sōnū ꝰm medicos.Et tenet figurā magnaꝝ culpaꝝ: q̄s aliq̄ cōmittūt: et tū quāto sunt dotati maioribus donis dei:vt sciētia:gn̄ositate:potētia:diuitijs: et honorib⁹:tāto in eis inuenies potētissimā dei ignorātiā: lꝫ ab eo cōtinue suscipiant maiora deo pre alijs: iportabilē fatuitatē:⁊ supbiā ⁊ ꝑsumptionē ⁊ ipatiētiā:⁊ incogitabilē crudelitatē ad ꝓximū ⁊ seuitiā inexhaustibilē: carnalitatis lasciuiā:⁊ ad gule cōdecētiā horribilē: persecutionē ad vindictā : ad se corrigēdū ipenetrabilē duriciā ⁊c̄.vsq3 ad mortē cōtinue ꝑseuerādo sic ꝙ in pctis ascēdūt vsq3 ad celū. Dicit em̄ Cyprianus.merito iusti vidētes talia dicūt dn̄o. vn̄ dn̄e q̄ tāta dona ⁊ beneficia recepit a te:hꝫ ʒiʒania.i. tā grauia peccata sicut sunt p̄dicta?Certe dn̄e meret̄ talis tolli de terra et dānari. Uis ḡ dn̄e im⁹ et colligim⁹ ea?q.d.tu ergo dn̄e iube tales colligi ⁊ dānari:q̄ tibi sunt tā irreuerētes. Et hoc est qd̄ dicit tertiū dictū ꝓuocatiuū seu incitatiuū ad vindictā diuine iniurie. et est.Uis imus ⁊ colligim⁹ ea?vt per nos hoīes puniant̄: vel ꝑ angelos tuos mō tibi accepto ⁊ grato. scribitur em̄ Esa.xxvj. Tollatur impius ne videat gloriā dei. Et hic nota ꝙ sicut ponit Cassiodo. sup psalteriū: licꝫ ʒelus iustoꝝ ꝯ pct̄m sit deo multū acceptus: et intātū ꝙ moriētes pro tali iusticia consequantur apud deū coronā D

martyrij:tñ aliqñ exaudiunť ⁊ acceptãtur in orãdo cõtra pctõres in persequendo illos:et aliqñ nõ.Exẽplũ ad hoc:acceptum fuit deo qd̃ moyses fecit:interficiẽdo quasi.xxiij.milia de filijs israel post adoratiõnẽ vituli in deserto.Exo.xxxij.⁊ cuiꝰ Phinees interfecit zambri.Numeri.xxv.Et cũ helias iussit cõburi duos q̃nquagenarios iiij.Reg.j.et cũ petrꝰ mãdauit vn mortuꝰ est ananias ⁊ vxor eiꝰ defraudãtes de precio agri.Act.v. Et cum paulꝰ excecauit ad tp̃s barien subuertẽtẽ presidẽ ciuitatis illius.Act.xiij. Sed q: nõ habuit bonũ zelũ Petrus dicens dño ꝙ nõ moreret omnino: dixit illi dñs . Uade post me sathanas:scãdalũ es mihi: q: nõ sapis ea q̃ dei sunt. Mat.xvj. Nec habuit ꝓ accepto cũ abstulit aurẽ malcho tp̃e exhibẽdi patientiã.iõ ip̃m increpauit ⁊ aurẽ illi restituit. Mat.xxvj.⁊ Luc.xxij.Nec exaudiuit iacobũ ⁊ iohãnẽ perẽtes a dño ꝙ iuberet ignẽ descẽdere de celo cõtra samaritanos nolẽtes recipere eos:immo arguit eos fortiter sicut p3 Luc.ix.Sic ad ꝓpositũ nolunt exaudire: nec exaudiuit de facto dñs iustos zelantes malum cõtra pctõres: sicut dicit euangeliũ illud.q: dicẽtibꝰ illis: vis imus et colligimꝰ ea:respõdit nõ.de qua respõsione exclamabat Basiliꝰ ⁊ in home.super hoc euãgelio. Et vñ fons clemẽtie non exaudietur zelus iustoꝝ ꝓ tuo honore cõtra pctõres zelantiũ vt colligant ⁊ auferãtur a mundo:dicẽte Job.xxj.Quare impij viuunt sublimati sunt ⁊c.stupẽte Hiere.xij. Quare via impioꝝ ꝓsperatur:et vnde est hoc nõ timẽtibus deũ: Certe dñe/hec oĩa de viscéribꝰ mie tue nascũtur:vt offensus ꝓ offendẽtibus stares:qui etiã crucifixus pro crucifixoribus exorasti.hec ille.Ex quibus patet quartum principale.

¶ Dñica.iiij.post octa.ep̃hie. Sermo.iij.

TRiticum autem congregate in horreum meum. Mat.xiij.

Anteꝙ granum sit in arca repositum.
Anteꝙ granum sit in loco tuto recõditũ.
Anteꝙ granum sit in horreo cõgregatũ.
Multe dispositiones precedunt:q̃ in isto euangelio registrantur.
Primo in terra bona seminatur.
Scdõ cum grandi diligentia custoditur.
Tertio in herba viridi augmentatur.
Quarto in fructu placibili demõstratur.
Quinto colligitur metitur et secatur.
Sexto percutiť ⁊ granũ a palea separať.
Septimo in horreo includiť ⁊ aggregať.
¶ Primo seminatur. ⁊ ista est prima pars euangelij:vbi dicitur. Simile factũ est regnum celorum homini qui seminauit bonum semẽ in agro suo. Siquidẽ granũ seminatur:postmodum moritur:postmodũ nascitur.Ubi queritur primo quis est iste homo:Respõdetur ꝙ est xp̃s verus deus et verus homo.ad Philip.ij.In similitudinem hominum factus: et habitu inuentus vt homo natꝰ de matre.In p̃s.lxxxvj. Hõ natus in ea.¶ Secũdo queritur quid est istud semẽ bonum:Uidetur ꝙ bonum semen moraliter multiplex est.videl3
Bonum semen fides catholica.
Bonum semen scientia prophetica.
Bonum semen doctrina euangelica.
Bonum semen patientia.
Bonum semen abstinentia.
Bonũ semen virginalis constantia.
Fidem seminauit in patriarchis.sciẽtiam in prophetis.doctrinam in apostolis.patientiam in martyribus. abstinentiam in confessoribus. continentiam in sacris virginibus. Esa.xxvij. Implebunt faciem orbis semine.j.sciẽtie. ¶ Tertio q̃rit quid ẽ ager:Rñdeť ꝙ ager multiplex est.videl3
Ager militans ecclesia.
Ager iste mundus.
Ager cor hominis.
Ager pauper mendicus.
In primo deus seminauit doctrinam.
In scdõ seminauit laborem.
In tertio seminauit fidem catholicam.
In quarto seminauit elemosynam.
¶ In p̃mo agro deus seminauit doctrinã in sctã eccl'ia dei.Esa.j. Nisi dñs exercituũ reliq̃sset nobis semẽ.vtpote semen doctrĩne. ¶ In scdõ agro semiauit laborẽ ĩ hoc mũdo. Exijt q̃ seminat:semiare semẽ suũ. Mat.xiiij.cũ labore.¶ Tertio ĩ corde hominis semiauit fidẽ.q: corde crediť ad iusticiã.Roma.x.⁊ Ecci.x. Semen hoĩm honorificabiť hoc qd̃ timet deũ.semẽ autẽ h̃ exhonorabiť:qd̃ p̃terit mãdata dñi. ¶ In q̃rto agro semiauit clemẽtiã.Eccs.xj.Mane semia semẽ tale.celeriter istud ẽ mane. vel semina abũdãter.q: scriptum est.Qui parce seminat:parce ⁊ metet.ij.Cor.ix.

ager multiplex

vide extra

105. col. 1

¶ In secūdo articulo registrat tritici diligens custodia. Cū aūt dormirent homines ꝛc. Sz querit qui sunt custodes agri seminati? Rūdetur vno modo: ꝙ isti sunt angeli: sed isti nunꝙ dormiunt: sed semꝑ vigilāt. Uel custodes pñt dici prelati: pastores: rectores curam aīarum habētes: quos hic vocat dormiētes. hoc est negligentes. Ubi sciendū ꝙ periculū est dormire tribus generib⁹ hoīm. videlz

Pastoribus.
Gubernatoribus.
Janitoribus.

¶ Primo ꝛc. Unde dicebat iacob pastor ouiū. Fugiebat somnus ab oculis meis. Geñ.xxxi. Et sic pastores aīarū debēt esse vigilantes: custodientes vigilias noctis super gregem suū. ¶ Itē dormire gubernatoribus nauiū dicitur esse grande periculū. Nauis ecclīa. mare mundus. gubernator prelatus. Nunqd fuit reprehensus petrus. Simon dormis? nō potuisti vna hora vigilare ꝛc. Mar.xiiij. ¶ Itē dormire est piculū ianitoribus. maxime qñ ciuitas est obsessa ab inimicis demonib⁹ infidelib⁹ scismaticis. ḡ vigilēt. non dormiāt neqꝫ dormitent ianitores aīarum. Recte ergo ꝑlate esto vigilans: ꝛ confirma ea q̄ moritura erāt. Apoc.iij. sequitur. Uenit inimic⁹ homo. Ubi queritur quis est iste inimic⁹ homo in hoc loco? Rūdet ꝙ iste ad litterā inimicus est diabol⁹ inimicus iesu xp̄i/ bonū semen in agro seminantis. Uenit inimicus boni seminatoris. hoc ē iusti hoīs bona oꝑa facientis. De ista inimicitia habet Geñ.iij. Inimicitias ponā inter te et mulierē. et inter semē tuum et semen illius. Dicit magister historiarum: ꝙ inter hoīem ꝛ serpentē est odiū naturale. vñ sicut sputū serpētis interficit hoīez ita sputū hoīs presertim ieiuni interficit serpentē. de isto inimico loquit beat⁹ Augusti. lib. soliloq. Inimicus nr̄ diabolus pessimus vt nos decipiat semꝑ vigilat.

¶ Tertio queritur moraliter quot modis dicit inimicus? Moraliter loquendo de inimico respōdetur.

Inimicus pessimus diabolus: inimicus humane ꝓsperitatis.
Inimicus iudex iniustus: inimic⁹ publice facultatis.
Inimicus heretic⁹: inimic⁹ ecclīe vitatꝫ.
Inimic⁹ detractor: inimic⁹ vere ꝓbitatꝫ.
Inimic⁹ adulator: inimicus mere vitatꝫ.

¶ Primus inimicus ꝛc. Cōtra istā inimicitiā orauit dauid ꝓpħa cum dicebat ps̄ xij. Illumina oclos meos ne vnꝙ obdormiā in morte: neqñ di. inimi. me⁹ pua. ꝛc ¶ Scd̄us inimic⁹ ꝛc. null⁹ iudex quātūcūqꝫ amic⁹ et inimic⁹ dꝫ pro amico iudicare ꝯ rempublicā: sicut dicit Tulli⁹ libro in de amicitia. Amicitia inqt et acceptio ꝑsone est citius dimittēda: q̄ꝫ iusticia rei publice violāda. Noli ꝓ amico fieri inimic⁹. Eccli.vi. ¶ Tertius inimic⁹ hereticus amic⁹ falsitatis: sicut fidelis catholicus amic⁹ vitatꝫ. De isto hic. Inimic⁹ hō h̄ fec. ¶ Quartus inimic⁹ ꝛc. de quo in ps̄. liiij. Si inimic⁹ me⁹ maledixisset mihi ꝛc. hoc est detractor seu diffamator. ¶ Quintus inimic⁹ ꝛc. Deceptor est adulator: qui fingit se amicū: et tñ ad rem dicitur inimic⁹. Mat.vi. Odio habebis inimicū tuū. iux antiquū testamentū. Contrariū in nouo. Diligite inimicos vestros ꝛc. et ibidem. Inimicus primus venit. supseminauit et abijt. Uenit sicut latro. supseminauit in terrestri paradiso naturā humanā. seminauit i mūdo pacē et ꝯcordiā. Inimicus homo diabol⁹ supseminauit in primo superbiā. in scd̄o inobediētiā. in tertio guerrā ꝛ discordiā. ¶ Quarto querit qd est zizania cū tritico? Rūdet zizania sunt peccata mortalia moraliter loquendo: q̄ seminat vel superseminat inimicus homo malū semen.

Semen carnalis voluptatis.
Semen tēporalis cupiditatis.
Semen moralis detractionis.
Semen mundane vanitatis.

¶ De primo malo semine Dañ.iij. Semē chanaā: et nō iuda. De scd̄o Job. iiij. Uidi eos q̄ opant iniqtatē: ꝛ semināt dolores. De tertio Prouer.vi. Sex sunt q̄ odit dñs: et septimum detestat aīa eius. s. eū qui seminat inter fratres discordias.

¶ Terti⁹ articul⁹ de herba viridi. Hic primo queritur quid ꝑ herbā hic intelligit? Rñ. herba est triticū. Ubi sciendū ꝙ i tritico seminato iste dr̄ esse ꝓcessus. Primo seminatur: post morit: deinde nascitur: post crescit in herbā sicut dr̄ in textu. vltimo facit fructum sicut hic. et fructum fecit centuplum

Sic moraliter homo bon⁹ et iust⁹ crescit.
Sicut herba per bonā virtutem.

a fructib9 eo2 cognoscetis eos

.zizania.

Floret per affectū et bonam voluntatem. Fructificat per bona opera.
De tali herba habeť Geñ.j. Germinet terra herbā virētē ꝛ faciētē fructū. Terra hō format9 de terra: ꝓducit herbā qñ ostēdit bonā vitā: ꝛ bonoꝝ operū facit fructum.
¶ Quartus articul9. apparuerūt simul zizania. Tripl'r pōt intelligi iste tex. Prim9 intellect9. ꝑ zizania mali xpiani ꝛ pctōres intelliguntꝰ: qm̄ sunt mixti cū bonis ī ista eccl'ia. sicut zizania cū tritico qñ est in herba: nec cognoscunť: nec discernūtur a bonis mali: nisi ꝑ opa exteriora. sicut iudas fuit ī societate apl'oꝝ: nec fuit cognita malicia ei9 donec fecit op9 malū. Scđa expositio. ꝙ ꝑ zizania intelligūtur heretici: q̄ nō discernunť a catholicis: nisi dū īcipiūt predicare: dogmatizare errores suos. veꝝ in ꝑncipio se occultāt: ꝛ nō se manifestāt. de q̄b9 in euāgelio. A fructib9 eoꝝ cognoscetis eos. Matth.vij. Tertia expositio ī glo.q̄ dicit: ꝙ hō spūalis deuot9 cito ꝑcipit q̄ sunt boni: q̄ mali: q̄d credēdū: q̄d nō credēdū: quid verū: q̄d falsum. Nō sic hō mūdanus carnalis et vanus: qui non ꝑcipit ea que sunt dei.
¶ Quintus articul9 ꝑncipalis vbi d'r. Accedētes serui patrisfamilias ꝛc̄. boni seminatoris/dei creatoris/nūcij ministri: ꝛ serui obedientes deo: custodes aīaꝝ nostraꝝ: ꝛ interrogātes ꝛ dicētes. Uis im9 ꝛ colligimus ea? Ubi sunt dubia ꝑ isto articulo. Primū an heretici intellecti ꝑ zizania: statim sint eradicādi vel occidēdi? Rñdeo ꝙ nō. ꝛ in signū hui9 dñs seminator nō ꝑmisit. imo ꝓhibuit ꝙ zizania nō eradicareť nisi ad tēp9. ꝛ pōt assignari duplex rō. Prima ꝓpter spē correctiōis eorūdē. Ista est rō Viero. dicētis. dať hic loc9 pnīe. potest eīm esse ꝙ ille q̄ hodie dānat9 est noxa et culpa sui falsi dogmatis: cras resipiscat et incipiat defendere veritatē. Nā iterdū mali futuri sunt boni: et q̄ hodie sunt zizania cras erūt triticū. hodie heretici: cras boni catholici ꝙ cōuertenť. Scđa ratio: qm̄ interdū heretici a catholicis nō bene discernunť: sicut triticū et zizania qñ sunt in herba. Nā sicut dicit btūs Viero. aliq̄s leuiter nō debet iudicari hereticus. Sed sinite ea crescere vsq̧ ad messem. Messis est finis mūdi ꝭm Viero. in homel'. Ratio pōt esse: qm̄ illud quod seminant viri iusti in presenti vita; in fine mundi metent; et recipiēt. Uerū ꝙ aliter semināt aliter metent. Nā qui semināt cū lachrymis ꝛ labore: metēt cū gaudio et sine merore. in ps. cxxv. Qui seminant in lachrymis: in exultatione metēt. Et in tēpore messis dicam messorib9. hoc est angelis qui sunt messores ꝭm Viero. quibus diceť. colligite primū zizania. Et notāter dicit primū: qꝛ licꝫ primū fiat discussio de bonis: primum tñ fiet executio de malis atq̧ dānatis. Et potest esse ratio vt boni videāt executionē diuine iusticie: ꝛ de tali executione letentur iuxta illud ps. lvij. Letabitur iustus cū viderit vindictā ꝛc̄. Colligite ergo zizania ꝛ alligate ea in fasciculos ad cōburendum. Ubi de pena damnatoꝝ aliqua multiplicantur. vtpote B

Separatio. colligite.
Alligatio. alligate.
Combustio. ad comburendum.

¶ Primū separatio. qñ separabiť granū a palea. saluati a dānatis. separabūtur a visione dei: et a visione oīm angeloꝝ/ꝛ oīm sanctoꝝ. Talis carētia visionis diuine vocatur a doctorib9 pena dāni. de qua Esa. xxvj. Tollať impius ne videat gloriā dei.
¶ Scđm alligate ea in fasciculos ad cōburendū. O de9 qualis ligatio: quales fasciculi: qualis cōbustio. Ista tria erūt ī penā sensus dānatoꝝ. ligatio: detentio: ꝛ incarceratio. dānati libēter fugerēt: sed nō poterūt: qm̄ ligati erūt in cōpedibus ꝛ manicis ferreis. Itē q̄ sunt fasciculi: nisi penarū diuersitas. videlꝫ vermes/et tenebre/flagella/frigus/et ignis/demonum aspectus/plāctus/plorat9 et ictus. Esa. xxiiij. Cōgregabunť impij pariter alligati in cōgregatiōe vnius fascis in lacū ꝛ claudenť ibi ī carcere. In istis fasciculis diuersitas penarū in inferno colligiť. vnde dānati alligabūtur in fasciculis. ¶ Itē ibi combustio. vñ post finē mūdi corpora damnatoꝝ erūt denigrata torrida et cōbusta. Siquidem ille ignis erit cōburēs: nō lucens: tenebrosus nō luminosus. ignis sulphure9: ignis fuligineus: ignis fetidus: ignis inestimabilis et inextinguibilis. Isti9 partis vltime partis parabole/ꝑcessit figura. iiij Reg. x. vbi legiť ꝙ iehu rex misit nuncios suos: et cōgregauit oēs seruos baal in tēplo baal: vt sacrificiū sibi offerrēt: ꝛ essent in numero quadringenti: et iussit oēs trucidari per manus seruoꝝ suoꝝ. Iehu iter

messores

ipsa

sup a

fig a

messis est

Horreum tritici

pretatur parcens pius: τ designat christũ qui est rex regũ parcẽs et misericors. Idolũ baal diabolus. τ baal interpretatur deuorator. talis est diabolus qui deuorat: τ duos bolos facit de hoĩe. Per seruos ei⁹ intelliguntur damnati: qui sibi seruiunt in vita presenti. Per nũcios iehu intelligũtur boni angeli/nũcij regis eterni: q̃ in fine mũdi mittẽtur per vniuersum orbẽ: et cõgregabunt pulueres defunctorum: et separabũt malos de medio iustorum: et mittẽt eos in caminum ignis. Et in numero quadringenti. numerus determinatus pro indeterminato. nã stultorum. i. dãnatorum infinit⁹ est numerus. et sic in numero quater cẽtũ: ad designandum q̃ quattuor partes erũt de numero dãnatorum: q̃m dãnati offenderunt in vita deũ: angelos: aĩas beatas: τ proximũ. Vel cõtra quattuor virtutes peccauerũt. Contra iusticiã: q̃m aliena nõ restituerũt. cõtra tẽperantiã: q̃m tẽporalẽ prosperitatẽ in excessu dilexerũt. contra fortitudinẽ: quia in aduersitatibus patiẽtiam nõ habuerũt. cõtra prudẽtiam: quia de morte modicũ curauerũt. Sequitur vltima pars euãgelij: vbi dr. Triticũ autẽ τc. Ubi de beatitudine sanctorum tria ostenduntur.

Primo grata societas. congregate.
Scđo eterna felicitas. triticum.
Tertio loci amenitas. in horreum.

¶ Primo grata societas. cõgregate. Qualis congregatio erit illa? qualis societas? Congregabuntur enim

Sicut amici in conuiuio.
Sicut cardinales in consistorio.
Sicut religiosi in oratorio.
Sicut laborantes in dormitorio.
Sicut lapides in edificio.
Sicut chorde in psalterio.
Sicut flores in viridario.
Sicut grana in horreo.

¶ Primo sicut amici τc. Apoc. xix. Venite congregamini ad cenã agni τc. Scđo τc. in ps. xlix. Cõgregate illi sanctos ei⁹. Tertio τc. propter qđ in vnum estis cõgregati. Quarto sicut laborãtes. Osee. viij. Cõgregabo eos τ quiescent. Et apocal. xiiij. Requiescant a laboribus suis. Quinto sicut lapides. Isti lapides erunt viui collecti. Eccli. xxj. Qui edificat domũ quasi collecti lapides. Sexto sicut chorde τc. Ista cõgregatio laudabit deũ in perpetuũ. Osee j. Cõgregabũtur filij iuda et filij israel pariter. Septimo sicut flores τc. De isto tritico habet Geñ. xlj. Tanta fuit abundantia tritici vt arene maris coequaret. et designat multitudinẽ sanctorum et angelorum: q̃ cõparantur arene maris propter numerositatẽ. In horreũ gratie in hac vita: τ in horreũ glorie in alia vita. Cuius glorie τc.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo. 2.

Sic currite vt cõprehendatis. j. Corinth. ix. Cursor fidelis/leuis bon⁹/expeditus in suo cursu tria considerat.

Primo modum expedientem. sic. A
Scđo viam conuenientem. currite.
Tertio actũ attrahẽtẽ. vt cõprehendatis.
Hic apostolus in themate tria supradicta insinuat.

Prima pars.

¶ Primo proponitur modus currẽdi: cum dicit. sic. quasi dicat apostolus sic currite

Sic festinanter.
Sic obedienter.
Sic patienter.

Festinare nõ tardare. vigilare non dormire: vt sit diligẽtia nõ negligentia. Iste modus in currendo est necessarius propter breuitatem temporis: de cuius breuitate loquitur Iob sui lib. ca. ix. Dies mei velociores fuerunt cursore. trãsierũt quasi naues poma portãtes. Nã nõ est aliquis cursor quãtũcũq̃ agilis/leuis et expeditus: qui ita currat ad locum sibi destinatũ: sicut nos oẽs currimus ad mortẽ. nã vita nr̃a nõ est nisi quidã cursus ad mortem. Cursor qñ comedit: qñ dormit: qñ quiescit: nõ currit: non incedit. sed nos siue dormiam⁹: siue comedamus semper currimus. semper appropinquam⁹ ad mortẽ. ergo dies vite mee sunt velociores cursore. Ergo festinandum propter temporis breuitatẽ. Ista breuitas siue velocitas designat in cursu solis in celo. vnde scriptũ est. Velox est cursus solis. ij. Esdre. iiij. (al's. iij. Esdre. iiij.) Sol in vigintiquattuor horis ad motũ firmamenti currit: et mouetur ab oriẽte in occidẽtem. Talis ẽ cursus noster a natiuitate vsq̃ ad mortẽ: qualis est iste cursus solis. Siquidem sol primo nascitur in oriente: et occidit in occidente; τ totum velociter τ trãsi-

166 currimus ad mortem 120

torie. Item dies de hora currit et transit in horam. sicut de prima in tertiam: de tertia in sextam: de sexta in nonam: de nona in vesperã: de vespera in noctem. talis est cursus vite mee. Prima est ĩfantia. Tertia est adolescentia: quia tũc sol est in ascẽsu. Sexta iuuentus: q2 tunc sol est in feruore suo et virtute. Nona senectus: q2 tunc sol incipit descẽdere ad occasum. Vesperũ decrepitus. post venit nox que est mors vbi est obscuritas magna. De isto cursu habetur Hiere. xlviij. Subito currere faciã eũ ad illã .s. mortẽ. Dies mei transierũt tanq̃ naues poma portantes. Odor pomorũ cito transit: ita memoria vite hoĩs. Nempe oĩa transierunt tanq̃ vmbra.

¶ Secundus modus currendi obediẽter. qualiter currunt boni viri religiosi. currũt inquam ad obseruanda precepta/cõsilia/ et statuta regule sue. De isto cursu habet Gala. v. Currebatis bene. Per viam mandatorum iuxta illud Prouerb. iiij. Ducam te p semitas equitatis: quas cũ ingressus fueris: non arctabuntur gressus tui. ⁊ currens non habebis offendiculum. Semite ƀm glo. sunt cõsilia. vtpote tria vota: per que incedunt et currũt viri religiosi. quas cum ingressus fueris: non arctabunt gressus tui. Sed nunquid talis semita consiliorum dicitur esse arcta: cũ sit scriptũ. Arcta est via que ducit ad vitam. Mat. vij. Respondeo arcta respectu vie mãdatorũ: vel respectu vie peccatorũ: q2 illa est multũ lata. Mat. vij. vel arcta in ingressu: cũ dilatatur in gressu. Currẽt et nõ laborabũt: Esa. xl. Et quando religiosus verus totaliter abiecit mundum carnem et propriam voluntatem: non habet quod offendat. et sic currens nõ habebit offendiculum. vnde modus ipsius figuratur. j. Reg. iij. vocauit dominus samuel: qui respondit. ecce ego. vbi notatur obedientia. et samuel vocatus cucurrit ad heli.

¶ Tertius modus currendi est patienter currere. de qua patientia Hebre. xij. Deponentes omne pondus: ⁊ circunstans nos peccatum. Qui portat magnum pondus: non potest bene currere. Magnum pondus est peccatum mortale: ⁊ tam graue q̃ trahit nos vsq3 ad infernum. ergo illud deponamus: et per patiẽtiam curramus ad propositum nobis certamen. In cursu vite nostre: licet breui: multa certamina parata sunt. Habemus enim certare cum tribus capitalibus inimicis. ergo per patiẽtiam curramus. ⁊ bene per patientiã: quoniam patiẽtia omnia obstacula: que sunt in cursu: leuiter transit.

Sic martyres cucurrerunt in hac vita alacriter per patientiam ad martyrium.
Sic currebat agatha letanter ad carcerẽ.
Sic currebat andreas gaudẽter ad crucẽ.
Sic currebat vincẽtius patiẽter ad crucẽ.
Sic currebãt apostoli in cõspectu cõcilij.
Ergo sic currite. sic curramus ad propositum nobis certamen. Ad certamen istius cursus quattuor sunt necessaria.

Penitentia.
Patientia.
Voluntas.
Necessitas.
Penitentia exuit.
Patientia induit.
Voluntas currit.
Necessitas incumbit.
Penitentia exuit a nociuis.
Patientia induit necessarijs.
Voluntas currit et perficit.
Necessitas incumbit et proficit.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter,

cursor attendit ad viam ⁊c. Unde moraliter sunt vie bone: et vie male. et mali currũt per malam. et singulariter per tres vias malas: que sunt *tres vie male quas incedunt rei*

Iracundia.
Superbia.
Inuidia.

¶ De prima Prouerbiorum. j. Pedes illorum ad malum currunt: et festinant vt effundant sanguinem. Secunda via superbia: de qua Iob. xv. Cucurrit aduersus deum. sc3 superbus/erecto collo. Tertia via inuidie: et illi qui currunt per illam figurantur per illum de quo qui nunciatur moysi: et cucurrit dicens ⁊c. O cursor. o viator. o peccator pressus pondere peccatorum. Vide vias tuas in conualle: scito quid feceris. Cursor leuis explicans vias tuas. Hiere. ij. Vide teipm. vide peccatum tuum. vide q̃ malũ et amarũ sit te dereliquisse dñm deũ tuũ. ibidẽ. Vide vias tuas. vide animã tuã vbi prostrata sit.

pctm e magnu pondus fo 101

semita

vide iudiciū dei. derelīque viā malā: quā si continuaueris deducet te ad mortem. Cursor leuis. tunc homo cursor leuis apparet: qñ est sine pctō: et pōt secure dicere. ps. lviij. Sine iniquitate cucurri et direxi. amplias vias tuas. hoc est manifestans pctā tua in penitētie sacramēto.

Tertia pars.

¶ Tertio principaliter cursor dꝫ attendere finē optimū: vt apprehendatis. Sic currūt milites ex torneamento. Sic currebat apl's. j. ad Cor. ix. Ego sic curro nō quasi in incertū. glo. sic curro bonū operādo: vt sum cert⁹ de premio. Oīa attrahūt ad currendū. et psona apostolica: ego sic. ⁊ actio strenua: curro. ⁊ merces sperata. nō q̄si ī īcertū. ad Phil. ij. Nō in vacuū cucurri: neq̧ in vacuū laboraui. i. sine fructu. Sed vnū est qd timui valde ibi dr. oēs in stadio currūt. vbi supra. Oēs quidē currūt: sed vn⁹ accipit brauiū. Nunqd de currētib⁹ qui sunt oēs non saluabit nisi vn⁹? Hic querit primo qd est stadiū? Rñsio q̄ stadiū est spacium continēs centū vigintiquinq̧ passus: q̄s hercules miles fortissimus vno anhelitu currebat: ⁊ in fine stabat ⁊ respirabat. vñ stadiū a stando dictū est: ⁊ in fine illi⁹ cursus ponebat equus: vel pannus purpureus: vel aliqd aliud: et illud vocabatur brauiū. Nescitis ergo q̄ hi qui in stadio currūt: oēs quidē currūt: sed vn⁹ accipit brauiū. Ubi tria notātur.

Conditio viatorꝫ. hi qui in stadio currūt.
Multitudo viatorū. oēs quidē currunt.
Paucitas electorꝫ. sed vn⁹ accipit brauiū.

In conditione viatorꝫ implicant tria. videlꝫ describitur ista conditio
A rectitudine. nescitis.
A breuitate. in stadio.
A labore. currūt.

Unus accipit brauiū. hic notat paucitas saluādorꝫ iuxta illud Matth. xx. et. xxij. Multi sunt vocati pauci ṽo electi. Sed q̄s est iste vn⁹? Fm gl. iste est q̄ perseuerat in bono ope vsq̧ ad finē. In cursu tēporali vn⁹ sol⁹ brauiū accipiebat. s. ille qui citius pueniebat. Sic ī cursu spūali vn⁹ tm̄ brauiū accipit. s. qui in bono ope perseuerat. q: qui perseuerauerit vsq̧ ī finē: hic saluus erit. Matth. x. et. xxiiij. Talis vnus fuit īter alios apl'us paulus: q̄ dicebat. ij. Timoth. iiij. Fidē seruaui. bonus pugil in bello fidei. ī reliquo reposita est mihi. q̄si inde posita corona iusticie. p eo iusticie: quia debet iustis: et nō peccatoribus. quā reddet mihi dñs. ex promisso nō ex debito. in illa die. scilꝫ in die mortis mee. iustus iudex. Istud est vltimū qd attendit bonus cursor. brauiū / premiū. Ergo sic currite vt cōprehendatis. Et apparet istud sic. Iste modus currendi potest attribui

Attentis in confessione.
Deuotis in oratione.
Efficacib⁹ in tribulatione.
Humilibus obsequendo.
Agilibus in proficiendo.
Constātibus in perseuerādo.
Famosis in conseruando.

Primo sic attribuit attentis in ꝯfessione scꝫ volentes cōfiteri peccata sua: obseruabūt modū: qm̄ primo cogitēt et recogitēt peccata sua / iuxta illud. Recogitabo tibi oēs annos meos ⁊c. ⁊ sequit. Dñe si sic viuitur. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. debꝫ esse recogitatio pctōꝝ. Esa. xxxviij. fuerunt enim ṽba regis ezechie. ¶ Scdm sic attribuit deuot ⁊c. Modus orandi registrat Mat. vj. Sic orabitis. Pater nr̄ qui es in celis. nō solū deuotus in orone obseruat sic in orone: īmo ī corporis xpi digna cōione. j. Cor. xj. Probet aūt seipsum hō: et sic de pane illo edat. ¶ Tertiū sic efficacibus ⁊c. de q̄ Iaco. ij. Sic loquimini: et sic facite. predicatores verbi dei obseruēt istud. sic istū modum: q: primo faciunt: ⁊ postmodū predicant: sicut xp̄s: q̄ cepit facere et docere. Act. j. ¶ Quartū sic attribuit strenuis bellatoribus: de quorꝫ nūero fuit paulus: qui dicebat. Sic pugno. ⁊ de talibus q̄ in pugna obseruant modū vt hr̄ Apoc. iij. Qui vicerit sic vestietur vestimētis albis. dupli ci stola. vna pertinet ad corp⁹: alia ad animam. Modū in pugna contra philisteū obseruauit dauid: cū dixit. mutabo habitum et sic vadā ad pugnā. ij. Paral. xviij. ¶ Quintū sic ptinet ad patiētes: de quo iudith. viij. Sic abraam: sic ysaac: sic iacob: sic moyses: et oēs qui placuerūt deo per multas tribulationes fideles transierunt. Nam de xp̄o scriptum est. Nonne sic oportuit pati xpm et ita intrare in gl'iam suam. Luc. vlti. ¶ Sextum sic pertinet ad

cautos: de quo sic fuit Josue.ij. Ubi legi tur q raab dixit exploratoribus quos ab sconderat. Ad montana ascendite: ne for te occurrãt vobis reuertentes: ibiqȝ lati tate diebus tribus: donec redeant: et sic ibitis per viam vestrã. ⁊ sic sensum istius littere tenerẽ. cautela est habenda ꝯ ma lum culpe. contra malũ pene etiã tẽtatio nes. ¶ Septimũ sic ꝑtinet ad benignos atqȝ misericordes: de quo Gal. vj. Alter alterius onera portate: ⁊ sic adimplebit legem xp̄i. adinuicem mĩam impẽdendo. Tale sic impleuit xp̄s benignus et miseri cors. Sic et mĩa illius cũ ipso est. Ecci. ij. et Job. iiij. Jesus fatigatus ex itinere se debat sic supra fontem. super fontem mĩe et pietatis. ¶ Octauũ sic pertinet ad hu miles: de quo sic Mat. iij. Sic decet nos implere omnem iusticiam. glo. hũilitatẽ. ¶ Nonum sic pertinet ad agiles in bonis operibus: quo sic currite vt apprehenda tis. sic deũ amãdo timẽdo ⁊ memorando. Sic memor fui tui sup stra. me. ĩ ps̄. lxij. ¶ Decimũ sic pertinet ad fortes atqȝ con stantes: de quo sic Philip. iiij. Sic state. ĩ dño charissimi. Eccl'i. ij. Fili accedens ad seruitutẽ dei sta in iusticia. ⁊ qui stat vi deat ne cadat. ¶ Ultimũ sic de quo. j. Co rinth. iiij. Sic nos existimet homo vt mi nistros xp̄i. Jstis modis cucurrit paulus vt cõprehẽderet. vt in celo deũ cognosce ret. Philip. iij. Sequor aũt si quo mõ cõ prehendam. vt in futuro ꝑfecte cogñscam. Huius comprehensionis ꝑticipes ⁊c.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo. ij.

Multi sunt voca ti pauci vo electi. Matth. xx. De numero creaturarũ rationabiliũ

Quedam sunt electe et ab initio confirmate.

A Quedam sunt non electe et ab initio re probate.

Quedã sunt vocate et finaliter electe.

Quedã sunt vocate et finaliter abiecte.

¶ Primi ⁊c. isti sunt boni angeli: q̃ in gra tia creati sunt: ⁊ in ipsa perstiterunt: ⁊ in ipsa sunt post breuẽ morulam perpetuo confirmati: et sancti impeccabiles ꝑ gra tiam: non tñ per naturã. Et merito tales angeli sic electi possunt veraciter ꝯfiteri vbũ apostoli scriptũ Ephe. j. Elegit nos deus ante mundi constitutionem: vt esse mus sancti et ĩmaculati in conspectu ei9 in charitate: qui predestinauit nos ĩ ado ptionẽ filioꝝ per iesum xp̄m in ipsuȝ ꝰm ꝓpositum voluntat sue/ in laudẽ glorie/ et gratie sue. Tales sunt in grãdi multitu dine iuxta ꝓphetiã Daniel. vij. dicentis. Milia miliũ ministrabãt ei: et decies cẽ tena milia assistebãt ei. Et sunt multo plu res q̄ ibi enumerant: q̄m ibi ponitur nu merus determinatus pro indeterminato sicut ibi. Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccl's. j. numerus stultoꝝ indeterminat9 pro determinato.

¶ Scd̄o principal'r ⁊c. de nũero istoꝝ sũt angeli mali/ sp̄ũs maligni: q̃ creati sunt ĩ gr̄a sicut boni: tñ non ꝑmanserunt in ea: imo ab ea ꝑ peccatũ irremediabil'r cecide rũt reprobati a deo: de quibus põt veri ficari scriptura que habet Baruch. iij. De putatus es cũ descẽdentibus in infernũ. Jstud dirigitur lucifero: qui fuit princi palis inter peccãtes. vbi. s. Dereliquisti fontẽ sapiẽtie. nã si in via dei ãbulasses: habitasses vtiqȝ ĩ pace. Exterminati sũt et ad inferos descẽderũt: et alij in locum eoꝝ surrexerũt. s. hoĩes qui assumunt ad ordines angeloꝝ. Jsti supple mali ange li fuerũt gigantes nomĩati ab initio sciẽ tes bellũ. Non hos elegit dñs. imo ꝑpe tuo reprobauit. Sunt maligni sp̄ũs in isto aere caliginoso existẽtes sicut atomi apparẽtes ĩ radijs solarib9: qui pre mul titudine numerari non p̄nt: vel sic arena que est ĩ litore maris: vel sicut pluuie gut te iuxta vaticiniũ Esaie ꝓphete sui libri c. xxix. Erit sicut puluis tenuis multitudo ventilantiũ te: et sicut fauilla pertrãsiẽs multitudo eoꝝ qui contra te preualuerũt Et eodẽ lib. liiij. ca. scriptum est q multi filij deserti. trãsumptiue Galath. iiij. de serta est habitatio demonũ a gr̄a dei.

¶ Tertio principal'r ⁊c. siquidem omnes generaliter tam fideles q̄ȝ infideles voca ti sunt. et qui non credunt: sed in pecca to decedunt: licȝ sint vocati: non tñ electi sed finaliter reprobati. Esa. xlj. Ego p̄m9 et nouissimus vocans generatiões ab ex ordio. de qua vocatione habet Prouer. j. Uocaui et renuistis: extendi manũ meã: et nõ fuit qui aspiceret. Despexistis oĩe ꝯsilium meũ: ⁊ increpatiões meas negle xistis. Ego in interitu vestro ridebo. Uo

caui (inquit deus) per angelos: per patriarchas: per prophetas: per apostolos euangelistas/martyres/doctores/cōfessores/ et virgines. demū et nouissime per religiosos predicatores. tamē vocationē meam renuistis. Extendi manum meam diuersa beneficia largiendo. dedi vobis esse: viuere: sentire: et intelligere. creaui vos ad imaginē meā etc. et sic de multis alijs. Despexistis omē consilium meum: qui vobis consulebā facere bonū. elegistis consiliū diaboli mūdi et carnis. Diaboli qui consulit diligere cupiditates terrenales. Mūdi qui cosulit diuitias temporales. Carnis que cōsulit inquirere delitias corporales. Increpatiōes meas neglexistis. scilz guerras/pestes/tēpestates fames. fuerūt legati destinati. nō timebatis durissime īcrepātes. Ego in īteritu vestro ridebo. et de vobis verificabitur prophetia que habet Esai. lxv. Uocaui et nō respondistis mihi. locutus sum et nō audistis: et faciebatis malū in oculis meis et que nolui elegistis. Propter hoc hec dicit dñs deus. Ecce serui mei comedent: et vos esurietis. ecce serui mei bibēt: et vos sitietis. ecce serui mei letabuntur: et vos confundemini: qm̄ vocaui: et non erat q̄ responderet. Esaie vlti. Isti vocati et nō electi sunt in grandi multitudine. quia stultorū infinitus est numer9. Eccl's. j. ca. et lata est porta et spaciosa via que ducit ad perditionē: et multi sunt qui intrant p eam. Matth. vij.

¶ Quarto pncipaliter introductū fuit etc et isti sunt de numero paucorū iuxta vbū thematis preassumpti. Multi sunt vocati: pauci vero electi. In quibus vbis duo registrantur.

Primo viatorum numerosa pluralitas. multi sunt vocati.

Scdo comprehensorū preciosa societas. pauci vo electi.

Utraqz pars.

B ¶ Prosequendo simul

112 de vtraqz/est sciendū qp incipiendo a pricipio vite quasi vsqz ad finē: pōt ostendi qp multi sunt vocati: pauci vo electi: qm̄

In diluuio multi sunt submersi.
In arca pauci sunt saluati.
In sodoma multi sunt cōbusti.
Ab igne illo pauci sunt liberati.
In deserto multi sunt mortui.
In terrā bonam pauci sunt ingressi.
In bello necati sunt in copiosa multitudine.
Pauci electi pro acquirēdo certamine.
Multi ambulant per viam latam et spaciosam.
Pauci ambulant per viam arctam et tediosam.
Multi sunt vocati ad paratū conuiuiū.
Pauci sunt satiati venientes ad prādiū.

¶ Primo etc. Hoc manifestū est Gen. in multis capitulis: vbi legitur qp vidēs de9 qp multa malicia esset hoīm in terra deleuit multitudinē hoīm: immo et aīalium: aque generale diluuiū īmittēdo. Per diluuiū aque potest intelligi cupiditas seu auaricia mūdi huius. q: sicut terra nō satiatur aqua: sic oculus auari seu cupidi satiari non pōt. vnde Innoc. de cōdi. hu. Insatiabilis est oculus cupidi. in pte iniquitatis non satiabitur auarus implet9 pecunia. infernus et perditio nunqz implentur. similiter et oculi hominis īsatiabiles. Crescit amor nūmi quantum ipsa pecunia crescit. Iuuenal. In isto diluuio multi submergunt propter cupiditatem. multi damnantur teste Innocētio. vbi. s. Qr multos seducit cupiditas. qp plures perdit auaricia. Balaā asina redarguit: et pedem sedentis attriuit: quia captus cupiditate promissorū disposuerat maledicere populo israel. Numeri. xxij. Achor populus lapidauit q: aurum tulit et argētū de anathemate hiericho. Iob. vij. Giezi lepra perfudit: quia petijt et recepit argētum et vestes noīe helisei. iiij. Reg. v. Iudas laqueo se suspendit q: vendidit et tradidit xpm etc. Et subdit. multos perdidit aurū et argentū. Qui aurū diligit nō iustificabit. Eccli. xxxj. Ue illis q̄ sequūtur illud. sequit. cur ad cōgregandū qs instet cur multa desideret: cū pauca sufficiāt. habentes (inquit) victum et vestitum his contenti simus.

¶ Per arcam vbi pauci saluati sunt. scilz octo persone rationales dūtaxat: intelligitur charitas sine qua nullus saluatus est nec saluabit. de ista paucitate habetur j. Pet. iij. Pauce (inqt). s. octo anime salue facte sunt per aquā. Siquidē pauci intrant arcam istam: qm̄ pauci sunt qui habeant charitatem veram. maxime in fine

124 multi perierunt cupiditate

per arcam noe designa chari

mundi erunt pauciores: q2 tunc refrigescet charitas multorum et abundabit iniquitas. Matth.xxiiij. Per istas octo aías intelliguntur octo gradus qui sunt in charitate. Primus est diligere deum. secundus est diligere animã propriam. tertius animã proximi: quartus corpus propriũ: quintus corpus xpi. sextus citius eligere mortẽ ꝙ peccare mortaliter. septimus citius eligere mortẽ corporis ꝙ peccare venialiter. octauus citius mori ꝙ negare christi fidem.

¶ Secũdo principaliter ꝛc. legit̃ Genes. xix. ꝙ iratus dñs contra Sodomã ꝛ Gomorram oẽs habitatores eius igne ꝛ sulphure cõbussit. quattuor personis dũtaxat exceptis. Per istos habitatores/pessimi peccatores et obstinati satis congrue intelliguntur: qui in igne et sulphure in inferno perpetuo cruciabunt̃. De q̃ igne Inno. de vilita. condi. hu. Ignis infernalis nec lignis nutritur: nec flammis succenditur: sed a deo creatus est et inextinguibilis ab origine mundi. Ignis (inq̃t) gehenne semper ardebit: ꝛ nunq̃ȝ lucebit semper vret: et nunꝙ consumet. semp afficiet: et nunq̃ȝ deficiet. De isto etiaȝ igne loquitur beatus Grego. lib. ix. moralium horrendo modo sic. Miseris finis sine fine: defectus sine defectu: mors sine morte: mors semper viuit: finis semp incipit: et defectus deficere nescit: mors perimit et non extinguit: flamma comburit: sed nequaq̃ȝ tenebras excutit. Tales qui in igne et sulphure cõburuntur sunt in multitudine copiosa. Multi (inquit apłus) ambulant: quos sepe dixi vobis: nũc autem et flens dico: inimicos crucis christi. quorum finis interitus: et gloria in cõfusione ipsorum. Philip. iij. Per quattuor qui ignem illum sulphureum euaserunt: quattuor virtutes cardinales intellige. videlȝ iusticiã/prudentiam/fortitudinẽ/ et temperantiã. Justicia est reddere vnicuiq̃ȝ quod suum est. temperantia seruare humilitatem in ꝓsperis. fortitudo habere patientiam in aduersis. Per prudẽtiam prouidere futura: et considerare certitudinem mortis: et incertitudinem hore mortis. Qui habet in se istas quattuor virtutes eo modo quo dictum est: euadet cõbustionẽ sulphureã infernalẽ. Sed isti sunt valde pauci respectu ad alios: qm̃ pauci sunt veraciter penitentes: in tribulatione patientes. pauci humiles in prosperis: pauci prouidi in extremis. de quibus. j. machab. vj. Remanserunt in sanctis viri pauci. Narratur ĩ historia romanorum/ꝙ romulus qui fuit primus fundator vrbis: dum foderet repperit quattuor tabulas marmoreas: et in prima erat scriptum. Ex paucis plurimi. in scdã vero ex pluribus pauci. in tertia ex oĩbus nullus in quarta omnes per vnum. Et per vnuȝ sanctum virum talis interpretatio fuit facta. Ex paucis plurimi. idest ex paucis scȝ ex duobus plures nati et geniti sunt. ex plurimis pauci. idest de plurimis pauci saluati sunt. ex oĩbus nullus. idest ante xpm/nullus saluatus est. omnes per vnũ idest omnes qui saluati sunt et saluabuntur per christũ saluati sunt et saluabunt̃. Nota

¶ Tertio principaliter ꝛc. Legitur ĩ Exo. ꝙ de filijs israel exeuntibus de egypto in grandi multitudine plures mortui sunt ĩ deserto: et pauci valde de illis terrã ꝓmissionis intrauerunt. scilȝ caleph et iosue. Per desertuȝ intelligitur infernus locus damnatorũ: qui est desertus ab omni gloria et gratia dei. et multi iuerunt. idest descendunt ad istud desertum. Legitur in libello de scala/ꝙ duo clerici ĩ ciuitate parisiensi in studio residebant: et plurimum se mutuo diligebant. tandem vnus illorum infirmatus est ad mortem: ꝛ alter venit ad eum gratia visitandi rogans ꝙ sibi appareret post mortem significans statum suum. qui promisit si placitum esset deo. demũ ille mortuus est: et post septẽ dies clerico viuo apparuit in studio existenti: et viuus interrogauit spiritum defuncti qualiter sibi erat: et quomodo sibi acciderat. Et respõdit ꝙ illa die qua ipse migrauit de hoc seculo: erant sex milia personarum de quibus saluate non sunt nisi sex. et de illo pauco numero per dei gratiã ego suȝ. Et adiecit. dico tibi (inq̃t defunctus) ꝙ bene verificatur verbũ euãgelij. Multi sunt vocati pauci vo electi. In legenda beati Bernardi legitur ꝙ de triginta milibus non fuerunt saluati nisi quattuor. De ista paucitate habet̃ Apocalip. iij. capitulo. Pauca nomina in sardis; qui non inquinauerunt vestimenta

q^or. virtutes Cardinales

sua: ambulāt mecum in albis: quia digni sunt: ⁊ nō delebo noīa eorū de libro vite. Per illos duos q̄ ingressi sunt terrā promissionis: intelliguntur due vie peruenīēdi ad gloriam. Una est via innocētie: alia via penitentie. Per primam ambulāt qui habēt gratiam baptismalē. per scḋam ambulant qui de peccatis penitent ex corde: et acquirunt gratiam sacramentalē. Et figurātur iste due vie per istos duos viros: qui fuerunt translati in paradisum terrestrem: et illi fuerunt helias et enoch. Per enoch intelligitur via innocētie: ⁊ per heliā via penitētie. Nā ille helias fuit asperrime penitentie. Reliqui vo qui non sunt innocentes: nec sunt veraciter penitentes ad inferna descendunt.

¶ Quarto principaliter ⁊c̄. de hoc habet Judicū. vij. vbi legitur ꝙ cum madianite congregati fuissent contra populū dn̄i: et hoc ad noticiā deuenisset Gedeonis: vocauit vniuersum populum: et venerūt ad eum de populo. xxxij. milia viroꝝ. Uidens autē dn̄s multitudinē magnam viroꝝ pugnatoꝝ: nolēs ꝙ multitudini attribueret victoria: dixit gedeoni quaten⁹ faceret proclamari: sicut mos erat in lege Deut. ij. c. ꝙ qui edificauerat domum nouam: et ipsam dedicauerat dn̄o deo. qui vineā plantauerat et ipsam communem non fecerat ad vescendum. qui vxorem desponsauerat et ipsam nō duxerat. qui etiam corde erat formidolosus: non iret ad pugnam: sed reuerteretur ad domū suam. Facta aūt proclamatione/reuersi sunt de talibus in domum suam. xij. milia: etiā remanserūt adhuc duo milia. Intantum dn̄s videns ꝙ essent multi: volens ꝓbare qui essent apti ad pugnam: dixit gedeoni quatenus ad aquas duceret populū: et qui manu et lingua aquā lamberēt: separaret eos ad partem: q: illi erant apti ad pugnam ⁊ fuerūt iunctim de primis dūtaxat. ccc. et illi fuerunt electi ad pugnam. Modus autē prelij fuit iste: qm̄ pugnatores portabāt lagenas terreas: et infra lagenas lāpades ardentes et tubas: et cum venissent ad locū prelij: fregerūt lagenas: et tenuerunt sinistris manibus lampades: et dextris manibus tubas: ⁊ clamauerunt. gladius dn̄i ⁊ gedeonis. Uidētes autem aduersarij tot lumina subito apparentia: et clamorē per ualidum in fugam conuersi sunt. Moraliter per populū dn̄i potest intelligi genus humanum. per madianitas exercitus demonum. Siquidem vidētes demones ꝙ deus facit homines quatenus virtuose viuēdo acquirunt regnum celorum: quod illi per superbiam perdiderunt: et inuidēt hominibus supra modum: et ipsos nocte dieqꝫ nō desinūt totis viribus impugnare peccatorum multitudinem congregantes. sed gedeon: q̄ interpretatur tentatio humilitatis: designat xp̄m: qui semetipm̄ exinaniuit formam serui accipiēs habitu inuentus vt homo: humiliauit semetipm̄ Philip. ij. Per domum edificatam ⁊ dedicatam intelligitur peccatū superbie: quoniam homo frequenter superbit de domibus castris et palatijs. Per vineam intelligitur abūdantia rerum temporaliū: que abundantia communis nō efficitur. quoniam homo abundans in tēporalibus immisericors est: et in necessitate propter temeritatem pauperibus nō elargitur. Per sponsum intelligitur fides. Hāc amaui et exquisiui a iuuentute mea: ⁊ quesiui sponsam mihi eam assumere. Sap. viij. Tūc siquidem ista sponsa non ducitur: qn̄ exterius per bona opera non impletur. q: fides sine operibus mortua est. Jaco. ij. Per timidum et pauidum intelliguntur illi qui bonam vitam. bona opera inchoāt: vt pote incipiūt ieiunare: orare: peregrinari ⁊c̄. et sic de alijs et sentiētes in eis aliqđ grauamen: aliquā difficultatem: timēt prosequi: ⁊ desistūt totaliter ab inceptis. Tales nō sunt boni bellatores. tales nō eliguntur ad pugnā: sed magis qui domū dedicauerunt: et vineā communē fecerunt: tales eligūtur. Apocal. xix. Rex regū et dn̄s dominantiū est. et qui cum illo sunt vocati et electi per fideles. Per illos qui aquā manu et lingua lambunt: intelliguntur illi qui de bonis temporalibus recipiunt precise ad suam necessitatem: qualem necessitatem a domino postulauit salomon Prouerb. xxx. Duo rogaui te: ne deneges mihi ⁊c̄. Sed per illos qui flexo poplite aquam auide bibebant: intelliguntur illi qui non solum bona temporalia ad necessitatem: immo ad superfluitatem recipiunt: quorū nō est finis acquisitionis: nec possessionis eorum. Baruch. iij. Isti sunt multo plures q̄ alij infirmi ⁊ imbecilles. j. Corinth. x.

¶ Quinto principaliter dictū fuit ꝛc. De quo hr̄ in nouo testamento Mat.vij. vbi sic legit̄. Lata est porta ꝛ spaciosa via que ducit ad ꝑditionē: et multi sunt q̄ intrant ꝑ eā. Q̄ angusta porta et arcta via q̄ ducit ad vitā: et pauci sunt q̄ inueniūt eā. Docet experiētia satis clara: ꝙ qñ porta alicui⁹ palatij dr̄ esse arcta ꝛ stricta: ꝛ multi volūt intrare: difficultas magna est ī ingressu: ꝛ grandis p̄ssura. Sic est de porta palatij paradisi: qm̄ multi illā portā ītrare affectant per multa desideria: et pauci faciunt opa. Siquidē scriptū est. Messis quidē multa: operarij aūt pauci. Luc.x. Sup quo ṽbo dicit bea. Greg. in homel. Ad messem licȝ sint multi qui audiant: desunt tñ qui dicant: qd̄ sine graui merore loqui nō possumus. Ecce mūdus tot⁹ sacerdotib⁹ plenus est: sed in messe dn̄i/ q̄si nullus inuenit̄ opator. Multi volūt intrare portā palatij: sed de facto pauci ingrediunt̄: qm̄ angusta est supra modum. Narrat̄ ꝙ quidā magnus p̄nceps olim ꝯstruxit palatiū: cui⁹ titulus erat refugiū miserorum. Siquidē talis erat consuetudo ꝙ quicūqȝ forefactum fecisset: per qd̄ factū mortē meruisset: dū tñ palatiū ingredi posset: vite ꝛ libertati restituebat̄. Sȝ ingressus erat multū difficilis: qm̄ añq̄ ingrederetur: requirebatur et necessario oportebat ipsum coma nudari: ꝛ cunctis vestibus expoliari: ꝛ sacco durissimo vestiri: ac etiā circūdari. Et in porta palatij sic erat scriptum. Luge plora gaude. Per istud palatiū moraliter pōt intelligi penitētia. que pn̄ia est vltimū refugiū miserorū. i. peccatorum. nā aliter saluari nō pn̄t. quicūqȝ in conspectu dei peccauerit: duȝ tñ peniteat veraciter et non ficte: vite et libertati restituetur: qm̄ resurget ad grāȝ immo ad maiorē ƀm opi. doctorū/ q̄ fuerit illa a qua cecidit per peccatū. Insup opȝ talē ingredientē coma et vestib⁹ nudari. i. oībus peccatis carnalib⁹ et spūalibus oībus cogitationibus et operatiōibus/ ꝑ veram ꝯfessionē exui: et ꝑfecte nudari: et tunc inueniet scriptū: Luge plora gaude. ad designandū ꝙ vere penitentes debēt lugere de culpa cōmissa: ꝛ gaudere de venia. qm̄ et gaudiū est angelis dei super vno petōre penitētiā agente. Luc.xv. Debet et talis ingrediens indui sacco durissimo. scȝ ṽtute humilitatis/ ad moduȝ publicani: qui se humiliauit: ꝛ per consequēs descendit iustificat⁹ in domū suam Luce.xviij. Nō solū angusta porta. imo ꝛ arcta via. s. penitētie: in qua sunt tres diete. scȝ contritio/ confessio/ ꝛ satisfactio. Pauci istā viā inueniunt: qm̄ timendum est ꝙ pauci verā penitentiā faciant: quia vel nō integraliter ꝯfitent̄: vel nō dolent de malis cōmissis: vel nō proponūt vitā suā firmiter emēdare: vel nō satisfaciunt sicut possunt: vel nō implent penitentiā impositā et iniunctā. Et de ista paucitate habet̄ in ps̄. cvj. Pauci facti sunt: ꝛ vexati sunt ꝑ penitentiā: a tribulatione malorum et dolore. Sed per oppositū lata porta ꝛ spatiosa via ꝛc. ꝛ multi sunt qui intrant per eā. Et ratio pōt esse: qm̄ facilius est facere malū q̄ bonum. Et possunt adduci varie rationes. Prima q: magȝ corpus inclinat ad malū q̄ ad bonum: quia sicut dicit sapiēs Sap.ix. Corpus quod corrūpit̄ aggrauat aīam. Scd̄a rō: q: facili⁹ est descēdere q̄ ascendere: ꝛ qui peccat descendit ad infernū per reatum culpe. qui meretur ascēdit ad celū. Tertia ratio: q: necessitas ad malū pn̄s est. scilȝ fomes peccati. necessitas boni absens est. s. finis virtutȝ. Quarta ratio: q: plures circūstantie requirūtur ad bonū q̄ ad malū ad bonū requirit̄ ꝙ oēs circūstantie sint bone: sed ad malū sufficit ꝙ vna circūstātia sit mala. Et ista est rō aristotel. in lib. ethic. Quinta rō: q: qñ peccam⁹ tēdim⁹ ad nr̄m principiū. s. ad nihilū: ergo bene dictū est ꝙ spatiosa via ꝛc. In qua sunt tres male diete. Prima est mala cogitatio. scd̄a mal⁹ cōsensus. tertia malū op⁹. Multi ambulāt per viā istam. Josue. xj. Populus mult⁹ nimis sicut arena q̄ est ī litore maris. Talis em̄ populus multus est arenosus sterilis sine fructu bonorum operū. sine fructu meritorum.

¶ Sexto principal'r ꝛc. Legitur in euangelio in duobus locis ꝙ multi fuerūt vocati ad cenam. ad nuptias: sed inuitati se multipliciter excusantes: pauci valde ad cenā et ad nuptias sunt ingressi. Moraliter per cenam intelligitur gloria paradisi de qua Luce.xiiij. Homo quidā fecit cenā magnā et vocauit multos. Iste homo est iesus xp̄s deus et homo: qui ƀm beatum Grego. in homel. fecit cenā magnā: q: nobis satietatē eterne dulcedinis preparans

uit:qui vocauit multos.s.p fidē.sed pauci veniūt:qr eterno eius cōuiuio male viuendo ɔtradicūt. Multi etiā vocati sunt ad nuptias eternales padisi celestis. In quibus nuptijs sponsus deꝰ beatificās.sponsa aīa beata.thalamus nuptiarū supmū celū vocatū empyreū. Jocalia que dātur in nuptijs septē dotes. tres aīe: et quattuor corporū.anulus lumen glorie q̄ vnitur sponsa et desponsatur sponso in glīa. verūtamen vocati et inuitati neglexerūt venire ad nuptias:qm̄ alius iuit ad villā alius ad negociationē suā: alij seruos domini occiderūt. Per primū qui iuit ad villam intelligit superbia mūdanaliū. Per scdm auaricia tpaliū. Per tertiū luxuria voluptatū carnaliū:qm̄ carnalia pctā bonas inspirationes:q̄ sunt boni nūcij destinati a deo:interficiūt et occidūt. Et sic de multis vocatis pauci ad nuptias itrauerūt:qm̄ scriptū est in fine illius euāgelij: q multi sunt vocati: et pauci sunt electi. Pōt declarari per alia exēpla qm̄ multi canonici vocātur ad electionez epi: sed precipue vnus eligit. Et dicit apl's i epistola.j.Cor.ix. q oēs currunt: sed vnꝰ accipit brauium. Etiā in messe multū dr esse de palea:sed modicū de grano. Per messem itelligitur finis mūdi. messores sunt angeli:qui eligent bonos in vasa sua:malos foras mittēt. Per palea pctōres designant:qui alligabūtur i fasciculos ad cōburendū. Per triticū intelligunt electi et iusti: qui in horreo paradisi in arca glīe reponentur. Ad quam rc.

¶ Dñica.ij.post festum trinitatis. Uocauit multos.
¶ Dominica.xvij.post trinitatez. Uocati estis.
¶ Dominica.xx.post trinitatem. Multi sunt vocati.
¶ Dñica secūda in.xl. Uocauit nos deꝰ in sanctificationem.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo.iij.

Multi sunt vocati. Mat.xx. Inuenio in sacra scriptura:et docet idem cōmunis experientia in natura:q tres sunt status hominū qui pter tria consueuerūt vocari ab aliquo. quia vocatur

Primo amicus curialiter inuitatus ad consolationem.

Secūdo ille qui fideliter laborauit vt accipiat remuneratione.

Tertio reus et malefactor ad dādum sibi punitionem.

¶ Primo dixi q vocat curialiter amicus qui inuitat ad consolationē. Docet enim experientia:q qn aliqs facit conuiuium cōsueuit vocare parētes et amicos: vt cuz eis habeat gaudiū et ɔsolationē. Ita habetur Job.j.c. vbi legimus. q iob q̄ erat vir magnus inter oēs orientales: habebat septē filios:et tres filias:et filij eiꝰ faciebant conuiuia per domos: quilibet in die suo. Et dicit textus. q etiā mittentes vocabāt tres sorores suas: vt comederēt et biberēt cum eis. Etiam habemus exēplum.ij.Reg.xiij. vbi legitur q cum absalon tonderet oues suas:fecit conuiuiū quasi conuiuiū regis:et vocauit absalon oēs filios regis. Apparet igit prima clausula preassumpta.

¶ Scdo dixi q vocat qui fideliter laborauit: vt accipiat remuneratione. Docet cōmunis experientia q qn aliquis ɔducitur ad operandū vel laborandū terminato opere et cōsummato: conductor vocat eum: et dat sibi mercedem. Ita legimus Tobie.xij. vbi dr q cum angelus raphael in effigie hoīs fuisset cōductus per tobiā et associasset filiū suū vsqꝫ rages ciuitatē medoꝝ:ac dixisset:tobias credēs ipsuz esse hoīem:dixit filio suo. Quid possumꝰ dare viro isti sancto: qui venit tecū? Ait filius. Rogo te pr vt roges eū si dignaret medietatē eoꝝ que allata sunt assumere. Et vocātes eū tulerūt eum ad partem. et rogare ceperunt vt dignaretur dimidiam partem oīum que attulerūt acceptam habere. Etiā legitur in euangelio hodierno de illo patrefamilias qui adduxerat operarios in vineam suam:q terminato labore ait procuratori. Uoca operarios: et redde illis mercedem suaz. Apparet igit secunda pars.

¶ Tertio dixi q vocatur reus: vt detur ei grauis pena vel punitio. Uidemus manifeste q iudex quando videt et scit aliquem deliquisse: vocat talem malefactorē et punit. Ita legit Geñ.iij. vbi habetur:

ꝙ cum adam peccasset comedendo de ligno vetito: audiens vocē dñi deambulantis in paradiso: abscondit se adam a facie dñi in medio ligni paradisi. Vocauitqꝫ dñs adam ⁊ dixit ei. Adam vbi es? qui ait. Vocem tuā audiui in paradiso: et timui eo ꝙ nudus essem: et abscondi me. sequitur punitio. Quia audisti vocē vxoris tue: ⁊ comedisti de ligno ex quo preceperaꝫ tibi ne comederes: maledicta terra in opere tuo: spinas et tribulos germinabit tibi. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Apparet igitur tertia pars ⁊ per consequens ⁊c.

¶ Modo predicta nostro ꝓposito applicādo: inuenio ꝙ deo pertinet ista tria dare, et dantur de facto multis hominibus mundi. Nam

Primo donat consolationē: et nos inuitat ad suā gloriā gratiose.

Secundo donat retributionem benefacientibus et mercedem et premiū conueniens.

Tertio donat punitionem malis de suis demeritis.

¶ Primo dixi ꝙ inuitat oēs ad suam gloriam. j. Pet. vltimo. Deus omnis gratie vocauit nos in eternam suam gloriā. Et Luce. xiiij. dicitur ꝙ homo quidā fecit cenam magnā. ꝺm glo. i. nobis eterne vite dulcedinē parauit. et vocauit multos: qꝛ bonos ⁊ malos. In hac em̄ cena ē copia omnium que possunt desiderari. ps. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua. quia vt dicit Bernard. quicquid desiderabimus habebimus: nihil aliud desiderantes.

¶ Secundo dixi ꝙ dabit benefacientibꝰ retributioneꝫ. Ita dicitur Eccli. xxxv. Da altissimo ꝺm donatū (al's datum) eius. qm̄ dominus retribuens est: et septies reddet tibi. Quare cum ipse ita abundanter remunerat. qꝛ dat vltra ꝙ̄ mereamur ideo continue debemus laborare ī bonis operibus. ideo dicit Hieronym̄. in quadam epistola: ꝙ nullꝰ labor durus: nullū tempus longum videri debet quo gloria eternitatis acqritur. hec ille.

¶ Tertio dixi ꝙ malis dabit duram ⁊ grauem punitionem. Ita dicitur Eccli. xij. c. Altissimus odio habet peccatores: ⁊ impijs et peccatoribus reddet vindictam. Etiam Gregoriꝰ. xxx. libro moraliū. Altissimus est patiens redditor: quia peccata hominū et patitur et reddit. nam quos dum vt conuertantur tolerat: non cōuersos durius damnat. hec ille. Ex antedictis. sciꝫ ex maiori et minori fiat ratio. Aperte igitur concludatur ꝙ multi sunt per ipsum inuitati: remunerati: et puniti. ꝙ multi sunt etiā vocati. que sunt verba thematis. In quibꝰ duo vidēda sunt. Primo vocationis ratio: quia vocati sunt.

Secundo vocatorꝫ multiplicatio: qꝛ multi sunt.

Prima pars

¶ Quoad primum sciendum ꝙ christus nos vocat specialiter ad tria. B

Primo ad penitentie actionē.

Secūdo ad fidei illuminationē.

Tertio ad tribulationis sustentationem.

¶ Dixi primo ꝙ diuina gratia nos vocat ad penitentie actionē. Ita scribitur Luc. v. Non veni vocare iustos: sed peccatores ad penitentiā. Ratio est: qꝛ per penitentiā deus nobis suam gratiā ostendit. quia ipsum iratum placamus: ⁊ angelos letificamus.

¶ Primo dixi ꝙ per penitentiam deꝰ placatur: quia quantumcūqꝫ aliquis sit criminosus et peccator ac deum offenderit: statim cum penitentiam agit de peccatiꝫ: deus placatur: et indulgentiam consequitur. et amicū et patrem dominū sibi ꝯstituit. Unde de hoc loquens Bernard. in quodam sermone ita dicit. O humilitas penitentium. o beata spes confitentium. quantum vales apud omnipotētē. ꝙ̄ cito vincis inuincibilē. ꝙ̄ cito tremebundū iudicem conuertis in pijssimū patrem. hec ille. Hoc idem patet in vitaspatrum: vbi legitur ꝙ quidam frater interrogauit abbatē dicēs. Pater feci peccatū grande: ⁊ volo penitere per triennium. Respōdit. Multum est. Et frater. Et si per annum. Respondit multum est. Et frater Et si per. xl. dies. ait. Multum est. Ego enim puto ꝙ si ex toto corde penituerit homo. etiam triduanā penitentiam susciperat: parcet sibi deꝰ. qꝛ scribitur in ps. l. Cor contritum et humiliatum deus non despicies.

¶ Dixi etiā scđo φ per penitentiam ange-
los letificam⁹. Ita dixit xps Luc. xv. Gau
diū est in celo angelis dei super vno pecca
tore penitentiā agēte. Et ratio est: q: sicut
videmus in mūdo: φ militibus est gaudi
um qñ recuperāt castrū qđ amiserant: qđ
sub eoꝝ custodia dñs rex commiserat. Ita
etiā in ꝓposito: q: angeli sunt nostri custo
des: vt habet in ps. xc. Angelis suis deus
mandauit de te: vt custodiant te in oībus
vijs tuis. Ideo cū propter pctm̄ sum⁹ deo
perditi: demones gaudēt ⁊ letant. Vñ le-
gitur in vita sancti iohānis euāgeliste de
quodā iuuene resuscitato a btō iohāne: q̄
dicebat se vidisse demones letātes de rui-
na et peccato cuiusdā iuuenis: qui fuerat
cōuersus a beato iohanne: et angelos lu-
gentes. Unde Bernar. super Can. sermo.
xxx. Gaudent angeli de conuersione pecca
toꝝ salutē hoīm sitientes. lachryma enim
penitentiū vinū est et leticia angeloꝝ. hec
ille. Cū ergo nostra penitētia sit nobis ita
vtilis et necessaria: ⁊ deo grata: ista est ra
tio quare deus vocat nos ad penitētiam.
ergo penitētiā agite: appropinquabit em̄
regnū celoꝝ. Mat. iiij. Appet igit primū.
¶ Dixi scđo φ deus vocat nos ad fidei il-
luminationē. j. Pet. ij. Vocauit nos in ad
mirabile lumen suum. glo. i. ad fidē que il
luminat. Et bene dixit btūs Petrus lumē
admirabile. fides em̄ lumen est: q: illi qui
habēt fidē xpi: in lumine sunt ⁊ ambulāt.
qui ꝟo nō: in tenebris ambulāt ⁊ sunt. Et
hoc est figuratū Exo. x. vbi legitur φ facte
sunt tenebre horribiles in terra egypti. Et
sequit. vbicūq; ambulabant filij israel lux
erat. Et dicit mirabile: q: in ipsa fide fiūt
mirabilia. Narrat quidā doctor φ in baby
lone erat quidā sutor et fidelis. Isti dictū
est ab infidelibus. Cū saluator tuus dicat
ꝭm φ habet Mat. xvij. Si habueritis fi
dem vt granū sinapis: dicetis monti huic
transeas hinc: et transibit et nihil erit im
possibile vobis. Et hoc improperabant ei
infideles: φ si per fidem et orationē suam
mons quidā: quē sibi ostendebāt: se nō ex
opposito trāsferret: fides sua nec vera nec
recta esset. Et ille deuote orauit: et mons
statim ad libitū infidelium se trāstulit. q:
đ: Mar. ix. Oīa possibilia sunt credēti.
Ideo btūs Augu. loquēs de fidei excellen
tia in lib. de verbis dñi. sic di. Nulle diui-
tie; nulli thesauri; nulli honores; nulla
huius mundi maior est substātia q̄ fides
catholica: que hoīes peccatores saluat: ce
cos illuminat: infirmos curat: cathecumi
nos baptizat: fideles iustificat: penitētes
reparat: iustos augmentat: martyres coro
nat: clericos ordinat: sacerdotes cōsecrat:
et in eterna hereditate cū sanctis angelis
collocat. hec ille.
¶ Dixi tertio φ deus vocat nos ad tribu- 108
lationē per passionē et tolerantiā. j. Pet.
ij. In hoc vocati estis. glo. interlinearis.
vt patiamini. q: xp̄s passus est. Xp̄s enim
in hac vita multas tribulatiōes sustinuit:
et nullus fuit amicus eius quin sustinue-
rit multas tribulationes. sicut pt; de apo
stolis ⁊ martyribus. Etiā vult φ amici sui
sustineant in presenti vita. et quāto maio
res amici: tāto maiores tribulationes su
stinuerunt. Et causa est: q: vt đ: Act. xiiij.
per multas tribulationes op; nos intra-
re in regnū dei. Apparet igitur φ illi qui
sunt vocati a dño consequuntur suam gra
tiam: et suum amorē. quod tangebatur in
prima parte thematis. ergo ambuletis di
gne deo: qui vocauit vos in suū regnū. j.
Thes. ij. Et hec quātum ad primū.

Secunda pars.

¶ Quātum ad secūdum c
est sciēdū φ de⁹ suā mīam mult; diuidit:
et nullū a sua mīa excipit: nisi illos q̄ se in
dignos faciūt: q: ipse oēs bonos ⁊ malos
vocat: sed tñ pauci sunt illi q̄ velint ad eū
venire. qđ satis fuit figuratū tpe legis na
ture in arca noe: in qua pauci. i. octo ani-
me salue facte sunt. vt đ: j. Pet. iij. Item
etiā tēpore legis scripture: vbi inter totā
multitudinem populi israel adductam de 110
egypto: soli duo. s. caleb et iosue intraue-
runt terram promissionis. vt patet Nume
ri. xiiij. qua in re figuratur: φ q̄uis diui-
na mīa multos quidē bonos ⁊ malos ele-
gerit ad vitam eternā: tamē pauci volunt
venire. Et ideo q̄uis pauci sint illi q̄ sal-
uantur: et multi illi qui dānantur: tamen
omnibus se habet deus misericorditer: q:
oēs vocat ad saluationē. Vñ Eccl'i. xviij.
Mīa aūt dñi sup oēm carnē. Nostrū ḡ ser
monē cōcludēdo: possum⁹ dicere illud qđ
scribit ad Titū. iij. Non ex operibus iusti
cie que fecimus nos: sed ꝭm suā mīam sal
uos nos fecit. hic dādo suā gratiā: ⁊ in fu
turo suam gloriā. Ad quam ⁊c. Amen.

tons serme

¶ Dñica in septuagesima. Sermo.iiij.

a Multi sunt vocati: pauci võ electi. Mat.xx. et i euãgelio hodierno. Thema presens scribit in duob⁹ euãgelijs.
Primo Matthei.xx.
Secundo eiusdem.xxij.cap.
Et intelligitur dupliciter.
Primo intelligit de vocatione ꝛ electiõe: qua hoĩes vocati ꝛ electi sunt per xp̃m et apl'os ad fidẽ catholicã in eccl'ia militãti. de qua dicit xp̃s Hiere.ij. Ego teplantaui vineam meam electam.
Scdo intelligit de vocatione ꝛ electione: qua hoĩes p xp̃m et apl'os vocati et electi sunt ad eternã gloriã cõsequẽdã in eccl'ia triũphãti. de hac electione scribit Mat.xiij. Elegerunt bonos in vasa sua: malos aũt foras miserunt. et Luc.x. Maria optimã partẽ elegit: que non auferetur ab ea. Et de quolibet istoꝝ duoꝝ modoꝝ/verificatur thema. Multi sunt vocati.

Prima pars.

¶ Primo igitur mõ itelligẽdo thema de vocatione et electione: q̃ vocati sunt hoĩes ad fidẽ catholicã in ecclesia militãti: pꝫ v̾itas thematis ꝙ multi sunt vocati ꝛc. et hoc tripliciter.
Primo a principio mũdi vsqꝫ ad tp̃s xp̃i.
Scdo continuãdo per totũ tẽpus xp̃i.
Tertio post tẽpus xp̃i vsqꝫ ad finẽ mũdi.
¶ Primo pꝫ veritas nr̃i thematis de vocatione ꝛ electiõe ad fidẽ catholicã in ecclesia militãti. Ante tp̃s xp̃i/reperies ꝙ multi sunt vocati. nã ƀm ꝙ dicit Damasce. ſ. sen. Cognitio existẽdi deũ oĩbus natural'r est inserta. et Tulli⁹ in li. de natura deoꝝ. Nõ est gẽs tã fera: tã rudisqꝫ morib⁹: cui opinio deoꝝ nõ fuerit. Vñ pꝫ ꝙ ad cognoscendũ deũ: ꝛ ei⁹ verũ cultũ: qd̃ solũ est in fide catholica: oẽs hoĩes p inspirationem vel reuelationẽ: vel naturalẽ cognitionẽ vocati sunt. Isti fuerũt vocati p noe preconẽ iusticie/et ei⁹ predicationẽ: qui fabricabat arcã: q̃ p̃dicabat eis continue diluuiũ futurũ. vt pꝫ.ij. Pet.ij. sed spreta eius predicatione: ꝛ de arca facta derisiõe: dimisso cultu dei ꝛc. oẽs perierũt: exceptis paucis qui saluati sunt i arca. Sic g̊ ad cultũ veri dei pauci fuerũt electi: q̃ est per fidẽ catholicã. pꝫ discurrẽdo per etates. Nam in prima etate fuit solũ cult⁹ dei in paucis vt in adã/ꝛ abel/ꝛ seth filio ei⁹. de quo dicit magr̃ in historijs: ꝙ iste seth fuit prim⁹ q̃ cepit inuocare nomẽ dñi: ꝛ īuenit orones et verba deprecatoria ad orandũ deũ. Itẽ in enoch: q̃ trãslatus est in paradisum. vt pꝫ Gen.v. Eccli.xliiij. ꝛ Heb.xi. ꝛ in aliq̃bus alijs satis paucis. De gñe aũt cayn: q̃ fuit reprobatus: nõ habuerunt verũ cultũ dei: ꝛ fuerũt multo plures. Ergo pꝫ ꝙ in prima etate a p̃ncipio mũdi ad cultũ veri dei ꝛ fidẽ catholicam multi sunt vocati.

seth fuit prim⁹ q̃ inuenit oron

¶ Itẽ in scd̃a etate/ multi sunt vocati ad fidẽ catholicã: tñ pauci electi. inter quos fuit special'r noe: q̃ fuit vir iustus atqꝫ pfectus: ꝛ fecit quecũqꝫ precepit ei de⁹. Gen.vj. tũc multa mala fuerũt in terra: ꝛ repleta est terra iniquitate. oĩs q̃ppe caro corruperat viam suã. Sic dimisso dei veri cultu: dederũt se luxurijs: ꝓpter qd̃ venit diluuiũ: ꝛ solũ octo aĩe fuerũt saluate. vt habetur Gen.viij. Igit pꝫ q2 in scd̃a etate a mundi principio ad cultũ veri dei/ et fidẽ catholicam/multi sunt vocati ꝛc. ¶ Item pꝫ hoc idẽ in tertia etate/in abraã: cui⁹ pr̃ thare fuit idolatra: de quo abraã dicit magister in historijs: ꝙ ei⁹ tpe oẽs erãt idolatre: ꝛ ipse prim⁹ p̃sumpsit ꝛ cognouit deũ fore creatorem cũctoꝝ ꝛ pronũciauit: ꝛ hominũ opiniones: quas de his habebãt reuocauit. Ita ꝙ tpe abrae/multi idolatre: et pauci dei cultores fuerunt. iõ de oĩbus istis dicit thema. Multi sunt vocati: pauci võ electi. ¶ Itẽ in quarta etate vsqꝫ ad xp̃m tpe moysi: pꝫ veritas thematis. Ad cultũ em̃ veri dei: q̃ cõsistit in fide catholica: multi sunt vocati ꝛc. nã de oĩbus gẽtibus: que tunc fuerunt. ſ. grecis: amorreis: etheis: chananeis: iebuseis: pherezeis: solũ elegit dñs ad cultuꝫ fidei sue catholice gẽtẽ iudeoꝝ: ꝛ populũ israel: de quo scribitur Deut.xiiij. Elegit te dñs vt sis ei in populũ peculiarẽ de cũctis gentib⁹ que sunt super terrã. Et iste populus fuit paru⁹ respectu aliarũ gentiũ multitudinis: ꝛ non oẽs ex eo saluati sunt. Ergo pꝫ ꝙ a principio mũdi vsqꝫ ad xp̃m/ad cultũ veri dei/ꝛ fidei catholice/multi sunt vocati.

2. etas

3. etas

thare pr̃ abraã fuit ydolat[a]

tpe abrahe oẽs erant ydolatre. fo. 119

4

¶ Scd̃o principaliter pꝫ veritas nr̃i thematꝫ tpe xp̃i: q̃ fuit hõ ille nobilis de quo scribit Luc.xiiij. ꝙ fecit cenã magnã ꝛ vocauit multos. ſ. ad fidẽ catholicã. Nã cum

ipse fuerit verus deus/et hõ: in quo principaliter cõsistit veritas fidei:idõ dr in symbolo. Est ergo fides recta:vt credamus et cõfiteamur rc.cõstat q hoc multi de phariseis r principibus iudeoꝝ negauerũt:et pauci crediderũt:vt pz in euangelijs. Itẽ xp̃s in euãgelio docuit vnũ articulũ fidei catholice de sacramento altaris. di. Nisi manducaueritis carnẽ filij hoĩs rc. Joh. vj. Isti articulo multi de suis discipulis cõtradixerunt:di. Durus est hic sermo.et quis poterit eũ audire? quõ põt hic dare nobis carnẽ rc. et pauci adheserunt ei:qz solũ duodecim apl'i. vñ ĩ textu dr. Multi discipuloꝝ abierũt retro.et iam cũ illo nõ ambulabant. Et dixit ad duodecim. Nunquid et vos vultis abire? Et respondit petrus. Dñe ad quẽ ibimus? verba vite eterne habes. Sic pz q tpe xp̃i/ p ipsummet xp̃m/ad fidem catholicam/ multi sunt vocati:pauci vo electi.

¶ Tertio principaliter ptz veritas nr̃i thematis post xp̃m vsqz ad tẽpus presens:q ad fidẽ catholicã multi suntvocati rc. Nã per predicationẽ apostoloꝝ: quã iniunxit eis xp̃s Mar. vlti.di. Eũtes in mũdũ vniuersum predicate euãgeliũ omni creature rc.multi fuerunt ad fidẽ catholicãvocati: immo totus mũdus:qz pfecti predicauerunt vbiqz.r idõ in ps̃.xviij.dr. In oẽm terram exiuit sonus eorum: et in fines orbis terre verba eorum . et non sunt loquele: neqz sermones:quorũ nõ audiãtur voces eoꝝ. Ideo vt dicit magister Nico. de lyra tpe beati petri/ iã fides catholica fuit diuulgata per totũ mundũ: tñ pauci fuerũt electi: qz ɔtra fidẽ catholicã etiã post apostoloꝝ predicationem: et eius diuulgationem:fides catholica plures habuit principes et pħos contrarios:et populos persequentes:et paucos.scz martyres respectu alioꝝ/defensores. plures hereticos falsificatores. paucos veritatis doctores. sicut patuit in heresi arriana:in qua plures fuerũt cũ arrio:q̃ cũ athanasio/ vel eusebio. Et in fine mũdi contra fidẽ catholicã/plures erũt cũ antichristo q̃ cũ christo.et plures pseudo pphete:q̃ veri prophete:qz sicut scribitur Mat.xxiiij.dabũt signa magna r pdigia ita vt in errorẽ.s.fidei/inducãtur:si fieri põt:etiã electi. Et idõ p cõclusione/plures sunt infideles q̃ fideles:r p ɔũs a principio mũdi vsqz ad xp̃m:et tempore xp̃i: et post xp̃m vsqz ad finẽ mundi: patet declaratio et veritas nostri thematis de vocatione et electione ad fidem catholicã in ecclesia militanti: q multi sunt vocati:pauci vo electi.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter dicĩ q istud thema põt declarari de vocatione r electione ad vitam eternã consequendam in ecclesia triũphanti: q multi sunt vocati rc. Qõ potest declarari sic. nullus potest cõsequi effectualiter gloriã eternam:nisi per virtutes/et bona opera: sed habere virtutes r bona opera:est omnibꝰ valde difficile ppter tria. Primo propter corruptionẽ nature ex pctõ primoꝝ parentũ: ex quo in natura humana tãta est pronitas ad malum:r difficultas ad bonum. Geñ.viij. Sensus r cogitatio humani cordis in malũ pna sunt ab adolescẽtia sua. Scdõ qz ex tali pronitate ad malum/ causatur quidã habitus ad pctã similia. Tertio qz operari virtuose est difficile: vitiose vo operari est facile. propter qd dicit pħs in.ij.Ethi. q difficile est inuenire mediũ. i.virtutẽ: que in medio cõsistit: sicut sagittarius difficile percutit signum: sed facile deuiat a signo . Sic de bono virtutis: qz bonũ contingit vno modo:sicut ponit ibi pħs:malum omnipharie. Ad hoc enim q actus sit bonus:opz q sit cũ oĩbus circũstãtijs bonus:qd est valde difficile inuenire r cõcurrere. ad hoc aũt q sit malus:cõtingit ex singulis defectibus: qd facile est inuenire r cõcurrere. Propter difficultatẽ igiẽ virtutis pauci sunt electi r saluãtur. Sed propter facilitatẽ operisvitiosi multi sunt q̃ licz vocanẽ:tñ reprobãtur. r hoc est qd dicit xp̃s Matth.vij. Lata porta: r spatiosavia est:que ducit ad perditionem rc. vsqz eam. Arcta dicit est via:que ducit ad vitã ppter arctitudinẽ/ et difficultatẽ virtutis. Lata porta r spatiosavia que ducit ad perditionẽ: propter facilitatẽ vitij. Patet igiẽ declaratũ: q de electione r vocatione: qua quilibet homo vocatur r eligitur ad fidem catholicam in ecclesia militanti:et ad consequendam saluationem r gloriam in ecclesia triumphanti:nostrum thema veritatem continet. multi sunt vocati rc. ¶ Pro psecutione et ampliori thematis declaratione; volo hic facere tres

difficile ẽ inuenire medm̃ iii
·i·p· bern· fo·239·

questiones. videlꝫ
Prima est theologalis.
Scda physica et naturalis.
B Tertia practica et moralis.

¶ Prima questio erit theologalis. Nā beatus iohānes dicit in textu Apocal. vij. de saluandis. Vidi turbā magnam: quam dinumerare nemo poterat ꝛc. Itē ipsemet dicit ꝙ erat numerus eorum milia miliū. Item audiui numerum signatorū. cxliiij. milia. Igitur videtur ꝙ isti non sunt pauci: sed multi. ⁊ cum isti sunt saluandi: videtur ꝙ non pauci: sed multi sunt electi de numero saluandoꝝ. Respondetur ad istā questionem: ꝙ Iohānes loquitur de multitudine saluandorum absolute in se considerata. thema nostrum loquitur comparatiue et respectiue ad multitudinē reproborum et dānatorum. et sic multitudo saluandorum est pauca. Exemplū. sicut in pugillo arene grana innumerabilia sunt absolute: sed pauca sunt respectu eorum que sunt in litore maris. Sed possemus dicere. Possemus scire numerum istorum saluandorum et electorum: vt possimus sensibiliter iudicare etiam magnitudinē: vel paruitatem numeri si sunt multi vel pauci? Respondetur ꝙ numerus iste scriptus est in libro vite: qui numerꝰ est ſm numerum angeloꝝ: qui remanserunt ſm quosdam doctores: qui fundant se in illo dicto Deut. xxxij. Constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum dei. Alij dicunt: et credo ꝙ melius: ꝙ sunt iuxta numerum angelorum qui ceciderunt: q2 homines sunt a deo electi ad reparandū ruinam angelorum qui ceciderunt. Quis vero sit numerus certus ⁊ determinatus electorum et saluandorum/ dicit sanctus Thomas in. ij. lib. dist. ix. ꝙ solus deus nouit. et allegat Greg. in secreta oratione vbi dicit. Deus cui soli cognitus est numerꝰ electorum in superna felicitate locandus ꝛc. Sufficit ꝙ in quocunqꝫ numero sint electi vel saluandi: pauci sunt respectu damnandorum. et sic multi sunt vocati ꝛc. vnde Esa. xxiiij. Si pauce oliue que remanserunt: excutiantur ex olea. et pauci racemi cū fuerit finita vindemia. hi leuabunt vocem suam: atqꝫ laudabunt: cum gloriatus fuerit dñs in die iudicij.

C ¶ Secunda questio erit physica ⁊ naturalis: et est. quodlibet agēs naturale ſm veram philosophiam/ operatur ſm virtutem suam: et operationem naturalem valde perfecte. patet de sole et igne. cum igitur deꝰ sit infinite misericordie et benignitatis: hoc sit sibi proprium ⁊ naturale. vnde in collecta sibi dicimus. Deus cui proprium est misereri semper et parcere suscipe deprecationem nostram ꝛc. quare ergo deus: cum apud eum sit misericordia: ⁊ copiosa apud eum redemptio. ps. cxxix. Istā redemptionem ad omnes homines nō extendit: vel ad maiorem partem: vt plures essent saluati q̄ damnati. Et respōdeo ad istam questionem/ ꝙ abundantissime extendit eam per passionem suam: sed pauci curant eam recipere et participare. Exēplum de sclauis barbarie: pro quibus precium iam solutum est: et naues parate ad reportandū: sed non curant inde exire nutriti in miserijs captiuitatis: quas pro solatio accipiūt. Isti sunt similes iudeis nutritis in captiuitate babylonie: qui erant liberati a captiuitate per Cyrum regē persarum: et habebant licentiam in hierusalem redeundi: et non curauerunt de hereditate patrum recuperāda: nec de patria propria: sed in babylonia permanserunt. Ita nutritis in peccato et delectationibꝰ suis/ magis complacet ibi permanere: et de cibis grossis delectationis peccatoꝝ cibari: q̄ in libertatem gratie venire: et diuinalium consolationum aut spiritualium ciborum delicatorum dulcedine refici. sicut iudei habebant māna dulcedinis diuine panis angelorum: ⁊ tamen de isto celesti cibo non contenti: desiderabant cibaria grossa captiuitatis egypti: carnes: pisces: cepe: et porros et allia. vt patet Nume. xi. Item isti sunt similes nutritis in carcere tenebroso: qui non curant de luce: immo grauis est eis lux: q̄ alijs est gaudiosa. Ideo isti tales non curant percipere redemptionem et preciū passionis christi: quod iam solutum est pro eis. Itē passio christi comparatur medicine: que si suscipiatur: curat omnem morbum. vel cuidā emplastro: que si apponitur: curat omne vulnus. que si non apponitur: vel suscipitur: nec morbum nec vulnus curabit: nihilominus tamen curandi virtutem habet. Si etiam cum effectu non curet est culpa non suscipientis ipsam virtuosissimam medicinam. vel quia nō apponitur

quare oēs nō saluant

vt possit sciri numerꝰ saluādoꝝ

ipsum virtuosum emplastrū. Propterea doctores in.iij.sniarum faciunt istam distinctionē. ꝙ passio xp̄i considerari potest quātū ad sufficiētiā: vel efficaciā. Primo modo multos: imo quasi infinitos mundos redimere potuit. scd̄o modo paucos hoīes. qd̄ Bern. deplorat di. O bone iesu plorās plorabo: q: passio tua sufficit multis: et prodest paucis. Christus em̄ in sua passiōe oēs hoīes vocauit: sicut vocatur falco cuꝫ reclamatorio rubricato in mōte alto. et ipse in monte caluarie ostendēdo plagas: ⁊ totū corpus suū rubricatum in cruce: sed pauci ad istum clamorem veniunt. Accidit istis sicut falconibus saturatis: q̄ mouent solum caput innuētes ꝙ quasi volūt ire ⁊ nunꝙ vadūt. Sic de hominibus malis et dānatis: huius mūdi diuitijs saturatꝫ. q: igit̃ plures sunt q̄ ad vocationē non vadunt: ⁊ pauci qui ad eū veniant vel sequantur: ideo multi sunt vocati ⁊c. Christus em̄ per passionē suā oēs vocauit: ⁊ oēs sufficiēter redemit: sed omnes non participant effectual'r redēptionis fructū. nō est culpa ergo medicine vl' emplastri: sed morbo vel vulneri non applicantis. vn̄ apl's. s. ad Timoth. ij. Deus vult oēs hoīes saluos fieri: et ad agnitionem veritatꝫ venire. Unus em̄ de⁹: ⁊ vn⁹ mediator dei et hoīm/ hō xp̄us iesus: qui dedit redemptionē semetipsum pro oībus quantum ad sufficientiā: non quantum ad efficaciam.

D ¶ Tertia questio est practica et moralis: ⁊ est ista. cum istud thema sit incussiuum timoris in cordibus fideliū: et hoc quia pauci sunt electi: ⁊ pauci saluandi: ⁊ nullus scit an de illis sit. vn̄ Grego. i homel'. Q: vocati sumus nouimus: sed si erimus electi: nescimus. tanto ergo necesse est vt vnusquisꝙ nr̄m ī humilitate se deprimat quanto si sit electus ignorat. Nonnulli em̄ nec bona incipiūt: nec finiūt. nōnulli incipiunt: sed in eis minime persistunt. Alij pene totam vitā in prauitate ducere conspiciuntur: iuxta finē vite a prauitate sua p districtā pn̄iam ⁊ lamenta reuocātur. Alius bonā vitā videt̃ ducere: ⁊ tamē hūc contigit ad erroris nequiciam iuxta finē declinare. Tanto ergo vnusq̄sꝙ sollicite metuat: quanto ignorat quid restat. Propter qd̄ semꝑ dicendū est: ⁊ sine obliuione retinendū, multi sunt vocati ⁊c.

Cum igitur merito in hac vita semꝑ timere debeam⁹ an simus de paucis electꝫ: an de multis vocatis: non tn̄ saluandis: pōt fieri ista questio: q̄d possimus facere ꝙ simus de paucis electis: ⁊ saluādis: et non de multis vocatis et dānādis. R̄n̄. istam questionē fecit quidā xp̄o Luce. xiij. q̄rēs remediū quō posset facere ꝙ esset de paucis electis. Et xp̄s r̄ndit sibi: vt ptꝫ ibidē: dās sibi remediū. Contendite (inq̄t xp̄s) intrare per angustā portā. q: angusta est porta ⁊ arcta via est que ducit ad vitam: et pauci sunt qui inueniūt eā. Mat. vij. Ista contentio debꝫ esse per opa virtutis penitētie et laboris: in quibus angustiat̃ homo et arctat̃ per tribulatiōes ⁊ aduersitates: per quas habemus intrare in regnū dei. Actuū. xiiij. De istis dꝫ esse inter virtuosos hoīes contentio: ⁊ iō dicit xp̄s contendite ⁊c. Sed modo de alio hoīes contēdunt. s. de maioritate et excellentia acquirenda. de acq̄renda pecunia. de vindicta iniurie. nō cōtendunt de pctōꝝ ꝯtritione/ confessione/ et satisfactione/ in quibus consistit vera penitentia. ¶ Et nota quattuor doctrinas vtiles xp̄i in respōsione sua: in qua dicit. Contendite ⁊c. q: angusta est porta ⁊ arcta via.

Prima doctrina: ꝙ ingressus per istam portā est difficilis. iō dicit. contēdite.

Scd̄a ꝙ est possibilis: quia dicit. intrare. in quo videt̃ ꝙ ingressus est possibilis: al's non dixisset actū intrandi.

Tertia ꝙ est honor: q: dicit ꝑ portā. tales enim intrant honorifice. nō sicut multi in ecclesia.

Quarta ꝙ ingressus est prudens et vtilis: quia dicit. per angustaꝫ portā: quia arcta est via. et christus soluit. Mat. x. Estote prudentes sicut serpentes ⁊c. Serpens volēs deponere pellem veterē: transit ꝑ arctū foramen. Sic et nos opꝫ ꝙ habeamus istam prudentiam. si volumus esse de numero paucoꝝ saluandorū: oportet ꝙ deponamus pellem veterē peccatoꝝ. vnde apl'us. Exuentes veterem hominē cuꝫ actibus suis. Coloß. iij. Et ideo dixit xp̄us. Per angustam portā: q: arcta est via. In transitu talis foraminis angustie porte vel arcte deponitur pellis vetus que est prudentia serpentū. Sed quomō pōt dicere ꝙ via ad saluationeꝫ sit arcta et porta angusta; cū dicat̃ Prouerb. iiij.

Contendite intrare per angustā portā

Ducam te per semitas equitatis: quas cũ ingressus fueris: nõ arctabuntur gressus tui ⁊c̃. Respõdeo. bene dicit cũ ingressus fueris ⁊c̃. sed nõ dicit. cũ inceperis ingredi. vñ Aug. Semite equitatis dũ inchoãtur: arcte vident̃. dũ profectũ capiũt: spatiose ⁊ late. Uirtutes enim dure sunt incipiẽti: molles proficienti. Sic igitur multi sunt vocati. Possum⁹ esse de numero paucoꝝ et electoꝝ: si facimus iuxta consilium xp̃i supradictũ. s. ꝙ contendamus intrare per angustã portã: ⁊ ire per arctam viã. qꝛ ista est que ducit ad vitam. Placeat xp̃o redẽptori nr̃o piissimo: ꝙ sic eius consilium obseruemus: ꝙ in die iudicij cum numero paucorum electorũ nos inueniamus. Ad quam ⁊c̃.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo. v.

Quid hic statis tota die ociosi? Mat. xx. et in euangelio hodierno. Paterfamilias de quo presens euãgeliũ loquit̃: qui in qua libet diei hora/ ꝓ sua cultiuãda vinea putãda ⁊ fodienda/ cõducit operarios: in toto suo ꝓcessu/ duas nobis legit lectiones pro nostra instructione morali.

In prima approbat actũ virtuosum tãꝗ quid premiabile: cum dicit. Ite ⁊c̃. et qđ iustum fuerit dabo vobis.

In scđa ꝟo reprobat ociũ vitiosum tanꝗ quid damnabile: quando dicit. quid hic statis tota die ociosi?

¶ Et vt videamus de sua iusta reprehẽsione: faciẽdo de epistola ⁊ euãgelio quandã colligaturã: noueritis ꝙ reprehẽsibile ac reprobabile est in peregrino vel viatore: q̃ per viã nõ solũ debet se mouere: sed et currere: q̃ debet magnos ⁊ festinos passus dare: si per viam vult se detinere: ⁊ ambulare lente. Ad propositũ oẽs sumus peregrini et viatores ꝫm apl'm. Quãdiu sumus in hoc corpore: peregrinamur a dño. ij. Coꝛ. v. ideo ꝫm ꝙ dicit in ep̃la hodierna: sum⁹ cursores. sumus in stadio: vbi debem⁹ currere citissime: vt brauiũ pertingamus. Ne scitis (inquit) ꝙ hi qui in stadio currunt: oẽs quidem currũt: sed vnus accipit brauiũ. j. Coꝛ. ix. Declaretur quid est stadiũ. et quõ ibi accipitur brauium. ⁊ concludit apl's. Sic currite vt comprehẽdatis. Sequitur igit̃ ex his/ ꝙ cũ simus peregrini ⁊ viatores ⁊ cursores: vt nostram possimus viam melius et citius expedire: ꝙ exercitium occupationẽ et laborẽ debemus acceptare: ⁊ quietem vitiosam ⁊ ociosam repellere. iõ reprehensiue loquit̃ thema di. Quid hic statis tota die ociosi? Et notate ꝙ in istis verbis paterfamilias supradict⁹ reprehendit in nobis tria vitia iuxta tres partes thematis.

Primo morositatem nociuam: qua magnum bonũ impeditur: vnde dicit in prima parte thematis. quid hic statis.

Scđo de cõfidẽtia excessiua: qua tempus deperditur: ideo dicit in secunda parte thematis. tota die.

Tertio de quiete infectiua qua virtus destruitur: vnde dicit in tertia parte thematis. ociosi.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ prima a
reprehensio: quam facit paterfamilias: est de morositate nociua ⁊c̃. ideo dicit in prima parte thematis. quid hic statis? quare nõ mouemini? nõ itis: vel vltra ꝓceditis? qꝛ hoc est magni boni impedimẽtũ: qđ est vita beata: et gloria paradisi. Quod pꝫ: qꝛ nullus peruenit ad terminum nisi moueatur ad illum. ⁊ nullus peregrinus ꝑuenit ad patriam: nisi moueatur per viam. vita beata et paradisi gloria est terminus ⁊ patria: ad quã tendimus ⁊ proficiscimur: igitur oportet ꝙ moueamur: ⁊ nõ hic stem⁹.

Figuram hui⁹ habemus in saluatore nostro: de quo cõiter nõ legitur in euãgelio: ꝙ in hoc mundo: nisi pro cõplẽdo aliquo opere virtuoso: staret: sed ꝙ transiret. Legitur enĩ de xp̃o in euãgelio cõiter. preteriens iesus. transiens iesus. exiens iesus. egressus iesus. que oĩa motum dicunt: nõ statum. In quo datur nobis documẽtum morale: ꝙ in hoc mundo nõ debemus stare: sed trãsire et itinerari. O insania (dicit Grego.) mũdus transit: et concupiscentia eius: et tu vis permanere? Et ꝙ hic stare impediat vitam beatã: et paradisi gloriã: pꝫ alia rõne. Premiũ laboris/ ⁊ merces ac salariũ: qđ in fine mũdi debet dari operarijs: ꝫm ꝙ dicit euangelium. Uoca operarios: et redde illis mercedem. que merces ꝫm doctores est gloria paradisi: non dabitur nisi illis: q̃bus dicetur. Uenite benedicti patris mei ⁊c̃. Mat. xxv. sed istud ver

bñ venite et cetera. diceť solūmodo itinerātibus ⁊ transeūtibus per hūc mūdū: nō hic stātibus. Probať hoc. nā ꝯm ꝙ habeť Deuť. xj. moyses constituit populo duos mōtes. s. garizim de quo veniebat benedictio: ⁊ hebal ⁊ de isto maledictio. iter istos duos mōtes erit xp̄s in die iudicij. In primo monte. s. garizim / erūt boni et iusti: et istis veniet bñdictio: q̄ audiēt. Venite bñdicti patris mei. In scd̄o monte. s. hebal / erūt mali: ⁊ istis veniet maledictio: q̄ audiēt. Discedite a me maledicti ⁊c. Et ꝙ hoc sit verū: p3 ꝑ glosam vbi dicit. garizim interpretať diuisio: vel aduena. Hebal vorago. et subdit. Qui se a vitijs separāt: ⁊ aduenas in hoc mūdo constituūt: eternā dei merenť bñdictionē: q̄ v̄o in voraginē veteris vite se precipitāt: eterne subiacēt maledictioni. Nō ita est ꝙ illi q̄ subiacent isti maledictioni: sunt hic stātes in hoc mundo: ⁊ morātes in honorib⁹ / ⁊ delectationibus ⁊ gaudijs mūdi tāq̄ in domibus proprijs querētes ditari ⁊ magnificari in hoc mūdo: tāq̄ hic ꝑpetuo remāsuri. q̄ dicunt Abachuc i. c. ij. Sup custodiā meā stabo. et figam gradū sup munitionē. Pro tāto btūs Aug. declarās illū v̄sum ps̄. cxxviij. Et nō dixerūt qui preteribāt: bñdictio dñi sup vos: bñdiximus vobis in noīe dñi. declarat duo. Primū q̄ sunt isti q̄ p̄teribant. Scd̄m qui sunt illi quibus nō dixerūt: bñdictio dñi sup vos: bñdiximus vobis ī nomine dñi. Exēplū ad p̄mū. dicit ꝙ q̄ p̄teribant sunt ꝓphete: patriarche: apl̄i: martyres: cōfessores: virgines: ⁊ ceteri fideles: q̄ in mūdo nō stabāt: nec manebāt: s3 p̄teribāt. Exēplū ad scd̄m. dicit ꝙ illi sunt: q̄ in hoc mūdo stātes ⁊ ꝑmanētes per affectiones ⁊ opera ac volūtates. ⁊ istis q̄ preteribāt nō dixerūt: bñdictio dñi sup vos. Sed que est causa (inquit Aug.) quare non dixerūt eis: bñdictio dñi sup vos. Respōdet Aug. q̄ nō fuerunt ausi īprecari bñdictionē: in quib⁹ impressam videbant dei maledictionē. Ecce igitur ꝙ ꝓpter stare in hoc mūdo: ⁊ nō preterire incurrit hō maximū malū. s. dei maledictionē: et ꝑdit maximū bonū. s. dei bñdictionē. Bene igiť paterfamilias reprehēdit stātes in hoc mundo: ⁊ non pretereūtes: siue itinerātes de morositate nociua: que magno bono contrariať scz diuine benedictioni: q̄ in fine dabiť oībus electis: dicēdo. Venite benedicti patris mei. Reprehēdēdo igiť dicit istis prīfamilias. Quid hic statis: q̄re non mouemini: quare nō itis vel vltra proceditis: De auaro dicit Job. viij. Innitetur sup domū suā: ⁊ nō stabit: fulciet eā: ⁊ nō consurget. De superbis dicit dauid ps̄. xxxvj. Expulsi sunt: nec potuerūt stare. Quare ergo dicit paterfamilias: vos hic statis: et vltra ad terminū glorie non proceditis. Pro finali istius partis ⁊ considerationis cōcordia. Beatus vir qui non abijt in cōcilio impiorum: ⁊ in via peccatorum non stetit. ps̄. j. versu. j. Et hoc de prima principali parte nostri sermonis.

Secunda pars.

¶ Sed dixi in secunda B

parte principali: ꝙ scd̄a reprehēsio: quam facit paterfamilias: est de confidentia excessiua ⁊c. Nā dicit. tota die: nō solū ī vna hora diei. q. d. ambulare debet3: quare ergo tota die hic statis: nam deficiente die: veniet nox: et nō poteritis ambulare propter defectū luminis. vnde dixit christus. Si quis ambulauerit in die: nō offendit: quia lucem huius mundi videt. Si autem ambulauerit ī nocte: offendit: q̄ lux in eo non est. Jobis. xj. Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Johā. xij. Et notandum ꝙ hic per istum diē: de qua loquitur paterfamilias: intelligitur ꝯm Grego. totus discursus vite hominis. Diuiditur enī ꝯm euāgelium presens / in quinq3 horas. Prima mane: per quam intelligitur pueritia. Tertia per quā adolescentia. Sexta per quam iuuentus. Nona per quā virilitas. Undecima per quā senectus ⁊ decrepitus. Reprehendūtur ergo hic per patrē familias / illi qui omnes etates suas: et ꝑ omnes horas vite sue seruierunt mundo: in ipso stando: et non ad deum: ⁊ ad eius seruitium se mouendo. Et vocat eos ociosos: q̄ sicut ociosus nullum bonum opus facit: ex quo laudem aut premiū possit reportare: sed vituperium. Sic isti seruiendo mūdo ⁊ diabolo: nihil operati sunt: de quo possit habere aliq̄d premij vel laudis in vita eterna. Reprehēdendo istos dicit. Quid hic statis tota die: Sed dicetis iuxta textum euangelij / videtur ꝙ isti nō reprehendebātur cū veritate: quia ꝯm ꝙ dicit textus: ista reprehensio fuit facta circa horam vndecimam: videtur igitur ꝙ non

per diem intellr tot⁹ discursus vite q diuij in 5 horas

nb ociosi q seruiunt mūdo et diabolo

pnja tarda · 120 ·

transierat tota dies: quare igitur dicit pa terfamilias.tota die. Jtē in vndecima ho ra:que est vltima diei:venit ad vineam la tro:qui ante per omnes horas fuerat ocio sus.iste fuit de sero venientibus et tarde: et tñ dicit Grego.in homel. ꝙ illud qd̄ nō habuit mane p innocentiā: habuit sero p penitentiā. Jtē dicit beatus Aug. et alle gatur a magistro in.iiij.di.xx.ꝙ penitētia quantūcunqꝫ tarda:etiā si aduenit in vlti mo hiatu solū:ita ꝙ sit vera et pfecta: est deo accepta.tarda enim et sera pnīa est sa crificiū vespertinū ꝫm ꝙ dicit magister ex verbis Augu. videtur igitur ꝙ isti per pa trēfamilias nō debebant reprehēdi:ꝙ sta bāt ociosi tota die: qꝛ adhuc restabat vna hora diei.s.vndecima hora:qua poterant a se ociū excutere:et laborē penitētie assu mere:et deo seruire. Ad ista respōdēdum. ꝙ latro excussit a se ociū in illa vndecima hora:que fuit vltima.et quicūqꝫ penitēt: licet tarde:etiā in articulo mortis/ꝛ in vl timo hiatu: et deus acceptat eoꝝ pnīam: si vera sit ꝛ perfecta:sed qꝛ per istā horam intelligitur vltima etas hoīs:que est sene ctus/vel decrepitus : in qua etate vere et perfecte penitere licet non sit impossibile: tamen est valde difficile.et hoc euenit ra ro et ex magna gratia ꝛ mīa dei.ideo qꝛ in illa hora senectutis difficilis est pnīa ꝛ pe riculosa ꝫm Aug. vt premoneat istos ocio sos:ꝙ non expectent illam horā:dicit eis reprehendēdo. Quid hic statis tota die.i. pro maiori parte vite vestre:quia quod re stat:modicum est:et quasi nullū. Difficul tas talis penitentie patet. s. in senectute: qm̄ vt dicit phs.ij.Ethi.ex actibus genera tur habitus. ꝛ habitus vt dicit in predica mentis:est q̄litas de difficili mobilis. Ad propositū qui mundo et diabolo seruiunt in mane puericie. in tertia adolescētie:in sexta iuuētutis:in nona virilitatis:ex tali seruitio mundo ꝛ diabolo impenso:acqui siuit multos habitus. Jn vltima igiẗ ho ra:q̄ est vndecima senectutis:quādo vult seruire deo: et dimittere mūdum et diabo lum: nō potest nisi cū maxima difficultate qꝛ ex habitibus acquisitis ex seruitijs pre cedentibus mūdo et diabolo exhibitis:in clinatur ad oppositum: et cum difficulta te tolluntur. non igitur expectanda est ta lis hora.pro tāto dicit phs in.j. priorum. concessis premissis: que nate sunt inferre conclusionem: difficile est impedire cōclu sionem. Ad propositum tu premisisti ꝛ de disti ac concessisti mane puericie: tertiam adolescentie ꝛc̄.mundo et diabolo:igitur difficile erit ꝙ non des eisdem modicum quod restat. scilicet conclusionem senectu tis. Nunquid facile est arbores inuetera tas transplantare:aut trabes dirigere ex siccatas. Camarrō de espulgar vieio de ca stigar. vt dicitur in vulgari puerbio. Cer te non est facile: immo difficile ꝛ quasi im possibile:quia iusto dei iudicio: qui tāto: immo quasi toto tempore deum neglexit: a deo negligiẗ: vt qui in sordibus est:sor descat adhuc. Apocalip. vltimo. Et ꝫm ꝙ dicit Gregorius: hac animaduersione per cutitur peccator: vt moriens obliuiscatur sui:qui dum viueret oblitus est dei. Non igitur ad deo seruiendum: ꝛ laborandum in exercitio virtuoso debet homo expecta re vltimam horam.i.senium.

Neqꝫ spe longioris vite.

Neqꝫ confidentia promissionis diuine.

¶ Non propter primum:quia non est cer tum de illa longitudine vite. vnde Grego rius. Deus qui precanti veniam spopon dit: penitenti tamen diem crastinum non concessit. Grego . O quanti ad vesperam existentes sani facturos se aliquid in cra stinum putant: et tamen nocte eadem re pentina morte defuncti sunt. ¶ Non pro pter secundum: quia supposito ꝙ deus ti bi promitteret certum spacium viuendi ꝛ penitendi: nisi in maiori parte illius spa cij te emēdares: quantuncunqꝫ ipse sit ve ritas et summa veritas: nō debes expecta re aut cōfidere ꝙ promissum teneret. Pa tet Geneẜ.vj. quando homines ante dilu uiū inceperunt peccare:quibus dedit spa cium penitendi:centum viginti annos: ꝛ precepit noe ꝙ faceret arcam : cuius con structio durauit per centum annos:et sta tim venit diluuium:non expectatis vigin ti annis restantibus et per deum promis sis . Mirum est ꝙ deus promisit centum viginti annos pro spacio penitendi: ꝛ nō expectauerit nisi centum annis. Ad quod rn̄det strabꝰ ꝙ nullus dꝫ de hoc mirari.nā maior pars spacij trāsiuerat: emēda nulla fiebat.sꝫ q̄tidie malicia crescebat: ꝛ iō dic̄ ipe:crescēte malicia accelerauit vindicta:

cū d9 pmiser 120 anis pen di . quare nō pectauit . d. ce tū anis indi

qd hic stat tota die ociosi.

q nō expectem9 vltimā horā ad faciendū pnjam

Pro conclusione istius partis/dico ꝙ ad penitēdū nullus debet expectare vltimā partē diei vel horā.i.senium.nec decipere deū et deridere:sicut facit homo ꝑ scripturam cultelli in qua scriptum est. cras dabo non hodie. Sed accipe consiliū sapiētis Prouerb.xxiij. Nō emulet̄ cor tuū peccatores:sed ī timore dñi esto tota die. a mane vsq̧ ad vesperā.i.a puericia vsq̧ ad senectutē ⁊ mortē inclusiue. Et hoc de secunda parte principali sermonis.

Tertia pars.

¶ Sed dixi in tertia ⁊ vltima parte principali nostri sermonis:ꝙ tertia ⁊ vltima reprehensio:quā facit pater familias: est de quiete infectiua ⁊c. q̄ ociosi. Noueritis ꝙ ociositas est species cuiuslibet vitij capitalis ac peccati mortalis: qd̄ d̄r accidia vel pigritia. Et quomodo hoc vitiū sit detestabile ac rep̄hensibile:patet ex tribus que in se habet quilibet ociosus.

Primo ꝙ ipse est hospitiuz in quo diabolus receptatur.

Scdo ꝙ non hz spiritū vitalē: vñ mortuus reputatur.

Tertio ꝙ est prīcipiū seminale:a quo omne vitium generatur.

¶ Dixi primo ꝙ ociosus est hospitium in quo diabol⁹ hospitat̄. Noueritꝫ ꝙ ante passionē xpi diabol⁹ fuit eiect⁹:nō solum a dño et principatu huius mūdi:sed etiā cuiuslz hoīs. Joh.xij. Nūc iudiciū est mūdi.nunc prīceps hui⁹ mūdi eijciet̄ foras. Finaliter sic eiect⁹:conatur adhuc ꝑ tētationes varias habere dñiū/hospitium/⁊ habitationē in hoībus.sed in iustis:⁊ circa bona opa occupatꝫ:non pōt q̄ vt scribit̄ Luc.xj. Cū immūdus spūs exierit ab hoīe ⁊c.querens requiē et nō inueniens. nō em̄ hospitiū inuenit in domo occupatorū in orone. q̄ oro occupat hospitium taliū. ⁊ hospitiū primo occupāti ɔcedit̄. Sil'e est de domo ieiunātiū/⁊ alioꝝ circa bona opa occupatoꝝ. q̄ hospitia ⁊ dom⁹ taliū ꝑ ꝟtutes occupant̄. et vt dictū est: occupāti ɔcedit̄. tūc dic̄ diabol⁹. reuertar ī domū meā vñ exiui. Jsta est dom⁹ ociosoꝝ. ptꝫ q̄ vt habet̄ Mat.xij. īuenit eā vacātē.i. ociosam a bono ope ⁊ ꝟtutꝫ exercitio:et per ɔñs cū nullus talē domū occupet;ingressus ibi diabolus cū septē spiritibus nequioribus se habitat ibi: ⁊ occupat talē domū: ⁊ aīam ociosi tanq̄ hospitiū propriū. Sed miser ociosus qñ ipe exibit de hoc mūdo: nullū in alia vita repiet hospitiū. Si vadit ad paradisuz:dicet̄ ei ꝙ ibi nō pōt hr̄e hospitiū: q̄ illud hospitiū angeloꝝ est ⁊ sctoꝝ:q̄ non sunt ociosi: sed circa laudē diuinā occupati. Neq̧ habebit hospitiū in celo:nec in sole:nec ī luna:nec in elemētis:q̄ ista nō sunt ociosa: sed occupata in operibus suis. Celuz circa influentiā inferiorū: ⁊ motū de oriēte in occidentē:sol circa illuminationē diei: luna noctis. elemēta circa actiones suas et passiones contrarias. Nec habebit hospitiū ī elemēto terre: q̄ lz q̄escat a motu tñ semp occupata est in germinādo et fructificādo. vñ Geñ.j. dixit deus. Germinet terra herbā virentē et facientē ⁊c. Nec habebit hospitiū cū aliqua re creata huius mūdi: q̄ oībus indidit deus ꝓprias opatiões circa que cōtinue occupant̄. Uñ cōmentator in.ix.metaphy. Qui negat (al's aufert) ꝓprias operationes a reb⁹:negat ꝓprias essentias. Nec habebit hospitiū ī aliq̄ ciuitate:ꝙ ſm leges/ociosi de ciuitatib⁹ sunt expellendi. Nec etiam in toto mūdo. q̄ de ficulnea ociosa: que nō faciebat fructū: dixit dñs vinee. Succide illā: vt q̄d terrā occupat? Luce.xiij. Nec habebit hospitiū in paradiso terrestri: q̄ illud fuit hospitiū hoīs operātis nō ociantis. Geñ.ij. Posuit deus hoīem in paradiso: vt operaret̄ ⁊ custodiret illū. Nec etiā habebit hospitiū in purgatorio: q̄ ibi puniuntur ⁊ flagellantur hoīes. et ps̄. lxxij. dicit. Jn labore hoīm nō sunt: ⁊ cū hominibus nō flagellabuntur. Restat ḡ ꝙ habeat hospitiū cū diabolo in inferno:quia iustum est vt sicut ociosus receptauit in suo hospitio diabolū in hoc mūdo:ꝙ diabolus receptet eū in suo hospitio in iferno. Patet igit̄ quomō solus ociosus ē hospitiū:in quo diabolus receptatur. Caueas igitur ab isto hospite: dicit tibi Hieronym⁹ ad Rusticū monachū. Semp aliq̄d operis facito: vt diabolus te inueniat occupatū. Et Augu. Uix a tentatione capit̄ qui bono vacat exercitio.

¶ Dixi scdo ꝙ ociosus est sine spū vitali: vnde mortu⁹ reputatur. Jacobus in sua canonica.ij.ca.dicit. Fides sine operibus ociosa est, et post eadē verba repetēs dic̄.

ociosus

religiosi,z clici sine lris

Fides sine operibus mortua est. ita ꝙ ꝑ
eodē hʒ mortuum et ociosum. ⁊ non im-
merito: qꝛ sicut mortuus continue tendit
in putredinē. continue putrescit: et quia
nullū bonū exercitium hʒ. est em̄ labor et
exercitiū medicina ꝯtra humores: q̄ pu-
trefactionē generant. Itē mortuꝰ nō exer
cet opa vite: et per hoc iudicaꝛ mortuus.
Sic et ociosus nullū opus exercet meri-
toriū eterne vite. Talis em̄ ociositas: licꝫ
sit dānabilis in oībus: specialiter tamen
in clericis ⁊ religiosis: q̄ debēt intendere
studio litterarū pro salute animaꝝ. Dic ꝯ
fratres ⁊ clericos q̄ nō student. tales mor
tui reputanꝛ: qꝛ vt dicit Seneca. ociū si-
ne litteris mors est: ⁊ viui homīs sepultu
ra. Ex quo sequiꝛ ꝙ maioris est pfectiōis
quicūqꝫ homo quarūcūqꝫ infime digni-
tatis ⁊ status/occupatꝰ circa aliqd̄ bonū:
q̄ꝫ quicūqꝫ alius quantūcūqꝫ maxime di
gnitatis/ociosus. Ptꝫ qꝛ ille comparatur
homini viuo: qꝛ facit opera vite. iste hoī
mortuo. ⁊ scriptū est Eccl's. ix. Melior est
canis viuus leone mortuo. Qui sectatur
ergo ociū stultissimus est. Prouer. xij.
¶ Dixi tertio et vltimo ꝙ ociosus est prin
cipium seminale: vnde oē vitiosum ⁊c. vñ
Bern. Omniū maloꝝ tentationū et inuti
liū cogitationū sentina est ociū. Possumꝰ
hoc probare per vitia principalia discur-
rendo. ¶ Primo per supbiā. Magnā em̄
singularitatē facit superbia in ocioso: ꝙ
deus sit semꝑ occupatꝰ circa rerū produ-
ctarū gubernationē et conseruationem.
circa bonoꝝ suoꝝ cōicationē: ⁊ sanctoruꝫ
btificationē. ⁊ angeli ⁊ sancti sint sp occu
pati circa diuinā laudē/et grārū actionē
et quelibet alia res ꝑ deū creata circa suā
operationē. Et sic verū est qd̄ dicit Augu:
ꝙ deus nihil ociosum reliq̄t in operibꝰ.
Sed ociosus vult esse ita singularis: ꝙ cir
ca nihil occupetur. in hoc generatur in eo
vitiū superbie. ¶ Scd̄o generaꝛ in ocio-
so vitiū auaricie: qꝛ s̄m ꝙ dicit apl'us. ij.
Thessal. iij. Si q̄s non vult operari: non
mānducet. ⁊ qui nō seminat: nō metit. ⁊ ꝑ
ꝯñs cuꝫ ociosus: nec laboret: nec seminet
sequiꝛ ꝙ nō manducabit: ⁊ sic in egestate
erit. et sic efficieꝛ cupidus bonoꝝ alienoꝝ
et sic generaꝛ in eo auaricia. qꝛ qui sectaꝛ
ocium: replebiꝛ egestate. Prouerb. xxviij.
¶ Tertio generaꝛ in ocioso luxuria. nam
in diebus belli vel laboris hoīes non va
cant libidini. sed in diebus ocij tunc com
mittunt adulteria. tunc fornicationes.
Habemus exēplum in dauid: qui dū occu
patus fuit in bellis: continēs fuit. postea
tpe ocij adulteriū commisit. ij. Regū. xj.
Salomon ad idē: dū occupatus fuit cir-
ca templū: ⁊ alia edificia: nō ita infatua-
tus fuit amore mulierū: sicut postea tēpo
re ocij. ex quo nō solū cōmisit fornicatio-
nes et adulteria: sed etiam idolatriam.
Roma etiā ꝯ carthaginē in ꝟtuosis bello
ruꝫ exercitijs colebatur: sed subuersa car-
thagine in pace et ocio romanis vacanti-
bus romani libidini se dederūt. intantū
ꝙ dicit btūs Augu. iij. de ciui. dei. ca. xxj.
ꝙ plus nocuit rome carthago euersa: q̄ꝫ
aduersa. et poeta Ouidius inde remedio
amoris dicit de quodam vocato egistus.
Queriꝛ egistus quare sit factus adulter:
In promptu cā est: desidiosus erat. Hec
fuit iniq̄tas sodome/superbia/saturitas
panis ⁊ abūdātia: ⁊ ocium. Ezechiel. xvj.
In huius signum mensis martij fuit deo
belli apud antiquos consecratus. ille mē
sis est in quo solent reges ad bella proce-
dere. ij. Reg. xj. Mēsis immediate seq̄ns
aprilis extitit veneri dedicatus: in signuꝫ
ꝙ bello finito tempore ocij dn̄atur libi-
do. pro tanto dixit Ouidius lib. de reme
dio amoris. Ocia si tollas periere cupidi
nis artes. Et non solū ista vitia: sed ⁊ om
nia alia vitia generanꝛ ex ocio. Nam dic̄
sapiens Eccl'i. xxxiij. Multā maliciam do
cuit ociositas. Vñ igiꝛ paterfamilias reꝑ
hendebat in tertia parte sermonis de mo
rositate infectiua ⁊c. quia ociosi.
¶ Et notandum hic pro fine sermonis ꝙ D
magis reprehensibile est ocium tpe p̄ntis
legis habere: q̄ tēpore antiquo legis scri
pte ꝑpter quinqꝫ rationes.
Prima propter tēporis aptitudinē. Anti
qui em̄ fuerunt in nocte: nos ī die. ad Ro
manos. xiij. Nox precessit: dies autem ap
propīquauit. Et dies est tēpus cōueniēs
ad operandū: nō ad ociandū. vnde dixit
xp̄s. Me oportet operari donec dies est.
veniet autem nox in qua nemo pōt ope-
rari. Johan. ix.
Scd̄o propter exemplū nos ad hoc mo-
uens. Qñ em̄ dn̄s laborat: seruꝰ tenetur
ad operandū: non ad ociandū. Et dn̄s se
metipsuꝫ exinaniuit formā serui accipiēs
Philip. ij. vt exemplū nobis daret operā

ociositas ē c multoꝝ maloꝝ

di:nõ ociãdi. Non em̃ est seruus maior dño suo. Johan. xiij.
Tertia ꝓpter seruilem nostrã cõditionez Nã in naturali et scripta lege eram⁹ solũ serui factitij et geniti per creationem. vñ ps. cxv. Ego seru⁹ tuus ꝛ fili⁹ ancille tue Jpe gratie sumus serui: nõ solũ geniti ꝛ factitij: sed empticij per redẽptionẽ: et ꝑ ꝯsequẽs magis tenemur laborare. Empti em̃ estis precio magno. j. Cor. vj.
Quarta ꝓpter premiũ transcendens. q: antiquis ꝓmittebatur pro premio terra. Leuiti. xx. Deut. vj. Esaie. v. nobis celum Mat. iij. ꝛ. iiij. Penitentiã agite appro-quabit em̃ regnũ celorum.
Quinta propter solutiõis facilitatẽ. quia antiqui distabant a regno: et oportebat eos ire per lõgam viã: et transire per lim-bũ et infernũ. Nos ꝟo in lege gratie post baptismũ: vel cõtritionem: q̃ sufficiat ad deletionem culpe et pene: introducimur in momẽto. ꝓ tanto d: nobis ĩuitatis ad regnum. Oĩa sunt parata: venite ad nu-ptias. Mat. xxij. nõ igit̃ isto tempore grẽ debemus ociũ sectari: sed laborare: ꝛ cir-ca virtutes et bona exercitia occupari: q: qui sectat̃ ociũ stultissim⁹ est. Prouer. xij. Figura de hoc est: q: ad terram ꝓmissio-nis: per quã figurat̃ celũ: cum labore ꝛ te-dio peruenerũt. habuerũt em̃ ire primo ꝑ lõgam viam: et trãsire cum multis labori-bus ꝑ desertum. Ad quam ꝛc.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo. vj.

Ite et vos in vineam meã. Matth. xx. ꝛ in euãgelio hodierno. Noster sermo erit de euãgelio: qd̃ in summa tria nobis de-monstrat. ꝛ sunt ista.
Primũ vocatio temporalis: cui diligẽter est intendendũ: et hoc in principio.
Scdm̃ locus exercitij expediẽs ad operã-dũ: et hoc in medio.
Tertiũ premiũ et retributio congruẽs ad appetendũ: ꝛ hoc in fine.
¶ De secundo istorum loquitur thema. Ite et vos ꝛc.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ primũ quod scm̃ euangeliũ nobis demonstrat: est vocatio, seu conductio temporalis ꝛc. Istud ostendit̃ nobis in prima parte euã-gelij. vñ dicit mattheus: ꝙ erat quidã pa-terfamilias. dic litteraliter vsq₃ complet₃ horis. Et tunc dic ꝙ sunt videnda tria.
Primo qd̃ per hũc patrẽfamilias nobis demonstratur.
Secundo qd̃ ꝑ vineã nobis insinuatur.
Tertio quid per istas horas nobis signi-ficatur.
¶ Ad primũ dic ꝙ est xp̃s ẽm ꝙ dic̃ Gre-gorius in homelia hodierna. et dic qd̃ dic̃ Chrysostomus sup mattheũ sicut habes. A
¶ De secũdo dico ꝙ ꝑ istaz vineam nobis significat̃ penitentia ꝓpter sex similitudi-nes ꝛ cõformitates: quas habet vera ꝛ cõ-digna et fructuosa penitẽtia cum vinea. Jllã vineã dicimus bonã et fructiferã in qua concurrũt sequentia.
Primo ꝙ sit ex bonis plantis fundata.
Secundo ꝙ sit suo tempore diligẽter pu-tata.
Tertio ꝙ sit diligẽter excauata.
Quarto ꝙ sit prudenter irrigata.
Quinto ꝙ sit frequenter visitata.
Sexto ꝙ sit de clausura vndiq₃ circun-data.
¶ Jsta sex faciunt vineam bonam ꝛ fructi-ferã. Jsta etiã sex spũaliter faciunt penitẽ-tiam condignam et fructiferã: ꝛ deo acce-ptam: ideo penitentia fructuosa ꝓprijssi-me dicitur vinea.
¶ De primo ꝙ prima proprietas: quã vi-nea debet hr̃e: est ꝙ sit plantata de bona plãta: aliter nihil valet. Et sic oĩs agrico-la inuestigat bonã plantã pro sua vinea. Sic pñia primo opz ꝙ sit plantata de bo-na plãta. Aliqui tñ errãt in hoc. nam qui-dam plantant seu fundant de planta ti-moris pene. faciũt pñiam timore pene in-ferni. cauẽt a pctĩs timore verecũdie ho-minũ. faciunt bona seu aspera ꝓpter glo-riã humanã habendã ꝛc. Nihil valet ista plãta: nec faciet fructũ bonum. Quid g̃? planta ꝟe ꝛ fructuose pñie dz esse honor ꝛ reuerẽtia dei. i. ꝙ quicũq₃ vult facere ve-ram pñiam: dz illã facere principal̃r pro-pter honorẽ et reuerẽtiã dei. debet em̃ co-gitare pctõr qñ vult plantare in vinea pe-nitentie/primã plantã. O miser/quot et quãtas gratias fecit mihi de⁹. dedit mi-hi imaginẽ sue trinitat₃. fecit me xp̃ianũ. fecit mihi tales grãs ꝛc. et ego miser non cognoui. ideo ꝓ gratijs feci offensas. feci

talem offensam et talē etc. quanto tēpore
fuiui carni.mūdo.diabolo.de cetero dñe
ego volo laborare in vinea pnīe sic et sic:
ad finē vt tibi placeā:seruiā:laudē:glori-
ficem.Ecce bona planta.

¶ Secūdo vinea debet putari diligenter
seu prudenter.necessariū dimittendo: et
scindendo superfluum.nam aliter etc.Sic
in vinea penitentie dꝫ dimitti necessariū:
et scindi superfluum. Si manus tua vel
pes tuus scandalizat te: abscide eum et
proijce abs te.Et si oculus tuus scandali
zat te:erue eū et proijce abs te.Matthei
xviij.Dic de causis peccandi etc.

¶ Tertio debet cauari modo ligone: mo-
do revncina:modo sursum: mō deorsum:
modo a dextris:mō a sinistris etc. Dic etc.
Sic vinea pnīe que est caro nr̄a terra: dꝫ
cauari modo per ciliū:modo p ieiunium
modo per abstinentiā:mō per vigiliā etc.
Sed accidit ꝙ aliqñ terra est sicca: dura
et indisposita.Sic etiā terra vinee nostri
cordis aliquando est sicca et dura in pec-
catis et mala vita ita indurata ꝙ non po
B test cauari.

¶ Sed nota quattuor dispositiones: que
faciunt eā molliri et poterit cauari ligone
pnīe. Prima dispositio est verecundia de
peccatis.Cogita illā verecūdiam:quā ha
bebit peccator: de vno solo peccato nō cō-
fesso.et confusionem in illo iudicio finali
corā deo et angelis et oībus gentibꝰ. Si
oēs confusiones et verecūdie essent iūcte
illius cōparatione nihil essent. Secūda
dispositio est dolor de amissis. Cogita qt
et quanta bona perdidisti ꝓpter peccatū
Primo amicitiam dei. nam ꝓpter pctm̄
factus es inimicus dei. O qualis dolor.
Si vnus comes dux:rex:esset inimicꝰ tuꝰ
quo ires?qd faceres? Sed ꝙ deus sit ini
micus cogita.Item oīa bona merita que
fecisti in pctō:sunt mortua:et nihil valent
tibi ad gloriā.Dic de alijs multis. Tertia
dispositio est timor dei etc.dic.quia timor
dñi expellit peccatū.Eccli.i. Quarta di-
spositio est amor dei. Cogita benignitatē
dei:quantū amauit te.et tūc oīa terrena
relinques:quia ī deo sunt oīa bona.Ber-
nardus.Bene est auarus: cui non sufficit
deus.Si terra vinee nr̄e est sicca dura: p
istas quattuor dispositiones poterit mol
liri et ligone penitētie cauari.

¶ Quarto vinea dꝫ rigari. Sic vinea pe-
nitentie debet rigari. Et q̄q̄ nō sit aqua
in riuis:nō requiritur magnus labor. ad
rigandum vineam penitentie sufficit vna
lachryma ad delenda omnia peccata. dic
de lachrymis.

¶ Quinto vinea debet frequenter visita-
ri. nam oculi dñi multum prosunt vinee
Videt enim quid debet rigari:cauari etc.
Sic vinea anime debet frequentari et visi
tari:ne permittantur ibi crescere vitice et
male herbe peccatorum etc.

¶ Sexto debet vallari et circūdari: ne in
grediantur bestie et trāseuntes etc.dic.

¶ Sic vinea penitentie nr̄e dꝫ esse clausa
duplici vallo.
Primo excauato in terra.
Scdō erecto super terras.
Volo dicere ꝙ sit discreta.
Secundo ꝙ sit secreta.
Primo discreta et virtuosa. Penitentia
habet duo extrema. Primū quādo est ita
leuis ꝙ nō sentitur. Secūdum qñ est ita
grauis ꝙ occidit.In medio autē est vir-
tus facere sic ꝙ caro nō mactetur:sed do-
metur et subijciatur spūi: et ipsa et spiri-
tus deo.et nō sic facere modicā:vt ipa nō
subijciat spūi.Debet eē secreta:ne pereat
Augu. Supbia bonis opibus insidiatur:
vt pereant.Ecce quomodo penitentia p-
prie dr̄ vinea. et qñ vinea pnīe hꝫ ista sex
tūc est ꝯdigna fructuosa et deo accepta.
intantū ꝙ pctōr sic laborās in vinea peni
tentie: letificat ciues supernos. Gaudiū
est angelis dei sup vno pctōre pniāꝫ agē-
te.Luc.xv. Si de vno pctōre tantū gau-
diū est:quāto magꝭ sup multꝭ. Ad istā vi-
neā pnīe nos excitat xps ꝓmittēs pmiū
Mat.iij.et.iiij. Pniāꝫ agite appropinqua-
bit enī regnū celorum. Ad istā vineā nos in
ducit xps p thema inceptū.di. Ite et vos
ī vineā meā.Si vis dilatare quere et dic.
Sed nūc videamus qua hora debemꝰ ire
ad istā vineā:ad quā xps p thema nos vo
cat.Ex textu euāgelij poterimus scire. fa-
ciamꝰ sicut fit cesarauguste ad tertiam.et
venetijs ad. vj. Dic de hoc. Dicit textus
euāgelij ꝙ mane.i.puericia etc. oībus ho
ris. Sed nunc nec mane nec tertia etc.
Nemo vult laborare ī ista vinea. Dic quo
modo quilibet se excusat.allega magistrū
in.iiij.dist.xx. ꝙ dicit ibi Augus.quō peri
culosum est etc. Dic ꝙ meliꝰ in puericia q̄ꝫ
ī senectute,satisfac scriptura Thre,iij.di-

Bonum est viro.i. melius cum portauerit iugū ab adolescentia sua. Dic de iniqtatibus ⁊ cōclude p illud Eccli.v. Nō tardes cōuerti ad dñm: et ne differas de die in diem ⁊c. Ad quam gloriam ⁊c.

¶ Dñica in septuagesima. Sermo.vij.

Ite et vos in vineam meā. Mat.xx. Iuxta themat[z] materiā/ habem⁹ loq de vinea: et per ɔ̃ns de vino. Et p elucidatiōe materie est notādū q ante pctm̄ hominis in statu innocētie/ et vsq ad noe/ pꝑter hominū fortitudinē et vigorē/ habētium cōplexionē perfectissimā: propter modicā distantiā quā habebāt a primis parētibus: qui fuerūt a deo creati in natura pfectissima: non necessarius fuit vsus vinee: neq vini: sed sufficiebat aqua. p tāto scribitur Eccli.xxix. Initiū vite hoīs panis ⁊ aqua. Post vo statū nature corrupte: q: in pane remansit vigor nutritiuus: in aqua debilitatiuus ⁊ tristatiuus: noe plātauit primo vineā vnde bibit vinū qd dat humorē cordi/ aque cōtrariū.s. confortatiuum ⁊ letificatiuū. ps. ciij. Uinum letificat cor hoīs. Ad propositū loquēdo spūaliter: q: spūalia similitudinē corporaliū gerūt: ꝼm Grego. q: in presenti vita hoīs necessarius est panis et vinū. idcirco p nostra instructione morali in dñica preterita habuim⁹ euāgeliū de agro et semine: vbi seminat ⁊ colligitur bonū triticum: ex quo cōficitur bonus panis: idcirco in presenti dñica habemus euāgeliū de vinea: ex qua colligit bonū vinū. Et q: vinea bonū vinū nō pfert nisi diligēter pcuretur ⁊ cultiuet: idcirco quidā paterfamilias: qui vineā plantauit p fine intēto vltimate.s. vt bonū vinū pferat hodie operarios conducit pro illa.s. diligēter excolenda ⁊ procuranda: quibus in themate dicit. Ite ⁊ vos in vineā meā. Pro cuius thematis introductione/ et nostra morali instructione/ est sciendū q xp̄s saluator noster ⁊ paterfamilias/ non solū conducit operarios ad vnam vineam: sed ad multas: quas habet vineas. habet em̄ duas vineas.

Prima est allegorica.s. eccl'ia apostolica.

Scd'a est tropologica. rationalis anima.

¶ Et de istis vineis dicit xp̄s Cañ.j. Filij matris mee pugnauerūt cōtra me. posuerunt me custodem vineis. vineam meā nō custodiui. Pro cuius textus declaratione et expositione: que multū facit ad propositum: est sciendum q xp̄s primo habuit solum vnam vineam.s. synagogam: de qua Esa.v. Uinea domini exercituu[z]/ domus israel est. Planta tamen istius vinee.s. vitis ⁊ palmites: fuit asportata de egypto: et plātata in terra promissionis. ps.lxxix. Uineam de egypto transtulisti: eiecisti gētes: et plantasti eam. Uerum quia ista vinea non fuit bona: quia male floruit: male germinauit: et malum fecit vinū. Ut aliqua vinea non sit bona: duo faciunt principaliter.

Primo locus sue plātatiōis nō cōgruēs.

Scd'o tempus contrarium disconueniēs.

¶ Locus non conueniens plantationi vinee/ est terra crassa et pinguis: in qua terra fuit moraliter plantata ista vinea: fuit enim incrassata et impinguata istis tēporalibus terrenis: ⁊ nihil de spiritualibus: quia solum temporalia habuit in promissione. Deutero.xxxij. Incrassatus ⁊ impinguatus dilatatus dereliquit deum factorem suum. et Esa.v. Expectaui vt faceret vuas: et fecit labruscas. et ideo vinum bonum non dedit: immo malum amarum et acetosum. quod patet: quia suo plantatori dedit vinum bibere cum felle mixtum. Iob.xix. Uas ergo positum erat aceto plenum. illi spongiam plenā aceto ysopo circumponentes obtulerūt ori eius. cum ergo accepisset iesus acetum dixit: consummatum est.

¶ Secundo tempus contrarium ⁊ disconueniens facit vineam nō bonam. Disconuenientia autem temporis sunt tria.

Uentus qui tollit florem.

Estus qui siccat humorem.

Gelu quod debilitat vigorem.

Omnia ista habuit ista vinea. Habuit em̄ ventum inuidie: estum odij et ire: et gelu iniurie in psecutione et expugnatione sui plantatoris christi. sicut patet ex discursu omnium euangelistarum. quod iam ante prophetauerat Abachuc. iij. Ficus enim non florebit: ⁊ non erit germen in vineis. Propter quod dixit christus. Filij matris mee pugnauerunt contra me.s. nolēdo q vinea sit mea. sed hoc nō nocet: q: pro vna vinea perdita recuperaui duas. quia posuerunt me custodem vineis.

expugna maloꝝ con bonos, quoqꝫ bnhs

2ª expugnā

¶ Duplex est expugnatio inquit Bernar. Quedā vtilis et amicabilis. cū quis resi- stit multis amicabiliter et vtiliter: q expugnatos ꝙ multos quotidie experimur pijs oppugnationibus prelatoꝝ profice- re ad meliora: prouehi ad altiora. Alia est expugnatio iniqua: sed vtilis. sic mali ex- pugnant bonos. cayn enī iniqꝫ expugna- uit abel: sed vtiliter pro abel: q ex illa ex- pugnatiōe mortuus est sacerdos marty et vgo. Et sm Augus. esau iniqꝫ expugna uit iacob: sed vtil'r ꝓ iacob: q iacob dile- xit: esau autem odio habuit. Malach. j. Fratres iniqꝫ ioseph vendiderūt: sed vti liter ꝓ ioseph: q pharao constituit eum dñm domus sue et principē ⁊c. ps. ciiij. ⁊ Geñ. xlj. Talis fuit expugnatio synagoge cōtra xpm: q voluit sibi auferre vnā vi- neam: ⁊ recuperauit duas. s. ecclesiam et aīam. vñ super illo vbo Esaie. v. Quid est qđ debui vltra facere vinee mee et nō feci ei? quod est vbū xpi contristatiuū de per ditione synagoge. Berñ. loquitur xpo sic. Bone iesu/quid vni⁹ vinee plāgis dānū: qđ tibi tanto fenore conseruatū est. Si ce citas ex parte contingit in israel: quid tu perdis? loca eā alijs agricolis: qui red- dāt fructū suū tēporibus suis. dilata sinū et collige plenitudinē gentiū. Ptꝫ igitur ex supradictis ꝙ xps perdidit vnā vineā. scꝫ synagogā: et recuperauit duas. scꝫ ec- clesiā apostolicā: et rationalem aīam. Ad quālibet istarū bene excolendā et procu- randā conducit operarios ī themate/di. Ite et vos in vineā meam. i. aīam ratio- nalem: vel eccl'iaꝫ apostolicā. Pro sermo nis ꝓgressu est videndum de istis vineis quoad tria. videlꝫ

Primo quoad suū principium: quod est plantare.

Scđo quantū ad suū processuꝫ: quod est cultiuare.

Tertio quantū ad suū finē. qđ est bonum vinum dare. Prima pars.

¶ Quantū ad primum/ sciendū ꝙ ista plantavinee synagoge fuit ducta ⁊ deducta de hierl'm historica ⁊ ma teriali: ⁊ plantata in hierl'ꝫ allegorica spi rituali: q̄ est eccl'ia. Plantator fuit de⁹ pa ter: xps vitis: apostoli palmites: cultores vinee doctores. vinū doctrina euangeli- cam ⁊ lex gratie, de qua Ioh. ij. Tu autē bonū vinū seruasti vsqꝫ adhuc. Radix fi- des catholica. et iđ dixit xps. Ego sum vi tis vera: et pr̄ meus agricola est. Ego suꝫ vitis vos palmites. Iohā. xv. Ista est vi- nea de qua đ Ezech. xvij. ꝙ aquila gran dis magnarū alarū. scꝫ deus pr̄/venit ad libanū: et tulit medullā cedri. i. mediam personā trinitatis. sicut medulla est ī me dio arboris. vel excellentia nature huma ne: que est in xpo: sic medulla hꝫ virtuteꝫ ⁊ excellentiā et substantiā nobiliorē arbo ris. ⁊ transportauit eā in terrā chanaan: qui interp̄tatur zelus. i. in eccl'iam: pro q̄ xps maximo amore zelauit. et creuit ī vi neam latiorem: q non solū fuit plātata ecclesia de iudeis: sed etiam de gētilib⁹. In vinea aīe/ratio est vitis. potentie pal mites. plantator fides. rigator charitas. cultores sensus. vtriusqꝫ vinee xps est cu stos. propter qđ dicit. Posuerūt me custo dem vineis. ¶ Sed posset q̄s dicere. quo modo verū est ꝙ vinea eccl'ie plātata sit in xpo: et ꝙ xpus huius vinee sit vitis: et apostoli palmites. nonne dicit Gregori⁹ ꝙ vinea est pn̄s eccl'ia: que ab abel iusto/ vsqꝫ ad vltimū electū: qui in fine mundi nasciturus est: quot sanctos protulit: tot palmites misit? Videtur ergo ꝙ ecclesia erat ante xpm plantata et radicata: et iaꝫ habebat vites et palmites? Rñdeo. vna est eccl'ia oīm fideliū catholicoꝝ: q̄ fuerūt a principio mūdi vsqꝫ ad finē: q̄ fuerunt in grā: ⁊ hoc ꝓpter fidem vnam. Nam sic dicit sctūs Thom. in. iij. q. ij. arti. j. in rñ- sione ad vltimū: nullus vnq̄ habuit gra- tiam nisi per fidem xpi implicitam: vl ex- plicitā: per quā oēs pertinēt ad nouū te- stamentū et ad eccl'iam. Quia ḡ vna ē fi- des antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ/ sm ꝙ dicūt doctores: ⁊ hoc de xpo: qđ pulchre decla- rat Berñ. sermone. xliiij. sup cant. in figu ra exploratoꝝ terre ꝓmissiōis: de q̄b⁹ Nu meri. xiij. ꝙ absciderūt in terra ꝓmissiōis palmitē cū vua sua: et portauerūt ī vecte et vuas: ⁊ racemus erat in medio. Dicit Berñ. ꝙ vua vitis significat vnā fidē. ra- cemus in medio christū. Precedētes race mū vel vuam/patres veteris testamenti: sequentes apostolos ⁊ alios patres noui testamenti: qui oēs habuerūt vnā fidem de xpo: qđ significat ⁊ innuit eccl'ia Mat. xxj. quia oēs qui precedebāt christum in introitu hierusalē; et qui sequebant: cla-

anīa ē vinea

quod vinea ē e ... perit ab abel

nullus vnq̄ ... per fidem

fo. 200 fig.ª

ecclia vinea. plantator de⁹. xps vitis ...

mabát per vnam fidẽ. Oſanna.i.obſecro ſalua. Per vnã ergo fidem de xp̃o/oẽs pa tres veteris et noui teſtamẽti faciũt vnã eccl'iam. Et hec eſt intentio gregorij: quã do dicit ꝙ eccl'ia ab abel iuſto inchoata/ durabit vſqꝫ ad vltimũ electũ: qui in fine mundi naſciturus eſt ꝛc. Dicimus tamen ꝙ eccleſia eſt plantata in xp̃o/ꝛ in apl'is: q: res non dr̃ quãtũcũqꝫ ſit in fieri: facta niſi qñ eſt perfecta et conſummata. Cũ ꝙ eñ primi parentes p̃cedentes eſſent pal mites adherentes per fidẽ viti xp̃o: tñ eo rum tẽporibus fuit vinea in fieri: nõ in fa cto eſſe: in inceptione: nõ in cõſummatio ne: tñ tẽpore xp̃i fuit pfecta. ꝛ conſumma ta fuit. qñ xp̃s dixit. Conſummatum eſt. Johã.xix.c. Tunc eñ vinea fuit plantata ꝓpter vitem principalẽ: licꝫ vſqꝫ ad fines mũdi quotidie augmentet̃. Tunc eñ xp̃i tẽporibꝰ fuit ita augmentata: ꝙ p predi catione aploꝝ: quorum ſonus in omnem terrã exiuit. operuit mõtes vmbra eius: ꝛ arbuſta eius cedros dei: extẽdit palmites ſuos vſqꝫ ad mare: ꝛ vſqꝫ ad flumen ꝓpa gines eius. in pſ̃.lxxix. De iſta vinea dixit xp̃s. Ego plantaui te vineã electã: oĩe ſe men verum. ꝛ de xp̃o dr̃: Prouerb. vltimo De fructu manuũ ſuarũ plãtauit vineã.

Secunda pars.

¶ Dicto de qualibet vi nea quantũ ad ſuũ principiũ: qḋ eſt plan tatio: dicendũ eſt de ſcḋo quantũ ad ſuũ ꝓceſſum: qḋ ẽ cultiuatio. Unde vinea ec cleſie cultiuata eſt per operarios: qui con ducti ſunt per patrẽfamilias in quiqꝫ ho ris. ſcꝫ prima: tertia: ſexta: nona et vndeci ma. q̃ hore ſꝫm doctores deſignãt quinqꝫ mundi tempora etatis vel decurſus. Primus ab adã vſqꝫ ad noe. Secundus a noe vſqꝫ ad abraã. Tertius ab abraam vſqꝫ ad moyſen. Quartꝰ a moyſe vſqꝫ ad xp̃m. Quintus a xp̃o vſqꝫ ad finẽ mũdi. In quibꝰ horis ſemꝑ per virtutes: ꝛ me rita: ꝛ per bona opa et exẽpla: deus cõdu xit operarios ad vineã ſuam eccl'iam ex colendã et cultiuandã. ¶ Exijt primo ma ne paterfamilias hora p̃me/ꝯducere ope rarios ꝛc. Exijt nõ p loci mutationẽ: ſed p ſue bonitatꝭ et noticie manifeſtationẽ. Exitꝰ eſt qñ q̃s manifeſtat̃ apparẽs quaſi exiẽs de aliquo loco vbi nõ videbat̃. Iſte exitus fuit hora p̃me.i.in principio mũdi: quãdo ſuam noticiã manifeſtauit abel/et enoch/mathuſalem/ꝛ multis alijs: q̃ fue runt ab adam vſqꝫ ad noe: quos per v̓tu tes merita ꝛ bona opa et exẽpla deus cõ duxit: et ꝓ eruditiõe fidelium miſit eos in vineã ſuã. ¶ Hora tertia exijt paterfa milias iaꝫ per maiorẽ ſui apud hoĩes ma nifeſtationẽ ꝛ cognitionẽ. et hoc fuit tp̃e noe: qñ noe/ſem/et multos alios: q̃ tunc tẽporis fuerũt viri ſancti: ſimili modo cõ duxit: ꝛ miſit eos in vineã ſuã. ¶ Hora v̓o ſexta paterfamilias exijt iã per multo ma iorẽ manifeſtationẽ factã de deo: ꝛ ħ tem pore abrae: q̃ vitauit idolatriã: et ꝯgre gauit ppl'm ad cultũ vniꝰ veri dei: quo tẽ pore fuerũt etiã yſaac: iacob: ꝛ duodecim patriarche: quos ſimili mõ ꝓ doctrina fi deliũ/ad dandã ſciẽtiã ſalutis plebi ſue: per v̓tutes ꝛ merita ꝛ exẽpla et bona opa cõduxit: et miſit eos in vineã ſuã. ¶ Hora nona exijt iam p multo plus maiorem de deo cognitionẽ et manifeſtationẽ: qḋ tp̃e moyſi fuit: qñ dedit legem: cerimonias: ꝛ p̃cepta: et populꝰ habuit magnã noticiã de deo: quo tp̃e fuerunt aarõ cũ moyſe: re ges: iudices: ꝓphe helias/heliſeꝰ eſaias hieremias. dḋ ezechiel: quos ſimili modo ꝯduxit et miſit eos in vineã ſuã. ¶ Hora nona in fine mundi iterũ paterfamilias exijt per totalẽ ſui manifeſtationẽ: quod fuit tp̃e xp̃i/ꝛ apoſtoloꝝ: ꝛ inuenit alios in foro ſtantes ocioſos: q̃bus dixit. quid hic ſtatis tota die ocioſi? Iſti ſunt gẽti les ocioſi ſemꝑ in opibus bonis: quia de deo cognitionẽ aliquã non habuerũt: et iõ ab operibus bonis ocioſi fuerũt: q̃ pa trifamilias increpanti reſpõderũt: q: ne mo nos conduxit. q̃ſi ꝙ dicant. a dei co gnitione ocioſi ſumus: ꝛ a bono opere: q: nullus ꝓpheta: nullus doctor: nullꝰ ma giſter ad nos vnq̃ venit informare de dei cognitione. et hoc eſt qḋ dicunt. q: nemo nos conduxit. Nõ ſic iudei dicere potue runt: q̃bus lex ꝛ ꝓphete data fuit: vt q̃dã ſpeciali prerogatiua ſanctitatis fulgerẽt: q: xp̃s ex eis naſci debebat ſꝫm carnẽ: qui bus dixit paterfamilias. Ite et vos in vi neã meã ꝛc. Nota ꝙ. et. eſt dictio copula tiua et cõiunctiua: q: iudeis gẽtiles iun cti ſunt: vt ſimul faciant vnam eccleſiam iuxta illud qḋ xp̃s dixit Johan. x. Alias

oues habeo: que nō sunt ex hoc ouili. et illas oportet me adducere: et vocem meā audient: ꝛ fiet vnū ouile ꝛ vnus pastor.

¶ De cultiuatione vinee aīe rationalis/ moraliter loquēdo: in supradictis horis: que sunt etates hoīm: christꝰ cōduxit operarios. i. sensus exteriores: et interiores: intellectuales: ꝛ sensitiuos. ¶ Prima hora est intelligentia puerorū: que claret sic lux matutina. In ista hora fuit cōductus beatus Nicolaus: qui adhuc puerulus multo ieiunio macerabat corpus. Beatꝰ Dn̄icus: qui cū esset puerulus: ꝛ sub nutricis diligentia custoditus: deprehēsus est sepius super terrā accūbere: et lectum dimittere. In ista hora fuerunt conducti samuel: samson: et multi alij: qui ab infantia fuerunt dn̄o consecrati. ¶ Tertia hora est adolescentiū intelligentia: q̄ proficit ī calore etatis: ꝛ splendore cognitionis. In ista hora fuit conductus beatus Johannes euāgelista: paulus apl'us: sctūs franciscus: et oēs alij: qui in adolescētia secuti sunt dn̄m. ¶ Sexta hora est intelligentia iuuenū/ et virorū: que plene ꝛ clare lucet sicut lux in meridie. In ista hora ad excolendā vineam aīe sue cōductus est petrus: ꝛ andreas: ꝛ oēs alij: qui ī etate pfecta secuti sunt dn̄z. ¶ Hora vndecīa est intelligētia senū et decrepitoꝝ: que deficit: et iuxta occasum est: sicut de sero venientibus ꝛ tarde: tamē si cōuertant̄ per penitentiā: sine dubio obtinent vitam eternā etiā si in vltimo vite hiatu peniteant ꝰm ꝙ ponit magr̄ sententiarū lib. iiij. distin. xxij. cap. j. in fine. Isti tales etsi non offerunt deo sacrificium matutinū: offerunt tamen sacrificiū vespertinū: qd̄ fuit in lege acceptabilius ꝰm ꝙ ibidem dicit magister. In ista hora fuit conductus latro. vn̄ Grego. An non ad vndecimā venit latro: qui qd̄ non habuit mane per innocētiam: habuit tamen sero per penitentiā. Cultiuatio aīe nostre debz exerceri p operarios ibi conductos quātū ad tres actꝰ qui vinee pertinent.

Primo debet fodi per contritionem.
Scdō debet putari per confessionē.
Tertio debet vindemiari per bonā operationem.

¶ Dominica in sexagesima. Sermo. j.

Ministri christi sūt ij. ad Cor. xj. Prout reperio in sacra scriptura: illi sunt ministri christi: qui in se habēt tres conditiones. scz quando est

Prīo honestꝰ ꝛ virtuosus ī sua ꝯuersatiōe.
Scdō mūdus ꝛ grōsus ꝛ sine reph̄ēsiōe.
Tertio diligēs ꝛ curiosus ī sua ꝯditione.

¶ Prima pars regule sic declarat̄. Ministri em̄ xp̄i debēt eē honesti ī sua ꝯuersatiōe. ita vt in nullo ꝓximꝰ offendat̄: non em̄ decet tantū dn̄z seruū h̄re lasciuū ꝛ inhonestū prebentē alijs malū exemplum ij. ad Cor. vj. Nemini dantes vllā offensionē: vt nō vituperet̄ ministeriū nostrū. Et ꝓpter h̄ dicebat paulꝰ de se ad Ro. xj. Quādiu ego sum gentiū apl'us ministeriū meū honorificabo. Suū ministeriū honorificat: qui p bonū exemplū vidētes alienos edificat. Honestas em̄ viri multum placet ī oculis dei. qd̄ figurat̄ Gen̄. xxxix. de ioseph: de quo ibi dr̄. Inuenit ioseph grām corā dn̄o suo ꝛ ministrabat ei. quia erat honestꝰ ꝛ castꝰ. sicut pꝫ qꝛ dn̄e sue in pctō noluit ꝯsentire. p quē figurant̄ honesti: q̄ deo placēt. et sic pꝫ p̄ma clausula.

¶ Scd̄a pars regule sic declarat̄. Seruꝰ em̄ dei dꝫ esse mūdus et purus. nō em̄ dꝫ sordidus et īmundus tanto dn̄o seruire. Hꝫ em̄ deꝰ nobile cor: ꝛ iō abominat̄ sordes pctōꝝ. ps. c. Ambulās ī via īmaculata h̄ mihi ministrabit. Et ī huiꝰ exēplū legit̄. j. Reg. ij. ꝙ samuel ministrabat coraz dn̄o: puer accictus ephot lineo. Et tāgit duplicē mūdiciā ꝛ puritatē. Interiorem cū dr̄ puer: a puritate dictꝰ. Exteriorē ꝟo sigt̄: qꝛ erat idutꝰ ephot lineo. vbi dic̄ gl. i. suphumerale lineū: qd̄ castitatē ꝛ ꝯtinētiā cū bonis opibꝰ sigt̄. q̄ em̄ deo ministrare desiderat: necesse ē vt caste ꝛ ꝯtinenter viuat: ꝛ bonis opibꝰ se exerceat. hec glo.
Et hec quantū ad secundū.

¶ Tertia ps regule sic declaratur. Negligens ꝛ piger seruus nō ꝯducit̄. vn̄ ꝛ martha cōmēdat̄. Luc. x. Martha aūt satagebat circa frequēs ministeriū. ꝓpter h̄ apostolꝰ paulus dicebat Timotheo discipulo suo. ij. ad Timo. iiij. Tu vigila. in oībꝰ labora. opus fac euangeliste: ministeriū tuū imple. In huius figurā dr̄ Nūeri. iiij. oēs qui ingrediebantur ad opus ministerij: portabant onera. et hoc erit ministeriuz

et erunt sub manu sacerdotis. etiam legi- tur Mat. viij. Mar. j. et Luc. iiij. de socru petri q̄ sanata a xp̄o: surrexit et ministra- bat eis. Apparet igit̄ tertia pars: ⁊ p̄ p̄ns tota regula preassumpta.

¶ Modo predicta nostro proposito appli cādo. illi q̄ sic dño veraciter ⁊ ardēter dili gunt: habent predicta tria. scilꝫ

Primo sunt in sua conuersatione honesti et virtuosi.

Secundo sunt sine aliqua reprehensione mundi et gratiosi.

Tertio sunt in sua conditione diligentes et curiosi.

¶ Primū probat Rabanus in quodā ser- mone dicēs. Amor diuinus est ignis ⁊ lux Ignis est in meditatione purificans men tes a sordibus vitiorꝫ. lux est in orone mē tem irradians claritate virtutum. hec ille. ¶ Scōm probatur per eūdem Rabanum in sermone di. Si vis purgari a vitijs: in- quantū preuales: accende in te ignē diui- ni amoris. si dulcedinē diuini amoris per fecte gustaueris: de tēporali dulcedine nō curabis. hec ille. ¶ Tertiū probat̄ per Vie ro. in quodā sermone. Nihil amantib⁹ du rū. nullus labor difficilis. Amemus ⁊ nos xp̄m: ⁊ facile videbitur omne difficile. hec ille. Ex antedictis formetur ratio et cōclu datur sic. igitur amantes dñm ardēter mi nistri xp̄i sunt. que sunt verba thematis. In quibus duo tanguntur.

Primo qui sunt illi qui pn̄t tenere bonam et sanctā vitā: ⁊ eā finire. ministri sunt.

Secundo cui dño oīs persona debet pare re et obedire. christi.

Prima pars.

¶ Quātum ad primum

est sciēdū q̄ ministri dei possunt tenere vi tam perfectā et sanctā: si ipsi obseruēt ⁊ te neāt ser: q̄ debēt habere veri ministri. quia

Primo debent dirigere et conducere iti- nerantes.

Secundo debent docere ⁊ instruere igno rantes.

Tertio debent reprehendere et corrigere peccantes.

Quarto debent esse in tribulatione pa- tientes.

Quinto debēt esse in oratione diligētes.

Sexto debent esse misericordes erga indi gentes.

¶ Primo dixi q̄ sunt rectores itinerātiū. q: hoies in hoc mundo sunt vt viatores. Nam vt dicit Bernar. vita presens non est aliud q̄ via ad mortē. ideo sacra scriptura cōparat vitam humanā vie cursoris. Job ix. c. Dies mei velociores fuerunt cursore. Taliū aūt duces ⁊ rectores sunt ministri. de talibus scribit̄ Nume. viij. Erunt mini stri fratrū suorꝫ: vt custodiant que sibi fue rint cōmendata. Et quia ad bonū rectorē nō solum sufficit bene monere: et solis ser monib⁹ ordinare: immo qd̄ precipit alijs debet exercere: quia vt dicit Greg. illa vox audientiū corda penetrat: quā vita profe rētis cōmendat. q: quod loquendo impe- rat: ostendēdo adiuuat vt fiat. hec ille. Ta lis dux fuit ille Julius cesar: prout narrat Ualerius: qui nunq̄ dixit militibus suis ite: sꝫ venite: eos p̄cedens in strenue agē do. Etiā talis dux fuit abimelech: q̄ p̄cin- dēs arboris ramum impositūq̄ꝫ humeris suis dixit. Quid me videritis facere: cito facite. Igitur certatim ramos de arbori- bus precidentes: sequebantur ducem. Ju dicū. ix. Ministri ergo dei debent popu- lum opere et sermone regere.

¶ Scdo debent esse instructores ignoran tium. nā debent docere populum ſm eorū conditionē et capacitatē: prout dicit Gre go. xx. lib. moral. Tribuitur intelligētia do ctori veritatis et discretiōis virtus: vt no uerit quibus: quid: quando: vel quō infe rat ac diuinitus ministretur. Nō eñ vna eadēq̄ꝫ exhortatio cunctis conuenit: quia nec cūctos par morꝫ qualitas astringit. se- pe eñ alios inficiūt: que alijs p̄sunt: que hec alia reficiunt: alia occidūt. et plerūq̄ꝫ leuis sibilus equos mitigat: catulos insti gat. et medicamentū quod hunc morbum minuit: alteri vires iungit. ⁊ panis qui vi tam fortium roborat: paruulos necat. pro qualitate ergo auditorꝫ formandus est ser mo doctorꝫ. hec ille. Uerbū autē quod lo- quitur populo minister xp̄i sibi a deo dat̄ iuxta illud ps̄. lxvij. Dñs dabit verbū euā gelizantibus virtute multa. sicut patet in passione beati Sebastiani: vbi dr̄ q̄ cum excellētissime predicaret de cōtēptu mun- di/ et supplicijs inferni/ et gaudijs paradi si: zoe vxor nicostrati: que prius erat muta clamauit: di. Benedictus es tu: et benedi ctus sermo oris tui: et beati qui credunt verbis tuis; et maledicti qui nō credunt;

qꝛ vidi angelū dei ante te librū tenētē: in quo erant oīa scripta que dicebas. Istud idē faciendū cōsulebat apl's discipulo suo Timotheo scribens sibi in hec verba. Hec proponēs fratribus: bonus eris minister iesu xp̄i: enutritus verbis fidei/ ⁊ bone doctrine. ij. ad Timo. iiij.

¶ Tertio debēt esse correctores delinquentiū. Ita dꝛ ad Roma. xiij. Dei em̄ minister est vindex in irā ei qui male agit. Talium autē correctio dꝫ esse lenis: et ex charitate prouenire. et ita habeť i decretis. xxiiij. q. iij. corripianť. Corripiantur itaqꝫ a prepositis suis subditi correctionibus de charitate venientibus ꝑ culparū diuersitate diuersis vel minoribus vel amplioribꝰ. hec ibi. et sunt verba Aug. in lib. de correctio. et grā. Et huiꝰ ratio est: qꝛ sicut medicꝰ nimia potione vel medicina occidit egrotū: sic ille qui corripit nimis dura correctiōe. vn̄ Sene. Uitia animi sicut vitia corporis leniter tractanda sunt. Ita faciebant antiq̄ sicut narrat Paulus lib. de ꝓuidentia de archemo: ꝙ cū serui sui peccassent in agro et alijs qui erāt iuxta agriculturā: et indigerēt punitione iratus est eis ⁊ ait. Vn̄ valete: qꝛ irascor. Maluit ipsos īpunitos dimittere: ꝙ̄ vltra modū ꝓpter irā punire. Idē narrat de quadā dn̄a q̄ ad ancillā suā dixit. si nō essem inquit irata: vtiqꝫ verberarē te. Sed sunt aliqui durā correctionē faciētes: et sunt sicut vermis: q̄ lignū quātūcūqꝫ durū penetrat ⁊ corrodit. si ṽo tangitˀ etiā modicū: crepat ⁊ inquinat tangētē. durus est cū tāgit: sed mollis cū tāgiť. Sic aliqui alios corrigere ⁊ arguere dure volunt: tn̄ corrigi vel argui dedignantur. Prouerb. xxix. Uir qui corripientē se dura ceruice contemnit: repentinus ei superueniet interitus. Et hec de tertio.

¶ Quarto debēt esse patiētes ī tribulationibus ⁊ iniurijs. Ita dꝛ. ij. ad Cor. vj. In oībus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros. in multa patiētia. ī tribulationibus. in necessitatibꝰ. in angustijs. in plagis. in carceribꝰ. in seditionibꝰ. in laboribus. in vigilijs. in ieiunijs ⁊c. Talem aūt patiētiā special'r debēt hr̄e qn̄ iniuriātur. Et rō est. cū em̄ deꝰ sit vindex maloꝝ: ideo vindictā de iniurijs nō debemus sumere. nā hr̄. xxiij. q. j. c. ꝙ militare. Uindicta delinquentiū diuino reseruet examini. Istā patiētiā habebāt antiq̄ ꝑut narrat Seneca lib. iij. de ira. de illo socrate ꝙ cū iret ꝑ ciuitatē: ⁊ esset colapho percussus: nil amplius dixisse refert. nisi hoc. O ꝙ̄ molestū est ꝙ nesciūt hoīes qn̄ cū galea vel sine galea ꝓdire debent. Ut em̄ ait Sene. ibidē. nō expedit om̄ia audire vel videre. multe nos iniurie trāseāt: ex quibus plerasqꝫ nō accipit qui nescit. Ad sustinēdū autē talia multū iuuat obliuio iīuriarū: ꝑut ait Seneca ep'la. xcvj. di. Iniuriarū remediū est obliuio. Cōiter etiā narrat Cicero de laude cesaris: ꝙ nihil solebat obliuisci nisi iniurias. Multo magis ꝙ̄ isti debent ministri xp̄i istam patientiam habere.

¶ Quinto debēt pro populo orare. Ita dꝛ Iohel'. ij. Inter vestibulum ⁊ altare plorabāt sacerdotes ministri dn̄i dicētes. Parce dn̄e. parce ppl'o tuo. Et hoc ꝑtinet specialiter ad sacerdotes. iō em̄ accipiūt a populo dei decimas ⁊ oblationes ad sustetationē: vt ipsi in q̄ete ⁊ trāquillitate orēt ꝑ ipso populo dn̄m: cuiꝰ pctā comedūt. Un̄ Bern. Eoꝝ est em̄ orare ꝑ ppl'o dei ipsum placādo: ⁊ eidē ip̄m populū recōciliando exēplo moysi. Exo. xxxij. Aut dimitte ppl'o tuo hāc noxā: aut si nō facis: dele me de libro tuo quem scripsisti.

¶ Sexto et vltimo indigentes debent iuuare elemosynas eis dando. De hoc loquitur apl's ad Roma. xv. Nūc proficiscar in hierl'm ministrare sanctis. et Luc. viij. dꝛ. ꝙ christo et discipulis suis martha ⁊ alie mulieres multe ministrabant de facultatibus suis. Tales ministri debent esse prelati et sacerdotes. quia dicit Hierony. in epistola. xxiij. ⁊ registratur in decretis. xij. q. ij. c. gloria epi. Gloria epi est pauperū opibus prouidere. ignominia sacerdotis est ꝓprijs studere diuitijs. Unde bona ecclesie que possident: non sunt ꝓpria: sed pauperum: ideo de bonis ecclesie debent pauperibus prouidere. Unde Bernar. ad abbatem. S. Dicite (inquit) pontifices in sacro quid facit aurum? quasi dicat. ad vtilitatem vel necessitatē pauperum releuādam: inutiliter est aurum in sacco cum ex hoc necessitates pauperum non releuenť. hec ille. Ergo dn̄i mei sitis erga pauperes misericordes. quia Mat. v. scribiť. Beati misericordes: qm̄ ipsi mīam consequētur. scꝫ in presenti per gratiam: et in futuro ꝑ gloriam. Quam nobis ⁊c.

¶ Dn̄ica in sexagesima. Sermo. ij.

Libēter glorià/

bor in infirmitatibus me/is: vt inhabitet in me vir/tus chriſti.ij.Corinth.xij.
Tribulatio ſeu infirmitas
Ubi eſt affectio voluntaria.
Ubi eſt fortis patientia.
Ubi eſt ſpes de mercede premiatiua.
A Ubi habitat virtus xp̄i ſua gratia.

¶ Dico primo ꝙ vbi eſt affectio volūtaria ⁊c̄. Nullū opus meritorium niſi ſit volūtariū. niſi fiat libēter cū arbitrio volūtatis. qꝛ ſicut dicit beatus Aug̃. Coacta ſeruitia nō placent deo. vñ in quadā collecta oraꝭ ſic. Oīpotens ⁊ miſericors deus vniuerſa nobis aduerſantia ꝓpitiꝰ exclude: vt mē/te ⁊ corpore pariter expediti: q̄ tua ſunt liberis mētibꝰ exequamur. De iſto libenter hr̄. ij. Macha. vj. ꝙ Eleazarus glorioſam mortē magis q̄ꝫ odibilē vitā complectēs: voluntarie preibat ad ſuppliciū. Dñe (in/quit) qui habes ſanctā ſcientiā: manifeſte tu ſcis: qꝛ cum a morte poſſem liberari: duros corporis ſuſtineo dolores: ſm animā vo propter timorē tuū libēter hec patior. Sic libēter et volūtarie facere elemoſynā monebat tobias filiū ſuū. Tobie. iiij. cum dicebat. Quō potueris ita eſto miſericors Si multum tibi fuerit: abūdāter tribue. ſi exiguū tibi fuerit: etiā exiguum libēter impartiri ſtude. Multū facit ad meritū quādo opus libenter ⁊ voluntarie exerceꝭ. vnde apoſtolus dicebat. Libenter ⁊c̄.

¶ Scōm pncipale ⁊c̄. Ubi eſt patiētia. infirmitas corporis ⁊ tribulatio grauis/ eſt multū meritoria: ſi cū patiētia toleretur. vñ apl's ſine cauſa non gloriabatur in eis. vnde dicebat qui in infirmitatibus ſuis gloriabatur. Ubi moueo tres queſtiones.

Prima quare apl's gloriabaꝭ in infirmitatibus ⁊ cū tāta patiētia ſuſtinebat.
Scda queſtio vbi ⁊ in q̇bꝰ eſt gloriādū.
Tertia queſtio vbi non eſt gloriandum.

¶ Prima qō ⁊c̄. Rñdeo gloriabaꝭ apl's in eis ꝓpter quinqꝫ rationes: que ſunt iſte: et rationes non ſunt niſi bona: que facit homini infirmitas.

Humiliat deprimendo ſuperbiam.
Corrigit et caſtigat carnis laſciuiam.
Sanat infirmi conſcientiam.
Impetrat diuinam amicitiam.
Dat aīe virtutem et conſtantiam.

¶ Primū corpalis ⁊c̄. Sup oīa incurriſſet apl's ſupbiā niſi fuiſſet īfirmitas ſibi inflicta a deo. vñ dicebat apl's vbi thema. Ne magnitudo reuelationū extollat me occa/ſionaliter in ſupbiā. Aug̃. ſup illo verbo. Cetera vitia ī moleſtijs valēt: ſupbia ſola in bñficijs cauēda eſt. vñ ī regula nr̄a. Superbia bonis operibꝰ inſidiaꝭ vt pereant. 118

¶ Scdo infirmitas corrigit ⁊c̄. ſic correxit nabuchodonoſor: q̄ amēs: deīde ſciēs factꝰ ē. Dañ. iiij. Nō tñ correxit ātiquū pharaonē. nec herodē q̄ obſtinati erāt. De tali infirmitate: que corrigit: loquiꝭ Hugo li. iiij. de aīa. Preſciēs deus multos peccare poſſe: flagellat eos īfirmitate corpali: ne peccēt: vt eis vtiliꝰ ſit frāgi languoribꝰ ad ſalutē: q̄ꝫ remanere īcolumes ad dānatio/nē. ¶ Tertio īfirmitas ſanat. Iac. v. Infirmaꝭ q̇s in vobis: inducat. hoc eſt īduci faciat p̄ſbyteros eccl'ie. Hic notādū ē ꝙ duplex eſt cā quare infirmi in extremis vngūtur. Prima cā: qꝛ virtute illius ſacramēti pctā venialia remittunꝭ: et preſtat virtu/tū augmētū. Scda cā: vt patiēs citiꝰ ab īfirmitate libereꝭ. qꝛ nō expedit hoī vt ſemper corpaliter alleuieꝭ. Nā frequēter ꝯtingit ꝙ infirmitas corpis ſit ſanitas mētis. Jō in hoc ſacramēto nō ſemp ſanitatē corporalē acq̇rit: verū ꝙ acq̇rit aīe ſanitatē. Eccli. xxxj. Infirmitas grauis ſobriā red/dit aīam. ¶ Quarto infirmitas ⁊c̄. Pr̄ em̄ corrigit filiū ꝓpriū quē amat. Sic talis infirmitas frequēter ē correctio (ſicut dictū eſt) et per ꝯñs īfirmitas eſt ſignū amoris dei. Joh. xj. Ecce quē amas infirmaꝭ ⁊c̄. Per talē īfirmitatē aīa roboraꝭ ⁊ fortificatur. vñ apl's. Cū īfirmor tūc fortior ſum ⁊ potēs. ⁊ virtꝰ in īfirmitate pficiꝭ. vbi thema. Propter iſta bona q̄ dicta ſunt: apo/ſtolus dicebat. Libenter gloriabor ⁊c̄.

¶ Ad ſcdam q̄ſtionē rñdeꝭ ꝙ gloriandum eſt in multis. vtpote B
In tolerantia tribulationum.
In memoria crucis ⁊ ſanctarū paſſionū.
In contemptu terrenorum.
In expectatione premiorum.
In puritate conſcientiarum.

¶ Primo gloriādū eſt ⁊c̄. ſicut paulꝰ q̄ gloriabaꝭ ī tot aduerſitatibꝰ: q̄ in epl'a deſcribunꝭ p̄ſertim ī īfirmitatibꝰ ſicut dicit thema. glo. ī tribulationibꝰ. ij. Cor. xij. ¶ Secūdo gloriādū ⁊c̄. Gal. vj. Mihi abſit gloriari niſi in cruce dñi nr̄i jeſu xp̄i: nō latro

nis dextri:nec ſiniſtri.Uterqꝫ em̄ ꝓ culpa
patiebat̄:ſꝫ ī cruce xp̄i:q̄ ꝓ iuſticia paſſus
eſt.Si q̄d patimini ꝓpter iuſticiā beati.j.
Pet.iij.vn̄ Hugo de ſctō victore. In cru-
ce xp̄i gl'ificatio: latronis dextri ꝯſolatio:
in cruce ſiniſtri ꝯfuſio. In p̄mo pena ſine
culpa. In ſcd̄o pena ꝓ culpa ⁊ poſt remiſ
ſio.In tertio pena ꝓ culpa:⁊ poſt damna
tio.¶ Tertio gloriādū.ſ.ī cōtēptu terreno
rū.gloriādū ē in pauptate. Iſta fuit tota
gl'ia ī hoc mūdo heremitarū/et apl'oꝝ: de
qua Iac.j.Glorief̄ frater humilis ī exalta
tione ſua.hoc eſt paup depreſſus. ī exalta
tione ſua.hoc eſt in hūilitate ⁊ pauptate:
qm̄ hūiliatio dep̄ſſio ſiue pauptas ē exal-
tatio.¶ Quarto gloriādū ⁊c̄. Sic gloriat̄
colon⁹ ſeu agricola ī expectatione ſegetū.
Roma.v.Gl'iamur ī ſpe glorie filiorū dei.
precipue gl'iamur ī ſpe:nō adhuc in re.fi-
lioꝝ dei.i.angeloꝝ dei.vel filioꝝ dei. h̄ eſt
viroꝝ ſctōꝝ.¶ Quinto gloriandū ⁊c̄.Sic
1012 gloriant̄ ⁊ gaudent angeli ſup vno pctōre
⁊c̄.¶ Sexto gloriādū ē ⁊c̄.Teſte apl'o dicē
te.ij.ad Coꝛ.j. Gl'ia nr̄a hec ē.teſtimoniū
cōſciētie nr̄e.Sꝫ nūq̄d ī deo eſt gloriādū?
Quis dubitat?apl'o dicēte. Qui gloriat̄:ī
dn̄o glorietur.ij.Coꝛ.x.Immo ꝓprie non
eſt gloriandum niſi in deo.

Quia ſibi ſoli retinuit gloriam.
Quia ab ipſo ſolo habemus gloriam.
Quia ipſe ſolus nobis erit in gloriam.
Quia extra deum nō habemus gloriam.
Quia ſolus ex ſe et in ſe habet gloriam.
Quia nō in p̄ſenti:ſꝫ ī futuro dat gloriā.

¶ Prima rō q: ſibi ſoli ⁊c̄. Eſa.xlij.Gloriā
meā alteri non dabo. Et ſicut ſibi ſoli reti
nuit gloriā:pari modo retinuit vīdictā.q:
mihi vindictā:⁊ ego retribuam ⁊c̄.Deut̄.
xxxij.⁊ Roma.xij. ¶ Scd̄o q: ab ipſo ſolo
⁊c̄. In hoc glorietur:q̄ gloriat̄ ſcire ⁊ noſſe
me. Hiere.ix.¶ Tertio q: ipſe ſol⁹ ⁊c̄.Eſa.
xxviij.Erit dn̄s exercituū corona gl'ie:⁊ ſer
tū exultatiōis reſiduo ppl'i ſui. ¶ Quarto
q: extra ip̄m. vn̄ extra deū nō ē vera gl'ia.
qm̄ ſcriptū ē.Oīs caro fenū:⁊ oīs gl'ia ei⁹
q̄ſi flos agri vel feni.Eſa.xl.¶ Quinto qm̄
in ſe ſolo ⁊c̄.j.ad Timo.j.Soli deo honor
et gl'ia.¶ Sexto q: ī p̄nti ⁊c̄.Eſa.xlvj.Da-
bo ī ſiō ſalutē:⁊ in iſrael gloriā meā.⁊ pſ̄.
lxxxiij.Gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s.

E ¶ Ad tertiā q̄ſtionē ⁊c̄.vbi nō ē gloriādū?
Rn̄deo ꝙ ꝓhibet̄ gl'iari ī multis.vtpote

De malo opere.
De forti robore.
De magno genere.
In corporis voluptate.
In terrenorum cupiditate.
In cordis bonitate.

¶ Primo nō ē gloriādū ⁊c̄. ſicut ſunt mul
ti vitioſi:q̄ de vitijs multū gloriant̄.de ex
ceſ.p̄la.⁊ ſubdi.ꝙ ſit graue.ſicut dicit Se
neca:hoc ē maximū ſignū:ꝙ tales deū to
taliter dereliquerunt.vn̄ Sene.ad lucillū
Tūc ē cōſummata malicia:vbi nō ſolū tur
pia delectāt:imo etiā placēt. nec eſt ibi lo
cus remedij:vt ꝙ vitia fuerāt:mores fiāt.
vbi hō approbat vitia tāq̄ mores. Talis
gl'ia eſt multū vana ⁊ fatua:ꝓ eo q: natu-
ra ⁊ humana rō oppoſitū indicāt ab exp̄ſ
ſo. Ptꝫ de natura.q: recitat autor de pro-
prietatib⁹ rerū.ꝙ taxus pl⁹ capit fumū q̄
quodcūqꝫ aliud aīal.Rō q: pl⁹ fetet. Sic
pctm̄ ē multū fetidū apud deū. imo nihil
aliud fetet ſibi. ḡ null⁹ dꝫ gloriari de pec-
cato.imo dꝫ ip̄m cooperire:niſi dūtaxat p
ſecretā cōfeſſionē manifeſtare. Itē rō hu-
mana ꝓhibet talē gloriā. Nūquid reputa
retur fatu⁹: ſi aliq̄s gloriaret̄ ſe portare la
queū in collo:in quo ſuſpenderet̄.Et reue
ra pctm̄ ē magn⁹ laque⁹ diaboli:p quē dia
boli pctōres ſuſpēdūt.ḡ q̄d gloriarꝫ ī ma-
licia.Eccl'i.xj.Qui in malicia iocūdabitur
hoc eſt gloriabitur/denotabitur.
¶ Scd̄o nō eſt gloriādū de forti robore: ſi
cut gl'iabat̄ golias: ⁊ finaliter cōfuſus re-
māſit.j.Reg.xvij.Hoc idē arphaxat ī for-
titudine ſua ⁊c̄. Narrat vincentius in ſuo
ſpeculo hiſtoriali ſicut recitauit turpinus
ep̄s remēſis:ꝙ ꝯ exercitum karoli magni
de paganis venit quidā gigas noīe ferra-
cutus:q̄ lāceam nec ſagittā minime formi
dabat.Erat aūt ſtatura eius duodecim cu
bitoꝝ.facies autē erat vnius cubiti: q̄ ab
exercitu karoli certamen petijt ſingulare:
quem rolandus miles in armis ſtrenuiſſi
mus/poſt tria certamina/in vmbilico per
cuſſit et vulnerauit:⁊ in terrā ꝓſtrauit:et
finaliter occidit. Iſte gloriabat̄ in ſua for
titudine et male accidit ſibi.
¶ Tertio nō eſt gloriandum de magno ge
nere: q: quantūcūqꝫ ſit nobilis:corrūpit̄:
et incinerat̄:⁊ morit̄.pſ̄.xxix.Que vtilitas
in ſanguine meo:dū deſcēdo in corruptio
nem?vnde Augu. de vera innocentia. De
magna nobilitate te iactas : reſpice teip-
ſum: reſpice ſepulcra; et vide q̄s nobilis;

fo. 195

quis ignobilis: quis seruus: quis dñs: quis paup: quis diues: quis fortis: quis debilis: q̃s pulcher: quis turpis: quis decorus: q̃s deformis.

¶ Quarto non est gloriandũ ꝛc. Ista est gloria ribaldoꝝ/lubricoꝝ/luxuriosoꝝ. j. Cor. j. Non glorief omnis caro. i. homo carnalis corã deo. Osee. iiij. Gloriã eoꝝ in ignominiã cõmutabo. Istam turpissimã maculam posuit salomon in gloria sua. Ecclesiastici. xlvij. cap.

¶ Quinto non est gloriandũ ꝛc. Philip. iij. Gloria in ↄfusione ipoꝝ qui terrena sapiunt. O q̃ fallax gloria. et q̃ turpis gloria diuitiarũ. et Boetius de consolatione li. iij. p̃sa. vj. Glia ṽo q̃ fallax sepe. q̃ turpis est. Unde non iniuria tragicus exclamat. O gloria/gloria milibus mortalium nihil aliud facta: nisi aurium inflatio magna. ꝛ Hugo lib. de aĩa. Quid profuit in anis gloria: breuis leticia: mundi potẽtia carnis voluptas: falsȩ diuitie? q. d. nihil.

¶ Sexto nõ est gloriandum ꝛc. de ista. j. Coꝝ. iiij. Quid habes qđ nõ accepisti? Si aũt accepisti: q̃d gloriaris q̃si nõ acceperis. Ista fuit glia nabuchodonosor/saul/antiochi/et multoꝝ alioꝝ. In istis nõ gliabatur apl'us: sed magis in ĩfirmitatibus dicẽs. Libẽter gloriabor ꝛc. ꝛ quare? vt ĩ habitet in me virtus xp̃i. Magna est ṽtꝰ xp̃i. Nam ƀm Ambro. lib. de virginitate. Oĩa habemꝰ in xp̃o: et oĩa in nobis xp̃s. qm̃ ipse est medicus ↄ oĩm nostroꝝ vulnera pctõꝝ. ipse fons refrigerãs estus oĩum vitioꝝ. ipse est iusticia ↄ oẽs iniquitates ipse est ṽtus dans auxiliũ et iuuamẽ. ipse est vita ↄ oẽs illos qui mortẽ formidãt. ipse est via q̃ ducit ad celũ. ipse ẽ lux. ipse est cibus. et cõcludit. Proculdubio xp̃us est oĩbus oĩa. In isto vno habito: oĩa habenf. et sine xp̃o nihil est q̃cquid habetur Beatus in quo habitat xp̃s: ꝛ virtus eiꝰ. Ergo relinquamꝰ oĩa ista caduca tẽporalia: que trãseunt: ꝛ habeamus vnũ solum xp̃m qui nunq̃ deficit. Hierony. ad paulinũ. Xp̃s omnia est. qui ergo ꝓpter xp̃m oĩa relinq̃t: habebit vnũ semꝑ ꝓ omnibꝰ. Istũ ergo in adiutoriũ inuocãdo: ꝛ virtutes eius verbis modicis cõprehẽdendo. vñ Augu. lib. iij. ↄfes. Tu es q: simpl'r solꝰ tu es cui nõ est aliud viuere q̃ tua beatitudo. tu es veritas ne nos perducãt (al's perdant) falsitatis errores. tu es virtus ne nos deprimãt aduersitates exterioꝝ. De isto xp̃o/ꝛ eius ṽtute loq̃tur btũs Augusti. sup lucã. Luc. iiij. Christꝰ oĩbus oĩa factꝰ est. pauper paupibus: diues diuitibus: flens flentibꝰ: esuriens esuriẽtibus: sitiens sitientibꝰ: in carcere cũ paupe est: cũ maria flet: cũ apl'is ambulat: cũ samaritana sitit: in deserto esurijt. ṽtus xp̃i habitat. hoc est singulariter ostendif vbi est infirmitas. Quapropter oĩs turba querebat eũ tangere: q: virtus de illo exibat et sanabat oẽs. sanabat ĩ aĩa primo et ĩ corpore. Xp̃o ergo sit virtus honor/ꝛ gloria bñdictio/grãrũ actio in scl'a scl'oꝝ. Amẽ.

¶ Dominica in sexagesima. Sermo. iij.

IJ sunt q̃ in corde bono et optimo fructũ afferũt in patiã. Luc. viij. Qui bonum opus inchoãt in conscientia. Qui bonũ opus cõtinuãt sine pigritia. Qui bonũ opus terminãt cũ pseuerãtia. Tales sunt qui in corde bono et optimo fructũ afferunt in patientia.

¶ Primi sunt q̃ inchoant in iuuẽtute. Bñ incipiũt operari. Talis fuit rex salomon: q̃ bene incepit: si ↄtinuasset ꝛ pseuerasset Iste in pricipio ĩ iuuẽtute magnum fecit fructũ scribendo libros sapiẽtiales quatuor: in quibꝰ deuotꝰ q̃sq̃ legẽdo. studẽdo multiplicẽ põt colligere fructũ: vt ipse testaf. Bonoꝝ laboꝝ gloriosus est fructꝰ. Sap. iij. Bonus labor studere legere ĩ libris salomonis: ex q̃ seq̃f fructꝰ gl'iosus.

¶ Scđo qui bonũ opus ↄtinuat. Nõ multum ꝓficit: nec multũ fructificat: qui inchoat: ꝛ nõ ↄtinuat bonũ opꝰ: vel ĩ eo nõ perseuerat. Ratio. defectus humoꝝ. defectus deuotiõis. q̃ deuotio in multis in pricipio in iuuẽtute abũdat: sed in ꝓfectiõe postmodũ exiccaf. de q̃bus ꝓpħa Osee. c. ix. Radix eoꝝ exiccata est: nequaq̃ faciẽs fructũ. Tales nõ fuerũt ꝑmi ecclesie fundatores: al's nõ dixisset xp̃us eis. Ego elegi vos et posui vos: vt eatis: ꝛ fructuꝫ afferatis: ꝛ fructꝰ vester maneat. Ioħ. xv. Ergo simus bñ inchoantes: melius continuantes: in oĩ bono fructificãtes in sciẽtia dei.

¶ Tertio qui bonũ opꝰ terminat ꝛc. De ista perseuerãtia in bono opere loquif btũs Bern. in quadã epistola. Est (inquit) bona regis filia ṽtutũ regina fi-

bẽs qđ nõ accepi

de pseu[a]
optimꝰ sermo predica

nis et cõsummatio iustorũ:sine qua nemo videbit deũ. Quid proficeret si arbor florẽ emitteret:⁊ fructũ ꝓduceret: si fructus arboris vsq₃ ad maturitatẽ nõ permaneret?
a Quid ꝓficit hoĩ si opus bone cõuersationis inchoet:cõtinuet:nisi vsq₃ ad finẽ vite in bono meritorio ꝑseueret? Resumat forma verbor̃ supius posita:et ꝯcludat. Ubi sunt q̃ in corde bono ⁊c. Ubi tria ondunt.

Primum suppositorum nexus et copulatio.hi sunt.

Secundum bonorum profectus et cumulatio.corde bono.

Tertium meritorum finis et consummatio.fructum afferunt.

Tertia pars.

¶ Quantum ad tertium prosequendo de fructu: sciendum est q͂ in sacro eloquio fructus multiplex reperitur. quoniam est

Fructus maligne prauitatis:q̃ reprobat.
Fructus diuine charitatis:q̃ premiatur.
Fructus possessionis:qui cito labitur.
Fructus cõpassionis: quo pauper reficit.
Fructus iusticie virtualis.
Fructus mundicie virginalis.
Fructus delitiosus reuelate scripture.
Fructus perniciosus reprobate iacture.
Fructus crucis immẽsi valoris.
Fructus eterni dulcoris.

¶ Primo fructus malus ⁊c. quẽ ꝓducunt mali pctõres:quor̃ via in hac vita prosperatur. ꝓficiũt et faciũt fructũ:nõ tñ meritoriũ ad vitã eternã. Hiere.xij. Talis fructus maligne prauitatis est a tribus ꝓcedens.ab arbore cuius radix nõ habet humorẽ deuotionis gratie. Ubi sciendum q͂ septẽ sunt:que impediũt ne arbor ꝓducat fructum bonum vsq₃ ad maturitatem.

Locusta.
Bruchus.
Eruca.
Rubigo.
Arefactio.
Ignis.
Pruina.

Sic moraliter pctã capitalia sunt septem que impediunt ne hõ:qui est arbor euersa ẽm Inno. producat fructum boni operis in conspectu dei.

¶ Primũ locusta superbie: que supbia volat ad modũ locuste duplici ala. vane glorie:et arrogãtie. et de ista maledicta superbia legitur Eccli.vj. Non te extollas in cogitatione aĩe tue:extollentia superbia est. sequit. velut taurus. qui est aĩal superbũ. ne forte elidat virtus tua per stultitiã: et folia tua comedat:et fructus tuos perdat.

¶ Scdm bruchus gule. nã bruchus dr ee ventrosus. siquidẽ gulosi de vẽtre faciunt deũ suum:quor̃ deus venter est. Phil.iij.

¶ Tertiũ eruca luxurie:que sicut ignis cõsumit fructũ boni operis. Eccl.ix. Ne des fornicarijs aĩam tuã. Auerte faciẽ tuam a muliere cõpta: et ne concupiscas speciem alienã. Propter speciẽ mulieris multi perierũt.⁊ ex hoc cõcupiscẽtia quasi ignis exardescit. ¶ Quartũ rubigo auaricie. Rubigo facit putrescere segetes. sic auaricia. Qui amat diuitias fructum non capiet ex eis. Eccs.v. De istis quattuor simul Iohelis.j. Residuũ eruce comedit locusta:⁊ residuũ locuste/comedit bruchus: et residuũ bruchi/comedit rubigo. ¶ Quintũ arefactio accidie. Osee.ix. Radix eorũ exiccata est. vide supra. ¶ Sextum ignis iracũdie. Iste est ille ignis ligatus in caudis vulpiũ: qui combussit segetes philistinor̃:ne facerẽt fructũ. Iudicũ.xv. ¶ Septimũ pruina inuidie. Occidit moros eorũ ĩ pruina. ps. lxxij. Et sic sine fructu tales arbores: q̃ nõ faciũt fructũ:nisi malũ: maledicẽtur sicut ficus: cui iesus xp̃s maledixit. Mat.xxj. Mar.xj.⁊ Luc.xiij. Itẽ excidenẽt:⁊ in ignẽ mittent. vbi implicatur duplex pena damnator̃:videl₃ pena damni. excidẽtur.⁊ pena sensus. ⁊ in ignẽ mittent. Oĩs arbor q̃ non facit fructũ ⁊c. Mat.vj. quia fructus impij ad pctm̃. Prouer.x. Scdo fructus bonus:imo optimus. Iste fructus ostensus fuit Iob. apoc. vlti. vbi legitur/q͂ ipse vidit lignũ vite afferẽs fructus duodecim ꝑ mẽses singulos. Quid est lignũ vite? hõ viuẽs in charitate dei et pximi. annus istius hoĩs est tota vita sua vsq₃ ad mortẽ. qui annus bona vita sua/vbi sunt quattuor partes. B

Prima peccatorum punitio.
Secunda mandatorum impletio.
Tertia diuinor̃ pregustatio.
Quarta meritorum consummatio.

¶ Prima pars anni/hoc est vite/est digna pctõr̃ punitio. vbi sunt tres menses spũales. videl₃ amara cõtritio: abũdãs lachrymarũ effusio:apta cõfessio. quibus rñdet ianuarius februarius et martius. Primus mẽsis

amara cõtritio: cui rñdet primus mẽsis ia
nuariꝰ. Sicut ianuariꝰ est porta: ꝑ quã in
trat̃ ad annũ: ita amara ꝯtritio est ianua:
per quã intratur ad bonã vitã. Et sicut ia
nuariꝰ est finis anni preteriti: ⁊ principiũ
futuri: ita cõtritio hꝫ duas partes. videlꝫ
dolere de p̃terito: ⁊ cauere de futuro. Huic
correspõdet primꝰ fructꝰ specialis: qui vo
catur charitas: qm̃ sine charitate nõ valet
cõtritio: nec et aliud opus ad meritũ vite
eterne. Talis fructꝰ cadit in terrã bonã: et
per ꝯñs fructus bonus: q2 arbor bona bo
nos fructꝰ facit. Scõs mẽsis spũalis abũ
dãs lachrymarũ effusio: cui correspõdet se
cũdus mẽsis anni vocatꝰ februarius. Si⸗
quidẽ sicut post ianuariũ sequitur februa
rius: ita post amarã cõtritionẽ sequit̃ ĩ ve
ro penitẽte abũdantia lachrymarũ. Nẽpe
februariꝰ est mẽsis humidus aquosus plu
uiosus: ꝓ eo q2 tunc sol est in signo aqua⸗
rij. Sic moraliter aĩa penitẽtis cũ diligẽ⸗
ter recogitat que cõmisit: ꝓuocatur ad la
chrymas: et sic nõ põt exteriꝰ saltẽ interiꝰ
in mẽte nisi dolere. Huic mẽsi correspõdet
scõs fructus spũalis de duodecim. s. gau⸗
diũ. Nã verus penitẽs ex vna parte de cul
pa dolet: et ex alia gaudet de grã que dat̃
eidẽ. Talis fructꝰ gaudiosus dulcis ẽ gut
turi meo. s. penitẽtis sicut hr̃ in Cañ. c. ij.
Tertius mẽsis spũalis aperta cõfessio: cui
correspõdet anni tertiꝰ mẽsis. s. martius.
Nẽpe ĩ martio aperiunt̃ pori: ascẽdũt ⁊ de
scẽdũt humores in aĩalibꝰ: et ab arboribꝰ
suꝑflua resecant̃: aĩe ⁊ vinee putãtur. Sic
in mẽse spũali / ĩ vera cõfessiõe pctõꝝ / ape
riunt̃ labia ꝑ secretoꝝ cõsciẽtie reuelatio⸗
nẽ: resecant̃ suꝑflua. i. pctã ꝑ cõfessionẽ et
absolutionẽ. et sic iste mẽsis de duodecim
ꝓducit tertiũ fructũ q̃ vocatur pax. Nã si
pctõr recõciliat̃ deo ꝑ cõtritionẽ: reconci
liat̃ ecclesie ꝑ confessionẽ ⁊ absolutionẽ: ⁊
ꝑ ꝯñs ꝓducit illũ fructũ de quo Esa. liij.
Creaui dicit dñs fructũ labioꝝ pacẽ.
¶ Scõa ps anni / ver: ⁊ spũaliter seu mo⸗
raliter denotat mandatoꝝ impletionẽ: de
qua fit de peccatis punitio / satisfactio: si⸗
ne quibus nõ valeret cõtritio nec ꝯfessio.
et hꝫ tres mẽses spũales. Primus ⁊c̃.
Primus extremitas in exequendo.
Secundus alacritas gratias exigendo.
Tertius rigiditas in reprimendo.
¶ Primꝰ mẽsis ⁊c̃. Huic correspõdet men
sis aprilis: in q̃ germinãtur flores. Nã tũc
sol est ĩ signo tauri, tũc terra apta est agri⸗
culture ⁊ seminationi. Sic moraliter post
pctĩ lamẽtũ ⁊ fletũ / verus penitẽs dꝫ semi
nare ĩ terra cordis sui ꝓpositi ꝯceptionẽ:
et in agẽdis rectã intẽtionẽ. dꝫ germinare
ꝑ boni opis executionẽ. florere ꝑ honestã
cõuersationẽ ⁊ alioꝝ edificationẽ. ⁊ ꝑ ista
ꝓbabit̃ ꝙ pñia fuit bona ⁊ meritoria pla
cida deo: ⁊ ꝓducit̃ de duodecim nonꝰ fru⸗
ctus patiẽtia ĩ hoc mõ se spũaliter noĩat:
q2 sicut agricola postq̃ seminauit stati nõ
ꝑcipit fructũ: sꝫ expectat patiẽter vsq3 ad
messem. sic spũalis agricola expectat fru⸗
ctũ suoꝝ bonoꝝ operũ: qñ tp̃s metẽdi ad⸗
ueniet. Scõs mẽsis spũal' est alacritas ⁊c̃.
cui corrñdet quintꝰ mẽsis anni maiꝰ. in q̃
mẽse aues celi cãtãt. ĩ quo sol ẽ ĩ signo ge⸗
minoꝝ: qm̃ ꝓpter tẽperiẽ aeris ĩ illo mẽse
et ꝓpter amenitatẽ tꝑis ĩ hoĩbꝰ geminat̃
iocũditas. Sic suo mõ est in mẽse spũali.
post mẽses q̃ ꝑtinent ad pctõꝝ punitionẽ
et virtutũ seminationẽ: ĩ q̃bꝰ terra bñ exco
lit̃: dꝫ seq̃ spũalis mẽsis maiꝰ. s. mẽtis exul
tatio grãꝝ actio: al's vir iustꝰ ĩcurreret vi⸗
tiũ ĩgratitudinis. q̃ ꝓm Berñ. ĩgratitudo
est vẽtꝰ vrẽs: siccãs rorẽ diuine pietatis: ⁊
fontẽ mĩe. In isto mẽse spũali dꝫ esse ĩ cor
de leticia. in ore grãꝝ actio ⁊ vere laudis.
In isto mẽse spũali arbor bona hõ iustus
ꝓfert fructũ de duodecim q̃ dr̃: lõganimi⸗
tas. q̃ntꝰ in ordine. nihil ĩ hac vita sic facit
longanimiter expectare fructũ cũ patien⸗
tia absq3 afflictiõe spũs: sicut spũale gau⸗
diũ. vita iocũda. Iste em̃ fructꝰ laudãtis ⁊
bñ dicẽtis deũ: de q̃ Prouer. xij. De fructu
oris sui vnusquisq3 replebit̃ bonis. Terti
us mẽsis istiꝰ ꝑtis ẽ rigiditas ⁊c̃. cui corre
spõdet mẽsis iuniꝰ: ĩ quo sol est in cãcro: ⁊
humores desiccant̃ in radicibꝰ herbarũ: ⁊
fena secant̃: ⁊ oĩa ad maturitatẽ tẽdũt. Et
sicut post maiũ sequit̃ iuniꝰ: sic suo modo
post extremitatẽ oꝑationũ: post alacrita⸗
tẽ grãrũ actionũ / dꝫ seq̃ rigiditas matura
tiõis carnis: q̃tenus vltra carnis ꝯcupiscẽ
tia nõ ꝓcedat: sꝫ faciat retrogradationẽ. si
cut sol facit ĩ isto mẽse: in q̃ ⁊ humores cor
rupti ⁊ illiciti desiccent̃: ⁊ corruptiões sen
suũ et fena secent̃ ꝑ carnis maturationẽ:
qm̃ oĩs caro fenũ. Et sic oĩa oꝑa ad matu⸗
ritatẽ veniẽt. tũc lignũ ꝓducet fructũ spi
ritꝰ: q̃ bonitas nuncupat̃. glo. dulcedo. cũ
em̃ caro amaricat̃: aĩa dulciter q̃escit. Si
granũ frumẽti mortuũ fuerit: multum fru
ctum affert. Ioh. xij.
¶ Tertia ps anni spũalis ẽ diuinoꝝ pregu

statio. vbi sũt tres mẽses spũales. vtpote
Primus viuacitas feruentis orationis.
Secũdus modicitas ꝓprie reputatiõis.
Tertius suauitas interne cõsolationis.
¶ Prim⁹ mẽsis spũalis ꝛc. Huic corrñdet
iuli⁹: q̃ ē calidissim⁹: qm̃ tũc sol ē in signo
leonis. Est ꝛ ille mẽsis calidus ꝓpter cani
culã stellã calidissimã q̃ad effectũ. g̃ post
mẽses p̃cedẽtes postq̃ sunt culpe deplora
te: ṽtutes semĩate: post carnis maceratio
nẽ: ꝛ grãꝝ actio: sub sydere calidissimo cha
ritat(auidior q̃ sit canicula: ꝛ fortior q̃ sit
leo: iste mẽsis spũalis ꝓducit fruct⁹ spũs ĩ
ordĩe septimũ q̃ vocat benignitas. glo. dã
di largitas. Talis aĩa dat seipam deo per
adhesionẽ. dat se sibiipsi p carnis macera
tionẽ. dat se p̃xĩo p cõpassionẽ. ꝛ tũc dñs
dat benignitatẽ: et terra nr̃a dabit fructũ
suũ. ĩ ps. lxxxiiij. ¶ Scd̃s mẽsis spũal' isti⁹
ꝑtis modicitas ꝛc. ꝛ iste mẽsis ē august⁹: ĩ
q̃ fruges colligunt: ꝛ ĩ horreis recõdunt.
in q̃ ꝛ sol dr̃ eē ĩ ṽgine. qr sicut ṽgo ē steri-
lis ꝛ ifecũda ꝛ fructib⁹ orbata: sic iste mẽ-
sis spũalis ē pfectio vere hũilitat(: p quã
colligunt merita ꝛ recõdunt ꝛ occultãtur
ab aduersarijs. ꝛ sic merita optime custo-
diunt. qr ẽm Greg. depdari desiderat: qui
thesauꝝ publice portat. Tũc etiã vr̃ aĩa si
bi sterilis ꝛ infecũda ꝛ ṽgo. h̃ est virtutib⁹
spoliata: qñ nõ oñdit ṽtutes: s3 p hũilita
tẽ abscõdit: verũ ĩ ɔ̃spectu dei ē angusta ĩ
agẽdo. sic dicta: qr de⁹ supbis resistit hũili
bus aũt dat grãm. Iac. iiij. In isto mẽse li
gnũ vite vir iust⁹ ꝓducit fructũ q̃ est mã-
suetudo. i. humilitas: qr nihil fructuosi⁹ ĩ
hac vita: vt dicat humilitas. Ego q̃si vitis
fructificaui. Eccli. xxiiij. ¶ Tertius mensis
spũal' isti⁹ ꝑtis ē suauitas ꝛc. cui corrñdet
septẽber: in q̃ vindemia fit matura: ꝛ colli
git ĩ torculario: q̃ ĩmediate sequit Augu.
Ubi moral'r designat q̃ post mẽt(ĩflãma
tionẽ ꝛ hũiliationẽ distillat ĩ aĩa suauitas
diuine ĩspiratiõis: ꝛ ĩspirat vinũ celeste le
tificãs cor hoĩs. ꝛ ĩtroducit ĩ cellã vinariã
spõsi: vbi ĩebriat ab vbertate dom⁹ sue. In
mẽse isto sol ē ĩ libra: qr oĩa dei dona sunt
librata in hac vita et modica respectu do-
noꝝ celestis p̃rie: ĩ q̃ mẽse lignũ vite ꝓdu
cit fructũ spũs ĩ ordĩe nonũ: q̃ ē fides. S3
quõ cũ fides sit fundamẽtũ toti⁹ sctĩtatis
dr fruct⁹ spũs? Rñdeo q̃ fides accipit hic
p fructu: nõ put ē ṽt⁹ theologica vt dicat
aĩa. Dedisti leticiã in corde meo: a fructu
frumenti ꝛc. ps. iiij.
¶ Quarta pars anni spũalis ꝛc. meritoꝝ
ɔ̃summatio: q̃ h3 tres mẽses: qui sunt
Diligentia considerationis.
Efficacia eruditionis.
Concupiscentia refectionis.
¶ Prim⁹ mẽsis spũal' ꝛc. cui corrñdet octo
ber ĩ pñcipio calidus: ꝛ ĩ fine frigidus. in
medio subĩtrat sol signũ scorpiõis. q̃ facie
blãdit ꝛ cauda ferit. Sic ĩ ãno spũali post
ɔ̃dignã pctõꝝ punitionẽ: post deuotã mã
datoꝝ ĩpletionẽ: post iocũdã diuinoꝝ p̃gu
stationẽ: seq̃t pfecta meritoꝝ ɔ̃summatio:
seq̃t mẽsis october: ĩ q̃ hõ ɔ̃sideret pctã q̃
cõmisit: bñficia q̃ recepit: p̃mia sctĩs debi
ta: et supplicia dãnatis parata. Et sic ista
ɔ̃sideratio ad modũ octobris calefacit ɔ̃si
derãdo p̃mia: ꝛ ĩfrigidat ɔ̃siderãdo suppli
cia ꝛ pctã: ĩ quo lignũ vite ꝓducit decimũ
fructũ: q̃ ē modestia q̃ iducit ꝛ facit mediũ
tenere: et excedere nũq̃ finit. Iste ē fruct⁹
sctĩficatiõis. Ro. vj. ¶ Scd̃s mẽsis spũal'
ꝛc. cui corrñdet nouẽber: ĩ q̃ sol ē ĩ sagitta
rio: a q̃ mittunt sagitte niuis et pluuie: qr
nõ sufficit ĩtẽdere saluti ꝓprie: s3 ꝛ aliene.
vñ vir iust⁹ d3 sagittare sagittas vtpote ni
uẽ ꝛ pluuiã. niuẽ reducẽdo ad mẽoriã fri-
giditatẽ mort(vicine. grãdinẽ ꝛ pluuiã cõ
minãdo terrorẽ extreme sñie. Et tũc lignũ
vite vir bon⁹ ꝛ iustus ꝓducit fructũ spũs
duodeci q̃ vocat ɔ̃tinẽtia. Siq̃dẽ vt p̃dica
tor possit meli⁹ sagittare pctõrẽ in p̃dica-
tiõe sua: nõ solũ d3 ab oĩb⁹ illicit(: imo ꝛ a
q̃busdã licit(abstinere. heb. xiij. Offeram⁹
laudis hostiã semp deo. i. fructũ labioꝝ cõ
fitẽtiũ noĩ ei⁹. ¶ Terti⁹ mẽsis spũal' ꝛc. cui
corrñdet decẽb: ĩ q̃ mẽse ē solstitiũ. tũc eĩ
sol ē tãtũ elõgat⁹: q̃ nõ põt ãpli⁹ elõgari:
et ē ĩ signo capcorni: cui⁹ cornua erigũtur
sursũ: ĩ q̃ ĩcipit ascẽdere. Sic moral'r iust⁹
hõ ē elõgat⁹ ꝛ sepat⁹ a mũdo/ attẽtis oĩb⁹
pterit(: sicut vir carnalis dr eē mortu⁹: qr
tedet eũ viuere: ꝛ cupit talis dissolui ꝛ esse
cũ xp̃o. et cũ apl'o iã affectu petit supiora.
In q̃ mẽse lignũ vite vir iust⁹/ ꝓducit fru
ctũ vndecimũ: q̃ ē castitas. tũc eĩ aĩa ãple
xus castissimos desiderat sui spõsi ꝛ pulsat
ad ostiũ quaten⁹ ĩ suũ introducat cubicu
lũ: vt sit illa spõsa de qua Sap. iij. Hec est
que nesciuit thoꝝ in delicto. habebit fru-
ctũ ĩ respectiõe aĩaꝝ sctãꝝ. Cui⁹ fruct⁹ ꝛc.
¶ De eadem dominica/ super eodem the-
mate prosequendo de fructu. Sermo. iiij.

Tertius fructus ẜm distinctionē positam in alio sermone/fuit fruct⁹ terrene possessiōis. Jtē est fructus diuitiarū et temporalium rerū: de q̄bus diuitijs habetur Eccl's v. Qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. imo istoꝝ qui sic amant diuitias: vacua ē spes: ⁊ labor illoꝝ sine fructu. Sap. iij. et in euangelio hodier. scriptū est: ꝙ ex

A orte spine suffocauerunt fructum. Narrat magister historiarū ꝙ est quedam arbor infructuosa vocata rapin⁹ calidissime nature: ideo in feruore estatis solet ī calidis regionib⁹ ꝑ se inflāmari ꝑ grandi excessu caloris intantū ꝙ nō solū dicta arbor ī stipite: sed et in ramis et frondib⁹ inflāmat̄ imo (qđ est plus) alie arbores que sunt ꝓpinque: per illam frequenter accendūtur et cōburuntur. Sic moraliter est de cupido ⁊ auaro diuitias inordinate amante: qui accenditur ardet et cōburit̄ igne ardētissime cupiditatis. Siquidem cupiditas est arbor ad modū rapini infructuosa ardētissima. vñ Grego. Cupiditas est ignis qui nō extiguit̄: sed auget̄. sicut ligna apposita igni nequaꝙ̄ extinguunt: sed magis ignem accendūt. Jste rapinus accendit et cōburit arbores ꝓximas ⁊ vicinas: qm̄ ẜm beatū August. in quodā sermone inexplicabilis est sola diuitum auaricia. semper rapit: et nunꝙ̄ satiatur: nec timet deū: nec hoīes veretur: nec ꝓpriū p̄rē: ⁊ matrē agnoscit: nec fratri obtēperat: nec amico fidē seruat: viduā opprimit: res pupilloꝝ inuadit. Et beat⁹ Bern. de ista arbore/⁊ eius radice loquit̄ in hunc modū. O auaricia radix es oīm maloꝝ: fructus idoloꝝ: mater vsure: nutrix gehēne: abyssus insatiabilis: insatiata caribdis. Jsta est illa arbor cui maledixit saluator Mathei. xxi. Mar. xi. ⁊ Luc. xiij. dicēs. Nūꝙ̄ ex te nascat̄ fructus mīe ⁊ pietatis. Nēpe vir clemens et misericors est ille: de quo Hierem. xvij. Bñdict⁹ vir qui confidit in dño. et erit dñs fiducia ei⁹. Et erit quasi lignū qđ transplantatū ē sup aquas: qđ ad humorē mittit radices suas: et non timebit cū venerit estus. Et erit foliū viride. et in tēpore siccitatis nō erit sollicitū. nec aliqñ desinet facere fructum. Jn istis verbis apparet quantū valet fructus compassionis et misericordie. quoniam

Ualet ad obtinendū fidei sacramentū.
Ualet ad sustinēdū penarū nocumentū.
Ualet ad contēnendū bonoꝝ temporalium alimentū. Ad humorem mittit radices suas. nō timebit duꝫ venerit est⁹. tempore siccitatis.
Ualet ad cōstruendū virtutū ornamētū. et erit foliū viride.
Ualet ad cōsequendū meritoꝝ et premiorum cōplementum.

Jsta cōpassio. ista mīa est arbor illa Dan. in medio terre cui⁹ fruct⁹ nimi⁹. Dan. iiij.

¶ Quintus fructus iusticie ⁊c. de q̊ Jacobi. iij. Fructus iusticie in pace seminatur facietib⁹ pacem. Pax et iusticia due sorores sunt: que semp seinuicem osculantur. iō non sine causa fructus iusticie in pace seminat̄. Dicat ḡ q̄ hꝫ iusticiā facere: illō Can. vij. Ascendā in palmā: et apprehēdā fructus ei⁹. ⁊ ps. xci. Justus vt palma florebit ⁊c. Judex in militanti eccl'ia constitutus dꝫ florere: et iusticie ꝓducere fructū sicut palma. Nā palma est arbor nobilis/pulcherrima: in ꝓfundū radicata: arbor virdis: altissima: ramos sursum extendens: arbor imputribilis. arbor victorialis et triūphalis: que centesima facit fructum: et nō ante nisi amarū ⁊ acerbū. Est enī ista iusticia primo

Pulcherrima in decore.
Altissima in valore.
Uiridis per integritatem.
Jmputribilis ꝑ viriditatē.

¶ Primo pulcherrima ꝓpter qđ ipsaꝫ vocat hesperū phs. v. ethic. Quapropter dr̄ iudicibus qđ scribit̄ Leuit. xxiij. Sumetis fruct⁹ arboris pulcherrime. s. palme spatulasꝙ̄ palmarū. Nēpe iusticia antiquit⁹ depingebatur ꝟgo pulcherrima. Nam reuera iusticia dꝫ esse immaculata incorrupta: non enī potest corrūpi prece vel precio: vel amore vel odio iudex iustus.

Non flectitur terroribus.
Nō corrumpitur muneribus.
Non inclinatur pignoribus.

Tunc enī talis fructificabit sicut palma. et sibi dicetur. Benedicat tibi pulchritudo iusticie. Hierem. xxxi.

¶ Jtem iusticia altissima in valore: q̄ reddit vnicuiꝙ̄ qđ suū est. hic est bon⁹ fruct⁹ quē iusticia portat: staterā equa lāce: qm̄ ipsa oīa ponderat reddens vnicuiꝙ̄ qđ

palma arbor victorialis

suum est. ¶ Item sicut palma ppter integritatē et imputribilitatē: ꝛ ppter viriditatē est arbor victorial᷑. nā ꝛ antiquit⁹ victores romani de palma coronabant᷑. Talis est iusticia: que in perpetuū coronata triūphat. Sap. iiij. Ergo o prelati. o principes. o iudices. o vos oēs qui habetꝫ iusticiā ministrare: diligite iusticiā: non pretendatis: ꝛ non conuertatis iudicium in amaritudinē: ꝛ fructū iusticie ī absinthiū Amos. vj. Sed phetis potiora ꝛ sitis sinceres et sine offensa in diē xpi: repleti fructu iusticie. Philip. j. Sed qui sunt fruct⁹ iusticie? Rūdetur qm̄ sicut posset deduci per scripturā: isti sunt. nam iusticia

Obliqua rectificat.
Oppressa iustificat.
Jurgia pacificat.
Recta fortificat.
Bona dignificat.
Sancta multiplicat.
Postea glorificat.

justa

¶ Sextus fruct⁹ virginalis mūdicia: qui in euāgelio vocat᷑ centesim⁹. Nempe capacior fruct⁹ debet᷑ ṽginibus q̄ viduis ꝛ cōiugatis: sicut ptꝫ per euangeliū hodiernū. Qd̄ aūt cecidit ī terrā bonā: ortū fecit fructū: aliud centesimū: aliud sexagesimū aliud tricesimū.

¶ Alius fructus crucis: q̇ figurat᷑ p lignū de quo Apoc. xxj. Lignū vite afferēs fructus duodecim. Porro salutifera crux est lignū vite: in quo pependit vita: q̇ est xp̄s in quo vita est. et econuerso vita in ligno moritur. Fructus vno modo istius ligni iesus xp̄s fructus benedictus.

In odore.
In sapore.
In dulcore.
In decore.
In valore.
In virtute.
In dignitate.
In duratione.
Propter primū suauissimus.
Propter scd̄m optimus.
Propter tertiū desideratissimus.
Propter quartū pulcherrimus.
Propter quintū preciosissimus.
Propter sextū amabilis.
Propter septimū gloriosus.
Propter octauū benedictissimus.

¶ Primo iste fruct⁹ benedict⁹ in odore: a deo suauissim⁹: cui⁹ odor ager plen⁹: cui benedixit dn̄s. Geneſ. xxvij. Cuius odore mortui reuiuiscūt. Scd̄o bn̄dict⁹ fruct⁹ ꝛc. de sapore isti⁹ fruct⁹ gustauit paul⁹ in raptu. Fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Canticorū. ij. Tertio bn̄dict⁹ in dulcore. dulcis in ore: pro cui⁹ dulcedine martyres passi sunt. Quarto bn̄dict⁹ ꝛc. cui⁹ pulchritudo nō videt corruptionē. cui⁹ folia ī ppetuū nō marcescūt. Quīto bn̄dict⁹ in valore. ıō pciosus. Prouer. iij. Preciosior ē fruct⁹ ei⁹ ꝛ oīa q̄ desiderant᷑ huic nō valēt cōparari Sexto benedict⁹ in ṽtute: cū sit medicinā sanatiua. Ezechiel᷑. xlvij. Erunt fructus eius in cibum: et folia eius in medicina. Septimo bn̄dictus fructus in dignitate cū sit fruct⁹ regi⁹ ꝛ ex parte p̄ris ꝛ ex parte m̄ris. sic fruct⁹ sublimis fruct⁹ honoris ꝛ honestatis. Octauo fruct⁹ bn̄dict⁹ ī duratione. Ezechiel᷑. xlvij. Non defluet foliū ex eo. ꝛ fruct⁹ ei⁹ nō deficiet. Uel fructus crucis. hoc ē meritū passionis in duodecim diuidit᷑ fruct⁹ ꝑm Bern. deuote inq̇entem ī hūc modū. Larg⁹ ille dispēsator carnē suā dedit in cibū: sanguinē in potū aīam in preciū: vulnera in remediū: brachia in refugiū: crucē ī clypeū: cor ī amorem: aquā in balneuꝫ: sudorē in medicamentū: clauos in salsamentū: coronā spineā in ornamentū: verba ī documētū: vitam ꝛ mortem vtrūqꝫ in exemplū. hi sunt duodecim fructus ligni vite.

¶ Octau⁹ fruct⁹ lucꝫ. iste ē ille fruct⁹: quo fruūtur bti in patria celesti. Fruct⁹ ī quā solis ꝛ lune: de q̇ vescunt᷑ incole orietales ꝛ iō diutissime viuūt. sic narrat᷑ in lib̄. de mirabilib⁹ mūdi. Talis est fruct⁹ eterne btitudinis. Scd̄o iste pcedit a ligno vite plātato ī medio padisi: ibi est flumē pcedens a sede dei. vbi fili⁹ pcedit a p̄re: et spūsctūs ab vtroqꝫ. Lignū in quā plātatū in horto delitiarū amenissime: vbi flores fruct⁹ pcurrit: vbi vinea dn̄i sabaoth suauitatē odorꝫ fructificat: lignū pducēs duodeci fruct⁹ q̇ sic pn̄t enūerari ꝑm btm̄ Aug. in lib. solilo. vt pote sunt. gaudiū infinitū: leticia sine tristicia: salus sine dolore: via sine labore: lux sine tenebris: vita sine morte: omne bonū sine vllo malo: iuuētus q̄ nūq̄ senescit: ibi vita terminum nescit: ibi decor nūq̄ pallescit: ibi amor nūq̄ tepescit: ibi sanitas nūq̄ marcessit. Uel aliter pn̄t assignari duodeciꝫ fruct⁹.

fruct⁹ 12 gl[ori]e

xp̄s fruct⁹ bn̄edict⁹ multip[liciter]

Primus regnū eternū regnū oīm sc̄tōꝝ.
Secundus lumen indeficiens.
Tertius pax que exuperat oēm sensum.
Quartus requies in seculū seculi.
Quintus diadema regni.
Sextus possessio hereditatis.
Septimus claritas corporis glorificati.
Octauus agilitas eiusdem.
Nonus impassibilitas sine corruptione.
Decimus subtilitas sicut radi⁹ solaris.
Undecim⁹ merces q̄ nulli negatur digne.
Duodecimus hereditas christi.

Istos fruct⁹ pcipiēt q̄ corde bono ꝛ optimo verbū retinēt: ꝛ fructū afferunt in patiētia. Grego. Terra bonū fructū p patiētiā reddit: q2 nulla sunt bona q̄ agim⁹: si non equanimiter proximoꝝ mala toleramus. Fructum ergo per patiētiā reddūt: qui humiliter flagella suscipiūt. Teste iacobo: agricola cū patiētia expectat pciosum fructū bonū plenū et optimū. Cuius fructus ꝛc. nos participes faciat.

¶ Dñica in quinquagesima. Sermo. j.

Charitas patiēs est: benigna est: non emulatur. j. Coꝛ. xiij. ca.
Charitas vbi est vigoris constantia.
Charitas vbi est dulcoris clemētia.
Charitas vbi nō est liuoris inuidia.
Talis charitas nobis ministratur in themate: ꝛ vera sententia.

¶ Primo charitas vbi est ꝛc. bona mixtura: optima societas: charitas dei: patientia xpi: per quā martyres passi sunt tormēta: ꝛ suas in patiētia possiderūt aīas. De tali charitate siue patientia loquitur beat⁹ Augusti. in laude charitatꝫ. In charitate (inqt) oīs pauper est diues: ꝛ sine charitate oīs diues est paup. Hec in aduersitatib⁹ tolerat: in psperitatib⁹ temperat. in duris passionib⁹ fortis est: in bonis opib⁹ hilaris est. in tēporalib⁹ ditissima: inter bonos fratres letissima: inter malos ꝛ falsos patiētissima. In abel p sacrificiū leta in noe per diluuiū secura: ī abrae peregrinatione fidelissima: in tribulationib⁹ dauid mitissima: ī trib⁹ pueris globos igneos expectat: ī machabeis seuos ignes tolerat fortiter. in susanna casta sup virum: in anna post virū: in maria pter virū. libera in paulo ad arguēdū: humilis in petro ad obediēdū. humana in xpianis ad ↄfitendū: diuina in xpo ad ignoscēdū. Quid dicā? si linguis hoīm loquar et angeloꝝ: charitatē aut nō habeā: nihil sum. Charitas radix oīm bonoꝝ. patiētia nutrix oīꝫ ꝟtutū. Per impatientiā amittitur charitas sicut dic btūs Grego. ī pastorali. vñ dictū est. charitas patiēs est. Dicūt doctores ꝙ ꝟtus patientie ex charitate ꝛ humilitate nec nō ex fide nascitur et pbatur. Quare ludibria vincula carceres ꝟbera patres ex veteri testamēto: ꝛ apl'i ex nouo experti sunt. Certe q2 charitatē habuerūt ꝛ fidē. ergo apphēdat quilibet clypeū patiētie. Nam ipsa est q̄ in sctīs mirabilia opata est. ipa nāqꝫ deo nos cōmendat: linguā refrenat: et irā tēperat: mētē gubernat: pacē custodit: disciplinā regit: potentiā diuitū coercet: inopiā pauperū refouet. facit hūiles in psperis: fortes in aduersis. docet delinquētib⁹ cito ignoscere: ꝛ delinquentē deū multū rogare. mirabilis virt⁹ patiētie cū charitate ↄiūcta. Ergo ħ qritur si oīs patiētia ē meritoria? Rñ. ꝙ triplex ē patiētia.
Patiētia necessitatis nō laudatoria.
Patiētia dissimulatōis ꝛ vituperatoria. a
Patiētia humilitatis ꝛ meritoria.

¶ Prima patientia ꝛc. Qñ aliqs lesus de ledēte nō pōt se vidicare: vel non audet: q2 timet sibi īminere maius dispendium. sicut famul⁹ de dño. paup de diuite. discipul⁹ de magro. Apoc. ij. Scio patientiaꝫ tuā. scilꝫ coactā necessariā et supplicio dignā. ¶ Scda patiētia ꝛc. Ista est patiētia maloꝝ platoꝝ: qui vitia subditoꝝ nō corrigūt: nec castigāt. Ista est patiētia pestifera per pctā in subditis nutritur. in decretis. xxiij. q. iij. c. iustū est. Justū est vt q̄ diuina contēnūt mādata: ꝛ inobediētes paternis iussionib⁹ existūt: seuerioribus corrigantur vindictis: quaten⁹ ceteri talia committere timeant: ꝛ oēs gaudeāt fraterna ↄcordia: ꝛ oēs sumant seueritatꝫ atqꝫ bonitatis exemplū. ¶ Tertia patiētia meritoria. nō reddere mala p malis: īmo reddere bona p malis. signa sunt patiētie meritorie. Propter patientiā iob nō est temporalīū depauperatus inopia. nec ioseph dehonestat⁹ infamia. Nec tobias desolatus ex tenebra. De ista patiētia Chrysost. Patiētia est q̄ oīa vincit aduersa: non colluctādo: sed gras agēdo. Ipsa est q̄ facies totius voluptatis abstergit. ipsa est que limpidas animas deo reddit.

¶ Scdm principale. Charitas vbi est ꝛc.

3e patientia

benignitas et misericordia differunt
emulatio 2a.

Nēpe benigna est. magnā hn̄t fraternitatē charitas: et benignitas. filia vl' soror ac socia charitas p eo q ħ dr charitas benigna est. O tam congrue dicit apl's. charitas patiēs est. benigna est. de ista charitate benigna loquit Chrysost. Charitas est sub qua opatio bona et sctā fructificat. patiēs in aduersis: tēperata in psperis: humilitate potens: letissima inimicis: benigna ac beniuola bonis suis. Ista benignitas nō est aliud q̄ mīa: nisi q differūt in hoc q benignitas est ī affectu et in voluntate largiēdi: sed mīa ī ope et effectu. et totum procedit a charitate.

¶ Tertiū principale. charitas vbi non etc. q: charitas nō emulat. vn̄ est emulatio charitatis. et sic charitas nō emulatur. de emulatiōe amoris. ij. Cor. xi. Emulor em̄ vos dei emulatione. Emulor vos/ diligo vos: dei emulatiōe. i. dilectiōe. ita nō accipit hic. Alia est emulatio inuidie seu liuoris: et ista de directo ɔ̄dicit charitati: de q̄ Rom̄. xiij. Nō ī ɔtentiōe et emulatiōe. Nō in emulatiōe. glo. qua vn9 inuidet alteri de sua pmotione. ḡ charitas. glo. nō inuidet seu tristatur sup aliena felicitate sic inuidia. Charitas et inuidia ex opposito ɔ̄dicūt. Sicq̄dē

Charitas amat veraciter.
Inuidia odit mortaliter.
Charitas gaudet de felicitate.
Inuidia de aduersitate.
Charitas virtus dei.
Inuidia vitiū diaboli.

¶ Primo charitas amat etc. Nā charitas est p quā diligim9 deū et pximū. Ex inuidia aūt nascit odiū: sicut dicit Greg. imo ħm eundē/ odiū est inuidie pnīa. Et aug. dicit q inuidia est odiū felicitatis aliene. ¶ Itē charitas gaudet etc. In epl'a hodi. charitas non gaudet sup iniquitate. imo dolet: sicut dicit glo. si aliqs peccet. gaudet tn̄ de aliena psperitate. Et inuidia p ɔ̄riū tristat de pspitate: et gaudet de aduersitate. ¶ Itē charitas virt9 dei. immo de9 est charitas. vn̄ Hugo lib. de charitate. Sola charitas hoc hz vt de9 dicat et sit. Nō em̄ dr. de9 est hūilitas. de9 est patiētia: et sic de alijs ṽtutib9: lic3 oīs ṽtus donū dei sit: nulla tn̄ pter solā charitatē hoc hz: vt nō solū donū dei sit: sed et deus dici possit. Sed inuidia vitiū diaboli est: quo diabolus reus est. nō em̄ diabolo imputat. adulteriū cōmisisti. furtū cōmisisti Itē diligētib9 ex charitate deum: oīa cooperant ī bonū. sicut dicit apl's Ro. viij. Sed inuidis adest ɔuersio boni in malū. Sicq̄dē inuidi ɔuertūt aurū in cuprū. gēmas in lutū. granū ī paleā. vinū ī aquā mel in fel. gaudiū ī merorē. Ve ḡ inuidis q̄ dicunt bonū/ malū. Ex quo ḡ (sicut dictū est) illa est ṽa charitas: vbi est vigor ɔstantia p patientiā. vbi est dulcoris presentia p clemētiā. vbi nō est liuoris inuidia: sed hz amicitiā. merito apl's attestat q charitas patiēs: et benigna est. nō emulatur. Vbi de charitate tria registrant.

Primo q ipa est inimicor triūphatrix cū ṽtutis auxilio. patiens est.
Scdo q ipsa est miseror ɔsolatrix cū pietatis subsidio. benigna est.
Tertio q est pctōrū impugnatrix subducto pculdubio. nō emulat.

Prima pars.

¶ Quātū ad primū pse B quēdo de charitate/ sciēdū q charitas est

Claustralis ordinatio ī sacra religione.
Medicinalis opatio cū optata curatiōe.
Hospitalis receptio cū benigna ɔpassiōe
Aurum omni metallo preciosior.
Carbūculus gēma lucidior.
Est via semita rectior.
Est vinculum tenaci ligamine.
Est lorica muniēs forti valitudine.
Est arbor pficiens ī fructuū multitudine.

¶ Prīo charitas ē claustralis ordīatio etc. de q Cant. ij. Introduxit me rex ī cellā vinariā. et ordinauit in me charitatē. Quis introducēs? Rex regū ihs xps fili9 dei saluator mūdi. Que ītroducta? Aīa baptizata regi xp̄o despōsata ī fide. Que cella vinaria? Multiplr pōt intelligi. Prīo cella vinaria noticia et mēoria vitior et dei. ad quā noticiā trahit charitatis amor. et iste amor est vinū. Zach. ix. Quid bonū est. et q̄d pulchrū nisi frumētū electorū et vinum germinās ṽgines? Nēpe talis amor ē castus: et in q̄b9 habitat: castos fac. Vel cella vinaria militās eccl'ia: vbi bibit vinū ipurū et mixtū q̄si de torculari exp̄ssū. vbi est de vino ɔsolatiōis: et multo pl9 de aq̄ tribulatiōis. Vel cella vinaria celestis patria: vbi bibit vinū sine mixtura. Vel cella vinaria abūdātia gratie spūssancti. In hāc cellam introducti fuerūt apl'i: q̄ crebant ebrij. Act. ij. Ordinauit ī me charitatē. Vbi sciēdū q ī charitate mltiplex pōt eē gdus. Vn9 se. scd's gdus crescēdo

inuidia 129
cella vinaria in xp̄o

sola charitas dr deus.

Primus q: cōcipitur in bona voluntate.
Scđs q: nascitur in mīe operibus.
Tertius q: nutrif in corde p cōpassionē.
Quartus q: roboratur per patiētiā ex premij expectatione.
Quintus gradus q: perficif per diuinorū pregustationē. & tūc talis charitas est perfecta: & foras mittit timorē. Aliter accipif ordo in charitate ſm obiecta & dilecta preponendo. vt primo diligam⁹ deū: ꝙ nos post nosipsos: deinde ꝓximos: inter quos primo parētes: secūdo domesticos. s. amicos: tertio inimicos. Vt dicaf ꝙ charitas est claustralis ordinatio. Quale claustrū charitatis? Rñdeo claustrum aīe: vbi sunt quattuor latera. vtpote cōtēptus sui: contēptus mūdi: amor dei: amor ꝓximi. Aīa deuota inter ista latera interclusa/nō habet quo se diuertat. nō ad carnis voluptatē. nō ad mūdi vanitatē. nō ad cōtēptum dei: nec ad odiū ꝓximi. In lateralib⁹ isti⁹ claustri sunt colūne varie: que sunt humilitas cordis: afflictio corporis: sermo humilis: abiectio vestis: cibus tenuis: pondus laboris: amor subiectionis: cōtēptus honoris: laudē fugere: alterius consilium suo preferre: equalitas mentis. Ista bona seruant sacre religiones.

C ¶ Scđo principaliter charitas medicinalis &c. vbi sananf infirmitates graues spirituales aīe: sicut hr̄ in epl'a. Siquidē ista medicina: que est charitas: sanat. expellit iracūdiā: vbi đr. nō irritaf. glo. nō ꝓuocatur ad irā vel vindictā ꝑ iniuria sibi facta. Itē sanat & expellit superbiam: vbi đr. nō inflaf. nō est ambitiosa. i. nō vult alijs preponi. Itē sanat & expellit inuidiā: quia nō emulaf. hoc est. non inuidet vel tristaf super aliena felicitate. Sanat gñaliter & expellit oē malū culpe. q: non recogitat malū facere. s. alteri: imo magis semꝑ bonū. Etiā charitas nō agit ꝑperā. glo. nō impedit ꝑuerse ne bonū fiat. De ista medicinali virtute loquitur Hugo lib. de charitate. Charitas oēs lāguores sanat: vitiorū radices extirpat: mētē illuminat: cōsciētiā mūdat: aīam letificat: deū demonstrat: aīam quā charitas īhabitat: nullū pctm̄ vexat.

D ¶ Tertio principaliter charitas est hospitalis receptio &c. Nēpe charitas est hospita grata larga et liberalis: q̄ sine fastu dat hoī oē quodcunq̄ necessariū ad salutē. iō apl's hortabaf iudeos ad charitatē valde Heb. xiij. Charitas fraternitatis maneat in vobis: & hospitalitatē nolite obliuisci. Per hāc em̄ quidā placuerūt deo. angelis in hospitio receptis. Charitas fraternitatis maneat. nō trāseat: sicut trāsit in multis: qui ficte diligūt: de quib⁹ Eccl'i. vj. Est em̄ amicus ſm tepus suū: & nō ꝑmanebit in die tribulatiōis. qm̄ nō diligūt tales ficti nisi tpe ꝓsperitatis. vñ Tullius lib. de amicitia. Nescitur an persona seu ꝓsperitas diligaf. Ergo charitas maneat in vobis: et hospitalitatē nolite obliuisci. Ecce charitatē hospitē nostrā. Nunquid hospitalitas a charitate ꝓcedit. nūquid ꝑ hospitalitatem aliqui vtpote abraā/loth deo placuerūt? Nōne scriptū est: ꝙ sine fide et charitate īpossibile est placere deo? Heb. xj. Ideo hospita charitas ad modū bone hospite dat hospitibus suis
Letam susceptionem.
Largam refectionem.
Securitatem et protectionem.
¶ Primo letā receptionē exēplo Zachei q̄ hospitio xp̄m recepit gaudēs. Luc. xix. talis est hospita charitas. Cassiodor⁹ dicit. Charitas est legitima virt⁹. ¶ Itē dat largā &c. exēplo abrae Geñ. xviij. Nunq̄d larga in dādo charitas hospita nr̄a? Nunq̄d scriptū est. qm̄ q̄ habet charitatē hꝫ oīa necessaria ad salutē. Phil'. iiij. Nō habita nulla virt⁹ habef: cū sit ſm doctores mr̄ & forma oīm virtutū. Itē hospita dat securitatē: et perseuerās in ea secur⁹ est de salute. De istis duab⁹ cōditionib⁹ charitatꝭ ꝙ sit medicina salubris: & ꝙ sit hospita: loquitur Hugo lib. de charitate. Aīam in q̄ charitas inhabitat: supbia nō inflat: inuidia nō deuastat: ira nō dissipat: tristicia mala nō vexat: auaricia nō excecat: gula non inflāmat: luxuria nō inquinat. semp mūda: semp casta: semp quieta: semp leta a te exeunt: & in te recurrūt. Nā precepta dei vite sunt. que oīa a te pendēt: & in te consistūt. Tu es plenitudo iusticie: perfectio legis: consummatio virtutū: agnitio veritatis. Via ergo es o charitas. qualis via? suꝑexcellens: dirigens: et producens. Cuius via? Hominis ad deum et dei ad homines. Tu deū ad hominem deducis. tu homines ad deum dirigis. nec nisi per te ad alterutrum transire possumus. Adhuc ergo excellentiorem viā &c. j. Corinth. xij. glo. charitas domina est omnibus.

pyncipat⁹. i. archangeli

E ¶ Septimo principal'r charitas vinculũ. de isto vinculo apl's Coloß. iij. Sup hec oĩa charitatẽ habete: qd̃ est vinculũ pfectionis. Ligauit hoĩez homini p ↄcordiã hoĩez angelo p amicitiã: deũ hoĩ p incarnationẽ: hoĩem deo p recõciliationẽ. De isto vinculo forti inq̃t. O charitas: q̃ forte est vĩculũ tuũ: quo de⁹ ligari potuit et homo ligatus vincula iniq̃tatis disrupit. Nescio si q̃d magis in laudẽ tuã dicere possuȝ: q̃ vt deũ de celo traheres: ꝛ hominẽ ad celũ leuares. Uinculũ indissolubile est charitas. Ro. viij. Quis nos separabit a charitate xp̄i? Nulla tribulatio siue sit interior in aĩa: qualis est angustia. siue sit extra in corde: q̃ fames vocat. siue sit de re tẽporali: que est nuditas: siue sit quecũq3 alia psecutio. Cert⁹ sum enĩ q̃ neq3 mors: q̃ est hoĩs destructiua ꝛ annihilatiua. neq3 vita: q̃ est hoĩs ↄseruatiua. neq3 angeli q̃ est prim⁹ ordo vltime hierarchie neq3 principat⁹. i. archangeli ab archos qd̃ est princeps. q: est ordo medi⁹ illi⁹ hierarchie. neq3 virtutes qui est ordo p̃mus in illa hierarchia. nec p̄ntia vl' futura mala. neq3 fortitudo. hoc est aliqua violẽtia vel tyrãnia. neq3 altitudo mũdane potentie. neq3 profundũ humane sapiẽtie neq3 creatura alia quecũq3 sit facta vl' fienda. ergo charitas est vinculũ indissolubile.

¶ Octauo p̃ncipal'r ꝛc. Ephe. vj. Accipite armaturã dei. hoc est virtutes a deo: que sunt arma non carnalia: sed spũalia. state armati viriliter succincti lumbos vestros cingulo castitatis ↄ carnales cõcupiscentias fortiter resistẽtes. induti lorica iusticie vel magis lorica charitatis: q: sicut lorica cooperit totum corpus: ita charitas operit multitudinẽ pctõꝝ. Jacobi. v. ꝛ. j. Pet. iiij. Charitas ↄ tentationes. ↄ vitia et peccata optima. fortissima armatura. De tali charitate loq̃t Cassio. sup ps̄. Charitas (inquit) est mors criminũ: virt⁹ pugnantiũ: palma victoꝝ: ↄcordia mentiũ: societas electoꝝ. Siquidẽ charitas virt⁹ optime sociata. Legit et narrat q̃ semel quidã deuot⁹ peregrin⁹ fuit depredatus: et cũ essȝ hospitatus in hospitali ĩ domo pauperũ: ꝛ aliqualiter ↄfortat⁹: vidit claritatẽ maximã: ꝛ in medio luminis vidit: vt sibi apparebat: reginã coronatam pulcherrimã cũ septẽ puellis. Qr cũ illa regina cũ suis puellis accessissȝ ad peregrinũ: interrogauit eũ si ipsam cognosceret. qui r̄ndit dn̄a non. ꝛ illa ad eũ. ego sum charitas p te ĩuitata freq̃ter: ꝛ iste socie venerũt huc vna mecũ: q̃ sunt patientia benignitas compassio veritas fides spes ꝛ perseuerãtia. Ista est societas optima. F

¶ Nonũ principale. Charitas est arbor. Est enĩ charitas arbor bona. In bona arbore sunt ista.

Radix.
Stipes.
Rami.
Folia.
Flores.
Fructus.

Sic etiã in charitate ista reperiũtur. Qm̄ in charitate est radix: q: est omnis boni fundamentũ. Ephe. iij. In charitate radicati ꝛ fundati. Stipes etiam est in arbore charitatꝫ: q̃ non est aliud nisi recta intentio in deũ: qm̄ charitas relictꝫ tẽporalib⁹ facit amare celestia. Itẽ in charitate sunt rami extẽsi. qm̄ sunt folia mĩe opera: qm̄ charitas cum sit benigna. iuxta thema inclinat virũ ad mĩe opa exercendũ. Itẽ in charitate sunt folia viridia dilectiõis dei ꝛ p̃ximi. ꝛ flores deuotionis et honestatis. Sunt et fruct⁹ bonoꝝ operũ ĩ multiplici differẽtia ꝛ bonitate. De ista arbore loquit btũs Grego. in q̃dã homel'. Ut multi rami arboris ex vna radice charitatis generant: nec hȝ aliq̃d viriditatꝫ ram⁹ boni opis: si non maneat in radice charitatis. Quisq̃s in eius radice se inserit: nec a viriditate deficit: nec a fructu inanescit Ergo plãtati in radice charitatis crescãt de bono in melius: et mag̃ abundent in fructu bonoꝝ operum. Quod nobis concedat iesus christus. Amẽ.

¶ Dominica secũda in. xl. Miserere mei dn̄e fili dauid.

¶ Dominica p̃ma post trinitatem. Pater abraã miserere mei.

¶ Dn̄ica. iij. post octa. epiphanie. Domine salua nos perimus.

¶ Dn̄ica nona post trinitatẽ. Jesu preceptor miserere nostri.

¶ Dn̄ica in quinquagesima. Sermo. ij.

IEsu fili dauid miserere mei. Luce. xviij. Repio ĩ sacra scriptura: q̃ tres sunt status hoĩȝ: q̃ clamãt ad dn̄m A

(margin notes: charitas ẽ arbor; radix; stipes; ramj; folia; flores; fructus; bona int̃ du)

implorantes eius mĩam et auxilium.

Primo ille q̃ est posit⁹ in aliq̃ tribulatiõe.

Secũdo ille qui est infirmitate grauatus et vult frui perfecta curatione.

Tertio ille qui est morti sententiatus sine aliqua dilatione.

¶ Primo dixi ꝙ implorare cõsueuit diuinam mĩaꝫ ille qui est positus in tribulatiõe. Ratio est: q: de⁹ est adiutor oĩm illoruꝫ qui sunt in tribulatiõe positi. ps. xlv. Deus nr̃ refugiũ et virtus: adiu. ĩ tri. ꝛc. Et ideo q: pupilli ꝛ vidue cõmuniter iniuriant et opprimuntur: iõ tales consueuerunt recurrere ad dñm: ac eius consiliũ petere. q: taliũ deus est adiutor et exauditor. Ita dr̃. Exo. xxij. Vidue et pupillo nõ nocebitis. ꝛ si leseritis eos: vociferabunt ad me: ꝛ ego exaudiã clamorẽ eorũ: et indignabitur furor me⁹: percutiãq; vos gladio: ꝛ erunt vxores vr̃e vidue: ꝛ filij vestri pupilli. De h̃ habemus exemplũ Judith in. c. vij. vbi legit: ꝙ cũ holofernes princeps militie regis nabuchodonosor venisset in ciuitatẽ bethulie: in qua erãt ĩclusi filij israel: ꝛ illa sancta iudith. Cumq; obsedisset eã: et abstulisset aquã. ita vt non esset intra ciuitatẽ vñ satiarent. vidẽtes se in tanta afflictione ꝛ tribulatione: oẽs qui erant in ciuitate clamauerũt ad dñm dicẽtes. Peccauimus cũ patribus nr̃is: iniuste egim⁹: iniq̃tatẽ fecim⁹. tu q: pius es miserere nr̃i. Et per manus illi⁹ sctẽ vidue iudith eos liberauit. Appet pria ps.

¶ Scdo dixi ꝙ diuinã mĩaꝫ implorare cõsueuit ille qui in infirmitate grauat. Ratio est: q: deus est medicus ita potens et ṽtuosus: ꝙ solo verbo põt oẽs infirmitates curare. et quẽlibet: quãtũ sibi placuerit: in sanitate conseruare. Ideo legimus Tobi. viij. ꝙ cũ tobias iunior duxisset saram in vxorem: instãter orabãt deũ ambo simul: vt sanitas daretur eis. vnde dixit sara. Miserere nobis dñe. miserere nob: vt consenescamus ambo pariter sani. De hoc etiã habemus exẽplũ Mat. xvij. cap. vbi legit: ꝙ quidã homo accessit ad iesuꝫ et stans genibus ꝓuolutus añ euꝫ dixit. Dñe miserere filio meo q: lunaticus est: et male patitur. nam sepe cadit in ignem: ꝛ crebro in aquam. ꝛ obtuli eum discipulis tuis: ꝛ nõ potuerũt curare eum. Rñdens Jesus ait. Afferte huc illuꝫ ad me. ꝛ increpauit illũ iesus. Et exijt ab eo demonium et curatus est puer ex illa hora. Apparet ergo scda clausula.

¶ Tertio dixi ꝙ diuinã mĩam implorare ꝯsueuit ille qui est morti sentẽtiatus. Ratio est: q: dic̃ Boeti⁹ lib. iij. de cõsol. pñie ꝓsa. xj. Nulla est omnino creatura q̃ conseruationẽ non appetat sui esse: ꝛ sue salutis nociua non fugiat. ait eñi illic. Omne aĩal tueri salutẽ laborat: mortẽ ṽo pernicieq; deuitat. Hec ille. qd̃ confirmat Tullius lib. j. officioꝝ sic scribẽs. Pricipio generi animãtiũ oĩ est a natura tributũ: vt se vitã: corpusq; tueat: declinetq; ea: q̃ ei nocitura videant: queq; sint ad viuendũ necessaria inquirat et paret: vt pastũ: vt latibula: vt alia eiusdem generis. Et iõ ille qui est positus in mortis periculo: dꝫ et consueuit dei mĩam inuocare: quia de⁹ clementer exaudit inuocãtes eũ. vñ dicit ps. lxxxv. Tu dñe suauis et mitis: ꝛ multe mĩe inuocãtibus te. De hoc habemus exemplũ Hester. iij. ꝛ. iiij. ca. Ubi legit ꝙ amã princeps militie regis asueri i ordinauit per litteras anulo regio sigillatas: ꝙ oẽs iudei qui erãt in toto dominio regis asueri: interficerent. Quod audiẽtes iudei: ꝛ mardocheus qui erat de principalioribus iudeoꝝ: ꝓ se et pro populo clamauit ad dñm di. Dñe rex oĩpotẽs in ditiõe tua cũcta sunt posita. dñs oĩꝫ tu es: ꝛ nõ est q̃ resistat maiestati tue. Et nũc dñe rex deus abraã miserere populi tui: q: volũt nos inimici perdere: et hereditatẽ tuã delere. Et deus eos liberauit et exaudiuit. Apparet igit tertia clausula: ꝛ ꝑ ꝯsequẽs tota regula preassumpta.

¶ Modo predicta nostro ꝓposito applicando: quilibet peccator

Est in tribulatione constitutus.

Est graui infirmitate detentus.

Est morti perpetue condẽnatus.

¶ Dixi primo ꝙ quilibet homo pctõr est positus in tribulatione ꝛ miseria. quia vt dr̃ ad Roñ. in. c. ij. Tribulatio ꝛ angustia in oẽm aĩam hoĩs operãtis malũ. Vñ est aduertendũ ꝙ peccator duplicẽ in h̃ mũdo sustinet miseriã et tribulationẽ. Primo sustinet miseriã et tribulationẽ corporalẽ. q: modo est san⁹: mõ eger: modo diues: mõ pauper: mõ letus: mõ tristis. Iõ dr̃ Job. xiiij. Hõ nat⁹ de mulie. bre. vi. ꝛc. Secundo pctõr est in tribulatiõe et miseria spirituali dũ est in peccato. quia videt desuper ꝯtra se iudicẽ iratũ: deorsum infernum paratum: a dextris peccata accu-